

Zvonimir Erjavec

ŠPANOVAČKI RODOSLOV

Predgovor - Uvod - Španovački govor
Utemeljitelji Španovice - Rodoslovna stabla
Španovački život, zgone i šale
Dokumenti, izkazi i sjećanja
Epilog
Requiem za Španovicu

P o ž e g a 2006

Privatna naklada autora - Tiskala *Požeška tiskara*

Odgovorni urednik

Autor

Urednički savjetnici

Antun - Tonči Erjavec
Duško Kliček

Recenzija

Antun Erjavec

Bilješka o autoru

Rođen 1928. u Španovici, gdje je polazio prva tri razreda osnovne škole. Daljnje školovanje u Požegi, do mature. Nakon tri semestra strojarstva, te zatvora i vojnog roka, diplomirao na Filozofskom fakultetu u Zagrebu (englezki i njemački). Službovao u Požegi, te sedam godina na Pedagoškoj akademiji u Pakracu. Od 1968 predaje matematiku i tehničke predmete u Torontu. Uz to, nastavlja tehnički studij na Faculty of Education, Department of Design and Technology do stupnja specijalizacije, gdje do umirovljenja surađuje kao honorarni predavač.

Član prvoga odbora Hrv. dem. zajednice u Torontu (1989).

Organizator i tajnik brojne Zajednice Španovčana u Torontu, koja se nastojala odužiti zavičaju značajnim doprinosima za podizanje našeg spomen-obilježja.

Ovaj se Rodoslov zasniva na izvornim podacima iz matičnih dokumenata, te na izkazima svjedoka. Ipak, pogreške i krive informacije uvijek su moguće. Zato, naglašavam, **OVAJ RODOSLOV NIJE SLUŽBENI DOKUMENT**, pa se autor i izdavač unaprijed ograđuju od bilo kakve odgovornosti za točnost bilo kojeg podatka ili tvrdnje.

Autor zadržava sva autorska prava. Za bilo kakvo kopiranje i umnožavanje potrebna je pismena dozvola. Sav čisti prihod od prodaje ove knjige namijenjen je Fondu za uređenje i održavanje Španovačkog zavičajnog doma i muzeja u Španovici.
Za sve upite i obavijesti, pišite na adresu Arslanovci 55, 34000 Požega.

*Ovaj Rodoslov posvećujem španovačkoj mladosti,
koja je izginula iskreno vjerujući
da spašava Hrvatsku.*

S a d r Ź a j

Strana

Predgovor i uvod _____

Utemeljitelji Španovice _____

Španovačka prezimena (83 osnovna prezimena) _____

(Abramović, Bajt, Ban, Baronica, Brus, Bujan, Celić, Crnković, Čar, Čenčić, Čop, Drašlar/Draksler, Dreković, Erjavec, Gašparac, Geber, Gnezda, Grbac, Gregorić, Gregorinčić, Grgurić, Hace, Hiti, Jakšetić, Janeš/Januš, Jurković, Klobučar, Kordiš, Kosec/Kosac, Kovač, Krizmanić, Kufner, Larne/Larma, Leš, Likar, Lokner, Mance, Marinić, Mihelčić, Mrak, Nagy/Nađ, Nemeth/Nemet, Nosan, Novinc, Oblak, Osmak, Ožanić, Ožbolt, Pereković, Peternel, Pezeta, Pirc, Pleše, Podgornik, Podobnik, Pojer, Popit, Rukavina, Rupena, Ružić, Scherzel/Šercel, Sedej, Senica/Senicar, Skender, Sterle/Šterle, Svjetličić, Šafar, Šifner, Štefančić, Štemberger, Štimec/Štimac, Tijan, Tomac, Tomić, Troha, Turk, Ugarković, Vidas, Vizjak, Vončina, Vrtar, Župančić)

Ostala prezimena (29 manjih i novih prezimena) _____

(Brcković, Brenc, Cvitković, Dundović, Fijacki, Franković, Horvat, Janković, Jurišić, Kostelac, Kozmar, Lisac, Lužnik, Milašinović, Mirjan, Pavlenjak, Paušner, Pleša, Podner, Posavac, Prajka, Razboršek, Schlaffhauser, Seibert, Strnad, Supanc, Szabo, Šula, Žunčić)

Život, zgrade i šale (61 priča) _____

Dokumenti, ljudi i događaji (42 priloga) _____

Epilog (3 priloga) _____

Requiem za Španovicu (2 priloga) _____

P r e d g o v o r

"Ne možeš spasiti svoju dušu,
ako ne poznaješ svoje porijeklo."

(Postulat američkih Mormona, koji su
u Sault Lake Cityju ustrojili najveći
rodoslovni arhiv na svijetu.)

Draga španovačka braćo i sestre,
španovački potomci, dragi prijatelji Španovice,

Teško mi je opisati uzbuđenje s kojim sam jednog sunčanog jesenskog dana 1993. primio u ruke najraniju knjigu rođenih naše pakračke župe (od 28.V.1865) : tu su naši korijeni, prva rođenja, roditelji, kumovi... Tu je naša Španovica, nije istina da je nema. Na tim požutjelim stranicama ona još živi svojim tihim životom i živjet će dok je svijeta i vijeka !

Volio bih da to i vi možete reći za ovaj Rodoslov.

Odkrivat ćete u njemu, nekoliko generacija unatrag, muževe i majke čija krv teče vašim žilama. Ono što vi danas jeste gradilo se kroz stoljeća i tisućljeća...

Zadivit će vas izdržljivost ljudi i žena koji su izkrčili tisuće panjeva, radili s konjima na stotinama šumskih radilišta od Psunja i Papuka do Moslavačke i Zrinjske gore, po Bosni od Motajice do Konjuh planine, Zavidovića i Han Pijeska, i sve do Šar planine...

(Značajno, nakon punih sto godina, krug se zatvara na samom izvoru : zadnji poslijeratni španovački šumski "akordanti" rade po Gorskom kotaru, čak iznad same Ravne Gore !)

Tražit ćete kroz ovaj Rodoslov odgovor na pitanje tko ste vi, odakle našim ljudima tolika energija, i, nakon sveg posla, potreba za pjesmom, svirkom, plesom i šalom.

Odgovor ćete naći obilazkom Gorskog kotara, od Moravica do Skrada, od Ravne Gore i Starog Laza do Mrkoplja, od Šija i Kupjaka do Črnog Luga i Lokava, i sve gore do Čabra i Prezida.

Još dalje u prošlost i dublje u samoga sebe, put će vas odvesti u Gornju Kranjsku (danas je to Srednje Primorsko) i Donju Štajersku.

Budimo ponosni na naše stare koji su kroz 77 godina postojanja Španovice podigli naselje od 250 kuća, s još po 25 kuća na Bučju (s Branežcima) i u Dragoviću
– urbanistički fenomen kojem nema premca.

Rekonstrukcija mjesta kojega više nema

Ovaj je Rodoslov u punom smislu ljudska rekonstrukcija Španovice, od njenih najranijih dana do uništenja, a iztražuje i raniju povijest prezimena, i predstavlja jedinstven dokument te vrste. Pod Španovicom podrazumijevamo čitavu španovačku, najvećim dijelom goransku zajednicu od Kusonja i Dragovića duž Španovice do Branežaca i Bučja.

Obrađeno je 85 osnovnih prezimena (utemeljitelja) i 27 ostalih prezimena, većinom priženjenih pridošlica. Neka od osnovnih prezimena pojavljuju se već na samom početku kao više odvojenih stabala različitog porijekla (Crnkovići, Grgurići, Svjetličići), ili kao posebna, iako srodna stable (Brusovi, Čarovi, Erjavci, Grbci, Kufneri, Novinci...). Ta velika prezimena razprostrta će se na više, pa i na desetak kuća, pa se tako i ovaj Rodoslov u konačnici proširuje na svih tristostinjak španovačkih domova.

Španovčane su često nazivali Kranjcima, iako je samo 19 od ukupno 112 prezimena došlo iz Kranjske odnosno Donje Štajerske. Prevladavaju goranski doseljenici, najviše iz Ravne Gore.

Ipak, za slavonsko uho, nas je sve obilježio naš osebujan *kranjski govor*, kojim je govorila ona odlučujuća većina goranskih doseljenika iz kranjskog dijela Ravne Gore, koji se još do danas održao u "gornjem" dijelu Ravne Gore ("Vrh") i u susjednoj Sušici. Prema Burićevoj "Antroponimiji" stiglo je u Ravnu Goru u prvoj polovici 18. stoljeća iz Gornje Kranjske 48 prezimena, od kojih 16 odlazi kasnije u Španovicu. Njihov dominantan govor ubrzo su preuzimali i naši lički zetovi, pa i pravoslavni zetovi, kao moj podpuno asimilirani *Tetak Savo* (Mirjan) i brojna obitelji Drekovića. Najjači otpor kranjsko-ravnogorskom govoru pružali su, do kraja, naši starolazarski i mrkopaljski štokavci (Peterneli, Skenderi,...).

Z a h v a l e

Zahvaljujem se i divim pokojnom Antunu Buriću za ogroman trud uložen u "Povijesnu antroponimiju Gorskog kotara" (Rijeka 1983), na koju se ovaj Rodoslov kod većine prezimena oslanja i izričito poziva.

Ipak, u nekoliko slučajeva pakračke matične knjige ukazuju na raniju pojavu nekih goranskih prezimena od godina navedenih u "Antroponimiji" (Fijacki, Geber, Vončina), a prezime Scherzel / Šercel uopće se ne navodi.

Također, sa svim Španovčanima, zahvaljujem se bratu Tončetu za godine uztrajnog rada na knjizi "Španovica" (Zagreb, 1992). Bez te knjige ovaj Rodoslov ne bi bio ovo što imate pred sobom. Također, njegovo nevidljivo ime izpisano je i preko svih 16 ploča našeg velebnog spomen-obilježja na španovačkom groblju: od 400 imena naših "Žrtava, junaka i mučenika" 343 ih je uzeto iz njegove "Španovice"! Treba također znati da je Tonči podatke za svoju "Španovicu" prikupljao u vremenima kad se o mnogo čemu moglo samo šaputati, a nisu mu bili dostupni ni moji izvori. Odatle i neke razlike u odnosu na ovaj Rodoslov.

Nadalje, zahvaljujem se prof. Slavku Hruški, upravitelju Povijesnog arhiva u Požegi za dozvolu meni dragocjenog kopiranja nekih tamo pohranjenih matičnih knjiga (do 1900. godine), što mi je omogućilo kasniju višestruku provjeru podataka. Hvala i njegovoj poštovnoj suradnici za obiman posao kopiranja.

Također, velika hvala gospođi Davorki Pleša i ostalom ljubaznom osoblju Matičnog ureda u Pakracu koje mi je kroz duge godine omogućavalo uvid u matične knjige od 1900. nadalje.

Isto tako, hvala Župnom uredu u Pakracu koji mi je omogućio uvid u dva popisa duša po kućama (“Status animarum” I, do 1878, te “Status animarum.” II, do 1918).

Ipak, uza sve suhoparne podatke iz pisanih izvora, bez ustmenih izkaza brojnih suradnika ovaj Rodoslov ne bi bio ovo što jest. Još me uvijek zadivljuju žive slike u dugoj i jasnoj memoriji mojih kanadskih suradnika, Ankice Ferković r. Troha (1920-2005), Stipeta Krizmanića, Pepeta Pirca, Tome Popita, Zvonka Novinca, Iveta Mancetovog, Ankice Pleština r. Weisser (Vajzer), te Poldeta Larne (Sarajevo), Ankice Popit r. Erjavec (Brčko), Pakračana Tome Drakslera, Slavka Manceta i Marice Pavlović r. Jurković. Od mojih požežkih suradnika, navodim ponajprije *Teta-Katu* Krizmanić r. Jakšetić (1913-2003), Mariju Vrtarovu, Agu Baronicinu i Micu Brusovu, te moga požežkog šogora Jozu Gebera. Marijan Podobnik “*Jurčkov*” (Novska), prikupio je kroz duge godine uztrajnog rada zadivljujuću zbirku španovačkih slika. Zahvaljujem se još barem desetorici naših ljudi i žena koje ovdje nisam stigao poimenično navesti.

S tehničke strane, zahvaljujem se gospođi Uni Findlay (Keswick, Ontario) koja je ovaj Rodoslov iz DOS sistema pretvorila u Microsoft dokument. Ova požrtvovna Irkinja podsjeća me uvijek na tisućljetnu borbu koju su Irska, Slovačka i Hrvatska, te tri male katoličke nacije, vodile za svoju obstojnost i neovisnost.

Zadnju, ali zaista veliku zahvalu upućujem mojoj najbližoj suradnici, supruzi Ljubici rođ. Heinelt, koja se i svojim siračko-goranskim porijeklom (po baki Jagi r. Šafar) srodila s ovim Rodoslovom. Godinama me je hrabrila kroz ovaj mukotrpan podhvat, a u obilazku Gorskoga kotara, Celja, Vojnika, Spodnjega Doliča i arhiva u Vitanju i Mariboru bila je moj pouzdan i strpljiv vozač i brižni pratilac.

Ovladala je i znanjem računalskog pohranjivanja i obrade slika za ovu knjigu.

Izvori

Ovaj se Rodoslov zasniva na izvornim podacima iz matičnih knjiga Župnoga ureda u Pakracu koje se čuvaju u Povijesnom arhivu u Požegi odnosno Matičnom uredu u Pakracu, te na Popisima duša za Španovicu, prema gornjem opisu. Ustmene informacije nastojao sam višestruko provjeriti, kolikogod mi je to bilo moguće.

Procjenjujem da ovaj Rodoslov sadrži blizu 20 000 podataka.

Pristup

Strogo se držeći podataka iz matičnih knjiga pri gradnji rodoslovnih stabala, nastojao sam u tekstu dijelu oživjeti tešku španovačku povijest prikazima ljudskih sudbina, sjećanjima i anekdotama, pa i šalama, što ne bi smjelo oduzeti ništa od ozbiljnosti i znanstvene vrijednosti ovog Rodoslova. Mislim i na moguće prigovore često (stilskoj) upotrebi “neknjiževnih” riječi, udomaćenih u svakidašnjem razgovornom stilu, a naročito u našem španovačkom govoru.

Vodič za spomen-obilježje

Dobar dio od 400 imena naših “Žrtava, junaka i mučenika” bio je dosad nepoznanica, posebno za naše mlade, i sve je veća potreba za vodičem kroz taj dugi niz imena i godina.

Hoće li se netko prihvatiti i tog posla, da iz ovog Rodoslova sažme, na tridesetak stranica manjeg formata, osnovne životne podatke s opisom pogibije za svako ime gdje je to poznato ?

Epilog : Španovica, od svih izdana

Uništenje Španovice političko je pitanje.

Snažna Mačekova većina, organizirana u Seljačkoj zaštiti, koja je 1941. razoružavala razpadnutu jugovojску, čvrsto je vjerovala da će njihov “Vođa hrvatskog naroda” s naslovnih strana godišnjih kalendara, slikan na bijelom konju, proglasiti hrvatsku državu. Odbio je dvije njemačke ponude da to učini. Njegova je Hrvatska, bez krivoga predznaka, mogla preživjeti. U najmanju ruku, preživjele bi stotine tisuća Hrvata i ostalih žrtava. Ali, pokazalo se da on u tom presudnom času nije bio dorastao svojoj ulozi...

A još su teže Paveličeve izdaje, od Rimskih ugovora (svibnja 1941) do obračuna s Vokićem i Lorkovićem u njihovom dobro organiziranom planu izvlačenja Hrvatske iz Hitlerova zagrljaja (ljetu 1944), pa do kukavičkog napuštanja vojske već prve noći nakon povlačenja iz Zagreba.

Španovačke ljevičare, organizirane u URS-ovom sindikatu, napustila je njihova Partija, paktirajući u svojoj bezobzirnoj borbi za vlast s onima koji su oduvijek glasovali za monarhiju. Njima za volju, Španovica je 1945/46 i formalno “zbrisana s teritorija Slavonije”, kako to slavodobitno kliče njihov Dušan Čalić (- vidi prilog u Epilogu ovom Rodoslovu).

Ipak, najteže razočaranje doživjeli smo u našoj današnjoj hrvatskoj državi. Konačni pad doživjela je Španovica, gorko je to reći, usred našeg Hrvatskog sabora, odbijanjem da se dodatnim zakonskim amandmanima dokine etničko čišćenje čitavih hrvatskih naselja (Boričevac na Uni, Udbina, Zrinj, Gvozdansko, ... - ne samo Španovica. Vidi u Epilogu moj dopis Fokusu od 9.IX.2005, tek zadnji od njih nekoliko). Koga i čega su se to preplašili naši političari, i, što ih, još dan-danas sprječava da izprave jedan velik i elementarni zločin protiv čovječnosti koji, prema rezolucijama svih svjetskih foruma, ne zastarijeva ??

Za svih tristo španovačkih imanja, od Kusonja do Bučja, danas nam nude vrijednost jednog jedinog imanja, čak ni to, nude nam papiriće (obveznice) na 20 godina !

Pravopis

Već u prvim redcima ovog Rodoslova primjetili ste umjereno korijensko pisanje (predci, sudci, podpora, teško, odporan, odtjerati, izpustni, uradci, ustmeni... - umjesto neprozirnih, osakaćenih oblika preciznosti, suci, otjerati, usmeni,...). Korijensko se pisanje zasniva na prirodnoj potrebi misaonih bića da vide, traže i poštuju s m i s a o pisane riječi, “piši kako misliš”, po uzoru na Slovence, Čeha i ostale narode koji poštuju svoje k o r i j e n e, umjesto čobansko-vukovskoga “piši kako govoriš”. Slijedeći taj osnovni

princip logičnog mišljenja, sjećam se s kojom smo lakoćom školske godine 1942/43 prešli na korijensko pisanje.

Bez ikakvoga priručnika za korijensko pisanje, a prezauzet ovim Rodoslovom, nisam stigao bolje proučiti sve korijenske dvoumice (čestće, krstćanski,...) i ja se unaprijed izpričavam za sve moguće nedosljednosti. Želim što prije doći do Pravopisa dra Bratoljuba Klaića, Zagreb 1944.

Žalostno je da čak i naši akademici kao glavnu prepreku za obnovu povijesnoga hrvatskog korijenskog pisanja vide u tome što je obnovljen za NDH (1942), a nije ga potvrdio partizanski ZAVNOH !

U Požegi, o Uzkrusu 2006

Recenzije

Da mi autor ove knjige nije brat - bio bih ljubomoran.

Ovako sam ponosan i sretan ! Poznavajući njegovu darovitost, obrazovanje, inteligenciju i energiju - godinama sam očekivao da uzme pero u ruku.

Danas, pred nama nije brošura, knjižica ili knjiga, nego djelo koje je ne samo kapitalno nego i originalno i jedinstveno, kojemu je teško, ako ne i nemoguće uopće naći nešto slično.

Shodno tome, autoru je bilo teško naći odgovarajućeg recenzenta. Tako sam ja kao suradnik i korektor postao i recenzent.

Budući da se koncepcija i pristup pisanju ove knjige temelje na činjenicama - to se i ja sa stavom po tim pitanjima s autorom moram složiti. Ja bih možda u nekim finesama ocjena bio manje radikaln

Po prvi put čitamo o borbi protiv Španovice prije Španovice ! Prava povijesna poslastica

Sasvim ispravno, autor na više mjesta naglašava i odgovornost Republike Hrvatske zbog prihvaćanja i toleriranja jugoslavenske srbokomunističke kolektivne konfiskacije i etničkog čišćenja Hrvata jer su "pobjegli kao neprijatelji pred NOV". Proglašuju se "narodnim neprijateljima" i oni Španovčani koji su prije 1941. odselili ili umrli, ili stradali u Jasenovcu, ili čak poginuli na strani partizana ! (Milan Klobučar, Iva Januš, Ferdo Abramović, ...).

Brojne uzrečice i šale i lirski opisi pojedinaca i događaja upotpunjuju sliku našega sela, suzama zalivenog i tugom prekrivenog.

Sviđa mi se i pravopis kojim je knjiga pisana, podsjeća na povijesno hrvatsko pisanje. Bilo bi mi još draže da knjiga slijedi čisto *koriensko* pisanje, *ie* umjesto *ije*.

A sada još jedno veselje : ravnogorsko-španovačka ikavica, : *skìra* - sjekira, *snìh* - snijeg, *vriča* - vreća, *Mritica* - Mretica, *Petrnil* - Peternel, ...

U ravnogorsko-španovačkom govoru španovačka je varijanta, kako to danas sami Ravnogorci ocjenjuju, tvrđa, dosljednija.

Ova će knjiga uzbuditi srca živućih Španovčana i uzdrmati grobove naših predaka od Slavonije do Gorskog kotara i Slovenije

Knjiga zaslužuje počasno mjesto u svakoj španovačkoj kući. I kao melem na ranu i kao poticaj za istraživanje i pisanje idućim naraštajima. Čitajući ovu knjigu naši će unuci i praunuci crpsti svijest o sebi isaznati tko su i što su, obnavljati ljubav prema Španovici i vraćati se u nju.

Dragi brate, napisao si Španovačku bibliju.

Hvala ti !

U Pakracu, na Cvijetnicu 2006.

Mjesto za sliku

U v o d

Borba protiv Španovice - prije Španovice

(Zapisnik županijskog povjerenstva od 2. listopada 1865,
na žalbu Vlaha protiv osnivanja Španovice)

Pređa mnogom je kopija jednog značajnog dokumenta, možemo reći, službenog krstnog lista Španovice, izdanog 2.X.1865, tjedan dana nakon što je u Španovici već rođeno prvo dijete (Uršula Lužnik, * 25.IX.1865). Original se čuva u Gradskom muzeju u Požezi, gdje ga je pronašao vrijedan pakrački publicist Duško Kliček.

Ovaj nas kasni datum ne smije zbuniti. Moj je zaključak da je to samo točka na duži spor između Vlastelinstva Pakračkog i udruženih predstavnika okolnih vlaških sela. Vlastelinstvo je bilo upisano kao formalni zemljišni vlasnik, dok je stvarni vlasnik bio grof Janković, od daruvarskih Jankovića.

U arhivu Požeške županije (u Požezi ili u Zagrebu), te u pakračkoj gruntovnici, ne bi smjelo biti teško pronaći ranije dokumente, na osnovi kojih je parcelacija morala biti obavljena već 1864, što nije moglo proći bez pobune okolnih sela mnogo ranije od lipnja 1865. Prodaja parcela i podizanje prvih kuća morala je započeti dovoljno rano, najkasnije sredinom 1865.

Vješti Kranjci i Gorani, uz obilje građe, bili su u stanju podići tokom ljeta i jeseni 1865. barem tridesetak «kuća», mahom drvenjara u kranjskom i goranskom stilu.

Ali, Vlasi okolnih sela i dalje su se protivili službenom utemeljenju Španovice. Poduprti svojim zagovornicima, oni su se 6.lipnja 1865. izborili za odluku Skupštine Pož. županije da jedno županijsko povjerenstvo na licu mjesta izvidi sve okolnosti. To je konačno i učinjeno četiri mjeseca kasnije.

Da je to bio ozbiljan spor, govori činjenica da je Županiju zastupao župan Miroslav Kraljević osobno, Vlastelinstvo je opunomoćilo ravnatelja Ljudevita Steina, a u ime katastralnih obćina Dragović, Šumetlica, Grahovljani i Čaklovac došlo je ukupno devet seljaka, koji umjesto svojih potpisa «daju znak križa» - svi odreda nepismeni.

Iz njihovog očitovanja vidi se da je «segregacija» (1864 ?) vodila računa o dodjeli šuma i izpaša za okolna sela (shvaćam, u predhodnom vlasništvu grofa Jankovića ?), ali su oni htjeli sve, iako za tu zemlju nikad nisu platili niti jednog jedinog forinta, za razliku od Španovčana, koji su još godinama odplaćivali svoje posjede. (Psunjski Vlasi stižu s Turcima u sela izbjeglih Hrvata, a upadali su preko Save i prije 1535-e, da destabiliziraju prostore za turska osvajanja, s pravom da zadrže plijen.)

Ustmenom predajom pripovijedalo se do mojih dana o krvavim sukobima sa Šumetličanima, koji su u prvim godinama Španovice i dalje dogonili svoja stada na «Španovice», livade južno od Pakre.

Dok ne dođem do bolje kopije ili originala ovog dokumenta, evo njegova točnog prijepisa :

Z a p i s n i k

Od 2-a listopada 1865

*Sastavljen u povjerenstvu u Dragoviću uslied
zaključka skupštine od 6-a lipnja 1865 br. 667-668*

*Uslied zaključka skupštine od 6-ga lipnja 1865 br. 667-668i dotično od 24-ga
serpnja 1865 br. 906 ima se radi po Vlastelinstvu Pakračkom potražene dozvole za
utemeljenje nove naseobina u Španovici povjerenstveno izvidjenje preduzeti.*

*Tim povodom je izaslano povjerenstvo na današnji dan na lice miesta uputilo se
i pokle je shodno izvidjenje preduzeto, ponajprije je o tom samoga vlastelinskog
punomoćnog ravnatelja saslušalo, koj sliedeće očitovanje daje.*

*Vlastelinstvo Pakračko posieduje u hataru obćinah Dragović, Grahovljani,
Šumetlica i Čaklovac što šikare što u zemljami 1060 jutarah svoje vlastitosti postavše
poslie već obavite doveršene segregacije, na ovom prostoru duž državne ceste medju
Dragovićem i Bućjem namierava vlastelinstvo utemeljiti naseobinu pod imenom
«Španovica» koja će (se) sastojati iz 120 kućah, jedne cerkve, jedne učione i
1 kerčme.*

*Zastupnici gore spomenutih obćinah protive se podignutju naseobine, i to zato
što je taj prostor njihova starina, da su uvijek tamo marvu pasli, da su oni u ostalom
dobili kroz segregaciju opredieljenu šumu i pašu s kojom ne mogu živiti i zato budući
oni bez ovog prostora koj se namierava upotriebiti za utemeljenje naseobine živiti ne
mogu, to takodjer nikako pristati ne mogu na namieru vlastelinstva.....*

*(Slijede podpisi devetorice članova županijskoga izaslanstva i devet «križeva» uz imena
devetorice okolnih seljaka.)*

Temeljem preduzetih izvidjenjah i danih očitovanjah povjerenstvo daje sliedeće

M n i e n j e

*Budući da prostor na kojem se namierava podignuti ova naseobina sačinjava
vlastelinsku svojinu, sastojeću iz šikarah i zemaljah, te je uslied povjerenstvenog
izvidjanja taj prostor za naseobinu prikladan, to povjerenstvo tim više predlaže, da
se potražena dozvola za utemeljenje ove naseobine podieli, što se ova namierava
podignuti na javnom drumu, i što javna siegurnost preporučuje, nu da se ipak
propisi gradjevnog reda točno obderže, da se naseobina na pravac dovede.*

(Slijede podpisi župana Kraljevića i još četvorice - žup. podbilježnik, itd.)

* * * * *

U knjizi «Španovica» (autor Tonči Erjavec, izdao Novi liber, Zagreb 1992) nema spomena o ovom kapitalnom dokumentu, jer je on do njega došao tek kasnije, preko gospodina Klička. Time, kao i pronalazkom upisa poroda u Španovici već tokom jeseni 1865, otpada svako sporenje o godini osnutka naše Španovice.

Što se mojih Larmovih tiče (predaka s Mamine strane), oni s brojnim *Krajncima* spadaju u rane osnivače, i mora da su već u ljeto 1865-e podigli kuću Šp.77 u kojoj je već tokom zime rođen Valentinov Matija Larme, najranije preživjelo mužko dijete, a držim da su i ravnogorski Kufneri podigli prije zime svoju kuću na broju 81, u kojoj se odmah iza Josipova 1866. rodio poznati «Ferenc» Kufner.

O težini preživljavanja te prve jeseni i zime 1865/66, prije prve španovačke žetve, kad se išlo u nadnicu kod okolnih Vlaha za sepet krumpira ili vreću bundeva, što se peklo za večeru gladnoj *držini*, zadržala se ustmena predaja sve do moje Mame, od koje sam to i čuo, *Bùh i dej duši lahk*.

Prvo i zadnje španovačko dijete

Kranjsko prezime Lužnik ušlo je u povijest Španovice po prvorodnom španovačkom djetetu Uršuli Lužnik rođ. 25.IX.1865, kćeri Marka Lužnika i Barbare Wild. Nema upisa kućnog broja, ali mora da je to bilo u «*krajnskom*» (ujedno najranijem) dijelu sela. Marka i Barbaru pribrojite kranjskim «migrantima», sirotinji koja se u ono vrijeme uobičajeno selila za poslom po slavonskim šumama. (Već 6.II.1865 zabilježeno je vjenčanje Andreasa Štimca i Marija Tomec, oboje iz Ribnika, Kranjska, sa stanom u Branežcima.)

Majka Barbara očito je pred porod sišla sa Psunja u Španovicu u potrazi sa kakvom-takvom babicom.

Uršula se udala u Pakracu 1885. za Talijana Aloisa Gobitto.
(Više o Lužnikovima u poglavlju «Ostala prezimena».)

Drugo upisano španovačko dijete bio je Ivan Strnad (2.XI.1865) koji umire prije svoje treće godine. Za razliku od Lužnikovih, Strnadovi, također *Krajnci*, osnivaju svoj dom u Španovici (Špan. 3). (I o Strnadovima više među «Ostalim prezimenima».)

Ovo su nepobitni dokazi da je sredinom 1865 u Španovici već bilo naseljenih kuća, a njihovi su utemeljitelji morali zaposjesti svoje parcele možda već u proljeće te godine, iz čega se dalje zaključuje da je parcelacija obavljena već 1864.

Za njima slijedi još jedno «*krajnsko*» dijete, Matija Larme (10.II.1866 – 1920)) Valentina Larme i Kate Pogorelc (Šp.77), prvo preživjelo mužko dijete. (U to vrijeme Larmovi se još upisuju s originalnim donjoštajerskim prezimenom «Larme».)

Prvi španovački «*Raunagarc*», Franjo Kufner (Ferdeta Kufnera i Neže Grgurač), legendarni "Ferenc", 28.III.1866 – 25.V..1944)), za kojega se dugo vjerovalo da je najraniji Španovčan, kasni za Matijom mjesec i po dana, ali zato pokriva čitavu povijest Španovice, pa i progonstvo, sve do pred pad Pakraca ! A ušao je i u španovački rječnik kao *ferenc*, škrbav, jalov klip kukuruza.

Iza Ferenca slijede u 1866-oj godini još samo tri poroda (Mihael Fiatzky, Barbara Krizmanić i Adam Kufner), a onda čak 21 porod u 1867-oj !

* * * * *

Sedamdeset i sedam godina nakon najranije španovačke djece, onog toplog rujna 1942, sudbina Španovice bila je već izplanirana u štabu partizanske Treće operativne zone.

Po okolnim vlaškim selima razglašena je parola : « U Španovici ni mačka neće ostati živa !». Tako bi vjerojatno i bilo da 22. rujna u Cagama (kod Okučana) nisu iz Stare Gradiške pušteni Andrija i Olga Hebrang, u zamjenu za jednog njemačkog častnika i jednog kotarskog službenika NDH. Zamjenu je s partizanske strane obavila ista Treća operativna zona.

Hebrangov je autoritet prevagnuo i partizanima preostaju samo dva tjedna da onu famoznu parolu priguše, u čemu su samo donekle uspjeli. Među govornicima koji su u G. Šumetlici partizanima prenosili novu Hebrangovu «direktivu» nema nijednog od (razočaranih?) srbskih vođa, kako je to dobro primijećeno u knjizi «Španovica» (str. 124).

Dotle je dolje, u Španovici, narod obavljao jesenske poslove, kosila se otava, bralo se voće i grožđe, pekla rakija, i - rađala se djeca. Dapače, u zadnjih mjesec dana prije kraja rođeno je čak desetero «božićne» djece (– začete o Božiću 1941), završno s Terezijom Svjetličić (*30.IX.1942), Josipa Svjetličića («Crnog Pepeta») i Katarine r. Baronica. (Ta se Terezija udala u Kutjevu za Tomu Pavičića.)

Ipak, nije jasno da li je na sam dan napuštanja Španovice, 7.10.1942, rođeno u Španovici još jedno dijete (Antun Svjetličić, Toniča Svj. i Julijane rođ. Podobnik, Šp.161), ili je to dijete rođeno na putu u nepovratno progonstvo, ili je majka prije poroda uspjela doći do Pakraca ?? Kraj je u svakom slučaju žalostan : novorođeni Tonči umire u Pakracu već 30.XII.42. Dječici koja su pomrla od «frasa» tokom uništenja Španovice dodajte ih još nekoliko što su pomrli u Pakracu tokom prvih mjeseci progonstva !

O Vjekoslavu Čaru (Jakoba Čara i Alojzije Grgurić , prvom prognaničkom djetetu (*8.X.42, vjenčan u Zagrebu) nema dvojbe.

Bio je to prvi dan Španovice bez Španovčana.

Š p a n o v a č k i g o v o r

Naš je osebujan govor dragocjena jezično-povijestna riznica, ali i neizostavni dio našeg identiteta, on je naše d u g o p a m ć e n j e , simbol našeg trajanja i neuništivosti. Iako su mu višestoljetni korijeni u Gornjoj Kranjskoj (danas Srednje Primorsko), od Idrije prema Novoj Gorici, on je čvrsto ugrađen u mozaik hrvatskog identiteta, kao i mi sami, s nizom ostalih goranskih govora.

S obzirom na čestu upotrebu španovačkoga govora u ovom Rodoslovu, objasniti ću neke osnovne poteškoće.

Neobično mi je drago da sam podpuno neovisno o priznatim autoritetima (prof. Nevenko Acinger, Ravna Gora), došao do istoga logičnog zaključka - četiti osebujna ravnogorko-španovačka vokala (međuglasovi e/a, i/e, o/a, u/o) treba pisati prema njihovim

najbližim standardnim glasovima (slovima e, i, o, u), a tako instinktivno i iskreno piše i velika većina ravnogorske djece u svojim školskim radovima:

metla, tle, zemla, žena;
bila ku mliku, rdiča ku kri;
norod gozi pa trovi, stoza je premola;
ule, muka, put, nutr, kula, ...

Na moje veliko zadovoljstvo, takvo sam pisanje odmah zapazio kad sam otvorio knjigu poezije i proze Josipa Zvonimira Čadeža (Ravna Gora, 2002), jedan dio na ravnogorskom, urednik i lektor prof. Nevenko Acinger.

Od toga ja idem samo jedan korak dalje. Za one s nepodpunim poznavanjem španovačkoga / ravnogorskoga govora, a svakako u rječniku ili priručniku, potrebno je razlikovati ona četiri međuglasa od standardnih, ujedno i naglašeni slog od nenaglašanih.

Zato, k r a t k o, naglašeno otvoreno e (međuglas e/a) označavam “francuzkom kapom”,

mêtle, têtst, zêmle, žêna, ...

također neovisno o Velikom slovensko-nemškom slovaru (Doris, Božidar i Primož Debenjak, DZS, Ljubljana 2003) gdje je uzet taj isti znak za analogni slovenski glas).

Tri d u g a međuglasa (i/e, o/a, u/o) označavam silaznim akcentom, s t r o j a k o m funkcijom,

- da su glasovi ì, ò, i ù “spušteni” (otvoreni) prema e, a, i o,
- da su dugi, i
- da su naglašeni,

neovisno o svim drugim mogućim (intonalnim) vrijednostima ovog znaka u raznim akcentologijama i fonetikama:

bìla ku mliku, rdiča ku kri,
zalublenu glida, na smìh se drži;
nòrod gòzi pa tròvi, stoza je premòla ;
ùle, mùka, pùt, nùtr,...

(Žao mi je što u tablici simbola *Microsoft Word-a* ovi silazni akcenti nisu jače iztaknuti, posebno je slab znak (ì) za dugi međuglas i/e.

Da su ta četiri međuglasa otvoreni (“opušteni”) i u nenaglašanim (kratkim) slogovima treba uzeti kao p r a v i l o , i nije ih potrebno označavati :

mêtle, zêmle, žêne,... misìt, nòrod, mliku...

Kako označiti (u rječnicima i priručnicima) naglašene, kratke, “čiste” vokale ? Na većini mjesta naći ćete uzlazni accent,

pastáu, prbíu, padéblat, pamógnt, ...

U Debenjakovom “Velikom slovaru”, služe se tehnički lakšom oznakom, podvlačeći k r a t k e naglašene vokale,

pasta, prbi, padeblat, pamognt, prprt (aknu)...

Na kraju, jedno veliko pravilo : u španovačko-ravnogorskom nema “čistih” dugih vokala, osim nekih rijetkih izuzetaka, od kojih je *morat* najčestí.

I još nešto. Dok su suglasnici u svim jezicima fleksibilni, samoglasnici su nositelji značenja i treba ih u pisanju čuvati : *adprt*, *padpòlt*, *iztoknt*, *addohnt*, *addilt*, *addoužt se* (platiti dug, uzvratiti uslugu), za razliku od *adoužt se* (odužiti, otegnuti se)...I opet, piši kako mišliš !

Mjesto za sliku

U T E M E L J I T E L J I Š P A N O V I C E

Kućni broj	U t e m e l j i l i	Porijeklo
1	Frane ČAR (1805-85) i Liza Alić, sa sinovima Juretom (1834), Nikolom (1839) i Franetom (1847).	Sušica (R.Gora)
2	Antun NOVINC (1838) i Apolonija Podobnik	Ravna Gora
3	Ivan STRNAD (1834-84) i Ana NOVAK (1841-72). Preuzima Frane Čar, Franetov, iz Sušice.	Žužemberk Sušica
4	Primož ŽUPANČIČ (1825) i Katarina Dričnik. Preuzima Jože Šercel s Anom Gregorič, a zatim Ravnogorci Grga Kordiš i Marija r. Likar.	Veliki Lipovec, (Ajdovec)
5	Miško VRTAR (1818) i Neža Župančič rođ. Paulovič. Preuzeo Janez Župančič (Nežin) s Marijom Draschler.	Frata, kod Žužemberka
6	Jozef KOSEC (1819) i Ana Ržen	Botijenci, Žužemberk
7	Matija ŽUPANČIČ (1825) i Katarina Gorše	Vel. Reber (Kočevje)
8	Jure SENICA, Juretov (1836) i Margareta Jörgl	Sveta Ana, Štajerska
9	Tomo SENICA, Juretov (1832) i Marija Videnič	Gvozdansko
10	Anton GREGORIČ (1826) i Margareta Miklič	Prinča Vas, Žužemberk
11	Jakob RAZBORŠEK (1837-98) i Barbara Amelan. Preuzeo Matija Larme (1866) i Marija Balčič	Motnik, Kranjska
12	Štefan GNEZDA (1804-70) i Marija Vidmar. Preuzeli Blaž GRGURIČ (1833) i Uršula Mihel čič, a Gnezde osnivaju svoj novi broj, Šp.40.	Ravna Gora Lokve
13	Lovrenc SCHERZEL (1848) i Alojzija Kosec	Ravna Gora
14	Nikola PODOBNIK, Jožetov (1837) i Uršula Erjavec	Ravna Gora
15	Janko LIKER (1837) i Kata Mance. Preuzeli Jože Marinić i Lena Strnad.	Ravna Gora
16	Fabijan JURKOVIĆ (1830) i Margeta Troha	Sela, Brod Moravice
17	Vinko ČENČIĆ (1828-74) i Jozefa Kučan	Lokve
18	Jure BARONICA (1844) i Lena Skender	Tribalj, iznad Crikvenice
18	Gašpar JANEŠ (1823-71) i Liza Kordiš Zadnji vlasnik Franc Ožbolt, gostioničar i trgovac	Ravna Gora Prezid
20	Sebastijan JANEŠ (1824-69) i Marija Gnezda. Preuzeli Antun Brus i Marija Leš (Adamova)	Ravna Gora Ravna Gora
21	Martin BRUS (1840-1923) i Margareta Grbac	Ravna Gora

22	Paule KUFNER (1814-68) i Margareta Polančić	Ravna Gora
23	Andrija KUFNER (1840-1912) i Barbara Brus	Ravna Gora
24	Šime VONČINA (1827-72) i Tereza Svietličić	Ravna Gora
25	Jože KUFNER (1839-72) i Tereza Bajt. Priženio se Jakob Sedej (*1844).	Ravna Gora Ravna Gora
26	Urban BRUS (1843-72), kovač, i Kata Oblak. Preuzeo Andre Brus i sin Paule, španovački knez.	Ravna Gora Ravna Gora
27	Toma SKENDER (Andretov) i, kasnije, sin Frane S., kovač (*** Vidi opazku na kraju kućnih brojeva.)	Mrkopalj
28	"Velika škola", otvorena 1884	
29	Andrija SKENDER (1816-80) i Marija Starčević. Na kraju, "Stipinovi" Skenderi.	Mrkopalj
30	Luka SKENDER (1833-76) i Roza Kučan ("Mijacovi" Skenderi)	Mrkopalj
31	Ivan RUŽIĆ (1820-69) i Mara Skender. Priženio se 1867 Stipa Čar za Margetu Ružićevu.	Mrkopalj Ravna Gora
32	Antun BAN (1818-93) i Tereza Skender. Kuću nasljeđuje zet Karlo Kufner (1841-1909).	Mrkopalj Ravna Gora
33	Ivan MARINIĆ (1817) i Marija Marušić	Kupjak
34	Vinko MANCE (1830-79) i Kata Polić, sa sinovima Toničom, Jačetom i Jožetom.	Mrkopalj
35	Marko BRUS (1827-1901) i Terezija Čar.	Ravna Gora
36	Josip GRBAC (1804-88) i Eva Aschenbrenner, sa sinovima Ivetom, Guštetom i Franetom. Preuzeli Ignac Pojer i Veronika Aschenbrenner.	Sušica, kod R.Gore Ravna Gora
37	Tone JURKOVIĆ (1839-1929) i Marija Jerbić	Mrkopalj
38	Jure OBLAK (1804-68) i Gertruda Mihelčić. Preuzeli Gušta Grbac i Paulina Jelenčić.	Ravna Gora Sušica
39	Jakob NOVINC (1810) i Ana Mance, sa sinovima Jakobom (1837), Pauletom (1844-83), Martinom (1845) i Matom (1849-1935). Za Pauletovu udovicu Julku r. Peternel (1855-1938) priženio se 1885 Petar Franković, Josipov.	Ravna Gora Glavica, (Bosiljevo)
40	Luka GNEZDA (1838) i Terezija Podobnik. Preuzeo Mata Novinc s Josipom Ružić, a Gnezdovi utemeljuju svoj treći broj, Šp. 62.	Ravna Gora Ravna Gora
41	Ivan TROHA (1808-73) i Lena Merle, sa sinovima Petretom, Tomasom, Tonetom i Matijom.	Prezid

42	Tone OŽANIĆ (1800-69) i Barbara Bujan, sa sinom Franetom. Preuzeli Jože Ožbolt (1830-1912) i Lena Panter iz Prezida.	Ravna Gora
43	Sebastija JURIČIĆ (1826-70) i Tereza Črnković.	Ravna Gora
44	Preuzeli Jače Klobučar i Karolina Marinić. Bartol LOKNER (1835-69) i Antonija Tomac. Nakon još dva vlasnika, tu je Jure Vidas.	Ravna Gora Stari Laz Mrkopalj
45	Tonič GRGURIČ (1835) i Margareta Ožanić	Ravna Gora
46	Jakob PODOBNIK (*oko 1820) i Terezija. Tu ostaje Jakobov Jure s Helenom Troha ("Jurčkovi").	Ravna Gora
47	Ivan PODNAR (1843) i Lucija Marinić. Preuzeo Andre Podobnik.	Ravna Gora
48	Paule JANEŠ (1838) i Franka Kufner	Ravna Gora
49	Ivan KLOBUČAR (*oko 1815) i Katarina Petranović, Sa sinovima Mihetom i Jačetom.	Ravna Gora
50	Martin ČRNKOVIĆ (1815-71) i Katarina Marušić, sa sinovima Petretom i Štefanom (na broju 68). Šp. 50 preuzeo Martin Grgurić ("Martinovi" Grgurići).	Mrkopalj Ravna Gora
51	Jozo BUJAN (1813-69) i Marija Kezele. Preuzeo Matija Kovač s Marijom Vončina, pa Miha Štemberger i Jakob Jakšetič.	Ravna Gora Ravna Gora G. Kranjska
52	Vinko JURKOVIĆ, stolar (1840-98) i Agneza Kolar. Preuzeli Ivan Grgurić (1835) i Antonija Kučan.	Brod Moravice Ravna Gora
53	Andrija KRIZMANIĆ (1836-90) i Anica Dološić. Kasnije na broju Šp. 38.	Šije, Skrad, ili Kupjak
54	Polda BUJAN (1839-74) i Apolonija Peternel. Priženio se 1874 Grga Bujanj.	Ravna Gora Fužine
55	Štefan HACE (1832-95, Jakobov brat ?) i Liza Brus. Kasnije su tu Miha Popit i Marija Pojer.	Kranjska Logatec
56	Frane PODOBNIK (1839) i Barbara Kufner. Preuzeli Jakob Hace (1840-1914) i Marija Antonić.	Ravna Gora Kranjska
57	Adam LEŠ (1821-78) i Marija Ivančić (1923-90)	Ravna Gora
58	Jože SVIETLIČIĆ (1840-1922) i Ana Leš	Ravna Gora
59	Blaž ŠIFNER (1832-70) i Lena Gnezda	Ravna Gora
60	Marko GRGURIĆ (1839-1922) i Barbara Leš (Adamova)	Ravna Gora
61	Lena OBLAK (1808-89), udovica, sa sinovima Petretom (1843-1923), koji ostaje tu, i Franetom.	Ravna Gora
62	Frane OBLAK (1835-88) i Julijana Gregurač	Ravna Gora

63	Tomo LISAC (1838) i Katarina Novinc (vratili se u R.Goru). Preuzeli Jure Črnković i Tončka Rački, bez djece. Šp.63 na kraju preuzima Franjo Abramović.	Ravna Gora Črni Lug
64	Frane GRBAC (1821-84, djed kolara Jakoba Grbca) i Marija Šrāgl.	Ravna Gora
65	Jure PETERNEL (1817) i Mreta Zadol, sa sinovima Filipom (1839-86) i Pauletom (1849).	Stari Laz
66	Miha GRGURIĆ (1845-68) i Rozalija Jurković. Preuzeli 1869 Jure Ožbolt i Marija Mlakar.	Ravna Gora
67	Andre HACE (1820-87) i Reza Podnar (*1824,Ravna Gora)	Podcirkev, Kranjska
68	Nikola JANEŠ (1828-68) i Lena Štefančić. Preuzeli Štefan Črnković,Martinov (1845-1911)I Terezija Mance.	Ravna Gora Mrkopalj
69	Tone ČRNKOVIĆ (1823) i Uršula Grubešić	Mrkopalj
70	Matija MIHELČIĆ (1834) i Antonija Erjavec. Priženio se Martin Kufner za Francu Matijinu. Na kraju su tu Frane Erjavec i Marija Marinić.	Ravna Gora Ravna Gora Ravna Gora
71	Rudolf BRENC (1838-1903) i Kata Svietličić. Slavni akordant Stanko Brus (1884-1947)i Franka Larma podižu tu 1927-28 novu kuću, ponos španovačke arhitekture.	Ravna Gora Ravna Gora
72	Miško PAUŠNER (1812) i Apolonija Burić r. Vončina. Tu su, kasnije, Stipa Popit i Josipa Peternel.	Ravna Gora Logatec, G.Kranjska
73	Frane KUFNER, Lovretov (1832) i Margareta Čar. Preuzeli Stipa Skender (1840) i Kata Štajdohar.	Ravna Gora Mrkopalj
74	Grga ERJAVEC (1815-72) i Terezija Vončina	Ravna Gora
75	Jože PODOBNIK (1809-77) i Julijana Miklaić	Ravna Gora
76	Frane SVIETLIČIĆ (1827) i Terezija Šafar. Preuzeli Antun Brus i Margareta Alić.	Ravna Gora
77	Valentin LARME (1816-76) i Kata Pogorelc, Iz Doljnje Štajerske, Styria Inferior, sjev. od Celja	Spodnji Dolič
78	Jozel JEVNIŠEK (1826-1908) i Marija Hribernik. Priženio se Valentik Larne (1853-1918), Valentinov.	Brdce, D. Štajerska
79	Antun FIJACKI (1820) i Kata Likar. Sinovi Matija (1863) i Mijo (1866) s familijama otišli podkraj stoljeća u Braziliju, zauvijek. Kuću preuzeli Jure Brus (Marketov) i Lena Pojer.	Ravna Gora Ravna Gora
80	Matija SEDEJ (1813-77) i Barbara Podnar, sa sinovima Jačetom (1844) i Vinketom (1851). Na kraju Španovice Tu je brojna familija Ignaca Abramovića i France Vončinove	Begovo Razdolje Crni Lug

81	Ferdo KUFNER (1821-88) i Neža Grgurač, sa sinovima Toničom (1861) i "Ferencom" (1866-1944).	Ravna Gora
82	Jure GNEZDA (Štefanov, 1830-1904) i Marija Bajt	Ravna Gora
83	Stipa ERJAVEC (1832-97) i Liza Podobnik	Ravna Gora
84	Ivan MRAK (1815-70) i Helena Podnar, sa sinovima Filipom (1847-85) i Antunom (1851). Antun s Banovima odlazi u Braziliju. Kuću preuzimaju Miha Vrtar i Anica Gregorič.	Ravna Gora Frata, kod Žužemberka
85	Antun LARME, Valentinov (1851) i Gertruda Vrtar. Miha Vrtar (Mišketov) preuzima i ovu kuću i postaje vlasnik "duple" Vrtarove kuće, Šp. 84/85.	Spodnji Dolič Frata
86	Karlo PODOBNIK, Jožetov (1840) i Marija Kufner, osnivači "Tišlarovih" Podobnika (Vidi, ap.75)	Ravna Gora
87	Andrija STERLE (1839-94) i Antonija Mrak. To ostaje "Štrličkina hiša" do kraja Španovice, iako Štrletovi prelaze na broj Šp. 104 (gostiona i trgovina).	Stari Trg, Kranjska
88	Ignac POJER (1843-1917) i Veronika Aschenbrenner. Preuzeli Frane Bajt i Julijana Grgurić. Pojerovi prelaze na broj Šp. 36.	Ravna Gora Ravna Gora
89	Jože DRAŠLAR (kasnije "DRAKSLER") i Ana Tekančič	Hinje, kod Žužemberka
90	Tomas TROHA, Ivanov (1842-1910) i Barbara Maté. Prešli na otčevinu (Šp.41), a Šp.90 preuzimaju Mata Novinc (1853-1913) i Marija Sedej.	Prezid Ravna Gora
91	Blaž ERJAVEC (1821) i Anica Petrović. Nasljeđuje sinovacTone Erjavec (*1857), Filipov, osnivač "Čuravih" Erjavaca u Španovici i u pleterničkom kraju. Tu je kasnije i Tonetov pastorak Tine Štefančič s Paulinkom r.Svietličić.	Ravna Gora Ravna Gora
92	Toma PODOBNIK, Jožetov (1845) i Kata Bolf (- vratili se na otčevinu, Šp.75). Tu su kasnije "čaklovački" Svetličići, Jakob i Bartol.	Ravna Gora Ravna Gora
93	Luka SVIETLIČIĆ (1847-87) i Franka Črnković. Preuzimaju Šime Vizjak i Marija Svetličić.	Ravna Gora Ravna Gora
94	Matija BAN (1828-76) i Ana Čučurić. Preuzimaju Frane Popit, Bartolov (1870-99) (iz Zaplane "pri Ljubljani" i Marija Černy.	Mrkopalj Zaplana
95	Nikola VONČINA (1843) i Ana Marinić (1851-71) Preuzimaju Ive Črnković (1850) i Marija Čenčić.	Ravna Gora Mrkopalj
96	Jakob NOVINC (1837) i Lucija Gnezda (-odlaze u Breznicu). Preuzimaju Frane Grbac (1850-1910) i Neža Brus.	Ravna Gora Sušica, (R.Gora)

97 **Matija KOVAČ (1841) i Marija Vončina.**
 Podkraj Španovice tu je "Lokvarac" Pero Grgurić,
 Blažetov, i Tonka Čar.

Grižani
(Primorje)
Lokve

Od prvih 96 kućnih brojeva (broj 28 je škola) osnovali su Ravnogorci (sa Sušicom) 57 kuća, Mrkopaljci (sa Starim Lazom) 12, i ostali Gorani 9 kuća, ukupno 78 goranskih kuća. Kranjci osnivaju 11 kuća, Štajerci 5 i Primorci 2 kuće.

Za formiranje "španovačkoga" govora vrlo je značajno jako učestće kranjsko-štajerskih osnivača u ranoj fazi Španovice. Od prvih 20 kuća čak 9 su ih podigli Kranjci i Štajerci.

Tek uvidom u originalne gruntovne knjige iz vremena osnivanja Španovice moglo bi se doznati koliko je točno mišljenje da su kućni brojevi dodjeljivani redom osnivanja kuća. Zanimljiv je u tom smislu val Mrkopaljaca (sa Starim Lazom), s brojem 27 nadalje.

Ipak, nije sasvim jasno, nije li broj 27 rezerviran za crkveni prostor? Taj je broj, zajedno s brojem 28, preskočen u oba španovačka Popisa duša po kućama (Status animatum I i II). I to se može razriješiti samo uvidom u rane gruntovne knjige.

ABRAMOVIĆ (Lùgari)

Abramovića ima posvuda po Gorskom kotaru. Njihov prvi spomen u Crnom Lugu datira od 1775. godine (Thomas Abr., možda djed našega Tome, 1837-1917). Sirački Abramovići, također Gorani, kao i sirački Crnkovići, Šafari, itd.. stigli su u Slavoniju barem jednu čitavu generaciju prije osnutka Španovice.

Svi naši Abrāmovići (s kratkim ā, zvani "Lùgari", po "Črnom" Lugu), potječu od Tome Abramovića (* 1837) i Mare r.Pintar (*1840).

Prva zabilježena pojava Pintara na gornjoj Kupi (Petrus Pintar, Čabar 1672) upućuje na slovensko, odnosno njemačko porijeklo (njem. Binder, bačvar). U Crnom Lugu zabilježen je Paule Pintar 1758.

Porijeklo i godinu njihove seobe u Španovicu pribilježio je župnik Nikola Švajcar ("Došao iz Crnog Luga 1881."), što se slaže sa zapisom prvorođenog sina Franje na početku svog molitvenika :

" Abramović Franjo, rođen u Crnom Lugu 8/II 1864, Gorski kotar. Sve dobre molitve i pobožnosti naučio od tamošnjeg župnika Rade Vlašića ... i od učitelja Franje Akčina. Sve nas naučio i svaki je postao koji je htio slušati dobar i vrijedan gospodar.

Dovezli nas otac i majka s 5 muških i jedna ženska u Španovicu 1881. Ja sam bio najstariji i kukavno smo proživjeli dok nismo narastli."

Franjo je 1881. imao 17 godina, a najmlađi, Antun, svega dvije godine. Tomo (44 god.) i Mara (41 g.) preuzimaju svoju prvu kuću u Španovici (Šp.9) od udovca Tome Senice, koju će 1886. prodati Janezu Koscu i prijeći na brojeve 63 i 80.

Broj Šp.63 osnovao je prvotno Tomo Lisac s Katarinom Novinc, koji se pred zimu 1869. vraćaju s djecom u Ravnu Goru i prodaju kuću šogoru Mati Novincu i Josipi Ružić, od kojih je preuzima Jure Crnković s Tonkom r. Rački, dok se konačno ne upisuje kao "pripisnik" Franjo Abramović.

Kuću Šp.80 osnovali su prvi Jače Sedej i Ana Čenčić. Tu je zatim kovačnica Martina Štetića (u zgradi uz vodu, do mosta, s velikim "kovačkim" dvorištem). Od 1875. tu je priženjen kovač Frane Čop, i konačno Abramovići. Tako će, do kraja Španovice, Abramovićev posjed obuhvatiti čitavu "frontu", sve od Larmovog puta do Rupenovih, s "Abramovićevom ćuprijom" i tri lijepa bora izpred velike kuće na broju 80. Potok iz "Učitelovog jòrka", pa izpod "Abramovičove ćuprije" na južnu stranu bio je po dužini nadkriven ogromnim štagljem, posred kojega se moglo i kolima na drugu stranu do dobre zemlje i livade koja se, po čitavoj širini fronte, protezala sve dolje do Pakre.

Iz dvorišta se široki izlaz strmo uzpinjao do ceste, tako da je, s dvorištne strane, ta velika kuća "u ključ" bila prostrana katnica, pa nije čudo da su se po zimi tu održavale probe glumačkih družina, sviralo se i pjevalo, a za ljetnih praznika idealna pozornica bio je veliki štagalj, gdje se okupljalo mnoštvo lijepih "glumica" i iz drugog kraja sela (Ankica Vajzerova, još živa u Montrealu, i sestra Marica, Lena Trohova, danas u Torontu, od Larmovih Justa i Ika, itd., i, dakako, sestre Mira i Ivanka Abramovičeva.

Dobro se sjećam proba za Šenoin igrokaz "Postolar i vrag", izvedenog na "bini" Francove gostione. Naci Abramović bio je među veselim šegrtima, a nezahvalna uloga vraga dopala je "profesoru" Slauketu Brusu, "Knizovom", koji je, prikovan za ukleti tronožac, sve u šali, dobio na kraju, na veselje publici, i dobrih batina.

Kao što je još zabilježio u svom molitveniku, izpovijedit će ga i pričestit u toj kući župnik, susjed i imenjaka Franjo Korenić 24.VII.1942, točno 9 mjeseci prije smrti.

Njegova Terezija r. Oblak oboljela je davnih godina i, poput mnogih starih ljudi, naručila sve za svoj pokop, ali je dragi Bog uslišio njene molitve za ozdravljenje. Lijepo je još poživjela, sve do pred rat, a dotle se kroz duga ljeta u njenoj mrtvačkoj *trugi* na tavanu držao - grah.

Franjine Abramoviće svi pamte i kao snažne, koščate ljude, po Oblakovima, a pravi ljudine bili su Ignacovi sinovi, i po Ignacu i po mami Franci rođ. Vončina. Kad je Ignacov Frane pred Drugi svj. rat bio pozvan u vojnu "rezervu" u Požegu, nigdje njegovog broja cipela ili čizama, toliko je stopalo imao. Dolazio je iz kasarne k nama "u civilu", dok ga konačno nisu poslali kući.

Kao sva španovačka djeca, i Franetov je Mirko (*1930) provodio većinu vremena na cesti, u standardnoj, danas bi se reklo "unisex" dječjoj uniformi, košulji do izpod koljena, sve drugo golo, jednako za curice i dečkiće, i s jednakom "bubikof" frizurom, kad evo učiteljice Božene Papić s jednom kolegicom u predvečernjoj šetnji, s novorođenim Marijanom u kolicima (danas u Vancouveru). Zadržane zdravim i snažnim Mirketovim izgledom, zastanu i pitaju ga što on jede. Odgovor je, naravno, - "palinte". Ali im još uvijek nije jasno je li to dečkić ili curica, pa mu jedna od njih pridigne košulju, na što se on, povrijeđen, s obje ruke pokrije, uz dugi i snažni, "Maaaarš!".

I kad smo već kod promenade Španovicom u proljetna i ljetna predvečerja, sjećam se Side Ignacove s dvojčcima u (duplim) kolicima. Mladi i dotjerani, Siksto u bijelom odijelu i bijelim "lohanim" cipelama, s malo crnoga, bili su pravi ukras i milota za svačije oči. Samo 4 godine kasnije pronaći će Siksta skrivenog u velikom točku Vajzerovog mlina, i nikada ga više natrag iz Gornje Šumetlice... (Vidi rodoslov Pezetinih.)

FRANJO ABRAMOVIĆ & TEREZA OBLAK

_____ I (1864- 1943) (*Šp.1867) +Pkc 1940) I
 I I _____ I
 I
 I-*** IGNAC ABRAMOVIĆ** (1887) -Vj.1908- Franca Vončina, Šp.24
 I +ub.1945 u Osijeku (Jure V. & Jela r.Grbac)
 I
 I-*** STIPA ABRAMOVIĆ** I-*** PAULIČ A.** (1915) I-*** MIROSLAV A.**
 I bravar (1889-1924) I partizanski major I (Zagreb)
 I Vj.1914 - Katica Brus I +pog.1945 kod Kloštra I
 I (1896-1944), Šp.76 I Vj.1935- Julijana I-*** "Seka"**
 I +ub. u Jasenovcu I Kosmač (Zagreb) I (u Italiji)
 I
 I-*** TOMICA ABRAMOVIĆ** I-*** VIKTOR A.** (1919, +pog.1944, Bihać)
 I (1897-1984) I-*** Ivanka A.** (1922)-Vj.I- Berti Rupena (+ub.1942)
 I Vj.1916 I (>sin Albert (*1942) posvojen "ABRAMOVIĆ", Zagreb)
 I Anka Larma I Vj.II-Tomo Ljevaković, Lipik (> sin Zvonko Lj.)
 I (Tonič L. & I
 I Franka r.Januš) I-*** Mira A.** (1924) I-*** Zlatko Ališić** (Darugar)
 I Vj.Adem Ališić I-*** Enis Ališić** (Pakrac)
 I
 I-*** Katica Abramović, Franjina** (1891-1972, +Pkc)-Vj.1911- Ferdo Vukelić, +
 I-*** Zora Abramović** (1911-89, +Pkc)-Vj.- (Vel.Gradište, Banat)
 I
 I-*** Hermina Abr.** (1903-89) I-*** Zvonko Kozmar** (1923-45) +ub.na Kr.putu
 Vj.-Ivo Kozmar, Đurin) I-*** Zdenka K.** (1933)-Vj.-Vlado Končić, Kutina
 (1896-1963

Drugi svj. rat teško je pogodio Abramovićevo pleme. S dva zeta (Siksto Pezeta i Stipe Larma) i jednom snahom (Katica r.Brus, zaboravljena na velikom spomeniku), ukupno 12 ratnih i poratnih križeva, vojnika i nevinih civila, od 69-godišnjeg starca (Ivana, *1873) do 15-godišnjeg Ivica, koji se u proljeće 1945. naumio iz Novske vratiti u Pakrac, i to preko zloglasnog "Trokuta", gdje ni prema djeci nisu imali milosti.

Među Abramovićevim žrtvama je i troje partizana, koji su iskreno, ali i gorko naivno vjerovali u slobodnu, cjelovitu, ravnopravnu crvenu Hrvatsku, protiv stare Jugoslavije, "tamnice naroda", kako su to hrvatski komunisti, posebno od 1929, lijepo govorili, da bi nas na kraju opet strpali u "Treću Jugoslaviju".

Šp.80 IGNAC ABRAMOVIĆ (Franjin) & FRANCA VONČINA
 I (1887) Vjenčani 1908 (1890) I
 I I
 I
 I--* FRANE I--* MIRKO A. (1930) I--***** (Petero djece,
 I ABRAMOVIĆ I Vj.1954 (u Križu) I Franjo, itd...)
 I (1909-71) I
 I Vj..1930 I--* VINKO A. (1933) I--*
 I Anka Hace I Vj.1958 (u Križu) I
 I (Frane H. I Štefica Podobnik I
 I & M.Čar I (Jure P.& Kata I
 I Šp. 158 I r.Erjavec) Šp.46 I
 I I
 I I
 I I--* ZVONKO ABRAMOVIĆ (1940) - (Njemačka)
 I I--* Mira A. (učiteljica) -Vj.- Kireta (kod Zagreba)
 I I--* "Cica" A.-Vj.- (u Križu)
 I
 I--* MILAN ABRAMOVIĆ I--* Sida A. (1938) -Vj.- Mile Čuljat, Osijek
 I (1910, +pog. 5.X.42) I--* Sofija A. (1939-55)
 I Vj.1936- Marija Štefančić I--* Brigita A. (1940)-Vj.-I. Šepak, Čazma
 I (Tine Š. & Paulina) I
 I
 I--* FERDO ABRAMOVIĆ (1914)-Vj.- (Zagreb)
 I (+ub.1945, Jasenovac)
 I
 I--* Sida Abramović (1918) I--* Vlasta Pezeta (pravnica)
 I Vj.1938 I -Vj.-dr.Željko Mladinić
 I Siksto Pezeta (1914) I (ginekolog), Bjelovar
 I +str.Psunj, 6.X.1942 I
 I
 I--* NACI ABRAMOVIĆ -Vj.1947- (u Križu) I--* MIROSLAV
 (1920-78, +Deanovac) I ABRAMOVIĆ

Stipinom *Pauliču* bilo je svega 9 godina kad je ostao bez otca, bravara, i njegovoj majci Katici nije bilo lako, sve dok se Paulič (izučeni krojač) nije zaposlio i oženio. Iako je već živio u Zagrebu, pozivali su ga u vojnu "rezervu" u Požegu, pa je i on nedjeljom dolazio k nama. Sjećam ga se kao izrazito ljubaznog čovjeka. Rado se odazvao Tatinoj molbi da me dočeka u Zagrebu, kad sam se sredinom kolovoza 1941. (s trinaest godina) vraćao s "promjene zraka" u Skradu.

Bilo je to pravo ljeto, i Paulič me poveo tramvajem zaobilazno, da mi pokaže Jelačić "plac", Ilicu, pa pokraj kazališta do na kraj Trešnjevke (Spinčićeva ulica), iako ga je kod kuće čekala hrpa dobro plaćenog posla. Bilo je to šivanje ustaških častničkih odora, od finog maslinastog materijala, zajedno s jednim pomoćnikom, vani u hladu iza kuće. Pitao sam za koga to rade, na što se oni značajno pogledaju. Na svakih deset odora dobar majstor izkroji barem jednu ekstra...

Poslije rata mogli ste čitati o partizanskim ilegalcima po Zagrebu u ustaškim uniformama. Poginuo je (na konju) kod Kloštra, u činu majora, već pri kraju rata. Njegov bratić Naci Abramović, tada već partizan u Pauličevoj brigadi, prevezao ga je na pokop u Pakrac.

Paulič je uspio za svoje ideje pridobiti i bratića Ferdeta Ignacovog (prometnika u Novskoj) te svoju majku Katicu. Oboje su uhvaćeni na djelu i završili u Jasenovcu. Ferdetovo žrtvovanje za partizansku revoluciju ništa nije pomoglo otcu Ignacu, 58-godišnjem civilu. Nakon težkih muka u Novoj Gradiški, odpremljen je u Osijek i tamo ubijen, zajedno s Đuretom Brckovićem, i još nekima.

Jedan od 12 ratnih (i poratnih !) križeva Abramovićeva plemena još mi je na pameti kao najsvjetliji primjer čistog, nevinog hrvatskog idealizma. To je Zvonko Kozmar, sin Franjine Hermine, koji se dobrovoljno i neustrašivo javio u hrvatsku vojnu akademiju, u vrijeme kad su već mnogi gledali gdje da prikriveni dočekaju konac rata. Poticaj da prekine učiteljsku školu u Pakracu došao je od djeda Franje, rodoljuba koji se do kraja života ponosio svojim radom i doprinosima za Hrvatski sokol sve njegova nasilnog ukinuća 1929. (Franjo je i prvi predsjednik prvog pakračkog nogometnog kluba.)

Odgojen u kršćanskom i hrvatskom duhu, Zvonko se oglušio na Pauličove pozive da prijeđe k njemu (već majoru) u partizane. S desetcima tisuća sličnih, nestao je na Križnom putu, duž kojega je (nakon rata !) tekla krv hrvatske mladosti. (Vidi Kozmarove među "Ostalim prezimenima".)

Drugi je Milan Abramović, kojemu su moji (Mata i Tonkica Erjavec) bili vjenčani kumovi. Još se sjećam tih svatova (1936, na Stjepanovo, drugi dan Božića), mladenci "lijepi kao slike", sve je izgledalo idealno.

Posebno se sjećam moje razdragane Mame (tada svega 33 godine !) i njene najdraže pjesme, "Pastirče drago i milo.."

Tko je onda slutio što ih čeka za samo šest godina...

Milan je junački poginuo boreći se zajedno uz susjeda Marketa Kufnera. Zajedno su i izgorjeli u Marketovoj kući.

Branili su svoje kućne pragove od palikuća i otimača Španovice, kako je to potvrdio progon, kolektivna, beziznimna konfiskacija i zabrana povratka sve do danas, čak i nakon, gorko je to reći, 16 godina hrvatske demokratske (?) vlasti !

(Za povijest kuće Šp.80, vidi rodoslov lokvarskih Čopova i Oblaka)

FRANJO ČOP (*Lokve,1851-89) kovač, Špan. 80, udovac

-Vj.II-Rozalija Oblak	---	Anka Oblak	---	I-*****
(*1867)		(Rozalijina)	*1892	I Pet "Oblaka"
(Petreta Oblaka & Franke		& Pero Peternel		I Pereta Peternela
Fijacki) Šp.61		Špan.65		___I

Franjo Abramović (1864-1943) uzima 1887 Tereziju Oblak (1867-1940), Rozaljinu sestričnu, i preuzima kuću Šp.80, koja do kraja Španovice ostaje "velika" Abramovićeve kuća.

Vjerujem da je Franjo gradio tu kuću kakvu je kasnije znamo, čvrstu "zidanicu" s podrumom i lijepom širokom frontom do ceste i "ključem" do Rupenovih, koji je bio na kat.

Pred Abramovićevim brojem 80 ponosno su stajala tri bora, mora da je i njih posadio Franjo, za sjećanje na svoj Crni Lug. Dok je oraha bilo pred mnogim kućama, i dudova u gotovo svakom dvorištu, bilo je to jedino mjesto u Španovici s borovima izpred kuće.

B A J T

Prema Burićevoj "Antroponimiji"(str.24), Bajti spadaju u grupu familija koje su se iz Gornje Kranjske (- danas je to Srednje Primorsko : Idrija, Črni Vrh,...) oko 1730. naselile u Ravnoj Gori, zajedno s Brusovima, Čarovima, Erjavcima, Grbcima, Vizjakima, itd..

Prezime je njemačkog porijekla i javlja se izprva kao Beuth, Beit, Bait, i konačno Bajt, pa ga Burić, na istoj strani ubraja, u varijanti Beuth, zajedno s Loknerima, Ožboltima i Šifnerima, i među njemačke rudare, ljevače i graditelje što ih je Knez Petar Zrinski doveo iz Saksonije za potrebe svoje ljevaonice i kovaonice novca u Čabru (1651).

Svi španovački Bajti potječu od Marka Bajta (* R.Gora,oko 1820) i Marije Novinc. Čini se da Marko i Marija nisu stigli s prvim valom Ravnogoraca, jer oni od Ignaca Pojera preuzimaju kuću Šp.88. (Ignac i njegova Veronika Aschenbrenner prelaze na broj Šp.36).

U Španovici se pojavljuju još Ivan Bajt (iste dobi kao Marko, možda brat ??) s Marijom r. Liker, čiji se 40-god. sin Jakob (*1845) priženio 1885. k Mariji r. Gržina, udovici iza +Jakoba Jakšetića, Šp.51.

Treći par Bajtovih, Toma Bajt (možda još jedan brat Marka Bajta) i Franka r. Liker žive na broju Šp.25, kod kćeri Tereze Bajt (*1846), udovice iza pok. Jose Kufnera (+1872), kojoj se priženio udovac Jakob Sedej.

Druga Tomina kći, Lucija (*1852) udaje se za Vinka Sedeja, i od njih potječu današnji Sedeji u požežkom kraju.

Marko Bajt i Marija r. Novinc stižu u Španovicu sa sinom Franetom (*1846) koji 1867 uzima "*Raunagarku*" Julijanu-Ivanu Grgurić (Jureta G. i Mrete Mance). Kumuju Urban Brus i Jure Gnezda. Frane i Julijana podići će brojnu obitelj, ali se Bajtova loza nastavlja jedino preko sina Ivana Bajta i njegove Antonije r. Šercel. Sin Frane Bajt osniva Šp. 157, Petre Bajt Šp.166, ali i Frane i Petre ostaju bez potomstva.

Petreta Bajta, 63 god. dokončali su 5.X.1942 u Grahovljanima. Nije jasno je li Petre jedan od petorice mučenika svezanih za stožinu i spaljenih na živo na slami pred grahovljanskom crkvom, prema pričama koje su stizale u poslijeratni Pakrac.

Od kćeri Franeta i Julijane najbolje pamtim susjedu Mariju udanu Šterle, dobru dušu, poznatu svima kao "*Mica Štrletova*", ili jednostavno "*Štrlička*", čiji je jedini preživjeli sin Josa umro 2004. u Sisku, gdje se nastavlja naša jedina loza *Štrletovih*.

Četvorica Ivanovih sinova, četiri ratna križa ! Svi do jednoga, a da nitko od njih nije poginuo u borbi ! Tu se vidi sva podmuklost sila koje su nasrnule na sve hrvatsko.

Da nepravda prema Bajtovima bude još gorča, radi se o ljudima koje pamtim po iznimno blagoj naravi.

Tonič Bajt, lugar na Zvečevu, daleko od svake politike, ubijen je vrlo rano, već koncem lipnja 1941, kao očita četnička provokacija hrvatskim vlastima, u vrijeme relativnog mira u tom kraju. Istoga su dana odveli i mladu zvečevsku učiteljicu. Ni za njen se grob nikad nije doznalo. Nakon par dana vratili su se četnici da pokupe iz kuće svaku vrjedniju stvar. Počupali su plahte čak i izpod Toničove Roze i njene sestre Malče koje su ležale bolestne.

B A N (B ò n o v i)

Antun Ban (*1818) i deset godina mlađi Mato, vjerojatno braća, dolaze iz Mrkoplja među ranim osnivačima Španovice. Antun (Tone ?) s Terezijom rođ. Skender osniva Šp.32, koju će naslijediti njihov zet Karlo Kufner (Lovretov, priženjen za Rožu, najstariju od četiriju Tonetovih kćeri. Jedini Tonetov sin, Mato Ban (nazvan po stricu Mati) umire (+1874) bez potomstva.

Na broju Šp.32 raste brojna Kufnerova familija, ali će tu kuću do zadnjih dana Španovice zvati "*pr Bònovim*" (kod Banovih) !

Tu su odrastle Kata "*Kufnerca*" udana 1891. za mog *Ujc-Toniča* Grgurića , brata moje bake Lucije, zatim Tonka, moja "*Strina-Tona*", udana za "*Stric-Toniča*" Erjavca), s kojom je moj brat Tonči volio odlaziti u pohode trećoj *Kufnerci*, Mici "*Celički*" u Dragović. Četvrta, Lena, podigla je do 35-e godine života s Jačketom Kordišem sedmero preživjele djece.

U kući "*pr Bònovim*", ostaje Jure Kufner i sin mu Toma, vjenčan 1948. u Novskoj za Katarinu Vizjak.

Banovo je ime u Španovici nestalo, ali njihova krv živi i dalje u jednoj grani Brusovih i dvije grane Kufnerovih (Pauletovi i Lovretovi Kufneri), u Grgurićima, Erjavcima, Celićima, Kordišima, ...

Sudbina obitelji Mate Bana mnogo je teža. I Mata i Ana umiru prerano, i sinovima Guštetu i Jakobu nije puno trebalo da se zanesu "romantičnom" idejom odlaska u Braziliju, što je na prijelazu stoljeća bilo "u modi".

Bilo je to pred zimu 1896 (brazilijansko toplo ljeto !), još bolujući nad gubitkom četvero djece (epidemija difterije 1893), kad se Gušta i Marija pridružuju kompletnoj obitelji Antuna Mraka i Marije rođ.Ban i kreću za Rijeku s troje veće djece, i bratom Jakobom s njegovom Marijom rođ. Mrak. Dok su čekali brod rađa se Guštetova Paulina, na Tri Kralja.

Brod konačno kreće, zauvijek , ali bez Gušteta, koji na Svijećnicu 1897. umire od nepoznate zaraze. Njegova udovica Marija nema izbora. Novac od prodane kuće i grunta uložen je u brodske karte (i provizije lažljivim agentima !).

Oslanjajući se na šogora Jakoba, ukrcava se na brod s četvero djece, od novorođene Pauline do 16-godišnjeg Matije.

Nepoznata epidemije odnosi na Rijeci i dvoje najmlađih od sedmero djece Mrakovih. Ignac Mance i Reza r.Čenčić (Šp. 55) izgubit će na Rijeci malog Guštića. I još deseci i stotine takvih, zakopanih putem, i onih pomrlih na moru i s brodova predanih oceanu...

Ovo kao španovački prilog magiji brazilijanske televizijske trakavice "Zemlja", koja je ne tako davno kroz dvije godine obuzimala čitavu Hrvatsku.

B A R O N I C A (J u r i n o v i)

Čini se da je "Jurina" Baronica, prvi španovački zidar (* u Triblju, iznad Crikvenice, 1844-1936) stigao u Španovicu zajedno s Mrkopaljcima Andrijom Skenderom i Marijom r. Starčević, s čijom će se kćeri 23.05.1867 (Duhovo ?) vjenčati i s njom u Skenderovom (i našem) susjedstvu utemeljiti kuću Šp.18, koja ostaje Baronicina do kraja Španovice.

Od Triblja do Mrkoplja i nije tako daleko, a Jure, 23-godišnji zidar, lako se snalazio gdje god se našao. Ovom sretnom, sedmom po redu španovačkom vjenčanju, kumuju Luka i Stipa Skender.

Od Jureta i Lene, te zdrave primorsko-goranske korjenike, šestero će djece izčupati razne epidemije, ali će drugih šestero odrasti do zrele dobi i razviti brojno potomstvo.

Posebno treba iztaći Juretovu Mariju (1880-1970, +Pakrac) i Terezu, koje će, slijedeći česti običaj u zatvorenim zajednicama poput španovačke, "*dvi sestre za dvò bròta*", s Tonetom odnosno Peretom Podobnikom podići brojne obitelji "Tišlarovih" Podobnika.

Za uzvrat, Marijin brat Jakob Baronica dobiva 1899 od *Tišlarovih* vrijednu Jozefinu (Pepu ?) Podobnik koja će mu do zrele dobi podići petoricu sinova i tri kćeri !

I jedno dugo sjećanje. Moja baka Lucija, po udaji susjeda Baronicinih, znala je spominjati jednu posebno pobožnu ženu, za koju sad vidim da je to mogla biti samo Juretova Lena r. Skender.

Mnogi ljudi još i danas mole, barem kratko, i za laku smrt.

Lena je dodavala još i molitvu da osjeti i kad će umrijeti, da se na smrt pripremi. Mislim da je za tu posebnu milost Božju i postila.

I zaista, jednog jutra počne podsjećati iznenađenu familiju na njeno posmrtno ruho i na njene želje oko sprovoda i karmina. Dala je pozvati župnika za posljednju pomast i blago usnula zavjeka 10.02.1914, u 67-oj godini života. " Staračka slabost", navodi se za nju kao uzrok smrti u matičnoj knjizi, nikakva bolest.

Nažalost, ratni pokolj (1941-45) i poratni lov na sasvim nedužne španovačke civile pokosili su treću generaciju Baronica.

Frane Mihetov ubijen je 5.X.1942, Jakobovi Ivica i Viktor strijeljani su na Pšunju dan kasnije. Njihova sestra Agica opisala mi je kako su 6.X.42, kad se već pucnjava stižala, brat Viktor i susjed Frane Grbac prerano izišli iz kuruzovine gdje su bili skriveni, kad ih je opazio jedan partizan.

"Stoj ! Tko si,..", i dok se partizan bavio s Viktorom, Frane se dao u bijeg prema Brezicima i preživio. Kad su Viktora odvodili, Agica je trčala za njima, plakala i zaklinjala ih sve do prijelaza preko Pakre ... Nikada ga više natrag iz Šumetlice, ni njega ni brata Ivica.

Berti Mihetov zatekao se u Pakracu nakon "oslobođenja", 13.09.1944. Nakon hapšenja odveden je u šumu i ubijen 25.10.1944, tamo i pokopan. Za grob mu se ne zna.

Jakobovi Dolfi i Tonič, civili, vratili se 1945 s rada u Njemačkoj u Pakrac, ne sluteći da idu u smrt. Sestra Micika nosila im je danomice hranu, često rezance sa sirom, u kanti, brašna se još nešto našlo, a držala je i kravicu, pješice skroz iz Barice, dok joj jednog dana stražar nije rekao da su "dobili prekomandu" za Novu Gradišku, opisivala mi je to Agica, ponovo u suzama, nakon više od pola stoljeća..... Ustvari, bili su viđeni, njih devetorica, tjerani prema Gavrinici. Tamo i leže, negdje uza živicu.

Nitko nije smio nakon toga na to groblje.

Od mužkih, preživjet će jedini Toma Baronica (Kutjevo) i četvorica mladih iz četvrte generacija.

Šp.18 IVAN BARONICA & ANA PAVLIĆ
 I Tribalj, iznad Crikvenice I
 I I I I
 I
 I--* JURE BARONICA (1844-1936) I-* Kata Baronica (1868-88)
 Vj.23.5.1867 (Španovica) I-* Marija Bar. (1880-1970)
 Lena Skender (1847-1914) I Vj.1899- Tone Podobnik, Šp.86
 (Andrija S. & Marija Starčević) I-* Tereza B. (1888)
 I Vj.1909- Pero Podobnik, Šp.86
 I
 I--* MIHA BARONICA I-* Barbara B. (1900) -Vj.1924- Stipa Klobučar
 I (Juretov, 1874) I
 I +1906, tifus) I-* BERTI BARONICA I-* Kata B. (1929-96, Zagreb)
 I Vj.1897 I (bačvar, 1905) I-* Marija B. (1931) Sesvete
 I Julka Kufner I +ub.1944, Pakrac I-* ANTUN B. (1934), Konjščina
 I (Andre & Bara I Vj.1929 I-* Franciska B. (1936)
 I r. Brus) I Amalija Hace I-* ZVONKO B. (1938)
 I I (Frane H.) Šp.158 I-* VIKTOR B. (1940), Zagreb
 I I
 I I-* FRANE BARONICA (Mihetov) I-* Marija B. (1931)-Pakrac, Sesvete
 I Šp.153 (1907-5.X.42) I-* IGNAC BARONICA (1933-78)
 I +ubijen u Španovici I Vj.1956- Ana Kufner, Pakrac
 I Vj.1930 I-* DRAGO BARONICA (1936-93), Pula
 I Sofija Klobučar (1911) I-* ANDRIJA B. (1940-75), Pitomača
 I Paule K. & Amalija Kremer I-* FRANJO BARONICA (1943), Pula
 I
 I--* JAKOB BARONICA (Juretov) I-* Sofija B. 1901-77, Pakrac)
 I (Juretov), 1876-1933 I Vj.1923- Jure Vončina (Juretov)
 I Vj.1899- Pepa Podobnik I-* Marija B. (1904-84, Barica)
 I (Korle P. & Marija I Vj.1925- Stipa Vončina (Mihetov)
 I r. Kufner, Sp.86 I-* Terezija B. (1909-88, Đakovo)
 I I Vj.1929- Ivan Marinić (Pauletov)
 I I
 I I-* IVICA BARON. (Jakobov) I-* Štefanija Baronica (1935)- Osijek
 I I 1905, +str.5.X.42, Psunj I-* JAKOB BARONICA (1940)- Podgajci
 I I Vj.1934-Ivka Cuvaj I-* Anka Baronica (1942) - Podgajci
 I I
 I I-* TONIČ BARONICA (1907-45, +ub.u Pakracu)
 I I Civil, povratnik s rada u Njemačkoj.
 I I-* DOLFI BARONICA (1911-45, +ub.u Pakracu)
 I I Civil, povratnik s rada u Njemačkoj.
 I I
 I I-* VIKTOR BARON. (1908)-Vj.1937-Katica Grgurić I-* VIKTOR B. (1943)
 I I +str.6.X.42, Psunj (Franetova) Šp.50 I Vj- (Đurđenovac)
 I I
 I I-* TOMA BARONICA (1913) -Vj.1941- Zora Liker I-* ZVONKO
 I I + 1989, Kutjevo (Ivič Liker & Mreta) Šp.124 I BARONICA
 I I
 I I-* Agica Baronica (1923-2002)+Požega I-* Ivica Štefanac
 I Vj.-Marko Štefanac, iz Vrbove, kod Kapele I (Toronto, Kanada)
 I
 I--* IVAN BARONICA, Juretov (1890) I-* Marija Baronica (1921)
 I +pog.1929 u šumi na Motajici I Vj.1938- Vinko Grgurić
 Vj.1919-Antonija Župančić, Šp.6

B R U S

Prema Burićevoj "Antroponimiji", Brusovi su došli u Ravnu Goru oko 1730. iz Gornje Kranjske, danas Srednje Primorsko (Cerkno, Idrija, Črni Vrh,...), zajedno s Bajtima, Erjavcima, Oblakima, Vizjakima, itd. ...

Po najstarijim osnivačima, imamo u Španovici "Ivetove" Brusove, po Ivetu Brusu (* oko 1820), "Jožetove", po Jožetu Brusu (* 1805), te "Tonetove", po Tonetu Brusu (1842).

"Ivetovi" Brusovi

O starom paru, Ivetu Brusu i njegovoj Mariji Skantar znamo samo iz podataka prigodom vjenčanja njihovih sinova, Martina, Toniča i Iveta. Moguće je da su s njima došli u Španovicu i roditelji, ali dokaza nema.

Skantari (kasnije Škantar) su jedno manje prezime, ograničeno na Ravnu Goru, možda istoga korijena kao Skenderi (??).

Martin i njegova Mreta Grbac, tek vjenčani u Ravnoj Gori (1864) osnivaju kuću, broj Šp.21. Mreta umire u porodu, i Martin uzima 16 god. mlađu (opet *Raunagarku*) Tereziju Jereb, iza koje ostaje čitavo pleme Brusovih. Zadnji, Valentin (*1903), rodio se kad je Martinu bilo već 63 g.!

U moje vrijeme, na broju Šp.21 živjela je brojna obitelj Martinovog Jakoba (*Jòkapa*) i Reze, koji sele u Požegu u proljeće 1938, malo prije nas. Pred sam rat na tom mjestu grade novu kuću *Jòkapov* brat Stanko i njegova Franca r. Larma.

Ivetov Tonič uzima (1868) Mariju Lešovu, s kojom već na godinu kupuje Šp.20, odmah nakon smrti Sebastijana Janeša (osnivača toga broja - moje rodne kuće, 60 god. kasnije !). Od osmero Marijine djece preživjet će samo Tone (+Virovitica, 1915) i Pepič (+1944). Od petero djece druge Toničove žene (Marije Gregorič, "*Krajnice*") ostat će samo Pepka (1889-1973), udana za Jureta Oblaka. Treći Ivetov sin, Ivan-Valentin (mora da se rodio oko Valentinova!) priženio se Anki Šifnerovoj na broj Šp.59.

Šp.20 & 21	<u>I V E</u>	<u>B</u>	<u>R</u>	<u>U</u>	<u>S</u>	<u>&</u>	<u>M A R I J A</u>	<u>S K A N T A R</u>
	I	(* Oko 1820)		Ravna Gora			(??)	I
I	I							I
I								
I--*	MARTIN BRUS	(*1840,	R.Gora)	-Vj.1864-	Margareta Grbac	(1842-74)		
I	Špan. 21				(Nema preživjele djece.)			
I	Vj.II-1874							
I	Terezija Jereb	(*R.Gora,1856,	Bartola Jereba i Agneze)					
I								
I--*	TONIČ BRUS	(*R.Gora,1844-94)	-Vj.1868-	Marija Leš	(1849-88)			
I	Špan. 20			(Adam Leš & Marija Ivančić,Šp.57)				
I	Vj.II-1888							
I	Marija Gregorič	(1856)	I-* Pepka Brus	(1889-1973)-Vj-Jure Oblak				
I	udov.iza +Bartola Kosca							
I	(*1856, Prinča Vas,		I +++* Od četvero Marijine djece s Bartolom					
I	Žužemberk, Kranjska)	___I	preživio je samo Jože Kosec	(1882)				
I			-Vj.1921-	(Samarica,Moslav. Gora)				
I								
I--*	IVAN-VALENTIN BRUS	(*R.Gora)	-Vj.1876-	Ana Šifner	(1857-1919)			
I	(1851-1921)			(Blaž Šifner & Lena Gnezda, Šp. 59)				

Šp.21 MARTIN B R U S (Ivetov) & TEREZIJA JEREB
 _____ I (1840-1923) Vjenčan II-1874 (1856) I
 I I _____ I
 I
 I--* Marija B. (1875)-Vj.1895- Antun Januš (Paule J.& Franka r.Kufner)
 I--* LUDVIG BRUS (1877) - Otišao u Braziliju, zaredio se za fratra.
 I--* Margeta Brus -Vj.1897- Franjo Oblak (Petretov), Šp.77
 I
 I--* STANKO BRUS I-* Agica Brus -Vj.1930- Viktor Krizmanić, trgovac
 I (1884-1947) I (1910-85,Požega) (*1907, + vješan na Bučju
 I Vj.1909 I s više Hrvata 12.XI.1944)
 I Franka Larma I-* Julkica B. (1912)-Vj.1933-Jakob Mance (Toničov)
 I (Štefan L. I-* Mica B. (1919), Požega
 I & Pepka Leš) I (Sin: Ivo Brus, i familija, Požega)
 I ___I-* Amalija (1923-90)-Vj.1947-Mih.Volenik,Kutjevo
 I
 I--* Antonija B. (1862-1967) -Vj.1908- Dolfi Vončina (Mihetov), Šp.24
 I
 I--* JAKOB BRUS I-* Olga Brus (1922-2004)-Vj.-Hodak (Požega)
 I (1894-1987) I-* DOLFI BRUS (1926-2004) -Vj.- (Požega)
 I + Požega I-* Vida Brus (1928-99) -Vj. -(Požega)
 I Vj.1919 I-* EMIL BRUS (1930) -(Propovjednik,u svijetu)
 I Terezija Vončina I-* POLDA BRUS (1932)- Vj.1956-(Požega)
 I (Mihetova) I-* Paula Brus (1934) - ??
 I (1897-1989) I-* VINKO BRUS (1934) - ??
 I Šp. 24 ___I-* PEPO BRUS (1936) -Vj.1963- (Pleternica)
 I
 I--* PEPIČ BRUS (+ Požega) -Vj.1924-(Slatina) I-*** (Kadanovci,
 I (1897-1950) ___I Frkljevci)
 I--* Paulina Brus (1899) -Vj.1925- Matija Crnković,udovac, Šp.66
 I--* VALENTIN BRUS (1903-56, Požega) -Vj.1927- (Stražeman)

Šp.20 TONIČ B R U S (Ivetov) & MARIJA LEŠ
 _____ I (1844-94) Vjenč.1868 (1849-88) I
 I I _____ I
 I
 I--* TONIČ BRUS (1870-1944) I-* Gušta B. (1908)-Vj.1926-Toma Skender
 I Vj.1901- Marija Vončina I-* IGNAC BRUS (1910-40)-Vj.Justa Skender
 I (Jure V.& Jela Grbac)___I-* Ivka B. (1914-70)-Vj.1931-Viktor Čar
 I (+Garešnica) (+ub.u Sloveniji 1945)
 I
 I--* PEPIČ BRUS I-* Micika Brus (1899)-Vj.-Stipčak Januš (+1952)
 I (1876-1915) I-* Rozika Brus (1900) (Tinetov)
 I + Virovitica I-* Kata B. (1906) -Vj.1924- Viktor Novinc
 I Vj.-Barbara I-* FRONČK B. (1907)-Vj.1934-Terezija Grgurić
 I (1879-) I (++) Oboje leže na Hrv.groblju u Torontu)
 I (Petre O. & I-* DOLFI BRUS (1914-90)-Vj.1940- Ilonka Nagy
 I Franka I - sin DAVOR BRUS (1940)
 I Fiazki I u Sesvetama
 I Šp. 60 I-* VINKO BRUS (1916-97)-Vj.-(Sirač)
 I ___I-* BERTI BRUS (1918), + ubijen 1945

TONIČ BRUS (Ivetov) _____
 Vj.II-1888-Marija Gregorič I-* Pepka Brus (1889-1973),Pakrac
 (*1856, Prinča Vas,Kranjska)___I Vj.1907- Jure Oblak (Petretov)

Ostao mi je u neizbrisivom sjećanju Ignac Toniča Toničovog (1910-40), svima poznat kao "Ignac Brico". Atletičar, kupac, ljetnik i zimi, probijao je led na Pakri i čeličio tijelo.

Njegova "oficina" (brijačnica) bila je do ceste, izpred Francove kuglane, a onda je pred rat napravio kuću kod obćine.

Također, u trajnom mi je sjećanju njegova sestrična Micika "Stipčkova", koja je čitav svoj vijek odradila kao pomoćnica kod požeškoga Filipovića, knjižara i suvlastnika autobusa Pakrac-Požega. Često je u Požegi k nama dolazila, govorilo se samo španovački, a u memoriji mi još glasnije odjekuje čist i tvrdi ("prou trdn") govor Micikine sestra Kate "Viktorove" (Novincove), naše dugogodišnje susjede.

Šp.59 IVAN-VALENTIN BRUS (Ivetov) & ANA ŠIFNER
 _____ I (R.Gora, 1851-1921) Vjenč.1876 (1857-1919) I
 I I _____ I
 I

I--* Katarina Brus (1881)- Vj. 1901- Valentinčak Troha, mehaničar

I--* Marija Brus (1883)- ??

I--* IVAN BRUS (1885) -Vj.1919- (Privlaka, Vinkovci)

I--* IGNAC BRUS (1889-1965, Zagreb)

"Jožetovi" Brusovi

Ovu lozu Brusovih presađuju iz Ravne Gore Jože Brus (*1805) i Marija Aschenbrenner (1800-92) - čini se, najstariji osnivači Španovice, i među najplodnijima !

Stižu u svojim šestdesetim godinama, s već oženjenim sinovima Marketom i Urbanom (kovačem, možda prvim u Španovici !) i 19-god. Andretom, i osnivaju kuću Šp.26, koja će ostati poznata kao "Knezovi" (*Knžovi*) po Andretovom Pauletu Brusu, španovačkom knezu.

Marko s Terezijom Čar osniva broj Šp.35, ali već za tri godine ostaje udovac, s kućom punom djece. Idućeg ljeta dovodi 15 god. mladju "Lakvòrku" Mariju Bolf (Pauleta Bolfa i Margarete Čop), koja će mu podići do zrele dobi još šestero djece ! (** Bolfove, originalno Wolf, zajedno s Loknerima, orig. Lochner, doveo je Knez Petar Zrinski oko 1651. iz Saksonije u Čabar za svoju kovaonicu novca.)

Urban umire već za sedam godina, a njegova se Kata Oblakova još iste godine udaje za Matiju Bana. Nema preživjele Urbanove djece.

Andre ostaje na otčevini i ne ide daleko. Uzima (1869) 17-godišnju Margetu Vončinovu ("Šimančkovu") od prvih susjeda, Šimeta Vončine i Terezije r."Svitličić", kako to vlč. Švajcar zapisuje, s broja Šp.24.

Šp.26 JOŽE BRUS & MARIJA ASCHENBRENNER
 _____ I (1805) Vjenč. u R.Gori (1800-92) I
 I I _____ I
 I

I--* MARKO BRUS (1827-1901), Šp.35 -Vj.1849 (Ravna Gora)- Terezija Čar
 I Vj.II-1869 (1830-68)

I Marija Bolf (* Lokve, 1842-1901)

I (Paule B. & Margareta Čop)

I

I--* URBAN BRUS (1843-72), kovač -Vj.1865-(R.Gora)- Kata Oblak

I

I--* ANDRE BRUS (1846), Šp.26 -Vj.1869- Margeta Vončina (1852-1920)

I (Šimančka Vončine i Terezije Svitličić, Šp.24)

Šp.76 TONE B R U S & MARGARETA ALIĆ
 I (1842-1925) Vj.1866, R.Gora (1846-) I
 I I
 I
 I--* POLDA BRUS, Šum.157 I-* IVICA BRUS (1904) I-* TONČI BRUS (1928)
 I (1870-1928) I +str.6.X.42, Psunj I Vj.1951- Angelina
 I Vj.-Franca Grgurić I Vj.1926-Sofija I Nervo, Barica
 I (Marko G.& Barbara) I Skender (Nikolina) I-* Ivana Brus (1929)
 I I
 I I POLDA BRUS-Vj.II- I-* Jozefina B. (1931)
 I I -Ter. Omerzo (Sirač) I-* Marija B. (1932)
 I I-* SLAVKO BRUS, Poldetov (1905-45)+pog. I-* Kristina B. (1936)
 I I Vj.-Fr. Supan, Sirač
 I I-* FRANJO BRUS (1911, str.6.X.42, Psunj I-* Franciska B. (1938)-Našice
 I I Vj.1932-Kat.Januš (Toničova) I-* Slava B. (1940) - Našice
 I I Šp. 134 I-* FRANJO BRUS (1942)-Našice
 I I
 I I-* TOMA BRUS (1913,+ub.kod kuće 1945) I-* JOSIP BRUS (1937)
 I I Vj.1937-Terezija Tomić, Drag. 25 I Vj.1968 (Vel.Grdevac)
 I I I-* STIPO BRUS (1940)- Kutina
 I I
 I I-* Ana Brus (1915, +Novska) -Vj.1936- Miha Novinc (Gustičov)
 I
 I--* TINE BRUS I-* Katica Brus (1896,+Jasenovac,1943) I-* Paule Abram.
 I (1872-1938) I Vj.1914-Stipa Abramović (Franetov) I partiz.major
 I *Ravna Gora I +pog.1945
 I Vj.1895 I-* Julijana B. (1900)-Vj.-Karlo Svjetličić
 I Marija Hace I-* Sofa Brus (1902-51,+Brčko) -Vj.1929- Jurič Pojer
 I (Jakob & Mar. I-* Franciska Brus (1908) -Vj.1936- Miha Čar, Šp.3
 I r. Antončić I-* Ana Brus (1916) -Vj.1935- Ivo Skender, kovač, Zagreb
 I
 I--* TONIČ BRUS I- FRANE BRUS, Ožeg.40 I-* ERNEST BRUS, Ožeg.40
 I (1878), Ožeg.3 I (1906-32) I (1929-82) +Neuss, Njemačka
 I Vj.1904 I Vj.-A.Svjetličić I-* Anđelina Brus (1932)- ??
 I Josipa Župančić I
 I (Janez Žup.& I-* Kata B. (1909)-Vj.-Jure Kostelac (Ivan K.& M.Amić)
 I Mar. Mrak I +ub.6.X.42, Špan. (*1904, Švica, Otočac)
 I I (* Sin Tonči Kostelac, *1930)
 I I
 I I-* ANDRIJA BRUS (1907)-Vj.Kata Kufner (1913-89.+Pkc) I-* ANDRIJA BRUS
 I I (Toničov) (1934)
 I I-* Anđela Brus (1911 -Vj.1928- Dragan Erjavec, Cenketov, Ožegovci 51
 I
 I--* STIPA BRUS, Tonetov I-* IVICA BRUS, Ožeg.52 I-* Nada Brus (1932)
 I (1880-) Ožeg.7 I (1907-81) I Vj.-Anta Jelić
 Marija Larma (1884) I Vj.Amalija Erjavec I-* VINKO B. (1936-77)
 +1961, Brestovac I (Franičova) Šp.74 I-* TOMO B., Jurandvor,
 (Valentik Larme I (Krk)
 & Terezija I
 Jevnišek I-* STIPICA B.-Vj s. I-* STJEPAN BRUS
 I (1910), +ub.1945, I (1944)
 I povratnik iz Njemačke I
 I Vj.-Anka Trlajić, Vilić s. I
 I
 I I-* TOMA BRUS, Ožeg.52 -Vj.1935- Amalija Erjavec I-* MILAN BRUS (1939)
 I (1912)+ub.1945 na Čukuru, Pkc (Stipetova) I Vj.
 I
 I I-* Terezija Brus (1914-87) Ožeg.3 -Vj.1932- Antun Draksler (Toničov)

Sva četvorica Poldetovih sinova pogibaju, dvojica strijeljani na Psunju, četvrtoga je "noć pojela" kad se jadan, domobran odpušten iz logora, vratio 1945. u svoju kuću, vjerujući naivno, "Nisam ništa skrivio".

Od Stipetovih sinova na Bučju preživio je samo Ivica. Četvrta generacija razasuta je sve do Jurandvora na otoku Krku i Njemačke.

BUBANJ (*Bùbnovi*)

"*Bùbnovi*", kako smo ih zvali, ulaze u povijest Španovice u devetoj godini njena postojanja, dolaskom Jureta Bubnja (1845--1916), rođenog u Fužinama, od otca Martina i majke Marije.

"Georgius" Bubanj upisan je u pakračke matične knjige, zamišljamo, jedne idealne ljetne nedjelje (5.VII.1874), kad uzima 28-godišnju udovicu Jelicu (Helenu), ili po španovački Lenicu, po mami Heleni Grgurić r.Čop), od kojih "*Lakvòrcovih*" Grgurića, Šp.12. Kumuju Jože Svjetličić i Tone Crnković.

Prvorodeni španovački Bubanj dobiva ujakovo ime, po Blažetu Grguriću, Eva (Jelica) nosi mamino i bakino ime. (** Jednom je kapelan španovački međuglas *ù* načuo kao *o* i zapisao kumino *Bùbn* kao "Boban"!)

Tako Šp.54, koju je osnovao ranoumrli Polda Bujan, postaje osnovna baza *Bùbnovih*, pa će se i put pokraj kuće, preko plicaka kroz Pakru, pa obroncima Paleža, izpod Skenderove krečane i Majdana za Psunj, zvati "*Bùbnov put*". Prije gaza preko vode bila je lijepa sunčana čistina, "*Bùbnova livadica*", omiljeno dječje igralište, a draga i starijima (Vidi o mom pradjedu Valentiku Larmi i danu koji je tu uz harmoniku proveo sa svojim sinovima.)

Taj je put poslije rata napušten, kad su od Vajzerovog mlina proveli novi put za Majdan i Psunj preko Gornje Šumetlice.

Odmah izpod gaza prelazila je šumska pruga na južnu stranu Pakre nadsvođene velikim drvenim mostom, koji smo također zvali *Bùbnova čuprija*. Mala parna lokomotiva stenjala je vukuć' s mukom kompozicije s kladama i "metražom" uzpinjući se preko mosta, uzdišući i izdišući s eksplozijama pare, *dohtala jê i zapamògala*, "*Bùh, Bùh, Bùh pamògaj, Bùh pamògaj*", a onda, nizbrdo, leteć' veselo pokraj mlina, jedna sasvim druga, svoj djeci poznata, ne baš pristojna pjesmica, "*Piš mê vrit, piš mê vrit !*" Slika ljudske nezahvalnosti !

Bùbnovi su podigli još dvije kuće, iztočno od stare. Dok Blažetov mlađi brat Grga odlazi u Daruvar (daruvarski *Bùbnovi*?), ostaje Blaže na *fundušu* i s dugovjekom Paulinkom (+umrla u Novskoj s 82 god.), postavlja na noge devetero djece, plus petero ranoumrlih, što u ono vrijeme za jedan zdrav španovački par nije bilo nikakvo čudo !

Ali, kolikogod je dragi Bog obdario Blažeta i Paulinku plodnošću, toliko su rat i krvavi poslijeratni Križni putevi *Bubnove* zavili u crno : devet križeva, petorica Paulinkinih sinova i četiri unuka, sa zetom Tomicom Svjetličićem ukupno deset ! Od šestorice sinova preživio je rat samo Gašpar u Sisku, od unuka preživjela su samo djeca ...

Bùbnova i "*Lakvòrcova*" (Grgurićeva), "*kri*" teče i žilama potomstva Jakoba Oblaka i Eve (Jelice ili Lenice ?) Bubanj, sestre Blažeta Bubnja.

Da život i u najtežim danima mora ići dalje, primjer je vjenčanje Katicice *Bùbnove* (Tometove) i Ivice Tijana, 8.XI.1942 u Pakracu, prvo španovačko vjenčanje u progonstvu.

Ujedno da navedem i posljednje vjenčanje u Španovici, zapravo u Dragoviću, Zvonko Crnković (Tonetov), Drag.6, i Katica Kordiš (Jožetova), Šp.4, 27.IX.1942, svega tjedan dana prije Velikog zla.

Ovo kao još jedan dokaz koji pobija partizanske laži o zatečenom svatovskom slavlju te kobne nedjelje 4.X.42 (u jedan sat po ponoći !) i "herojskom" bacanju bombe ravno među slavljениke, o čemu sam morao slušati čak na fakultetu u Zagrebu od jednog "trofaznog" studenta (od Podravske Slatine) kad ga je pred čitavim auditorijem uhvatila "kozara" doznajući odakle sam.

Šp.54 JURE BUBANJ (Martinov) & LENICA r.GRGURIĆ
 _____ I (*Fužine,1845-1916) Vj.1874 (*Lokve,1842-1919) I
 I I
 I
 I---* BLAŽ BUBANJ (1876) -Vj.1899- Paulinka Brus (1880,+Novska 1962)
 I + 1927, crni prišt (Marko B. & Marija Bolf, Šp.35)
 I Kumuju Tonič Grgurić (ujak) i Josip Svjetličić
 I
 I---* Eva (Jelica) Bubanj (1878) -Vj.1896- Jakob Oblak (1870)
 I (+Frane O. & +Jula Gregorić)
 I Kumuju Blaže i Tonič Grgurić
 I
 I---* GRGA BUBANJ (1880) -Vj.1907- (Daruvar)

Šp.54
 & 203 BLAŽ BUBANJ (Juretov) & PAULINKA BRUS
 _____ I Vjenčani 1899 I
 I I
 I
 I---* TOMA BUBANJ I-* Terezija Bubanj (1919)
 I (1899-1931) I Vj.1938-Adolf Svjetličić (Matin), Šp.137
 I + up.pluća I-* IGNAC BUBANJ (1923, +ub.1945, Križni put
 I Vj.1919 I-* Katica B. (1925)-Vj.8.XI.1942-Ivica Tijan, Šp.69
 I Josipa Erjavec I
 I (Sebastijan E. I-* TOMICA BUBANJ (1931)Šp.202 I-*
 I & Mreta Pojer) ___I Vj.1956- _____(Novska) I-*
 I ___I
 I
 I---* STIPE BUBANJ (1901) I-* FRANJO BUBANJ (1925-45), +Križni put
 I +str.Psunj,6.X.1942) I-* DOLFI BUBANJ (1927-45), +Križni put
 I Vj.1924- Antonija I-* Ivanka Bubanj (1932)
 I Peternel (Matina) ___I-* MARIJAN B. (1939-96)-Vj.- (Rijeka)
 I
 I---* Lucija Bubanj (1902-84,+Jakšić)
 I Vj.1924-Tomica Svjetličić (Matin) - +ub.1944 kod Pleternice
 I
 I---* MIŠKO BUBANJ (1907) I-* SLAVKO BUBANJ (1933)
 I +pog.u Špan.5.X.1942 I Vj._____
 I Vj.1931 I-* ANTUN BUBANJ (1935-93)
 I Franka Ožbolt (1911) I Vj._____
 I (Josip O. & Lucija I-* VIKTOR BUBANJ (1940) +5.X.1942
 I r.Jurković, Čakl.16 ___I-* Štefica B. (1943)-Vj.-Ivan Bevandić, Požega
 I
 I---* LUDVIG BUBANJ (1910,+pog.1943) legionar na Iztočnom bojištu
 I
 I---* GAŠPAR BUBANJ (1912-84) +Sisak I-* Štefica Bubanj
 I Vj.- Marija Majtner r. Novinc I
 I ___I
 I
 I---* IVICA BUBANJ (1915, +pog.1945) I-* IVICA BUBANJ (1940)
 I Vj.1940 - Zlata Rupena, Šp.105 I-* PEPO BUBANJ (1941)
 I (Grga R. & Kata r. Larma) ___I-* Ankica B. (1942)-Vj.1962- Sisak
 I
 I---* Antonija Bubanj (1920-) -Vj.1939- Antun Dal-Malin, Novska
 I---* PEPO BUBANJ (1921-43), +domobran, umro od rana u pakr.bolnici

B U J A N (B u j ò n o v i)

Jozo Bujan (1813-69) i njegova Marija r. Kezele (1814) spadaju među najranije i najstarije osnivače Španovice.

Dolaze s 26-godišnjim Leopoldom (*Poldetom*, po naše) i 15-god. Marijom i osnivaju kuću Šp.51. Nažalost, Jozo umire već u četvrtoj godini Španovice.

Udovica Marija prodaje kuću Mihi Štembergeru (1838-73) i vraća se rodbini u svoju Ravnu Goru, a sin Polda osniva za sebe kuću na broju Šp.54.

Kezele, a ne Kezelja, kao što je krivo upisano, jedno je od jačih goranskih prezimena, postoji čak i naselje istoga imena.

Poldetova Apolonija umire sasvim mlada, bez djece.

Mladi udovac, Polda uzima Jelicu (Lenicu ?) Grgurić (1842-1919) Tome Grgurića i Helene (Lene ?) r. Čop, ali i on umire već za par godina bez odrastlog potomstva. Tako je u Španovici ugašeno prezime Bujan, ali je zato Bujanovu krv naslijedilo brojno potomstvo Marije Bujan (1850-1932) i Martina Grgurića - "Martinovi" Grgurići, Šp. 50.

Osnivači

Šp.51		JOZO B U J A N & MARIJA KEZELE		
	I	(1813--69) Vj.u R. Gori	(1814, +R.Gora)	I
I	I			I
I				
I--*	Marija Bujan -Vj.1871-Martin Grgurić (*R.Gora,1839-1917) Šp.50			
I	(* R.Gora, 1850-1932)		(Josip Grgurić & Agneza Tkalčić)	
I				
I	*** Više o ovom dugovjekom paru, vidi " Martinovi" Grgurići.			
I				
I--*	LEOPOLD BUJAN	-Vj.R.Gora-	Apolonija Peternel	I-* Nema
	(*R.Gora,1839-74)		(1845-69)	___I djece
	Vj.II-1869			
___	Jelica Grgurić		I-* ++ Nema odrastle djece	
I	(*Lokve,1842-1919)		I	
I	(Toma G. & Helena Čop)		___I	
I				
I	vjenčana II-1874		I-* BLAŽ BUBANJ (1876-1927)	
	JURE BUBANJ (1842-1916)		I-* GRGA BUBANJ (1880-	)
	*Fužine, Martin Bujan		I	
	& Marija)		___I	

Osim dobrih gena, *Bùbnovi* naslijeđuju, do kraja Španovice, i Bujanovu novu kuću, Šp.54.

Blaž Grgurić, ili, po naše, " Blaže" s Uršulom Mihelčić preuzima Šp.12 (iza pokojnih osnivača Štefana Gnezde Marije Vidmar).

Potomci Blažeta i Uršule (majke "Uše") bit će poznati kao "Lokvarci", po španovački "*Lakvòrci*", od kojih je i moja baka Lucija, pa su *Bùbnovi* u rodu s tim velikim španovačkim plemenom (mojih) lokvarskih Grgurića.

Č A R (Čò r o v i)

Burićeva "Antroponimija Gorskoga kotara" ubraja Čarove među 42 prezimena koja su oko 1730 stigla iz Gornje Kranjske u Ravnu Goru, zajedno s Bajtima, Erjavcima, Grbcima, Klobučarima, itd..

U Španovici imamo dvije loze Čarovih, Franetove (Šp.1) i Stipetove (Šp.31).

" Franetovi " Č a r o v i

Glavnu ("Franetovu") lozu Čarovih presadili su iz Ravne Gore Frane Čar (1801-85) i Liza r. Alić (1808-88), jedan od najranijih ali i najstarijih osnivačkih parova Španovice, s trojicom sinova, od kojih su dvojica vjenčani još u Ravnoj Gori (Jure Čar i Katarina r. Aschenbrenner, te Nikola Čar i Neža r. Brus).

Dok Jure ostaje bez potomstva, Nikola (1839-77) i Neža (1845-1908) ostaju na prvotnom broju 1. Neža s 32 godine ostaje udovica i preudaje se 1880. za Ivu Crnkovića, Šp.95.

Iza Nikole ostaju tri kćeri i sin Stipa (1873-1958), koji s Julijanom Podobnik (Nikole Pod. i Kate r. Štefančić, Šp.14) razvija brojnu obitelj, pet udanih kćeri i isto toliko sinova, ali će od njih petorice rat preživjeti jedino Guštič (1911-97), jedna od najžalostnijih stranica u čitavoj španovačkoj ratnoj tragediji.

Frane Čar (1847-1928), najmlađi sin staroga Franeta i Lize, ženi se tek nakon što su Čarovi od Strnadovih preuzeli Šp.3. Uzima 9 god. mlađu Katarinu Kufner (*R.Gora 1856-1930, Ferdeta i Neže r. Grgurač), sestru jednog od stupova Španovice, Ferencu Kufnera (1866-1944). Za Duhove 1875. ovom sretnom braku kumuju Blaž Grgurić i Jakob Razboršek, koji će za svega tri mjeseca biti i krstni kum njihovom prvorođenom i jedinom ("jednom, ali vrijednom") sinu Franketu (1875-1973), popularno zvanom "Care", pravoj španovačkoj legendi, veseljaku i pjevaču, ratnom drugu i prijaju mog djeda Toniča Larme, o kojima se i pjevalo

"Sastali se prijatelji pravi, Franko Care i Golešan stari".

Nakon Franketa, Frane i Kata podigli su do udaje šestero kćeri, uz neizbježnu ranoumrulu djecu.

Šp. 1	<u>FRANE Č A R & LIZA ALIĆ</u>	
_____ I	(1801-85)	(1808-88) I
I	I	I
I		
I--* JURE ČAR -Vj.1858-	Katarina	*** Ostali bez
I (1834-1903)	Aschenbrenner	potomstva.
I ** Španovački knez !		
I		
I--* NIKOLA ČAR -Vj.1864-	Neža Brus - Vj.II-1880-	Iva Crnković
I (1839-77)	(1845-1908)	Šp.95
I		
I--* FRANE ČAR -Vj.1875-	Kata Kufner (1856-	)
(1847-	)	(Ferdeta i Neže r. Grgurač Šp.81)
	Kumuju Blaž Grgurić i Jakob Razboršek	

Šp.160

& 211

STIPA ČAR (Nikolin) & JULIJANA PODOBNIK

_____ I Vjenčani 1898 I
I _____ I
I
I--* Cilika Čar (1899,+Brčko 1979)-Vj.1919-Grga Erjavec(+ub.5.X.1942)
I
I--* IVA ČAR (1903) I-* TONČI ČAR (1926,+ub.1945)
I (+ub.Grah.5.X.42) I-* Marija Čar(1928)
I Vj.1923-Sofa Januš I-* Ivanka Čar(1934)-Vj.1955-I.Gašparac
I (Tonič J.& M.Brus) Šp.48 I-* IVAN ČAR(1938) (Bektež)
I
I--* Reza Čar (1907-85,+Gašinci)-Vj.1931-Frančk Ožbolt, Čakl.
I (kovač,+ub.5.X.42)
I--* Marija Čar(1909-76,+Brestovac) -Vj.1928- Tine Draksler (Toničov)
I
I--* GUŠTIČ ČAR, Šp.160 I-* PAULE ČAR (1933) -- (Pula)
I (stolar) I
I (1911-97) +Pula I-* SILVESTAR ČAR (1936),nast. I-*
I Vj.1932-Barbara Grgurić I Vj. _____ (Đakovo) I-*
I "Grčanova" (1914-2003) I
I (Iva G. Martinov& Bara I-* Agneza Čar (1938) I-* Željko
I r.Benčak) Šp.162 I Vj.-Ivan Novinc (Gašinci) I
I (+Novi Sad)
I--* Jela Čar (1913-86,+Brčko)
I
I--* JAKOB ČAR, Stipin(1915) I-* IGNAC ČAR (1939)- Vj.-Pkc; Pariz
I (+ub.i zakopan 17.3.45 I
I u šumi kod Novske) I-* Irena Čar (1941)-Vj.- (Kutina)
I Vj.1939-Lojza Grgurić,Šp.60 I-* VJEKOSLAV ČAR (* 8.X.1942 !)-Zagr.
I (Stipa G.& Cilika r.Kordiš) I *** Prvo špan. dijete rođeno
I u progonstvu !!
I--* Katarina Čar (1913-90,+Đakovo)
I
I--* POLDA ČAR (1925, +ub.1945)
I--* VINKO ČAR (1927, +ub.1945)

+++++ Pet ratnih i poratnih križeva u Stipinoj familiji, 4 sina
i unuk Tonči.

Šp.3

FRANE ČAR (Franetov) & KATA KUFNER

_____ I Vjenčani 1875 I
I _____ I
I
I--* FRANKO ČAR (" Care ") -Vj.1900- Kata Brus (1883-1944)
I (1875, +Pkc 1973) (Andrija i Margita r. Vončina, Šp.26)
I
I--* Marija Čar (1877-1916) -Vj.96 - Frane Hace, Šp.56
I--* Katica Čar (1881,+Zgb 1976)-Vj.1899-Frane Troha (+str.6.X.42)

I--* Julka Čar (1883,+Kap.Polje 1963)-Vj.1902-Gušta Novinc(+str.6.X.42)
I--* Antonija Čar(1887,+ Novska 1956)-Vj.1905-Tonič Podobnik, "Jurčkov"
I--* Franka Čar (1891)-Vj.1914- Pero Šifner (Franetov), Šp.59
I (+Gašinci 1976) (*1889,+pog.u Obćini 5.X.1942)
I--* Tereza Čar(1895, +1913)
I--* Ana Čar (1899-1933)-Vj.1919- Martin Kufner (Matin), Šp.22

Na svoj 25-i rođendan Franko uzima 17-godišnju Katarinu Brus (Andrije Brusa i Margite r.Vončina). Do zrele dobi podići će šest sinova i tri kćeri.

Stipe se priženio u kuću Šp.31, za Margetu Ružić (*Mrkopalj,1848-1928), najstariju od četiri kćeri Ivana Ružića (1820-69) i Mare r.Skender (1818-98), Mrkopaljaca, ranih osnivača Španovice.

Stipetov tast uskoro umire i Stipe preuzima ulogu domaćina kuće Šp.31, pa će "Stipetovi Čarovi" na tom broju i ostati, dok će drugi zet, Mata Novinc i njegova Josipa Ružić (*1852) kasnije prijeći na br. Šp.40.

Treću kćer, Romanu, uzet će Antun Trocha (Šp.41). Nažalost, Romana, majka Franeta Trohe i baka jedne od najbrojnijih (i najtragičnijih) španovačkih familija, umrijet će (1888) u porodu u 32-oj godini života...

Četvrtu mrkopaljsku ljepoticu, Katarinu, odvodi Tonic Kufner (Šp.81, Ferencov stariji brat). Baka Marija Ružić rođ. Skender ostaje u kući podižući unučad, Čarovu i Novincovu, do svog kraja, u 80-oj godini. Tako se ugasilo Ružićevo prezime, ali će zdrava Ružićeva krv ostati ugrađena u brojno španovačko potomstvo.

Na isti će se način ugasiti i muška strana "Stipetovih Čarova". Stipin jedini sin, Štefan (1874-1907), ostat će bez muškoga potomstva, ali će zato Stipina prvorodena "Mrkapòlka" Terezija ući u španovačku povijest, osvojiti će srce prvoga i doživotnog španovačkog učitelja Izidora Kuševića.

Na Svetu Katu 1891. mladenci započinju svoj dugi bračni život u sunčanoj zgradi nove "Velike škole", i podižu uz nju uzorni vrt i voćnjak...

Obilje građe, veselja, ali i tihe tuge zbog izostanka djece, dovoljno i za romanopisca, ne samo za poseban prilog u ovoj knjizi. Do zadnjih dana svoga (i Izidorovog) dugog vijeka u Požegi i poslijeratnom Zagrebu, zadržala je neopisivu vedrinu, ljubaznost i smisao za šalu, a kao takvu pamtim i uvijek nasmijanu, gostoljubivu Julku Čar, Terezinu sestru, udanu za Franiča Peternela.

Mora da je nešto od te krvi naslijedila i moja uvijek na šalu spremna *Teta-Reza* Čar (1906-80, +Zavidovići, Bosna), udana za mog ujaka Dolfića Larmu.

Jakob Čar	&	Lucija Bielobrajdić	Ivan Ružić & M. Skender
I		I	I
		I	I
		STIPA ČAR & MARGETA RUŽIĆ	
Špan. 31		(*R.Gora 1844)	(*Mrkopalj 1848)
	I	Vjenčani na Duhovo 1867	I
	I	Kumuju Karla Podobnik i Blaž Šifner	I
I	I		I
I			
I--*	Terezija Čar	-Vj.25.11.1891-	Izidor Kušević, učitelj
I	(1872, +Zgb 1953)		(*Požega 10.XI.1863,+Zgb 1953)
I			
I--*	ŠTEFAN ČAR	I--*	Marija Čar(1903-27) -Vj.1922- Dragan Erjavec
I	(1874-1907)	I	(Cenketov), Ožeg.51
I	Vj.1900	I--*	Antonija Čar -Vj.1923- Pero Grgurić
I	Lena Vrtar	I	(1904-57,+Virovitica) (Blažetov), Šp.97
I	(Miha V.& Ana I		
I	r.Gregorčić	I--*	Terezija Čar -Vj.1925- Dolfi Larma, Šp.78
I	Šp.85	I	(1906-80,+Zavidovići) (Toničov)
I			Kumuje Franc Ožbolt, trgovac i gostioničar,
I			povratnik iz Amerike, kumovao polovici
I--*	DOLFI ČAR (1884) ??		Španovice. (Tim je teža pomisao na smaknuće
I--*	TOMA ČAR (1885) ??		njegove Mice, dvije kćeri i unuka Ivica ..)
I			
I--*	Katarina Čar (1876)-Vj.1895-		Antun Schlaffhauser, brijač
I--*	Julka Čar (1879)-Vj.1901-		Franič Peternel (Filipov), Šp.65

C E L I Ć

(Pakrac, te Dragović broj 2, 24, 66, i 76)

Celići su jedno staro hrvatsko prezime u Slavoniji, vrijedno daljnjeg iztraživanja, što stavljam na srce našoj vrloj mlađoj generaciji. Čini se da Celići imaju dugu tradiciju među pakračkim obrtnicima, i ne samo kao lončari.

Na vjenčanju Ane Celićeve (1898) i Stipe Čara, mlinara u Derezi, uz dragovačkog birtaša Matiju Šafara, kumuje Ivan Celić, pakrački stolar, a naišao sam i na Antuna Celića, pakračkog kovača, čiju kći Julku uzima 1878 pakrački lončar Ferdo Doppelhammer.

Nisu li Antun i Ivan Filipova braća, pa je Filipov Tona, po lijepim starim običajima, nosio stričevo ime ?

"Pobjednici 1945-e" bili su posebno nemilosrdni prema dragovačkim Hrvatima, s očitim ciljem da se selo "očisti od nesrbskog živilja" (citat iz naredbe Draže Mihajlovića četnicima iztočne Bosne 1941). Što nije postignuto 1942-45, dovršeno je u drugom pohodu 50 godina kasnije, masakriranjem Szabovih, posljednjih ne-Srba u Dragoviću. (Vidi, Tonči Erjavec : " Mađari s brijega".)

Od šestorice mužkih Celića, preživjeli su samo Adamov Izidor, protjeran u Gašince, te Franjin Matija, još dječak.

Puno govori poslijeratno smaknuće Toninih sinova, Toneta i Stipe, 1945-e u Pakracu. Jedan je bio (do 1942) u "Pripremljenoj bojnoj" (poveljnicena straža, oslobođena vojne obaveze), drugi u domobranima. Razlike nije bilo, ista sudbina, da se ne bi kojim slučajem vratili u Dragović, u buduću etnički čistu "Republiku Srpsku Krajinu" (1991) !

Ubojstvom sve trojice sinova gasi se loza Tone Celića i Marije "Kufnerce", sestre meni drage *Strina-Tone "Arjaucove"* (Erjavčeve) rođ. Kufner. Strina-Tona je zapravo bila strina mom Tati, s velikim zajedničkim dvorištem s mojom bakom Lucijom, dvorištem u kojem sam proveo dobar dio mog djetinjstva.

Moj je brat Tonči volio sa *Strina-Tonom* odlaziti u Dragović u posjet koliko ljudima (i toplim "buhtlima" ?), toliko i divotama oblika koji se na lončarskom kolu iz gline i ljudskih ruku otvaraju poput cvjetova. A onda, nova divota, ta siva glina premazana sasvim neuglednim staklenim bojama izlazi iz lončarske peći u čudesnom sjaju preobražene staklene cakline svih mogućih boja. Svijet iz bajke, porušen 5.X.1942, živ još samo u našim sjećanjima iz dalekog djetinjstva.

Toga sunčanog ali crnog ponedjeljka 5.X.1942 s ostalim Hrvatima Dragovića tjeran je u brdo prema Gornjoj Šumetlici i Franjo Celić (1907-42), lončar, još na štakama, tek odpušten iz bolnice. Oskliznuo se tog ljeta u šumi i pao butom na oštar "štrmél" (po španovački), ostatak odsječenog stabalca što opasno strši iz tla, koji mu se zabio duboko u debelo meso i izazvao trovanje sve do zglobova...

Tek punih 36 godina kasnije Franjinu je pogibiju razsvijetlio Spasoja Kljaić, jedan od mladih partizana iz pratnje, kasnije prijatelj Zdenke Franjine. Prisjetio se "čovjeka na štakama" koji je ponovo pao i nije se više mogao dići. Partizan koji je Franju pratio pita komandanta što da radi. "Ubij ga, jedan Hrvat manje", bio je odgovor, i tu je bio Franjin kraj.

Istoga su dana digli iz kuće, od žene i djece, i dragovačkog učitelja Ivu. Ni Dragovčan, niti Španovčan, ali, Hrvat je. Desetgodišnji Ivin sinčić ne da se odvojiti od oca, ne da on svoga tatu. Odoše skupa, vjerujući podlacima, "samo na saslušanje".

Protjerana u Pakrac, još se dugo izbezumljena žena propitivala, gojila nadu, ali, nikada ih, ni Ive ni djeteta ...

Već dugo uzalud tragam za punim imenom učitelja Ive. Ima li koga od njegovih učenika koji ga još pamti ?

Drag 2 & 24 FILIP CELIĆ (Matijin) & ANA LOVRENČEVIĆ
 _____ I (1834-) (1835-1901) I
 I I
 I
 I--* ADAM CELIĆ (1859-1907) I-* Ana Celić (1885) Dragović 66
 I Vj. Roza Katanić (1860) I-* IVAN CELIĆ (1890)
 I * Pakrac (Koloman Kat. I-* Marija Celić (1892)
 I & Agneza Vidina I-* IZIDOR CELIĆ -Vj. I-*
 I (1890,+Gašinci) I-*
 I
 I--* Marija Celić (1863) -Vj.1881- Valentin Vrtar (1858-91) *Trgovo,kod
 I Gvozdanskog (Miha V.& Neža Paulović)
 I
 I--* Ana Celić (1866)- Vj.1898-Stipa Čar (*Pkc,1867-1907), mlinar u Derezi
 I Vjenčana II-1908 (+Nikola Čar & Kata Celić)
 I -Kazimir Fizyr,Požega ** Nema dokaza o srodstvu s našim Čarovima
 ?
 I
 I--* TONA CELIĆ (*Pakrac 1872),lončar I-* Marija Celić (1901-)
 I Vj.1898 -Marija Kufner (1878-) I Vj.-1924-Matija Štimac, +
 I (Karlo K., Lovre K.& Marije Brenc, I Vj.II-1937 Andrija Kovač
 I iz Ravne Gore, I-* Antonija ("Tonkica" Celić(1914)
 I & Roza Ban, Antuna Bana I Vj.1932-Ive Novinc, Franetov
 I i Terezije Skender, iz Mrkoplja) I (1906-83,+Lipik) Šp.2
 I I-* Katarina Celić(1923-77)-(Novska)
 I I
 I I-* TONE CELIĆ (1903) I-* Marija Celić (1939) - (Daruvar, Miholjac)
 I I + ub.u Pakracu 1945 I-* Sofija Celić (1940)-Vj.- (Daruvar)
 I I Vj.-Terezija Karlović I-* Ivanka Celić (1942) - (Osijek)
 I I
 I I-* STIPA CELIĆ (1906-45, +ub. u Pakracu) I-*
 I I Vj. I-*
 I I
 I I-* DRAGAN CELIĆ (1921) + ubijen 1942
 I
 I----* FRANJO CELIĆ (Filipov) -Vj.1899- Antonija Ožanić (1877)
 I I (1875-) (Franjo O. & Marija Silić, Šp. 42 I
 I I
 I
 I--* FRANJO CELIĆ (1907)-Vj.-Ljubica Šuta I-* MATIJA CELIĆ I-*
 I +ub.5.X.1942 *** (Vidi dolje) I 1932-) I-*
 I I Vj.-(Zagreb) I
 I I
 I I-* Zdenka Celić (1935) I-* Branimir Miler I-* Davor Miler
 I I Vj. 1954 I Vj.-Milica Kljaić I-* Brankica Miler
 I I Stjepan Miler I
 I I (1927) Sirač I-* Marina Miler (1964) I-* Eva Erjavec
 I I Vj.-Berti Erjavec I-* Hrvoje Erjavec
 I I (Tonči & Blanka r.Klobučar)
 I I
 I I-* TOMISLAV CELIĆ,Franjin (1939) I-*
 I Vj. (Zagreb) I-*
 I
 I-* Ludmila Celić (1910) -Vj.- Crnković
 I-* Marica Celić (1909) - Vj.- Josip Kosac (* Jaguplije,1906)
 I (Josip Kosac & Marija Klobučar)

*** Ljubica Šuta, udovica iza +Franje Celića, ubijenog 5.X.42, udala se
 1946 za Toniča Crnkovića (1904), Šp.132, udovca iza + Nevenke r Troha,
 zaklane 26.XII.42 u Grahovljanskoj šumi, zajedno s 10-god. sinom

a ta je veza potvrđena i kumovanjem Blažeta Grgurića na vjenčanju Franeta Čopa (kovača) 1875. Držim da su Jakob i Matija braća.

Također, sjetimo se da je u samom korijenu lokvarskih Grgurića Helena rođ. Čop (*oko 1804), čije će se ime (Lena, Lenica) prenositi još generacijama na njenu unučad i prauučad.

Dok Jakobovi Matija (dobio ime po stricu ? - čest običaj !) i Frane (s roditeljima ?) dolaze odmah u Španovicu, Matijinog Antuna ("Toniča", po naše), kolara (1852-1906) nalazimo najprije u Badljevinu, gdje se 1872 ženi za dugovjeku Elizabetu Jursig, rođenu Čehinju (1852-1936), kasnije moju sudsjednu, koju pamtim kao "*stòru Čopouku*".

Po svojoj prilici, Tonič je izučio kolariju kod Matije Jursiga, badljevačkog kolara, i po starim dobrim običajima izprosio ruku gazdine kćeri, a kasnije, po gazdinoj smrti, vodio i kolariju sve do ženitbe 24-god. "mladoga gazde" Antona Jursiga (1889).

Znamo za troje djece, rođene u Badljevinu, s kojima Tonič i Elizabeta dolaze u Španovicu tek krajem stoljeća i nastanjuju se na broju Šp.146, koji će kasnije Toničov Andrija i odkupiti, i to će kroz 50 godina biti Čopova kolarija, Toničova, zatim Andrijina.

Mom nezaboravnom susjednu kolaru Čopu moj brat Tonči u "Španovici" ne navodi ime, a sad znamo da ima čak dva, Andrija -Ivan !

U planu Španovice, u istoj knjizi, pod rednim brojem 56 upisan je Antun Čop, Andrijin otac, koji je podlegao tifusu (1906), svega dva mjeseca nakon što je Andrija doveo u kuću svoju Anu, Kukurjčanku.

Toničova Elizabeta, poznata kao "*stòra Čopouka*", završila je svoj životni vijek 1936, na dugom putu od Česke do našeg svetog španovačkog groblja. Sjetite se i nje kad pogledate na taj naoko poluprazan travnjak.

O Andriji, iztaknutoj figuri iz mog španovačkog djetinjstva želim (na drugom mjestu) zapisati sve čega se sjećam, a sve je to još živo, kao da je to bilo prije sedam mjeseci a ne prije sedam decenija. Je li to bilo Andrijino piće, nemar u poštivanju rokova i obećanja mušterijama, što li - Ana je konačno pokupila djecu i otišla u Sisak.

Andrija je ostao sam sa svojom starom, ali još uvijek žilavom i kuražnom majkom. Držao je u sebi svoju patnju, sve dok nije stigla vijest da se njegov Milko, inače dobar plivač, kao vojnik utopio u Dunavu, a onda se sav bol prolomio iz njega. Danima je čitav komšiluk slušao njegov jauk, "Milko, moj Milko !..."

Moj je djed Franič Erjavec za svoje gotovo svakodnevne odlazke u vinograd na Breziku često odabrao "*Čopou pùt*", od ceste po Čopovoj strani uz naš plot pokraj Andrijine radnje i popričao s njim, posebno za lijepa vremena kad je Andrija obligatno sjedio za svojim kolarskim "jarcem" na otvorenom, u uzkom prolazu između radnje i našeg plota, s "*rezinkom*" u rukama, obrađujući palce za točkove i ujedno vrebajući da guske s ceste ne zađu u njegovu salatu.

Još prije majčine smrti doveo je Andrija iz Grahovljana Julu, puno mlađu, koja mu je do kraja bila pravi spas.

Sa Španovicom izgorjela je i Čopova kolarija i sav alat, pa je Jula u zbjegu u Filipovcu posuđivala alat od Andrije Lisnera, moga kasnijeg dobrog prijatelja, i filipovačkog i američkog. Taj mi je filipovački kolar i prijatelj rekao za Julu da je bila gotovo danomice u našoj crkvi u Pakracu. Ne znam je li i formalno prešla na katoličku vjeru, što nije ni bitno. Još u snazi, dokazala je svoje kršćanstvo radeći i služeći po Pakracu da dohrani svoga Andriju.

Andrija počiva na filipovačkom groblju, vjerojatno do svoje vjerne Jule, a tamo leži i Jakob Grbac, još jedan španovački kolar.

(Vidi priču o majstoru Čopu u knjizi mog brata Tončeta *Ajde Dida, kad si bio mali*. Također, vidi priču *Kolar Čop i Katine guske* u drugom dijelu ove knjige.)

Tonči se dobro sjeća kako nas je Mama slala Čopu po *trske* (triješće) za *agn padpòlt* (za vatru podpalit') kad se umorna predvečer vratila s polja. Ali, bilo je u tom *verštatu* po podu i odpadaka svih mogućih oblika od kojih smo gradili kule, vezali ih u vlakove i što sve ne... Te smo odpadke zvali *čulce*, riječ kojoj uzalud tražim analognu po slovenskim rječnicima.

	<u>MATIJA Č O P & JOHANCA G R G U R I Č</u>	
_____I	(*Lokve, oko 1827) Vj. oko 1850 (* oko 1830)	I
I	I	I
I		
I		
I-----*	ANTUN ČOP, kolar -Vj.1872- Elizabeta Jursig, Badljevina 42	
	*Lokve, 1852-1906 * Sv. Katerina, "Bohemia", 1852-1936	
	+tifus (Matija Jursig & Katarina Lacina)	
I		I
I	Kumuju Andrija Frank, "docens scholae"	I
_____I	(badljevački učitelj), i Jozef Štampf.	I
I	I	I
I		
I		
I---*	ANDRIJA-IVAN ČOP, kolar, Špan. 142	I-* MILKO ČOP (*oko 1910)
I	*1879 u Badljevini, k.br. 42	I +utopio se oko 1930
I	+ u Filipovcu oko 1952 (?)	I kao vojnik u Dunavu
I	Vj.16.8.1906 - Ana Rališ (1884)	I-* STJEPAN ČOP (1914)
I	*Kukunjevac, * Sisak (?) 19 ___ (?)	I (Španovica, stan)
I	(+Vencl R. & + Bara Irasek	___I Vj.1938 (Novska)
I		- Josipa Ružanković
I		
I	"Ana Čopova" otišla oko 1922 s djecom u Sisak.	
I	Andrija živio s majkom (+1936) i Julom iz Grahovljana.	
I		
I---*	Marija Čop (*1884, Badljevina) -Vj.1904- Franjo Grgurić, Šp.50	
I		(Martin G. & Mara Bujan)
I		
I---*	Elizabeta Čop (*31.10.1889) Badljevina 42	
I	Vj.1909- Marko Jurković (1884), Fabijanov, Šp. 16	

Sad vidimo i to da je "moj" stari Čop imao u "Capragu" dvije sestre, i da dobra krv lokvarskih Čopa i mojih lokvarskih Grgurića teče žilama brojnih ravnogorskih "Martinovih" Grgurića i moravičko-španovačkih Jurkovića.

V a l e n t i n o v i Č o p i

Špan. VALENTIN Č O P & MARIJA Š T I M A C
(stan) I (*Požar,1836-1903) (*Podgore,1837-1904) I
I I Župa Turke / na Kupi I
I I I
I
I--* Franka Čop (1870) -Vj.- Ivan Stanešić (*Podgore,1867)
I
I--* JAKOB ČOP, postolar, Drag.61 -Vj.1897- Marija Crnković, Drag.7
I I *1872, Požar (Turke) *1879, Gramalj (ž. Divjake)
I I (Matija C. & Marija Dolušić) I
I I I
I I
I I-* Julijana Čop (1899) -Vj.1919- Josip Kovač (*Turke,1896)
I I (Paule K. & Marija Mauhar)
I I-* Josipa (Pepa) Čop -Vj.1923- Tone Gašparac (1903,+pog.1944)
I I (1904-85) +Zagreb (Ivan G. & Ana r. Štimac), Drag.41
I I-* Štefa Čop (1910-89,+N.Marof) -Vj.-Jure Bajt (Ivanov) +ub.1945
I I-* Anka Čop (1912) -Vj.1927- Vinko Erjavec (Matin) Šp.118
I I-* Antonija Čop (1914) -Vj.1936- Jakob Hace, +1944 u Lipiku
I I
I I-* DRAGAN ČOP (1905)+pog.1942 I-* Marija Čop(1931)-Vj.-Žunčić,Pkc
I I Vj.1928- Marija Senica(r) I-* Ana Čop (1932)-Vj.- A..Ivanović
I I (Franjo S. & Antonija I-* NIKOLA ČOP (1937-43) (pog.?)
I I r.Tijan) Špan.8 I-* ?
I I
I I-* FRANJO ČOP (1908), urar I-* Katica Čop (1933)-Vj.-(Iladić)Lipik
I I Vj.1933-Agica Čar (1914) I-* Slavica Čop (1935)-Vj.-H.Buchenauer
I I (Jakob Čar & Marija I-* ANTUN Č. (*1944)-Vj.-Bar.Varga,Pakrac
I I r. Svjetličić) Šp.1 I-*
I I
I I-* PEPO ČOP (1918) domobran, +ub.5.X.1942 u Dragoviću
I
I--* PETAR ČOP (* Požar,1888) I-* SLAVKO ČOP (1925) - ?? (Pog.?)
I Vj.1920- Katica Puškarić I-* Marija Čop (1923) - (Čepin)
I *1899, Podvrh, Ogulin I

I v a n Č o p (takoder Valentinov ?)

IVAN ČOP, tesar,Kusonje 189 I-* Viktorija Čop (1905) - ??
* 1880 u I-* Marija Čop (1908) - ??
Vj.12.9.1904- Ana Štimac I-* Terezija Čop (1913) - ??
(1887-1938) * u I-* Zora Č. (1917)-Vj.1936- Frane Hitti
(Š.&) I-* Danica Čop (1924) - Vj.1946- (?)
I
I
I-* TONIČ ČOP (1910-95) tesar I-* ANTUN ČOP (1940) I-*
I + umro u Marinom selu I-* Vj. (Pkc) I-*
I Vj.1938- Zora Jurasović I
I (Josip J. & Marija Turk) I-* Ivanka Čop (1946)- Vj.-J.Zandona,Pkc
I
I-* IVAN ČOP (1930-) -Vj.1957- Ana Svatek

*** Valentinov bi mogao biti i Jure Čop (Kusonje,stan), rođen, vjerojatno u Požaru, oko 1885, vjenčan za Anu r.Štanešić (1890-1931), rođenu u selu Podgore, župa Turke.

Valentinov zet Ivan Stanešić (iz Požara)

Kusonje 102 - b (3/4 jutra) - Došli 1.studenoga 1900

IVAN STANEŠIĆ I-* VIKTOR STANEŠIĆ (1901) - ?
(*Požar, 1867) I-* Ana Stanešić (1902) - ?
Vj.-Franka Čop I-* Pepka Stanešić (1904) - ?
(*Požar, 1870) I-* JOSIP STANEŠIĆ (1906) - ?
(Valentinova) I-* ANTUN STANEŠIĆ (1908) - ?

Lukini Čopovi

Ovih Čopova ima svega jedna obitelj, Matije Čopa (*1871, Sunger, župa Mrkopalj) i Magdalene Ožanić (*1881, Španovica).

U vrijeme Matijinog vjenčanja njegovi su roditelji (Luka Čop i Agneza Belobrajdić) već mrtvi, pa je vjerojatno Matija, već trideset-godišnjak, došao sam i nastanio se u Dragoviću.

Matija i Magdalena (Linka) prelaze kasnije u Španovicu, pa u Ožegovce, i na kraju imaju svoju kuću u Branežcima, broj 88.

Rat je i Matijine Čopove zavio u crno. Od četiri Matijina sina preživio je samo Tonič, stolar. Jesu li Ivica i Pero bili među onima što su ih, prema poslijeratnim pričama samih Grahovljana, 5.X.1942 u Donjim Grahovljanima kod škole svezali za stožinu i na slami žive zapalili ? (Vidi prilog *Ipak je zapisano*, u drugom dijelu ove knjige.)

LUKA ČOP & AGNEZA BELOBRAJDIĆ

_____ I (*oko 1845) Sunger (Mrkopalj) (*oko1848) I
I I _____ I
I
I--* MATIJA ČOP (1871-1920)-Vj.1902-Magdalena Ožanić (*Špan.1881-1964)
*Sunger (Mrkopalj) (Franjo O. & Marija Silić I
__I Dragović (stan) iz R.Gore), Dragović 230 I
I I _____ I
I
I--* Anka Čop (1902-79)-Vj.1925- Franjo Somer
I--* IVICA ČOP (* Špan.1904) ++ Ivica i Pero ubijeni 5.X.1942, čini se,
I--* PERO ČOP (*Špan.1908) u Grahovljanskoj šumi, tamo i zakopani.
I--* SLAVKO ČOP (1910-45) + umro od tifusa nakon Križnog puta
I
I--* TONIČ ČOP (1913) I--* MATIJA ČOP (1945)- Francuzka
I stolar I Vj.1967- (Pakrac)
I Vj.- Dušanka I--* ŽIVKO ČOP
I Popović I--* Blanka Čop
I
I--* Marija Čop (*Ožegovci, 1914) -Vj.1937- Ignac Bikeš
I--* Katarina Čop (*Branežci, 1920-89) + Pakrac

Teško i višestruko stradanje "Lukinih" Čopova dobro ilustrira sjećanje Ankice Jambrišak r. Somer (Pakrac). Slično bučkim Španovčanima, najprije napuštanje Branežaca, a zatim sve strahote propasti Španovice. Ankicina baka Magdalena, zvana *Linka*, već starica (61 god.), i kći Katarina upregnule su dvije krave u volovska kola i polako do Pakraca, s ono malo što je u kola moglo stati. Drugo je sve ostavljeno, što nije plamen progutao.

CRNKOVIĆ

Crnkovića ima posvuda po Gorskom kotaru, u 77 naselja, a po broju duša (732, prema popisu 1948) brojniji su od njih samo Štimci i Malnari pa onda ne čudi ni njihova brojnost i razširenost od Dragovića i Mađarevog brda do na kraj "Capraga" u Španovici, a neki odoše i dalje, u pleternički kraj.

Poput Abramovića, Šafara, i još nekih goranskih prezimena, stigli su Crnkovići u Sirač barem dvije generacije prije osnutka Španovice.

Nadalje, prve dvije generacije u Španovici (i Dragoviću) ostaju vjerne originalnom goranskom izgovoru "*Črnković*", pa ih tako i župnik još dugo upisuje u matične knjige.

Naših "*Črnkovića*" ima tri stabla, prema mojim radnim nazivima :

- " Martinovi Crnkovići" (Martina Crnkovića i Katarine Marušić iz Mrkoplja), na brojevima 68, i 132 ("*Lincini*" Crnkovići), zatim

- " Tonetovi Crnkovići" (Toneta Crnkovića i Uršule Grubešić, također iz Mrkoplja), u Španovici nekoliko godina na broju 69, zatim na broju 95 / 96, te, petnaestak godina kasnije,

- " Matijini Crnkovići" (Matije Crnkovića i Tereze Dolušić, iz Gramlja kod Skrada) u Dragoviću, kućni brojevi 7, 6, i 36, poznati kao "Hruškarovi" i "Vidakovi".

*** Pokušaj Jureta Crnkovića (1834-1912) iz Starog Laza da s Antonijom Rački na broju Šp.63 posadi četvrtu lozu španovačkih Crnkovića nije uspio.

Ostaju bez djece, i kuću broj 63 preuzima Franjo Abramović.

Martinovi Crnkovići

Mrkopaljci ("*Mrkapòlci*", po španovački) Martin Crnković (* oko 1815) i Tone Crnković (*1823) možda su i braća, dokaza nema.

Martin, čini se bez Katarine, dolazi u Španovicu već 1865, s troje djece : s već oženjenim Petretom (25 god.), Štefanom (19 g.), Franciskom (15 g.), i trogodišnjom unučicom Marijom.

Poduzetni Petre podiže sa svojom Marijom r. Marković kuću na broju Šp.50, ali će već za nepunih šest godina nagla i nama nepoznata smrt srušiti sve njihove nade. Marija umire na zimsko Antunovo (17.I) 1871, i Petre već za mjesec dana (prije Korizme !) uzima, iz susjedstva, 12 godina mlađu Mariju Hace. Ali, već za mjesec dana, o Josipovu, umire i Petre. Dvoje dječice netko vraća, prema župnikovoj bilježci, rodbini u R. Goru .

Kuću Šp.50 preuzimaju novovjenčani Martin Grgurić i Marija Bujan, i to ostaje glavna baza " Martinovih " (do kraja Španovice), a mlada udovica Marija vraća se otcu Andretu.

Dvije godine kasnije ona odlazi na broj Šp.16 udovcu Fabijanu Jurkoviću (i njegovoj dječici), opet, svega mjesec dana nakon što je Fabijanova Margeta (r.Troha) umrla u porodu... Život mora ići dalje, i Marija će s dugovjekim Fabijanom podići brojnu familiju *Fabijonovih*.

Martin je još za života dočekaao svatove sina Štefana i *Raunagarke* Terezije Mancetove, i njihov sretan početak u kući Šp.68 koju su osnovali Nikola Janeš (1828-68) i njegova Jelica Štefančić.

(I Jelica se s dvogodišnjim djetetom vraća rodbini u Ravnu Goru.)

Od Štefanove djece, do zrele dobi poživjet će samo troje, Martin, Matija i Rozika.

"*Lincine*" Crnkoviće (familiju Martina i njegove Pauline, zvane Linca) čekaju teški dani... Samog Martina pokosit će tifus, Ivan pogiba nesretnim slučajem, Andrija i Jakob gube živote pri padu Španovice.

Toničova Nevenka teško podnosi progonstvo i oskudicu u Pakracu, pokraj svega što je prije samo dva mjeseca ostavljeno kod kuće...

Na drugi dan Božića 1942. kreće s malim Nikolom cestom za Španovicu, ali ne stižu dalje od Dragovića i grozne smrti u Grahovljanskoj šumi. Tek na proljeće nabasala je na njih jedna domobranska patrola. Ta je grozota odjeknula kao poruka svim Španovcima : Povratka vam nema !

Tonič 1946 u Siraču počinje iznova, s Celićevom udovicom Ljubicom r. Šuta, čija će Zdenka r. Celić, udana Miler, iz siračkog Orašja, postati "prijom" mom bratu Tončetu, na uzajamnu i veliku sreću svima. I opet, ponavljamo po koji put, život mora ići dalje..

Štefanovog Matiju, poput starijega brata Martina, odnosi i suviše rana smrt od upale pluća. Ne znamo što je bilo s njegovim Jakobom (1913), pa bi Matijin Stipa (1909), u Virovitici, mogao biti jedini nastavljač nekad rodne loze Martinovih Crnkovića !

Evo žive slike naše španovačke kalvarije...

Šp.50, 68 **MARTIN Č R N K O V I Ć & KATARINA MARUŠIĆ**
& 132 (*Mrkopalj, oko 1815-71) (*Mrkopalj, oko 1818)
_____I Vjenčani u Mrkoplju oko 1838 I
I I _____ I
I
I---* **PETRE ČRNKOVIĆ (1840-71) -Vj.1865- Marija Marković (1849-71)**
I (Osnivači Šp.50). Kuću Šp.50 preuzeo Martin Grgurić.
I
I---* **Franciska Črnković (1850)-1869-Luka Svitličić (1846), Lovretov**
I
I---* **ŠTEFAN ČRNKOVIĆ - Vj.1869- Terezija Mance (1849, R.Gora)**
 (* Mrkopalj, 1846-1911) (Lovro M. & Katarina Brenc)

Martin je još za života dočekaao svatove sina Štefana i *Raunagarke* Terezije Mancetove, i njihov sretan početak u kući Šp.68 koju su osnovali Nikola Janeš (1828-68) i njegova Jelica Štefančić.

(I Jelica se s dvogodišnjim djetetom vraća rodbini u Ravnu Goru.)

Od Štefanove djece, do zrele dobi poživjet će samo troje, Martin, Matija i Rozika.

ŠTEFAN ČRNKOVIĆ (Martinov) & TEREZIJA MANCE

____I (* Mrkopalj, 1846-1911) (*R.Gora, 1849) I
I I
I
I--* MARTIN CRNKOVIĆ (Štefanov) I-* ANDRIJA CRNKOVIĆ I-* ??
I (1870, +tifus 1912) I (1893,+ub.5.X.1942) I-*
I Vj.1893- Paulina ("Linca") I Vj.1919 I
I Grgurić (Martina G. & I Julijana Grgurić I
I Marije r. Bujan, Sp.50 I (Ivice G.& Ivke I
I _____I r.Skender,Šp.135 __I
I I
I I-* JAKOB CRNKOVIĆ (1901) I-* Ivanka Crnk.(1933)
I I +str.6.X.1942 na Psunju I Vj.- Vjekoslav Balzer, Badljevin
I I Vj.1924- Franka Pihir I-* Marija Crnković (1939)-Vj.- (Zagreb)
I I (Darugar) __I-* VLADIMIR CRNKOVIĆ (1941) - (Ludbreg)
I I
I I-* IVAN CRNKOVIĆ (1903-29), +nesretan slučaj s revolverom
I I
I I-* TONIČ CRNKOVIĆ-Vj.1929-Nevenka Troha I-* Nikola Crnković (1933)
I I (1904,+ Sirač) +zakl.26.XII.42 I +zaklan s majkom u
I I (*Gomirje 1910) I Grahovljanskoj šumi
I I (Valentin Troha I-* Paulina C.(1936)-Zagreb
I I Vjenčan II & Kata Brus) I-* Katica C. (1929)
I I 1946 __I Vj.1945- Mato Kostelac,
I I Ljubica Celić r.Šuta I Dubrava,
I I (ud.iza +Franje Celica I-* ?
I I +ub.5.X.42 u Dragov.__I-* ?
I I
I I-* Marija Crnković (1899 -Vj.1919- Tonič Leš (1894-1944), Šp.188
I I (+Skenderovci 1985) (Ivicov)
I I
I I-* Cilika Crnković (1906, +Pakrac 1976) --* JOSIP CRNKOVIĆ (1927)
I (+Prekopakra ,1986)
I
I--* MATIJA CRNKOVIĆ -Vj.1908- Marija Ožbolt I-* STIPA CRNK.(1909)
I - Štefanov (1886 -) I Vj.- (Virovitica)
I (1882 - 1926,+up.pluća) (Stipa O. & I-* JAKOB CRNK.(1913)
I Lena Hudolin __I - ??
I Vjenčan II-1925
I Paulina Brus (1899), (Martin B. & Reza Jereb) Šp.21
I
I--* Rozika Crnković (1879-1937)-Vj.1902- Frane Bajt (Franetov) Šp.88

Tonič 1946. u Siraču počinje iznova, s Celićevom udovicom Ljubicom r. Šuta, čija će Zdenka r. Celić, udana Miler, iz siračkog Orašja, postati "prijom" mom bratu Tončetu, na uzajamnu i veliku sreću svima. I opet, ponavljamo po koji put, život mora ići dalje..

Štefanovog Matiju, poput starijega brata Martina, odnosi i suviše rana smrt od upale pluća. Ne znamo što je bilo s njegovim Jakobom (1913), pa bi Matijin Stipa (1909), u Virovitici, mogao biti jedini nastavljач nekad rodne loze Martinovih Crnkovića !

Evo žive slike naše španovačke kalvarije !

Tonetovi Crnkovići

"Mrkopolci" Tone Crnković i Uršula r. Grubešić (lako moguće brat Martinov, s broja 68), dolaze u Španovicu dosta rano i podižu kuću na broju Šp.69. Trojica sinova su s njima, dok se Ive zadržava u Marinkovcu (iznad Pakraca) i dolazi u Španovicu tek nakon ženitbe s Marijom Žunčić (1872) da preuzme kuću Šp.95, što su je osnovali (rano umrli !) Nikola Vončina i Ana Marinić. Nešto ih je pokosilo, još u dvadesetim godinama.

Borba za nove korijene nije bila laka !

Šp. 69 TONE C R N K O V I Ć & URŠULA GRUBEŠIĆ
I I (*Mrkopalj 1823,+ Kutjevo) (*Mrkop.1828-Šp.1873) I
I I _____ I I
I
I--* FRANE CRNKOVIĆ -Vj.1876- Magdalena Vrtar (piše: Vrtlar !?)
I (*Mrkopalj 1848) (*1860, Bršljinec, kod Gvozdanskog)
I (Miha "Vrtlar" & Agneza Paulović)
I Frane i Lena otišli
I 1881 u Pleternicu.
I
I--* IVE CRNKOVIĆ (1850-1910) -Vj.1872- Marija Žunčić (1852-79)
I (Ivan Žunčić & Franka Jakovac)
I Ive vjenčan (1880) *** Žunčići su iz Bribira došli
I - Neža Brus (1845-1908) u Kukunjevac
I ud. iza +Nikole Cara
I
I--* JAKOB CRNKOVIĆ (1856-77)
I--* LOVRO CRNKOVIĆ (1861- Kutjevo ?)

Tonetova Uršula umire 1873 i on bez odlaganja dovodi u kuću Lenu r. Gnezda, udovicu iza + Blažeta Šifnera, Šp.59.

Tone nema mira u Španovici, posebno nakon smrti 21-godišnjeg sina Jakoba. Prodaje Šp.69 mladencima Blažetu Brusu i Lidi Banovoj, uzima Lenu s jednogodišnjim Karlom, te njena dva dečka iz prvoga braka (Gašpar i Mirko Šifner), svoga 17-godišnjeg Lovreta, i svi zajedno sele u Kutjevo. Župnik je pribilježio i točan datum, 18.o8.1878. Tko pozna kutjevački kraj, taj djelić raja zemaljskog, neće se čuditi Tonetu.

Tri godine kasnije i Tonetov Frane s Lenom Vrtarovom seli u platernički kraj. Danas (2006) naših Crnkovića i Šifnera ni oko Kutjeva niti oko Pleternice nema..

Crnkovići u Čaglinu, koliko znam, došli su onamo iz Ravne Gore (?).

Od Tonetovih Crnkovića u Španovici ostaje samo Ive, ali i on rano ostaje udovac. Lozu nastavljaju njegov Tonič iz prvoga, i Štefan iz drugog braka.

U trajnom i dragom sjećanju ostaje nam svima naša Strina-Cilika, najstarija od Štefanovih, udovica iza Tatinog bratića Đure Erjavca, kasnije kroz duge godine naša dobra susjeda u Požegi.

Pamtim dobro i Cilikinu braću. Bili su to slike od mladića !

Zvonko je po padu Sirača (1943) odveden s većim brojem zarobljenih domobrana u Grahovljane i tamo ubijen. I opet, kobni Grahovljani

Šp.95 IVE CRNKOVIĆ (Tonetov) & MARIJA ŽUNČIĆ
 _____ I (1850-1910) Vjenč.1873 (*Bribir 1852,+1879) I
 I I
 I
 I--* FRANJO CRNKOVIĆ (1875-96), + 21 god.
 I
 I--* TONIČ CRNKOVIĆ, Šp.95 I-* IVA CRNKOVIĆ I-* Ana Crnković
 I (1878-1910) I (1900-68,+Požega) I (1923)
 Vj.1899 I Vj .1919 I Vj.-L.Heraković
 Cecilija Kordiš I Terezija Tijan I (Zagreb)
 (Grga K. & M.Liker) I (Martin T. & I
 I Lida Ban, Šp.69 __I
 I
 I IVA CRNKOVIĆ I-* MILAN CRNK. (1929-95)-Vj.-Paula Oblak
 I Vj.II-1927 I-* TONE CRNKOVIĆ (1932) - Kanada
 I Katica Kosac (1903) I-* PEPO CRNKOVIĆ (1936-) - Požega
 I (Ivan K. & Antonija I
 I Gnezda, Sp.9 __I-* ADO CRNKOVIĆ (1942) - Kanada
 I
 I-* JAKOB CRNKOVIĆ (1903) -Vj.- Justina Skender I-* ??
 I (od rata u Francuzkoj) (Toma S.& M.Car)__I (Francuzka ?)

Šp.95 IVE CRNKOVIĆ (Tonetov) -Vj.1880- NEŽA BRUS
 _____ I (1850-1910) Ivetov drugi brak (1845-1908) I
 I I
 I
 I-* ŠTEFAN CRNKOVIĆ I-* Cilika Crnk. (1911-93)-Vj.-Đura Erjavec
 I (1886,+Lipik 1959) I
 Vj.1908 I-* DRAGO CRNKOVIĆ (1913-96) I-* ??
 Julijana Novinc I Vj.1939-Ana Leš (Franetova) __I (Sisak)
 (Mata Novinnc & I
 Jozefina Ružić) I-* PEPO CRNKOVIĆ (1915-70 I-* ??
 I Vj.1941-Franciska Šimek I (Darugar)
 (Vočin) __I
 I
 I
 I-* ZVONKO CRNKOVIĆ (1920) domobran,+ub.1943 u kobnim Grahovljanima
 I-* Ivka Crnković (1928) -Vj.- Milan Prpić, Zagreb

Mora da su Ivetovi i Tonič i Štefan naslijedili dobre gene, sve sposobni i stasiti ljudi, do unučadi i dalje... Štefan je postao vrlo uspješan španovački šumski "akordant", sinovi mehaničari.

Ali, što nije pokosio rat, završilo je u Kanadi. U Hrvatskoj ih puno preživjelo nije.

Matijini Crnkovići ("Hruškari")

"Matijine Crnkoviće" osnivaju Matija Crnković (1820 -1913) i Tereza Dolušić (1827-1916), koji, već u poodmakloj dobi, s trojicom dječaka, dolaze u Dragović iz Gramlja, župa Divjaka (6 km sjeverno od Ravne Gore, brdskom cestom, ili, 3 km jugo-istočno od Skrada.

Terezija je upisana dvaput Dolušić, a onda dvaput Dološić (kao Anica Dološić, žena Andrije Krizmanića, oboje vjerojatno iz Kupjaka), a pišu se po Gorskom kotaru i "Dolišić".)

Matija i Tereza, poput ostalih dragovačkih Gorana (Štimci, Šafari, Osmaki,...) stižu barem desetak godina nakon osnutka Španovice - njihov je Vide rođen u Gramlju tek 1874. Njihova "baza" u Dragoviću bit će i ostati do kraja kuća broj 7.

Matiji je već bila 71 godina, kad je na Valentinovo 1891. dočekaio prve svatove u svojoj kući. Martin dovodi Paulinu Januš, Ravnogorku, (Pauleta Januša i Franciske Kufner), sestru moje bake Franke Januš, udane za Toniča Larmu. Kumuju Matija Šafar i Frane Abramović.

Tonič Matijin uzimma Anku Šafarovu, iz komšiluka, a Vide iz sredine Španovice, iz mog susjedstva, Mariju Brus, sestru Pauleta Brusa, popularnog španovačkog kneza, po kojemu su svi tu kuću (Šp.26) zvali "Knizovi".

I njihovi su svatovi o Valentinovu, kad je pakrački župnik Nikola Švajcar (s trojicom kapelana !) znao povjenčati i po petnaestak parova, od toga skoro polovicu španovačkih.

Dragi je Bog blagoslovio svu trojicu Matijinih i Terezinih sinova brojnim potomstvom, koje se proširuje kasnije i na brojeve 6 i (na "Mađoroumu brigu" ?) broj 36. To stablo "Matijinih" Crnkovića, izdržljivih, čvrstih i čestitih šumskih radnika i stolara bilo je poznato kao "Hruškari", za lakše razlikovanje od španovačkih Crnkovića, koji su (već ranije) došli iz Mrkoplja odnosno Starog Laza. Lako moguće da "Hruškari" svoj nadimak ("pršvòrk") vuku još iz Gramlja. Granu najmlađeg Matijinog sina Videta nazvat će "Vidakovi", svi redom vrstni stolari.

Ali, ako su, prema izkazu Stipeta Krizmanića (*1932), i Krizmaniće zvali "Hruškari", onda mora da je to bio nadimak za Dološiće / Dolušiće i da su i Krizmanići i dragovački Crnkovići taj nadimak stekli ženitbom, i da je razlika u pisanju Dološić/Dolušić u našem slučaju zanemariva.

Došao je rat. Da se podmire stari računi, zavist prema onima koji rade, stvaraju i proširuju imanja, dobra je i petokraka, protiv koje su inače dragovački Vlasi oduvijek mahom glasovali.

Matijinim Crnkovićima bila je očito namijenjena ista sudbina kao i susjedima Celićima : DESET RATNIH I PORATNIH KRIŽEVA DRAGOVAČKIH CRNKOVIĆA ! Deset križeva na tri kuće, mislim da veće žalosti nije bilo s kraja na kraj Španovice... Potući ih, da se nitko ni slučajno ne vrati u Dragović, vojnike ili civile, nema razlike, o tome se radilo.

Dragović		MATIJA C R N K O V I Ć & TEREZA DOLUŠIĆ	
br. 7	I	(*Gramalj, 1820-1913)	(*Gramalj, 1827-1916) I
	I	Vjenčani 1863 u Divjaki I	
I	I	I	
I		I	
I		I--* MARTIN CRNKOVIĆ -Vj.1891- Paulina Januš (1873-1921)	
I		(*Gramalj, 1867)	(Paule J. & Franciska Kufner) Šp.48
I		I--* TONIČ CRNKOVIĆ -Vj.1896- Anka Šafar (*Turke, 1877-1934)	
I		(*Gramalj, 1869)	(Matija Šafar & Jela Tomac)
I		I--* VIDE CRNKOVIĆ -Vj.1899- Marija Brus (1879, Šp.26	
		(*Gramalj, 1874)	(Andre Brus & Margeta Vončina) Drag.7

Drag.7 MARTIN CRNKOVIĆ (Matijin) & PAULINA JANUŠ
 _____ I (1867) Vjenčani 1891 (1873-1921) I
 I I
 I
 I--* TOMICA CRNKOVIĆ (1899) I-* ANDRIJA C. (1919) +pog.8.II.1944 kod
 I +str.6.X.1842, na Psunju I Španovice, domobran IV.gorskog sdruga
 I Vj.1918-Dragica Štimac I-* Marija C. (1921)-Vj.- I.Rupena (+1945)
 I (Antun Š. & Ana Tomac, I-* PEPO CRNKOVIĆ (1924), +pog. ___?__
 I Gašparci (na Kupi), I-* IVAN C. (1929) - Zagreb
 I župa Turke I-* Anka C. (1933)- Slavko Sarać, Lipik
 I
 I--* VINKO CRNKOVIĆ (1908-78) I-* JOSIP CRNKOVIĆ (1944) - Zagreb
 I Vj.1938- (Badljevina) ___I
 I
 I--* Terezija C. (1909-77) -Vj.- Tine Mance ("Vicketov"), Požega
 I--* DOLFI CRNKOVIĆ (1914) -Vj.1941-(Špišić-Bukovica, Virovitica)

Drag.6 TONIČ CRNKOVIĆ (Matijin) & ANKA ŠAFAR
 _____ I (1869) Vjenčani 1896 (1877-1934) I
 I I
 I
 I-* TONČE CRNKOVIĆ (1897) I-* ZVONKO CRNK. (1919) I-* IVO CRNK.
 I civil, +ub.5.x.42 u Drag. I mučen, +ub.u N.Grad.1945 I (1943)
 I Vj.1917-Antonija Marinić I Vj.1942-Katica Kordiš ___I Županja
 I (1898), (Pepič M. I
 I & Lena Strnad), Šp.15 I-* ADOLF C. (1920-77), +Požega
 I _____ I Vj.1954-Katica Krizmanić (Jaguplije)
 I I
 I I-* FRANJO CRNKOVIĆ (1922), + ubijen 1945
 I I-* PEPO CRNKOVIĆ (1932) -Vj.1951- (Vilić selo)
 I
 I--* MATA CRNKOVIĆ (Toničov) -Vj.1928- Terezija Tot I-* ??
 I (1900), +ub.1945, Križni put (Badljevina)___I
 I
 I--* VIKTOR CRNKOVIĆ (1905), kovač I-* Anka Crnković (1943)
 I Vj.1941- Jozefina Vidas (1910) I
 I (Antun V. & Eva Jagarčić) Šp.44___I
 I
 I--* JURE CRNKOVIĆ (1908) -Vj.1947- Reza Štemberger, Pforzheim, Njem.
 I (ud. iza + Jožeta Kufnera)
 I--* Marija Crnk. (1912)-Vj.1929-Toma Svjetličić (Franjin) Čaklovac 14
 I--* Franjica Crnković (1918-91) -Vj.1940- (Virovitica)

Drag.36 VIDE CRNKOVIĆ (Matijin) & MARIJA BRUS
 _____ I (1874) Vjenčani 1899 (1879) I
 I I
 I
 I--* DRAGAN CRNKOVIĆ I-* Terezija Crnk. (1928)-Vj.- (Drenje)
 I (1899-1944), stolar I-* Zdenka C.- ??
 I civil, +ub.u Pakracu I-* Ivanka C.-Vj.-Pepo Marinić, Australija
 I Vj.1922- Micika Troha I
 I (1903-) I-* IVICA CRNK. (1930-98) I-* (Australija)
 I (Frane T. & Kata Čar I Vj. _____ I-* "
 I sestra Franketova) I (Gašinci ?)
 I _____ I +Ivica umro naglo za posjeta u Pakracu.
 I I
 I I-* ZDRAVKO CRNKOVIĆ, Draganov (1933, + Australija) I-* ??
 I Vj. _____ , _____ I
 I
 I--* ANDRIJAŠ CRNKOVIĆ (1901) I-* VLADIMIR C. (1931)-Vj.- (Podgorica)
 I +ub.i pokopan 7.X.42 u šumi I-* STJEPAN CRNK. (1933)-Vj- (Apatin)
 I Vj.1926-Agica Larma (1909) I-* Štefanija C. (1935, + Pakrac)
 I (+Matija L. & Marička I Vj.-Vladimir Dašek
 I r.Balčić, Šp.11 I-* ??
 I
 I--* Franka Crnković (1903,+Zagreb)-Vj.1924-Gabrijel Kosac, postolar
 I (Tonič K. & M.Plut, iz Hinja), Šp.6
 I
 I--* Kata Crnković (1906-86, +Virovitica) -Vj.- Toma Kordiš (Tomin)
 I
 I--* VIDIČ CRNKOVIĆ (1909) I-* DRAGO CRNKOVIĆ (1938) -Vj.- (Gaj)
 I +ubijen 1945 u Pakracu I-* ?
 I Vj.1933 - Ana Šimunek I-* ?
 I (Franjo Š. & A.Klačmer) I
 I
 I--* ALOJZ CRNKOVIĆ (1918-80), +Pakrac I-* ? Vj.
 _____ I

Simbolična je pogibija domobrana Andrije Crnkovića (Tomicinog) 8.II.1944 na položajima IV. Domobranskog gorskog sdruga baš u Španovici...

Simbolična je i smrt "Vidakovog" Ivica Crnkovića, polupovratnika iz Australije, za vrijeme njegova zadnjeg posjeta zavičaju (1998 ?). Dolazio je dva puta devetdesetih godina, s lijepim doprinosima za našu Zavičajnu zajednicu, ne sumnjajući u naš povratak na svoje, principa i pravde radi. A onda, ne može vjerovati svojim očima, na našim temeljima obnavljaju se kuće upravo onima zbog kojih su toliki od nas otišli na drugi kraj kugle zemaljske...

Srušio se jednog dana, kažu infarkt, mi kažemo, puklo mu srce od jada. Na zahtjev djece, Ivicino je tijelo vraćeno u Australiju.

*** Da li je broj Dragović 36 kuća što su je Vidakovi podigli pokraj Szabovih, na Mađarevom brijegu ("Mađorou brìh"), gore uz cestu za Sirač ?

D R A K S L E R (tak. Drašlar)

Svakog Drakslera iznenadit će prvotno pisanje prezimena kao "Drašlar", koje se pojavljuje još i u trećoj generaciji naših Drakslera. Jednolikosti radi, odlučio sam sve Drašlare rođene u Španovici pisati Drakslar. Danas telefonska knjiga Slovenije obiluje i Drašlarima i Drakslerima, u jednakom broju. I jedan i drugi oblik svodi se na njemačko "drvotokarsko" prezime Drachsler.

Najraniji prijelaz na Drakslar pojavljuje se 1878. pri upisu rođenja Gregora Župančića (Janezovog, Šp.5), čija je majka, Marija, pri vjenčanju (1873) bila upisana "Drašlar", a samo pet godina kasnije ona postaje Drakslar ! (Nema dokaza o srodstvu Marije Drašlar, rođ. 1850 u Svetinji, kod Trebna, s našim Drašlarima. Marijin otac upisan je kao "Drašler".)

U svakom slučaju, drvoradno prezime našim Drakslerima sasvim dobro odgovara, iako mu značenje nije bačvarsko u užem smislu. A bačvarski obrt prati naše Drakslere, od osnivača do našega današnjega vrijednog Tome Drakslera (* 1927) u Pakracu, koji uza sav svoj posao još stiče napraviti toliko toga za obnovu Hrv. doma u Španovici.

Iako nema u knjigama izričitog navoda da je bačvarsko umijeće iz Kranjske donio već praotac Jože (1817-93), sve govori u prilog tome da je Jožetu upravo to davalo podpunu sigurnost kad se s familijom odvažio na seobu u Slavoniju. A najvrednije od stvari koje je Jože vozio sa sobom mogao je biti njegov bačvarski alat. I tko zna, možda je od tog alata nešto i preživjelo do kraja Španovice, pa možda i spašeno kad je Španovica gorjela i prenešeno u Pakrac !?

Ima puno smisla u onoj staroj poslovi, "Sve, sve, ali zanat !"

Za Jožetovog Jožka (1850-1925) upisano je da je bio bačvar, i tako generacijama, do Ožegovaca i Pakraca, bačvara svuda trebaju.

Jože i Ana stižu s tri sina i malom Lojzikom, možda još u jastuku. Lojzika će za par godina podleći "grčevima", česti upis u rubrici uzroka pomora djece.

Od Jožetovih sinova nastaju tri grane *noših Drakslarou* : Jožketovi ("Jùžkovi"), Tinetovi i Tonetovi Drakslari.

Jožketovi ("Jùžkovi") Drakslari

Jožketovom ("Jùžkoumu") Ivanu gubi se trag, izgleda da je napustio Španovicu, kao i stariji brat Karlo.

Filip, stari neženja i bezkućnik, živi po šumskim radilištima, gdje god ima Španovčana, do svog žalostnog kraja na Bučju. Našli su ga mrtvog na klupi u gostioni, gdje je prospavao svoju zadnju noć. Dirljiv je opis Filipovog sprovoda, prema jednom još živom svjedoku. Ušivenog u deku, na improviziranim nosilima, bez svećenika, odnio je Ivica Krizmanić s pomagačima Filipa do katoličkog, ustvari španovačkog groblja, odmah iza crnogorične šumice uz cestu koja se nekad tu od občine penjala na vrh Bučja.

Jožketovu (*Jùžkovu*) lozu nastavljaju šestorica Jakobovih sinova, uglavnom u Njemačkoj.

Šp.89 JOŽE DRAŠLAR & ANA TEKANČIĆ
 I (1817-93,* Hinje, Žužemberk) (*Hinje,1822-98) I
 I I
 I
 I--* JOŽKO (Jůžk) DRAŠLAR-Vj.1876-Marija Gnezda (* R. Gora,1857-1914)
 I (Hinje,1850-1925) (Jure G. & Marija Bajt) Šp.40
 I Kumuju Jure Čar i Jozef Kosec
 I
 I--* VALENTIN DRAŠLAR -Vj.1881- Antonija Turk (*Prezid,1858-)
 I (Hinje,1853-1930) (Marko T. & Marija Troha) Šp.22
 I Kumuju Franjo Čop, kovač, i Jakob Razboršek
 I
 I--* TONE DRAŠLAR -Vj.1882- Marija Skender (*Mrkopalj,1864-1925)
 I (Hinje,1859-1927) (Luka S. & Roza Kučan)
 I Kumuju Andrija Šterle & Franjo Čop, kovač

Ožeg.3 JOŽKO DRAŠLAR (Jožetov) & MARIJA GNEZDA
 I (1850-1925) Vjenč. 1876 (1857-1914) I
 I I
 I
 I--* IVAN DRAKSLER (1877)-Vj.1901- Marija Polak I-* ??
 I
 I--* JAKOB DRAKSLER I-* IVA DRAKSLER (1906) - (Njemačka)
 I I (1879,+ub.6.X.1942) I-* TOMA DRAKSLER (1906) "
 I I bačvar, Ožegovci 3 I-* TINE DRAKSLER (1908) - ??
 I I Vj.1903-Reza Žunčić I-* FRANJA DRAKSLER (1911-79) + Zagreb
 I I (1884-1918) I-* PAULE DRAKSLER (1913-81) + Požega
 I I I-* BERTI DRAKSLER (1918) - Brestovac
 I I JAKOB D.
 I I Vj.II-1919-Antonija Erjavec (Baštijanova) I-* Fina D. (1921)
 I ud.+pok.J.Klobučara (1886-1981) +Kočevje I Vj.-(Slovenija)
 I--* Katarina Draksler (1881-1964), + Pakrac
 I--* FILIP DRAKSLER (1886-1939) + Bučje
 I--* KARLO DRAKSLER (1891)-Vj.1918-Marija Popit I * ?
 I (Mihetova) I
 I--* Marica Draksler (1896-1969) +Pakrac -Vj.- P.Bunčić, Pakrac

Šp.89 VALENTIN DRAŠLAR (Jožetov) & TONKA TURK
 I (1853- Vjenč.1881 (1858-) I
 I I
 I
 I--* Terezija Draksler (1894)-Vj.1914- Ivan Koderman, Pakrac
 I--* Paulina Draksler (1899-1986, Pakrac)-Vj.1923- Jure Dreković
 I
 I--* TONIČ DRAKSLER I-* TONČI D.Ožeg.57 (1920-43) +pog.kod Karlovca
 I (1896-1945) I-* Štefanija D.(1921-50)-Vj.-Blaž Kovač,Kusonje
 I civil, I-* TINE DRAKSLER (1924) +ub.1945
 I +ub. u Pakracu I-* Marija Draksler (1926)-Vj.- (Novi Sad)
 I Vj.-Julka Oblak I-* Franciska D.(1928)-Vj.- Ivan Ivanović, Pkc
 I (Polda O. & I-* Terezija D.(1931)-Vj.-M.Čatak, Pakrac
 I Amalija Kufner) I-* VLADIMIR DRAKSLER (1936)-Vj.1958- (Sirač)
 I
 I--* STIPA DRAKSLER -Vj.- Heda Erjavec I-* Ankica D.(1931)
 I (1903) +6.X.1942 (Tonič E.& Tona I Vj.-M. Gržetić (Rijeka)
 str. na Psunju r.Kufner)Šp.14o_I

Šp.37 TONE D R A Š L A R (Jožetov) & MARIJA SKENDER
 _____ I (1859-) Vjenč.1882 (1864-) I
 I
 I
 I--* IVAN DRAKSLER (1884-1916) +pog.Svj.rat I-* Kata -Vj.-Josip Čar
 I Vj.-Reza Marinić (Tone M.& Eva Ožanić)___I-* Gusta-Vj.-Živko Vončina
 I
 I--* JURA DRAKSLER (1889-1963)+Osijek I-* Katica (1918-87) +Maribor
 I Vj.1913-Tonka Podobnik "Klincova"___I Vj.-Ivica Svjetličić
 I (Petretov) remenar
 I
 I--* Julijana Draksler (1892) -Vj.1910- Paule Brus, "Knez", Šp.26
 I--* Terezija Draksler (1894) - ??
 I--* Tonka Draksler (1896-1963)+Gašinci -Vj.1913-Pepič Larma, Šp.78
 I
 I--* FRANJO DRAKSLER, Špan.109 I-* FRANJO DRAKSLER (1934-93)
 I (1898-1934) +upala pluća I Vj.- (Đurdenovac)
 I Vj.1921- Roza Erjavec I-* STIPO DRAKSLER (1926-76)
 I (Tonič E.& Tona r.Kufner)___I Vj.- (Osijek)
 I
 I--* STIPA DRAKSLER (1901-81) I-* TOMA DRAKSLER (1927) I-* Renata D.
 I bačvar, Španovica 109 I Vj. Marija Čutura ___I-* SREČKO D.
 I Vj.1925-Tonka Kufner, Šp.81 I-* Paulina D. (1928)-
 I (Ferenc K.& Mreta Gnezda, I-* IVO DRAKSLER (1936) I-* DALIBOR D.
 I Jureta Gnezde i M. Bajt)___I Vj. Etelka Potza__ __I
 I
 I--* TINE DRAKSLER (1905-45) Šp.109 I-* TINE DRAKSLER (1930)-(Gunja)
 I +ub. na Križnom putu I-* ANDRE D. (1932)-Vj.- (Gunja)
 I Vj.1928- Marija Čar (1909-76) I-* LOJZI D. (1936)-Vj.- (Gunja)
 I (Stipa Č. & Julka Podobnik, I
 I Nikole P. & Kate Štefančić) ___I
 I
 I--* TONE DRAKSLER (1910-44), legionar I-* ??
 I teški invalid, +ub. u Orljavcu I-*
 I Vj.1932-Terezija Brus, Ožeg. 52 I
 I (Stipa B. & Marija Larma) ___I

Tri ratna i jedan poratni križ Tinetovih Drakslera (Tineta Jožetovog i Tonke Turkove) ! Od petorice mužkih, samo je jedan dječak preživio ...

Od Tonetovih, Ivan poginuo je u Bukovini 1916, jedan od deseterice španovačkih žrtava u Svjetskom ratu 1914-18.

Tonetovu lozu Drakslera nastavljaju Franetovi unuci u Osijeku i Đurdenovcu, Stipini sinovi u Pakracu i trojica Tinetovih u Gunji.

U lovu na Španovčane, partizani nisu imali obzira niti prema invalidima. Slučaj Toneta, ubijenog u Orljavcu 1944. nije jedini. Znam i za Tomu Pojera u Brčkom, mog ranijeg susjeda u Španovici. Tomu, teškog invalida, na štakama, odveli su 1945 jednog dana od roditelja i sestara, i više ga nitko nije vidio.

A što da se kaže o tisućama i tisućama hrvatskih vojnih ranjenika, zatečenih na kraju rata u bolnicama i mnogim lazaretima ? Zagrebačke bolnice bile su pune. Samo na Rebru bilo je početkom svibnja 1945. pet tisuća ranjemika, čak i po travnjacima, čega se dobro sjećam iz jednog (već partizanskog) filmskog "žurnala". Jedan "drug" drži govor, bolje reći urla protiv "bandita" zbog kojih njihovi drugovi nemaju mjesta u bolnici.

Ne pitajte kud su s ranjenim "banditima"...

DREKOVIĆ

U Španovici smo imali tri pravoslavna zeta, Pavla Drekovića (1867-1940), Savu Mirjana (1905-43) i Branka Damjanovića (1908-42), i svi oni dijele tešku sudbinu Španovice. Od četiri Pavlova sina, preživjet će samo Iva, u domobranima. Svu trojicu njegove braće odtjerali su 5.X.1942 iz Dragovića na Psunj i tamo strijeljali. (Savo Mirjan, mesar, kožar (učinjao kože) i opančar, ubijen je 1943. u Zajlama. Branko Damjanović, občinski blagajnik, platio je glavom prisegu vjernosti NDH.)

Prezime Dreković izvedeno je od glagola drečati se, što nikako ne odgovara tim mirnim ljudima i predanim radnicima. Moj se Tata dobro poznao s Ivom, mora da su negdje u šumi radili zajedno. Sjećam se njihovog razgovora, kad je Iva bio kod nas u Požegi prije nastupa službe u domobranstvu.

Pavle Dreković prešao je na katoličku vjeru na dan vjenčanja s Alojzijom Senica (Jureta Senice i Margarete Jörgl, Šp.8), pa su već Pavlovi Drekovići prve generacije (španovački mučenici) na pola štajerskoga porijekla.

Pavle i Alojzija, s trojicom sinova, prelaze u Dragović, kao i šogor Ignac Senica s Marijom r. Kufner (Drag.74). Pavletov najmlađi sin Iva priženio se k Šerclovima na broj Šp.13.

Pavle umire u Dragoviću "od starosti", kaže župnikova napomena, pred sam rat, a njegova Lojza proživjet će strahotu propasti Španovice i dragovačkih Španovčana, i krenuti s tri snahe-udovice i s unučadi u nepovratno izbjeglištvo.

Jakob Dreković	Đoka Sužnjević
I _____ I	
Šp.8 & 13	I
Drag. 74	<u>PAVLE DREKOVIĆ & ALOJZIJA SENICA</u>
I _____ I	(*D.Šumetlica,1867-1940) (1873-) I
I	I _____ I
I	
I--* JURE DREKOVIĆ (1897)	I-* VINKO DREKOVIĆ (1927-89)-Banja Luka
I +str.6.X.1942, Psunj	I
I Vj.-Paulina Draksler	I
I (Tine D. & Tonka Turk)	I
I	
I--* STIPA DREKOVIĆ (1899)	I-* ?
I +str.6.X.1942, Psunj	I-*
I Vj. _____	I
I _____	I
I	
I--* FRANE DREKOVIĆ (1902)	I-* ?
I +str.6.X.1942, Psunj	I-*
I Vj.1936-Kristina Peternel	I
I (Mata P.& Mreta Januš)	I
I	
I--* IVA DREKOVIĆ (1905-65)	I-* ANTUN DR.(1932)-Vj.-(Lipik, Poljana)
I Vj.-Marija Šercel, Šp.13	I-* MARIJAN DREKOVIĆ (1939) - ??
I 1908-93) + Sirač	I-* Ivanka Dreković (1944) - Pakrac ?
I (Frane S. & Kata Hudi)	I
I	
I--* Antonija Dreković (1908) - ??	
I--* Marija Dreković (1917) - ??	

ERJAVEC (*Arjáuci*)

(Ravnogorski, španovački, pleternički i ostali)

Prema "Povijesnoj antroponimiji Gorskog kotara" Antuna Burića (1983), na koju se često oslanjam, Erjavci su u Ravnu Goru došli početkom 18. stoljeća (oko 1730) iz Gornje Kranjske (Idrija, Črni Vrh, Poljana), zajedno s familijama Brus, Čar, Grbac, itd., a to mi je rekao još davne 1944-e i vlč. dr Iva Erjavac, župnik župe Sv. Marka u Zagrebu, koji je i sam iztraživao to područje.

Korijen prezimena je slovensko-ravnogorsko-španovački pridjev "*erjau*" odn. "*arjau*" ili "*rjau*" (crveno-smeđe boje, crvenokos ?), koji postoji i u češkom, pa je moguće da se to prezime pojavljuje i kod drugih Slavena. *Arja vas*, selo kod Celja, samo je jedan od brojnih sličnih naziva u slovenskoj toponimiji.

U Burićevoj "Antroponimiji", od najranijega (Joannes Erjavacz, Ravna Gora, 1756), kao i na brojnim spomenicima na ravnogorskom groblju, Erjavci su većinom kroatizirani u Erjavac.

Ipak, "Erjavec" uporno traje u R.Gori i dalje: Franciscus Erjavecz, 1782, i, za nas posebno zanimljiv, Sebastijan Erjavec, 1861, što se poklapa s godinom rođenja Stipetovog (Šp.83) Sebastijana ("Baštijanovi" Erjavci, Šp.36).

U matičnim knjigama pakračke župe, od najranijega spomena (vjenčanje Grgine kćeri Uršule Erjavec za Nikolu Podobnika (drugo najranije španovačko vjenčanje, 4.lipnja 1866), svi su Erjavci upisani kao "Erjavec", osim upisa vjenčanja Grginog Toneta ("Antonius Erjavatz") i Tonke Adama Leša, 22.XI.1869. Tu je Grga upisan kao Gregorius Erjavac, dok se on pri Uršulinom vjenčanju, tri godine ranije, pojavljuje kao Erjavec.

"Filipovi" Erjavci u Sulkovcima i Koprivnici vode se do danas kao "Erjavac", dok se dio te iste loze koji je ostao u Španovici do kraja (Tonetov Grga, *1891) vodi kao Erjavec.

Španovačke sam Erjavce podijelio na tri stabla, prema osnivačima :

- "Filipovi" (od Filipa Erjavca i Brigitte Bajt, Šp. 91), poznati u Španovici kao "*Čuravi*", po Filipovom Tonetu, zaista ćoravom na jedno oko,
- "Grgetovi" (od Grge Erjavca i Terezije Vončina, Šp. 74), i
- Stipetovi" (od Stipeta Erjavca i Lize Podobnik, Šp.83), od kojih se odvaja velika grana Sebastijanovih ("*Baštijonovih*") Erjavaca.

Grga, Filip i Stipe vjerojatno su braća , što se može utvrditi tek provjerom ravnogorskih matičnih knjiga. Osjećaj srodstva trajao je u Španovici od davnine, i znam dobro kako se moj otac (Matija Erjavec, Franičov, odn. "*Grgetov*", Šp.74) 1960-ih godina u Pakracu obhodio s Vinketom Erjavcem («*Stipetovim*») kao s rodom.

Filipovi Erjavci

Filipovi Erjavci, potomci Filipa Erjavca (*R.Gora 1825,+Šp.1908) dijele se na glavnu, pleterničku granu, do danas brojnu i uzpješnu,i manju, španovačku, od koje je mužki dio potučen, sve do djeteta !

Pleterničku granu osnovali su Filipovi sinovi Frane Erjavac u Knezcima, Jure E. (1859-1928) u Sulkovcima, te Juretov sinovac Mata (1882-1947), sin Filipovog Toneta Erjavca (*R.Gora 1857, +Šp.1925) , u pleterničkoj Bzenici.

Za razliku od španovačkih Erjavaca, Frane i Jure napuštaju R.Goru tek podkraj stoljeća, povezani s razgranatom familijom Renko. I Erjavci i Renke, iskustni u šumskim poslovima, čemu domaći Slavonci nisu bili vikli, proširit će imanja od zarade po šumama, poput Španovčana.

U ravnogorskom popisu kućanstava (Statusu animarum) navodi se i Filipov Roko-Stjepan Erjavac (1854) koji je navodno otišao u Kutjevo, ali nema dokaza da se tamo trajno zadržao ??

Španovačka grana Filipovih Erjavaca potječe iz Tonetovog drugog braka s Johanom Štefančić (*1857 u Starom Lazu, vj.1888). Iz tog je plodnog braka Tonetov Grga Erjavac (*1891, +masakriran 5.X.42) i četiri Tonetove kćeri. (*** Višestruka pojava imena Grga, bit će ih i kod *Stipetovih* Erjavaca, još je jedna naznaka srodstva svih naših Erjavaca ? Grga je i osnivač loze kojih *Grgetovih* Erjavaca !)

Možda je Filip, tada udovac s 55 godina, stigao u Španovicu već 1880. u Tonetove svatove, svom bratu Blažetu Erjavcu (1821-96), kućevlastniku broja Šp.90. Blaž i njegova Anica Petranović (1834-79) nisu imali djece, pa je upravo stric Blaže bio taj koji je dozvao Filipovog Toneta direktno na vjenčanje s 18-god. Marijom Fijacky (19.IV.1880, Uzkrš ?) - očito dogovoren brak. "*Iz Ravne Gore došao 1880 11/3*", pribilježio je za Toneta župnik Nikola Švajcar svojim savršenim sitnopisom.

Stric-Blažetov broj Šp.90 kupuje Mata Novinc (Tomin), a Tone prelazi na broj Šp.91, što do kraja ostaje kuća njegovoga Grge i familije.

Pod tim krovom dočekat će svoje zadnje dane i Filip i njegova druga životna sputnica Liza.

Tine Štefančić (* 12.2.1888 u Velikoj, ili šumi iznad Velike, Tonetov pastorak) dobiva dio broja 91.

Te su kuće već bile u plamenu kad su onog sunčanog ali crnog ponedjeljka, 5.X.42, 51-godišnjeg Grgu, nedužnog civila, tjerali do čaklovačkog puta i tamo ga na živo iznakazili, knjiga "Španovica" kaže kako, i zatim zaklali.

Njegov Tonči, svega 12 godina, ostat će bez nogu na putu u obradu polja u Španovici, od mine podmetnute kod Kusionja, i izdahnuti 29.5.1944 u pakračkoj bolnici. "*Nagice, ki sa maje nagice*", (... gdje su moje nogice) zapomagao je u bolovima.

Stariji sin Ivo nestat će s bezkrajnim (poslijeratnim !) kolonama smrti žarkog ljeta 1945... Tako je ugašena mužka grana Filipovih Erjavaca u Španovici.

Šp. FILIP ERJAVEC & BRIGITA BAJT
 91 (1825, +Šp.1908) (1827, +R.G.1878)
 _____ I Vjenčani u Ravnoj Gori I
 I I _____ I
 I
 I--* FRANJO ERJAVAC I--* JOZO E. I--* STIPO ERJAVAC
 I ---- Knežci I & _____ I--* MATO E..
 I Vj. I _____ I--* Rozika E.
 I Tonka _____ I--* _____
 I (Knežci) _____ I--* _____
 I
 I--* TONE ERJAVEC -Vj.1880- Marija Fijacky (*R.Gora1862,+1888)
 I . I (1857-1925) (Antun F. & +Kata Likar, Šp.75) I
 I . I _____ I
 I . I
 I . I--* MATIJA ERJAVEC -Vj.1904- Anica Mance(*Kopr.1888-_____)
 I . I (Tonetov) (Urban Mance,Lovretov,R.Gora,
 I . I (11.o2.1882-47) & Franka Skender, Mrkopalj)
 I . I Bzenica
 I . I
 I . I--* Antonija E.(1886)-Vj.1913-Fr.Vargovic(Virovitica)
 I .
 I TONE -Vj.II-1888- Johana Štefančić (* Stari Laz, 1857-1933)
 I (Mata Š. & Terezija)
 I
 I--* JURE ERJAVAC I-* STJEPAN E. I-* STIPA ERJAVAC
 (Filipov) I Sulkovci __I
 (1859-1928) I
 Vj.(R.Gora) I--* FRANJO E. I-* IVO ERJAVAC (1928)
 Marija Renka I Vj.Kata I-* ĐURO ERJAVAC (1936)
 (Andretova) I Janeš,*Šp.__I-* Ankica E.-Vj.-Štefančić
 _____ I
 I
 I--* Dr IVA ERJAVAC, Juretov 1894,+Zgb 1967), župnik Sv.Marka
 I--* Tonka E.() -Vj.-_____ Mulc (Nova Kapela)

Šp. TONE ERJAVEC (Filipov) & JOHANA ŠTEFANČIĆ
 (1857-1925, udovac) (*Stari Laz,1857-1933)
 _____ I Vjenč. 1888 (Tonetov drugi brak) I
 I I _____ I
 I
 I--* GRGA ERJAVEC I-* IVAN E. (1923, +ub.1945)
 I (1891,+ub.5.X.42) I-* Ankica E.(1929) -Vj.- Pepo Popit, Brčko
 I Vj.1919-Cilika Čar I-* TONČI (1932, +pog.29.5.1944 od mine
 I (Stipa Č.& Julka I na putu u obradu polja
 I r. Podobnik __I u Španovici.
 I
 I--* Katica (1894) -Vj.Amer.1919- Polda Mance (Jačetov), Šp.34
 I--* Marija E.(1896) -Vj.1913- Frane Grgurić (Marketov), Šp.60
 I +Kusonje 1951 -Vj.II-1919- Matija Osmak, udov. (Pavletov)
 I--* Sofija E.(1898-40) -Vj.1919- Andrija Skender (Tomin), Šp.29
 I--* Terezija E.(1899) -Vj.1919- Jakob Troha (Matin), Šp.130
 +Rijeka 1990

MATIJA ERJAVEC & ANICA MANCE

I (1982,+Bzenica 1947)	(1888-1927) I	
I Vjenč.1904 (Pleternica)	I	I
I	I	I
I		
I---* TONIČ ERJAVEC (*Šp.1906)	I-* Ankica E.-Vj.-Ivo Erjavac	
I +Pož.Koprivnica, 1951)	I (1936) (Franje, Juretovog)	
I Vj.1928-Pepica Renka (*1908)	__I	
I		
I---* IVA ERJAVEC (Šp.1909)	I-* IVICA ERJAVEC	
I Vj.1934	I-* Reza E.-Vj.- Mato Horvat, Toronto	
I Mara Pavišić (*Pivare)	I-* Ljuba E. Vj. _____ Gučić	
I		
I---* STJEPAN ERJAVAC -Vj.1935-	Ruža Tucaković, Koprivnica	
I (*Brazilija 1912)	----- Cerovac	
I		
I---* ĐURO ERJAVAC (1914-43)-Vj.-	(Priženj. kod Podr.Slatine)	
I (*na brodu, iz Brazilije)	šumski.r., +pog.D.Miholj.1943	
I	(domobran)	
I---* JOSIP ERJAVAC	I-* MATO ERJAVAC (1942)	
I (*Bzenica 1916)	I	
I domobr.1941-45	I-* Ružica. (1946)	
I Vj.24.XI.40	I	
I Kata Mihelčić	I-* STIPO ERJAVAC (1952)	I-* MARIO E.
I (Josipova, iz	I Vj.-_____	I
I Tihova, G.Kotar	__I	I-* Ivana E.
I	(Pleternica)	__I
I		
I---* JAKOB ERJAVAC	I-* ?	
I (*Bzenica, 1920)	I	
I Vj.1941 (Vukovar)	I	
_____	__I	

I Erjavci i Renke u pleterničkom kraju i u Batrini, izkustni Gorani, proširit će imanja od zarade po šumama, poput Španovčana.

Uz to, talentirani su i za škole, što potvrđuje i primjer dra Ive Erjavca (Juretovog), i još mnogih, do danas.

Treće stablo "pleterničkih" Erjavaca (Matija i Anica r.Mance) presađeno je iz Španovice, s "malim obilazkom" preko Brazilije.

Matija (*Špan.1882, +Bzenica 1947) je Tonetov sin iz (prvoga) braka s Marijom Fijacky (*R.Gora 1862.+1888), kćerkom Toneta F. i Kate Liker. Kao momak dolazio je k stricu Juretu u Sulkovce i tu se upoznao s Anicom, rođenom u Koprivnici 1888, odmah po dolasku njenih roditelja iz Španovice (Urban Mance,*R.Gora 1855, od Lovre Manceta i Katarine Brenc, i majka Franka Skender, *Mrkopalj 1856, od Andrije Skendera i Marije Starčević).

Urban je 1885 uzeo Franku, udovicu iza pok. +Franeta Podobnika, s dvoje djece, Frankom (1877) i Micom r.Podobnik (1882), obje udane u Frkljevce. U Koprivnici se još rađaju Vinko i Antun Mance. (Vidi: "Lovretovi Manceti".)

Nakon sedam godina zajedničkog života u Španovici, pokušavaju Mata i Anica 1911, s troje male djece (Barici je tek godinu dana) novu sreću u Braziliji, poput Mrakovih, Banovih, i Matinih ujaka Matije i Mihe Fijacky s familijama, i još nekih.

Uspijevaju se vratiti 1914, pred sam rat, razočarani i osiromašeni, bez Barice, koja je umrla na brodu još u odlazku i predana oceanu, po pomorskom zakonu.

Umjesto u Španovici, nastanjuju se u Bzenici, s novim pouzdanjem u vlastite snage i plodne slavonske ravnice. Mata, kao pravi Španovčan prihvaća se šumskih poslova, a pomogla im je i izplata otčevine iz Španovice. Gradi se kuća, kupuju se oranice i livade.

S Anicom, podiže Mata na vlastite noge šestoricu sinova - pleterničkih Erjavaca.

Grgetovi Erjavci

Grga i Terezija stigli su već 1865. s prvim valom Ravnogoraca i osnovali broj Šp.74. Grga (40 god.) i Terezija doveli su sa sobom sinove Grgu (21 god.) i Toneta (14 g.), te kći Ursulu (15. god.). Moguće je da su neki od Grgine starije djece, poženjeni, ostali u Ravnoj Gori.

Mlada Uršula udaje se već na godinu (za Duhovo ?!), ali još iste godine, pred Božić, rana smrt sina, 22-god. Grge zagorčila im je ionako težak početak.

Ipak, tri godine kasnije u kuću dolazi mlada ali žilava i bistra snaha Tonka Lešova (naša legendarna "Mala Mājka", po naše *Mòla Mājka*, kako smo zvali bake), i s njom novi život. Gradi se nova kuća, rađaju se unuci...

Ali, Grga umire tek što mu se rodio prvi unuk. Zato će Grgetova dugovjeka Terezija još 21 godinu pomagati Tonki podizati osmero unučadi.

Šp.74 GRGA ERJAVEC & TEREZIJA VONČINA
_____ I (1815-1872) Vjenč.u R. Gori (1813-93) I
I I
I
I---* Uršula E. (* R.Gora 1850,+1878, uzrok + nepoznat).
I Vj.4.o6.1866-Nikola Podobnik (Josip P.& Julijana Miklaić, Šp.75)
I
I---* GRGA ERJAVEC (4.o3.1844, +12.12.1866) Uzrok + nepoznat.
I
I---* TONE ERJAVEC -Vj.22.11.1869- Tonka Leš (1851-1938)
I (23.5.1851-) Adam L.& Marija Ivančić) I
_____ I Kumuju Nikola Podobnik i Antun Brus I
I I
I
I---* TONIČ ERJAVEC - Vj.1895 - Tona Kufner (1875-1951) +Lipik
I (17.6.1872-1939) (Karlo K. & Roza r. Ban, Šp.94)
I
I---* FRANIČ ERJAVEC -Vj.1899- Lucija Grgurić (1880 +Pžg.1962)
I (1874- 5.X.1942) (Blaž G. & Uršula r.Mihelčić, Šp.12)
I
I---* CENKO ERJAVEC - Vj.19o2- Kata Nosan (*R.Gora 1881,+)
I (1877,+Ožeg.1929) (Antun N. & Marija r.Svjetličić)
I
I---* Julijana Erjavec (1879-19oo) -Vj.1897- Martin Krizmanić, Šp.59
I---* Mica Erj. (1881,+Amerika)-Vj.19o3-Martin Krulec (*Brezje,Delnice)
I---* Kata Erjavec(1882,+Vidovci,1961) -Vj.19o8- Tonič Nosan (Antunov)
I---* Cila Erjavec(1885-1923) -Vj.1907- Iva Podobnik (Andretov, Šp.47)
I---* IVA ERJAVEC (1892,+Amerika) +Pog.1920(?) u rudniku (St.Louis)
I---* PEPIČ ERJAVEC (1894,+Amerika)- Oženio se u Pittsburghu,PA.

Tonkina praunučad moje generacije još pamti tu osebnju *Lěšouku* u njenim kasnim osamdesetim godinama kako, nemoćna, već godinama u krevetu, nogu oduzetih od teškog artritisa, ali još živog duha i oštrog jezika, vitla šljakom i objavljuje svima čija je to kuća : " *To sn jest blòtu gòzla, tù je moj tēmel*" (Tu sam ja blato gazila - bosim nogama gazila ilovaču i pljevu za prijesnu ciglu - ovo je moj temelj !) Osim jakoga duha, imala je i čudesnu snagu u svojim košćatim rukama, premještala se sama s kreveta na stolicu i onda

se pomicala preko čitave prostrane sobe sve do prozora, posebno kad su trebali proći svatovi. Htjela je znati tko se ženi i udaje.

”*Sej vim, una Grčanova, iz pìt-šìst lòsou na glòvi !*” – ma znam, ona Grčanova s pet-šest vlasi kose na glavi, dodala je smjesta svojim *trdn starinskim* govorom.

Teško je podnosila samoću dok su svi bili na poljima, muški u šumi. Najteže joj je bilo kad je netko *pršu vòs* (došao u posjet) i iz kuhinje dopirao razgovor - bez nje.

”*Baš ne bom umrla, šè petnajst lit ! Usi bošte u poklu garil, jest bom pa nebu frlila. Bošte mè klical da vam pamògam, al ne bom !*”, protestirala je nemoćna sa svoje *pùstle*.

Do zadnjih dana pazila je na svoj izgled, mazala kožu limunom protiv staračkih pjega. Da se na poljima obrani od sunca, nosila je na glavi sjenilo od savijene šibe i marame iznad i izpred lica.

”*Bel da te kòča ugrizne ku da te marčousku sùnce apêče*” – bolje da te zmija ugrize nego da te martovsko sunce opeče - učila je djevojke i mlade žene, ponosna na svoje porijeklo.

”*Jest sn Grbínskiga rùda, lip’ga lica, nižne kùže. Da vi nòrod kej sa Grbínke, ad pušlcou bi cìsta nardil ki ane hùdija.*”

Umrla je bez izpunjene želje da još jednom vidi Ravnu Goru. ” *Da mi je sam še amput videt Rauna Gara prejk ku umrem,*” uzdahnula je često.

Na *Velka Mòša* 1938, tri dana prije naše selitbe u Požegu, položeno je njeno izžušeno tijelo pokraj Toniča, u donjem lijevom kutu groblja.

Možda se još netko u Ravnoj Gori sjeća po kome su se osam kćeri Adama Leša i Marije Ivančić nazivale *Grbínkama* ?

<u>TONIČ ERJAVEC (Tonetov) & TONA KUFNER</u>			
Šp.140	(1872-1939)	Vjenč.1895	(1875 -1951)
_____I	Kumuju Martin Kufner i Tonič Grgurić		I
I	I		I
I			
I--*	JAKOB ERJAVEC	I-* SLAVKO ERJAVEC (1920)	-Vj.1951-Ivanka Skender
I	(1899-21.7.42)	I (Australija)	(Nikolina, Šp.113)
I	Vj.1919	I-* PEPO ERJAVEC (1924)	+ub.1945, Križni put
I	Mreta Kufner	I-* VINKO ERJAVEC. (1930,	+ubijen 1945)
I	(Ferenc i Mreta	I-* Cena E. (1933)-Vj.1956-	I.Ban, Vrabče
I	r.Gnezda, Šp.81)	I-* POLDIČ ERJAVEC (1936)	+ubijen 1957 u Bosni
I			
I--*	ĐURA ERJAVEC	I-* IVICA E. (1930)	I-* _____ (Novi Sad)
I	(1902-39)	I Vj.-Danijela Boban	I-* _____
I	Vj.1929	I	
I	Cilika Crnkovic	I-* MARTIN E. (1932-87)	I-*
I	(Stipina, Šp.95)	I Vj. _____	I-*
I	(1911-93,+Velika)	I (Kostrena)	
I			
I--*	Roza Erj. (1903)	-Vj.1921-Franjo Draksler,	Toničov (1898-1934) Šp.119
I			
I--*	Marija Erjavec - Vj.1923	- Marko Kufner (Ferencov, Šp.81)	
I	(1905 - 35)	(1899, + pog.5.X.42)	
I			
I--*	Heda Erjavec - Vj.1928	- Stipa Draksler (Tinetov, Šp.89)	
I	(1906, +Pkc 1972)	(1903, +str.Psunj, 6.X.42)	
I			
I--*	Kata Erjavec - Vj.1930	- Jure Podobnik (Toničov, Šp.46)	
I	(1908-87, +Novska)	(1906, + ub.1945 u N.Grad.)	

FRANIČ ERJAVEC (Tonetov) & LUCIJA GRGURIĆ

Šp. (1874, pog.+5.X.1942) (1880,+Pžg.1962)

74 I Vjenčani 14.5.1899 I
 I I Kumuju Leopold Barany (špan.trgovac) & Valentin Brus I
 I I _____ I
 I

I--* MATIJA ERJAVEC - Vj.1923- Antonija Larma (29.12.1903-84) Šp.78
 I (24.2.1900-80) (19.08) (Tonič L. & Franciska r.Januš,
 I (+Požega) Pauleta J. & Franke r. Kufner)
 I--* BERTI ERJAVEC (1903-69) -Vj.1927- Mreta Jacobi, Šp.114
 I (+Visovi, Predavac) (Angelo J.& Jula Skender)
 I--* Kristina E. (1905-79)-Vj.1923-Frane Larma (Toničov), Šp.78
 I
 I--* Julijana E. (1907-79) + Brestovac I-* Dara M., Kruševac
 I Vj.1927-SAVO MIRJAN (1904-43)+ ub.u Zajlama I-* TOMA MIRJAN, Zagreb
 I (Tešo M. & Marija r. _____ I-* IVO MIRJAN,
 I (Pož. Brestovac)
 I
 I--* GUŠTA ERJAVEC (1910) -Vj.1930- Micika Bajt (1911)
 I (+pog.5.X.42, Dragović) (Ivan B.& Antonija Šercel) Šp.88
 I
 I--* Malča E. (1912-) -Vj.1931- Ivica Brus (Stipin), Ožeg.52
 I--* Micika E. (1908-76)-Vj.1927- Franja Peternel (1903,+ub.'45)
 I (Franičov, Šp.61)
 I--* VIDE ERJAVEC (1914) +pog.44 na Srijemskom frontu
 I--* Agica E. (1918) - Vj.1935- Stipica Larma (Toničov, Šp.78)
 I +Požega, 1946 +str.Psunj, 6.X.1942
 I--* Ivka Erjavec (1919-93)-Vj.1942-Andrija Troha (Fran.Šp.41)
 I Vj.II _____
 I Požega 1949 I-* MILAN KRALJAK
 Ignac Kraljak I-* BRANKO KRALJAK

Ožeg.

51 VINCENT ("Cenko") ERJAVEC (Tonetov) & KATA NOSAN
 I (1877-1929) Vjenč.1902 (R.Gora 1881-1935) I
 I I _____ I
 I

I--* KARLO (Dragan) E. I-* Vida E. (1923-69) I-* DAVOR J. (1940) Berlin
 I I (1902,+ub.22.6.42) I Vj.1939 I
 I I Vj.1922 I IVICA JANKOVIĆ I-* ZDRAVKO J. (1946) I-*
 I I Marija Čar, Šp.31 I (1910, selo Janče, I Vj.-Katica Pop I-*
 I I (1903-1927) I Ramljani, Sinac) I
 I I +Umrta u porodu. I Tomo J.& Matija I-* Mica J. (1942)
 I I (Stipa Č.& Lena I r. Kasumović I -Vj.- Z.Kužatko
 I I _____ I
 I I _____ I-* Anica J. ()
 I I KARLO (Dragan) _____ Vj._____, (Vidovci)
 I I---- Vj.II-1928 I-* Lela Erjavec (1929), Zagreb
 I I Andela Brus (1911) I-* Vera Erjavec (1938)-Vj.Đorđe Delić, Požega
 I (Antun B. & Josipa I-* VINKO ERJAVEC (1941, Ožegovci)-Australija
 I Župančić) Ožeg.40 I
 I
 I--* VINKO ERJAVEC (Cenketov, 1905-18) *** Najmlada žrtva "španjolke" -
 I (virusne upale pluća) harala 1918-22.

Tonetovi i Tonkini sinovi Tonič i Franič ostaju na gruntu, svakom po dio imanja, u dvije kuće, sa zajedničkim dvorištem.

Za trećega, Cenketeta, kupuje se oko 1902, zajednički s Nosanovima, imanje na Bučju (Ožegovci 51). Njihov jedini sin, Dragan (1902, +ub.1942), nakon povratka iz Brazilijske, mučenički pogiba nakon pada Kamenske. Jedini Draganov sin, Vinkič, živi u Sydneyu, Australija, bez potomstva.

Dobro se sjećam imanja "*strica Cenketeta na Buči*", kako smo zvali Bučje, veliki štagalj s kolnicom, pun sijena, dobra zemlja s potokom, odmah do kuće.

Jedne vedre ljetne noći 1936 Mamu je probudio jak lavež pasa. Na praznoj cesti, pod punim mjesecom, stajao je čovjek s ruksakom na leđima i palicom u rukama. Dugo se ogledavao po svom rodnom "*Arjaucovom*" šoru. Bio je to Dragan *Cenketov*, povratnik iz Brazilijske, na putu iz Pakraca na Bučje. Htio je neprimijećen stići do kuće i svog mučeničkog kraja, svega šest godina kasnije...

Uskoro se jedne nedjelje sva rodbina potrpala u velika kola, a i mi djeca s njima.

" *Grema na Buča videt Dragana !* ")

Dvojica najmlađih Tonkinih sinova, Iva (1892) i Pepič (1894) osjećaju da je sve manje mjesta u prepunoj kući.

Pokraj svih, tu je i priženjeni zet Martin Kruljac (zapravo "Krulec", rođ. u Brezju, Delnice), s troje djece. Iva i Pepič, s petero Martinovih, i desetcima tisuća osiromašenih seljaka širom Hrvatske vide Ameriku kao najlakše rješenje.

(Iz Ravne Gore, također, svakog tjedna odlazio je tih godina pred Prvi svj. rat pun "platvagn" u Vrbovsko na vlak za Rijeku, sa "šifkartom" za New York. Ili, preko Švicarske, do Englezke i dalje. " *Grema u Tamòžova Amerika*", vikali su naši *Raunagarci* s kola. Mora da je taj *Tamòž* (Tomas) pisao kući o poslu u čeličanama i rudnicima.)

Iva, veseljak i plesač - za okladu je plesao na stolu između boca piva, da ni jednu ne dirne - zaglaviti će u rudniku. Stigli su kući papiri o njegovom životnom osiguranju, ali novci – nikada. "*Da bühdej mu se žòbe u tribuhu zalìgle kadu hi je pabrau*" – da bogdaj mu se žabe u trbuhu zalegle, tko ih je pobrao – *preklinala je Mòla Májka*.

Još o teti Mici ("tetki iz Amerike") i ostalima, ako stignem, na drugom mjestu.

Toniča i *Strina-Tonu (Kufnercu)* naslijeđuju sinovi Jakob (1899) i Đura (1902), pokraj još četiri kćeri, pouđanih po Španovici.

Od Jakobova četiri sina rat i okrutno poraće preživjeti će, nakon robije, jedino Slavko, odavna u Australiji. I sam Jakob umire 1942 kao ratna žrtva i zaslužuje upis na naš veliki spomenik. Vratio se iz ratne Njemačke jedva živ, teško izubijan zbog bježanja, nezadovoljan radom na farmi, bez izgleda za zaradu, a upravo je zato i otišao tako daleko, da pomogne svojoj Mretici.

O ovoj meni posebno dragoj rodbini, u čijem sam dvorištu, odmah preko ceste, proveo dobar dio mog ranog djetinjstva, želim napisati puno više. (Vidi priloge *Jòkapov klabuk* i "Lakše, lakše, moj konjiću ...")

Ovdje, ipak, jedno neizbrisivo sjećanje na Pepeta ("Prpiča"), na njegovu novu maslinastu odoru u kojoj je došao k nama u Požegu provesti dio svog ratnog dopusta. Služio je u to vrijeme na osiguranju pruge, u jednoj od onih čvrstih zidanih utvrda koje su se mogle vidjeti uz pruge još dugo iza rata. U tu se kulu k njemu i posadi sklonio i mali Vinko, ratno siročić, za kojega se Pepo nježno i očinski brinuo.

I još, svjedočenje Strina-Micike, kad je kod Celja, onog vrućeg svibnja 1945, u koloni razoružane vojske prepoznala Pepetovo lice. "Zbogom, Strina, ne boma se već vidl", mahnuo joj je Pepo iz kolone koju su ubrzano gonili, očito do najbližeg pogodnog stratišta.

Iza prerano umrloga Đure ostaje sin Ivica (1930) u Novom Sadu i obitelj već pokojnoga sina Martina (1932) u Kostreni..

Od Franičovih sinova, lozu nastavljaju Matija (1900) sa sinovima Tončetom (1925) i Zvonketom (1928), te Gušta (1910) sa sinovima Tomicom (1931) i Marijanom (1935), dok druga dva Franičova sina, Berti (1903) i Vide (1914, +pog.1944) ostaju bez potomstva.

Šp.78 MATIJA ERJAVEC (Franičov) & ANTONIJA LARMA
 & 20 (1900-80) Vjenčani 1923 (1903-84)
 _____ I Kumuju Tonič Nosan & Paule Larma I
 I I _____ I
 I
 I---* ANTUN ERJAVEC (1925) I-* MILAN E. (1954) I-* Tina Erjavec
 I Vj.1953-Branka Balder I Vj.-Vesna Nuhanović I (1979)
 I (Đuka B. & Ivka I
 I r. Hamp) Daruvar I-* KREŠIMIR E. (1956) I-* VIKTOR ERJAVEC
 I Vj.-Jasna Radić I-* LUKA ERJAVEC
 I Vj.II
 I Blanka Klobučar I-* BERTI ERJAVEC (1964) I-* Eva Erjavec
 I * Šp.1940 I Vj.-Marina Miler I (1988)
 I (Franja & Albina I (Stjepan M. & Zdenka I-* HRVOJE ERJAVEC
 I r.Novinc, Šp.43) I r. Celić, Sirač I (1992)
 I
 I---* IVAN ZVONIMIR E. I-* GORAN MATIJA E. I-* Natalija E. (1999)
 I (10.06.1928) I (*Pakrac,1962) I (Kanada)
 I Vj.1961 I Vj.-Joanne Nijhuis I-* Izabela E. (2002)
 I Amalija Heinelt I
 I * Sirač,1939 I-* ERIK JOSIP E. I-* ADAM E. (1992)
 I (Josip & Zdenka I (*Požega,1965) I-* DANIEL E. (1994)
 I r.Kühr) Sirač I Vj.- Nina Koenig I (Kanada)
 I
 I---* MILAN ERJAVEC (13.X.1930 - 10.IX.1940)
 I (Sprovod vodio kapelan Jozo Klapšić, +ub.1945, Križni put)

Šp.78 GUŠTA ERJAVEC (Franičov) & MARIJA BAJT
 _____ I (*1910,+pog.5.X.1942) Vjenč.1930 (*1911) I
 I I _____ I
 I
 I---* TOMICA ERJAVEC (1931-69)
 I
 I---* MARIJAN ERJ. (1935) I-* TOMICA ERJ. () I-* ANDREJ ERJ. () Zgb
 I Vj. Ivanka Skorup I Vj. _____ I-* Katja Erj. () Zgb
 I (_____ S. I-* Natalija Erjavec () - Vj. (Geneva)
 I & _____) I-* Ana Erjavec () -Vj. (Geneva, Švic.)
 I
 I---* Zorica Erjavec (1937) I-* RENATO GAVRILOVIĆ, Umag
 I Vj.-DRAGO GAVRILOVIĆ, Osijek I-* IVAN GAVRILOVIĆ, Osijek

Stipetovi Erjavci

Od Stipeta Erjavca i Lize r. Podobnik razgranalo se najbrojnije stablo španovačkih (i virovitičkih!) Erjavaca.

Stipa i Liza, čisti "*Raunagarci*", stižu već s prvim osnivačima Španovice, u najboljoj snazi (33 god., i Stipa i Liza), s troje djece, Matijom (1858), Sebastijanom (1861) i Juretom (1863), i podižu kuću na broju Šp.83., na kojem ostaje najmlađi sin Stipica (1870) i njegovih pet sinova.

Najstariji Stipin sin, Matija, osniva Šp.118, na kojem ostaju njegovi sinovi Gušta (1898, +ub.5.X.42), i Vinko (1905-79).

Sebastijan, osnivač grane "*Baštijonovih*" priženio se Pojerovima na broju Šp.36, a kasnije osniva broj Šp.114.

Juretovi sinovi Frane (1900-80) i Andrija (1904) napraviti će nove kuće kod crkve, vizavi Francovih.

Velik događaj u Stipetovoj kući bili su svakako dupli svatovi, 3.XI.1884, Sebastijanovi i Malčini. Te nedjelje Stipe i Liza oženili su sina i udali kćer.

Rat je i Stipetove zavio u crno : ukupno 10 križeva.

Najteže je prošla Stipicina kuća - od petorice sinova rat je preživio samo najstariji, Andre (1901).

STIPA ERJAVEC & LIZA PODOBNIK

_____ I (1832-97) Vjenč.1857 u R.Gori (1832-1902) I
I I _____ I

I

I--* MATIJA ERJAVEC -Vj.1882- Lucija Kufner (1864-1927)

I (1858-1912) (Ferdo K. & Agneza Grgurač, Šp.81

I--* SEBASTIJAN ERJAVEC -Vj.1884- Margareta Pojer (*1865, R.Gora)

I (1861-) (Ignac Pojer & Veronika Aschenbrenner)

I--* JURE ERJAVEC -Vj.1888- Barbara Svjetličić (*R.Gora 1868)

I (1863-1920) (Tomo S. & Kata Kufner, Šp.92, Čakl.13)

I--* Amalija (Malča) Erjavac-Vj.1884-Antun Mance(1859), Šp.34

I (1867 (Vinko M. & Kata Polić)

I--* STIPICA ERJAVEC -Vj.1894- Franka Januš (1877)

I (1870-____, Brestovac) (Jakob J. & Franka Hace, Šp.19)

Šp.83

& 118 MATIJA ERJAVEC (Stipetov) & LUCIJA KUFNER

_____ I (1858 - 1912) (1864-1927) I

I I _____ I

I

I--* GUŠTA ERJAVEC I--* MATA ERJAVEC (1920)-Vj.1946- (Novska)

I (1898, +ub.5.X.42) I

I Vj.1919 I--* Antonija E. (1924)-Vj.1970 (N.Grad.)

I Marija Januš I--* NIKOLA ERJAVEC (1925, +pog.1944)

I (Bartol J. & I--* JOSIP E. (1927) -Vj.1952- (Novska)

I Fr.Leš, Šp.81) I--* SLAVKO E. (1931)-Vj.1957-A.Franković

I (Novska)

I--* BERTI ERJAVEC (1900-18), + ubilo ga stablo u šumi.

I

I--* VINKO ERJAVEC I-* EMIL E. (1931, +5.X.42, od aviona)

I (1905-79) +Pakrac I-* BERTI ERJAVEC (Ime po +pok.stricu !)

I Vj.1927- Ana Čop I (1932-85, +Pkc)

(Jakob Čop. & Marija I-* Slava E. (1941)-Vj.- M. Šimunović, Pakrac

Crnković) Drag.61 I-* Ivanka (1935)-Vj.-Franjo Pihir, Pakrac

Šp.36

Šp.114 SEBASTIJAN ERJAVEC (Stipetov) & MARGARETA POJER

I (R.Gora,1861) (R.Gora,1865) I
I I I
I
I--* GRGA ERJAVEC (1882) I--* Tonka (1907-35)-Vj.1927- Vinko Grgurić
I . Vj.1906 I
I . Jula Skender, Šp.34 I Vj.II-1930 - Toma Rupena
I . (Mijac S.& Veronika I
I . Sedej) I--* Reza E.(1911) I-* Olgica Matić
I Vj.1930-J.Matić_I Vj.Mirko Larma
I ---Vj.II-1923 (Franetov)
I Reza Marinić(1886) I--* IVAN ERJAVEC (Grge Sebastijanovoga)
I udov.iza pok +Ive I (1925, +ub.1945)
I Drakslera, Šp.170 ___I
I
I--* Antonija Erjavec(1886)-Vj.1903-Jure Klobučar(Jakobov)
I Vj.II-1919-Jakob Drakslar Šp.81
I (+ 1981 u Kočevju, 95 god.!!)
I
I--* POLDA ERJAVEC (1894,+Virovit.1976) I-* Marija E.(1923)
I Vj.1919-Roza Hace(Franetova, Šp.158)___I Vj.1955-(Virov.)
I
I--* Katica Erjavec (1897) -Vj.1914- Đura Grgurić (1891-69)
I *** +Zgb 1998 (101 g.) (Martin G.& Marija Bujan)
I
I--* FRANE ERJAVEC I-* IGNAC ERJAVEC (1925, +ub.1945)
I (1899-1930) I-* Terezija -Vj.1953- Franjo Pleša
I Vj.1923 I (1923) (Pakrac)
I Štefanija Novinc I-* Ivanka (1926) -Vj.1948- Ivan Tomašić
I (Ignac N.& Lena I +Pkc,2001
I Grbac, Šp.138 ___I-* Marija E.(1928)-Vj.1946-(Petrinja)
I
I--* NIKOLA ERJAVEC (1903-84) I-***** Brojni "Baštijònovi" Erjavci
I Vj.1927-Roza Klobučar I u Virovitci, Zdenka (1941)
I (Polda K.& Franc.Leš) ___I u Kutini, itd...
I
I--* Franca Erjavec (1906) -Vj.1925- Josip Podobnik (1906)
I I +Novska 1991 (Ivan P.& Cilika Erjavec)
I
I--* Ankica Erjavec -Vj.1941- Toma Larma(1921,+pog.5.X.42)
I (1925, pog.5.X.42) (Paule L. & Katica Krizmanić)

(* Vjenčanje točno na Tomin 20-i rođendan, 21.12.1941.
Kumovi Ivo Tijan, krojač, i Tonči Grbac, kolar.)

Šp.118

& 70 JURE ERJAVEC (Stipetov) & BARBARA SVJETLIČIČ
_____I (1863) Vjenč.1888. (1868) I
I I _____ I

I

I--* Julijana Erjavec (1897) -Vj.- 1919-Franjo Ožbolt (1899)
I + Dugo Selo,1989 Stjepan O.& Magda Hudolin, Šp.66

I

I--* FRANE ERJAVEC I-* Katarina E.(1922) ??
I (1900-80,+Novska) I-* MIJO E.(1924-43,+utop.Drava,dom.)
I Vj.1919 I-* TOMA E.(1926- ?), +pog.??
I Marija Marinić I-* Agica E.(1929) -Vj.1952- I.Turković
I (Paule M. & Kata I-* SLAVKO ERJAVEC -Vj.1959- (Novska)
I r.Hlobuček, Šp.33 I (1936)

I

I--* ANDRIJA ERJAVEC I-* Zita E.(1929)-Vj.53-Marko Špehar
I (1904- 57) I-* VINKO ERJAVEC (1930) (Požega)
I Vj.1928 I-* Justina (1939)-Vj.- Đ. Oblak
I Marija Peternel I-* Cilika E.(1931)-Vj.1955-Ivan Molnar,Pož.
I (Franič. & I-* IGNAC ERJAVEC(1933)-Vj.1968- (Vinkovci)
I Julja Čar, Šp.61) I-* ĐUKA E.(1935-95)-Vj.1959-Ana Šulc,Požega

I

I--* Franciska Erjavec -Vj.1933- Gušta Haca(1905,+pog.5.X.42)
I (1913-) (Frane H. & M. Čar, Šp.158)

Šp. 83 STIPICA E R J A V E C (Stipetov) & FRANKA JANUŠ

_____I (1870) Vjenčani 1894 (1977) I
I I _____ I

I

I--* Mreta E.(1899-1973,+Velika)-Vj.1919- Dolfi Podobnik, stolar

I

I--* ANDRE ERJAVEC (1901) I-* IVICA ERJAVEC (1925)-(Ivanić Grad)
I Vj.-Terezija Grbac I
I (Ivanova) Šp.55 I-* MILAN ERJAVEC (1926, +ub.1945)

I

I--* TOMA ERJAVEC (1903,+pog.5.X.42) I-* VIKTOR E.(1932), Amerika
I Vj.Rezika Januš (1910) I-* IGO E.(1938), Kanada
I (Frane J.& Marička r.Grgurić I-* Maca Erjavec, Amerika
I (Cleveland, Ohio)

I

I--* KORLE ERJAVEC (bačvar) I-* TOMICA ERJAVEC (1928)
I (1905,+ub.14.9.44,Pkc) I + Red Deer, Alberta, Kanada
I Vj.1928 I-* Zlata E.(1930)-Vj.1949- (Đakovo)
I Marija Mihelčić, Šp.144 I-* Jozefina E.(1933-55)-Vj.-Gašinci
I (Tonič M.& Pep.Peternel) I-* STIPO ERJAVEC (1943-2001), + Njemačka

I

I--* IVA ERJAVEC (1908, +Psunj, str.6.X.1942)- hrom**

I

I--* Amalija Erjavec -Vj.1935- Toma Brus (1912,+ub.1945,Pkc)
I . (1915, +Brestovac) (Stipa B.& Marija Larma,Bučje)

I

I --- Vj.II-1955 - Blaž Kosanović

I

I--* IGNAC ERJAVEC (1922, +ub.1945, Kr.put) - njem.voj.**

G A Š P A R A C (*Gašparci*)

Prema popisu 1948, Gašparci spadaju u vrlo brojna goranska prezimena, s 305 duša u 44 naselja, posebno uz gornju Kupu, gdje je i mjesto Gašparci, 2 km nizvodno od župe Turke.

Naši Gašparci dolaze zadnji od naših gornjekupskih Gorana (Ožbolti, Osmaci, Štimci, Čopovi,...), kad je župnik već prestao voditi španovački Status animarum (Stanje duša, po kućama), i kupuju lijepo mjesto pod brdom na samom izlazu iz Dragovića prema Kusionjama, na gornjoj, sjevernoj strani. Podigli su tu gospodarstvo s novom kućom, koja i danas stoji, još uvijek napuštena.

Tone Gašparac (1903-44) dolazi nakon Prvog svjetskog rata, sa 60-godišnjim ocem Ivanom i majkom Anom Štimac, i tu je Štimcova i Osmakova veza očita. Sasvim je moguće da je stara Ana Štimac (Gašparcova), iz Osilnice, rođena sestra staroga Blažeta Štimca (* Mirtovec, župa Osilnica), i da su naši Gašparci zapravo također iz Mirtovca, a pakrački je župnik jednostavno upisao samo župno mjesto Osilnicu, čarobno mjestance na ušću Čabranke, 8 km uzvodno od mjesta Turke.

Tone i njegova Pepa Čopova uzorni su gospodari i proširuju imanje iz godine u godinu.

Njihov Tonči polazio je gimnaziju u Požegi. Po padu Požege (12.9.1944) partizani su ubrzo njegovo godište mobilizirali u brigadu, i tako se Tonči prisilno našao na strani od koje su izgubili živote brat Ivica, otac Tone i 81-godišnji djed Ivan.

Kad su 6.X.1942 partizani haraćili po kućama dragovačkih Hrvata, došao je na red i Gašparčev bik, prava grdosija, i bez milosti prema stranim osobama. Nije dugo trebalo da na rogove nabije jednoga od pljačkaša. Bijesni, natjerali su 81-godišnjeg Ivu da vodi bika sve do odredišta. Ali, živ se Iva kući vratiti nije smio. Nađen je mrtav u nedalekom potoku Rakovcu, najstarija španovačka žrtva, pokraj Marije Vizjakove i Korleta Gnezde.

Tonči je u partizanima odslužio čitav vojni rok, ali to kod beziznimne konfiskacije hrvatskih posjeda 1946. (= etničkog čišćenja Hrvata) od Kusionja do Orljavca nije značilo ništa.

Prolazeći još danas kroz Dragović, tri me mjesta posebno dirnu, zgrada bivše občine, Štimcova trgovina i Gašparcovo, zadnja kuća prema Pakracu. Iza Gašparcovog gospodarstva penje se u brdo velik voćnjak, a na vrh brda oštro se još danas ocrtava prema nebu stara poluosušena kruška pod kojom je nađen mrtav moj stric Gušta Erjavec, jedan od dvanaestorice branitelja zgrade dragovačke občine, odakle su 5.X.1942, već bez municije, krenuli u proboj prema Pakracu.

Drag. 41	<u>IVAN G A Š P A R A C & ANA Š T I M A C</u>		
_____ I	(1861-6.X.42)	(Mirtovec)	župa Osilnica (*oko 1863) I
I	I	_____ I	
I			
I--*	TONE GAŠPARAC (1903-44)	I--*	IVICA GAŠPARAC (1924) +pog.1943)
I	*(Mirtovec)-Osilnica	I--*	TONČI GAŠPARAC (1925)
	+ubijen 1944 (Pakrac ?)	I	Vj.1952 - M.Korošec (Maribor)
	Vj.1923-Josipa Čop (1904)	I--*	JOSIP GAŠPARAC (1927-74)
	(Jakob Čop & Marija	I	Vj.1953- (Sesvetska Selnica)
	r.Crnković) Drag. 61	___I--*	BLAŽ GAŠPARAC (1932)-Vj.- (Sesvete)

G E B E R (*Gìbrovi*)

Inače pouzdani Antun Burić ("Antroponimija Gorskoga kotara") previdio je mnogo raniju pojavu Gebera ("*Gìbrovih*", po naše) u Ravnoj Gori, čitavu generaciju prije 1858, kad spominje Emerika Gebera (brata našega Mije ?).

Grgurači / Gregorači su prema Buriću došli oko 1730 s brojnim "*krajnskim*" obiteljima iz Gornje Kranjske (Idrija, Črni Vrh, Poljana,...), zajedno s Bajtima, Brusima, Erjavcima, Grbcima, Svetličićima...

Njihov se gornjekrajnski govor održao do danas, a prevladao je i u Španovici, asimilirajući druge govore (štokavske Mrkopaljce, ikavske Primorce, Ličane...)

Čini se da je Mihovil Geber došao u Španovicu tek koju godinu prije vjenčanja s Marom Čenčić, Lokvarkom. Njegovi su roditelji već ranije umrli u R. Gori, Marini u Španovici. Oni se nastanjuju na broju Šp.100, na izlazu prema Dragoviću (Svjetličićev šor). Kroz 15 godina zajedničkoga života, od petero djece ostala je samo Kata (1887-1973, +Zagreb), koja će s Franjom Svjetličićem podići brojnu familiju.

Nakon dvije godine uzima Mihovil Magdalenu rođ.Čop (*1860, Požar, župa Turke), kojoj je to već treći brak, pa s punim pravom zaslužuje naziv »vječne Lenke«. Ona je vjerojatno najstarija od djece Valentina Čopa i Marije Štimac (Dragović 61), iako direktnog dokaza u pakračkim knjigama nema.

Iz prvog Lenkinog braka preživjela je samo Marija Šafar (1891-1942), koju svi znamo kao Micu Francovu, po mužu Francu Ožboltu, španovačkom trgovcu i gostioničaru. Znači, Mihovilov Stipa Geber Micin je polubrat, i to objašnjava veliku ljubav s kojom je Stipin Ivo (*1925), po dugom sjećanju, pola stoljeća kasnije, nacrtao Francovu salu s binom, trgovinu, kuglanu, brijačnicu i što sve ne, s detaljima urezanim trajno u Ivetovu memoriju još u ranim godinama kad je iz Pakraca dolazio na ferije svojoj ljubaznoj *Teta-Mici* i uvijek nasmijanom Francu. Vječno smo mu zahvalni za taj jedinstven i neprocjenjivo vrijedan dokument iz povijesti Španovice.

Mihovilov i Lenkin Stipa i (susjeda) Leopoldina («Dinka») Svjetličić, oboje tek 19 godina, vjenčani su na Tri Kralja 1923. Kumuju Tone Osmak, mlinar («*lancman*» Šafara i Osmaka, svi s gornje Kupe), i Tone Larma. Leopoldinina baka Barbara Leš sestra je moje prabake Antonije Erjavec r.Leš, od Adama Leša i Marije Ivančić. S mojim Grgurićima i Lešovima dvostruko su povjenčani i Osmakovi.

Stipa Geber, s brojnom familijom, prelazi u Pakrac i radi u bolnici. Sjećam se da smo na povratku iz crkve ili s vašara u Pakracu znali »*zapêlat kojne i kùla*« u njihovo prostrano dvorište, pogodno za predah dok konji iz «*zobnce*» pozobaju svoj obrok zobi i napoje se vodom iz Stipinog bunara.

Stipa i Dinka, pravi katolici, činili su samo dobro i nikome zlo, tako odgajali i svoju djecu i u tome ostali nepokolebivi i u ona crna vremena nakon partizanskog «oslobođenja» kad se odlazak na misu drastično kažnjavao. Nije pomoglo ni to što je Stipa 1941, na zagovor Mile Budaka izvukao iz Jasenovca dvojicu svojih šogora, Franeta i Tineta (Jačetove Svjetličiće).

(Vidi, «Mile Budak u Pakracu», u drugom dijelu knjige)

Stipin Jozo, izbačen iz pakračke «preparandije», morao je tako u Banjoj Luci privatno polagati izpite završnog razreda učiteljske škole.

Još dvije Jozine sestre morale su prekinuti školovanje u Pakracu.

Šp.100 ŠIMUN G E B E R & URŠULA GRGURAC
 _____ I (* oko 1832) Ravna Gora (* oko 1855) I
 I I _____ I
 I
 I---* MIHOVIL GEBER (*1860,R.Gora) I-* + + + + (Rano umrla djeca)
 I + Špan. 1918 I
 I Vj.- Mara Čenčić (1863-1901) I-* Kata Geber (1887-1973)
 I (Vinko Č. & Josipa Kučan) I Vj.1907- Franjo Svijetličić
 I Lokvarci ___I (*1883,R.Gora, + Zagreb _____)
 I
 I___ MIJO- Vj.II-1903
 Magdalena (Lenka) r.Čop I Magdaleni je ovo treći brak. Iz
 (1860-1920) *Požar, ž.Turke I prvoga braka s Ambrozom Šafarom
 (Valentin Č.& Marija I ostala je samo Marija (1891-1942),
 Štimac ??) Drag.61 I pa je Stipa Geber polubrat toj
 _____ I "Mici" Franca Ožbolta, Špan.19
 I
 I---* STIPA GEBER,Mijin (1904)-Vj.1923-Leopoldina Svjetličić (1904-88)
 (+ 1995____ , Zagreb) Jakob S.& Kata Grgurić,Marka Grgurića
 ___I i Barbare r. Leš) I
 I I _____ I
 I
 I---* Marija Geber (1927) -Vj.- Ivan Ovničević
 I---* Bernarda Geber (1932) -Vj.- Antun Petračić
 I---* Slavica Geber (1936) -Vj.- Josip Čop
 I---* Ana Geber (1948) -Vj.- Petar Matek
 I
 I---* IVO GEBER (1925-86) I-* Željka Geber (1955)
 I Vj.1953- Marija Milić ___I-* Darko Geber (1957)
 I
 I---* VLADO GEBER (1928) I-* Ljerka Geber (1955)
 I Vj.- Božica Kirin ___I-* Mirjana Geber (1956)
 I
 I---* ANTUN GEBER (1931) I-* Željko Geber (1955)
 I Vj.- Branka Dajčić___I-*
 I
 I---* JOZO GEBER (1933),Požega I-* Gordana G. (Požega)
 I Vj.1955-Eleonora Heinelt(1937) ___I-* Zdenka G., (Požega)
 I
 I---* FRANJO GEBER (1936-99) I-* Davorka Gber (1970)
 I Vj.- Katica Turković ___I-* Krunoslav Geber (1957)
 I
 I---* TOMO GEBER (1939) I-* Tomislav Geber (1964)
 I Margita Rihar ___I-* Krešimir Geber (1965)
 I
 I---* JURE GEBER (1944) I-* Goran Geber (1969)
 Vj.- Adela Horvat ___I-* Ivana Geber (1971), i Ana Geber (1980)

Stariji brat, Ivo, prošao je mnogo teže. Uhapšen, optužen je za političku urotu stvaranja «križarske» organizacije. Zahvaljujući lažnom svjedoku kojega su slomili brutalnim postupkom, Ivo je osuđen na dugogodišnju kaznu. Robijao je u «radnom logoru» u Jasenovcu. Da taj logor nije bio samo radni, dokazi su bili zastrašujući , sjeća se još danas (2005) moj požeški šogor Jozo Geber, koji je s ocem povremeno obilazio brata, a kao dječak švrljao je i dalje od zatvoreničke barake. Ivetu je najteže bilo izdržati torturu živaca, kad su ih svako malo izvodili na «strijeljanje». Iako se to ponavljalo kao paklena igra, neizvjestnost je ipak svaki put bila ubitačna.

Pušten nakon nepune tri godine, ostao je doživotni srčani bolestnik i prerano završio svoj, za sve nas, dragocjen život.

Iz Pakraca prelaze Stipa i Dinka s djecom u Zagreb, gdje su uz pomoć našeg davnog španovačkog mlinara Franje Vajzera pronašli kuću na Gornjem Gradu, odmah do župe Sv.Marka i župnika Ive Erjavca, od naših «Filipovih» Erjavaca u Španovici i Knežcima kod Pleternice. (Bilo mi je posebno drago otkriti srodstvo s velikom Stipinom i Dinkinom familijom : Dinkina baka Barbara r. Leš sestra je moje prabake Antonije Erjavec, od Adama Leša i Marije Ivančić.)

Mijo Geber i Lenka, pokopani u Španovici, premješteni su kasnije na pakračko groblje. U gornjem desnom dijelu španovačkoga groblja leži Mijina prva žena Mara Čenčić i njihova ranoumrla djeca, te neki od Svjetličićevih. Katica Mance r. Svjetličić, Marina unuka iz Kanade, dala je 2002 obnoviti taj grob. (Vidi : Frane Svjetličić i Katarina Geber, Čaklovac 13 i 18.)

G N E Z D A (*Gnìzdovi, tak. »Brlezovi«*)

Prezime Gnezda ograničeno je na Ravnu Goru, gdje ih, prema Burićevoj "Antroponimiji" nalazimo 1741. Vjerojatno su i Gnezdovi kranjskoga porijekla, ali je ipak potrebno proučiti hrvatske i slovenske izvore. Prema popisu 1948, u Gorskom kotaru ih više nema. U Španovicu dolaze s prvim valom "*Raunagarcou*" i utemeljuju tri kućna broja, 12, 40 i 82.

Stari Štefan i njegova Marija r. Vidmar, 60-godišnjaci s dva sina i dvije kćeri, u dobi za ženitbu i udaju, osnivaju broj Šp.12, koji će za koju godinu preuzeti moji lokvarski Grgurići (Blaž i Uršula r. Mihelčić).

Štefanov Franjo "nekdie služi", kaže nam župnikova bilježka.

Luka osniva za sebe Šp.40, ali njegova Terezija umire nakon svega deset godina braka. Župnik križa popis Lukinih ukućana s napomenom "Otišao u svijet 1880", a Šp.40 preuzima Mata Novinc s Josipom Ružić, i to ostaje Novincova kuća do kraja.

Stari Štefan Gnezda i njegova Marija, isto godište, umiru također zajedno, 1870, u razmaku od 6 dana. Uzrok smrti ostaje nepoznat, jer je knjiga umrlih do 1872 izgubljena.

Ali, sa Štefanom i Marijom došao je i Jure Gnezda (1830), po svemu sudeći njihov najstariji sin, koji sa svojom Marijom r. Bajt osniva Šp.82, koju svi znamo kao "*Gnìzdovu*" kuću, dobro poznatu i po nadimku "*Brlezovi*". Možda se taj nadimak vuče još iz Ravne Gore ?

U nedjelju 1.VII.1888. bilo je u Gnezdovoj kući dvostruko slavlje : Jure je ženio sina Korleta za Mariju Podobnik ("*Tišlarovu*") i udavao kćer Margaretu za Ferencu Kufnera (1866-1944) prvoga španovačkog ženika, rođenog u Španovici ! (*** Matija Larne, mjesec i po dana stariji od Ferenca, ženit će se tek na godinu, pa je slavni Ferenc ipak odnio prvenstvo u ženitbi, broju djece i dugom vijeku.) Korletu i Mariji kumuju Mata Oblak i Blaž Grgurić (od kojih "*Lakvòrcou*"), a Ferencu i Mreti Miha Vrtar i Janez Župančić.

Šp.12		ŠTEFAN G N E Z D A & MARIJA VIDMAR		
_____I	(1804-70)	Ravna Gora	(1804-70)	I
I	I			I
I				
I--*	JURE GNEZDA (1830-1904)	-Vj.1854-	Marija Bajt (1833-88)	
I--*	FRANE GNEZDA (1834)	-	"Nekdje služi"	
I				
I--*	LUKA GNEZDA (1838)	I-*	Franciska Podobnik (1866)	
I	Vj.1866-	Terezija	I Vj.1883-Jače Mance (*Mrkopalj,1860-1907)	
I	Podobnik (1844-76)	I	(Vinko M. & Kata Polić) Šp.34	
I	(Josip P. & Ana	I-*	Reza Gnezda (1872) -Vj.- Matija Janet	
I	Janeš)	___I	zidar, iz Koruške	
I				
I--*	Lucija Gnezda (1840)		I-* Jakob i Lucija odlaze s	
I	Vj.1866-Novinc	Jakob (Jakobov)	___I s djecom u Breznicu kod	
I			Pleternice.	
I--*	Marija Gnezda (1846)	-Vj.1867-	Sebastijan Januš (+1868)	
I	Vj.II-1869-	Filip Mrak (1847-85)		

+++++++ Osmero Marijine dječice s Filipom Mrakom odnijele su dječje bolesti i epidemije. Preživjela je samo Marija, koja 1897. sa svojim Jakobom Banom odlazi u Braziliju. Sudbina 51-god. (bake) Marije r. Gnezda nije nam poznata.

G R B A C

Prema Burićevoj "Antroponimiji", Grbci su došli u Gorski kotar oko 1730. iz Gornje Kranjske (Cerkno, Idrija,.. – danas je to Srednje Primorsko), zajedno s Bajtima, Brencima, Brusima, Erjavcima, Oblakima..., dok su Aschenbrenneri stigli iz područja današnje Česke (kroz duga vremena dio njemačkoga carstva). Ako je suditi po značenju, Aschenbrennere ("pepeljare") je život po šumama još davno, poput ugljenara, povezoao s goranskim rušačima, dugarima, kirijašima, itd... (*** Prije deterdženata, od kojih se danas pjene već i oceani, pepeo je bio svestrano prirodno sredstvo za čišćenje gotovo svega po kući, od pepela (luga) pravila se lugšija za izkuhavanje rublja, a pepeo je bio važan i u kemijskoj industriji. Veliko tržište za Aschenbrennere !)

Osnivači glavne loze španovačkih Grbaca, Josip (Jože, zapravo, ravnogorsko-španovački : *Jūže*) Grbac (1804) i Eva Aschenbrenner (1809), već starci za ono vrijeme, stigli su u Španovicu iz Stare Sušice, župa Ravna Gora, oko 1866, s trojicom sinova, Ivetom (36 god.), Guštetom (23) i Franetom (16).

Sve do 1870-e. nema kućnih brojeva u matičnoj knjizi vjenčanih, pa nije jasno gdje su Grbcovi u prvo vrijeme živjeli.

Jedne ljetne nedjelje, 2.VII.1868, u Jožetovoj su i Evinoj kući dvostruki svatovi : Ive uzima Tonku Rački, a Gušta dovodi u kuću 17-godišnju Paulinu Jelenčić, jedanaesto i dvanaesto španovačko vjenčanje.

Podkraj te godine Gušta i Paulina preuzimaju kuću Šp.38 od Gertrude Oblak r.Mihelčić, udovice iza Jureta Oblaka (1804-68), osnivača toga broja.

Jože će poživjeti još dvadeset godina, dok Eva umire već iduće godine, ne dočekavši 4.XI.1873, možemo reći, za Španovicu historijsko vjenčanje Franeta Grbca i Nežice rođ.. Leš. Kumuju Jože Svijetličić i Jakob Hace.

Pet godina nakon vjenčanja prelaze Frane i Nežica na broj Šp.96. Osnivači tog broja, Jakob Novinc i Lucija r. Gnezda, odlaze s djecom u Breznicu kod Pleternice, da prošire Novincovo pleme i u tom plodnom kraju.

Ive umire prerano, Gušta nema mužkoga potomstva, ali će zato Frane Grbac i njegova dugovjeka, žilava i bistra Nežica podići do zrele dobi osmero djece.

"*Teta-Ničci*" (kako se španovački veže srodstvo i ime), toj svetoj ženi i starici, sestri moje prabake Tonke Erjavec, iz brojne Lešove familije, dao je dragi Bog i jedan nadnaravni dar. Svojom blagošću donosila je svakom patniku smirenje i olakšanje boli. Dobro se to osjećalo, pa su je pozivali u brojnim prilikama, a i sama je vršila to primarno kršćansko djelo milosrđa, djelo utjehe žalostnih, boleštinih i umirućih.

U tome nije bila jedina u povijesti naše uzko povezane španovačke zajednice, i to je tema vrijedna truda dobrog romanopisca. Te naše divne majke, bake i prabake !

O mom osobnom sjećanju na Teta-Nežu, ako stignem, više u posebnom prilogu.

JOSIP G R B A C & EVA ASCHENBRENNER

I (1804-88) *Sušica (Ravna Gora) (1809-69) I
 I _____ I _____ I
 I
 I--* IVAN GRBAC -Vj.2.VII.1868- Antonija Rački (*1847)
 I (1830-71) +Rana smrt, nema potomstva.
 I
 I--* GUŠTA GRBAC I-* Marija G.-Vj.1893- Andrija Hiti
 I (1843-93) I (1873-1958,Novska) (*1854-)
 I Vj.2.VII.1868 I-* Johana G.- Vj.- ??
 I Paulina Jelenčić I (1875-1942)
 I (*1851,Stari Laz) I-* Franciska G.-Vj.1901-Paule Klobučar
 I Josip Jelenčić & I (1883-1904)
 I Antonija Tomac I-* Mandalina G.-Vj.1907-Ignac Novinc
 I _____ I (1887-1972,Rijeka) +pog.1917
 I I
 I I-* Julijana G., Guština (1893)-Vj.1909-Andrija Sterle (Andrejcov)
 I Otišli oko 1912 u Ameriku.
 I
 I--* FRANE GRBAC I-* IVAN GRBAC -Vj.1899- Marija Ožbolt
 I (1850-1910) I (1874-1918) (1979- ,*Prezid)
 I Vj.1873 I + I Svj.rat Josip O.& M.Ruter
 Nežica Leš I
 I (1853-1938) I-* FRANIČ GRBAC -Vj.1902- Terezija Sterle
 Adam Leš I (1877-) (Andrija S.& Tonka Mrak)
 & M.Ivančić I
 I (Ravna Gora) I-* POLDA GRBAC (1879) - Otišao u Ameriku.
 I _____ I
 I
 I-* MATIJA GRBAC I-* IVICA GRBAC (1909) I-* Ana G.-Vj.--(Sirač)
 I Franetov I +ubijen 5..1942 I (1941)
 I (1882-1926) I u G. Grahovljanima I
 I Vj.1907 I Vj.1940-Dragica Žitković I-* ??
 I Veronika Pleše I (Janko Ž.& Franca Kufner)___I
 I (*1886,Divjake) I
 I Martin Pleše & I-* VINKO GRBAC (1920-5.X.42) - Domobran
 I Kata Crnković ___I na dopustu, zaklan uz Larmov put,
 I zajedno s Matom Janušom (57 god.).
 I
 I-* Marija G. (1885-1956,+Erdut) -Vj.1905- Petar Luladić
 I (Sin Ivica partizan od 1944, Požega)
 I
 I-* Franka G. (1887) -Vj.1907- Ignac Larma (Valentikov), Šp.78
 I Otišla oko 1920. za Ignacom u Ameriku.
 I
 I-* Katica G. (1894-1972,Zagreb) -Vj.1911- Pero Grgurić, Šp.52
 I
 I-* JURE GRBAC, Franetov(1896-1916), Vojna boln. Osijek), ratna žrtva.

*** Gušta i Paulina od 1868. na broju Šp.38, Frane i Neža, i njihovo potomstvo, od 1878, do kraja Španovice na broju Šp.96.

Šp.55 IVAN G R B A C (Franetov) & MARIJA OŽBOLT
 _____ I (1874, +pog.1918) Vjenč.1899 (*Prezid,1879) I
 I I
 I
 I--* BLAŽE GRBAC (1902), Šp.55 I-* TOMO GRBAC (1937)
 I Vj.1932 I
 I Marija Klobučar, Šp.93 I-* Martina G. (1940)-Vj.- (Zagreb)
 I udov. + Franeta Vizjaka ___I
 I
 I--* Terezija G. (1903) -Vj.1924- Andre Erjavec (Stipin)
 I--* Marija G. (1905-68,+Pakrac)-Vj.1926- Matija Januš, Šp.48
 I
 I--* SLAVKO GRBAC (1907-89) I-* ANDRIJA GRBAC (1936)
 I +umro u Pakracu I Vj.1982 (Zagreb)
 I Vj.- Ljubica Škrlec ___I-* ADOLF GRBAC (1942) - ??
 I
 I--* FRANJO GRBAC (1909) I-* Katarina G. (1935) -Vj.- (Orehovec)
 I +ub.1944, Pakrac I-* Terezija G. (1937)-Vj.- (Privlaka)
 I Vj.1934- Ljubica Horvat I-* Ana G. (1942) -Vj.- Slavko Savi
 I (Svibovac) ___I
 I
 I--* VIKTOR GRBAC (1911) I-* Agica G. (1938) -Vj.- M.Berger (Daruvar)
 I +pog. 1945 I-* STJEPAN G. (1939) - Njemačka
 Vj.1937-Marija Peternel I-* IGNAC G. (1941) -Vj.- (Daruvar)
 (Ludvikova, Šp. 62 ___I

Šp.

96. FRANIČ G R B A C (Franetov) & TEREZIJA ŠTERLE
 _____ I (1877-) Vjenč. 1902 (1881-) I
 I I
 I
 I--* FRANE GRBAC I-* Mica G. (1930-2002), Nikšić, C.Gora)
 I (1902-84) I-* MATO GRBAC (1932-2000), nastavnik
 I Šp.17 I Sin Davor G., novinar (Pakrački list)
 I Vj.1928 I U Dom. ratu zapovj. bojne u Pakr. bataljunu
 I Franca Čar I
 I (1909-79) I
 I Šp.3 I-* Kata G. (1934) -Vj.- (Pakrac)
 I (Franko Čar I-* Zdenka G. (1936)-Vj.- Z.Pavlenjak,
 I & Kata Brus)___I Pakrac
 I
 I--* TONIČ GRBAC, Šp.152 I-* Terezija (1934) -Vj.- (Pakrac)
 I (1909, +ub.5.X.1942) I
 I Vj.1931 I-* DRAGO GRBAC (1936)
 I Ana Januš, Šp.48 I
 I (Frane J. & Marička I-* MIROSLAV GRBAC (1940)-Vj.- (Rijeka)
 I rod. Grgurić) ___I
 I
 I--* ĐUKA GRBAC (1920-44) -Partizan, +pog. u Bosni.

G r b c i ("Kolarovi")

Franjo Grbac i Marija r. Šrāgl (njem. Schrāgel), već u šestdesetim godinama života, s troje djece u dobi od svega 3 do 11 godina, podižu kuću na broju Šp.64, poznatu do kraja Španovice kao "Kolarovi".

Imao sam sreću u Torontu u raznim prilikama provesti dosta vremena s Rudijem Polettovim (iz Lipika), koji je kod Jakoba izučio kolariju. Obrti su me od malena zanimali, posebno njihove »tajne« poput bušenja glavčine tako da »puška«, i čitav točak ostanu točno centrirani, bez „plesanja osmice“, „*ahtera*“, po starinski.

Unatoč poodmaklim 80-im godinama, u Rudijevoj glavi još živi (2006) pola Španovice 1930-ih, a i rano poslijeratno vrijeme u Lipiku i Filipovcu, do Rudijevog optiranja za Italiju. Opisao mi je i Jakobov sprovod, ljeta 1951. na filipovačko groblje, gdje leži još jedan španovački kolar, moj prvi susjed i daleki ali dragi lokvarski rođak, Andrija Čop.

GREGORIČ (*Grgarčkovi*)

Pakračkom je župniku Nicolausu Švajcaru dugo trebalo, a njegovim kapelanima još duže, da uoče bitnu razliku između Gregorača (R.Gora), Grgurića, pisanih također Gregurić i Gergurić (Lokve i R.Gora), te *krajnskih* Gregoriča (ponekad krivo upisanih kao Gregorčić) i Gregorinčića.

(U slovenskom i španovačkom ne postoji «meko» Č, pa slovenska prezimena prve generacije valja tako i pisati.) Tek uztrajnim provjeravanjem ušao sam u trag pogrešnim upisima.

Isto tako, za razliku od tipično "*raunagarskih*" Miklaića, Mikličići su "*Krajnci*", a u G. kotaru pojavljuju se samo uz gornju Kupu.

Iz upisa Antonovog drugog vjenčanja doznajemo da su njegovi roditelji bili Marko i Marija rođ. Kostelec. I tu je potreban oprez u razlikovanju "*krajnskog*" prezimena Kostelec od ličkoga "Kostelac" (naši bučki Kostelci) iz Švice kod Otočca.

Anton i Margareta došli su u Španovicu preko Petrinje, gdje se rodio Jakob. Oni osnivaju kuću na broju Šp.10, koja ostaje njihova do kraja Španovice.

Antonova (Tonetova) Margareta umire već u trećoj godini španovačkog života. Malom Jakobu tek su četiri godine i 42-godišnji Tone još iste godine uzima 18-godišnju Mariju Koscovu («*Küscovu*»), i od nje potječu sve kasnije generacije naših Gregoriča.

Od mužkoga potomstva iz Tonetovog prvog braka, Franc je otišao «u svijet», kako kaže župnikova pribilježka, Jakob umire rano od upale pluća, a njegovog jedinog sina ubilo je stablo u šumi.

Od desetero Marijine djece, četvero umire u ranoj dobi. Epidemije i dječje bolesti kosile su nemilice...

Dolazkom brojne treće generacije Gregoriča, kuća je pretijesna i izlaz je u sekundarnoj migraciji u Viroviticu, u čemu Gregoričići ne zaostaju za "*Stipetovim*" Erjavcima i Grgurićima.

Što je partizanski (neki bi rekli srbopartizanski) Pakrac bio Španovcanima najbolje se vidi po stradanju sasvim nevinih civila, povratnika s rada u Njemačkoj, gdje su proveli čitav rat, i naivno vjerujući da je konačno došao mir, vratili se po svoju smrt, možda i gore nego samo smrt. Tako je prošao Alojzov Tomeša, da mu se ni za grob ne zna. Ostaje samo ime urezano u crni mramor velikog spomenika na našem groblju.

Druga je Gregoričeva (*Grgarčkova* !) žrtva Milan Grgetov, nestao s bezbrojnim tisućama na Križnom putu. Ni njemu se za grob ne zna, a nema mu nažalost ni imena na našem velikom spomen-obilježju.

JOŽE GREGORIČ (1835-)	I	Ovaj Gregorić mogao bi biti brat
& Margareta Blatnik (1838-1902)	I	Antona G. (1826-1901), ali dokaza
(Martinova) * Lašce, Žužemberk	I	u pakr.knjigama nema. Anica i
(Margareta vjenč.II-1870 za	I	Terezija došle su u Larmovu kuću
Valentina Larme, Šp.77)	I	s 15 odnosno 9 godina, i udale se
	I	iz te, stare Larmove kuće, Šp.77.

I

I-* Anica Gregorić (*1855,Frata,Žuzemberk)-Vj.1879-Miha Vrtar (1855)

I-* Terezija Greg. (*1861,Lašce,Žumb.)-Vj.-1886-Mata Šafar, Drag.1

Šp.10 ANTON G R E G O R I Č (Marketov) & MARGARETA MIKLIČ
 I (1826-1901, *Prinča Vas, Žužemberk) (1827-68) I
 I I
 I
 I--* FRANC GREGORIČ (1849, *Prinča Vas) - "Otišao u svijet"
 I--* Ana Gregorič (Prinča Vas, 1853) -Vj.1872- Josip Šercel, Šp.4
 I--* Marija G. (Prinča V.1856)-Vj.1876-Bartol Kosec (1853, *Toplarevec)
 I
 I--* JAKOB GREGORIČ (Petrinja, 1864) I-* Ana GREGORIĆ (1892)- (Zemun)
 I + Dragović (1901) upala pluća I-* Julijana G. (1899)- ??
 I Vj.1889- Tonka Podobnik, Šp.75 I-* MILAN GREGORIĆ (1895-1913)
 I (Toma P. & Kata Bolf) ___I + Ubilo ga stablo u šumi

Šp.10 ANTON G R E G O R I Č & MARIJA KOSEC (Jozefa i M.Ržen)
 I (Antonov drugi brak) Vj.1868 (*1850, Žuzemberk) I
 I I
 I
 I--* ANTUN GREGORIČ (1873) I-* JOSIP GREG. (1898)- (Špišić-Bukovica)
 I +1921, Virovitica I-* PAULE G. (1902)-Vj.1928- (Virovitica)
 I Vj.1895- Marija Oblak I-* Marija G. (1905-72)-Vj.- (Virovitica)
 I (Petre O. & Marija I-* MATIJA G. (1907-77)-Vj.- (Virovitica)
 I r. Fijacki) Šp.62 I-* Helena G. (1914)-Vj.-M.Karafin (Grub.P.)
 I ___I-* Kata GREGORIĆ (1915-81)- (Virovitica)
 I
 I--* ALOJZIJE (SLAVKO) I-* TOMEŠA GREG. (1905-45) +Ubijen u Pakracu
 I GREGORIČ (1876-) I -Civil, povratnik s rada u Njemačkoj
 I Vj.- Margeta (Mreta) I-* Justina G. (1907-86)-Vj.- Stipa Grgurić
 I Podobnik (Karlo P. I-* DRAGO GREGORIĆ (1910)-Vj.1952- (Zagreb)
 I & Marija Kufner) I-* Cilika G. (1912)-Vj.-Stjepan Schlafhauser
 I Šp.14 I-* Viktorija G. (1915-67)-Vj.-Jos.Štemberger
 I ___I--* Josipa (1902) i Amalija (1903) - ???
 I
 I--* GRGA GREGORIČ (1880) I-* Julijana (1902)-Vj.1923- (Virovitica)
 I +1957, Virovitica I-* NIKOLA GREG. (1904) -Vj.- (Virovitica)
 I Vj.- Franka Crnković I-* ALBERT GREG. (1908-89)-Vj.- (Virovitica)
 I (Matija C., iz Gramlja, I-* Marija GREGORIĆ (1910)- ??
 I & Tereza Dolosic) I-* STIPA GREGORIĆ (1912)- ??
 I Dragović 6 ___I-* MILAN GREGORIĆ (1915-45) + Križni put
 I +Progl.mrtvim, Pakrac 1990
 I
 I--* IGNAC GREGORIČ (1885) I
 I Vj.1912- Ana Grgurić I-* Marija Greg. (1914)-Vj.1935- (Zagreb)
 I (Nikolina) Šp. 52 ___I
 I
 I--* VIKTOR GREGORIČ (1888) I-* Katarina GREGORIĆ (1915-81)
 I Vj.- Sofija Larma, Šp.77 I + Virovitica
 I (Štefan L. & Pepka Leš) ___I
 I
 I--* Katarina GREGORIČ (1890) I-* GRGA GREGORIĆ-VONČINA (1910-84)
 I Vj.1911- Berti VONČINA, Šp.24 I + Virovitica
 I (Jure V. & Lena Grbac) ___I (Ocinstvo priznato)

GREGORINČIĆ (*Grgurinčići*)

Gregorinčić je tipično "krajnsko" prezime. U Gorskom kotaru ih nema. Kranjska veza potvrđuje se i porijeklom Mihine Katarine Barič.

Mihetov otac Ivan Gregorinčić dosao je u Pakrac davno prije osnutka Španovice, ako ćemo vjerovati da je Miha rođen u Pakracu 1834. (prema upisu njegovog vjenčanja 1870).

(Mihetova Kata Barič rođena je u kranjskom mjestu Caple, pa možda odatle i bučko prezime Capl ? Originalno njemačko (krovopokrivačko) prezime Katine majke moralo je biti Standdacher.)

U Španovicu dolaze čitavu generaciju iza prvog vala, što potvrđuje i viši kućni broj.

Stipina Kata Skender je od "Mijacovih" Skendera, pa se Stipa i Kata i nastanjuju u istom šoru, na broju 128, što ostaje Gregorinčićeva kuća do kraja Španovice.

```

Pakrac   IVAN G R E G O R I N Č I Č   &   ANA PLIVELIĆ
_____I   (* oko 1810, Kranjska)           (*oko 1815, Pakrac)   I
I         I_____I
I
I--* MIHA GREGORINČIĆ-Vj.1870-Kata Barič (1840) *Caple,Kranjska)
   I (1834, *Pakrac)           (Miha Barič & Kata Standaher)   I
   I_____I
I
I--* STIPA GREGORINČIĆ -Vj.1896- Kata Skender (1876-1935)
      (*Pakrac, 1874           (Luka Skender i Roza Kučan)
__I   bravar, Španovica 128           I
I I_____I
I
I--* ANTUN GREGORINČIĆ (1896-1955)   I-* ?
I   + umro u Tornju, kod Gaja       I
I   Vj. _____ ?   __I
I
I--* JOŽE GREGORINČIĆ (1900-44)       I-* ?
I   + pog.od bombardiranja u Njem.  I
I   Vj.1939- Reza Ančić, Prekopakra I
I       (Luka A. & Ana Širac)       __I
I
I--* FRANJA GREGORINČIĆ (1902-45)     I-* FRANJO GREGORINČIĆ (1930) - ??
I   civil, +ubijen u Pakracu       I
I   Vj.1928- Terezija Kosec, Šp.9   I-* IVAN GREGOR. (1936)-(Njemačka)
I   (Dolfi K. & Eva Bajt)           __I-* MARKO GREGOR. (1939)-(Gašinci)
I
I--* Josipa Gregorinčić (1908) - ??

```

G R G U R I Ć

U Španovici moramo razlikovati Grguriće (Gorane) od *krajnskih* Gregoriča i Gregorinčića, u čemu se nisu izprva snalazili ni sami župnici, pa su onda upisi u matične knjige križani i izpravljeni. Uz to se još, na ženskoj strani, pojavljuje i goransko prezime Gregorač.

Antun Burić u svojoj "Antroponimiji", na koju se često pozivam, bilježi jednog Luku Grgurića (1558) u Podsteni (jugozapadno od Skrada, prema Kupjaku), što navodi na zaključak da su goranski Grgurići jedno staro hrvatsko prezime, za razliku od Gregorača, koji su oko 1730, sa 16-ero budućih španovačkih prezimena (Bajt, Erjavec, Novinc,...) iz Gornje Kranjske (danas je to Srednje Primorsko) došli u Ravnu Goru.

Po brojnosti, prema popisu 1948, Grgurići su u Gorskom kotaru na petom mjestu (646 "duša"), iza Štimaca, Malnara, Crnkovića i Žagara, a po razprostranjenosti na trećem. Pojavljuju se čak u 80 naselja, pa nije čudo da su i u Španovici najrazširenije prezime po broju kuća (16), računajući podijeljene kuće kao posebne "partaje".

(*** Pakračke Grguriće osniva Šime Grgurić (1859-1929), iz Črnog Luga.)

Naši brojni Grgurići razvili su se iz četiri stabla, jedno lokvarsko i tri ravnogorska.

Lokvarski Grgurići

Lokvarske Grguriće presađuju u Španovicu braća Blaž Grgurić (1833) i Ivan (1835), s kojima dolazi i njihov otac Toma (1800-76), jedan od najstarijih na španovačkom groblju, dok za njihovu majku Helenu r. Čop (* Lokve, oko 1804) držim da je umrla još u Lokvama.

Tako dolazimo do rodbinske veze lokvarskih Čopova, uključujući i moga nezaboravnog susjeda Andriju Čopa, kolara, s Grgurićima "*Lakvòrcima*" i svim njihovim potomcima. Nadalje, s braćom Blažetom i Ivanom dolazi i njihova sestra Jelica (Lenica) Grgurić (1842-1919, također dugovjeka!), koja se 1869 udaje za udovca Poldu Bujana (1839-74), osnivača Šp.54, a odmah po Poldetovoj smrti priženio k Jelici (»*Lenici*« po naše) Grga Buban (1842-1916), pa tako Grgurićeva i Čopova krv teče i žilama Grginih sinova Blažeta (1876) i Grge (1880) i svih "*Bùbnovih*" iza njih. Pokraj dobrih gena, *Bùbnovi* nasljeđuju, do kraja Španovice, i Bujanovu kuću, Šp.54. Rekli bi, opet, "*ad Raunagarca Raunagarcam*" !

Šp.12	<u>T O M A</u>	<u>G R G U R I Ć</u>	<u>&</u>	<u>H E L E N A</u>	<u>Č O P</u>
I	(1800-1876)	Lokvarci		(*oko 1804)	I
I	I				I
I					
I--*	BLAŽ GRGURIĆ (1833-1910)	-Vj.1859-		Uršula Mihelčić (1831-1918)	
I	Špan. 12			(Miheta Mihelčića, 1809-72)	
I					
I	*** Blaž Grgurić i Uršula osnivaju stablo " <i>Lakvòrcovih</i> "Grgurića.				
I					
I--*	IVAN GRGURIĆ (1835-	) -Vj.(1868 ?)-		Antonija Kučan (1851-91)	
I	Špan. 52				
I	*** Ivan Grgurić i Antonija osnivaju granu " <i>Ivinovih</i> " Grgurića.				
I					
I--*	Jelica Grgurić (1842-1919)	-Vj.1869-		Polda Bujan (1839-74), Šp.54	
I		-Vj.II-1874-		Grga Buban (1842-1916)	

Šp.12 BLAŽ G R G U R I Ć (Tomin) & URŠULA MIHELČIĆ
 I (1833-1910) Vjenč.1859,Lokve (1831-1918) I
 I I I
 I
 I--* TONIČ GRGURIĆ (1870-14.8.1941)-Vj.1891-Kata Kufner (1873-1917)
 I *** Vj.kumovi I.Hace & Leopold Baran (Karlo K. & Ruža Ban)
 I
 I Vj.II-1917
 I Terezija Kanjer r.Skender (1877-1938, "Kajnerca")
 I (Luka Skender & Roža Kučan - udovica iza + Josipa Kanjera)
 I - svi Mrkopaljci ! (*Sunger, Mrkopalj, 1874-1917)
 I
 I--* BLAŽ GRGURIĆ (1872-)-Vj.1897-Kata Oblak (1872-1954) +Virovitica
 I Špan. 97 (Petre O.& Franka Fijacki) Šp.61
 I *** Kumuju Franjo Abramović & Jakob Oblak
 I
 I--* IVA GRGURIĆ (1878-1922)-Vj.1901-Franka Kufner (1883-1959) +Pakrac
 I remenar, Špan. 121 (Matija Kufner & Ana Ban) Šp.22
 I *** Kumuju Tonič Grgurić & Franič Erjavec
 I
 I--* Lucija Grgurić (1880)-Vj.1899- Franič Erjavec, +ub.5.X.1942
 +1962, Požega (Tone E. & Antonija r.Leš) Šp.74

Blaž Grgurić, ili, po naše, " Blaže" s Uršulom Mihelčić preuzima Šp.12 (iza pokojnih osnivača Štefana Gnezde i Marije Vidmar). Potomci Blažeta i Uršule (*majke "Uše"*) bit će poznati kao "Lokvarci", po španovački "*Lakvòrci*", od kojih je i moja baka Lucija, vjenčana 1899. za Franiča Erjavca. Dobra Uršula povela je sa sobom i svog starog oca Miheta Mihelčića (1809-1872), pa i on počiva na našem groblju. O svetoj ženi Uršuli slušao sam pripovijedati baku Luciju, koja je mnogo toga naslijedila i naučila od svoga divnog uzora.

O njima, ako signem, mnogo više na drugom mjestu.

Potomci Ivana Grgurića i Antonije Kučan, iako također "*Lakvòrci*", bit će uže poznati kao "*Ivinovi*".

Ivan i Antonija preuzimaju broj Šp.52 od Vinka i Neže Jurković, koji nekud nestaju.

Šp.12 TONIČ G R G U R I Ć (Blažetov) & KATA KUFNER
 I (1870-1941) Vj.1891 (1873-1917) I
 I I I
 I
 I--* IVICA GRGURIĆ (1892)- A m e r i k a (Vraćao se iza rata na duže
 I vrijeme u posjet sestrama (Lenici u Požegu i ostalima), tetki
 I Luciji Erjavec r. Grgurić i ostaloj rodbini.
 I
 I--* Terezija G. (1893) -Vj.1910- Ignac Vrtar (Mihetov), Šp.85
 I--* Rozika G. (1897-1977,Karlovac)-Vj.1917- Jože Tomić, Dragović 25
 I (Mata T. & Marija Kružić, "Vrògovi")
 I
 I--* Lenica G. (1899-1977)-Vj.1923- Pero Vrtar (1899, +ub.1939), Šp.85
 I--* Franciska Grgurić (1903-85,+Pakrac) -Vj.- Toma Čar (Jakobov)
 I--* Katica Grgurić (1914) - ??
 I
 I--* IGNAC GRGURIĆ (1901) I-* IGNAC GRGURIĆ (1924) +ub.5.X.42, Špan.
 I +ub.1946 u Jelenskoj I-* Kata Grgurić (1930-2003) +Sisak
 Vj.- Agica Svjetličić I Vj.1948- Zvonimir Skender, Sisak
 (Mata S. & Franka I-* DRAGO GRGURIĆ (1933-2002) - + Caracas,
 r. Novinc, Šp.137 ___I Venezuela

Toničovi Grgurići - nastavak

I--* VINKO GRGURIĆ, Toničov (1906-29) I-* IVO GRGURIĆ (1927-1958)
I Vj.-Antonija Erjavec (1907-35) I + boln.Sv.Duh, Zgb. Podrobile
I (Grga E. & Jula Skender, Šp.114 I ga klade kod Vojnića...
I
I--* TOMA GRGURIĆ, Toničov I-* ĐURO GRGURIĆ (1934-94)
I (1907-44) +ub.u Pakracu I Vj.1961- (Zagreb)
I Vj.1930-Marija Jakšetić I-* Štefica G. (1936)-Vj.-Stanko Tomčik,
(Jure J. & Tonka Leš I Zagreb

Stradanje Vinketovog Iveta Grgurića žalostno je preko svake mjere. Svog otca ni ne pamti, u osmoj godini ostaje bez majke. Još iz djetinjstva, pamtim ga, osamljenog, na kamenim *štejngam*, pred *Lakvòrcovom* kućom, Šp.12, preko ceste od Abramovićevidih, gdje sam proveo kod Tetice moje zadnje, sunčano španovačko rano proljeće 1938 ...

Našao sam ga opet u šumi iznad Crnog Luga, gdje je radio 1953-55 kod mog Tate. Naš treći susret bio je u bolnici na Sv. Duhu. Podrobile su ga klade kad je pukao lanac na kamionu na kojem se vozio.

Uz ostalu pomoć, poslao mu je stric Ivica iz Kalifornije i umjetni mjehur. Teško se patio još dvije godine do svoje mučeničke smrti.

Šp.97 BLAŽ G R G U R I Ć (Blažetov) & KATARINA OBLAK
I (1872-) Vjenč.1897 (1872-1954) I
I I I

I--* Reza G. (1896-1916), +up.pluća
I--* Marija G. (1898-1917), +tifus
I--* Cila G. (1905-94) -Vj.1924- Paule Mance (1896-32), kolar, Šp.108
I--* Ana G. (1908-89,+Virovitica)-Vj.-Ivica Jurković (Ludvigov), Šp.145
I
I--* PERO GRGURIĆ (1901) I-* Terezija (1923)-Vj.1942-Vinko Grgurić(Ivin,
I + 1980, Virovitica I "Grčanov", zv."Ščòp") +Pula 1991
I Vj.-Tonka Čar (1904) I-* Kata G. (1926) - (Zagreb)
I + 1954, Virovitica I-* IVAN GRGURIĆ (1927) - Virovitica
I (Stipa Č. & Manda I-* ANTUN GRGURIĆ (1931) - "
r. Vrtar, Šp.31 I-* PAULE GRGURIĆ (1934) - "

Šp.121 IVA G R G U R I Ć (Blažetov) & FRANKA KUFNER
I (1878-1922) Vjenč.1901 (1883-1959) I
I I I

I--* Sofa Grgurić (1902-50) -Vj.1932- Vinko Gnezda (1898-40), Šp.82
I--* Ivana Grgurić (1910)-Vj.1937- Josip Huška, Prekopakra
I--* Helena Grgurić (1914,+Zagreb)-Vj.1933-Đuka Svjetličić (Franetov)
I--* MIJO GRGURIĆ (1903-18) - + nesreća na šum. vlaku
I
I--* STIPA GRGURIĆ "Sotlar" (remenar i svirač) I-* STIPO GRGURIĆ (1931)
I (1908, +str.6.X.42,Psunj (Vidi crtež i opis) I urar, Pakrac
I Vj.-Mar.Oblak (Frane & Mreta r.Brus I-* Kata Grgurić (1942)-
I
I--* MATA GRGURIĆ, "Svrdlan" (remenar) I-* KREŠIMIR G. (1941)- Sesvete
I (1913-75, Zagreb) I
I Vj.1940- Irma Nagy (1919), Šp.45 I
I (Krištof N.-kovač- & Lena Mance) I
I
I--* IVICA GRGURIĆ (1918), zv."Puškar" - (Australija)
Vj.1942-Marija Grbac (1922) (Matija G. & Veronika Pleše)

» I v i n o v i « Grgurići (Lokvarski)

Šp.52 IVAN G R G U R I Ć (Tomin) & ANTONIJA KUČAN
 _____ I (1835-) Vj.(1868 ?) u Lokvama (1851-91) I
 I I _____ I
 I I
 I--* NIKOLA GRGURIĆ I-* Ana Grgurić (1893)-Vj.-Ignac Gregorić, Šp.10
 I (1869-) I-* Antonija G.(1895)-Vj.1915-Vendel Szabo, Drag.
 I Vj.1894- Marija I-* Lena G.(1897-68) +Novska
 I Podobnik (1876) I Vj.1919- Vide Januš (Bartolov)
 I (Andre P. & Lena I-* Terezija G.(1901-74,+Pakrac)
 I r. Ožbolt) I Vj.1919-Gušta Lokner (1898,+ub.5.X.42)
 I _____ I (Filip L.& Josipa Skender) Šp.127
 I I
 I I-* GUŠTA GRGURIĆ (1899) I-* Katica G.(1922)-Vj.-Tomica Kufner,brijač
 I I +ub.5.X.42,Grahovljani I (Matin, * 1914, Vučjak)
 I I Vj.1919- Franca Kufner I-* Marija G.(1924)-Vj.-Jos. Štajninger
 I I (Tonič K.& Kat.Ružić) I-* NIKOLA G.(1929) +ub.5.X.42 u Grahovlj.
 I I (Šp.80, Dragović 7) I-* Alojzija (1932) + ub. 5.X.1942 motikama
 I I na Brezicima. Franca ju je na
 I I-* NIKOLA GRG.(1906-25) +tifus rukama donijela na groblje.
 I I-* IGNAC GRGURIĆ (1915-) - ?
 I
 I--* TONIČ GRGURIĆ (1884) I-* TONIČ GRGURIĆ (1912, +ub.1945)
 I Špan. 164 I Vj.lo.VII.44- Mica Tijan (Ignacova)
 I Vj.1909-Kata Podobnik I-* Cilika G.(1909)- ?
 I (1888-1914),Andretova I-* Ana Grgurić (1913) -Vj.1938- Vinkovci
 I
 I--* PAVAK GRGURIĆ I-* Tinika G.(1914)-Vj.1931-Dragan Larma, Šp.78
 I Špan. 97 I-* PEPO (IGNAC) G.(1919-81)- (Zagreb)
 I (1888,+pog.1943) I-* IVAN GRGURIĆ (1921-46) + Zavidovići, Bosna
 I Vj.- Kata Grbac I-* Olga G.(1923)-Vj.8.VI.41-Franjo Troha (1922)
 I (Frane G. & I (Frane T.& Kata Čar)
 I Neža r.Leš) I-* Mica Grgurić (1929)-Vj.-Vjek.Martek, Zagreb
 I
 I-* Marija Grgurić (1888-1971)+Pakrac-Vj.1899-Frane Januš (Pauletov)Šp.48
 I-* Katica Grgurić (1891) -Vj.1915- Dolfi Brus, Šp. 35
 I + 1984, Zagreb (Stipe B. & Marija Novinc)

Ravnogorski Grgurići - Toničovi, Marketovi i Martinovi

Ravnogorske Grguriće presađuju u Španovicu

- Tonič Grgurić i Margareta Ožanić (vjenčani u R.Gori 1863), osnivači broja Šp.45 ,
 zatim

- Marko Grgurić (Marketov), osnivač kuće »Markacovih«, Šp.60, koji dolazi zajedno
 s Lešovima, s čijom će se Barbarom vjenčati već iduće jeseni (na Svetu Tereziju 1866,
 ravnogorsku zaštitnicu !), te

- Martin Grgurić (Josipa Grgurića i Agneze Tkalčić), koji je došao iza prvog vala
 doseljenika i priženio se 1871 za Mariju Bujan, kćer Ravnogoraca Joze Bujana (+1869)
 i Marije Kezele, osnivača Šp.51.

Tako počinje jako stablo "Martinovih" Grgurića, od kojih je jedna grana poznata kao
 "Grčanovi". Martin i Marija prodaju Šp.51 Jakšetićima, a oni preuzimaju Šp.50 iza
 pokojnoga Petreta Crnkovića.

Šp.45 & 145 TONIČ G R G U R I Ć & MARGARETA OŽANIĆ
 _____ I (1835-) Vj.1863 u R.Gori (1846-1911) I
 I _____ I
 I
 I---* IVICA GRGURIĆ (1867) -Vj.1891- Johanka (Ivka) Skender (1872)
 I Špan. 135 (Stipinova)
 I
 I---* MATIJA GRGURIĆ (1870) I-* Sofija G. (1905-86)-Vj.1930-J.Jergović
 I Vj.1903- Kata Kufner I (Virovitica)
 I (Andrijina), Šp.23 ___I-* RUDOLF GRG.(1903)-Vj.1925-(Virovitica)
 I
 I---* Anica Grgurić (1875) I-* MATA MIHELČIĆ-Vj.1932-(Virovit.)
 I Vj.-Antun Mihelčić (Tomin)___I (1900-83)

Špan.135 IVICA GRGURIĆ (Toničov) & JOHANKA SKENDER
 _____ I (1867) Vjenč.1891 (1872) I
 I _____ I
 I
 I---* JURIC GRGURIĆ (1894) I-* TONIČ GRGURIĆ (1918) +pog.5.x.42, Špan.
 I Špan. 135 I-* IVAN GRG.(1920) +pog.1944, kod Zagreba
 I (+1960, Požega) I-* IGNAC GRGURIĆ (1921) - ??
 I Vj.1918- Franka Oblak I-* Terezija G.(1924)-Vj.1949- (Požega)
 I (1896-1986,+Požega) I-* Zora G.(1927)-Vj.-N.Vujatović, Pakrac
 I (Petre O. & Franka I-* Agica G.(1931)-Vj.1954- (Požega)
 I r.Fijacki) Šp.156 ___I-* PAULE GRG.(1937-2001)-Vj.- (Požega)
 I
 I---* Sofija Grgurić (1896) -Vj.1916- Štefan Oblak (1892-74, Požega)
 I + Požega, 1979 (Petre O. & Franka Fijacki), Šp.61
 I
 I---* Julijana Grgurić -Vj.1919- Andrija Crnković (1893, +ub.5.X.42)
 I (1898-) (Martin C. & Paulina r. Grgurić) Šp.132
 I
 I---* FRANJO GRGURIĆ (1907, +pog.____) I-* ?
 I Vj.1937-Barbara Oblak (Franičova) I
 I (1915-73, + Gornji Rajić) ___I
 I
 I---* PAULE GRGURIĆ (1912) +pog.1944 I-* ?
 I Vj.14.IV.1941-Kat.Čar (Stipetova)___I
 I *** Prvo vjenčanje u NDH !
 I
 I---* Katarina Grgurić -Vj.1937- Mata Oblak (Juretov), Šp.156
 I (1916-) +pog. od mine, Novska

Budući da su Tonič Grgurić i Margareta vjenčani u Ravnoj Gori (1863) ostaju nam njihovi roditelji zasad nepoznati.

Za Marketa Grgurića (vjenč. 1866) upisani su roditelji Marko Grgurić i Marija Jurković (rođeni u R.Gori oko 1820, gdje su i ostali).

Barbarini roditelji Adam Leš i njegova Marija Ivančić mnogostruko su nam poznati.

Pri vjenčanju Martina Grgurića (1871) upisani su roditelji Josip Grgurić i Agneza Tkalčić, koji su ostali u R.Gori, odnosno Jozo Bujan i Marija Kezele, a kumuju im, *Raunagarci*, zna se, Ivan Podnar i Miha Klobučar.

M a r k e t o v i (»Markacovi«) Grgurići

Šp.60 MARKO G R G U R I Ć (Marketov) & BARBARA LEŠ
_____ I (1839-1922) Vjenč.14.X.1866 (1845-1918) I
I I _____ I
I
I--* Marija Grgurić (1868-1937) -Vj.1886- Frane Šifner, Šp. 59
I
I--* ŠTEFAN ("Štefkac") GRGURIĆ -Vj.1894- Marija Krizmanić (1877-1914)
I (1870-1935) (Andrija K. & Ana Dološić)
I Kumuju Ruda Brenc i Tonič Brus
I
I--* Franka Grgurić (1875) -Vj.1894- Polda Brus (Toničov) Šp.76
I--* Katica Grgurić (1875) -Vj.1898- Jače Svjetličić (*R.Gora,1874)
I (+ 1959,Pakrac) (Toma S. & Kata Kufner), Čakl.13
I--* Antonija Grgurić (1880-1937)-Vj.1899-Jure Svjetličić, Čakl. 13
I *** D v i j e s e s t r e z a d v a b r a t a !!
I
I--* FRANE GRGURIĆ (1889) -Vj.1913- Marija Erjavec (1896-1951,Kusonje)
I +1915 (Prvi svj.rat) (Vj.II-1919- Matija Osmak, mlinar)

Špan.60 ŠTEFAN GRGURIĆ (Marketov) & MARIJA KRIZMANIĆ
_____ I (1870-1935) Vjenč.1894 (1877-1914) I
I I _____ I
I
I--* GUŠTA GRGURIĆ (1898) + pog. na šumskom vlaku (Drenovac)
I--* Katarina G. (1904-88,+Velika)-Vj.1932- Ivan Samardija (Požega)
I--* Albina ("Binka") Grgurić (1906-72, + Kutina)
I--* Terezija Grgurić (1909, +Toronto)-Vj.1934- Frane Brus (Pepičov)
I--* Sofa Grgurić (1911-76,Požega)-Vj.1928- Josip Neruda (Jaguplije)
I
I--* IVAN GRGURIĆ (1900) I-* IGNAC G. (1924) +ub.1945 s ocem na Čukuru
I +ub.1945 u Pakracu I-* NIKOLA G. (1925) +ub.1945, Križni put
I Vj.1924- Pepa Kordiš I-* DRAGO G. (1928)-Vj.- Mica Brcković
I (1905-) +Toronto I (Podkivač, farma rasnih konja,Kanada)
I (Jakob K. & Lena I-* TOMA GRGURIĆ (1929), Toronto, Kanada
I r. Kufner) Šp.4 I-* MILAN GRGURIĆ (1931-2003), Ljubljana
I I-* IVO GRGURIĆ (1934) , Toronto, Kanada
I I
I I-* Đurđa Grgurić (1938)-Vj.-Augustin Radovanović, Toronto
I I-* Maca Grgurić (1941) -
I
I--* TONIČ GRGURIĆ I-* Marica G.-Vj.- Slavko Novosad, turpijaš
I (1908-85,Požega) I-* Ivanka G. (1932) -Vj.1954- Nikola Uzelac
Vj.-Kata Peternel I-* STIPO GRGURIĆ -Vj.- (Požega)
 (Ludvigova, Šp.62) I-* SLAVKO GRGURIĆ (1940) -Vj.- (Zagreb)

Šp. 60 ŠTEFAN GRGURIĆ & CILA KORDIŠ (1880,Grgetova)
_____ I Vjenč.-II-1914 - Štefanov i Cilin drugi brak I
I I _____ I
I
I--* Franca Grgurić (1916)-Vj.1932- Viktor Svjetličić (1913-45) +pog.
I (+1986,Sisak) (Ferdo S. & Kata Kufner), Ožeg.59
I
I--* FRANE GRGURIĆ (1918) -Vj.2.V.1942- Marija Jurasović
I +str.6.X.1942 (1922, Virovitica)
I--* MARKO GRGURIĆ (1924)- +pog.

Šp.5o MARTIN G R G U R I Ć (Josipov) & MARIJA BUJAN
 I (1839-1917) Vjenč.1871 (1850-32) I
 I I I
 I
 I--* Paula Grg. (1872-1952, Vilić selo)-Vj.-Martin Crnković (Štefanov)
 I--* Franka Grgurić (1886-1974), +Skenderovci (Jaguplije ??)
 I
 I--* MIHA GRGURIĆ (1877) I-* DOLFI GRGURIĆ I-* DRAGO G. (1939)
 I +izboden 26.VII.1942, I (1914,+Požega) I (Požega)
 I na livadi, iza Majdana I Vj.- Mar.Mance, I
 I Vj.-Jozefina Jurković I +1971, Požega I
 I (Fabijan J. & Mar.Hace) I (Grga M., kovač) I
 I
 I--* IVA GRGURIĆ (1879) Špan.162.-Vj.1905-Bara Benčak (*1887, Garešnica)
 I (Franjo B. & Jana Pokopac)
 I--* FRANE GRGURIĆ I-* Sofija G. (1908-88,+Novska)-Vj.-Grga Jurković
 I Špan. 110 I-* Eva G. (1910-97,+Darugar)-Vj.-Berti Novinc,+ub.
 I (1881,+ub.5.X.42) I-* Marija G. (1918-93,Zgb)-Vj.-Pepič Larma,+pog.
 I Vj.1904 I-* Katarina G. (1919)-Vj.-Viktor Baronica,+str.'42
 I Marija Čop (1884) I
 I (Badljevina) I-* VINKO GRGURIĆ (1916) I-* MARIJAN GRG. (1941)
 I (Antun Č. & Liza) I Vj.1938- M.Baronica I (Novska)
 I I (1921,Ivanova), Novska I
 I I
 I I-* STIPA GRGURIĆ (1905,+ub.18.6.45 I-* ANTUN G. (1932-43, ??) I
 I I kolcima kod pilane u Pakracu) I-* TINE G. (1935)- Gašinci I-*
 I Vj.-Justina Gregorić (Alojzova) I Vj.1958- Jozefina Oblak I-*
 I
 I--* NIKOLA GRG. (1885) I-* MATA G. (1912-43)+ub.kod Pletern. I-* Marija
 I Vj.1909- Ema Toth I Vj.1939-Alojzija Grbac, Toničova I Vj.-J.Flinta
 I (*1889,Badljevina) I-* BERTI GRG. (1915-44,+pog)
 I Vj.-Ivka Tomić (sin Marijan u Karlovcu)
 I
 I--* ĐURA GRGURIĆ (1891-1969) I-* SLAVKO GRGURIĆ (1919,+ Zagreb)
 I Vj.1914- Katica Erjavec I *** Prvi učitelj iz Španovice !
 I (1897-1998) +101 godina !! I-* IVO GRGURIĆ (1924)-Vj.- (Zagreb)
 I (Sebastijan E. & Mreta Pojer) I-* Štefica G. (1920)-Vj.- (Zagreb)

Jednog sunčanog ljetnog jutra (26.VII.1942) 65-godišnji je Miha «Martinov» čuvao krave na jednoj od desetak španovačkih livada i oranica uz potok i cestu iza Majdana.

Za doručak mu je Ivanka Novincova (*1934, Toneta i Anke Župančičove) donijela kanticu palente s bijelom kavom. I dok je ona otišla *zavrnt kròve* da ne odu u kvar, iz šikare su izašli dvojica i bajunetom proboli starca. Ništa se nije čulo, sve se to dogodilo u trenu, dok je Miha bio zaokupljen jelom.

Kad se vratila do Miheta, cijedila mu se iz trbuha krv i bijela kava.

Počela se ogledavati u strahu i opazila tu dvojicu kako žurno odmiču cestom prema Gornjoj Šumetlici.

U knjizi «Španovica» (str.112) moj brat Tonči navodi da je jedan od ubojica bio «stanoviti Stupar».

H A C E (*Hacetovi / Hacovi*)

Inače pouzdana Burićeva "Antroponimija Gorskoga kotara" navodi samo jednog "Hace-ta", u Prezidu, 1919.

Hvala župniku Švajcaru za jednu sitnu bilješku u *Statusu II* koja za rodno mjesto Andreta Haceta navodi "fara Los, Podcirkve, selo u Kranjskoj". (fara, špan. *fõra*, od njem. Pfarre, znači župa.) Zapravo je to mjestance Podcerkev, uz autoput, južno od Postojne, što se slaže s navodom u knjizi «Španovica».

Za Štefana Haceta (1832-95), osnivača Šp.55, ne znamo mjesto porijekla, ali znamo da su mu roditelji bili Stjepan i Marija.

Štefan Hace i njegova Liza Brus (1833-78) stižu s prvim osnivačima Španovice i podižu kuću Šp.55. Ima naznaka da su Štefan i Jakob (Šp.56) braća. Brus je tipično ravnogorsko prezime, a kod upisa Josipova vjenčanja (1894) upisani su Štefan i Liza kao "viničari" (vinciliri) što nas navodi na bakarske godine (strica ?) Jakoba.

Štefan prodaje 1879. Šp.55 mladencima Ignacu Mancetu i Rezi Čenčić i odlazi u Pleternicu. Ignac odlazi 1896. u Braziliju i Šp.55 preuzima Miha Popit (s Marijom Pojer).

Za treću kuću Hacetovih (Jakobovi, Šp.56) znamo da je njegova Marija rođena u "Babni pri Ljubljani".

Danas je po Sloveniji prezime «Hace» veoma brojno, i još po koje originalno njemačko "Hatze", ali nijedan (skraćeni) «Hac».

U pakračkim knjigama vode se do kraja svi Hacovi kao "Hace", iako smo ih u govoru pojednostavili u Hac, a skupno, kao kuća, Hacovi. Kao "Hac" upisani su u župne knjige u Stražemanu i Skenderovcima, te u požeške telefonske knjige, a tako ih piše i moj brat u svojoj "Španovici", pa su tako urezani (devet puta !) i u crni mramor na velikom spomeniku "Španovačkim žrtvama, junacima i mučenicima 1939-1949" na našem groblju, za vječna vremena.

Ipak, koliko znam, u Novskoj i oko Đakova ostaju "Hace".

Andretovi Hacovi, Šp.67

Andre Hace (1820-87) i Reza Podnar (1824-79) spadaju u rane osnivače Španovice. Dolaze sa šestoro djece u dobi od 3 do 17 godina, koja su se rađala u Bakru, Lokvama, Ravnoj Gori i Vrbovskom, što nam govori o mukotrpnjoj potrazi Andreta i Reze za konačnim boravištem.

Vječni putnici Andre i Reza vjenčani su 1848, možda u Bakru, možda u njenoj "Rauna Gari" (Podnar je tipično ravnogorsko prezime !).

Za svog života u Španovici oni su taman stigli poženiti i poudati sve osim Mate. Bez pomoći najstarijeg sina ("Otišao u svijet", kaže župnik za Matu), njihov će život biti još teži. Ipak, Andre će dočekati svatove i najmlađega, Tomice, koji 1886, više od godinu dana prije Andretovog kraja, dovodi u kuću Francu Abramovićevu.

Pogibija Ivetova (1896, pod kolima preplašenih konja) nije slutila na dobro. Njegovog Mirketa (civila, 57 god.) zajedno s Poldom Jakšetićem ubijaju partizani na Duhove 1942. kao taoce u Brusniku. Mirketov Gušta nestaje u ratu ili na Križnom putu,

(Frane , uhvaćen 6.X.42 u Borkama, i Jakob, jadan, nije bježao iz Lipika 1944, misleći, "nisam nikom ništa skrivio", obojica civili, i Frane i Jakob.).

Od muških, preživjela su samo djeca !

Matijin Ivan (1907) preživio je rat u Lučincima, dok mu je mlađi brat Miško (1911) negdje poginuo ili ubijen.

H I T I (*Andròšovi*)

Iste godine, ranog ljeta 1893, u razmaku od mjesec dana, dva "*Krajnca*", jedan udovac (Andrija - "*Andròš*" Hiti, 39 god.), drugi još "*fani*" (Franič Pirc , 31 god.) priženili su se u Španovici, i jedan i drugi za Mariju Grbac, samo je Pircova odabranica mlada udovica, r. Kufner, dok je Andrijina Marija prava mlada, 19 godina mlađa od njega, iako najstarija od četiriju kćeri Gušteta Grbca i Pauline Jelenčić.

Pisanje ovog prezimena u pakračkim knjigama stalno varira (Hiti ili Hitti). Danas su po Sloveniji vrlo brojni («Hiti»), dok ih u Gorskom kotaru, prema Burićevoj »Antroponimiji«, nema.

Andrijini roditelji, Jure Hiti i Uršula r. Zalar ostali su u Kranjskoj (Jezero, župa Cirkvena, s južne strane autoputa Zagreb-Ljubljana, par kilometara istočno od Trebnja).

Andriji kumuje "*Krajnc*" Miha Popit, zna se, a Mariji susjed Iva Crnković. Andrija i Marija žive najprije kod njenih na broju Šp.38, zatim na broju Šp.94, i onda Šp.120, što mora biti njihova nova kuća, sve u zapadnom kraju sela, s pravom nazvanim "*Krajnska*".

Dobri i neumorni radnici, Hitijevi su stekli slavu po odlazku za šumskim poslom najdalje od Španovice. Prije njih radilo se po Bosni, Tone Larma radio je kod Peći, pod Šar planinom, a onda su Hitijevi Tonič i Poldo otišli skroz u Tursku, tragom Vinketa Čenčića, utemeljitelja Šp.17, koji je tamo i umro, još davne 1874.

Također, postoji sjećanje na jednog Iviča Hitijevog, koji je otišao u Ameriku.

Rat je prema Hitijevima bio posebno okrutan. Od petorice mužkih, niti jedan nije ostao živ. Poslijeratni Križni put odnio je zadnjega.

Ipak, od ove posjećene loze, preživio je jedan izdanak, danas u okolici Zagreba, preko kojega još živi ova vrijedna i čestita familija.

```

Šp. 94, 120      ANDRIJA H I T I & MARIJA GRBAC
_____ I  (*Jezero, 1854-1931)      (1878-1958.+Novska)  I
I              I _____ I
I
I---* TONIČ HITI (1899-1938) I-* TONČI H. (1921-45)+pog. I-* IVO H. (1943)
I Vj.1922-Marija Klobučar I Vj.1941-Kat. Erjavec ___I Vj.- (Zagreb i
I (Jačetova) Šp.126 I (Franetova) (Sesvete)
I ___I-* Ankica H. (1923)+ Novi Sad
I
I---* DOLFI HITTI (1906) +pog.1944 I-* ?
I u Njem. od bombardiranja ___I
I
I---* FRANJO HITTI (1913-45) +Križni put I-* Ivanka H. (1936)
I Vj.1936- Zora Čop (Ivan Čop & Ana I Vj.- (Gašinci)
I R. Štimac ) Kusonje ___I-* Marija (1938)- Pakrac
I
I---* VIDE HITTI (1914-43), legionar, +pog. na Iztočnom bojištu
I
I---* VIKTOR HITI (1915)+5.X.1942, Špan. I-* Anka H. (1942), +5.X.1942
I ranjenik na bolovanju, +ub.u krevetu I
I Vj.- Berta Ožbolt (Frančkova) Šp.66__I
I
I---* Marija Hitti (1902) - (Rijeka)
I---* Lucija Hiti (1910,+Novska) -Vj.1929- Vinko Vizjak

```

J A K Š E T I Č

Kuću Šp.51 osnovali su Ravnogorci Jože Bujan (1813-69) i Marija Kezele (1814), iz prvoga vala osnivača Španovice, i među najstarijima.

Nakon Jožetove smrti udaje se (1871) njihova Marija (1850-1932) za Martina Grgurića.

Starica Marija Kezele vraća se u Ravnu Goru, njeno i Jožetovo ime se u Španovici gasi, ali će Bujanova i Kezelina krv i dalje teći žilama brojnoga plemena «Martinovih» Grgurića.

Kuću Šp.51 preuzimaju mladi Miha Štemberger (33 god.) i Marija Gržina (27 god.) od Slovenske Bistrice, selo Gornji Zemon. Samo dvije godine kasnije (1873) groznica obara Miheta, svega tri mjeseca nakon rođenja njegovog prvog i jedinog djeteta, Tometa Štembergera.

Već na proljeće iduće godine u kuću dolazi 37-godišnji Jakob Jakšetič (*Krajnce* i Štajerce prve generacije valja pisati *-ič*!), iz istoga kamenitog kraškog kraja (Podgraj, kod Slovenske Bistrice, uz autoput, južno od Postojne).

Ali ni Jakob neće biti dugoga vijeka. Umire nakon svega osam godina braka i Marija Gržinova ostaje opet udovica, s troje djece. Sam dragi Bog šalje joj u pomoć Jakoba Bajta (*R.Gora,1844), po svojoj prilici bratića Franeta Bajta s broja Šp.88, na drugom kraju sela.

Marija je treći put pred oltarom, na Valentinovo 1885. Kumuje Andrija Krizmanić, čiji će unuk Ivica Krizmanić istoga datuma, 45 godina kasnije, uzeti Marijinu unuku Katarinu Jakšetić! Drugi je kum (pakrački?) zvonar Stipe Petranović, o kom je to jedini zapis.

Blage i tihe Bajtove naravi, Jakob će joj u svemu biti prava i doživotna "treća sreća". Djece neće imati, a nažalost izgubit će i 12-god. Margetu (Jakoba Jakšetića).

Toma Štemberger (Mihetov) dovodi 1897 u kuću legendarnu Franku Podobnik, «Vražju kovačicu» (*Vròžju kavačicu*, o kojoj pišem u drugom dijelu knjige), a devet godina kasnije uzima Jure Jakšetić Tonku Lešovu (Franetovu), unuku također legendarnih osnivača Adama Leša i Marije Ivančić, čijih će jedanaestero djece dvije generacije kasnije rodbinski povezivati barem pola Španovice.

Rađaju se djeca ("ko iz krušne peći") i dugovjeka baka Marija Gržina (1843-1916) imat će pune ruke posla u ovoj, ne baš prevelikoj kući. Zato, gradi se za Štembergerove nova kuća, Šp.143, odmah do broja 51, koji ostaje Jakšetićeva baza do kraja Španovice.

Sad je jasno svim Štembergerima i Jakšetićima i svim njihovim potomcima da su si rod preko vrijedne bake Marije Gržinove, koja je uživala svoj zasluženi pokoj na našem svetom španovačkom groblju, sve dok palikuće i otimači naših domova nisu preko njega napravili put i pregazili ga konjskim kopitima.

JANEŠ / JANUŠ (*Janžovi*)

Kao prvo, naši su "Januši" zapravo Janeši odnosno Janeži.

Nama već dobro poznati Antun Burić u svojoj dragocjenoj "Antroponimiji Gor. kotara" kaže da su Janeši došli oko 1730 iz gornje Kranjske, zajedno s Bajtima, Brusima, Erjavcima, Grbcima... , ukupno oko 16 kasnijih španovačkih prezimena.

Još do danas širom 52 naselja Gorskoga kotara, kao jedno od najrazprostranjenijih goranskih prezimena, oni ostaju Janeši odnosno Janeži, a kao takvi zauzimaju i brojne stranice slovenskog telefonskog imenika.

Kranjsko porijeklo Janeša/Janeža potvrđuje se i njihovom najranijom pojavom gore uz Kupu (Petrus Janeš, Čabar 1672), gdje su i danas brojni. Nedavno se u *Vjesniku* gradonačelnik Čabra Ivan Janeš žalio na "bijelu smrt" kao na najvećeg neprijatelja Gorskoga kotara. Odakle je prenapućenost nekada tjerala ljude u Slavoniju i Ameriku, danas nema djece i mladih ljudi !

U Ravnoj Gori zabilježen je 1822 Paulus Janeš, možda stric našeg Pauleta Janeša (Josipovog) ?

Naši su Janeši došli svi iz Ravne Gore, i to s prvim valom osnivača Španovice, a među prvima jedan od mojih pradjedova, Paule Janeš (*1838, Josipov), vjenčan 4. veljače 1867 za Francisku Kufner, majku moje bake Franke J. udane 1897 za Tonia Larmu.

Pauletovom, desetom po redu španovačkom vjenčanju kumuju Sebastijan Janeš i Andrija Kufner. Ali, samo tri tjedna kasnije, 28.02.1867, pri upisu vjenčanja toga istog Sebastijana, naš dugovjeki pakrački i španovački župnik Nicolaus Švajcar pretvara sve Janeše u Januše, i mladoga, i kuma i roditelje. Jednostavno, njemu nepoznato prezime Janeš "izpravio" je u popularno "Januš". Tako će i prezime Larne postati Larma.

Ipak, župnik nije sasvim siguran, jer mu se Janeši i dalje predstavljaju samo kao Janeši, pa u prvom "Stanju duša" (Status animarum I, do 1878) Gašpara Janeša i Lizu Kordiš (osnivače broja Šp.19), pa i mladoženju Sebastijana (osnivača Šp.20 - buduće kuće mog djetinjstva) vodi kao Janeše.

Koliko je pamćenje goranskih, pa i dalje, kranjskih korijena duboko usađeno, sjećam se da smo tu našu, meni dragu rodbinu u "Capragu" još 70 godina kasnije zvali samo "*Janžovi*" (skraćeno od Janežovi), nikad Janušovi. Po španovački, govorili smo «*Fròne Janžou*», nikad «Janušov».

U Španovici imamo dva stabla Janeša (kasnije Januša), Gašparove, po Gašparu Janešu i Lizi Kordiš, osnivačima Šp.19, i Pauletove, po Pauletu Janešu i Francisku Kufner, osnivačima Šp.48.

Treće stablo Janeša na broju Šp.92 nije se održalo. Bartol Janeš (1844-1913), sin Pauleta Janeša i Marije Holenić iz Sušice kod R. Gore, udovac iza svoje Lucije r. Letica, odlazi 1876 sa svojim Franjom i Sofijom u Prekopakru.

Prerana smrt, samo dvije godine nakon vjenčanja, zaustavit će Sebastijana Janeša (1842-69) u pokušaju da na broju Šp.20 s Marijom Gnezdovom podigne svoju obitelj. Marija iste godine odlazi Filipu Mraku na broj Šp.84, a kuću kupuju mladenci Tonič Brus i Marija Leš, sestra moje prabake Antonije Leš, udane Erjavec, odmah preko ceste.

Slično, rana će smrt prekinuti planove osnivača Šp.68, Nikole Janeša (1828-68). Uzrok smrti ostaje nepoznat, jer je Matica umrlih do 1872 izgubljena. Njegova Lena r.Štefančić, vraća se s dvogodišnjom Marijom u Ravnu Goru, a Šp.68 preuzimaju mladenci Stipa Crnković i Terezija Mance.

Da bi nekom svanulo, mora drugom smrknut.

Sve su to imena, među bezbrojem drugih, koja je zauvijek prekrila trava na našem, danas naoko praznom, španovačkom groblju...

Gašparovi Janeši / Januši

"*Raunagarci*" Gašpar Janeš i Liza Kordiš dolaze već u srednjoj dobi, s četiri sina, i osnivaju svoj novi dom na širokom (dvostrukom ?) kućnom mjestu Šp.19, oddijeljenog od crkvenog prostora samo zvonarevom ("*bokterovom*") kućicom. Neki od vas već pogađaju, to je mjesto velike "*Francove*" gostione, dućana, mesnice i kuglane, sve to nazivano po popularnom Francu Ožboltu i njegovoj Mici, također "*Francovoj*", i sve to ovjekovječeno neprocjenjivim crtežem Ive Gebera.

Jakob Janeš prodao je 1896. Šp.19 Francovom ocu Matiji Ožboltu, a Gašparovi su se Januši proširili od Dragovića 52, preko Šp.100, 168 i 198, sve do Ožegovaca br.3. Posebno navodim kućno mjesto Šp.134, s dvije kuće, braće Videta i Pepiča Januša, pri dnu "Capraga".

Dječje bolesti i epidemije kosile su nemilice, posebno podkraj stoljeća, i od Jakobove grane u Španovici preostaje od muških jedino Viktor (Ivanov), ali i on nestaje, pogiba 28.X.1944. Prema izkazu sina Tomice, izgorio je u Novskoj kao pratilac zajedno s čitavim transportom zatočenika na putu iz Jasenovca za Lepoglavu, tijekom bombardiranja fosfornim bombama.

Bartolova grana Gašparovih Januša ugradila je najviše života u razvoj Španovice, ali će sa deset ratnih križeva, uz još nekoliko križeva za zetove, i najteže platiti naš sveobći pokušaj ostvarenja hrvatske države, nažalost, bez dovoljno političke mudrosti, s predznakom osuđenim na poraz već u samom početku.

Tek petdeset godina kasnije, ostvarit će to njihovi unuci !

Špan.19	<u>GAŠPAR</u>	<u>J A N E Š</u>	<u>&</u>	<u>LIZA KORDIŠ</u>
I	(1823)	Vj.1847 u R.Gori		(1827-80) I
I	I			I
I				
I--*	JAKOB JANEŠ (1849)	-Vj.1873-	Francika Hace (1855), Šp.67	
I			(Andrija H. & Reza Podnar)	
I			Kumuju Tonič Brus i Jure Baronica.	
I				
I--*	BARTOL JANEŠ (1855-1914)	-Vj.1879-	Franka Leš (1859), Šp.57	
I			(Adam Leš & Marija Ivančić)	
I			Kumuju Tonič Brus i Martin Kufner.	
I				
I--*	VALENTIN JANEŠ (1858)	-Vj.1883-	Alojzija Ožvald (*Prezid,1864-98)	
I			(Jure O. & Marija Mlakar)	
I			Kumuju Tonič Brus i Filip Peternel.	
I				
I--*	ALBERT JANEŠ (1862,R.Gora)	-Vj.1892-	Marija Savković (iz Rume)	
			*** Otišli nekuda ??	

Drag.52 JAKOB J A N E Š (Gašparov) & FRANCIKA HACE
 I (1849) Vjenčani 1873 (1855) I
 I I _____ I
 I
 I---* Julijana Januš (1875-1957,+Pakrac)-Vj.-1891-Gašpar Abramović
 I---* Francika Januš (1877, +Požega 1960) - ??
 I
 I----* IVAN JANUŠ (1882) -Vj.- Antonija Bajt (*R.Gora 1893)
 I ___I Dragović 52 Grga B.& Apolonija Alić I
 I I I _____ I
 I I
 I I
 I I---* VIKTOR JANUŠ (1915) +pog. 28.X.1944 I-* TOMICA JANUŠ (1943)
 I I u Novskoj od bombardiranja I Pakrac
 I I Vj.1943- Marija Horvat (*Gušće 1919) I
 I I (Stj.H.& Marija r.Đuro,D.Miholjac ___I
 I I
 I I---* Marija Januš (*1919) Drag.52 -Vj.1978- Toma Svijetličić,Zagreb
 I I
 I I---* MIRKO JANUŠ (1926-45, +Križni put) Odveden iz logora
 I na Gavrinici (Pakrac) i ubijen
 I
 I---* Mreta Januš,Jakobova (1884) -Vj.1902- Mata Peternel +
 I Vj.II-1921- Miha Popit (1872-1924)
 I---* Marija Januš (1887)-Vj.1918- Karlo Draksler (Jožetov), Šp.14
 I---* JAKOB JANUŠ,Jakobov (1901,+Brčko 1968) - ??

TINE J A N U Š (Gašparov) & ALOJZIJA OŽVALD
 I (*R.Gora 1858) Vj.1883 (1864-1889) I
 I I _____ I
 I
 I---* NIKOLA JANUŠ (1891,+Pakrac 1970)-Vj.-Julijana Vončina,Ožeg.60
 I
 I---* STIPICA JANUŠ (1894-1952) I-* Bara J.(1921-72), Požega
 I Vj.1919- Marija Brus (1899) I-* PEPO B.(1924)-Vj.1948- (Požega)
 I (Josip B. & Barbara Oblak)___I-* Ankica J.(1930)-Vj.-J.Toth, Pžg
 I
 I---* PAULE JANUŠ (1898-1959) I-* Julijana J.(1926)- Požega
 I Vj.-Mreta Svijetličić, Ožeg.59___I

Već pred Božić 1941 ubijen je na sječi drva Matin Berti, civil, s jedinim ciljem izazivanja njima mrzke hrvatske vlasti.

A 61-godišnji Mata (Bartolov), prema knjizi «Španovica», naslonjen na plot do ceste, promatrao je onog crnog ponedjeljka dvojicu partizana kako vode vezanog Vinka Grbca, domobrana na dopustu.

Uz »a šta ti stari gledaš«, pokupili su i Matu i skrenuli niz "Larmov put" prema Pakri. Nađeni su obojica, zaklani u Abramovićevom kukuruzu. Potvrdila mi je to i Matina prva susjeda Ankica r. Troha (*1920, +umrla u Torontu 2005).

Istoga dana ubijen je i Matin sin Gušta.

Videtov Ignac, invalid bez prstiju, ubijen je u Španovici toga istog ponedjeljka, a njegova braća Viktor i Toma nakon krvavoga "oslobođenja", koje je odnijelo više hrvatskih mladih života nego sve četiri godine rata.

Pauletovi Januši

Pauletovim Janušima nije bilo lako, s puno djece na malo zemlje, i to puste ilovače na "Brezicima".

Toniču i Marički fali pomoć najstarijeg sina Toneta.

Kad je već mogao iz šume donositi koji forint u kuću, odlazi pred sam Svj.rat u Ameriku, zauvijek, s tolikim drugima. Poput Ivica Grgurića (Toničovog, Šp.12) utrošio je čitav svoj život u Americi u borbi za radnička prava, ne mogavši nikad dokučiti zašto Hrvati ne vole Titovu Jugoslaviju.

Tonetovim putem slijedi i Iva, samo u Zagrebu. Uhvaćen kao partizanski ilegalac, završava u jasenovačkoj pobuni travnja 1945.

Od šestorice Toničovih sinova, preživjet će rat, teškom mukom, samo Stipa i Dolfi. (U prilogu, vidi izvadke iz "Spomen-knjige", sjećanja Dolfeta Januša na svoje teško djetinjstvo, ratne i poratne patnje, svoje i svoje braće.)

Marički "Ivinovoj" bilo je još teže. Ostala je u Svj. ratu s hrpom djece bez svoga Franeta, muža i hranitelja.

Sjećam se dobro ove hrabre i žilave, dugovjeke lokvarske Grguričke. Moja ju je Mama posebno voljela i cijenila njenu požrtvovnost, karakter i bistrinu . Obišla ju je, kod kćeri Rezike, svaki put kad je iz Požege dolazila k nama u Pakrac, za vrijeme mojih sedam godina službovanja prije Kanade.

Za kraj, pogledajte u drugom dijelu ovog Rodoslova zgodu «Vreća suhih nogica», o otimeanju za krmaču između lopova "Graulančana" i Mamine prabake Franciske (1846-1915), Kufnerce, neustrašive, kakvi Kufneri i jesu.

Je li još negdje preživjela koja fotografija za galeriju tih naših divnih starica, formiranih u jednom svijetu koji je nestao zauvijek ?

Šp.48 PAULE J A N E Š (Josipov) & FRANCISKA KUFNER
_____ I (*R.Gora 1838) Vj.4.II.1867 (1846-1915) I
I I _____ I
I
I--* TONIČ JANUŠ (1868-1934) -Vj.1895- Marička Brus (1875-1940)
I (Martin B.& Reza Jereb) Šp.21
I Toniču kumuje Samuel Polak,
I špan. trgovac i gostioničar
I
I--* Paulina J. (1873-1921)-Vj.1891-Martin Crnković (Matijin) Drag.7
I
I--* FRANE JANUŠ (1876)-Vj.1899- Marička Grgurić (1880) +Pakrac 1971
I + 1915, I.svj. rat ("Ivinova", Ivan G.& Antonija Kučan) Šp.52
I
I--* Franka Januš (1880,+Zavidovići) -Vj.1897- Tonič Larma, Šp.78

JURKOVIĆ

Jurkovići su staro hrvatsko pleme, prošireni po čitavom hrvatskom etničkom prostoru, naročito u Lici.

U Gorskom se kotaru javljaju sredinom XVII stoljeća oko Bukovog Vrh i Gramlja (na brdskom putu od Skrada prema Ravnoj Gori), a tek čitavo stoljeće kasnije u Mrkoplju i Moravicama.

Fabijanovi Jurkovići

Glavno stablo naših Jurkovića presađuju u Španovicu Fabijan Jurković (Marketov, *1830. u mjestu Sela, 2 km od Brod Moravica prema Kupi) i Margareta Troha (1844-73), koja umire mlada u porodu...

Slično Trohovima, i Fabijan dolazi u Španovicu preko Zvečeva, gdje su rođeni Ludvig i Marija .

Fabijan i Margareta utemeljuju Šp..16, i to ostaje Jurkovićeve kuća do kraja Španovice. Njegov se Ludvig s Lenom odvajaju za sebe i osniva Šp.141.

Šp.16 FABIJAN JURKOVIĆ (Marketov) & MARGARETA TROHA
____I (*Sela, Brod Moravice, 1830-1914) (1844-73) I
I I _____ I
I
I--* LUDVIG JURKOVIĆ -Vj.1892- Lena Klobučar (1870-1940)
I *Zvečevo, 1865 (Miha Klobučar & Lena Tomac) Šp..49
I Kumuju Jakob Klobučar i Valentin Larma
I--* Marija Jurković (*Zvečevo, 1866)-Vj.1886- Ivič Leš (1867) Adamov

FABIJAN

JURKOVIĆ - Vj.II-1873 I-* Lucija Jurković (1874)
- Marija Hace, udov. I Vj.1895- Josip Ožbolt (Ferdetov)
Bakar, 1852-1919 I- Jozefina ("Žefka") Jurković (1877-1935)
(Andre Hace & Reza I Vj.- Miha Grgurić (Martinov)
& Reza Podnar) I (1877, +26.7.1942) ____
Šp..67 I-* JAKOB JURKOVIĆ (1881-1935) I-* ??
____I Vj.1908-Josipa Ožbolt (1881) I-*
I (Jožetova) * u Prezidu ____I
I
I-* MARKO JURKOVIĆ (1884) I-* Marija J. (1909)-? ____
I Vj.1909- Elizabeta Čop I-* KARLO JURK. (1910) I-* Marija (1939)
I (*Badljeva, 1889-) I Vj.-Kata Pejaković ____I Vj.-P.Vončina
I (Antun Č.& Liza Jursig)____I (Velika)
I
I-* GUŠTA JURKOVIĆ (1887) I-* Katarina (1909) *** Gušta i
I Vj.1912- Linka Gnezda I-* Antonija (1912) familija otišli
(Korletova) Šp..82 ____I u Ameriku.

Šp.
145 LUDVIG JURKOVIĆ (Fabijanov) & LENA KLOBUČAR
___I (*Zvečevo,1865) Vjenč.1892 (1870-1940) I
I I _____ I
I
I--* ŠTEFAN JURKOVIĆ (1894) - ?
I--* Marija Jurković (1899-1984) -Vj.1919- Andrija Mance (1898)
I + Ribnjak, Marino selo (Toničov) Šp.. 34
I
I--* FRANE JURKOVIĆ (1901) I-* Marija Jurković (1925)
I +ub.5.X.42,G.Grahovljani I Vj.- A. Pavlović, Pakrac
I Vj.-Cilika Kordiš (1901-79) I-* Ivana Jurković (1933)
I (Toma K.& Julka Podobnik I Vj.- Miroslav Novinc, Pakrac
I _____ I-* ?
I I
I I-* ANTUN JURKOVIĆ,Franetov (1928) I-* ZLATKO JURKOVIĆ (1952)
I I Vj. _____ I
I I _____ (Pakrac) ___I
I I
I I-* ?
I
I--* GRGA JURKOVIĆ (1904) I-* IVAN JURKOVIĆ (1929) I-* ? (Novska)
I +1971, Novska I Vj.-Agica Erjavec I-*
I Vj.1927- Sofa Grgurić I _____ I-*
I (Frane G.& Marija I
I Čop) Šp.. 50 ___I
I
I--* IVAN JURKOVIĆ (1907) +Virovitica) I-* ADOLF JURKOVIĆ (1932)
I Vj.-II- Franka Kufner (____?) ___I-* ?
I
I--* DRAGAN JURKOVIĆ (1912) I-* VLADIMIR JURK. (1936) I-*
I Vj.-Kata Pejaković I Vj. _____ (Orljavac) ___I
I (Požežki Brestovac) ___I
I
I--* Rozika Jurković (1915-83) +Pakrac
I Vj.1934- Dolfi Peternel, Franičov (1910-44) +pog.kod Koprivnice

Ostali moravički Jurkovići

Dok je za Fabijana navedeno rodno mjesto Sela, za Franeta i Vinketa Jurkovića stoji samo (župa !) "Brod Moravice", što ne znači da i oni ne mogu biti iz Sela.

Također, sasvim je vjerojatno da su Frane i Vinko Fabijanova braća, što se može utvrditi samo uvidom u moravičke matične knjige.

Franeta i Julijanu (Uršulu) nalazimo na popisu Novincovih ukućana na broju Šp.90, dok su Vinko i Neža pravi utemeljitelji Španovice (Šp..52) i mora da su, kao i Fabijan stigli vrlo rano.

Vinko, kao stolar, nije ovisio o "gruntu", kretao se samostalno i dosta se selio.

Šp.
90 FRANJO JURKOVIĆ & JULIJANA (URŠULA) ABRAMOVIĆ
___I (* Brod Moravice,1835) (1831-96) I
I I _____ I
I
I--* Franka Jurković (1863)-Vj.1887-Mata Novinc (1853),udovac,Šp..90

Šp.52 VINKO JURKOVIĆ (stolar) & AGNEZA KOLAR
 _____ I (*Brod Moravice, 1840-98) (iz Čaglića) I
 I I
 I
 I--* NIKOLA JURKOVIĆ (1868) - ?
 I--* Marija Jurković -Vj.1890- Ive Svjetličić (*1866,R.Gora), Šp..58
 (* Čaglić, 1870) (Jože Svjetličić & Ana Leš, Adamova)

Ranijoj djeci gubi se trag. Agneza također umire rano,
 i Vinko uzima Katu Oblak, koja nije od naših Oblaka.)

M r k o p a l j s k i J u r k o v i ć i

Tone Jurković i njegova Marija Jerbić vjenčali su se u Mrkoplju pred sam veliki put do Španovice, kad je njihov Ive imao već deset mjeseci - ni u ono vrijeme nikakvo veliko čudo. U Španovicu stižu malo iza prvoga vala "Raunagarcou i Krajncou" i utemeljuju kuću broj Šp..37.

Dugovjeki Tone (1839-1929), španovački rekorder po godinama, mogao je iza sebe ostaviti brojno potomstvo da se i njemu i njegovom jedinom sinu nije dogodila ista tragedija - njihove mlade žene umiru u porodu. Uz to su i rane dječje bolesti odnijele nekoliko mladih života.

S 40 godina, udovac Tone uzima Mrkopaljku Rozu Kučan, udovicu iza pok. Luke Skendera, ali će i nju nadživjeti za punih 26 godina.

Ivetov Frane i njegova Ludmila prelaze u Baricu, pa je moguće da se tamo, u Siraču ili Daruvaru, nastavila loza mrkopaljskih Jurkovića.

Šp.37 TONE JURKOVIĆ & MARIJA JERBIĆ
 _____ I (1839-1929) Vjenč.1867 u Mrkoplju (1842-76) I
 I I
 I
 I---* IVE JURKOVIĆ -Vj.1904- Marija Crnković (1875-1909) +porod
 I * u Mrkoplju (Stipa C., iz Mrkoplja,
 ___I (1866-) & Terezija Mance) Šp..50 I
 I I
 I
 I--* FRANE JURKOVIĆ (1905-82) I-* ?? (Sirač ??)
 I +umro u Barici I
 I Vj.1929- I
 I Ludmila Troha (1911-82) I
 I (Petar Troha i M. Vončina)___I
 I
 I---* Sofija Jurković -Vj.1938- Dolfi Grgurić, krojač (1909) +5.X.42
 I (1907-85) + u Pakracu (Iva G. & Barbara Benčak) Šp.. 50

Frane je, kao mnogi u ono vrijeme, pretvorio svoju očevinu u putne karte, i "dao križ" bratu Poldetu, kako se govorilo za odustajanje od naslijeđa, kad se umjesto podpisa na ugovore i oporuke stavljao samo znak križa.

Poldetovu Franku, od mojih Lešovih, inače žilavog i dugovjekog roda, shrvat će još u mladoj dobi tuberkuloza, koja je nemilice harala Španovicom - i čitavom Europom.

Životni vijek Poldetovog Stipeta bit će nasilno dokončan kad i vijek čitave Španovice, 5.X.1942. Našli su ga *na Brezikam* s prostrijeljenom glavom.

Šp.49 MIHA KLOBUČAR (Ivetov) & LENA TOMAC
 _____ I (*R.Gora,1838-95) Vj.1867 (*R.Gora,1840) I
 I I _____ I
 I
 I--* FRANE KLOBUČAR (1867,+Amerika) I Otišli (1912 ?) u Ameriku
 I Vj.1890- Kata Larma (Velentikova) ___ I (Barberton,kod Akrona,Ohio)
 I
 I--* Lena Klobučar (1871)-Vj.1892- Ludvig Jurković (Fabijanov) Šp.16
 I--* Marija Klobučar (1874)-Vj.1894-Jože Kosec (Jozefov), udov. Šp. 6
 I
 I----* POLDA KLOBUČAR -Vj.1899- Franka Leš (1880-1917) Šp.57
 ___ I (1875-) (Frane Leš & Lena Brus) I
 I I _____ I
 I
 I--* Marija K. (1899)-Vj.-Pavle Ernješ
 I--* Katica Klobučar (1903) - ?
 I--* Rozika Klobučar (1909) - ?
 I--* FRANE KLOBUČAR (1912) - ?
 I
 I----* STIPA KLOBUČAR (1901) -Vj.1924- Barica Baronica, Šp.18
 ___ I +ub. u Špan. 5.X.1942 (Miha B. & Julka Kufner) I
 I I _____ I
 I
 I--* Justina Klobučar (1925)- Vj.- (Tomić) Novska
 I
 I--* FRANJO K. (1930) I-* (3 kćeri) (Novska)
 I Vj.-Kata Novinc I-*
 I (Pleternica) ___ I-*
 I
 I--* IGNAC KLOBUČAR (1932)- (Novska)
 I
 I--* Marija Klobučar (1939)- (Novska) (
 I

Jačeto vi («Jačicini») Klobučari (Šp.43)

Ovaj su broj utemeljili Ravnogorci Sebastijan Juričić (1826) i njegova Terezija Crnković (1833). (Juričić je jedno uže ravnogorsko prezime.) Nakon njihove nagle smrti preuzimaju tu kuću Ive Klobučar i Katarina r. Petranović sa svojim mlađim sinom Jačetom (*1844). (Petranovići su jedno uže delničko prezime, gdje se javljaju sredinom 18. stoljeća, zatim u Starom Lazu, blizu Ravne Gore.)

Netko, možda baš Jače, vraća Sebastijanovu djecu u Ravnu Goru (Mreticu 5, i Grgeta Juričića, 9 godina).

Šp.43 J A Č E K L O B U Č A R (Ivetov) & KAROLINA MARINIĆ
 I (*R.Gora,1844)-) Vj.1878 *Kupjak,1847-96) I
 I I
 I
 I---* FRANJO KLOBUČAR (1870-94) +
 I---* Antonija K.(1880,+Jaguplije) -Vj.1899- Franjo Krizmanić (Andrijin)
 I---* Anica Klobučar (1884,+Jagupl.) -Vj.1902- Polda Hace (Ivetov), Šp.67
 I---* Marija Klob.(1887) -Vj.1902- Karlo Hace (Ivetov), +pog.Svj.rat)
 I Vj.II-1919- Miha Podobnik (Tonetov) Šp.14 i 125
 I---* Tereza Klobučar (1889-1970) +81 g., Jaguplije
 I
 I---* PAULE KLOBUČAR -Vj.1901- Franka Grbac (1883-1904) Guštetova
 I (1877-1925) +tbc
 I Vj.II-1905 I-* Marija Klobučar(1909)
 I Amalija Kremer (1884-1969) I Vj.1927- Franjo Vizjak +
 I (*Orljavac, + Pakrac) I Vj.II-1932-Blaž Grbac (Ivetov) Šp.55
 I I-* Sofija Klobučar (1911) - ?
 I I
 I I-* FRANJA KLOBUČAR I-* Blanka Klobučar (1940) (nastavnica)
 I I (1914-67) I Vj.-I- Neverkla, Pakrac
 I I Vj.-Albina Novinc I Vj.II- Tonči Erjavec, veterinar, Pakrac
 I I (1920-2001) I-* Marica Klobučar (1943) - (Novo Mesto)
 I I (Toma N. & Tonka I Vj.-Anđelko Vrančić, veterinar
 I I Leš,Ivičova) I-* TOMICA KLOB.(1949-2001) -Vj.- (Pakrac)
 I I Hrv. branitelj,teški invalid Dom.rata
 I I
 I I-* PAULE KLOBUČAR (Pauletov)-Vj.1941-Marija Oblak (Stipetova)
 I I (1916-94)+Požega (1921-44) Šp.156
 I I Vj.II-1946 I-* IVICA KLOBUČAR
 I I Agica Leš (1920) I-* Zdenka Klobučar
 I I (Tonič L. & Marija I-*
 I I r.Crnković) Šp.188_I
 I I
 I I-* MIRKO KLOBUČAR (1918) +pog.1945 I-* MIROSLAV KLOBUČAR
 I I (u mat.knjigama: Milan Klobučar) I-* ZLATKO KLOBUČAR
 I I Vj.1941-Marija Kosac (Vinketova)_I
 I I
 I I-* Lojza Klobučar (1921-2001)-Vj.1938-Dolfi Januš (Toničov) Šp.48
 I
 I----* JURE KLOBUČAR -Vj.1903- Antonija Erjavec (1886-1981) + Kočevje
 I (Jačetrov) Šp.43 (Sebastijan E. & Margita Pojer)
 I (1878-1911 (*Tonka Vj.II-1919- Jakob Draksler) I
 I I
 I
 I---* ANDRE KLOBUČAR (1900-8.V.1943) + Voćin I-* Sofika K.(1919)- ?
 I Vj.1919-Julka Kosec (Ivan & Ant.Gnezda)_I-* Štefica K.(1921)
 I (Zagreb)
 I---* DOLFI KLOBUČAR (1904) - ?
 I---* JURE KLOBUČAR (1905) + pog.5.X.42 I-* ?
 I Vj. I-*
 I
 I---* IVAN KLOBUČAR (1909) +Vukovar ? I-* ?
 I Vj.1933 - (Voćin)_I-*
 I
 I---* STIPA KLOBUČAR (1914-72) +Daruvar I-* ?
 I Vj. (Brestovac ?)_I

Jaćicini "*Klabučòri*" ostaju na tom broju do samog kraja Španovice, kad je i ta kuća planula s većinom ostalih.

Nadimak "Jaćicini" počeo je, čini se, već s Jačetom, kojemu je, vjerojatno zbog nižeg rasta, taj nadimak dobro pristajao, a služio je i za razlikovanje "Jaćicinih" od Mihetovih Klobučara (Šp.49), pa se održao do samoga kraja Španovice. Posebno se taj nadimak odnosio na hrabru i osebujnu Pauletovu udovicu Amaliju Kremer - "*Jaćicu*".

Linka je Jačetova druga žena, i svi su njegovi Klobučari od Linke, kojoj je Jače "treća sreća", ali ne nakon razvoda, kao u današnja vremena.

Kao i većina španovačkih majki, i Linka je oplakala jedan dio djece u ranoj dobi. Posebno je težak bio udarac smrt 24-godišnjeg Franeta. A onda je i nju pokosila nesmiljena tuberkuloza, odmah iza Božića 1896.

Već na proljeće dolazi u kuću (dugovjeka !) Paulina Jelenčić da bude druga majka za šestero Linkine djece, a dovodi sa sobom još i dvoje svojih, Franku i Mandicu, iz prvog braka s pok. Gušetom Grbcem. Franka se udaje za Jačetovog Pauleta, ali umire samo četiri godine kasnije, i Paule dovodi svoju drugu i pravu sreću, žilavu, mlađu i dugovjeku Amaliju Kremer, iz imućne kuće orljavačkih Kremera.

(Volio bih pronaći više o sudbini te vrijedne obitelji. Danas Kremera u požežkom kraju više nema. Ako je netko preživio rat i poslijeratnu internaciju Nijemaca, mora da su kasnije optirali za Njemačku.

U sjećanju mi je borba za Orljavac, mislim 1943. Jedna manja njemačka jedinica povukla se pred daleko nadmoćnim partizanima unutar sela, te na kraju u prostranu, čvrsto građenu Kremerovu kuću. Očekivana pomoć iz Požege stigla je istom treći dan, tek da pokupe svoje brojne mrtve, mnogi od njih izmasakrirani. Čini mi se da su pri tom teško stradali i Kremerovi, i da je to bio njihov kraj u Orljavcu.)

Paule dugo pobolijeva i gubi bitku s tuberkulozom u 48-oj godini, ali je njegova neslomiva i osebujna Amalija (špan. "Malča") već ranije preuzela doslovno «na svoja leđa» ne samo domaće nego i kirijške poslove - kao i nadimak «Jaćica», pa za njeno pravo ime kao da nitko nije ni mario. Prije zore nahranila bi konje, pomuzla krave i skuhalo palentu, i u svitanje odlazila s konjima u Majdan iza Paleža i vratila se s kubikom «*šūdra*» (šodera) do kuće, dok su djeca još spavala, a onda je mali Franja, još snen, sjeo na kola koja su produžila za Čaglić. Jedva je držao uzde, koje mu nisu ni trebale, konji su sami znali put, i često se trgnuo iz sna tek kad su se kola zaustavila na cilju.

Od Jačetovih i Linkinih, dvije se kćeri udaju u Jaguplije. U idućoj generaciji u tom smjeru odlazi i Pauletov Paule.

Životni put Jačetove Linke nije mi poznat ??

Begovorazdoljski Klobučari

Drugo stablo Klobučara prenosi, mnogo kasnije, iz Begovog Razdolja (6 km od župe u Markoplju) Jače Klobučar (Matijin) koji se 1893. priženio k Novincima na broj Šp.39, za Pauletovu Rezu Novinc.

Vjerojatno s mladoženjom dolaze i roditelji Matija i Franca rođ. Ružić, po Ružićevoj vezi s Novincima.

Jače i Reza prelaze iz prenapučene Novincove kuće u svoju vlastitu (Šp.126). Jačetov jedini sin, Jure, odlazi u Kadanovce, a četiri su se kćeri poudale po Španovici.

K O R D I Š (*Krdižovi*)

Prema Burićevoj "Antroponimiji Gorskoga kotara", najranije je zabilježen Andreas Cordose, 1716. u Čabru, što nam govori da su Kordiši došli preko gornje Kupe iz Kranjske, odnosno preko Kranjske. Dvije generacije kasnije, u Prezidu, te podkraj 18. stoljeća u Ravnoj Gori pišu se "Cordis", te konačno Kordiš.

Na prvi pogled naslućujemo latinski korijen (cor, cordis = srce, engl. cordial, srdačan), s čim bih se rado složio, poznavajući barem naše "*Krdižove*").

Prezime Cordoso, kojih ima i u Torontu, vraća nas opet na onog prvog Andriju Cordose iz Čabra.

Da bi se došlo do čvrstih zaključaka, budući iztraživač treba dublje proučiti slovenske i talijanske rodoslovne izvore.

Likere (nekad pisano Leker) je s većom skupinom njemačkih rudara, ljevača, staklara i graditelja (Bajt, Lokner, Ožbolt, Šifner, ...) doveo hrvatski Knez Petar Zrinski za potrebe svoje ljevaonice i kovaonice novca u Čabru (1651), kaže naš Antun Burić.

Grga Kordiš i Marija Likerova dolaze u Španovicu desetak godina iza prvog vala doseljenika i preuzimaju 1877. kuću broj Šp.4. Od Josipa Šercla i Ane Gregorič koji odlaze u Zoljane kod Našica. Tu su kuću prvotno utemeljili Primož Župančič i Ana Dričnik, koji 1872. odlaze u Pakrac za vincilire.

Grgetova Marija dovela je sa sobom iz Ravne Gore i mlađu sestru Katu Liker (1866) koja se kasnije udaje u susjedstvo za Jožeta Kosca, Šp.6. Iz upisa Katinog vjenčanja doznajemo da su njeni (i Marijini) roditelji bili Urban Liker i Agneza Grebenc.

Srodstvo s Likerima u "Capragu" (Šp.15) nije jasno, ali je moguće.

Od starije generacije "Krdižovih", najživlje mi je ostao u sjećanju Tonič Grgetov, austrougarski žandar, od onih s perjanicama, s kojima nije bilo šale. Da nije Austrija propala, Tonič bi dotjerao do kapetana.

U jugosrbskoj žandarmeriji za Toniča nije bilo mjesta. Odpušten 1918. iz službe, radio je neko vrijeme u Osijeku na željeznici, gdje se pridružio "crvenim" štrajkašima, pa su ga i tu upisali u "crnu knjigu". Preostao mu je zanat s kojim se svaki Španovčan već rađa : šuma.

Godine su prošle, i Tonič je ostao stari neženja, bez obaveza i briga o familiji, uz to veseljak i dobar pripovjedač. Na svakom od stotina šumskih radilišta bio je barem po jedan od takvih. Bio je dobar s mojim Tatom i navraćao k nama u Požegu. Mi smo, djeca, s užitkom pratili njegove priče iz vremena rane slave mladog žandara.

Više o njemu u prilogu „Tonič Kordiš - Marko Prskula“..

Kordiši su bili poznati kao neumorni radnici. Posebno se sjećam govora o Grginom Jačetu bolje poznatom kao Jačko. Od njegovih unuka najviše mu je sličan naš ovdašnji (kanadski) Drago Grgurić, moj davni parnjak iz osnovne škole u Španovici, neumorni podkivač, farmer i uzgajatelj rasnih konja, sjeverno od Toronta, dokazani rodoljub na riječi i djelu, čiji konji, ukrašeni hrvatskim grbom, na utrkama nose ponosno hrvatska imena.

Šp.4 GRGA K O R D I Š & MARIJA L I K E R

I I (1815-1915) Vjenč.oko 1872,R.Gora (1853-1911) I

I I _____ I

I

I--* TOMA KORDIŠ, Šp. 149 -Vj.1900- Julijana Podobnik (1881-1911)

I I (1875-1958) +Pakrac (Andrija P. & Lena r. Ožvald) I

I I _____ I

I I

I I-* Cilika Kordiš (1901-79) -Vj.- Frane Jurković (Ludvikov)

I I + Pakrac +ub.5.X.42 u G. Grahovljanima

I I-* Albina K. (1907)-Vj- Toma Mance (Pepičov), kolar, Špan.102

I I

I I-* TOMA KORDIŠ (1903) I-* MILAN KORDIŠ (1931)-Vj.- (Bjelovar)

I Vj.1926- Kata Crnković I-* JOSIP KORDIŠ (1941)-Vj.- (Pakrac)

I (Vidakova) Drag. 36 I

I

I--* JAČE KORDIŠ (1878-1957 ?) -Vj.1904- Lena Kufner (1885-1921)

I I +umro u Prekopakri (Karlo K. & Roza Ban) Šp.32 I

I I _____ I

I I

I I-* Josipa Kordiš (1905-)-Vj.1924-Ivan Grgurić (1900) Šp.60

I I (+ub.1945 sa sinom Ignacom na Čukuru,Pakrac)

I I-* MATA KORDIŠ (1907) -Vj.1955- (Delnice)

I I-* VIKTOR KORDIŠ (1909) -Vj.- (Njemačka)

I I-* Rozalija K. (1911) -Vj.- Tonic Bajt,lugar, +ub.1941. na Zvečevu

I I-* Malča K.(1914)+ Argentina. Uspjela 1945.izbjeci u Italiju,itd..

I I

I I-* MILAN KORDIŠ (1913),+ub. u Pakracu I-* Irena Kordiš

I I 1945 - Vidi, «Stratište Čukur» I-* Zdenka K.

I I Vj.1940- Kristina Štefančić,Šp.192 I-* Štefica K.

I I

I I-* ADO KORDIŠ (1919), Toronto I-* KREŠO KORDIŠ - (Toronto)

I I Vj.1950- Lena Troha (1925) I

I (Jakob T. & Terezija Erjavec) I-* Zdenka - (Toronto)

I

I--* Cilika Kordiš (1880) -Vj.1899- Tone Crnković (Ivanov), Šp.95

I

I--* JOŽE KORDIŠ Špan.163 -Vj.1908- Julijana Januš (1888-1957)

I I (1883-1952) + Indija (Bartol J. & Franka Leš) I

I I _____ I

I I

I I-* BERTI KORDIŠ (1910) +Špan. 5.X.42 I-* ?

I I + poginuo junački, s puškom u ruci I-*

I I Vj.1939- Danica Žitković I

I I

I I-* Marija (1912) + Požega -Vj.1931- Berti Bajt,invalid,+ub.1945

I I-* Ana Kordiš (1914-90) +Ljubljana -Vj.1937- Toma Jaksetić

I I-* Katica Kordiš (1921) -Vj.1942- Zvonimir Crnković,+ub.13.6.1943

I I domobran IV gorskog sdruga

I I Vj.II-1956- Jakob Arlović, Županja

I I-* Franka Kordiš (1923) -Vj.1943- Franjo Takač, Pakrac

I I-* Paulina Kordiš (1926) -Vj.1948- Franjo Kotorac, Požega

I

I--* TONIČ KORDIŠ (1885) +Popovača - austroug. žandar u Bosni, itd..

I--* DOLFI KORDIŠ(1887) ??

Također, zahvaljujem ovdašnjem Adetu Kordišu za svaku staru španovačku riječ iz duboke memorije i za razjašnjenje nekih nejasnoća u ovom Rodoslovu.

K O S E C (*Kùscovi*)

Svi naši Kosci potječu od Jozefa Kosca i Ane Ržen, koji sa sobom dovode šestero djece, od trogodišnjeg Jožeka do 15-godišnje Marije. Oni dolaze "od Žužemberka" kao i Gregoriči i još neki naši "*Krajnci*", pa se i u Španovici drže u svom šoru, poznatom do kraja Španovice kao "*Krajnska*".

Jozef i Ana dolaze među prvim osnivačima i podižu kuću Šp.6, a kasnije preuzimaju i broj 9, od pokojnih susjeda Tome Senice i Marije Videnič, također iz *Carniolije* (Kranjske). Te dvije kuće ostaju do kraja "*Kùscove*".

Ivin Iva (zvan "Kujan") prelazi u Dragović na broj 84, a kasnije dolazi u Dragović i Ivin zet Ferdo Kufner.

Jedan dio Kosaca pokušava sreću izvan Španovice. Jožetovi Jože i Stipa rođeni su u Jaguplijama (kod Požege), a Gabrijel i Franka s brojnom familijom žive u obližnjoj Poljanskoj, iz koje 1943. pred partizanima bježe i sklanjaju se nekoliko mjeseci kod svojih u Požegi. Pod konac rata dolaze u Zagreb, gdje Gabrijel postaje podvornik u Rektoratu Sveučilišta, pa tu i stanuju. Moja ih je Mama sa mnom obilazila kad god je dolazila u Zagreb, pa su ti susreti s ljubaznim Gabrijelom i neumornom Frankom i meni ostali u dragoj uspomeni.

Njihova Terezija, prava ljepotica, danas u Kaliforniji, kao servirka kolača u obližnjoj Kazališnoj kavani osvaja srce Meštovičeva sina Tvrтка.

Josip odlazi u Australiju, a za njim, pod stare dane, odlazi i Gabriel s Frankom. Čujem da su tamo i pokopani, daleko od rodne grude.

Koscovo je pleme podnijelo teške ratne i poratne žrtve, među njima i jedna žena. U obrani španovačkoga dijela Dragovića poginuo je 5.X.1942 Pero Kosac, možda u probouju iz obkoljene občinske zgrade. Ali, taj proboj ne bi bio moguć da se tu nije našao i Koscov zet Ferdo Kufner. Kažu da je Ferdo bio taj koji se popeo na tavan i odkinuo letvu s čavlom na kraju. S tom je «kukom» iz otvorenog hodnika privukao u sobu mrtvog partizana, s redenikom i torbicom municije, kad su branitelji ostali sa svega par metaka.

Osim brojne Gabrijelove familije u Zagrebu, Kosci su danas u Jaguplijama, Novskoj, Gašincima, Daranovcima i Požegi.

Kosci su do najnovijih dana mučili muku s originalnim *krajnskim* prezimenom "Kosec", koje se u matičnim knjigama pojavljuje i u njihovoj četvrtoj generaciji. To je konačno natjeralo Grginog Tomu (Daranovci, kod Požege) da 1984. službeno promijeni Kosec u Kosac. Kad su toliko za Hrvatsku dali, neka se i prezime do kraja pohrvati !

Osnivači JOZEF K O S E C & A N A R Ž E N

Šp.6 I (1819-1900) (1828-74) I
 I (*Botijenci, Žužumberk) (Toplarevec, Žužemberk) I
 I I

I
 I
 I--* Marija Kosec (1850) -Vj.1868- Anton Gregorič, udovac, 42 god.
 I "iz Žužumberka" (*Prinča Vas, Žužumberk) Špan. 10
 I--* Lojza Kosec (1852)-Vj.1872-Lovro Scherzel (*1848,R.Gora), Šp.13
 I

I--* BARTOL KOSEC -V.1976- Marija Gregorič I-* JOŽE KOSAC (1882)
 I (1855-84) (1856,Prinča Vas) I Vj.1921- (Samarica,
 I * Toplarevec Moslavina)
 I Udovica Marija
 I Vj.II-1888 - Tonič Brus (Ivetov), Šp.20
 I

I--* JANEZ (IVA) KOSEC, Šp.9 -Vj.-1882- Antonija Gnezda, *R.Gora,1861
 I (1857-1918) * Frata,Rudolfswerth (Jure G. & Marija r.Bajt)
 I Kumuju Jakob Razboršek i Karlo Podobnik, "Tišlar"
 I (Kao često, kumuju «Krajnc Krajncu i Raunagarc Raunagarcu» !)
 I

I--* TONIČ KOSEC(1860-1921)-Vj.1884-Marija Plut (*1867) Hinje,Žužemb.
 I I * Gvozdansko (?) (Anton P. & Uršula r. Tekančič) I
 I I
 I I

I I-* ANDRIČ KOSEC (1896)- (Slav. Brod) I-* MILAN KOSEC (1939)-N.Sad
 I I Vj. I
 I I

I I-* VINKO KOSEC (1888-1925) I-* Josipa Kosac (1924)
 I I +nesreća u šumi,Popovača I Vj.1950- Mato Marošević, Pakrac
 I I Vj.-Kata Pleše, Drag.27 I-* Marija Kosac (1922)
 I I (Martin P.& Kat.Crnković) I Vj.- Milan Klobučar
 I I

I I-* Franka Kosec (1894-1962,+Zagreb)-Vj.-Matija Župančić, Šp.7
 I I

I I-* GABRIJEL KOSAC I-* BERNARDO KOSAC (1925-78) +Zagreb
 I I (1902) postolar I-* JOSIP KOSEC - Australija
 I + Australija I
 I Vj.1924 I-* Marija Kosac I-* Bernard
 I Franka Crnković I Vj.-Tvrtko Meštrović, I Meštrović,
 I (Vide C. & I sin kipara Meštrovića I sveuč.prof.
 I Marija Brus) I (Amerika) I (Houston,Texas)
 I Dragović 36 I
 I I-**** Još nekoliko Gabrijelovih u Zagrebu
 I (Marija, Ivanka, Alberta)
 I

I--* JOŽE KOSEC (Jozefov)-Vj.1885-Kata Liker I-* Reza K.(1886)
 I I *1862, Bršljinec, (1866-94) I-* FRANJO KOSEC (1889)
 I I Gvozdansko (Urban L.& Agneza I + 1955,Jaguplije
 I
 I Vj.II-1894 I-* JOŽE KOSAC,Špan. I-* Josipa Kosac (1930)
 I Marija Klobučar I (1906) +pog. I Vj.1951- (Klanjec)
 I (Miha K. & Jela I Vj.-Marija Celić I-* MATIJA KOSAC (1932)
 I
 I

I
 I I-* STIPA KOSAC, Dragović I-* Marija K.(1929)-Vj.-Jozo Majki,Pkc
 I (*1903) +pog. I-* Antonija K.(1931)-Vj.- (Zenica)
 I Vj.1928-Roza Crnković I-* VINKO KOSAC (1935)-Vj.- (Gašinci)
 I (Tone C. & Ana Šafar) I-* ZVONKO KOSAC (1938)-Vj.- (Gašinci)

Šp.9 IVA (JANEZ) K O S E C (Jozefov) & ANTONIJA GNEZDA
 I (*Frata, 1857-1918) Vjenč. 1882 (*R. Gora, 1861-1921) I
 I I
 I
 I--* DOLFI KOSEC (1883)+Gasinci I-* Reza Kosac (1909)
 I Vj. 1908-Eva Bajt (1886-1923) I Vj. 1928-Frane Gregorinčič
 I (Frane B. & Julka Grgurić) I-* MIHA KOSAC (1920-45), domobran,
 I +ub. na Križnom putu
 I
 I--* Tonka Kosac (1885-17.08.1943)-Vj.-Jure Podobnik (Nikolin), Šp. 14
 I + Ubijena na povratku s obrađivanja polja u Španovici.
 I
 I--* GRGA KOSEC (1890-5.X.42) I-* PERO KOSAC (1911) +pog. 5.X.42
 I +ub. u G. Grahovljanima I u Dragoviću
 I Vj. 1910-Kata Šercel, Šp. 13 I-* Paulina K. (1915) - (Beograd)
 I (Lovro Š. & Marija Bajt) I-* Sofa Kosac (1919)
 I I Vj. 1941-Berti Januš (1917-41)
 I I + Ubijen u šumi pri sječi drva
 I I-* TOMO KOSAC (1921) I-*
 I I Vj. I-*
 I I (Daranovci) I
 I I
 I I-* Kata Kosac (1925)-Vj. 1945-V. Maslač, Andrijaševci (Vinkovci)
 I I-* DRAGO KOSAC (1927) -Vj.- Reza Novinc (Viktorova), Požega
 I
 I--* IVA KOSAC (1894- ??) I-* Roza Kosac (1916-82) + Požega
 I Dragović 84 I Vj. 1936- Paule Novinc (Juretov)
 I Vj.- Marija Stambulić I-* GIRARDO KOSAC (1919-45) +Križni put
 I (Mata S. & Johana I-* IVICA KOSAC (1923-98)
 I r.Grbac) Šp. 70 I + Umro u Kanadi (London, Ontario)
 I
 I--* Lucija Kosac (1897-1975) -Vj.- Ferdo Kufner (Toničov)
 I + Rešetari +ub. 1944 u Pakracu
 I
 I--* Julijana Kosac (1900) -Vj. 1919- Andrija Klobučar
 I Vj.-II-1944- (Zagreb)
 I
 I--* Katica Kosac (1903) -Vj. 1920- Jure Štemberger
 I Vj. II-1927- Iva Crnković

K O V A Č (Kavòči)

Kovači spadaju u brojnija goranska prezimena s preko 300 duša u 44 naselja (popis 1948), a ponajviše ih ima u gerovskom kraju.

Naših Kovača (u Španovici, Dragoviću i Kusionjama) ima četiri obitelji, najprije Matija iz Grižana, a onda, puno kasnije, tri Josipa iz Požara, župa Turke.

Matija Kovač iz Grižana

Matija Kovač, Matijin (* 1844, "Grižani kod Rike", uzima 1869. "Raunagarku" Mariju Vončina (1849), Apolonijinu. Stanuju kod Bujanovih na broju Šp.51, a onda se dosta sele. Jedini sin, Paule prelazi u Pakrac, pa je moguće da od njega ima Kovača u pakračkom kraju.

MATIJA K O V A Č (Matijin) & MARIJA VONČINA
____I (*1844, Grižani "kod Rike") (1849, Ravna Gora) I
I I _____ I
I
I--* Viktorija Kovač (*Špan.1871) -Vj.1896- (Pleternica)
I--* Marija Kovač (* Daruvar,1873)
I
I--* PAULE KOVAČ (*Špan.1875) I-* ?
I bravar, Pakrac ("Kolona") I
I Vj.1897-Julijana Bohm I
I (Michael B.& Karolina Henk)___I
I
I--* Roza Kovač (*Bizovac,1885)

J o s i p K o v a č (Grgin) - u r a r

Josip Kovač (Grgin) vjenčao se najprije 1898 s Marijom Rugole iz Požara. Iz tog braka preživjela je rano doba samo Julijana (1908), kojoj se kasnije gubi trag.

Udovac Josip uzima 1909. Anu Tomac, možda u rodu s Grgom Tomcem, Šp.151. Josip i Ana podići će četiri sina, ali će od njih preživjeti rat samo najstariji, Zvonimir ! Kusionjski kovači višestruko su povezani s dragovačkim i španovačkim Goranima i pokapali su svoje mrtve u Španovici.

Kusionje

120 JOSIP K O V A Č (Grgin) & ANA TOMAC
_____I (*Požar,1875-1941) Vj.II-1909 (*Požar,) I
I I _____ I
I
I--* ZVONIMIR KOVAČ (1911) I-* Anka Kovač (1940)-Vj.1959-(Pakrac)
I Vj.1937- Barbara Marošević ___I
I (*Donja Obrijež)
I
I--* JOSIP KOVAČ (1915-37) +Umro u Mostaru, vojna bolnica
I
I--* BLAZ KOVAČ (1918-45,progl.mrtvim 1951) I-* Marija Kovač(28.8.1942)
I Vj.1941-Štefanija Draksler (1921) I (Kusionje 120)
I (Tonič D. & Julka Oblak) ___I Vj.-Josip Szarvas,Pakrac
I
I--* VINKO KOVAČ (1920-45) +Križni put (Progl. mrtvim)

Zato mi je još više žao da imena Vinka i Blaža Kovača nisu upisana na našem spomen-obilježju u Španovici. Možda još nije kasno.

Pauletovi Kovači (Pauleta Kovača i Marije Mauhar)

Vjerujem da su Josipovi roditelji, Paule i Marija Mauharova, došli u Španovicu negdje prije Prvoga svjetskog rata.

Župnik je umjesto kućnog broja upisivao samo "nova kuća", preko puta od Čarovih. Od Svjetličevih, prema Dragoviću, dijelila ih je staza i potočić, dolje sve do Pakre.

Posebno mi je drago da sam uspio složiti i ovaj rodoslov, zbog Vinka, velikog hrvatskog i španovackog rodoljuba, prvog španovačkog zrakoplovca, koji je, daleko od domovine, s velikim žarom pratio danomice naš obrambeni Domovinski rat i velikodušno pomagao naše akcije.

"Moje su misli uvijek u domovini, samo mi tijelo tumara ovdje u toj hladnoj tuđini", piše Vinko početkom 1994, obradovan da se sprema sabor španovčana za Duhove u Pakracu. Istoga proljeća, pred Duhove, šalje čestitku našoj Zavičajnoj zajednici :

"Dragi naši Španovčani ! Svima, ali svima Vama, želim sretne Duhove. Drago mi je da je došlo tako daleko, posveta križa i zvona, te groblja. Želim da vas što više bude, te da se dobro sprovedete.

Vaš Vinko Kovač sa familijom."

Došao je i na naš veliki Drugi sabor 1996, pa je i on čuo čvrsto obećanje župana Ante Bagarića pred tisuću i pol Španovčana iz čitavog svijeta, velikim brojem naše ravnogorske braće sa svojim pjevačkim zborom, pred nadbiskupom Franjom Kuharićem i brojnim uzvanicima : "Španovica će biti vraćena !" A onda se Vinko duboko i teško razočarao ne vraćanjem naše hrvatske Španovice (Udbine, Boričevca, itd...) od strane naše hrvatske (!) vlasti.

	Paule Kovač & Marija Mauhar	Jakob Čop & Marija Crnković	
	I_____I	I_____I	
	I	I	
Špan.	<u>JOSIP K O V A Č (Pauletov)</u>	&	<u>JULIJANA Č O P</u>
_____I	(* Požar, 1896-1937)	Vj.1919	(* Drag. 1899) I
I	I_____I		I
I			
I--*	VINKO KOVAČ (1921) -Vj.- (Njemačka)		
I	Zrakoplovac NDH		
I			
I--*	Franciska Kovač (1929) -Vj.1950-	Ivan Veitz, Lipik	

Kad je Vinko još čuo da se na našim temeljima otimačima obnavljaju kuće i gospodarstva, njegova ga je ojađenost toliko mučila da je zamolio mog brata Tončeta da mu više ne piše ! Strašno.

J o s i p K o v a č (A g n e z i n)

Ovaj Kovač (*1877), također iz Požara, vjenčan je 1902. s Marijom Kulhanek iz Pakraca. Iz tog braka je Antun (1913), vjenčan 1941. s s Anom Stanešić, te Matija (1923). Antun s Anom prelazi u Požegu, a Matiji se gubi trag.

Iz drugog Josipovog braka s Terezijom Bonjai, iz Filipovca, ostala je samo Terezija Kovač (1932), vjenčana u Badljevini.

K R I Z M A N I Ć

Za razliku od brojnih goranskih prezimena "*krajnskog*", njemačkog ili nekog drugog stranog porijekla, Krizmanići su jedno staro hrvatsko prezime. Goranski su Krizmanići vjerojatno migrirali pred Turcima iz Like, gdje su i danas brojni. Uzmimo za primjer samo veliko (herojsko !) Saborsko, gdje su Krizmanići u ogromnoj većini.

Prema Burićevoj "Antroponimiji", u Gorskom kotaru najviše ih ima oko Lukovdola, te u Velikim i Malim Dragama, na cesti od Brod Moravica prema Kupi, na tragu zbjegova skroz u Sloveniju. Burić navodi Miku Krissmanicha (1660) u Gorencima (Lukovdol), Martina Krismanicha (1670) u Iševnici kod Broda na Kupi, Martina Krizmanicha (1759) u Šijama kod Kupjaka, Andriju K. (1776) u Kupjaku, itd...

U Pakračkim matičnim knjigama nigdje nije upisano porijeklo naših Krizmanića, ali ima razloga da se opredijelimo za Kupjak, odnosno Šije, ni dva kilometra od Kupjaka prema Ravnoj Gori. Andrija Krizmanić (1835-90) i Anica r. Dološić (1845-1917, + u Jaguplijama) vjenčani su 1864, čini se u Kupjaku, odnosno u tadašnjoj župi (Skrad ili Ravna Gora). Prema Buriću, Šije su jedino mjesto u kojem je bilo i Krizmanića i Dološića !

A zanimljiva su i imena malo prije navedenih Burićevih Krizmanića u Šijama i Kupjaku, Martin i Andrija, koja se obdržavaju generacijama kod naših Krizmanića, sve do danas, čak u Torontu. Konačni dokaz naći će budući iztraživač kad pogleda u matične knjige Kupjaka, Skrada i Ravne Gore.

Dološići se također pišu Dolušić (Matija Crnković i Tereza Dolušić, osnivači dragovačkih Crnkovića, "Vidakovih", Drag.7, iz Gramlja kod Skrada), a najranije se pojavljuju 1670. kao Dolišić, uz Kupu, te u Brodu i Iševnici. S obzirom da su i naši Krizmanići i dragovački Crnkovići nosili zajednički nadimak «Hruškari» mora da je to bilo po njihovim Dološićkama / Dolušićkama !

I još jedna zanimljivost. U Pakracu je 1921. umro Jakob Krizmanić, pilanski radnik, rođen u Kupjaku 1853. Što ga je dovelo u Pakrac - nije li on Andrijin mlađi brat ??

Andrija i Anica spadaju u rane osnivače Španovice. Prema nekim upisima, oni su najprije na broju Šp.59 (Šifnerova kuća), onda dugo na broju 53, i konačno na broju 38 (gostiona, trgovina i pošta).

Anica je s Andrijom rodila 13-ero djece, od Barbare (1867-74) do Josipa (1889-1904), od kojih je samo petero poživjelo do zrele dobi, ostale su pokosile dječje bolesti i epidemije. Najteži gubitak bila je pogibija 15-godišnjeg Josipa pod šumskim vlakom. Težka su to bila vremena i mukotrpan život, i primjer Anice i Andrije nije nikakva iznimka za staru Španovicu. Andrija umire (od kašlja) već 1890, kad je Martinu 17 godina, najmlađem tek godinu dana.

Martinova prva žena, Julijana, od mojih Erjavaca, umire od raka u 21-oj godini života. (Njena majka Tonka r. Leš, meni prabaka, sjećam se, oplakivala je svoju Julkicu do kraja svog dugog života.)

Martin ostaje s dvogodišnjom Katicom, i svega 4 mjeseca nakon sprovoda uzima (na Svijećnicu 1901) opet Julijanu, Antona Trohe i Romane Ružić, s kojom će na noge postaviti sedmero djece. (Ivan Ružić i Mara r. Skender, Šp.31, Mrkopaljci, spadaju među najstarije i najranije osnivače Španovice. Njihove četiri kćeri sretno su se i plodno poudale, i preko njih su si rod svi potomci Stipe Čara, Mate Novinca, Antuna Trohe i Toneta Kufnera - Ferdetovog.)

Majka Anica, 46-godišnja udovica, udaje se istoga ljeta (1890) u Jaguplije i vodi sa sobom 6-godišnjeg Nikolu i 4-godišnjeg Andriju.

ANDRIJA KRIZMANIĆ & ANICA DOLOŠIĆ

I (1853-90) Vjenč.1864 (Kupjak ?) (1845-1917) I
I I
I
I--* MARTIN KRIZMANIĆ-Vj.1897-Julijana Erjavec I-* Katica Krizmanić
I (1873-24.X.1931) (1879-1900) Tone E. I (1898-1983,Lipik)
I & Tonka Leš, Šp.74 I Vj.-Paule Larma
I MARTIN-Vj.1901 I (Matijin)
I - Julijana Troha I-* Marija Krizm.(1905-1936)-Vj.-Franič Peternel
I 1879-13.V.1941 I
I (Antun T. & I-* Elza K.(1909)-Vj.-Antun Seibert (1905,+ub.1944)
I Romana Ružić, I (Vidi «Ostala prezimena», Seibetrtovi)
I Ivana R. i Mare I sve četvorice braće Seibertovih
I r. Skender, I
I iz Mrkoplja) I-* Agica Krizm.-Vj.1934- Toni Pezeta (Siksto P.
I I (1914,+Pakrac) & Regina De Žan)
I I
I I-* Julka Krizmanić (1918-90)-Vj.- Tonči Grbac, kolar (Jakobov)
I I
I I-* VIKTOR KRIZMANIĆ (1907) I-* DRAGO K.(1930-74) I-* KREŠIMIR K.
I + Vješan 12.XI.44,Bučje I Vj.-Vera Larma (1934)I-*
I I Vj.8.o2.1930 I (Dragan L.& Tinika) I
I I Agica Brus (1910-85) I
I I (Stanko B.-Martinov, & I-* Blanka Krizm.-Vj.-(Dubrava, Zgb)
I I Franca Larma,Štefanova I-* Dubravka K.-Vj.-B.Smojvir,Vidovci
I I
I I-* TONČI KRIZMANIĆ -Vj.15.6.30-Gusta Vončina I-* Zdenka K.(1932)
I I (1908-80),legionar na Izt.boj. (Stipina) I-* Biljana K.(Zgb)
I I
I I-* IVICA KRIZMANIĆ I-* STIPO KRIZMANIĆ (1933) I-* Irena Krizm.
I I (1910,+str.1948) I Vj.-Ruža I (Toronto)
I I Vj.16.2.1930 I
I I Kata Jakšetić I-* MARTIN KRIZMANIĆ(1936) I-* IVO KRIZMANIĆ
I I (1913-2003) I Vj.-Ana I-* Kata Krizm.
I I (Jure J.-Jakobov & I (Toronto,Kanada) I-* MARTIN KRIZM.
I I Ant.Leš -Franetova) I
I I I-* DRAGO KRIZMANIĆ (1940) I-* GORAN KRIZM.
I I Vj. Mileva I (Zgb)
I I
I I-* PEPO KRIZMANIĆ-Vj.Dobrana Milić I-* JOSIP KRIZMANIĆ (1939-1903)
I (1916,+ub.1945) (*1915,Nikšić) I-* Vanda Krizm. (1936) Zagreb
I
I--* JAKOB KRIZMANIĆ, Andrijin (1871-83)
I
I--* FRANJO KRIZM.,Andrijin (1875) I-* Ana Krizmanić (14.7.1902-1977)
I Vj.1899- Tonka Klobučar I Vj.1926 (Jaguplije)
I (Jačetova) Šp.43 I-* Kata Krizmanić (Jaguplije)
I
I--* Marija Krizm.,Andrijina (1877-1914) I-* Ivan Grg.(1900)+ub.1945
I Vj.1928-Stipa Grgurić (1870-1935) I-* Sofa G.(1911)-Vj.-J.Neruda
I (Marko G.& Barbara Leš,Adamova) I-* (i još tri kćeri)
I
I--* NIKOLA KRIZM.,Andrijin (1885) I-*** (Tri sina, Ivan, Vinko i Jozo,
I +Jaguplije, 1961 I ali svi bez mužkog potomstva)
I
I--* ANDRIJA KRIZM.,Andr.(1887) I Bez vlastitoga potomstva, Andrija i
I Vj.1909- Marija Koščić I Marija posvojili su Sofiju Grgurić,
I koja se udaje za kovača Josipa
I Nerudu (Oboje pokopani u Požegi)

Najstariji, Franjo, ostaje još neko vrijeme u Španovici, gdje se rodila i njegova Ana (1902), krštena po baki Anici, a to si je ime i sama "donijela sa sobom na svijet", *prnĕsla iz sĕba na svĕt*, kako se to reklo, jer se rodila svega par dana prije blagdana Sv. Ane. Tako su španovački Krizmanići presađeni u Jaguplije. Nažalost, Krizmanićevo je ime u Jaguplijama nedostatkom mužkoga potomstva postepeno ugašeno.

Kroz trideset godina zajedničkog života (1901-31), Martin i njegova druga Julijana podići će na noge osmero djece.

Prema podacima iz knjige "Španovica" mog brata Tončeta Erjavca (str.43), već 1905. polaže Martin izpit za poštanskog agenta i dobiva koncesiju za otvaranje pošte, koja je pokrivala čitavo područje občina Dragović i Bučje. Kasnije polažu poštanski izpit sin Viktor i kći Agica. (Viktor je po propasti Španovice radio 1942-44 na pošti u Lipiku.)

Par brzih konja prevezio je poštu do Španovice u sigurnim poštanskim kolima, ustvari u velikom metalnom sanduku na točkovima, s jakim lokotom na vratima, što podsjeća na slična kola u kaubojskim filmovima. "*Šli sa ku auto*", pripovijedala mi je *Teta-Kata* Krizmanić rođ. Jakšetić u staračkom domu u Požegi).

Na izborima za obćinske odbornike 2.10.1927 ("Španovica", str.87) kandidirali su se za obćinu Dragović ma listi Hrvatske republ. seljačke stranke Stipice Radića Martin Krizmanić, Tonič Vrtar i Franič Peternel. Prevladali srbski radikali, kojima su nakon izbora prišli "samostalci", ali su za kotar Pakrac premoćno pobijedili radićevci. Zanimljivo je čitati imena radikala (Stevo Uzur, Lazo Radojčić...).

Teta-Kata (r. Jakšetić, 1913-2003, supruga Ivica Krizmanića) živo se sjećala godina podkraj Martinovog života (vremena "velike krize") i mnogih detalja, kao mlada snaha u velikoj Krizmanićevoj kući, s gostionom, trgovinom, kuglanom, pecarom i ciglanom. Sjetila se i imena konja, Modar i Lisac, i kobile Linde koja je sama vukla poštu, umjesto onog brzog para iz boljih vremena. Vjerojatno je s poštom stizao i dio robe za dućan. Godišnja plaća poštanskom agentu iznosila je pred Prvi svj. rat 635 forinti, kad se za forintu kopalo čitav dan u polju.

Sve do svoje nagle smrti, Martin je držao punu kontrolu nad svim poslovanjem, i bez njega se iz dućana ni za kućanstvo ništa nije uzimalo. Njemu se posebno serviralo za okruglim stolom u gostioni, pokraj peći, s pogledom na prolaz u dućan i zbivanja u dućanu. Do nogu mu je pod stolom vječno ležao neki od pasa, Sultan ili Šaro, a ponajviše njegov ljubimac Vezir. Hranio ih je ostacima svojih obilnih obroka.

Vezir je uporno pratio Martinov sprovod i ostao ležati na grobu. Odlazio je tamo i dalje, sve dok na grobu nije uginuo...

Martinov spomemik od crnog mramora ležao je još 1975. licem u travi, s razbijenom slikom, na uništenom španovačkom groblju. Četiri godine kasnije više ga nije bilo, kao ni željezne ograde kojom je bio uokviren grob učitelja Vjekoslava Vukotića (+1927), nasred groblja.

Viktor je po padu Pakraca (13.9.1944) doživio tešku sudbinu, zajedno s brojnim pakračkim Hrvatima - partizansko montirano "suđenje" u Hrvatskom domu, lažni svjedoci, jedni te isti tuže i sude, Bogdan Crnobrnja, Karlo Mrazović i Dušan Čalić koji uz to još i izvršava kaznu : kad je Viktor 12.XI.1944, još živ, na « Popovoj livadi » na vrh Bučja pao s vješala (od davnina "prst Božji", dokaz nevinosti), prilazi Dušan Čalić s pištoljem i hitcem u glavu dokrajčuje Viktora, prema svjedočenju Tončeta Grbca, kolara, koji se tamo našao na prisilnom radu, zatočen u zloglasnom logoru Mijači-Bučje. (Vidi «Spomen-

knjigu» zatočenika Dolfeta Januša i prilog «Bučje, kobno Bučje», u drugom dijelu ovog Rodoslova.)

Pitam se, ako su u Rusiji pravno rehabilitirani svi politički osuđenici, zašto to još uvijek nije učinila naša hrvatska država ??

O «suđenju» Viktoru i ostalim žrtvama crnog partizanskog spektakla 1944, o utjerivanju straha u kosti Hrvatima pakračkoga kraja, sve do bučkoga mučilista 1991, više u posebnom prilogu "Bučje, kobno Bučje".

Ivici nije dokazano niti jedno krivično djelo, ali je ipak osuđen na smrt kao "političko lice". Bio je jedno kraće vrijeme mjestni "tabornik" na Bučju, a onda pozvan u domobranstvo u Bosnu, gdje je bio ranjen u ruku i nosio ju u povezu u vrijeme pada Španovice. Uzalud je Teta-Kata obišla pet sela oko Bučja skupljajući podpise svom Ivici u prilog ... Sve njegove muke u daruvarskom zatvoru prije strijeljanja, i krv na mjestu gdje je jedne noći 1948. smaknut, prekrila je zauvijek trava uz rub daruvarskog groblja.

Najmlađi, Pepo, preživio je sve moguće borbe u ratu, ali nije smio preživjeti poslijeratni Križni put. U obrani Kamenskoga (22.VI.1942), kad je ponestalo municije, uspio se probiti preko brda u Orljavac. U dva navrata, 6.IX. i 4.XII.1944 sudjelovao je, zajedno s Franjetom Trohovim u obrani požeške bolnice, kad je već došlo do borbe s partizanima prsa o prsa u samom ulazu.

Ratnim križevima Krizmanićevih dodajte još i zeta Antuna Seiberta, pakračkog stolara (1905, +ub. u listopadu 1944. u partizanskom logoru u Mijačima).

K U F N E R

Svi španovački Kufneri dolaze iz Ravne Gore. Prezime je očito njemačkog porijekla, izvedeno iz riječi Kupfer, bakar.

Prema njihovim osnivačima, podijelimo Kufnere u četiri stabla :

- Andretove Kufnere, po Andretu Kufneru i Barbari Brus, osnivačima broja Šp. 23,
- Ferdetove Kufnere, po Ferdetu Kufneru i Neži Grgurač, osnivačima broja Šp. 81,
- Louretove Kufnere, po Louretu Kufneru i Mariji Brenc, na brojevima Šp.32, 72 i 73, te
- Pauletove Kufnere, po Pauletu Kufneru i Margareti Polančić, osnivačima broja Šp.22.

Najvjerojatnije, Andretovi su u blizkom srodstvu s Pauletovim Kufnerima na susjednom broju Šp.22, ali je za to potreban uvid u ravnogorske matične knjige. Ferdetovi nisu rod s Pauletovima niti s Louretovima, pa među njima postoje ženitbene veze.

Naši Kufneri, španovački, bučki i dragovački, izpisali su, zajedno sa svojim zetovima najžalostnije stranice španovačke povijesti.

K u f n e r i " A n d r e t o v i "

Sve govori u prilog tome da je Andre zapravo "Pauletov" Kufner, nećak Pauletov, možda i sin, ali bi za to trebali pogledati u ravnogorsku Maticu vjenčanih. Kućni su im brojevi Šp. 22 i Šp.23.

Nadalje, moja je mama (Antonija Larma), Pauletova praunuka, spominjala Tetu Maričku Kufner (Andretovu) kojoj se 1893 priženio Franič Pirc, legendarni "*pajdòš*" mog djeda Toniča Larme, oženjenog za Francisku Januš, unuku Pauleta Kufnera, osnivača Šp.22. Iz toga zaključujem da se veza ove dvojice nerazdruživih veseljaka i pjevača zasnivala na srodstvu njihovih žena, Franke i Maričke.

Andre Kufner i Barbara Brus, mladi bračni par, tek vjenčani u Ravnoj Gori, stižu među prvima i podižu kuću na broju Šp.23. Do zrele dobi preživjet će im 6 kćeri i samo jedan sin (Matija), ali se njemu i njegovoj Rozaliji (Mađarici !) kasnije gubi svaki trag.

Zato su Andretovu i Barbarinu (Kufnerovu i Brusovu) krv naslijedila djeca brojnih Španovčana koji su se poženili s Andretovim kćerima, Grbci, Pirci, Mancetovi (Jožetova djeca, unuci i praunuci, "Krištofovi" Nađovi, Šarfijevi, Nemetovi, Štimci,...), te Novinci (Ignacovi), Oblaki i Baronice, a u Virovitici Peterneli i Ignacovi Kufneri.

ANDRIJA K U F N E R & BARBARA BRUS

_____I (1840-1912) vjenč.1864 (1843-1922) I
I
I
I--* Marija Kufner (1867)-Vj.1883- Ivan Grbac (1855-91), Šp.64
I (Vidi: Grbci, "Kolarovi")
I Vj.II-1893
I Franič Pirc (*1862, Knežak, Ilirska Bistrica)
I
I--* Antonija K. (1870) -Vj.1887 -Jože Mance (*Mrkopalj,1865)
I
I--* Katarina K. (1874) I-* FRANJO KUFNER (1913) I-* VINKO KUFNER
I I Vj.1918-Marg.Vončina I (1915)
I _____I (Mihetova,Šp.101) I-* Ana Kufner
I I
I I-* Francika K. (1895) -Vj.1925- (Špišić-Bukovica)
I I-* Katarina K. (1897) -Vj.1919- Franjo Peternel, Virovitica
I I-* IGNAC KUFNER (1901) -Vj.1919- (Virovitica)
I
I--* Amalija Kufner (1876) -Vj.1895- Polda Oblak (Franetov)
I--* Julijana K. (1880)-Vj.1897-Miško Baronica, Juretov (1874-1906) Šp.18
I
I (*Legendarna «Jula Babica» koja je dovela na ovaj svijet stotine*
I *španovačke djece, mislim i mene. Poznata i po veseloj naravi i*
I *pjevanju na krstikama. Pamtim njen lijep glas i njenu omiljenu*
I *pjesmu, «Da je višnja k'o trešnja.» Dok živi sjećanje na nju,*
I *živjet će i ona.*
I
I--* Lena Kufner (1882) - ???
I
I--* MATIJA KUFNER (1878) I-* Cilika (1901) - ???
I Vj.1901-Rozalija Finta I-* Marija (1908) - ???
I (*Mađarska,1881) I

Kufneri ("Ferdetovi")

Ferdo Kufner (1821-88) i Neža Grgurač stigli su, s petero djece u dobi od 2 do 15 godina, već s prvim valom ravnogoraca i osnovali broj Šp.81. Ferdetovo ime naslijedit će unuk Ferdo K.(1896-1944), junak obrane obćinske zgrade u Dragoviću.

Grgurači, također Ravnogorci, javljaju se najprije kao Gregorači, a u Gorski su kotar došli iz Gornje Kranjske, danas Srednje Primorsko, oko 1730, zajedno s Bajtima, Brusima, Grbcima, Svetličićima, itd...

Ova mi je grana naših Kufnera osobno najpoznatija, po Ferdetovom Franji, ili popularno "Ferencu" Kufneru, drugom po redu rođenom Španovčanu (28.3.1866, + Pakrac 25.5.1944).

Ferencov Jože pao je iznad Šumetlice u rano proljeće 1942, a brat mu Marko junački je branio svoju kuću do kraju i u njoj izgorio, zajedno sa susjedom i suborcem Milanom Abramovićem. Ali su na ulazu u kuću ležala i dvojica partizana, još opasani redenicama municije.

Sutradan, u utorak 6.X.42, lahor sunčanog jesenskog dana širio je miris paljevine, spaljene stoke ali i ljudi. Iz težih greda još su se izvijale perjanice tankog dima. Od stasitog Marketa ostala je u pepelu samo hrpica kostiju. Pokupili su ih u drveni vojnički kovčeg i pokopali do još svježeg groba brata mu Jožeta. Konačno, tek u slobodnoj Hrvatskoj dostojno je spomenikom obilježen grob braće Jožeta i Marketa, odmah do velikog skupnog groba u kojem leži, bez lijesova, blizu osamdeset žrtava od 5/6.X.1942.

Marketov ubojiti pištolj teškog kalibra ("šunku", kako ga je zvao) nikad nisu našli.

Tako je nestala Marketova krojačnica, s obaveznim "*tafelbetom*", u kojem više nisu spavali šegrti, ali su se držale bale materijala, *štruksa* i *tajfelzajga* za šumske hlače, *rajthozne* i *pumparce*, a u dobra vremena i finog vunenog štofa i *žòmeta* (samta). Sjećam se velikog kataloga s uzorcima štofova iz kojega su dečki, mladi furmani, naručivali odijela za vjenčanje, a gazde ("akordanti") odijela za proslavu Duhova, za veliki godišnji pokladni ples (*antrej*), ili za brojna kumovanja, sve to ovjekovječeno na sačuvanim vjenčanim i svatovskim slikama...

Sve je to propalo, zarušeno u podrum, zajedno s Marketovim pištoljem. Ostale su samo priče i šale iz tog *šnajderaja*, omiljenog mjesta okupljanja, osobito predvečer, kad se bez danjeg svjetla više nije moglo raditi. O tome više u posebnom poglavlju.

Tonka je poživjela u Pakracu još lijepe godine sa svojim Stipom Drakslerom, bačvarom, otcem našega neumornog i zaslužnog odbornika središnje Zavičajne zajednice u Pakracu, također bačvara, Tome Drakslera.

Tonkine sestre Mretice najviše se sjećam, kao *Strina-Mrite*, udane za Stric-Jakoba Erjavca, tatinog bratića, neposredno nama preko ceste. Skromna kućica, do ceste brajda pod kojom je stari *Ferenc* na klupici, iz *šlakca* u *raki* (sa šljakicom u ruci), proveo mnoge dane čuvajući Mretinu dječicu, dok su ostali radili na poljima.

O starom Ferencu, ako stignem, više u posebnom prilogu, na kraju knjige. Ovaj košćati dugovjeki ljudina rodio se na samom početku Španovice i proživio njenu propast i pogibiju dvojice sinova. Smrt ga je poštjednala od strahota pada Pakraca (13.9.44)

i pogibije trećega sina, te krvavog poraća kad su mu nestali četiri unuka (Lojzi, Pepič, Vinko i Poldič ...O njima, i mojoj u crno zavijenoj *Strina-Mr̀itici*, više u rodoslovu *Grgetovih* Erjavaca).

Dugovjekom koščatom Ferencu preostao je tek po koji zub, po čemu je ušao i u španovački rječnik. Kad smo perušali kukuruz, pa se kojiput izpod perušine umjesto zlatnog klipa našao jalov «*klasinc*» s tek po kojim zrnom, svi su imali riječ za takav oklasak : *ferenc*. («*Najdu sn šê ònga ferenca*» !)

Šp.81 FERDO K U F N E R & NEŽA GRGURAC̃
 _____ I (1821-88) Vj. u R. Gori (1826-84) I
 I I _____ I

I
 I
 I--* Marija K. (1850) -Vj.1867-Karlo Podobnik (Jožetov, Šp.75)
 I *** Karlo i Marija osnivaju za sebe Šp.86)
 I--* Kata K. (1857) -Vj.1875- Frane Čar (Franetov, Šp. 3)
 I
 I--* TONIČ KUFNER (1861)-Vj.1883-Kata Ružić (* Mrkopalj 1864)
 I (Ivan R. & Marija Skender)
 I--* Lucija K. (1863)-Vj.1882- Matija Erjavec (Stipetov, Šp.83)
 I
 I--* FRANJO ("Ferenc") KUFNER (28.3.1866-25.5.1944)
 I Vj.1888-Margareta Gnezda (1868-), Jureta i M. r.Bajt

Šp.14

Drag.17 TONIČ K U F N E R (Ferdetov) & KATA RUŽIĆ
 _____ I (1861-1930) vjenčani 1883 (1864) I
 I I _____ I

I
 I--* Marija K. (1884) -Vj.1907- Ignac Senica (1878), Šp.8
 I (Jure S. & Margareta Jörgl)
 I--* Katarina K. (1894-34) -Vj.1911- Ferdo Svjetličić (Bartolov) Šp.93
 I
 I--* FERDO KUFNER I-* VIKTOR KUFNER I-* ZDENKO K. (1941)- Laško
 I *1896 I (1919-80)+Njemačka I-* DRAGO K. - Kutina
 I Dragović 17 I Vj.1940 I-* VIKTOR K. - (Njemačka)
 I (+ub.16.9.1944, I Stazika Juza I-* VINKO K. - ?
 I u Pakracu I (Pakrani) ___I-*** i još dva brata i sestra
 I Vj.1918 I
 I Lucija Kosac I-* SLAVKO KUFNER (1928)- Rešetari
 I +1975, Rešetari I-* Marica K. (1930)- _____ , Zagorje
 I (Iva K. & Tonka I-* Katarina K. (1932) -Vj.- F.Vukšić, Zapolje
 I r. Gnezda) I-* Terezija K. (1932) -Vj.- V.Dolenc, Zagreb
 I Drag.84 ___I-* Agata K. (1937)-Vj.- Nikola Marinović, Zapolje
 I
 I--* LUDVIG KUFNER (1898) I-* MILAN KUFNER (1923, +ub 1945)
 I +1963, Karlovac I-* BERTI KUFNER (1926, +ub.1945
 I Vj. Rozalija Kufner I-* Slava Kufner (1924, Dragović 17))
 I (Matija K. & Ana I Vj.1944 -Ivan Brkašić, Pakrac
 I r.Ban, Dragović 17)___I-* Olga K. (1945) -Vj.- (Karlovac)
 I
 I--* Franca K. (1900)-Vj.1919-Gušta Grgurić «*Ivinov*» (Nikolin), Šp.52
 I + 1984, Pakrac +ub.5.X.42 u G.Grahovljanima, sa sinom (13 g.)
 I
 I--* Cilika Kufner (1907) -Vj.1926- Marko Jurišić, Pakrac

Od Ferdetovih Kufnera, i Toničovi i Ferencovi podnijeli su teške žrtve, braneci svoje pragove, iskreno vjerujući, sa stotinama tisuća sličnih boraca, da Hrvatska mora «s puškom na ramenu» dočekati kraj rata.

Toničov Ludvig, šepav, vojno nesposoban (radio kao drumar) preživio je rat, ali su njegova oba sina (Milan i Berti), koji još nisu ni počeli živjeti, izgubili svoje mlade živote na Titovim Križnim putevima nakon rata, u jednom od najtežih zločina Drugoga svjetskog rata.

Ludvigov brat Ferdo, jedini u čitavom plemenu nazvan po djedu Ferdetu, priženio se za Luciju Ive Kosca u Dragoviću. Poput svog bratića Marketa, odlučio je braniti «svoj prag» pod svaku cijenu. (Vidi prilog «Ferdo Kufner, ratnik u civilu» u drugom dijelu ovog Rodoslova).

Šp.81 FRANJO ("Ferenc") KUFNER (Ferdetov) & MARGARETA GNEZDA
 _____ I (28.3.1866-25.5.1944) Vjenč.1888 (1868-1930) I
 I I _____ I
 I
 I---* GRGA KUFNER (1890) I-* IVAN KUFNER (*1912,Pkc), krojač
 I +pog.1944, Pakrac I Vj.1935 - Marija Kordić (Petrova)
 I Vj.1911 I
 I Julijana Frisch ___I-* VINKO KUFNER (1914), Karlovac
 I
 I---* PAULE KUFNER (1895) - (Amerika)
 I
 I---* Katica Kufner (1896)-Vj.1915- Frane Skender, kovač, Šp.29
 I +1976, Zagreb (Tome S. & Marije Čar)
 I
 I---* MARKO KUFNER (1899, +5.X.1942) I-* LOJZI KUFNER (1924)
 I +pog.junački braneci svoj prag I + ub.1945, Križni put
 I Vj.1923 - Marija («Milka»)Erjavec I
 I (1905-32, +sepsa) I-* Zdenka Kufner (1925)
 I (Tonič & Tona r.Kufner «Korletova»)___I Vj.1959-(Vitez); Sarajevo
 I Šp.140
 I
 I---* Mreta Kufner (1901-85)-Vj.1919- Jakob Erjavec (Toničov) Šp.140
 I---* Tonka Kufner (1903-81)-Vj.1925- Stipa Draksler, bačvar
 I (Tonič D. & Marija r.Skender) Šp.109
 I---* Cilika Kufner (1906)-Vj.1929- (Sarajevo)
 I
 I---* JOŽE KUFNER (1909) I-* OTO KUFNER (1935) - Vancouver, Kanada
 I +pog.26.3.1942 I-* LEO KUFNER (1938), Pforzheim, Njemačka
 I Vj.1932 I
 I Terezija Štemberger I-* Margareta Kufner (1936)
 I (Toma Š. & Franka I Vj.1955- Đuro Heger, Drenje
 I r.Podobnik), Šp.143___I Pforzheim, Njemačka

K u f n e r i (L o v r e t o v i)

U Stanju duša (Status animarum I) pakračke župe, pisanom 1878, ne spominju se Lovro Kufner (rođ. oko 1808) niti njegova Marija rođ. Brenc, roditelji Franeta, Karla, Marka i Alberta, što ne znači da Lovro i Marija, u svojim kasnim petdesetim godinama, nisu stigli u Španovicu. Mogli su umrijeti do 1872, odkad je sačuvana pakračka Knjiga umrlih, ili su se možda vratili u Ravnu Goru prije 1878, kao još neki, i našli vječni pokoj na ravnogorskom groblju.

Kao domaćini kuće Šp.73 upisani su Frane Kufner (*1832) i Margareta Čar, ustvari prvi susjedi mog prapradjeda Grgeta Erjavca, Šp.74, a možda su bili susjedi i u Ravnoj Gori. Broj 73 preuzimaju «Stipinovi» Skenderi, a od broja 74 dijeli ih potočić što teče izpod «Skenderove» ili «Lešove» ćuprije, a onda odmah iza štagljeva skreće mu korito desno (na zapad) prema Larmovom putu. Osim za poplava i proljetnih voda, gubio se taj bezimeni potočić u mokrim travnjacima i lokvama, koje smo zvali *jòža*, jaz.

Franetova djeca Marija, Urban i Blaž rođeni su u Ravnoj Gori, a Adam (1866) i Tonič (1869) u Španovici. O njima u pakračkim matičnim knjigama više ništa nema. Ostali su samo tragovi usmene predaje o Blažu i Toniču, osobujnim neženjama, koji su proveli život po brojnim šumskim radilištima. Moj je tata (Mata Erjavac, Franičov) uz dar zapažanja imao i poseban interes, može se reći i ljubav prema osobenjama poput Blaža, koji život nisu uzimali odviše ozbiljno, pa sam od njega i zapamtio što o *Blòžu* znam.

Kao dobar kuhar, *star-Blòž* (kako se po španovački s imenom veže srodstvo pa i neki pridjevi, kao *star-Tòta*, *Ujc-Tonič*,...) u kasnijim se godinama i opredijelio za taj posao. U šumi se rano liježe, ali i ustaje, pa je miris doručka budio *fürmane*, *berajtere* i *tavaròše* već u četiri ujutro, naizmjenice *zabìlena palìnta* s oprženom kockom slanine, *acvìrkom* (čvarkom), uz (cikorijinu) crnu kavu, ili vruća lepinja pečena pod pepelom, na žaru izvučenom uokrug iz otvorenog ognjišta nasred barake. Uz vruću, slatku lepinju najbolje ide zapržena mirisna čorba iz kotla koji je visio na lancu iznad vatre, a uz vatru bio je i Blažetov ležaj. « Čorba ! », oglasio bi se Blaž, udario «šifarkom» o kotao i smotao se natrag pod deku na svom ležaju.

Blaž i Tonič navraćali su i u Španovicu i zadržavali se neko vrijeme kod svoje sestrične Tone, udane za Toniča Erjavca, Šp.74, pomagali u poslu, posebno ako se nešto ograđivalo ili dograđivalo.

Poput Blaža, i moja je Strina-Tona bila nižeg rasta i zaokružena.

Život po španovačkim kućama ovisio je o mužkoj zaradi u šumi, a kod *Strina-Tone* četiri kćeri, pa su bezmesna jela poput "ćoravog" (krumpir-) paprikaša bila sasvim u redu, naročito kroz tjedan. A onda će jednog dana *star-Blòž*, pomalo filozofski, mudrujući :

"*Dok sn biu u Bajna-Luki, sa mi se ròce pa tribuhu kaluckale, a soda, pa Bùga ròne, krampìr na župi. Tak sê pa ne boma !*" (Dok sam bio u Banjoj Luci, patke su mi se u trbuhu koturale, a sada, po Boga rane, krumpir-čorba. Tako više nećemo !)

I za našim stolom, još duge godine nakon Blaža, pogled na krumpir-čorbu često je potakao sjećanje na njegove banjalučke patke.

_____ I Vjenč. u R.Gori oko 1830 I
 I I
 I I
 I--* FRANE KUFNER I-* Marija Kufner (1850) Otišli svi
 I (1832-) I-* URBAN KUFNER (1859) 1875. Kuda ??
 I Vj.R.Gora I-* BLAŽ KUFNER (1864) Kuću Šp.73
 I Margareta Čar I-* ADAM KUFNER (1866) preuzima Stipa
 I (1833-) I-* TONIČ KUFNER (1869) Skender.
 I
 I Frane je tek navršio 40 godina, kad sa ženom i djecom napušta
 I Španovicu. Blaž i Tonič radili su po šumama sa Španovčanima, a
 I navraćali su kod svoje sestrične Tone Kufner (moje "Strina-Tone"),
 I udane za Toniča Erjavca, Šp.74, kasnije 140.
 I
 I Mjesto i datum smrti ni Blažeta ni Toniča, šumskih lotalica, nitko
 I nije smatrao potrebnim prijaviti župnom uredu u Pakrac...
 I
 I Dobra Strina-Tona proživjela svoje zadnje godine u Lipiku, okružena
 I ljubavlju i brigom svoje kćeri Kate, udovice iza Jureta «Jurčkovog».
 I
 I
 I--* KARLO KUFNER I-* Kata K. (1873)-Vj.1891-Tonič Grgurić (Toničov)
 I (1841-1909) I Šp.12
 I Vj.1868 I-* Tona Kufner -Vj.1895- Tonič Erjavac (Tonetov)
 I Roza Ban, Šp.32 I (1875-1951) +Lipik) Šp.74 & 140
 I (1844-1920) I-* Marija K. (1878) -Vj.1898- Antun Celić
 I (Antun Ban & I lončar, Dragović
 I Terezija I-* Lena Kufner -Vj.1904- Jače Kordiš (1878)
 I rod. Skender I (1885) (Grga & Mara r.Liker) Šp.4
 I _____ I
 I I
 I I-* JURA KUFNER (1888) I-* TOMA KUFNER (1915), Pleternica
 I I +ub.5.X.1942 I Vj.1948- Katica Vizjak (Novska)
 I I Vj.1912 I-* DRAGAN KUFNER (1918, +pog.1942)
 I I Julka Klobučar I-* FRANJO KUFNER (1919, +ub.1945)
 I I (Jakob & Terezija I-* Terezija K. (1923)-Vj.-Jur.Horaček, Pletern.
 I I r.Novinc, Šp.39 I-* JURE KUFNER (1925) ??
 I
 I--* MARKO KUFNER (Šp.72) -Vj.I-1871, R.Gora- Margareta Podobnik
 I (Lovretov, *1846) (*Divjaka, +R.Gora, 1879)
 I Vj.II-(1880)- Anica Grgurić
 I
 I *** ČITAVA FAMILIJA (devetero !) ODLAZE U BRAZILIJU !!
 I
 I--* ALBERT KUFNER (Lovretov), 1853- ???

Marko dolazi iz Ravne Gore oko 1882 s Anicom i dvoje djece iz prvog braka, i preuzima od Miška Paušnera i njegove Apolonije (udove Burić, rođ.Vončina) kuću na broju Šp.72. (Više o M. Paušneru, Burićima i Apolonijinoj Mariji, vj.1869 za Matiju Kovača, na drugim mjestima ovoga Rodoslova).

U Španovici rađa Anica do 1894 još petero Kufnera, a onda se svi zajedno pridružuju rijeci hrvatske sirotinje put Brazilije u varljivoj nadi za bezkrajem jeftine ili čak besplatne zemlje.

Je li taj brazilijanski ekshodus itko dosad dovoljno iztražio ??

Već 1875. preuzimaju Šp.73 Stipa (po primorsko-mrkopaljski zvan *Stipina*) Skender i Kata r.Štajduhar, poznati do kraja Španovice kao *Stipinovi*.

Dio krvi *Louretovih* Kufnera naslijedila je i unučad mog brata Tončeta, Eva i Hrvoje (Bertičovi), preko Karlove (mi bi rekli *Korletove*) Marije, udane (1898) za dragovačkog lončara Tunu Celića. Tončetu je još uvijek u dragom sjećanju naša *Strina-Tona* koja ga je znala povesti sa sobom pješice u posjet sestri u Dragović, čija će mu lijepa praunuka pola stoljeća kasnije postati snahom.

K u f n e r i - (" P a u l e t o v i ")

Ovo je najbrojnija grana španovačkih Kufnera, od Pauleta Kufnera 1814-68) i njegove Margarete ("Mrete") rođ. Polančić (1818-73). Oni stižu iz R. Gore vrlo rano (1865 ?) i podižu na broju Šp.22 dom za sebe i sedmero djece, u dobi od jednogodišnjeg Franeta do 19-godišnje Franciske, koja se 4.II.1867 udaje za Pauleta Janeša (otca moje bake Franciske Larma rođ.Janeš). Ovom, osmom po redu španovačkom vjenčanju, kumuju Sebastijan Janeš i Andrija Kufner.

Najstariji Pauletov sin, Martin (*R.Gora, 1850), priženio se 1874 Franciki Mihelčić, Šp.70. Drugi, Paule, odlazi 1884-e s familijom u pleternički kraj, gdje ih ima i danas..

Trojica Martinovih sinova odlaze na Bučje (Ožegovci). Španovačka zajednica na Bučju ("Bučani", kako smo ih zvali, s kratkim ũ, prema buča, bundeva), brojala je kojih 25 domova. Dvije kuće (Svjetličići) uz glavnu cestu prema Pakracu, gostiona Ivica Krizmanića uz put do vrha Bučja, a svi ostali u „Štekovićima“, uz put koji se od glavne ceste kod Obćine odvajao sjeverozapadno prema Ožegovcima.

Na kraju toga puta (Ožeg.51) bila je prostrana kuća (s verandom) i dobrim gospodarstvom kojih *Cenketovih* Erjavaca.

Dvije Kufnerove kuće bile su negdje na sredini toga puta, a nasuprot njima podigli su naši *Bučani* drveni zvonik, pa su Kufneri oglašavali podne, a uvečer pozivali na Marijino "pozdravljenje". Također, izpraćali mrtve na svoje posebno groblje, uz borovu šumicu koja ga je odvajala od ondašnje glavne ceste koja se tu penjala iztočno prema vrhu Bučja.

Jesu li ikada slutili koja ih sudbina čeka ?

Martinovog Dolfeta i Stipu odvest će partizani jedne mrkle noći (7.III.1942) od uciviljenih žena i djece i ubiti u šumi iznad Bučja, zajedno sa šogorom Dragecom Hoferom, koji se kod njih slučajno zatekao. Njihovi masakrirani ostatci pronađeni su i pokopani tek u svibnju.

Žalostan i zadnji španovački pogreb na Bučju...

Martinov Franič strijeljan je na Psunju 6.X.42.

Šp.22 PAULE K U F N E R & MARGARETA POLANČIĆ
_____I (1814-68) vjenč. u Ravnoj Gori (1818-73) I
I I _____ I
I
I--* Franciska K. (1846) -Vj.1867- Paule Janeš (Josipov)
I
I---* MARTIN KUFNER (1850) -Vj.1874- Franciska Mihelčić, Šp.70
I (Bučki Kufneri) (Mata M. & Antonija Erjavec)
I---* PAULE KUFNER (1853) -Vj.1873- Kata Mihelčić, Šp. 70
I (Odselio se u Pleternicu) (Dva brata za dvije sestre !!)
I
I---* MATA KUFNER (1855-1921)-Vj.1878-Ana Ban (*Mrkopalj, 1859)
I (Antun Ban & Reza Skender)
I---* FRANE KUFNER (1864-95) -Vj.1889-Lina Knižek (*Mađarska)

"Odselio se k Pleternici 1884", kaže župnik za Pauleta i Katu, s djecom : Vinko Kufner (1876), Paulina K. (1881)i Konrad (1883) u Pleternički kraj, te Anton Kufner (1895) u Zdenkovac. Održali su se do danas u požežkom kraju.

MARTIN K U F N E R (Pauletov) & FRANCISKA MIHELČIĆ

I (1850) vjenčani 1874 (1858) I
 I I
 I
 I----* MATIJA KUFNER (1877)-Vj.1902- Katarina Vončina
 I I + Poljanska 1915 (Jureta i Jele/Lene r. Grbac) I
 I I I
 I I
 I I-* Marija Kufner (1903)-Vj.-Mata Peroutka (Jakšić, Požega)
 I I-* Julka Kufner -Vj.1929- (Voćin) +umrla u Zagrebu
 I I
 I I-* TOMICA KUFNER I-* TOMA KUFNER I-* DANIJEL KUFNER
 I I (*Vučjak,1914-50) I (*Kamensko,1939) I-* Lidiya Kufner
 I Vj.-Katica Grgurić I Vj.-Štefica Širac I-* MATIJA KUFNER
 I (Gušta G.»Ivinov« I Prekopakra I-* DAMIR KUFNER
 I & Franca r.Kufner I I-* Dora Kufner
 I -Toniča Kufnera I
 I »Ferdetovog«) Šp.52 I-* Anka Kufner(1942)-Vj.-Tomica Ivošević,Pkc
 I
 I--* KARLO KUFNER(1883), živjeli u barakama I KUFNER (1916), Kaptol
 I Vj.-Marija Rupena (*1881,Vodice,Istra) I STIPICA KUFNER (1920-42)
 I (Anton R. & J. Bradetić) I Ubijen u šumi na radu
 I
 I--* FRANIČ KUFNER (1887,+str.6.X.42,Psunj)- Lucija Kosić (*Vodice)
 I
 I--* TONIČ KUFNER (1889) I-* STIPO K.(1922)-Vj.1947- (Brestovac)
 I Bučje, na stanu I-* Zlata K.(1924)-Vj.1954- (Zagreb)
 I Vj.1920-Josipa Palder I-* ANTUN K.(1926, +1985, Sisak)
 I
 I--* DOLFI KUFNER(1893,+ub.7.3.42,Bučje I-* ĐUKA KUFNER (1926-45)+ub.
 I Vj.-Mar.Vončina (Petar V.& Ana Gnezda I-* ANTUN K.(1928)- (Barica)
 I
 I--* STIPE KUFNER (1896,+ub.zajedno I-* JOSIP KUFNER -Vj.I- (Daruvar)
 I bratom bratom Dolfetom, Bučje I (1926) -Vj.II-(Sirač)
 I Vj.1924- Terezija Vončina I-* Ivana Kufner (1929), Osijek
 I (Marijina sestra) I-* Terezija K.(1936), Zagreb
 I I-* Božica K.(1940)-Vj.-I.Pap,
 I Daruvar
 I--* Franca K. (1900-87) -Vj.1927- Stipa Vončina

"Ubijen u šumi na radu", kaže bilješka u matičnoj knjizi mrtvih za Stipicu Kufnera (1920-42), sina Pauletovog Karla.

Dodajte tom crnom popisu još Dolfetovog Đuku (1926-45) i Josipa Kufnera (1911-45), unuka Pauletovog Mate, pa onda pokušajte pronaći koliko je "Pauletovih" Kufnera uobće preživjelo partizansko "oslobođenje" ?

LARME / LARMA (*Lòrmovi*)

Svi španovački (i pleternički) Larne razgranali su se iz istoga korijena, od Valentina Larne (1821-76) i Kate Pogorelc (1823-1868) rođenih u Spodnjem (Donjem) Doliču, župa Vitanje, Donja Štajerska («Styria Inferior», dodao je učeni župnik Nicolaus Švajcar). Ključni podatci o porijeklu naših Larma nalaze se u upisu vjenčanja udovca Valentina Larne za udovicu Margaretu Blatnik 7.siječnja 1970. u Pakracu. Tu su navedeni i roditelji, Martin Larne i Ana Podlesnik. Stoput hvala župniku Švajcaru za taj trud, jer se pri vjenčanju udovaca ti podatci obično zanemaruju.

I Zgornji i Spodnji Dolič možete naći na karti, kojih 45 km sjeverozapadno od Celja, pa izpada da je imao pravo ujak Dragan Larma (Toničov), od kojega sam još davnih dana čuo da su Larne došli "od Celja".

Ali odakle to prezime u Donjoj Štajerskoj, je li moguće da datira od Napoleonove "Ilirije" (1809-13), prema francuzkoj riječi "*larme*" (= suza, kap) ??

Originalno štajersko prezime "*Larne*" zadržat će se u pakračkim župnim knjigama još dugo, da bi u trećoj generaciji (Valentikovi sinovi) svi postali "Larma". Prezimenana na -e (Hace, Poje, Smoje, Lobe,..) zahtijevaju slovensko-goranski genitiv *Haceta*, *Pojeta*, *Lobeta*, *Larmeta*., plural *Larmeti*, *Haceti*, što je župniku i ostalim štokavcima bilo neobično i nespretno, pa je tako Hace postao Hac, a Larne Larma.

A opet, jesu li govorne poteškoće jedini razlog za prelazak na "Larma" ? Odakle onda čisto prezime "Larma" među brojnim meksikanskim doseljenicima po Kaliforniji, Teksasu, Arizoni,...., očito španjolskog porijekla ? Pretraživanjem čarobnog interneta pronaći ćete prezime Larma još kojekuda, ali ćete naići i na francuzka prezimena *Larne* i *Larmet*.

Sve do mog puta u Spodnji Dolič svibnja 2003. nisam bio siguran koje je prezime točno. Dugujem veliku zahvalnost mojoj supruzi Ljubici, pouzdanom i strpljivom vozaču, i nizu nadasve susretljivih ljudi na svim mjestima, od prvog čovjeka koji me na križanju u Celju uputio do celjskog Zgodovinskog arhiva, vlč. g. Antona Pergera , župnika u Vojniku (- uz monografiju Vojnika, s posvetom, dao nam je još i bocu dobrog lokalnog vina za put), zatim župnika u Srednjem Doliču, i vlč. g. Vilija Gumilara, starog župnika u Vitanju, koji me odmah poslao dalje u Maribor, a za sutradan obećao pripremiti knjige koje oni u Vitanju još drže. (Ovo kao ohrabrenje našim Koscima, Drakslerima, Jakšetićima, Hacetima i ostalima koji odluče jednog dana poći tragom svojih "*krajnskih*" ili štajerskih korijena.)

U Škofijskom (nadbiskupskom) arhivu u Mariboru, ljubazna i dobro informirana službenica odmah mi je ponudila radni stol u pokrajnjoj sobi i u tren oka donijela matične knjige iz Vitanja, uz koje je dodan i dragocjen indeks ("*vodnik*") po prezimenima, sa stranicama na kojima se pojavljuju !

Ograničen kratkim vremenom do zatvaranja, od desetak knjiga pretražio sam samo tri knjige umrlih, s ovim važnim podatcima : naš Martin Larne, iz Doliča 70, rođen je 1785, umro 1855. Također je upisana Apolonia Larne, umrla 20.11.1854, na broju Dolič 70, 65 g. stara, koja bi mogla biti ista osoba (s dvojnim imenom) upisana u Pakracu kao Ana rođena Podlesnik , Valentinova majka. (Podlesnici su tu i danas brojni.) Zadnji su upisani Jakob Larne (1804-82), Dolič 72, i Georg Larne (1816-88), Dolič 73, umro

od astme. Vidimo da su se dolički Larme držali na hrpi, pa mora da su sve tri kuće u rodu. Indikativna je i astma Juretova, po naše "*nadiuha*", koja još guši Larme do najnovijih dana.

Sutradan, u Vitanju, počeo sam od 1675. godine. Sve je na njemačkom, pisano goticom, bez rubrika, i to "*šrajberski*", što otežava pretraživanje. Neka su godišta izgubljena. Larmama nigdje ni spomena sve do rođenja jednog Matije (19.o2.1832 - 1o.12.1874), sina Martina Larme, Dolič 7o.

Tu smo, dakle ! Valentin (*1821), naš španovački praotac svih Larma imao je 11 godina mlađeg brata Matiju, i to je onaj brat kojemu se Valentin, prema Maminom pripovijedanju, vraćao dva puta iz Španovice u Dolič. Matija se nije ženio, i možda je razlog za drugo Valentinovo putovanje bila bratova (rana) smrt i moguća oporuka i ostavina. Njihov otac Martin umro je 1855, deset godina prije Valentinova odlaska, pa je Valentin svoj dio mogao prodati da s tim novcem osnuje u Španovici staru Larmovu bazu, broj 77.

Nadalje, iako je Valentinov četvrti sin Matija (*1o.o2.1866) rođen blizu Matijeve, nije li to ime dobio i po stricu Matiji u Doliču ?

Zaključak nakon puta u Vitanje i Maribor : Larme, odnosno *Larmeti*, ako ćemo po naše, došli su u Vitanjski kraj prije Napoleonove "Ilirije". Originalno Vitanjsko prezime je svuda *Larme*. Stari župnik službuje u Vitanju već 40 godina i nikad nije čuo za to prezime, kao ni župnici u Vojniku i Srednjem Doliču, niti službenici arhiva u Celju i Mariboru. Nema ih ni u telefonskoj knjizi današnje Slovenije. Jesu li izumrli ?

Još jedna zagonetka. Pokraj Doliča, navodi se u nekim pakračkim matičnim upisima i Gvozdansko. Je li to staro ime za Velenje, što li ?? Još uvijek ne znamo kad je i odkud prezime *Larme* došlo u «Dolinu s tri Doliča».

Preostaje mi još pomoć Slov. rodoslovnog društva, a bude li vremena, dovršiti pregled ostalih knjiga u Mariboru, a tu je još i Škofijski arhiv u Ljubljani. Za budućeg iztraživača, pogledati što o prezimenu *Larme* znaju u Austriji, Italiji, svakako i Francuzkoj.

Vojnici (mahom plaćenici) raznih careva ostajali su kojekuda i prije Napoleona, a Slovenija je od vjkada na križanju velikih prometnica. Moja rođak i suradnik Polda Larma (Sarajevo) skreće mi pažnju na poznato francuzko (plemičko i vojničko) prezime *de Lorme*, kao još jedna vodilja budućem iztraživaču.

* * *

Cesta s tri Doliča odvaja se u Mislinji od ceste Velenje-Dravograd i blago vijuga iztočno prema Slovenskim Konjicama, gdje izlazi na autoput Celje-Maribor. Silazeći prema Spodnjem Doliču, iznenadila me ljepota krajolika sa sve više dobrih pašnjaka i voćnjaka. Očito, kraj pogodan za stočarstvo i voćarstvo.

Sjetio sam se da sam od Mame čuo, da većina Larmovih krava potječe od originalne simentalke koju su 1865. Valentin i Kata doveli do Španovice vezanu za kola, s troje djece u kolima, i Matijom već u truhu. Od te prve simentalke vukla je korijen i naša Liska, koju smo ljeta 1938, uoči selitbe u Požegu, teška srca izručili pakračkom mesaru Kolbu.

Gledajući uzorne voćnjake na padinama s obje strane dobre ceste, sjetio sam se i kalema krušaka i jabuka koje je Valentin donio s povratka u Štajersku, u svojim ranim

Valentinova Kata Pogorelc umire već u trećoj godini života u Španovici. Valentin, s 52 godine, ostaje s četvero djece, Matija nema još ni pune dvije godine.

Iz Marinkovca (iznad Pakraca) dovodi, vjerojatno bez odlaganja, 16 godina mladu Margaretu Blatnik (1838-1902, * Lašce, župa Žužemberk, od Martina i Ane Blatnik), udovicu s dvije curice iz prvog braka s Jožetom Gregorčičem. One će se udati iz stare Larmove kuće (Šp.77), Ana Gregorčič (*1879) za Mihu Vrtara, a Terezija Gregorčič (*1886) za Matiju Šafara.

Valentin i Margareta vjenčani su na Tri Kralja 1870, točno dvije godine nakon Katine smrti. Kumuju Matija Župančić i susjed Jozef Jevnišek, obojica budući rod s Larmama !

Margareta, po treći put udovica, odradit će u staroj Larmovoj kući (Šp.77) velik posao, još dugo nakon što Štefan dovede u kuću mladu i sposobnu Pepku Lešovu, sestru moje prabake Antonije Leš.

Šp.

78	<u>VALENTIK LARME (Valentinov) & TEREZIJA JEVNIŠEK</u>
_____I	(1853-1918) Vj.4.2.1872 (1854-1912) I
I	I _____I
I	
I---	* Katarina Larma -Vj.1890- Frane Klobučar (Mihetov, Šp.49)
I	(1873) +Amerika (1967, +Barberton, Ohio)
I	
I---	* TONIČ LARMA -Vj.1897- Franciska Januš (1880-1951), Šp.48
I	(10.6.1877) (Paule J.-Jožetov & Franka Kufner
I	+ub.5.X.42) (-Pauleta Kufnera & Mrete Polančić)
I	
I---	* IGNAC LARMA -Vj.1907- Franka Grbac (1887, +Amerika)
I	(1882, +Amerika) (Frane G.& Neža Leš - Adamova)
I	
I	"Stric-Ignac" otišao u Ameriku pred Svjetski rat, Franka za
I	njim poslije rata, s malim Franjom (1913), ako je preživio.
I	
I---	* Marija Larma (1884) -Vj.1904- Stipa Brus (Toničov, Ožeg.7)
I	+Brestovac, 1961
I	
I---	* PEPIČ LARMA I-* VIKTOR LARMA (1923, +pog.1944, kod Dragalića
I	(1890, Šp.78) I
I	+Gašinci I-* Viktorija L. (1926) -Vj.- (Gašinci)
I	Vj.1913 I
I	Tonka Draksler I-* DOLFI LARMA 1919-) I-* MATIJA LARMA
I	(Tonič D. & I Vj.1947-Julka Crnković I-* (Drugi sin)- Rijeka?
I	M. Skender)__I __I-* (Kći) - (Osijek)
I	
I---	* TINE LARMA I-* IVO LARMA (1919 I-* Ana Larma (1940-78) +Požega
I	(1896, Šp.78 I +str.Psunj 6.X.42 I
I	+str.6.X.42) I -Vj.1940-Kat.Oblak I
I	Vj.1919 I (Stipina, Šp.156) __I
	Mreta Oblak I
	(Poldetova, I-* TOMA LARMA (1922, +pog.1945)
	Šp.131) __I

Evo iznenađenja za brojno Valentikovo pleme : naša "Lòrmova hiša", do "Lòrmouga pùta" (čestće : Jùznouga pùta), moja djedovina (Šp.78), s voćnjakom i livadom sve do

Pakre, to su zapravo osnovali Jozef Jevnišek i Marija Hribernik, a Valentik se na svoj 19-i rođendan priženio u susjedstvo mladoj jedinici Tereziji. (Župnik upisuje Jozefa "Jenišek", ali je meni od Mame ostalo u uhu "*Jeunišek*", pisano "*Jevnišek*", a tako se i danas većina njih oko Vitanja i Velenja pišu.

Sad mi je jasno zašto su tu kuću zvali "*Jùznovi*", a odzvanja mi u sjećanju i "*Jùzlnovi*". Bilo je to po Jozelu, kako od milja Štajerci zovu Jozefa, a u španovačkom govoru Jozel postaje *Jùzl*, pa *Jùzn*.

Mama se još sjećala staroga "*Jùzla*", dobroćudnog starca duge bijele brade. S nepunih pet godina skakala je oko njega dok je sve do svog kraja na "*drveni*ku" tesao dužice za kablíce. Donosila mu je od pekara svježe *žimlce* iz kojih je, već bezzub, dubio mekanu sredinu, a sladka je korica bila za njegovu *punčku*. Čitao je njemački, i još je dugo iza njega na tavanu bilo njegovih njemačkih "*cajtunga*". Umro je 1908. s pune 82, mjesec dana nakon svoje Marije, oboje od "staračke slabosti", kaže župnik.

Dobri geni, sretan tko ih je naslijedio.

Jozel i Marija nisu mogli poželjeti boljega zeta od mladoga, poletnog, za sve sposobnog Valentika. Ali i Valentik je od *Jùzla* dobio više nego samo mladu i čitavo gospodarstvo. Uz *Jùzla* se naučio unosnoj vještini cijepanja duga, *Jùzl* ga je uveo u tajne "čitanja žice" sirovog drveta, tesanju, slaganju i sušenju dužica.

Rađaju se djeca. svira se i pjeva, ali se i radi, za razliku od okolnih brđana koji su stoljećima navikli živjeti polunomadskim životom.

Vješt svim šumskim poslovima, Valentik je sa svojim sinovima stekao velik imetak, livade i oranice, koje je kupovao i na dražbama zemlje koju je Obćina plijenila i davala "na bubanj" zbog neplaćenog poreza. U znak pristanka na izvikivanu cijenu visoko je podizao svoju poznatu kožnatu kesu s gotovinom.

"Kad je Valentik tu, znam da će zemlja biti prodana", govorio je obćinski bilježnik. Tako je Valentikovo imanje doseglo blizu 80 jutara, najviše od toga oranice i livade !

(Iz Maminog sjećanja na *Jùznovu hišu* još za Valentika i Tereze, spomenut ću i brojne *rajzingere*, popravljache kišobrana, *drotličke* (krpače lonaca), iznemogle stare šumske lualice,... Vidi na kraju Rodoslova priloge «*Jest nisn Jezuš Kristuš*» i «*Kad bu kruh bñbnou*» te nekoliko priloga pod zajedničkim naslovom „*Moji Larmovi*“.

Portrete mog djeda Toniča i njegovih sinova premjestio sam odavde u drugi dio knjige, ŠPANOVAČKI ŽIVOT, ZGODE I ŠALE. Poslušao sam savjete ljudi koji mi kažu da ti opisi imaju i širi značaj za čitavu Španovicu. Neka to bude poticaj svim našim ljudima da za jedno buduće izdanje ovog Rodoslova, ili za jednu posebnu publikaciju stave na papir, ili izpričaju u diktafon sve čega se sjećaju.

Toničova Franka proživjela je svojih zadnjih devet godina u Bosni (Zavidovićima), okružena ljubavlju dvojice tamošnjih sinova (Dolfiča i Mate), dobrih snaha i unučadi. Frane i Dragan pomagali su u novcu.

Iza ujaka Franeta ostali su samo Justini Mirna i Mladen Markovčić i dvije Vladetove kćeri u Brodu, te Mirketova kći Lidija u Zagrebu.

Ujakov Drago Larma umro je već davno u Torontu, bez potomstva.

Šp.78 TONIČ LARMA (Valentikov) & FRANKA JANUŠ
 I (1877-1942) vjenč.1897 (1880-1951) I
 I I I I
 I
 I--* Anka (1896-1970) -Vj.1916- Tomo Abramović (Franjin), Šp.63
 I
 I--* FRANE LARMA I-* Justina L. (1924-87) I-* Mladen MARKOVČIĆ (SlBrod)
 I (1899-1977 I Vj.Jozo MARKOVČIĆ I-* Mirna M.-Vj.Pocrnić,
 I +Sl.Brod I Slav.Brod
 I Vj.1923 I-* MIRKO LARMA (1928) I-* Lidija
 I Kristina I +1965,Manosque,Franc.I (Greblički ?)
 I Erjavec I Vj.-Olgica Matić I (Zagreb)
 I (Franič & I
 I Lucija r. I-* DRAGO L. (1930-82, +Toronto, Kanada)
 I Grgurić I
 I Šp.74 I-* VLADO L. (1935-99) I-* Darija L.-Vj.-B.Stilinović
 I I Vj.-Kristina Čišek I-* Melita L.
 I
 I--* Antonija L. (1903,+Pkc 1884) -Vj.1923-Matija Erjavec, Šp.74
 I
 I--* MATA LARMA I-* IVICA LARMA (1932) I-* HRVOJE LARMA, Zavidovići
 I (1905-74) I Vj.1955 - I
 I Vj.1928 I Bernarda Filipović I-* Silva (Kanada)
 I Marija Malvić I
 I (* Bektež, I-* Ankica L. (1934) I-* Melita (Kanada)
 I + Zavidovići I Vj.-Vjeko ANDRUN I-* Edita (Metković)
 I
 I--* DOLFI LARMA I-* Ivanka L. (1925) I-* Ivica Jelić (Zagreb)
 I (1906-62) I +Zavidovići 1992 I-* Anton Jelić
 I Vj.1925 I Vj.-Nikica JELIĆ I-* Josip Jelić (Žepče)
 I Terezija Čar I
 I (Stipa & Lena I-* FRANJO LARMA (1935) I-* Andrea Larma, Švicarska
 I r.Vrtar, Šp.31 I Vj.-Ajša Mešić I
 I (Zavidovići) I-* Suzana Larma
 I
 I--* DRAGAN LARMA I-* Katica L. (1932) -Vj.1954- Svetoslav Tripalo
 I (1908-70,+Zgb) I-* Vera L. (1934-74) -Vj.-Drago Krizmanić (Viktorov)
 I Vj.1931 I-* IGNAC LARMA (Njemačka)
 I Kristina I
 I Grgurić, Šp.57 I-* DRAGO LARMA (1948, Zgb) I-* KARLO LARMA (1984)
 I (Pavakova) I Vj.-Nevenka Klečić (I
 I I I-* KRUNO LARMA (1986)
 I
 I--* BERTI LARMA (1910,+pg.1945) I-* STIPO LARMA (1933) I-* ALBERT LARMA
 I Vj.27.7.1930 I Vj.1955- Jozefka I (Australija)
 I Štefanija Čar (1911-2005) I I
 I (Franko & Kata r.Brus, Šp.3 I I
 I
 I--* STIPICA LARMA I-* Zdenka L. (1937) I-* (Požega)
 I (1912,+str.6.X.42) I Vj.1957 I
 I Vj.1935-Agica Erjavec I Tončo Tomić I-* Sanja Tomić (Australija)
 I (1918-46,+Požega) I
 I (Franič & Lucija I-* Vlasta L. (1940) I-*
 I r.Grgurić, Šp.74) I Vj.- Boro Perić I (Zavidovići)

Štefanovi Larme

"Štifan" i Pepka čuvaju prvotno Larmovo ognjište, Šp.77. Mužku granu produžava legendarni Marko Larma, veliki radnik ali i veseljak i pjevač, uvijek spreman na šalu. S njim ni u najdaljoj šumi nikad nije bilo dosadno. O tom više na drugom mjestu.

Pepka Štifanova (r.Leš), bistra *Lêšouka*, još jedna od osam kćeri Adama Leša, oplakala je sedmero djece što su ih odnijele epidemije i dječje bolesti.

Kata Marketova ne izlazi iz crnine : Ignac umire 1940. u Bosni od tifusa, a onda slijedi pet ratnih križeva - sva tri sina, zet i unuk (Marijan Posavac i sin Milan).

Šp.77 ŠTEFAN LARME (Valentinov) & PEPKA LEŠ
_____I (*D.Dolič, 1857-1926) Vj.1880 (*R.Gora 1861) I
I I _____ I

I--* MARKO LARMA -Vj.1903- Kata Novinc (1886, +Pakrac 1961)

I (1881-1932) (Mata N.-Jakoba N. & Ane Mance, &
I Josipa Ružić (Ivan R. & M.Skender)

I---* Katarina Larma (1883) -Vj.1902- Grga Rupena, Šp.105

I---* Franca Larma (1892,+Pžg.1971) -Vj.1909- Stanko Brus, Šp.21

I---* Sofa Larma (1895,+Virov.1976) -Vj.1913- Viktor Gregorić, Šp.10

I---* Paulina Larma (1904) -Vj.1925- Franjo Hace (Franetov), Šp.158

+ + + + Na petero odrastle djece, dodajmo još 7-ero ranoumrlih, ukupno
+ + + 12 Pepkinih porođaja, što je tih godina bio španovački prosjek.

Šp.77 MARKO LARMA (Štefanov) & KATA NOVINC
_____I Vjenč. 8.2.1903 I
I I _____ I

I---* Cilika L. (1902,+Pkc 1952)-Vj.1921-Jakob Podobnik Šp.46) +u Turskoj

I---* Agica L. (1905,+Pkc)-Vj.1926-Marijan Posavac (1905) + ub.5.X.1942

I (Mirko P. & Olga r.Ribić) Oštarije

I---* STIPA LARMA I-* MARIJAN LARMA I-* ŽELJKO LARMA (Daruvar)

I (1906,+ub.1945) I (1932-97) I

I Vj.-Malča Abramović I Vj.- Marija I-* Ksenija Larma

I (Gašpar & Julka I Dedić, I

I r.Januš, Šp.111 I Pakrac I-* Erna Larma

I *** Vidi prilog «Španovica i Židovi»

I---* PEPIČ LARMA-Vj.1934-Marija Grgurić I-* Božena L. (1939)-Vj.-Franjo
I (1910,+pog.1945) (Franetova, Šp.50)___I Svjetličić

I---* SLAVKO LARMA (1913, +Iztočno bojište 1943)

I---* IGNAC LARMA (1920-40, +šuma Papratnica, kod Beg.Hana)

*** Nadpis "Larmova Vada" (Larmova Voda), još stoji !

Matijini Larme

Na opljačkanom i konjskim kopitima pregaženom španovačkom groblju, podignut je iz blata kao "prst Božji" jedan neugledan spomenik izljeven od nama dobro poznatog žutog pijeska. Gornji mu je dio odvaljen, očito teškim maljem i žestinom mržnje kradljivca mramornih spomenika, kojemu ovaj oronuli žuti sirotan nije izgledao vrijedan prijevoza, ali nije smio ni ostati u jednom komadu.

Ipak, 60 godina kasnije, njegov odbijeni gornji dio još se uvijek jednom željeznom šipkom držao svoga tijela. Simbol naše obstojnosti !

Na spomeniku je podpisan Matija Larma (r.10.2.1866), prvorođeni Španovčan (ne računajući ranoumrlog Johana Strnada). Matija je taj spomenik podigao Jakobu Razboršku i Barbari r. Amelan, svojim i Maričkinim dobročiniteljima.

MATIJA LARME (Valentikov) & MARIJA BALČIĆ
 (*Špan.10.2.1866- 1926) (*Šp.1872-21.8.1945)

I	Vjenč. 17.2.1889	I
I	Kumuju Frane Čar i Valentik Larma	I
I	I	I

I
 I
 I--* Eva Larma (1891) -Vj.1911- Matac Marinić (Pepičov) Šp.15
 I
 I--* TONE LARMA (1894) I-* Slava L. -Vj.1936- Martin Lukač
 I + Mostar, 1969 I (1915) (Vrabčići, Mostar)
 I Vj.1914 I
 I Anka Šifner, Šp.59 I-* MATA LARMA (1920-)
 I (Frane S. & M.Grgurić) I +pog. od lavine, kod Peći, Šar planina
 I
 I--* PAULE LARMA I-* TOMA LARMA (1921,+5.X.42) I-* Zora(1942)
 I (1896-1960) I Vj.21.XII.1941 I učiteljica
 I Vj.1917 I Ankica Erjavec (1925,+42) I Vj.1964- Stj.Lučanin
 I Katarina I Novska
 I Krizmanić I-* GABRIJEL L. (1925-45), +pog.od aviona
 I (Martin K. I
 I & Julijana I-* Mira Larma -Vj.1949- Josip Martinović
 I r.Erjavec I (1929-) (Lipik)
 I
 I--* FRANCISKO L. (1898, +1922, Vojna bolnica, Maribor)
 I
 I--* JAKOB LARMA I-* POLDA L. (1926) I-* RIKARD LARMA
 I (1902-45) I Vj. (Sarajevo) I (Amerika)
 I +ub.Križni put I Heda Šifner I-* TONČI LARMA
 I Vj.1925 I (* R.Gora) I (Sarajevo)
 I Reza Župančić I
 I (1905-98) I-* MILAN LARMA I Tri sina u Breznici
 I Grga Ž. & Kat. I (1932-77,+Pžg) I i Pleternici :
 I r. Brus, Šp.5 I Vj.1955 I-* IVICA LARMA
 I I Štefanija I-* DRAGO LARMA
 I Crnković I-* TOMICA LARMA
 I
 I--* Alojzija (Slava) L. -Vj.1923- Toma Svjetličić, Čakl.13
 I (1904-79,+Pkc) (Jakob S. & Kata Grgurić)
 I
 I--* VINKO LARMA (1906 - ??) -Vj.1938- (Rijeka & Raša) ??
 I--* Agica L. (1909) -Vj.1926-Andrijaš Crnković, stolar, Drag.36
 I (1901,+ub.u šumi 5.X.1942)

Od prvih radova na razčišćavanju i obnovi našeg groblja (1996), kad sam povezao sve detalje na tom spomeniku, bilo mi je jasno : nema ljepšeg simbola našeg trajanja, naše patnje, ali i naše neuništivosti, od ovog spomenika koji tako divno pristaje na uzvišenju iznad središnjeg dijela groblja. Čovjek ne može a da sam sebi ne ponovi : to je sam prst Božji !

Poput svog 13 god. starijeg brata Valentika, koji se priženio Jevnišekovima i naslijedio kuću Šp.78, tako se i Matija Larma priženio Razborškovima za njihovo kumče i posvojče Mariju (Maričku) Balčić i naslijedio kuću Šp.11, koju će do kraja Španovice zadržati moj *Kum-Paule* Larma.

Jakob i Barbara Razboršek, iz Motnika (Škofja Loka), rani osnivači Španovice (i popularni kumovi, krstni i vjenčani), ostali su bez djece. Odnijela ih neka od čestih epidemija, jedno od 12 god., iz prvog Barbarinog braka.

K njima s broja Šp.98 prelaze Matija Balčić (Juretov) i Helena r. Taužel (Primožova), također "*Krajnci*", Matija iz mjesta Saleis, župa Sv. Trojstvo, Laas kod Ljubljane, Helena iz susjednog sela Jeršanovo. (* U Gerovu se javlja prezime Palčić.)

Matija i Helena stižu u Španovicu nevjenčani, i mala Marička će već prohodati do njihovih svatova (7.9.1873, "*Mòla Mòša*"?). Kumuju, tko drugi nego Valentin Larne (tako je prezime Larma upisano) i Maričkin krstni kum Jakob Razboršek.

Srpnja 1875. boginje odnose Matiji u roku od dva tjedna 35-god. Helenu i novorođenu Katarinu. Samac, radi po šumama, dok konačno 1878. ne ode "u svijet", kako kaže župnikova bilježka, i ostavlja 6-god. Maričku kumovima Jakopu i Barbari. Do Maričkine udaje bit će već mrtav.

Matiji Larmovom bilo je 14 god. kad je stariji brat *Štifan* doveo u kuću svoju Pepku. Rađaju se djeca, u kući je sve manje mjesta i Matija već radi po šumama, a u Španovici provodi sve više vremena kod Razborškovih, gdje se samo čeka da Marička navrší godine za udaju (17.2.1889, uoči Matijeve !) na Matijin 23. rođendan.

* * *

Matijin najstariji sin Tone rekorder je među svim Španovčanima po udaljenosti koliko su daleko naši odlazili za šumskim poslom, ali je to plaćeno životom Tonetovog jedinca, sina Mate (nazvanog po djedu Matiji). Poginuo je od sniježne lavine koja se na njih survala pod Šar planinom.

Nekoliko poslijeratnih godina proživio je Tone u Lipiku, uz mlađeg brata, moga *Kum-Pauleta*, a onda su godine prisilile Toneta da sa svojom Ankom ode skroz do Mostara. Kod kćeri Slave, zeta Martina i unučadi imali su sve što pod stare dane možeš poželjeti. Ipak, daleko je to od zavičaja, a teške su mu bile i hercegovačke vrućine, i nije nikad prestao žaliti za lipičkim zelenilom. (Vidi prilog, «Šuta i Larma».)

Od Matijine grane Larmovih, rat je najteže pogodio Pauletovu kuću. Njegov Toma, vjenčan točno na svoj 20-i rođendan, pred zadnji španovački Božič, zatekao se one kobne noći kod kuće na dopustu.

Njegova Ankica stisnula se uz kuću s novorođenom Zorom u rukama kad ju je metak prostrijelio...Par metara dalje, nasred ceste, ležao je mrtav njen Toma.

"Moj Gabrijel !", jauknula je moja kuma Katica jednog proljetnog dana 1945. u Novskoj na grmljavinu avionske bombe koja joj je tog časa raznijela sina na stražarskom tornju uz prugu.

Samo majka može to tako jasno i snažno osjetiti.

Dugovjeka Marička (žilavi štajerski geni !) umire 21.o8.1945. u Prekopakri pa tako ona i Matija pokrivaju čitavu povijest Španovice, sa svim završnim strahotama crne 1945-e !

L E Š (*Lêšovi*)

Prema Burićevoj "Antroponimiji", Lešovi potječu iz Moravske, ali autor ne ulazi u ranije porijeklo prezimena, slavensko (les = šuma, drvo; uzp. *lijeska* i slov. *lesnina*), a mogući su i njemački korijeni).

Naši Lešovi dolaze iz Ravne Gore, gdje su se do danas dobro održali. Nije li Burićev Matija Leš (1818, R.Gora) Adamov stariji brat ? Odgovor je samo u ravnogorskim matičnim knjigama.

Od jedanaestero Adamove djece, svi osim Kate (1868) rođeni su u R.Gori. Adamove kćeri ("*Lêšouke*", njih osam) sve su od reda bile poznate kao vrlo sposobne, uredne i žilave domaćice.

Najstarija, Ana, udala se još u R.Gori, pred samu seobu, za Jožeta Svjetličića («*capraganski*» Svjetličići). Druga po redu, Barbara (1845-1918) i susjed Markac Grgurić, jedva će dočekati (ravnogorski !) blagdan Svete Terezije (1866) da pred oltarom potvrde ljubav započetu još u Ravnoj Gori.

Jedna od njih, moja prabaka Antonija, često se s dubokom čežnjom sjećala Ravne Gore i putovanja kolima do Španovice, u svojoj petnaestoj godini.

«*Da mi jê sam šê ònput videt Rauna Gara*», ponavljala je u svojim zadnjim godinama.

Španovačka vjenčanja bila su nedjeljom, i možemo si predočiti tu (Duhovsku ?) nedjelju 8.VI.1879, kao veliko slavlje u Lešovoj kući, s puno sunca, svirke i pjevanja, dupli svatovi – Frane (22 god.) uzima 19-god. Lenu Brusovu, a Franka odlazi u susjedstvo za Bartola Januša. Kumuju Jakob Hace i Andrija Brus, odnosno Antun Brus i Martin Kufner.

Ali, je li sve bilo baš tako...? Adam to slavlje nije dočeka. Umro je godinu dana ranije. Zato će njegova *Marička* poživjeti još 12 godina iza njega, poženiti i poudati sve do najmlađe, i još podizati unučad, uza sve poslove.

Posebno pamtim *Ujc-Poldiča*, kovača (1865-1947), nenadmašivog majstora, harmonikaša i veseljaka u svojim mlađim danima, našeg susjeda u Požegi kroz njegovih zadnjih 9 godina. Njegova kuća u Arslanovcima više ne postoji, ali dvorišna kovačnica stoji kao nekad, i kojiput zavirim od ulice da obnovim davne uspomene.

Još u Španovici, znao je stati nasred ceste iza novih kola koja su odmicala, i, ponosan na svoj posao reći mom tati : «*Lej, Mata, ad četř točka smija sê videt sam dvò !*»

Bez plesanja točkova, bez *ahtera*, kako se govorilo.

Kad je 1942. u Požegu stigao prvi glas da je Španovica izgorila, bez ijedne riječi o mogućim preživjelima, otišao je Tata do Ujca. Dugo je tog jesenskog predvečerja 77-godišnji Ujc-Poldič šutke u "*škuríni*" bubnjao svojim kovačkim prstima po stolu, a onda će Tati, «*Al sa sê i natòncal*». ... Ako su izginuli, valaj su se i naplesali.

Stari *fant* Miško Leš (Franetov, 1895-1978) proživio je svoje duge staračke godine uglavnom u Požegi i često je dolazio k nama. Njegov portret, doživljaji i zapažanja puna živih detalja zaslužuju posebno mjesto. Ovdje samo jedna njegova izreka, "more i morska obala" za zaista puno nečega, koju i sam često rabim, a drago mi je kad to čujem i od moje Ljubice, u ovoj dalekoj Kanadi.

Šp.57 ADAM L E Š & MARIJA IVANČIĆ
_____ I (1821-78) Vjenč.Ravna Gora 1843 (1823-90) I
I I _____ I
I
I--* Ana Leš (1844-1920) -Vj.(R.Gora)1865-Jože Svjetličić (Osn. Šp.58)
I--* Barbara Leš (1845-1918) -Vj.(Špan.)1866- Marko Grgurić, Šp. 60
I--* Marija Leš (1849-88) -Vj.1868- Antun Brus (Ivanov), Šp.20
I--* Antonija Leš (1851-1938) -Vj.1869- Tone Erjavec (Grgetov), Šp.74
I--* Neža Leš (1853-1938)-Vj.1873- Frane Grbac (Jožetov), Šp.96
I--* FRANE LEŠ (1857,+ub.Špan.5.X.42)-Vj.1879- Lena Brus (1860-1926)
I Marko B.& Reza Čar,Šp.40
I--* Franka Leš (1859-1921)-Vj.1879- Bartol Januš (1855), Šp.19
I--* Pepka Leš (1864-)-Vj.1880- Štefan Larma (Valentikov), Šp.77
I
I--* IVIČ LEŠ (1863-) -Vj.1886- Marija Jurković (1867, * Zvečevo)
I (Fabijan J. & Margareta Troha)
I Kumuju Valentik Larne i Andrija Krizmanić
I
I--* POLDIČ LEŠ (1865-1947,Požega)-Vj.1890- Terezija Kumpf (1866-1913)
I kovački majstor (Ivan K. & Magdalena Rosche,tkalci)
I +++ Nema preživjele djece Kumuju Frane Abramović i Mijo Geber
I
I--* Kata Leš (1868, +Brazilija)-Vj.1885- Matija Fijacky, Šp.79

Šp.39
Šp.163 FRANE L E Š (Adamov) & LENA BRUS
_____ I (1857) Vjenč.1879 (1860) I
I I _____ I
I
I--* Francika Leš (1880)-Vj.1899- Poldo Klobučar (Mihetov), Šp.49
I--* Reza Leš (1881)-Vj.1899- Mile Janković (*Ramljani, Ličko Lešce)
I (Martin J. & Manda Dubravčić)
I--* Antonija Leš (1884)-Vj.1906- Jure Jakšetić (Jakobov), Šp.51
I
I--* TONIČ LEŠ (1888,+Požega) I-* Franka (1930)-Vj.-M.Kosanović, Zgb
I Vj.1929- Josipa Ožbolt I-* Ivana Leš (1933)-Vj.- (Ivanić Grad)
I (*1907, Pepičova, Šp.16 I-* Paula Leš (1936)-Vj.-I.Lisjak, Zgb
I I-* JURE LEŠ (1944) - Zagreb
I
I--* JAKOB LEŠ (1890) I-* Marija Leš (1925)-Vj.-Slavko Berta, Požega
I Špan. 163 I-* MILAN LEŠ (1928-86) - Pakrac
I Vj.Reza Novinc I-* BRANKO LEŠ (1931)-Vj.- Štefanija Novinc
I (Mata N.& Josipa I-* Anka Leš (1934)-Vj.- Ivo Januš, Pakrac
I r. Ružić) I-* Sidonija Leš (1923) - ??
I
I--* POLDA LEŠ (1891) I-* POLDA LEŠ (1919), +ub.1945 (domobran)
I Špan.163 I-* DOLFI LEŠ (1922), +ub.1945 (ustaša)
I Vj. Anka Oblak I-* Danica Leš (1932)-Vj.-Mijo Šebalj, Subotica
I (Frane O.& Mreta I-* Zora Leš (1937)-Vj.- (Srijemska Mitrovica)
I r.Brus,Šp.139 I-* Amalija Leš (1939)-Vj.- (Srijemska Mitrovica)
I I-* Mira Leš (1942)- (S. Mitrovica ??)
I
I--* FRANE LEŠ (1893) - A m e r i k a
I--* MIŠKO LEŠ (1895-1978) - Stari fant, kvalificirani brusac alata
I po mnogim šumskim radilištima.
I Više o Mišketu na drugom mjestu.
I
I--* Mica Leš (1896-1974)-Vj.1937- Franič Peternel

Imena petorice Lešovih ratnih (i poratnih !) žrtava urezana su na velikom spomeniku na španovačkom groblju. Najstariji, 85-godišnji Frane izletio je iz kuće one crne noći (4/5.X.1942), već osvjetljene gorućim stogovima. Pogođen u gležanj, odvuкао se do ceste. Tu ga je kasnije partizan dokrajčio metkom u glavu.

Ivičov Frane, odtjeran s njih petdesetak na Psunj, nikad se nije vratio. Samo je nabujali potok Šumetlica još godinama nosio po koju kost ili lubanju. Njegov 12-godišnji Milan pao je na Križnom putu, kad se rafal s brda sasuo na kolonu iznemoglih izbjeglica u Zidanom mostu. „Teta Anka“ majčinski je stisnula Milana k sebi i rukoma mu zaštitila glavu, ali je tane prostrijelilo i majčinu ruku i Milanovu glavu. Očajna mati, već drugu godinu udovica, zakopat će ga bez lijesa nedaleko od mosta.

Dvojica Poldetovih sinova jednako su prošli u pokolju zarobljene hrvatske vojske, jedan domobran, drugi ustaša – nema razlike !

Šp.188	<u>IVIČ L E Š (Adamov)</u>	<u>& MARIJA JURKOVIĆ</u>
_____I	(1863)	Vjenčani 1886 (1867) I
I	I	I
I		
I--*	BERTI LEŠ (1888-)	I-* BERTI LEŠ (1909) - ??
I	Vj.1912-Jul. Skender	I-* Marija (1913)-Vj.1940-(Osijek)
I	(Tomina), Šp.29	I-* PAULE LEŠ (1901-68)-Vj.- (Virovitica)
I		
I		
I--*	TONIČ LEŠ (1894)	I-* Agica Leš (1920)-Vj.1946- Paule Klobučar
I	+1944,Pakrac	I-* Lucija Leš (1921-46)-Vj.1942-Ivica Novinc
I	(pog.pod plastom)	I-* IVO LEŠ (1922) -(Požega)
I	Vj.- Mar.Crnković	I-* Marija Leš (1931)-Vj.-Zd.Blažević,Orljavac
I	(Martinova), Šp.132	I-* DOLFI LEŠ (1933)-Vj.- (Orljavac)
I		
I--*	FRANE Leš (1897)	I-* Ana Leš (1920)-Vj.-Drago Crnković (Štefanov)
I	+ 6.X.42, Psunj	I-* Katica Leš (1926) - (Zelina)
I	Vj.1919-Anka Kufner	I-* Franciska L.(1929-94)-Vj.- (Sisak)
I	(Matijina), Šp.22	I-* MILAN LEŠ (1933) +pog 8.V.1945 kod Zidanog
I		mosta, od metka s brda - naša najmlađa žrtva
I		Križnog puta
I--*	Julijana Leš (1896-1967,+Sisak)-Vj.1929-(Sisak)	
I--*	Tonka Leš (1899-1967,Pakrac)-Vj.1918-Toma Novinc (Franetov), Šp.2	
I		

Ivan Liker, tridesetgodišnjak u najboljoj snazi, i njegova Marija rođ. Marković stigli su u Španovicu početkom stoljeća s dvoje male djece, Ivičom i Vinketom.

Ivetu nije puno trebalo da se pridruži tisućama sličnih koji su tih godina grnuli u Ameriku.

Likerima kao da je Amerika sudbina. Ivetu zla : poginuo je u zarušenom ugljenokopu. I obojicu njegovih sinova čeka grozan kraj : Ivič je nađen izmasakriran 5.X.42, a mlađeg brata Vinketa ubili su tri mjeseca ranije u šumi na radu, oba civili, sasvim nedužni.

Tri mjeseca prije propasti Španovice, u Grahovljanskoj šumi (na vrh Brezika) izrađivali su drva (za ogrjev) Vinko Liker i Toma Novinc (Franetov, 1898-1961). Partizani su ih zaskočili i uhvatili Vinketa, dok je Toma, koji je taj čas bio malo podalje, uspio baciti alat i pobjeći im.

Ivič se ženio s 27 godina, vjerojatno po povratku iz Svjetskog rata 1914-18.

Sve što su imali stvorio je Ivič doslovno svojim rukama kao "šuster". Njegova marljivost bila je legendarna, opjevana i u pjesmi.

("Na tom Mladom letu, Ivič pravi dretu.
Dreta mu je pukla, Mreta ga natukla.")

Podigli su šestero djece, a pred sam Drugi svj.rat dovršili su i vlastitu kuću na kraju "Capraga", iztočnog dijela Španovice.

Nakon rata našla se Mreta opet na početku, poput bezbroja španovačkih udovica. Odlučna da se ne pokori ubojicama, palikućama i otimačima, bježi s Dobrilom i Stipetom u Austriju i dalje za Ameriku.

Prihvaća se posla i školuje Stipeta za nastavnika.

Dobrila se još u izbjegličkom logoru u Austriji vjenčala i otišla s mužem u Chile, da bi nakon 18 godina ipak stigla u Los Angeles.

Stipetu kao da se sudbina odužuje za djeda i otca, i za sav Mretin trud. U razmaku od osam godina (1963-71) rađaju se petorica američkih Likera : Steven, Arthur, Gary, Mike, i Mark Liker.

Napaćena Mreta izgubila je muža Iviča i sina Slaveta, ali je doživjela, utješena i sretna, visoku starost, okružena brojnom familijom u Americi, i u srcu s onima u Kutjevu, Belišću i Sesvetama.

Po ženitbenoj vezi pojavljuju se u Španovici još dvije ravnogorske "*Likerce*":
- Marija Liker (*1853), vjenčana 1872 (još u R.Gori) s Grgom Kordišem (Šp.4), i
- Kata Liker (*1866), kći Urbana Likera i Agneze Grebenc, vjenčana 1885 za ("*Krajnca*") Jožeta Kosca, Šp.6.

L O K N E R

Nezaobilazna Burićeva "Antroponimija" ubraja Loknere (njem. Lochner), zajedno sa Šifnerima (Schiffner) Bajtima (Beuth), Ožboltima (Oswald) među četrdesetak prezimena njemačkih rudara, ljevača, staklara i graditelja, što ih je Knez Petar Zrinski doveo iz Saksonije za potrebe svoje ljevaonice i kovaonice novca u Čabru (1651), pa su u tom kraju i prvu put zabilježeni.

Loknera ima širom Gorskoga kotara, u 22 naselja (popis 1948), te dalje diljem Like, također u kroatiziranoj varijanti Loknar.

Španovački Lokneri potječu iz Staroga Laza, župa Mrkopalj, od Bartola Loknera (1835-69) i Antonije r. Tomac (1819-1901), udovice iza pok. Josipa Jelenčića. Bartol i Tonka dolaze već s prvim osnivačima i utemeljuju broj Šp.44. Tu kuću kasnije preuzima Andrija Šterle, a od 1875. pa do kraja Španovice to je Vidasova kuća.

Bartol i Tonka dovode 15-godišnju Paulinu iz Tonkinog prvog braka, te 5-god. Mariju i malog Filipa, možda još u jastuku.

Samo četiri godine kasnije, 50-godišnja Tonka ostaje po drugi put udovica. Ipak, ova hrabra i dugovjeka žena nije malaksala. Svojim je žuljevima podigla djecu i poživjela još 12 godina nakon ženitbe sina Filipa, pomažući podizati brojnu unučad, sve do svoje 82. godine i zasluženog pokoja na našem groblju.

Tonkina Marija nema sreće. Njen Gušta Ban umire u Rijeci, dok su čekali brod za Braziliju, i ona s četvero djece odlazi zauvijek u daleku tuđinu.

Sretna veza Filipa i Jozefime "Stipinove" (Stari Laz je i u "starom kraju" dio mrkopaljske župe !) urodila je brojnim i zdravim potomstvom, pa su Lokneri još davnih dana iz prenapučene očinske kuće gledali prema siračkom kraju - ili Americi.

Brojna španovačka zajednica u Siraču (Oblaki, Crnkovići, Peterneli, Trohe,...) zaslužuje poseban osvrt, a među njima, koliko sad vidim, Lokneri su najbrojniji. ***

Od svih Filipovih sinova, Gušta se jedini oženio Španovčankom - ako se pokaže da je i Viktor bio "strani" zet, a na to ukazuju nepopunjena mjesta Loknera treće generacije u ovom rodoslovu, krštenih izvan pakračke župe.

Od tri ratne (i poratne ?) Loknerove žrtve znamo samo za Gušteta da je ubijen u Dragoviću 5.X.1942. Nadam se da će netko od današnjih Loknera znati gdje su i kako poginuli ili ubijeni njihovi stričevi Viktor i Jakob, te dodati imena svojih siračkih odnosno orljavačkih bratića.

*** U nedavnoj obsežnoj monografiji "Sirač" (2002) o brojnim siračkim Goranima ima samo jedan (i to pogrešan !) navod, a o Španovčanima u Siraču ni to. U idućem izdanju ove razprodane knjige to se ne bi smjelo ponoviti.

Šp.44 BARTOL L O K N E R & ANTONIJA TOMAC
 _____ I (1835-69) Stari Laz (1819-1901) I
 I I _____ I
 I
 I--* Paulina Jelenčić (*Stari Laz,1851) -Vj.1868- Gušta Grbac (1843-93)
 I (Josip J. & Antonija Tomac, Tonkin prvi brak)
 I
 I--* Marija Lokner (1861,+Brazilija) -Vj.1889- Gušta Ban, Šp.18
 I
 I-----* FILIP LOKNER -Vj.1889- Jozefina Skender (1870) Šp.73
 I (1865, Stari Laz) (Stipa S. & Kata Štajduhar) I
 ___ I Kumuju Frane Abramović i Jure Baronica I
 I I _____ I
 I
 I--* BERTI LOKNER (1891-1976,+G.Sredani) I-* ?
 I Vj.- Ana Madaroš ___ I
 I
 I--* TONIČ LOKNER (1893-1918) + upala potrb.
 I--* MATIJA LOKNER (1895) - A m e r i k a
 I--* FRANJO LOKNER (1896) - ??
 I
 I--* GUŠTA LOKNER (1898) Šp.127 I-* Agica L.(1923) - ?
 I +ub. u Dragoviću 5.X.1942 I-* Ana L. (1925) - ? ___
 I Vj.1919- Terezija Grgurić I-* STIPO LOKNER (1935) I-* ?
 I (Nikola G. & M.Podobnik) ___ I Vj.1959- _____ I (Lipik) ?
 I (Vukovar)___ I
 I
 I--* ĐURA LOKNER (1900) I-* Margareta (1932)-Vj.-Vlado Keser,Sirač
 I +1967, Sirač I-*
 I Vj.1924-Ana Uldrijan I-* ?
 I (Daruvar) ___ I
 I
 I--* GAŠPAR LOKNER (1902) I-* VLADO LOKNER (1935)-Vj.- (Orljavac)
 I +1953, Orljavac I-* ?
 I Vj.1934-Kata Kovačević___ I
 I
 I--* SLAVKO LOKNER (1904) I-*
 I +1964, Sirač I
 I Vj.1928- (Badljevin)___ I
 I
 I--* VIKTOR LOKNER (1910- ?) I-* ?
 I +poginuo _____ I-*
 I Vj. _____ I
 I (?) ___ I
 I
 I--* JAKOB LOKNER (1911- ?) I-* ?
 I +poginuo _____ I-*
 I Vj.1937-Jaga Munic,Sirač___ I
 I
 I--* Agica Lokner (1908) -Vj.- Adolf Broz, Prekopakra
 I I
 I I--* IVAN LOKNER (1927)
 I Vj.- Amalija Hamp (Sirač)
 I
 I--* Terezija Lokner (1917-76, +Orljavac)
 I Vj.1937- Ivan Klarić, zidar, Deževci

M A N C E

Burićeva "Antroponimija Gorskoga kotara" ne kaže nam ništa o porijeklu prezimena Mance, jednog od većih goranskih prezimena (383 duša, u 45 naselja, prema popisu 1948).

Već najraniji oblik, "Manchel" i "Manche" (Bukov Vrh, 1670, na brdskoj cesti, 5 km jugo-istočno od Skrada, prema Ravnoj Gori) upućuje na francuzko porijeklo. Te iste godine zabilježen je u istom mjestu i oblik "Mance". Prezime Mance naći ćete i u Torontu, da o Montrealu i ne govorimo, gdje postoji i škola i ulica po znamenitoj Jeane Mance, prvoj i zaslužnoj medicinskoj sestri u Quebecu.

Polići, primorsko prezime, proširili su se rano i u mrkopaljskom kraju.

Glavno stablo španovačkih Manceta ("*Vicketove*") osnovali su Mrkopaljci Vinko («Vicko») Mance i Kata Polić, koji dolaze već s prvim doseljenicima (1865/66) i utemeljuju broj Šp.34, koji ostaje glavna Mancetova baza do kraja Španovice. Vinko i Kata dolaze s četvero djece, najstarijem (Toniču) tek je 6 godina, najmlađi (Jože) nije još ni prohodao.

Prema trojici Vinketovih sinova, imamo tri grane "Vicketovih" Manceta : Toničove, Jačetove i Jožetove.

Od trojice sinova Toniča Manceta i Amalije (Malče) Erjavec (od Stipetovih Erjavaca), nijedan nije umro naravnom smrću. Andriju je (1927) ubilo stablo kod Slat. Drenovca, Jožeta su strijeljali na Psunju, Japeta na Križnom putu. Ratnim žrtvama Toničovih Manceta dodajte još jedan križ za zeta Peru Cvitkovića. Od čitave loze Toničovih Manceta, teško je reći ima li danas igdje mužkoga potomstva.

Od četvorice sinova Jačeta Manceta i Franke Podobnik, Polda je otišao u Ameriku, a za njim je odmah poslije Svjetskog. rata otišla Katica Erjavec (Grgina, Šp.91). Paule umire prerano, i njegoca Cila (od mojih "*lakvòrskih*" Grgurića), poznata i svima draga Teta-Cila, služila je duge godine u "Velikoj školi" kod učitelja Papića i podigla njihovog Marijana i Mirjanu. Teta-Cilin Milan (i Ankica) vratili su se 1995. iz Clevelanda u Lipik.

Ignacov Tonči poginuo je mlad, Tinetov Ivo otišao je zauvijek u Australiju, ostaje samo Tonči u Požegi. I to je sve od loze Jačetovih.

Od stabla Vicketovih, najjača je loza Jožeta Manceta i Tonke Kufner. Sinovi Jakob, Grga (i sin Viktor), Pepič - sve redom kovači, pa Pepičovi sinovi Ivo i Stipo, također metalci. Stipo ima u Kanadi veliku firmu u toj struci. Upodpunite sliku ovih vrijednih ljudi još s Jožetovim zetovima, kovačem Krištofom Nađom i kolarom Franjom Nemetom! Puno je to izkovanih podkova i klamfa, podkovanih konja, okovanih vagira i ruda za "*šlajsanje*" ! Teška španovačka kirijaška kola mogli su napraviti samo španovački kolari i kovači, ali ne bez kisoava i hamova španovačkih "*sotlera*" (remenara)..

Šp. 34	VINKO	M	A	N	C	E	&	KATA POLIĆ	
	I (1830-79)							I (1834-94)	I
	I								I
	I								I
	I---*	TONIČ MANCE	(1859-1913)	-Vj.1884-	Amalija Erjavec	(1866-1912)			
	I				(Stipe E. & Liza Podobnik)				
	I---*	JAIĆE MANCE	(1860-1907)	-Vj.1883-	Franka Podobnik	(*1866, R.Gora)			
	I				(Luka Gnezda & Tereza Podobnik)				
	I---*	JOŽE MANCE	(1865-	) -Vj.1887-	Tonka Kufner	(1870-1921)			
	I				(Andre K. & Barbara Brus)				
	I---*	Kata Mance	(1863)-Vj.1882-	Filip Vončina	(Šime V. & R.Svietličić)				

Šp.34 TONIČ MANCE (Vinketov) & AMALIJA ERJAVEC
 _____ I Vjenč.1884 I
 I I
 I
 I---* Lena Mance (1892-1967)-Vj.1908-Frane Svjetličić (Jožetov), Šp.38
 I -Vj.II-(1931)- Konrad Nagy
 I
 I---* ANDRIJA MANCE I-* Ludmila M. (1918)-Vj.-Pero Cvitković I-* Milan
 I (1898-1927) +od I (*1905-45,Cim,ž.Mostar,+Križ.put) I Cvitk.
 I stabla u šumi I-* Štefa M. (1919)-Vj.1943-(Pleternica) (Omiš)
 I Vj.1919 I-* Franciska Mance (1922) - ??
 I Marija Jurković I-* Terezija Mance (1924-50) +Lipik
 I (Ludvikova) I-* Marija Mance (1926)-Vj.1961- K.Kovač (Lipik)
 I
 I---* JOŽE MANCE (1901) I-* Ana Mance (1929) -Vj.1950- (Banja Luka)
 I +str.6.X.42,Psunj I-* Zdenka Mance (1934) -Vj.1956-(Banja Luka)
 I Vj.1927 I-* Amalija Mance (1936-88) ??
 I Katarina Župančić I
 I (Andrijina), Šp.7 I
 I
 I---* JAPE MANCE (1905-45) Šp.38 I-* FEĐO MANCE (1936) I-* DRAGO MANCE
 I (kirijaš),+str.iznad Šestina I Vj.- (Beograd) I-* GORAN MANCE
 I Vj.1933 I
 I Julka Brus (Stanko I-* Katica M. (1939)-Vj.- (Virovitica)
 I & Franca r. Larma, Šp.71 I-* Ljerka M. (1943)-Vj.- (Požega,Bgd)
 I
 I-- ++ Tonič i Malča izgubili su dva sina i kćer u dobi od 18 i 9 god. !

Šp.108 JACĀ MANCE (Vinketov) & FRANKA PODOBNIK
 _____ I Vjenč. 1883 I
 I I
 I
 I---* Lena Mance (1889-1967) -Vj.1933- (Velika Kaniža, Mađarska)
 I---* POLDA MANCE (1890) - Amerika (Kat.Grgurić,Grgina,otišla za njim)
 I---* Marija Mance (1894-1978,Karlovac) -Vj.1913- Ivič Peternel, Šp.65
 I («Debela Mica») (1892,+ub.Špan.5.X.42)
 I
 I---* PAULE MANCE,kolar I-* Julijana (1927) - (Pula)
 I (1896-1932) I-* MILAN MANCE (1928)-Vj.-Ana Svjetličić
 I Vj.1924 I (Povratnici iz Amerike, Lipik)
 I Cila Grgurić(1905-94) I-* Kata Mance (1931)-Vj.- Kovač
 I (Blaž G.& Kata Oblak) I Požega
 I
 I---* Augustina Mance (1898-1987) -Vj.1919- Antun Skender (Mijacov)
 I
 I---* IGNAC MANCE (1902) I-* TONČI MANCE (1927,+pog 22.2.1944,u Pakracu,
 I (bačvar) + Počega I na svoj 17.rodendan, nesretnim slučajem,
 I Vj.1927 - Kristina I od strojnice,u IV. Gorskom sdrugu.
 I Župančić (Andre Z. I-* Marija M. (1935)-Vj.1959-Marin Miletić(Pula)
 I & M. Rupena) I-* Slava Mance -Vj.- Šegota (Požega)
 I
 I-* TINE MANCE (1905, +Požega) I-* IVO MANCE (1933)-Vj.1954-(Australija)
 I Vj.1929-Terezija Crnković I-* TONČI MANCE (1934)-Vj.1963-(Požega)
 I (Martin C.& Paula r.Januš I-* GUŠTIČ MANCE (1936 ?)- Australija

Lena Toničova (1892-1967) ostaje udovica s 26 godina, kad je epidemija "španjolke" pokosila njenog Franeta Svjetličića svega tjedan dana po povratku iz rata. Jedanaest godina kasnije ona se vraća u svoj rodni šor, udovcu Kondratu Nađu, da mu pomogne podići njegovu brojnu djecu.

Lena Jačetova (1889-1967) udaje se 1933. u Mađarskoj za mehaničara kod kojega će izučiti zanat njen nećak Paule Skender (1925-2004, Lenine sestre Guste). Pave, kako smo ga zvali, odlikaš u školi, ostao je doživotno zahvalan tom tetku u Velikoj Kaniži (njemačkog porijekla) za sve što je od njega naučio.

Treća, Lena Jožetova (1897-1970) podići će brojnu familiju s kovačem Krištofom Nađom.

L o v r e t o v i M a n c e t i (Španovačko - pleternički)

Lovro MANCE (* cca 1827) i Katarina rođ. Brenc, oboje *Raunagarci*, stižu s prvim valom "pionira divljeg izтока". Lovro i Katarina, s kojih 40 godina, dolaze sa 16-godišnjom Terezijom i 10-god. sinom Urbanom.

Terezija se udaje za Štefana Crnkovića (Martinovog), i od njihovih se sinova Martina i Matije širi jedna jaka grana španovačkih Crnkovića.

Sin Urban, već tridesetgodišnjak, uzima 1885 Franku Skender, udovicu s dvoje djece pok. Franeta Podobnika (Šp.75), Frankom (1877) i Micom (1882).

Već 1887. oni svi odlaze u Sulkovce, gdje se rađaju Anica Mance (1888-1927), te braća Vinko i Antun Mance.

Franka i Mica udaju se u Frkljevce, a Anica se sa 16 god. udaje (1904) u Španovicu za Matiju Erjavca (sina Filipovog Toneta i Marije Fijacky), možda vezom Matinog strica Jureta Erjavca, iz Ravne Gore, koji se već okužio u Sulkovcima.

Nakon sedam godina braka, s troje male djece, maloj Barici je tek godinu dana, pokušavaju Mata i Anica novu sreću u Braziliji, poput Mrakovih i Banovih 1893, i još nekih.

Uspijevaju se vratiti, razočarani i osiromašeni, bez Barice, koja je umrla na brodu još u odlazku i predana oceanu, po pomorskom zakonu.

Nastanjuju se u Bzenici, s novim pouzdanjem u vlastite snage i plodne slavonske ravnice.. Mata, kao pravi Španovčan, prihvaća se šumskih poslova, a izplaćen mu je i dio očevine iz Španovice. Gradi se kuća, kupuje se zemlja.

S Anicom, podiže na vlastite noge šestoricu sinova - "pleterničkih" Erjavaca.

(Vidi rodoslov Filipovih Erjavaca, pleterničkih.)

M A R I N I Ć

Svi naši Marinići (s naglaskom na drugom slogu, poput Mihelčića) potječu od Iveta M. (*Kupjak, 1817) i Marije Marušić (1820) koji dolaze iz Ravne Gore, iza prvog vala najranijih osnivača, s dvojicom sinova i dvije kćeri, i osnivaju Šp.33, koju će naslijediti stariji sin Tone, dok će mlađi sin Josip ("*Jožak*") od Janka Likera i Kate Mancetove preuzeti kasnije broj Šp.15, i to ostaje "*Jožakovu*" do kraja Španovice. Jesu li se Janko i Kata također vratili u svoju Ravnu Goru, kao što su to, kaže nam župnikova bilježka, već 1870. učinili osnivači španovačkih Marinića, Ive i njegova Marija, čim su poudali svoje dvije kćeri? Šestnaestgodišnji Jožak ostaje u Španovici. Čeznja za Ravnom Gorom bila je za Iveta i Mariju prejaka.

Tonetov Vinko sa svojom Linkom Brusovom napušta Španovicu, jedino rješenje da se u kući napravi mjesta za brojnu Pauletovu familiju. (Pada mi na pamet priča o jednom jedinom paru čizama "*pr Marinićam*" i natjecanju tko će ujutro prvi u njih skočiti.

" *Kìr je prvi skaču u škùrne tistiga sa blê* ", čuo sam govoriti.

Pauletova udovica Kata r. Hlobuček, visoka i s 52 godine još uvijek lijepa žena, ostavlja 1933. u Španovici svoju Mariju, udanu za Franeta Erjavca, tri oženjena sina i brojnu unučad, i udaje se za udovca Toneta Osmaka, mlinara u Kusionjima. Sa sobom vodi 15-godišnju Tereziju, koja se tri godine kasnije vraća natrag u Španovicu, u Trohovu kuću.

Pauletova sestra Reza ostaje 1916. ratna udovica i udaje se kasnije za Grgeta Erjavca, "*Baštijanovog*". (** Postoji i Grga Erjavec, od *Čuravih Arjaucou* !)

Jožakovi Marinići bili su mi blizu, pa smo se u igri često našli u Jožakovom dvorištu, s njihovim Đukicom i Tomicom.

Svake su jeseni Tonka i *Jùže* imali kod nas posla za par dana, da izpile, izcijepaju i slože drva za zimu, a Tonka se često našla kod Mame i u nadnici na poljima. Bez šumske zarade, i na ono malo zemlje, bio je to težak život. Uz to je *Jùže* bolovao od kronične upale sinusa s neizdrživim glavoboljama. Gledali smo ga jednom, ležao je na podu u kuhinji pokušavajući zabiti si ekser u čelo.

I još nešto želim spasiti od zaborava. Bila je to svakidašnja slika na cesti u našem šoru, ili na «Liniji», poljskom putu, koji je s gornje (sjeverne strane) odvajao podkućnice od polja na «Brezicima». Kad su kiše razkvasile žutu ilovaču *Linije*, nije ni konjima bilo lako izvući kola iz blata, a kamoli Tonki i *Jùžetu*, na ljudsku zapregu.

Na tim kolicima oni su kroz čitavu godinu vukli tovare trave za kravicu, bundeve za svinje, i sav urod, pa i *gnùj* u kasnu jesen. *Juže* vuče sprijeda poput konja, opasan remenom preko lijevog ramena i drži ručku *rude*, odostrag Tonka upire svom snagom, bodreć' jedan drugoga,

«*Vlič, Jùže ! Rivaj, Tonka !*

I sve je to Tonka strpljivo podnosila. *Jùžeta*, jake građe, ali već pogrbljenog, kosmatog, naglašenog nosa i mrka pogleda izpod čupavih obrva, nitko nije ubrajao u najljepše u selu, nitko osim - Tonke. I kad su je žene, okopapavajuć' zajedno kukuruz u šali zadirkivale, odgovarala im je Tonka,

" *I vam bi biu lip da ga glidašte kruz maje aćí !* "

MIHELČIĆ

Mihelčići spadaju u brojnija goranska prezimena (362 duše, prema popisu 1948), u redu s Mancetima i Čopovima.

Jure Mihelčić (Tonetov), 1824-87, i Marija Grgurić Gašparova, 1839-74, dolaze iz Lokava malo iza prvog vala osnivača Španovice i osnivaju Šp.91.

I Jure i Marija u rodu su s lokvarskim Grgurićima i Mihelčićima moje bake Lucije Erjavec, rođene Grgurić, po majci Mihelčić.

Od Juretove djece poživjet će do zrele dobi samo Tonič, koji pogiba u padu Španovice, a njegova Pepa Peternelova umire dva mjeseca kasnije u Pakracu na sam dan prvog španovačkog Božiča u progonstvu.

Toničov Viktor preživjet će rat, ali će mladi Stipo nestati u bezkrajnim kolonama smrti crne 1945-e godine.

Treća i četvrta generacija Juretovog potomstva živi danas u Starim Perkovcima, Andrijevcima i Strizivojnoj.

	Tone MIHELČIĆ		Gašpar Grgurić
	I Marija Žagar I	I & Terezija Jurković I	
	I _____ I	I _____ I	
Šp. 91	I	I	
	<u>JURE MIHELČIĆ (Tonetov) & MARIJA GRGURIĆ</u>		
	I (1824-87)	* u Lokvama	(1839-74) I
	I	Vjenč. 8. o9. 1869 -Kumuju Blaž i Iva Grgurić, Lokvarci I	
	I	I _____ I	
	I---* Ivan Grgurić (*Lokve, 1862) -Vj.-1887- Mara Skender (Stipina)		
	I (** Rođen prije formalnog vjenčanja, ima majčino prezime.)		
	I		
	I---* TONIČ MIHELČIĆ (1870) -Vj. 1897- Josipa Peternel (Filipova)		
	I +ub. u Španovici 5. X. 1942		(1974), + 25. XII. 1942, Pakrac) I
	I I _____ I		
	I		
	I---* VIKTOR MIHELČIĆ (1898-1972)		I---* STIPO M. (1922) +ub. 1945
	I + Stari Perkovci, Vrpolje		I---* DRAGO M. (1923-97), Strizivojna
	I Vj. 1919-Katica Šifner, Šp. 59		I---* IVAN M. (1925)-Vj.- (Andrijevc)
	I (1899-1976) + Požega		I---* Berta M. 1931-83), +Pakrac
	I (Franjo Š. & Marija Grgurić)		I---* BLAŽ M. (1934)-Vj.-St. Perkovci
	I		
	I---* Anka MIHELČIĆ (1903-59, +Pakrac) -Vj. 1931- Franjo Nemet ()		
	I (** Ovo nije špan. kolar Fr. Nemet, Mancetov zet !)		
	I---* Rozika MIHELČIĆ (1903, +Austrija) -Vj. 1926- Matija Kriks, Požega		
	I---* Marija M. (1905) - ??		
	I---* Viktorija MIHELČIĆ (1914-62, +Pakrac) -Vj.-Stipa Podobnik, Šp. 47		
	I (Ivan P. & Cilika Erjavec)		
	I---* Margareta MIHELČIĆ (1918) -Vj. 1940- Josip Srebot, Kosovo		
	I		

Na broju Šp.91 upisan je i Stipa MIHELČIĆ (*Lokve, 1831-96), mora biti Juretov mlađi brat, s troje djece, Jožetom, Johankom i Franetom.

Jože umire u Španovici 1938, čini se, kao stari neženja.

Ravnogorski Mihelčići

Španovicu 70 osnivaju "*Raunagarci*" Matija Mihelčić (1833-1906) i Antonija Erjavec (1841-1911), s dvije kćeri, Katom (1857) i Francikom (1859). Kata se udaje 1873. za Pauleta Kufnera (Pauletovog), a Francika, godinu dana kasnije, za Pauletovog brata Martina. Francika će s Martinom podići brojnu familiju, dok Kata s Pauletom odlazi 1884. u pleternički kraj, kaže župnikova bilješka.

Stari Matija i njegova Tonka provode svoje zadnje godine na Bučju i poživaju na žalostnom, danas nepostojećem groblju bučkih Španovčana.

Iz Ravne Gore dolazi i Matijin sinovac Antun Mihelčić (1867), sin Tome Mihelčića i Julijane Holović. Dozvaog ga je stric Matija, već 60-godišnjak, u svoju kuću Šp.70, i vjerojatno mu već odabrao 19-godišnju Anicu Grgurić, također od ravnogorskih roditelja. S Anicom pokušava Matija sreću u Cerniku, pa opet u Španovici i konačno u Virovitici, gdje su se naši "*raunagarski*" Mihelčići održali sve do danas.

Šp.70	<u>T O M A M I H E L Č I Ć & J U L I J A N A H O L O V I Ć</u>	
_____ I	(Ostali u Ravnoj Gori)	I
I	_____	I
I		
I--*	ANTUN MIHELČIĆ (1867)	I-* FRANJO MIH. (1896)-Vj.- Jula Gertner
I	Vj.1894	I-* VALENTIN MIHELČIĆ (1897)
	Anica Grgurić (1875)	I-* ANTUN MIHELČIĆ (*Cernik 1898)
	(Antun G. & Margareta	I-* MATIJA MIHELČIĆ (1900-83), Virovitica
	r. Ožanić) Šp.45	___I-* IVAN MIHELČIĆ (1902) -Vj.1937- (Atena, Grčka)

M R A K (*Mròkovi*)

Ovo i danas brojno slovensko prezime pojavljuje se u G. Kotaru samo u Ravnoj Gori , dok se prezime Podnar, također *krajnsko*, pojavljuje i šire.

Mrakovi, "*Raunagarci*", višestruko su rodbinski povezani s Banovima i dijele s njima sličnu sudbinu : preživjeli dio odlazi u Braziliju.

Ipak, kao i kod Banovih, Mrakova krv živi i dalje u Španovici, stopljena udajama sa "*Štrletima*" (kasnije i Grbcima) i Župančićima.

Ivan Mrak (s dobrih 50 godina) i Helena r. Podnar dolaze oko 1866. s petero djece i osnivaju Šp.84.

Već 1869. (6.lipnja, Duhovi ??) u kući su dvoji svatovi: sin Filip uzima Mariju Gnezda, a 16-godišnja Tonka udaje se za Andriju Šterleta, s kojim osniva Šp.87, pokraj Mrakovih (kasnije Vrtarovich). Ta će kuća do kraja Španovice ostati poznata kao "*Štrličkina hiša*".

Od devetero Filipove djece preživjet će epidemije samo Marija, udana za Jakoba Bana.

Mlađi brat, Antun Mrak, podiže sa svojom Marijom kuću na broju Šp.92. Od njihovih devetero djece bolesti odnose u Španovici samo dvoje, ali će još dvoje odnijeti kobna epidemija u Rijeci, na putu za Braziliju.

```

Šp.84      IVAN      M R A K      &      HELENA      P O D N A R
            I      (*oko 1815.+1870)      (*1819, Ravna Gora)      I
            I      Vjenč. u R.Gori oko 1838      I
I      I      _____      I
I
I---* FILIP MRAK (1847-85)      I-* Marija Mrak-Vj.1892-Jakob Ban
I      Vj.1869      I      Otišli 1897 u Braziliju
I      Marija Gnezda (1846)      I- ++++++
I      (Štefan G.& Marija      I      Osmero ostale Filipove djece
I      r. Widmar)      ___I      odnijele bolesti i epidemije
I      u dobi od 2 do 11 godina !!
I
I---* ANTUN MRAK (1851)      I-*****
I      Vj.1877      I      Od devetero Antunove djece, dvoje
I      Marija Ban (1860)___I      umiru u Španovici, dvoje na Rijeci,
I      petero s njima odlazi u Braziliju,
I
I---* Tonka Mrak ? (Podnar ?) -Vj.1869 - Andrija Šterle (1838-94)
I      (1853-1929)      * Stari Terg (Trg ?), Kranjska
I      (Emerik Šterle & Marija r. Baraga)
I
I---* Marija Mrak (1860) -Vj.1877- Janez Župančić (1854-1932)
I      * Topli Reber, Kranjska (Carniolia)
I      (Matija Ž . & Katarina r. Gorše)

```

Za svu Heleninu djecu upisani su kao roditelji Ivan Mrak i Helena Podnar, i svi su oni Mrakovi, osim Tonke koja je 6.VI.1869. na vjenčanju s Andrijom Štrletovim upisana (zabunom ?) kao Tonka Podnar. Istoga dana (Duhovi ?) vjenčao se i njen 22-godišnji brat Filip za 23-god. udovicu Mariju Gnezda.

Helena ostaje udovica i odlazi 1873 u Pakrac za *Krajnca* Martina Barića.

N A G Y (N ò đ o v i)

Dok je u svim župnim knjigama prezime pisano mađarski (Nagy, što znači velik, a zidaru Konradu je i pristajalo), često se ovo veoma brojno prezime pohrvaćuje u Nađ, i čini mi se da se tako piše sva poslijeratna generacija naših Nađovih.

Možda će netko od familije doznati više o okolnostima dolazka braće Konrada i Krištofa u Španovicu. Gdje su ostali roditelji Imre Nagy i Ana Ughy ? Znamo da je rodno mjesto braće Nađ Borszorcok, župa Turakard, pokrajina Vesprim.

Stariji brat, Konrad, po Španovački "*Kondrat*", zidar, dolazi u Španovicu s 23 godine, po odsluženom vojnom roku, i tu se ženi s Lojzom Pojerovom (Ignaca Pojera i Veronike Aschenbrenner, iz Ravne Gore).

Kondrat mi je ostao u živom sjećanju. Vesele naravi, pjevušio je i fićukao dok je žurno ravnao malter za novi red cigli i vješto poravnavao po špagi cigle čekićem. Bio je vrlo zahtjevan prema poslužiteljima ("untlagerima", po naše *untlògerima*), zapravo, većinom, poslužiteljicama, jer nije trpio gubljenje vremena.

Sa sinom Imbrom sazidao je pola Španovice. Ali, po onoj staroj da šusterova žena i kovačeva kobila idu bose, i da kolar nema kapije, ostali su Kondratovi do kraja Španovice - u prastaroj drvenoj kući ! Bio je to zadnji, muzejski primjerak španovačkih drvenjara o kojima svjedoči povjestničar i putopisac Julije Kempf ("Oko Psunja"). U obilju građe na licu mjesta, podizali su ih naši Gorani "ko od šale", poput pionira na američkom "divljem zapadu". Tek s dolaskom Talijana razvit će se na Psunju paljenje ugljena, te pečenje cigle i podizanje prvih španovačkih zidanica podkraj stoljeća.

Bog je blagoslovio Lojzu i Kondrata s hrpom zdrave djece. Roda je redovito slijetala na njihovu toplu drvenjaru - sve dok Lojza ne umre od sepse s 44 godine, kad je malom Tončetu bilo svega četiri godine. Ali, tu su Mancetovi, i Lena (Toničova), udovica iza +pok. Franeta Svjetličića, vraća se u svoj rodni šor da pomogne 50-godišnjem Kondratu podići djecu. Dapače, rodit će se na godinu (1932) i njihova zajednička Katica.

Shrvan strahotama propasti Španovice, Kondrat umire (1943) kao izbjeglica u ratnom Pakracu.

Njegov Imbra, otac petero djece, domobran, stiže svibnja 1945. s kolonom Križnog puta do vašarišta na pakračkoj Gavrinici. Tu ga je, prema pismenom izkazu mlađeg brata Kondratića, prepoznao jedan od brojnih vlaških lovaca na španovačke glave koji su tih dana i tjedana motrili uz ceste i švrljali po logorima, te ga, s još nekoliko španovčana izručio tada svemoćnom Čedi Grbiću (predodređenom za kasnije saborske i visoke vladine stolice usred hrvatskog Zagreba !).

Za Imbrinu grupu, jednu od nekoliko takvih, vjerovalo se da je pokopana s vanjske strane groblja na Gavrinici, ili odvedena do neke dumače uz obližnji Psunj. Tek sam nedavno čuo više o njima od Ankice Trohove u Torontu. Ona je uspijevala doći do njih dok su bili zatvoreni u Kotarskom sudu u Pakracu, početkom lipnja 1945. Uz Imbru, tu je bio Ivan Grgurić sa sinom Ignacom, Tonič Troha (Juričov) i Toma Brus (Stipetov). I njoj je jednog dana stražar na ulazu rekao da su «dobili prekomandu» za Novu Gradišku. Tek kasnije, jedan joj je Hrvat, službenik u pakračkoj Općini povjerio da su noću odvedeni do čistine «Čukur», izpod Kalvarije, tamo potučeni i pokopani.

(Vidi, «Čukur - neobilježeno stratište», u drugom dijelu knjige.)

Imbrinog mlađeg brata "Kondratića" vidio sam u Španovici na Drugom saboru Španovčana (Duhovi 1996) u zgradi občine gdje smo (brat Tonči, Darko Baronica, Polda Larma, i ja) izložili slike, alate, dokumente, knjige i tekstove iz povijesti Španovice. Bio je tu i ukoričen fasciكل s početnim podacima za ovaj Rodoslov, u kojem još danas stoji njegov podpis uz riječi ohrabrenja da u tom velikom poslu uztrajem.

Nije mogao shvatiti zašto Hrvatska ne podiže optužnice barem protiv nekih partizanskih glavešina (Dušan Čalić, Rade Bulat, Čedo Grbić,...).

KONRAD N A G Y (zidar) & ALOJZIJA POJER

I ___ I (Borszorcsok, 1881-1943) Vj. 1904 (R. Gora, 1884-1928) I
 I I I _____ I
 I I
 I I (Špan. 227 / 36)
 I I--* IMBRA NAGY (1907-45) I-* Štefanija Nagy (1932)-(Vinkovci)
 I I +ubijen u Pakracu I-* ANTUN NAGY (1934) - (Vinkovci)
 I I Vj. 1932-Alojzija Oblak I-* MILAN NAGY (1936) - (Vinkovci)
 I I (Jakob O. & Lena I-* Mira Nagy (1941)-Vj.-Iv. Rakić, Vinkovci
 I I Bubanjski šp. 133 I-* _____
 I I
 I I--* IVAN NAGY (1910-75, +Sl. Brod) -Vj. 1945- (Sarajevo)
 I I--* Ilonka Nagy (1914) -Vj. 1939-Ferenc Kovacs
 I I--* KONRAD ("Kondratić") NAGY (1916) -Vj.- Paula Pereković (Zagreb)
 I I (Mijo P., pekar)
 I I--* TONČI NAGY (1926) -Vj. 1958- (Slav. Brod)
 I
 I Konradov drugi brak:
 I ___ Vjenčan II-1931 - Lena Mance (1892-1967) I-* Katica N. (1932)
 (Tonič M. & Amalija Erjavec, I +Banja Luka
 -udovica + Franeta Svjetličića) ___ I-* ?

KRIŠTOF N A G Y (kovač) & LENA MANCE

I ___ I (Borszorcsok 1890) Vjenč. 1919 (1897-1970) I
 I _____ I
 I
 I--* Irma N. (1917) -Vj. 1940-Mata Grgurić (Ivin) remenar, + Zagreb
 I--* Ilonka N. (1920) -Vj. 1940-Dolfi Brus (Pepič B. & Barbara Oblak) Šp. 148
 I--* Matilda ("Tilda") Nagy (1923) -Vj. 1943- Josip Paulović, Zagreb
 I--* Helena Nagy (1924-88, +Placeville, Kalifornija) -Vj. 1947- Đuro Bali, Gaj
 I
 I--* Marija Nagy (1926) -Vj. 1948- Branimir Bašić, Zagreb
 I--* Agneza Nagy (1930) -Vj. 1950- _____
 I
 I--* KOLOMAN NAGY (1932-98) I-* _____ (Zagreb)
 I Vj. 1963- Božena Larma I-* _____
 I (Pepičova) I-* _____
 I
 I--* KRIŠTOF NAGY (1933-99) +Neukirchen -Vj. 1956- (Nova Gradiška)

Kondratov mlađi brat Krištof (1890-1972 ?, + Zagreb) mora da je izučio kovački zanat u Španovici, gdje po sretnom povratku iz Svjetskoga rata uzima (1919) Lenu Mancetovu (1897-1970, +Sesvete), kćerku kovača Jožeta Mancetovog i Tonke r. Kufner, Šp. 102.

I na njihov je dimnjak roda redovito slijetala i napunila kuću s poznatih šest Krištofovih ljepotica, te na kraju i dvojicom sinova.

N E M E T / N E M E T H

Nemeti, porijeklom Mađari, vrlo su brojni širom Slavonije. Pisanje je neujednačeno, čak i unutar jedne te iste familije, Nemet i Nemeth.

Sa Španovicom su povezane dvije obitelji Nemetovih.

Najprije imamo Katicu Nemeth (* Dobrovac, 1901-85, +Kutina), kći Janoša Nemetha (* Vizvar, 1860-1928), kočijaša na imanju Izidorovac, kod Dobrovca, i Agneze Toth. Katica se udaje 1920. Za Berteta Svjetličića (Tometovog), postolara u Ožegovcima broj 59. (Ta se kuća nalazila s južne strane glavne ceste dobar kilometar od Bučja prema Španovici, točno gdje se odvaja na sjever put u Ožegovce. Vizavi od te kuće, uz glavnu cestu, iztočno od puta za Ožegovce, bila je druga Svjetličićeva kuća, i treća usred "Štekovića", španovačkog naselja na Bučju, uz put koji se kod občinske zgrade odvajao od glavne ceste na sjeverozapad, također prema Ožegovcima).

Katica i Berti imali su pet kćeri, od kojih se Rozika udala (1941) za Dolfeta Vidasa.

Drugi španovački Nemeti počinju na Antunovo 1927, kad se mladi kolar Franjo Nemet (*Pakrac 1903) priženio kod kovača Jožeta Manceta i Tonke Kufner za njihovu Mretu (1904-1988, +Zagreb). Je li Franjo došao u Španovicu par godina ranije i nije li izučio kolariju u susjedstvu kod Jakoba Grbca ?

Franjo i Mreta žive naprije u Španovici na stanu, a onda podižu svoju vlastitu kuću u španovačkom "Capragu", malo dalje od "Križa", Šp.205.

Mretina su djeca poslije rata svi u Zagrebu, kud se iz Francuske vraća s obitelji i Ivica, najmlađi sin.

I Mreta završava svoj dugi životni vijek u Zagrebu, kod jednoga od djece.

Šp. 205		<u>FRANJO N E M E T & MARGARETA MANCE</u>		
	I	(Pakrac, 1903-	) Vj. 1927	(1904-1988) I
I	I			
I				
I--*		Zlata Nemet (1927) -		?
I--*		Marija Nemeth (1929-97)		+Zagreb
I				
I--*		SLAVKO NEMETH (1931) -	Vj. 1964-	(Zagreb)
I				
I--*		JOSIP NEMET (1935) -		(Zagreb)
I				
I--*		IVICA NEMET (1940)		I--*
I	Vj.			I--*
		(Vrabče)		__I

Zabilježiti ćemo još jednu španovačku vezu s Nemetima, vjenčanje (1947) Anke Gnezdove (1926), Vinketove, Šp.82, i Ivana Nemetha iz Pakraca.

N O S A N

Burićeva "Antroponimija" spominje prezime Nosan samo jedan jedini put (1877, Antonius Nosan), što bi moglo biti vjenčanje 30-god. Toneta, ravnogorskog zeta koji se priženio Svjetličićima za šest godina stariju Mariju. Podatak u "Španovici" mog brata Tončeta kaže da je Tone rođen u Ribnici, središnja Kranjska, na cesti Ljubljana-Kočevje.

Višestruko kumstvo "Cenketovih" Erjavaca i Nosanovih na Bučju s bučkim (ožegovačkim) Svjetličićima nije bilo slučajno, pa ni sam zajednički odlazak iz Španovice u Ožegovce. Dapače, povezana je i seoba Tome Svjetličića (1833-1917, Čaklovac 2 i 13) i njegove Kate Kufner (1837-1924), iz Ravne Gore u Španovicu, oko 1886, s dolazkom Toneta Nosana (*1847) i njegove Marije Svjetličić (1841-1929), očito Tomine sestre. Jedan je dokaz i Tomina i Marijina dugovječnost !

Dok Toma dolazi s dovoljno sredstava da kupi svoje mjesto, Nosanovi se smještaju s dvoje djece na duže vrijeme na broju Šp.23 kod Andreta Kufnera (1840-1912), brata Tometove Kate.

Tone radi po šumama, a onda nakon udaje njegove Katarine za Cenketu Erjavca (1902) slijedi odlazak na Bučje, gdje će Marija na predivnom mjestu poživjeti još barem 25 godina i umrijeti od "slabosti", kaže župnikova napomena, s punih 88 godina. Tone, iako mlađi, umire ranije.

Počivaju na uništenom groblju bučkih katolika, danas prerastlom u šumarak.

Na Bučje dolazi i Tomin Bartol Svjetličić s brojnom familijom, a preko Tominih kćeri u Španovici Cenketovi su Erjavci u rodu s Vizjakima i Juretovim Erjavcima (Šp.83), te s brojnim potomstvom ostalih Tominih sinova, Jačeta, Jureta i Franeta Svjetličića.

Ožeg. 51	T O N E N O S A N & M A R I J A S V J E T L I Č I Ć		
_____ I	(* Ribnica, 1847)	(*R. Gora, 1841-1929)	I
I			I
I			
I--*	Katarina Nosan (*R. Gora, 1881-1935)	I	***
I	Vj. 1902- Vinko ("Cenko") Erjavec (1877-1929)	I	VIDI RODOSLOV
I	(Tone E. & Antonija r. Leš) Šp. 74	— I	"CENKETOVIH"
I			ERJAVACA
I--*	TONIČ NOSAN (*R. Gora, 1883) + Vidovci oko 1950		
I	Vj. 1908- Katarina Erjavec (1882-1961) + Vidovci		
	(Tone E. & Antonija r. Leš) Šp. 74		

U rano proljeće 1942, nakon ubojstva braće Kufnera, Španovčani napuštaju Bučje. Nisu vjerovali da je to zauvijek.

Neki odlaze cestom preko Kamenskog u Brestovac, gdje će im se nakon pada Španovice, te nakon Križnog puta i logora na Ovčarama (kod Vetova) pridružiti još desetak familija, i ta se Španovačka zajednica u Brestovcu održala do danas.

Tonič Nosan i Tetka Kata, s većinom "Bučana" započinju svoj izbjeglički život u Španovici, da bi se još iste godine našli s čitavom Španovicom u pakračkom zbjegu, pa u Novskoj, i s Križnim putom pješice do Zidanog Mosta i natrag, do novog doma u Vidovcima kod Cenketove unuke Vide udane Janković.

N O V I N C (*N a v i n c i*)

Prezime Novinc (i po *raunagarski* i po španovački, "*Navinc*", s naglaskom, tipično, na drugom slogu, poput *Arjauc, Grgarčk, Papit, Svetličić,...*).

Pojavljuje se samo u Ravnoj Gori, odakle su i presađeni u Španovicu, i jednim manjim dijelom iz Španovice dalje u Breznicu kod Pleternice.

Španovački Novinci razvili su se iz dva stabla, koja osnivaju Jakob Novinc s Anom r. Mance ("Jakobovi" Novinci) i Toma Novinc s Uršulom Poljančić ("Tometovi" Novinci). Jesu li Jakob i Toma u rodu (braća ?) može se doznati samo uvidom u ravnogorske matične knjige.

Jakobovi Novinci (U *Capragu*, iztočnoj Španovici)

Jakob Novinc (1810) i Ana Mance (1815) dolaze već s prvim valom ravnogoraca (1865). S trojicom sinova osnivaju Šp.39 u «*Capragu*».

Najstariji, Jakob, po naše *Jòkap*, (1837), uzima Luciju Gnezdovu (treće španovačko vjenčanje, 30.VI.1866 !) i s njom osniva Šp.96, koju 12 godina kasnije prodaju Franetu Grbcu (i Neži r. Leš) i s petero djece u kolima sele u Breznicu (kod Pleternice).

Nov i težak početak, jedan im se dečkić (12 god.) utopio u Orljavi, pa bolesti... ali ipak, održali su se žilavi "pleternički" Novinci sve do danas.

Od drugog sina, Pauleta (1841-83), preživjet će samo Reza (*1877) iz njegovog (drugog) braka s mladom Julkom Peternel (*1855). Udovici Julijani priženio se 1903. Petar Franković, u kuću odmah do Krizmanićevih, koju će još dugo poslije njega zvati « *pr Frankovičam* ».

Treći, Martin (1845) ostaje u vojsci, "Leopoldova pukovnija", pribilježio je župnik.

Rano 1869. umire Jakobova Ana r. Mance (54 god.) i stari Jakob još neko vrijeme ostaje kod najmlađeg sina Mate na broju Špan. 63.

Osnivači te kuće, Tomo Lisac i Katarina r. Novinc (Matina sestra) vraćaju se u R. Goru, a s njima se neprežaljenom zavičaju i ravnogorskom groblju vraća zauvijek i otac Jakob Novinc. Njegova Ana, među najstarijim osnivačima, počiva u Španovici.

Jakovov Mata (1849-1935) i njegova Josipa ("Pepa") Ružić (1852-1922) preuzimaju od Luke Gnezdovog broj Šp.40, koji do kraja Španovice ostaje glavna baza "Jakobovih" Novinca, *Jòkapovih Navincou*, po naše. Jure Crnković kupuje Šp.63, a kasnije je preuzima od njega Franjo Abramović.

Mata i Josipa, kroz dugi svoj vijek požniti će odnosno poudati jedanaestero sinova i kćeri, i tu će njihov Gušta (*1878, +6.X.1942, strijeljan na Psunju) podići sa svojom Julijanom Čar osmero sinova i kćeri! (Strašno je to pomisliti, da takav čovjek, u toj dobi, bude bačen u klanac, vezan žicom, možda, kao neki među njima, još i živ, i da će mu bujice iz tog klanca valjati gole kosti niz korito potoka Šumetlice, još godinama nakon tog pokolja !).

Travnja 1941, naslonjen na plot, promatrao je kolonu njemačke vojske, uz komentar, "Kud nimska čizma prujde, tam trôva već ne ròste", sjeća se još danas (2005) njegova snaha Ankica rođ. Troha.

Šp.39

& 40	<u>JAKOB</u>	<u>N O V I N C</u>	&	<u>ANA</u>	<u>MANCE</u>	
I	(1810-	)	Vjenč.u R.Gori	(1815-69)	I	I
I	I				I	I
I	I				I	I
I--*	JAKOB NOVINC (1837),	I	Odlazi s broja Šp.96 s djecom u Plet.			
I	Vj.3.VI.1866	I	Breznicu. Sin Stipa (1869-1952 !) u			
I	Lucija Gnezda (1840)	I	Pleterničkoj Koprivnici, itd...			
I	I					
I--*	PAULE NOVINC (1844-83)-	Vj.II-1871-	Julka Peternel (1855-1938)			
I--*	MARTIN NOVINC (1845) -	Od 1866 u vojsci	Cara Franje Josipa I.			
I	I					
I-----*	MATA NOVINC -Vj.1870-	Josipa Ružić (Ivan R. & M.Skender)				
	(1849-1935, +86 g.)	(*Mrkopalj, 1852-1922, +epidemija				
Šp.40	I		»španjolke«		I	I
I	I	*** Kumuju Martin Gregorić i Stipa Čar			I	I
I	I				I	I
I	I					
I--*	Marija Novinc (1872-42) -Vj.-	Stipa Brus (Marketov),	Šp.35			
I--*	Franka Novinc (1876-1952,+Pakrac)-Vj.-	Mata Svjetličić (Jožetov)				
I--*	Kata Novinc (1885-1961,+Pakrac) -Vj.-	Marko Larma (??.)	šp.77			
I--*	Julijana (1892-1965,+Pakrac) -Vj.-	Štefan Crnković (Ivanov),	Šp.95			
I--*	Eva Novinc (1894-1969,+Kadanovci)-Vj.-	Pero Klobučar (*Pletern.)				
I--*	Terezija Nov. (1896)-Vj.1921-	Jakob Leš (Franetov),	šp.163			
I	I					
I--*	GUŠTA NOVINC (1878) -Vj.19o2-	Julka Čar (1883-1963) +Kapet.Polje				
I	+str.6.X.1942, Psunj	(Franko Čar & Kata Kufner)				
I	Guštetova krstna kuma Uršula ("Uša")	Grgurić, moja je prabaka.				
I	I					
I--*	MATA NOVINC (1880-1918)	I-* MARTIN NOVINC (1905) -	Novska			
I	+prva žrtva "španjolke"	I				
I	Vj.19o3-Eva Peternel(1884)	I-* Mreta Novinc (19o7-81) +Novska				
I	(Paule P.& Paula Crnković)	I Vj.1936- Marko Kufner (Ferencov)				
I		I Vj.-II- Toma Vizjak, Novska				
I I						
I I-*	SLAVKO NOV. (1909-33),+Zavidovići,	šuma Kamenica, od škorpiona				
I I-*	Pepa Novinc (1917)-Vj.1936-	Petar Milberg, kotlar, Pakrac				
I	I					
I--*	IGNAC NOV. (1882-1914,+Prvi svj.rat	I-* Amalija N. (191o)				
I	Vj.-Lena Grbac (Ivan G. & M.Kufner)	I Vj.- (Virovitica)				
I		I-* Cilika N. (1913)- ??				
I I						
I I-*	BERTI NOVINC, kolar, šp.138	I-* Marija Nov. (1929-	)			
I I	(19o8, + 6.X.42), mučen	I Vj.1955- Zdenko Stadler, Lipik				
I I	i ubijen kod Majdana	I-* IVAN NOV. (1934)- (Sotin, Vukovar)				
I	Vj.1929-Eva Grgurić, Šp.50	I				
I	I					
I--*	TOMA NOVINC (1887) -Vj.1911-	Terezija Čop (Otišli u Ameriku)				
I--*	STIPO NOVINC 1889)-	Sa ženom (iz Badljevine) otišao u Ameriku				

Preko Jakobove Pepe r. Ružić (1852-1922), Jakobovi su Novinci u rodu s tri velike familije, u koje su se poudale tri Pepine sestre "Ružičke". To su Stipini Čarovi (kojima ostaje Šp.31, koju su utemeljili Mrkopaljci Ivan Ružić i Mara r. Skender), Trohovi, i Kufneri Toniča Kufnera, Ferencovog brata.

Bez mužkoga potomstva, Ružičevo je ime u Španovici nestalo, ali su četiri sestre Ružičke preko ove četiri razgranate familije rodbinski povezale pola Španovice !

Matin Mata, povratnik iz Prvoga svj. rata, umire 11.XI.1918 kao prva španovačka žrtva epidemije "španjolke", zarazne virusne upale pluća, slično današnjem SARS-u. Za njim umire njegov ratni drug Frane Svjetličić, pa se čini da su upravo oni i prenijeli tu opaku virusnu zarazu s fronta u Španovicu. Četrdeset mjeseci kasnije umire Matina majka Pepa, kao posljednja od ukupno 28 španovačkih žrtava.

Matin Slavko (1909-33) umire u Bosni od ugriza škorpijona, jedina "šumska" žrtva te vrste, uz nekoliko pogibija pri rušenju stabala, više nesreća na šumskom vlaku, te jedne pogibije od sniježne lavine. Za čudo, nitko nije stradao od opasnih poskoka, kojih je bilo po bosanskim planinama na svakom koraku, u što sam se osobno uvjerio.

Šp.40	<u>GUŠTA</u>	<u>N O V I N C</u>	<u>(Matin)</u>	<u>Š</u>	<u>JULKA ČAR</u>
	(1878)	vjenč.1902		(1883)	
I	Kumuje susjed Matija Larma, prvorodeni Španovčan				I
I	I				I
I					
I--*	Katica Novinc (1906-87,+ Zagreb) -Vj.- Tine Popit (+ub.6.X.42)				
I					
I--*	Marija Novinc (1919) I-*** Sin Damir M. (1939-53)				
I	Vj.1939-Milan Majtner,+pog.1943__I i kćeri Ljerka (1941) i Lidija (1942)				
I					
I	Vj.II - Gašpar Bujanj ---* (Jedan sin)				
I					
I--*	Reza Novinc (1921,+ub.1945) Izvučena iz povr. kolone Križ. puta				
I					
I--*	TINE NOVINC (1903, +Požega) I-* DRAGO NOVINC (1923) +Šp.5.X.1942				
I	Vj.-Ivka Vončina (Juretova) __I Na živo mu je srce izčupano !				
I					
I--*	FRANE NOVINC (1907) I-* VINKO NOVINC (1931)-Vj.1931-(D.Obrijež)				
I	+ Kapetanovo Polje I-* Jozefina Nov.(1932)-Vj.-G.Koler,D.Obrijež				
I	Vj.-Štefanija Cuvaj I-* STIPO NOV.(1933)-Vj.-(D.Obr.) Njemačka				
I	(Ivan C.& Jul.Ružić) I-* PAULE NOV.(1936)-Vj.1956- (Gaj)				
I					
I					
I					
I--*	JAKOB NOVINC (1911) -Vj.1939- Ankica Troha (1920- Toronto)				
I	+ ub.1945 na Križ.putu (Jakob T. & Terezija Erjavec) šp.130				
I					
I--*	MIHA NOVINC (1912-90) I-* MIROSLAV NOVINC (1939)-Vj.- (Rijeka)				
I	Vj.1936- Ana Brus I-* JOSIP NOVINC (1942)- (Zagreb)				
I	(Polda B. & Franca I-* Ivanka N. (1946)				
I	r. Grgurić, Šum.2 __I-* ZDRAVKO N. (1948)				
I					
I--*	IVICA NOVINC (1917- Argentina) I-* Katarina Novinc (1943)				
I	(***) Preživio str.1945 u Slov.) I Vj.1964 - Željko Hartman				
	Vj.1942-Lucija Leš (1921-56,+Pakrac)__I (Pakrac, Ivanić Grad)				

Osim Gušteta, rat i poratni lov na Španovčane neće preživjeti sin Jakob, kći Reza, zetovi Tine Popit i Milan Majtner, čak ni unuk Drago (Tinetov).

Jakob (*1911, domobran) viđen je kod Dravograda u koloni zarobljenika, koja je očito bila izdvojena za brzu partizansku "likvidaciju". Rezu (1921) je, prema šogorici Ankici Trohovej, Toronto), nakon Križnoga puta zadnji vidio Ignac Grgurić u velikom logoru Prečko. Je li tamo završila svoj mladi život, ili je tjerana dalje? Je li i nju, prema jednoj vijesti, kod Zaprešića iz kolone izvukao jedan od "naših zemljaka".

Vrebali su tog žarkog ljeta 1945 uz ceste, ulazili u zarobljeničke logore. "Ima li koga od pakračkog kraja?", naoko dobrodušno, ustvari podlački, tražili su nove žrtve.

Guštetov Ivica preživjet će 1945. strijeljanje nakon pakla u Bleiburgu i odživjeti ostatak svog invalidskog vijeka u Argentini. Vječna je šteta što nisu sačuvana njegova pisma šogorici Ankici r. Troha u Toronto i familiji u Pakrac s opisom tog strijeljanja, ali je ipak dobro zapamćeno ime glavnoga ubojice Ilije Mirosavljevića iz Dragovića. (Vidi, »Španovica«, str. 163, moga brata Tončeta, čija je supruga Blanka po mami Novincova.)

Od trojice Španovčana što ih je Ilija M. uhvatio, prema mom sudu na putu od Bleiburga prema Klagenfurtu, i odveo u šumu, ostali su Viktor Čar (Jakobov) i Ivica Peternel (Franičov) na mjestu mrtvi, dok se on, samo ranjen u rame i ostavljen za mrtvoga, uspio dovući do ceste, gdje ga je pokupio jedan englezki kamion i prevezao u Italiju. Od ozljede mu se kasnije ruka sušila. (Vidi, »Pokolj u Austriji«, u drugom dijelu knjige.)

Da sve bude još žalostnije, Ivicina Lucija umire 1956. od raka. Ipak, kći Katarina završava škole u Pakracu i nakon udaje prelazi u Ivanić Grad.

Zet Milan Majtner (mehaničar, domobran u Četvrtom gorskom sdrugu) poginuo je, poput Dolfeta Vidasa, u kamionu od partizanske zasjede na cesti kod Končanice. Marija Majtnerova ostaje s troje djece i udaje se u Novskoj za našega Gašpara Bubnja.

Tine i Ivka, s većinom Španovčana puštenih ujesen 1945 iz logora na Ovčarama, ostali su u Požegi i proveli su ostatak svog vijeka tugujući za svojim jedincem Dragetom. Nedaleko od nas, Ivka je dolazila k nama, i razgovor je uvijek došao na Španovicu - kud će suza neg' na oko. Posebno pamtim Ivkin jecaj, uvijek iznova majčinski dubok, kad je spomenula na kakav je okrutan način Drago masakriran... (Vidi, »Ivkin Drago«, u drugom dijelu knjige.)

Tometovi Novinci (U *Krajnskoj*, zapadnoj Španovici)

Ovo stablo naših Novinca potječe od Tome Novinca (* oko 1815) i Uršule rođ. Poljančić (* oko 1818), odnosno njihovih sinova Toneta (1838-1913) i Mate, nazvanog "Matejan" (1853-1913), za razliku od Mate Jakobovog.

Poljančići su, kao i Novinci, izključivo vezani za Ravnu Goru. Pisali su se ranije i kao Polančić, a i prezime Polanc je ravnogorsko.

Ni Tome ni Uršule nema u prvom popisu ukućana (Status animarum, 1878), ali se vode kao još živi pri upisu vjenčanja mlađega sina Mate, (1882), što znači da su ostali u Ravnoj Gori, dok su braća Tone i Mata došli s Jakobom, po svoj prilici Tominim bratom.

Tone Novinc (Tometov) ulazi u povijest Španovice po prvom španovačkom vjenčanju 3.VI.1866 (Duhovska nedjelja ?), s Apolonijom (po španovački "*Palūnom*") Podobnik. Vjenčanju kumuje popularni kum Rudolf Brenc i Stipe Erjavec. Ne tražite previše romantike u ovoj vezi, koliko god nas Apolonija svojim predivnim imenom očarava. Tone ima 28, ona 33 godine. Bio je to ustvari blagoslov jedne stare veze, iz koje je najvjerojatnije rođen već 6-godišnji Apolonijin Andre, koji će kasnije biti preveden na prezime Novinc - i otići oko 1895. sa ženom i djecom u Braziliju...

Dragi će Bog izdašno blagosloviti ovaj prvi španovački brak iz kojega će proizći bezbrojno i zdravo potomstvo.

Zato će samo dan kasnije, 4.VI.1866. (Duhovski ponedjeljak ?), "*mlòda*" biti prava mlada, 17-godišnja Uršula Erjavec, kći moga prapradjeda Grgeta Erjavca, koju uzima 28-godišnji Nikola Podobnik.

Tonetova kuća Šp.2 ostaje Novincova baza do kraja Španovice U njoj je na popisu i 15 godina mlađi brat Matejan, sve do svog vjenčanja (1887), nakon čega on preuzima broj Šp.90 od Toneta Erjavca i tu ostaju "*Matejanovi Navinci*" do kraja Španovice, dok Tone, uistinu ćorav na jedno oko, i njegovi «*Čuravi Arjauci*» prelaze na broj Šp.91.

Šp.2 T O M A N O V I N C & U R S U L A P O L J A N Č I Ć
 _____ I (*oko 1815) Ostali u R. Gori (*oko 1818) I
 I I _____ I
 I
 I----* TONE NOVINC -Vj.3.VI.1866- Apolonija Podobnik (1833-1905)
 I I (1838-1913) (Jože P. & Julijana Miklaić) I
 I I I _____ I
 I I
 I I---* TONIČ NOVINC (Špan.110) -Vj.1892- Franka Gnezda (1875-1942)
 I I (1870-1917) (Jure G. & Marija Bajt)
 I I
 I I---* FRANJA NOVINC -Vj.1897- Julijana Sedej (1878-1907)
 I I (1872-1917) (Jakob S. & Terezija Bajt)
 I I
 I I Vj.1909-II-Marija Marković (*1870, Stari Laz) ,
 I I udovica iza +pok. Ivana Likera
 I I
 I I---* JURE NOVINC («*Stòra knjiga*»)-Vj.1901-Lucija Štimac (*Požar,1882)
 I I (1876, +Kapet.Polje) (Ivan S. & Marija Čop)
 I
 I----* MATA ("*Matejan*") NOVINC -Vj.1882- Marija Sedej (1855-1887)
 I (1853-1913) (Matija S. & Barbara Podnar)
 I Špan.90 ++ Nema preživjele djece

 Vj.1887-II- Franka Jurković (1862-1915, * Trnava)
 (Franjo J. & Uršula Abramović, iz Brod Moravica)

Tometovi «Klasinci»

Tonetov i Apolonijin Tonič (22 god.) uzima 1892. 17-godišnju Franku Gnezdovu. I njega i brata mu Franeta pokositi će 1917, s još mnogima, epidemija »španjolke« (virusne upale pluća), a Franka će završiti svoj život zajedno sa svojom Španovicom i, koje li simbolike, izgorjeti mrtva na odru, tog plamenog jutra 5.X.1942. Istoga dana pogiba Frankin sin Dolfi, a krvava četrdesetpeti odnosi i unuka Stipu (Stipetovog).

*** Novincovo pleme bilo je među najbrojnijima, pa se za razpoznavanje nadimci nisu mogli izbjeći. Novinci Toniča (Tonetovog) i Franke Gnezdove nazvani su «Klasinci» (oklasci), da li po vitkom stasu, što li ??

Šp.110 TONIČ N O V I N C (Tonetov) & FRANKA GNEZDA
 _____ I (1870) vjenč.1892 (1875) I
 I I
 I
 I--* Katica N. (1900) - ??
 I--* Lucija N. (1908) - ??
 I
 I--* STIPE NOVINC I-* Franka N. (1924)-Vj.- Vlad. Maletić
 I (1898-1967) I-* Marija N. (1928) - (Zagreb , Rijeka)
 I +Rijeka I-* STIPE NOVINC (1926) +pog.1945
 I Vj.-Marija I-* VINKO NOVINC (1931)-Vj.1955- (bolničar, Pakrac)
 I Janković I-* JOSIP NOVINC (1936)-Vj.1959-Rijeka, Australija
 I (Mile J. I-* Jozefina N. (1939)-Vj.- A.Földing
 I & Terezija I-* VJEKOSLAV NOVINC (1941-60)- (Pakrac)
 I r.Leš) Šp.150 I-* ZVONIMIR NOVINC (1943) -Vj.- (Rijeka)
 I
 I--* MATA NOVINC (1904) I-* Marija N. (1926)-Vj.-Josip Hertz (Pakrac)
 I Špan.162 I-* TONČI NOVINC (1929) - (Lošinj)
 I Vj.-Kristina Grgurić I-* Ivana N. (1931)-Vj.-Bogum. Zokin (Pakrac)
 I (Iva G. & Bara I-* Štefanija N. (1932)-Vj.-Branko Leš, Pkc
 I r.Benčak) Šp.110 I-* Kristina N. (1934)-Vj.-Zv.Koraj, Trakošćan
 I
 I--* DOLFI NOVINC (1906) Šp.100 I-* IVAN NOVINC (1932)-Vj.- (Gašinci)
 I +ub.5.X.1942, Dragović I-* Ana Novinc (1934-98) +Osijek
 I Vj.-Pepa Oblak, Šp. 139 I Vj.- Božidar Rajić (Gašinci)
 (Frane O. & Marg. Brus) I-* DRAGO NOVINC (1936-78) +Osijek

Špan.2 FRANE N O V I N C (Tonetov) & JULIJANA SEDEJ
 _____ I (1872-1917) vjenč.1897 (1878-1907) I
 I I
 I
 I--* TOMA NOVINC (1898) I-* Albina N. (1920-2002)-Vj.-Franja Klobučar
 I +1961, Pakrac I-* Fina N. ()
 I Vj.1918- Tonka Leš I-* Micika N. (1930)-Vj.1948-Antun Fritz, Pkc
 I (Ivan L. & Marija I-* Justa N. (1937)-Vj.- Ivo Puhmajer
 I r. Jurković) I-* Kata N.
 I
 I--* IVE NOVINC (1906-83, Novska) I-* Ivanka N. (1934)-Vj.-Ivan Eklić
 I Vj.-Antonija Celić, Drag.4 I-* Kristina N. (1938)-P.Balić, Novska
 I (Antun C. * Marija Kufner) I-* EMIL NOVINC (1943)-Vj.- (Novska)
 I
 I--* VIKTOR NOVINC, Špan.202 I-* ANDRIČ NOVINC (1925) +ub.5.X.1942
 I (1900-78, Požega) I-* Reza N. (1927)-Vj.- Drago Kosac
 I Vj.Kata Brus (1906), Šp.148 I-* Ankica N. (1929)-Vj.-I.Pongrac, Požega
 I (Josip B. & Bara Oblak) I-* MATO NOVINC (1938-2002)- Njemačka
 I
 I--* Tonka Novinc (1904) -Vj.I-1929- Vide Oblak
 Vj.II-1932- Slavko Tomac, Šp.151

Franetov Viktor i Kata, naši blizki susjedi u Požegi, još su godinama oplakivali svog 17-godišnjeg Andriča.

FRANE NOVINC (Tonetov) & MARIJA MARKOVIĆ (ud.Liker)

_____I (1872-) vjenč. (II) 1909 (1870) I
 I I _____ I
 I
 I--* Marija Novinc (1911,+Novska)-Vj.1934-Slavko Pirc (+Novska,1976)
 I
 I--* NIKOLA NOVINC (1912-89, Novska) I-* MARIJAN NOVINC (1942-2002)
 I Vj.1942- Marija Gnezda (1922-89) I-* Zagreb
 (Vinko G. & Sofa Grgurić) Šp.82 ___I-*

Špan.2 JURE NOVINC (Tonetov) & LUCIJA ŠTIMAC

_____I (1876) vjenč. 1901 (1882-) I
 I I _____ I
 I
 I--* Roza Novinc (1915-80,+Zagreb) -Vj.1934- Stjepan Škoko, Pakrac
 I--* Dragica Novinc (1919-74,+Beograd) --* IVAN NOVINC (+1990, Beograd)
 I
 I--* FRANE NOVINC (1908-80,Kap.Polje) I-* ĐUKA NOVINC (1937)- Kanada
 I Vj.1929- Ana Senica, Šp.8 I-* Zdenka N.(1941)-Vj.-Njemačka
 I (Franjo S. & Antonija Tijan) ___I
 I
 I--* TONE NOVINC (1909-76) I-* MIHA NOVINC (1933)- (Drenje)
 I +Gašinci I Vj.-Olga Podgornik(1942),Jakobova
 I občinski pandur 1939-42 I-* Ivanka Novinc (?)- Njemačka
 I Vj.-Anka Župančić (1913-94) I-* IVAN NOV.(1935) - (Karlsruhe)
 I (Grga Ž.& Kat.Brus) Šp.5 ___I-* STIPO NOV.(1938) -(Virovitica)
 I ** Povratnik iz Australije
 I
 I--* PAULE NOVINC (1911-76,Požega) I-* FERDO NOVINC (1938) - (Požega)
 I Vj.1936-Rozalija Kosac, Šp.171 I-* Štefica N.- (Požega, Kanada)
 (Ivan K. & Marija Stambulić) ___I-* DRAGO NOVINC (+2004,Požega)

Od Juretovih, poseban osvrt i zahvalnost zaslužuje Ivica Novinc, sin Juretove Dragice, rođen oko 1950 u Beogradu, gdje je 1990. i završio svoj vrlo aktivan život, blago rečeno na veoma sumnjiv način. Osobno vjerujem da je tog smionog i otvorenog borca za Španovicu smaknula srbijanska tajna služba. O njemu više u drugom dijelu knjige, uz prilog Ivicinog pisma "Vjesniku" u ono opasno vrijeme kad se Milosević činio svemoćan i nezaustavljiv.

Patnje Juretovog Toneta (1909-76) i njegove Anke r. Župančić (prema izkazu njezina nećaka Poldeta Larme, po mami Župančić) - izgon u Gašince s četvero djece i gorčina nepravde koja ih je raztjerala po svijetu od Njemačke do Australije, to je čitav roman za sebe.

Ovdje samo jedan detalj. Kad je Tone prikupljao svoj radni staž za penziju pokušao je i na vrata direktora pakračke pilane Milana Prodanovića, koji ga je na najgrublji način "maršnuo" napolje. A bio je to onaj isti grahovljanski trgovčić kojemu je Tone, kao španovački pandur, dojavio da bježi kad je 1942 trebao biti uhapšen. Od prodaje soli i kolomaza grahovljanskoj sirotinji, do direktorskih, občinskih, i konačno saborskih stolica i stanova u Zagrebu, to je slika vremena koje ne smijemo zaboraviti !

Tonetova Ivanka je ona curica koja je 26.VII.1942 starom Mihetu Grguriću (Martinovom) donijela kanticu s jelom na pašu iza Majdana. Otišla je zavrnuti krave i našla Miheta izbodenog na zemlji. Iz probodenog trbuha cijedila se krv i bijela kava. Dvojica ubojica već su odmicali uz potok prema Gornjoj Šumetlici. (Vidi, knjiga »Španovica«, str.111).

Šp.90 MATA (»Matejan«) NOVINC (Tomin) & FRANKA JURKOVIĆ
 _____ I (1853) vjenč.-II- 1887 (1862) I
 I I _____ I
 I
 I--* Ana Novinc (1891) -Vj.1910- Pero Mandrak
 I
 I--* Antonija Novinc (1895) -Vj.1915- Grga Mance, kovač, Šp. 34
 I + 1962, Pakrac (Jože M. & Antonija Kufner)
 I
 I--* TONIČ NOVINC (1888) I-* ?? (Napustili Španovicu ?)
 I + Požega ? I
 I Vj.1913- Ana Kufner I
 (Frane K. & Lina I
 r. Knížek) ___I

Ne znamo je li koja livada kupljena za Jakobove dolare, ali je zato njegovih priča o Michiganu bilo je na pretek, pa su ga na kraju prozvali "Mičigen". "Spau sn u fòti", znao je govoriti o svom spavanju u vati, pa mora da je radio s pamukom, u tapetariji, predionici ili skladištu tih rajskih pahuljica.

Šp.62 FRANE OBLAK & JULIJANA GREGURČ
 _____ I (1835-88) Vjenč.u R.Gori (1834-92) I
 I I
 I I
 I--* MATIJA OBLAK -Vj.I-(1885)- Marija Vončina (Šimančkova), +1887
 I (1863, R.Gora) Vj.II-(1887)- Marija Likar (Janketova), + 1890
 I Vj.III- Marija Špriher
 I (Nema preživjele djece iz prva dva braka. Napustio Španovicu)
 I
 I--* Terezija Oblak (1867-1940)-Vj.1887-Franjo Abramović (1864-1943)
 I (Tomo A. & Mara Pintar, Crni Lug)
 I
 I--* JAKOB OBLAK (1870) I-* Marija Oblak (1898, +1917)
 I zvan "Mičigen" I-* Linka O.(1902) -Vj.1928- Slavko Prajka
 I kolar, Šp.133 I-* Kata Oblak (1903 -Vj.1922- (Vučjak)
 I Vj.1896-Eva Bujanj I-* Mreta O.(1907-72,Osijek)-Vj.1926-(Suhop.)
 I (Grga B. & Lenica I-* Ludmila O.(1913) -Vj.1932- Viktor Ožbolt
 I r.Grgurić, Šp.54) I-* Marija O.(1923)-Vj.1956- (Kaiserslautern)
 I I-* Franca Oblak (1925) - ??
 I I
 I I-* TONIČ OBLAK, Šp.133 I-* IVICA OBLAK (1921) +pog.1945
 I I (1900,+ub.5.X.1942) I-* FRANJO OBLAK, poručnik (1924) +pog.1945
 I I Vj.1920 I-* Štefanija O. (1926) - Sarajevo, Daruvar
 I I Roza Brus (1900) I-* Paula O.(1931) -Vj.1952- Milan Crnković
 I I (Pepič B. & Barbara I-* Mira Oblak (1933)-Vj.- ___ Nervo (Sirač)
 I I r.Oblak, ŠP.61) ___I
 I I
 I I-* STIPA OBLAK, Šp.133 I-* VIKTOR OBLAK (1930) konobar - slično otcu,
 I (1905,+pog.15.X.43) I +ub.1991 u četničkom logoru na Bučju
 I Vj.- Rozika Šercel I-* DRAGO OBLAK (1935) električar - Amerika
 I (Franjo Š.& K.Hudi)___I--* (Još dvije kćeri)
 I
 I--* POLDA OBLAK, kolar I-* Julka O. (1898)-Vj.-Tonič Draksler, ŠP.89
 I (1872-1939), Šp.131 I +1979, Pakrac +ub.1945 u Pakracu
 I Vj.1895 I-* Mreta O.(1899)-Vj.- Tine Larma, ŠP.78
 I Amalija Kufner I +1975,Požega +str.6.X.1942,Psunj
 I (Andre K.& Bara Brus) I-* Anka O.(1903) -Vj.- Andrija Pok, Požega
 I I-* Ivka O.(1905) -Vj.- Miha Peternel
 I
 I I-* VIKTOR OBLAK -Vj.- Tonka Novinc, ŠP.2 I-* Hermina O.(1928)
 I (1901-) (Frane N.& Julka Sedej)___I
 I
 I I-* EMIL OBLAK (1909-1945)invalid, I-* Ivanka O.(1936)-Vj.- (Požega)
 I skinut s vlaka i +ubijen 1945 I
 I Vj.1935- Lena Likar, +Požega I-* Terezija O.(1942)-Vj.- (Požega)
 I (Ivan L.& Marija r. Marković ___I
 I
 I I-* TOMA OBLAK (1911,+ub.1945) I-* Marija O.(1937)- B. Novaković
 I Vj.1937-Katarina Januš, Šp.134 I-* ? (Novska)
 I (Vide J. & Helena Grgurić) ___I

Koliko je okrutan bio (poslijeratni !) lov na Španovčane pokazuje i primjer Poldetovog Emila (1909), civila-invalida. Ostao je ostao invalid lipnja 1942, kad je bio u košnji na Krizmanićevim livadama kod Brusnice, između Pakre i pruge, pod samom šumom. Prišuljali su se brusnički „partizani“ i teško ga ranili u ruku. Iako invalid, skinut je nakon rata s vlaka i ubijen. Opazili su da je Španovčan, i to je bilo dovoljno.

Stipa Oblak (1905-15.X.1943) i sin mu Viktor (1930-91), simbolično, pogibaju na sličan način, suočeni s istim neprijateljem.

Stipa se, s još nekoliko Španovčana i Pakračana odazvao pozivu bojnika Jurja Bobinca, kasnije pukovnika, zapovjednika Druge bojne Četvrtog (domobr.) gorskog sdruha. Tražila se pomoć civila voljnih dežurati danju u bunkerima oko Pakraca, da bi se njegovi borci odmorili za noćnu obranu. Stipu su partizani naciljali s brda kad se nakon dežurstva vraćao s Gavrinice. Bilo je to deset dana nakon prve godišnjice uništenja Španovice (na sam dan Svete Terezije, zaštitnice Ravne Gore).

Stipetovog Viktora (1930), konobara, odvođe četnici 1991. iz okupiranog Lipika na Bučje, gdje mu se gubi trag u poznatom četničkom mučilištu

Viktorov mlađi brat Drago (1935), možda jedina nada za preživljenje (muškog dijela) loze Franetovih Oblaka, odlazi u Ameriku, tragom djeda Jakoba «Mičigena», ovaj put bezpovratno. Tko kaže da se povijest ne ponavlja !

Ipak, zdrava krv Oblaka, Gregurača i Fijackovih teče još danas žilama brojnih familija putem ženitbenih veza s Oblakima, od kojih su najbrojniji Abramovići, preko žilave i dugovjeke Terezije Oblak (1867, +1940 u Pakracu), udane 1887. za Franju Abramovića (1864-1943). Dolazi mi opet na pamet priča o njenoj mrtvačkoj *trugi* koju si je sama naručila još davnih dana, a onda je opet prizdravila, i familija je na tavanu kuće u Gundulićevoj ulici u Pakracu (odmah do škole) još duge godine u toj *trugi* držala - grah.

Petretovi Oblaki

Legendarni Petre Oblak, jedan je od stupova Španovice, poput Ferenca Kufnera, Franketa Čara, Franeta Abramovića i još desetak takvih, a još nas više zadivljuje njegova neumorna Frankica (1851--1939) koja doslovno pokriva čitavu povijest Španovice. Pokraj četvero ranoumrle djece, Petre i Franka će poudati petero kćeri i oženiti četiri sina, i tako podariti brojnom potomstvu svoje dugovjeke gene. I svaki od njenih potomaka, kad zakorači na današnje, na izgled prazno španovačko groblje, u hodočastće bezbroju naših pokojnika koje tu danas pokriva ponajviše trava, neka se sjeti da tu negdje, do Petreta, leži i Frankica, koja je tek zakoračila u 16-u godinu kad se udala, pa je posebna i po tom što spada među najmlađe španovačke "mlade".

Točno na godišnjicu vjenčanja, 20.VIII.1867, rađa se prvo dijete, Roza Oblak (udana Čop), i tako redom, do Petretovog "izleta" u Braziliju, oko 1896.

Šp. 61

& 156 PETRE OBLAK & FRANCISKA FIATZKY
I (1843-1923) Vjenč.1866 (1851-1939) I
I
I
I--* Roza Oblak (1867) -Vj.1888- Frane Čop, kovač (1851-89)
I--* Kata Oblak (1872) -Vj.1897- Blaž Grgurić, Šp.12
I +1954, Virovitica (Blaz G. & Uršula Mihelčić, Lokve)
I--* Marija Oblak (1877) -Vj.1895- Tonic Gregorić (Toničov)
I--* Barbara Oblak (1879) -Vj.1901- Pepič Brus (Toničov), Šp.20
I--* Franka Oblak (1896) -Vj.1918- Jurić Grgurić (1894-1960, +Požega)
I +1986, Požega (Ivica G. & Ivka Skender) Šp.135
I
I--* FRANIČ OBLAK I-* Anka O. (1900) -Vj.1919- Polda Leš, Šp.163
I (1870) +G.Rajić I
I Vj.1897 I-* Julka Oblak (1904) -Vj.1935- (Sarajevo)
I Margeta Brus I-* Roza Oblak (1907-93) -Vj.1943- (Zagreb)
I (1879-1912) I-* Pepa O. (1909) -Vj.-Dolfi Novinc (Toničov) +pog.
I (Martin B. & I-* Marija O. (1911) -Vj.-Stipa Grgurić, "Sotlar"
I Tereza Jereb) ___I (Ive Blažetovog) +str.6.X.1942
I
I Vj.II-1913 - I-* Barbara Oblak (1915-73), +Gornji Rajić
I Kata Podgornik, ud. I Vj.1937- Franjo Grgurić (Ivicin), +pog.
I r.Bajt (Franetova) ___I-* Cilika Oblak (1917), +ub.1942 u Zvečevu
I
I---* JURE OBLAK (1882) -Vj.1907-Jozefina Brus (1889-1973, +Pakrac)
I ___I +pog.1916, Svj.rat (Tonic B. & Marija r.Gregorić) Šp.21 I
I I
I I
I I-* MATA OBLAK (1908-44) I-* Alojzija O. (1941) -Vj.- (Đakovo)
I I +pog.od mine, Novska I-* ANDRIJA OBLAK -Vj.- (Đakovo)
I I Vj.1937- Kata Grgurić (1916) I
I I (Ivica G. & Ivka Skender) ___I
I I
I I-* Katarina Oblak (1909) -Vj.- Slavko Skender (Jurin), Šp.73
I I +ub.1944 u bijegu iz logora na Bučju
I I-* Marija Oblak (1914) -Vj. -Vicko Dundović (1910-89), Barica 165
I I
I I-* BERTI OBLAK (1911-67, Križ) I-* JOSIP OBLAK (1937-84) - Nakon robije
I I Vj.1936-Roza Marinić (1917) I (1965-79) umro kod sestara u Križu.
I I (Jože M. & Tonka Karašek) I-*
I I Šp.15 ___I-*
I I
I I-* STIPICA OBLAK (1912) +ub.1945 I-* Zdenka Oblak (1943)
I I Vj.1941- Marija Kovač (1922) I Vj.- I. Oreški (Lipik)
I (Josip K. & Julka Čop, ŠP.167) ___I
I
I--* JOSIP OBLAK (1885-1955, Pakrac) - ???
I
I I-* Marija O. (1921-43) -Vj.-Paule Klobučar
I--* ŠTEFAN OBLAK I-* Katica O. (1924) -Vj.- Ivo Larma, +str.1942
I (1893-1974, Požega) I Vj.II-1947-Đuro Medić, Požega
I Vj.1916 I-* Ana O. (1929) -Vj.-I.Šafar (Sisak, Bjelovar)
I Sofa Grgurić I-* Jozefina O. (1932) -Vj.-I.Schultz, Požega
I (1896-1979, Požega) I-* Terezija (1934) -Vj.- N.Sabljak, Požega
I (Ivica G. & Ivka I
I r.Skender, Šp.135 I-* ĐURO OBLAK (1938) I-*
___I Vj.-Justina Erjavec I
(Požega) ___I

Petre se vjerojatno pridružio Frankinoj braći Matiji (1863) i Mihetu (1866), i tisućama hrvatske sirotinje koja je tih godina grnula u Južnu Ameriku, u vječno proljeće i bezkraj dobre zemlje... Matija Fijacki odlazi sa svojom Katom r. Leš, (sestrom moje prabake Antonije) i petero djece, najstarije 9 god., najmlađe još u jastuku, brat Miha Fijacki s dvoje male djece iz prvog braka i Antonijom r. Podobnik (Korleta "Tišlarovog", Šp.86).

Petre se uspio vratiti iz daleke Braziliije, od Francuzke "cipelcugom" dok je bilo cipela, a onda u opancima.

"*Znucou sn tri pòra apajnkou do Španovice*", govorio je Petre.

Nije donio zlata, ali nisu ni prodali livadu za povratnu "šifkartu" - mislim na mog Dragana Erjavca (Cenketovog) s Bučja, zlosretnog brazilijanskog povratnika 40 godina kasnije.

Frankina braća Matija i Miha vjerojatno ostaju u Braziliji, jer tim putem odlazi 1911. i Matija Erjavec (od Toneta, «*Ćuravog*») sin Frankine mlađe sestre Marije Fijacki (1862-88), sa svojom Anicom (rođ.Mance) i troje dječice. Osiromašeni i razočarani vraćaju se Matija i Anica pred sam Svjetski rat, ali ne u Španovicu nego u Bzenicu kod Pleternice. Tako dolazimo do još jedne rodbinske veze, između (brojnih) pleterničkih Erjavaca i Petretovih Oblaka !

Petretova prvorodena Rozalija (1867) nema sreće. U 21-oj godini udaje se 1888. za 16 godina starijeg Franeta Čopa, kovača, udovca iza pokojne Kate Štetić (udovice kovača Martina Štetića) na broju Šp.80.

Nažalost, Frane Čop umire već u rano proljeće 1889. i kuću na ime duga preuzima Franjo Abramović, a Rozalija vjerojatno odlazi nekud u službu. U Španovici ostaje njena kći Anka Oblak (*1892, dugovjeka „Teta Anka“), koja će s Peretom Peternelom (*1888) podići petericu sinova i dvije kćeri. Svi će oni formalno nositi prezime Oblak, iako će znati da su Peterneli, pa čak, poput Toniča i tražiti da ih se oslovljava kao Peternel.

Iako nagle naravi, Pero je bio neumoran radnik i brižan otac. Jedino, nikako da stigne do župnika da svoje Oblake prevede na Peternele.

(Vidi prilog *Franičou klabuk.*)

Oblaki Pereta Peternela

PERO PETERNEL (1888)	I-*	TONIČ OBLAK (1913) -Vj.1954- (Sirač)
(Paule P. & Paula	I	+ 1970, Sirač (legionar, pretučen na smrt
r. Crnković)	I	od Vlaha u šumi kod Vočina)
&	I	
ANKA OBLAK (Rozalijina)	I-*	STIPICA OBLAK (1923-45)- +ub. na Križ. putu
(1892- 1958 ??)	I-*	MATO OBLAK (1925-45)- +ubijen na Križ. putu
	I-*	IVAN OBLAK (1928)-Vj.1962- (Kutjevo)
I		
I-*		TOMO OBLAK (1932) Vj.1955- Nada Svjetličić (Jakšić)
I-*		Ana Oblak (1936) -Vj.1959- I. Paup (Požega)
I-*		Marija Oblak -Vj.- (Požega)

Petretov unuk Berti (1911-67) umire u Križu, relativno mlad. Radio je po šumama, kao rušač vukao poslije rata *žògu* i u Gorskom kotaru, zajedno s mladim sinom Pepetom. Kasnije je s njim u šumi i njegova Rozika s dvije kćerke. Gulili su koru s jelovine.

Berti umire dvije godine nakon što je njegov jedinac Pepo (1937-84) uhvaćen u Gorskom kotaru s grupom hrvatskih emigranata iz Australije, pod optužbom da su namjeravali minirati prugu. Uhvaćeni su brzo, prije nego li su išta učinili. Očito je Udba sve znala o njima, vjerojatno to i organizirala, ne po prvi put, da se diskreditira i pomisao na slobodnu hrvatsku državu. Danas je poznato kolika je sredstva Beograd trošio u nastojanje da se infiltrira u gotovo svaku značajniju emigrantsku organizaciju. Dobro trenirani konspiratori, često najgrlatiji i najradikalniji «veliki Hrvati», uspijevali su povesti za sobom naše iskrene ali i naivne rodoljube. (Šest godina iza Pepetove grupe stići će, opet iz Australije, famozna «Bugojanska grupa», kao još jedan Udbin udarac ideji već ugušenog «Hrvatskog proljeća».)

Nakon teške torture tokom iztrage, Pepo je osuđen na dugogodišnju kaznu (20 god.?). Odrobijao je 14 mučeničkih godina u Staroj Gradiški. Samice i «kula» toga mučilišta, u svim režimima, da mogu, svjedočile bi koliko se nizko može srozati ljudska životinja kad se domogne moći gospodara tuđih života i smrti. Jednom od takvih pao je u ruke i Pepo. Kažu da je taj bio «od našeg kraja».

Po izlasku iz Stare Gradiške, Pepo, sav polomljen od batina, doživotno šepav, nalazi utočište kod sestara u Novoselec Križu, gdje je i pokopan, uz otca Berteta. Nije li i Berteta prije reda dotuklo Pepetovo stradanje ?

Sad vidim da smo na našem velikom spomeniku trebali ostaviti mjesta i za takve mučenike kao što su bili Slave Čar (1913) Franketov, Pepo Oblak i još neki.

Pepo Oblak dospijeva u Staru Gradišku 20 godina nakon Pepeta Skendera (1922-45) Andrijinog, jednoga od naših najtežih mučenika, i Paveta Skendera «Mijacovog». (Vidi njihove rodoslove.)

O S M A K (*Asmòkovi*)

Paule Osmak i Apolonija r. Čop dolaze iz Kalića, odmah do Požara, od kojega se cestica spušta, svega 2 km, u čarobnu dolinu gornje Kupe, do župnoga mjesta Turke.

Za razliku od Čopovih i Štimaca, razprostranjenih širom Gorskoga kotara, Osmaci se drže uza svoju gornju Kupu. U Turkima je 1735. zabilježen Paulus Oszmak, a u Kaliću 1802. Antonius i Lenka Osmak, pa nam se imena naših Osmaka (Paule i Tone) ne čine slučajnim. Tradicija poštivanja i održavanja imena predaka bila je nekad obiteljska svetinja.

Paule nije doživio drugo Matijino vjenčanje (1919), dok je njegova Apolonija poživjela do visoke dobi od 72 godine. Po svemu sudeći, ona je bila sestra Valentina Čopa (*Požar 1836, +Špan.1903), a tetka Valentinovoj Apoloniji Čop (*Požar 1882), udanoj 1899. za Juru Skendera, Špan. 73.

Ankici Vajzerovoj (Montreal) ostala je u živom sjećanju prabaka, "*Stòra Mājka*", također Ana, Blažeta Štimca, u visokoj starosti, uvijek nasmijana, još jedan dokaz o ljekovitosti dobrog razpoloženja. Blažetova majka (opet Ana!), Ankicina prabaka, umrla je u Dragoviću 1917 sa 90 godina!

Legenda o dugovjekim Štincima bit će potvrđena i na Tonetovim sinovima i kćerima. Nažalost, Tonetovu će Anu bolest oboriti prerano. Reziki je tek devet godina, i Tone uzima Katu rođ. Hlobuček, udovicu iza pok. Pauleta Marinića, Šp.33, visoku i s 52 godine još uvijek lijepu ženu, sjeća se Ankica. Kata, po mami Huf, iz Jakšića, podigla je ranije brojnu Marinićevu familiju. Sa sobom vodi u Kusonje 15-godišnju Tereziju, koja se tri godine kasnije udaje natrag u Španovicu, u Trohovu kuću.

Osim sa Čopovima i "Stipinovima" Skenderima u Španovici, Štincima i Rugolama, naši će se "*Asmòki*", i Tonetovi i Matini, dvostruko krvno povezati s "Filipovima" Erjavcima, a Pauletovih pet sinova još su u rodu i s Marketovim Grgurićima, Lešovima i Ivančićima. Naime, majka Franeta Grgurića (+pog.1915 u Svj.ratu), Barbara Grgurić rođena Leš, drugo najstarije od jedanaestero djece Adama Leša i Marije Ivančić, vozila se 1865. u prepunim kolima od Ravne Gore do Španovice zajedno s svojom mlađom sestrom Antonijom, udanom kasnije za mog pradjeda Toneta. Barbara se već iduće godine udala za Marketa Grgurića. Njihova je ljubav počela još u "*Rauni Gari*", i mladi se Marko vozio skupa s Lešovima, ili odmah iza njih.

Bilo je to čitavu jednu generaciju prije dolazka dragovačkih i kusunjskih doseljenika s gornje Kupe.

Osnovna osebina svih naših gornjokupskih Gorana bio je i ostao čvrst obiteljski odgoj, stvaranje radnih navika od najranije dobi, i zahvalnost Bogu za svako zrno žetve, kao nekad na škrtoj zemlji goranskog Pokuplja.

Ankica i Lena Trohova, po mami Erjavec (danas u Torontu), nose još uvijek mnoge drage uspomene s čestih boravaka kod svoje *Teta-Mice* (Matine), posebno u vrijeme većih radova, ne samo vršitbe i berbe grožđa. Već je u svitanje Teta-Mica dizala sve po redu, jednako domaće i goste, zajedno sa slugama i "rabortom". Sjećaju se Ankica i Lena vrijedne Lonkice, koja je u rano jutro, još prije škole, zamijesila i premijesila kruha za čitavu peć.

"*Pa ti voliš Lonkicu bel ku svaju Miciku*", znala je Mici reći sestra Terezija (Troha, r.Erjavec).

"*Za prou, dam. Lonkica use nardi i nikdar mi ne adgavòrja nazaj*", potvrdila je Mica.

Kasnije, Lonkicu je u svemu zamijenila 10 god. mlađa Pepica.

Skupna slika svatova Tonetove Marije i Franje Vajzera (1924), s njih 25 na slici, dragocjen je i zanimljiv dokument.

Izpred mladenaca leže na tepihu, u bijelim haljinama Lonkica (9 g.) i Micika (10 g.). Miciki sudbinom određen Paule (17 g.) stoji iza mladoga. On će strpljivo čekati još sedam godina da s Micikom (Marijom) stane pred oltar naše župne crkve Marijina Uznesenja. Iz tog sretnog braka proizaći će pet sinova, svima za uzor. Pakrački pekar Ivan Kolb, na slici do mlade, koji je prije 22 godine s Jurom Skenderom (i Juretovom Apolonijom r.Čop) kumovao Tonetu i Ani, sad je vjenčani kum njegovoj Mariji.

O ostalima više uz opis slike na drugom mjestu.

Nedjeljom je sav posao mirovao. U velikim kolima išlo se na misu u Pakrac, opet svi odreda, domaći, gosti i služinčad.

Osobno, dobro pamtim Osmakovu vršalicu s traktorom umjesto "damferice", prevelike za manje dvorište. Sjećam se vječno garavoga Slavka i spretnog momčića Tome koji je već onda rukovao svim traktorskim komandama "kao pravi". Takvo je bilo njegovo radno "ferije" između školskih godina u Požegi. Još se dobro drži, u Zagrebu, unatoč visokim godinama. Nedavno smo (2004) telefonom obnovili stare uspomene.

Za razliku od stradanja gornjokupskih Gorana u Dragoviću (Gašparci, Štimci, Čopovi...), Osmakovi su preživjeli Drugi svjetski rat relativno sretno. Jedina žrtva bio je Mata, pogođen (slučajnom ?) granatom u svom dvorištu u Pakracu, kud su privremeno prešli iz Kusonja.

Međutim, pola stoljeća kasnije, Osmaci su se našli na udaru nesmiljenog velikosrbskog etničkog čišćenja, unatoč svim mogućim uslugama svojim kusonjskim susjedima, generacijama unatrag. Gorčina tog ljudskog razočaranja u prvim susjedima i "dobrim prijateljima" bila je teža od zatočeništva u samici bučkog logora, što su Zdravko i Željka lijepo opisali u "Španovici" Tončeta Erjavca.

Kusonje PAULE O S M A K & APOLONIJA Č O P
3o & 4o (* Kalič, oko 185o) (*Požar, 1852-1926)
_____ I Stigli iz Kaliča, župa Turke, oko 18__ ? I
I I _____ I
I
I--* TONE OSMAK, mlinar -Vj.27.o7.19o2- Ana Štimac (1884-1933)
I I (*Kalič, 188o) * Mirtovec, kod Osilnice, na Kupi
I I + 2o.o7.1941 (Blaž Štimac i Ana, "Stòra Mājka") I
I I Kumuju Jura Skender i Apolonija rod.Čop (Šp.73), Tonetova I
I I sestrična (*Požar, 1882) i Ivan Kolb, pakrački pekar I
I I _____ I
I I Udovac Tone -Vj.II-1o.9.1933-Kata r.Hlobuček (*1881), Šp.33 I
I I udovica iza + Pauleta Marinića I
I I _____ I
I I
I I-* Marija Osmak I-* Ankica W.(1925)-Vj.- Stj. Pleština, inž.
I I (19o5-__) +Zagreb I (Montreal, Kanada)
I I Vj.Franjo Weisser I-* Marica (1928)-Vj.-Stj. Kovačević, Zagreb
I I (*Vočin, 19o4-) I-* Vlado Weisser (193o) -Vj.- (Novska)
I I mlinar (Badljevin, I-* Marijan Weisser-Vj.- (Njemačka)
I I Španovica, Požega) __I
I I
I I-* PAULE OSMAK (1907-98) I-* IVO OSMAK, Pakrac
I I Vj.1931-Micika Grgurić I-* TONE OSMAK
I I (1914-9o) + Kusonje I-* PEPO OSMAK
I I (Frane Grgurić & Marija I-* VLADO OSMAK (194o)- Pakrac
I I r.Erjavec) Špan. 6o __I-* TOMA OSMAK (194o)- Zagreb
I I
I I-* VINKO OSMAK (1912 ?) dom.častnik I-* BOŽO I-* 7-ero djece
I I Povratnik iz Amerike, + Kusonje __I OSMAK__I (Australija)
I I
I I-* FRANJO OSMAK I-* Mira Osmak (Toronto, Kanada)
I I (192o-2004) I-* Ankica Osmak
I I Vj. Ankica I-* ZDRAVKO OSMAK I-* IVAN OSMAK (1982)
I I Vukobratić, __I Vj.-Željka r.Blažić I-* Martina O. (1989)
I I Vukova Gorica odvjetnica, Pakrac __I
I I
I I-* Rezika Osmak (1924)-Vj.-Ivo Ančić, Pkc __I-* Z. Ančić
I
I--* MATIJA OSMAK, gostion. I-* SLAVKO O.(1912-) I-* Zdenka O.(194o)
I I *1889 u _____ I Vj.1939- Mar.Vukavić I-*
I I +pog.1943, Pakrac I (* Vukova Gorica) __I
I I Vj.-Marija Rugole I
I I _____ I-* Apolonija ("Lonkica") (1915)
I I _____ __I Vj.-Albin Seliz
I I
I-- Vjenčan II - 1919 I-* TOMO OSMAK (1923-) I-* (Zagreb)
- Marija ("Mica") I Vj. _____ I-*
Grgurić r. Erjavec I _____ __I
(1896-1951) I
udov.iza +Franeta G. I-* Pepica Osmak (1925) - (Poljana,
(Tone Erjavec & I učiteljica i Novska)
Johanka Štefančić) I
Špan.91 __I-* ĐURO OSMAK (1926-72 I-*
I-*
__I-*

O Ž A N I Ć (Ažònčovi)

Ožanići spadaju u brojnija goranska prezimena, posebno oko Broda na Kupi. Naši Ožanići dolaze iz Ravne Gore već s prvim valom doseljenika i utemeljuju kuću Špan.42, koju će puno kasnije preuzeti Ožboltovi (na početku "Capraga", odmah iza "Štefketove čuprije"). Tone Ožanić (1800-69) i Barbara Bujan (1803-79) spadaju među najstarije utemeljitelje Španovice, i najstarije na našem groblju.

U ravnogorsko-španovačkom govoru nenaglašeno o postaje a ("akanje"), a naglašeno a postaje dugi međuglas između a i o ("okanje"), pa su tako Ožanićevi postali "Ažònčovi", ili kraće, "Žònčovi". Za žensku su rekli Žònčouka, pa smo Štefana zvali "Štifan Žònčoukin", a to je, kao i još puno toga u našem govoru, u Španovicu prenešeno još iz Ravne Gore, budite sigurni.

Dječje bolesti odnosile su djecu nemilice, i od Franetove djece iz prvog braka preživio je samo Andraš, kojemu se kasnije gubi trag, i nesretna Francika (1861-1887), prva, i s mladih 26 godina jedina odrastla žrtva epidemije "kozjača", kako župnik zove boginje, koje su pokosile dvadesetero djece u dva mjeseca, veljača-ožujak 1887.

Francikin Tomaš uzima još iste godine Mariju Čar (Nikolinu), s kojom će podići brojnu familiju Andretovih Skendera.

(* Dok se na svim drugim mjestima Franetova Marija vodi kao Marija Sedej, ona je pri upisu Francikinog vjenčanja uvedena kao Marija Bielobrajdić, umjesto Sedej, iz čega zaključujem da je Frane oženio udovicu iza nekog Sedeja, rođenu Bielobrajdić !?)

Ta ista Franetova Marija umire također prerano i Frane odlazi u Ravnu Goru po drugu Mariju, 14 godina mlađu od sebe. "Vienčani o Miholju 1870. u Ravnigori", zapisuje župnik Nicolaus Švajcar. Frane i Marija Silić (- ako i ona nije nečija udovica ?) podići će do zrele dobi petero djece, iako su i od njih, pokraj Francike, "kozjače" izčupale u roku od dva tjedna dvoje djece, trogodišnjeg Jakoba i 12-godišnju Julijanu.

Stotine ranomrle dječice prekrila je trava na našem groblju.

Samonikla svijetle spomen je na njihove nevine dušice !

Šp. 42

Branežci

86 & 87	TONE O Ž A N I Ć	&	BARBARA B U J A N				
_____I	(1800-69)		Ravna Gora		(1803-74)		I
I	I						I

I

I---* FRANE OŽANIĆ (1832-98) I-* ANDRAŠ OŽANIĆ (1858) - ??
 I Vj.1857- Marija Sedej I-* Francika O. (1861-87) + od boginja
 I (1839-70) ___I Vj.1882-Tomaš Skender (Andretov) Špan.29
 I

I--- Vj.II-1870 (R.Gora) I-* Antonija Ožanić (1877-)
 Marija Silić (1846-1920) I Vj.1899-Franjo Celic (Filipov) Drag.2
 I-* Magdalena (Linka) Ožanić (1881-1964)
 I Vj.1902-Matija Čop (*Sunger, 1871-1920)

I---* STEFAN OŽANIĆ (1885) (Luka Čop & Agneza Bielobrajdić)
 I +pog.7.7.1942 kod Branežaca

I---* FILIP OŽANIĆ (1888-1926) + upala pluća (neoženjen)

I---* Katarina Ožanić (1891-1955) + Daruvarski Vinogradi
 Vj.1916- Vencel Hudi, vlastelinski lugar

(*** Prezime Silić alternira u R. Gori s oblikom «Sila». Zapis u Statusu animarum je nejasan, ali dajem prednost obliku «Silić».)

OSBALT / OŽBOLT

Prema često citiranoj Burićevoj "Antroponimiji", "Osualde" je za potrebe svoje kovaonice novca u Čabru (1651) doveo iz Saksonije naš slavljeni Knez Petar Zrinski, s većim brojem rudara, ljevača i graditelja.

Od budućih španovačkih prezimena, tu su i Bajti (Beuth), Bolfi (Wolf), Likeri (Leker) i Šifneri (Schiffner).

Od najranijih sačuvanih zapisa, imamo 1672. u Čabru prezime Osuald (prema njem. Oswald), pa kasnije Osvolt, Osbolt, i konačno Ožbolt, kao što se većinom danas pišu, kao jedno od brojnijih goranskih prezimena, širom 30 naselja Gorskoga kotara.

Svi naši Ožbolti dolaze iz Prezida, iznad Čabra, pa smo i njih, kao i sve ostale s gornje Kupe, tog čarobnog ali i siromašnoga kraja, ubrajali skupno u *Čabrònce* (Štimci, Osmaci, Šafari, Trohe, Gašparci i dio Čopovih).

U Španovici imamo 4 kuće Ožboltovih :

- Juretove Ožbolte, od Jureta Osbalta (1824-98) i Marije Mlakar, koji već 1869. preuzimaju Šp.66, pa, mnogo kasnije,

- "*Mrčêline*" Ožbolte, prema poznatoj "*Mrčêlinoj*" kovačnici Frančka Ožbolta, na kućnom broju Čaklovac 16, a možemo ih zvati i Ferdetovi, po Frančkovom djedu Ferdetu, mlađem bratu Jureta Ožbolta s broja Šp.66, zatim

- Jožetove Ožbolte, po Jožetu Ožboltu, Mihetovom, (1830-1912) - možda također bratu gornje braće Jureta i Ferdeta. Jože kupuje s Mandom Pantar od Franeta Ožanića Šp.42. Zadnji dolaze

- "Francovi" Ožbolti, prema popularnom "Francovom" mjestu u četru Španovice (Šp.19), a mogli bi ih zvati i Matijinim Ožboltima prema Francovom ocu Matiji, ili čak po djedu Toniču Ožboltu.

Juretovi Ožbolti (Šp.66)

Ovo su jedini Ožbolti koji dolaze relativno rano. "Došao 1869", kaže župnikova zabilježka za Jureta Osbalta (1824-98) i Mariju r. Mlakar (1832-1912), koji dovode četvero djece i preuzimaju kuću Šp.66, koju su osnovali Miha Grgurić (1845-68) i Rozina r. Jurković. (Mladi Miha umire u pokušaju savijanja gnijezda u Španovici. I on leži na našem groblju, a Rozina se s novorođenim Matijom vraća u Ravnu Goru.)

Kao i sve ostale Ožboltove kuće, i Šp.66 ostaje Ožboltova do kraja Španovice, jedino što je u planu sela u prilogu knjizi "*Španovica*") za tu kuću, pod brojem 190, kao "glava" kuće upisan Dolfi Januš (Matin), Ožboltov zet.

Štefan Juretov uzima 1880. mladu Magdu Hodulin iz Repinaca kod Čabra. Kako je i s kim Magda stigla u Španovicu ? Originalno čabransko prezime Hudolin (od 1672) postaje kasnije većinom Hodulin.

Dječje bolesti i epidemije odnijele su nažalost osmero Magdine djece, a i ona umire s 42 godine.

Ni Juretova kći Ana nema sreće. S 19 godina, u prvoj godini braka s Jozom Svjetličićem (Jožetovim, Šp.58), umire u porodu.

Štefanov Franjo (34 godine) umire 1929. u Orahovici, možda u šumi na poslu...

Šp.66 JURE O S B A L T & MARIJA MLAKAR
 _____ I (1824-98) P r e z i d (1832-1912) I
 I I _____ I
 I
 I---* Lena Ožvald (1855-1909)-Vj.-Andre Podobnik (Jakobov) Šp.47
 I
 I---* ŠTEFAN OSBOLT I-* Marija O. (1886)-Vj.1908-Matija Crnković, Šp.68
 I (1857-1924) I-* Tereza O. (1891)-Vj.1908-Martin Januš, Šp.19
 I Vj.1880 I
 I Magda Hodulin I-* FRANJO OŽVALD I-* Marija (1920-94) + D.Selo
 I (1859-1901) I (1895-1929) I Vj.-Dolfi Januš (Matin)
 I *Repinci, Čabar I Vj.1919 I-* Berta Ožbolt (1924)
 I (Jure H. & Gera I Julka Erjavec I Vj.-Stj. Jelavić, Pakrac
 I r. Mihalić) I (Jure E. & B. I-* IVICA OŽBOLT (1928)
 I Svjetličić) I Vj.- (Čazma)
 I
 I---* Alojzija Ožvald (1864)-Vj.1872- Tine Januš (Gašparov)
 I---* Ana Ožvald (1874-93)-Vj.1892- Jozo Svjetličić (Jožetov) Šp.58
 + umrla u porodu

M r č e l i n i (F e r d e t o v i) O ž b o l t i (Čakl.16)

Dugo iza Jureta dolazi njegov mlađi brat Ferdo (1833-1918) sa sinom Jožetom, koje župnik upisuje kao "Ožvald", da bi u idućoj generaciji postali Ožbolti. Oni se smještaju na broju Čaklovac 16, koji do kraja Španovice svi pamtimo po kovačnici Jožetovog Frančka Ožbolta, bolje poznatog po nadimku "Mrčêla".

Kovača Frančka ubili su u najboljoj snazi, nedaleko njegove kovačnice, od koje danas nema ni traga.

Mlađi Frančkov brat Stipo, tek oženjen, odlazi dobrovoljno u Hrvatsku legiju, u ruski snijeg i blato, zauvijek.

Drugog brata, Pepeta, zatukli su na pakračkoj "postaji" Križnog puta...Od "Mrčelinih" mužkih smjela su preživjeti samo tadanja djeca !

Čakl.16 FERDO O Ž V A L D & JELA POJE
 _____ I (1833-1918) P r e z i d () I
 I I _____ I
 I
 I---* JOŽE OZVALD -Vj.1895- Lucija Jurković (1874)
 I (1870-) (Fabijan J. & Marija Hace) Šp.16 I
 I Kumuju Stipa Erjavec & Franjo Klobučar I
 I I _____ I
 I
 I---* FRANČK OŽBOLT (1903) I-* TOMO OŽBOČT (1931) I-* ? (Drenje)
 I kovač, + ub.5.X.1942 I Vj.1954-Slava Šifner I
 I Vj.1931-Terezija Čar I
 I (Stipa Č. & Julka I-* IVAN OŽBOLT (1933) I-* ? (Drenje)
 I Podobnik, Nikolina) I Vj.1958- (Drenje) I
 I Šp. 14 I-* Štefanija Ožbolt (1937) -Vj.- (Gašinci)
 I I-* Marija O. (1939)-Vj.-Stj.Nemec (Drenje)
 I
 I---* Jozefina Ožbolt (1907-81,+Zagreb)-Vj.1929- Tonič Leš (Franetov)
 I---* Franka Ožbolt (1912-87,+Požega)-Miško Bujanj (1907) +pog.5.X.42
 I---* STIPO OŽBOLT (1912-43) legionar,+pog. na Iztočnom bojistu
 I Vj .1941 - Roza Januš (Toničova), Ožegovci 3
 I---* PEPO OŽBOLT (1919) domobran, +ub.1945 u Pakracu

Jožetovi Ožbolti (Šp.42)

Treća je kuća Ožboltovih na početku "Capraga", na broju Šp.42, koju od Franeta Ožanića, osnivača, kupuje Jože Ožbolt, Mihetov (1830-1912). Ožanići odlaze u Branežce.

Jože dolazi s Mandom r. Pantar i četvero djece, najmlađe rođeno u Prezidu 1881, što znači da njihov dolazak kasni za osnivanjem Španovice barem 20 godina. Upisani su od početka kao Ožbolti.

Na broju 42 držat će stari Tonič Ožbolt, sve do pred rat, svoj "šusteraj". Brat Pepič bio je neko vrijeme na novom broju Šp.128, a onda nekud odlazi...

Šp.42 JOŽE OŽBOLT (Mihetov) & MANDA PANTAR
_____ I (1830-1912) * Prezid (1840-1918) I
I I _____ I
I
I--* TONIČ OŽBOLT (1868-1938) -Vj.1897- Marija Vidas (1877,Mrkopalj)
I I postolar (Jure V. & Franka Starčević) Šp.44 I
I I _____ I
I I
I I-* Franka O. (1901,+ub.5.X.42) -Vj.1922- Toma Vizjak
I I-* Marija O. (1912) -Vj.1932- Dolfi Podobnik, Šp.20
I I-* Julka Ožbolt (1915)- ?
I I
I I-* TONIČ OŽBOLT I-* Katarina O. (1929-45) - +umrla u logoru
I I (1904-) I za Španovčane, Ovčara kod Vetova
I I + Živinice I-* Franca (1931)-Vj.-P.Tomić, Đurđevik
I I Vj.1926-Sofa Brus I-* Marija (1935)-Vj.-J.Rosi (Živinice)
I I (Polda B. & Franka I-* MILAN OŽBOLT (1933)-Vj.- (Našice)
I I r. Grgurić) I-* IVAN OŽBOLT (1936)-Vj.- (Banovići, Tuzla)
I I Šumetlica 2 I-* VINKO OŽBOLT (1939)-Vj.- (Kiseljak, Tuzla)
I I
I I-* VIKTOR OŽBOLT (1910) I-* Ivanka O. (1935)-Vj.- G.Mohotek
I I + pog.1944 I (Vinkovci)
I Vj.1932-Ludmila Oblak I-* Antonija O. (1939)-Vj.-J.Kalinski,
I (Jakob & Eva r.Bubanji) I-* Vinkovci
I
I--* PEPIČ OŽBOLT, Jožetov I-* ? Pepič i Marija nekud otišli.
I (1870-1929), Špan.123 I
I Vj.1908- Marija S... (?) I
I
I--* Marija Ožbolt (1879) -Vj.1899- Ivan Grbac (Franetov) Šp.96
I--* Jozefina Ožbolt (1881)- Vj.1908- Jakob Jurković (Fabijanov) Šp.16

Francovi Ožbolti (Šp.19)

Staru Janušovu kuću Šp.19, gdje će Franc Ožbolt (1888-1937) po sretnom povratku iz Amerike (1921) podići u samom centru Španovice sve ono što smo zvali "Francovim", osnovali su *Raunagarci* Gašpar Janeš i Liza Kordiš. Od Gašparovog Jakoba kupuje Šp.19 Matija Ožbolt 1896, punih 30 godina nakon osnutka Španovice.

Matija Ožbolt, Tonetov, (1857-1898) dovodi iz Prezida i svoju staru majku Apoloniju r. Paulin (1832-1917), već udovicu. (Paulin je jedno uže čabransko-prezidsko prezime.) Župnik ih sve upisuje kao "Ožbolte". (***) Naše smo Apolonije zvali *Palùna*.)

Od jedanaestero djece Matije i njegove Marije r. Krašovac, dječje bolesti i epidemije odnijele su sve osim Franje !

I sam Matija umire, u najboljoj snazi, već drugu godinu po dolazku, i njegova Marija, s desetgodišnjim Francom i starom ali žilavom Matijinom majkom Apolonijom, uzima već nagodinu udovca Hieronima Hufnagela iz Prekopakre, rođ.1854 u Voitsdorfu, Moravska.

Iz tog je braka proizašla Marija Hufnagel (1906-66,+Novska), udana 1919. za Jureta Vizjaka, pa su si tako Juretovi Vizjaki rod s "Francovima".

Poput Štimaca i Osmaka (*čabrònski* smisao za trgovinu !) mora da je i Matija imao na umu nastaviti u toj kući s poslom trgovine i gostione, koji je tu već od ranije držao poznati pakrački trgovac Samuel Pollak sa svojom Bertom r. Drucker. Tu se 1908-e rodio Slavko Drucker, Bertin nećak, iz čega zaključujem da su Pollakovi tu ostali barem do početka, vjerojatno i do kraja Svj. rata, odnosno do Francovog povratka iz Amerike.

Tone Ožbolt (1828 ?) Apolonija Paulin (1832-1916)
 I _____ I
 I
 Šp.19 MATIJA OŽBOLT (Tonetov) & MARIJA KRAŠOVAC
 _____ I (1857-1898) Vjenč.u Prezidu 1877 (1858-1908) I
 I _____ I
 I
 I---* FRANJO OŽBOLT -Vj.1908- Marija Šafar (1891,+ub.1942)
 _____ I (1888-1937) (Ambroz Šafar & Lenka Čop) I
 I I _____ I
 I
 I---* Terezija Ožbolt (1910) +ub.1942 I-* BRANKO D. (1932) Zagreb
 I Vj.1930-Branko Damjanović (1908-42) I nastavnik
 I obć.blagajnik,+ub.od partizana I-* IVICA D. (1936) +ub.1942
 I
 I---* TOMICA OŽBOLT (1921) -Vj.1951- (Kusonje)
 I---* FRANJO OŽBOLT (1924) -Vj.1954- (Kutina)
 I---* VIKTOR OŽBOLT (1923-75) + Ljubljana
 I---* Hedica Ožbolt (1927) +ub.8.X.1942 u Lipiku

M a r i j i n d r u g i b r a k

Šp.19 MARIJA OŽBOLT (r. Krašovac) & HIERONIM HUFNAGEL
 _____ I (1858-1908) Vj.II-1899 (*1854,Voitsdorf, Moravska) I
 I I _____ I
 I
 I---* Marija Hufnagel (1906-66,+Novska) -Vj.1919- Jure Vizjak, Šp.93

Na Josipovo 1908 umire Francova majka, dva mjeseca uoči njegove ženitbe sa 17-godišnjom Micikomm (kasnije Micom!) Šafarovom.

Pred sam Svjetski rat Franc se pridružuje tisućama koje su grnule u Ameriku. Ostavlja na sedam godina svoju mladu ženu i baku Apoloniju, koja će još nekoliko godina pomagati Miciki oko male Rezice.

PotANJI opis svega što je Franc podigao s američkom zaradom ostavljam za opis neprocjenjivog crteža "Francovog" mjesta, za koji ostajemo vječno zahvalni prerano umrlom rodoljubi Ivi Geberu, nećaku tete Mice Ožboltove r. Šafar, bratu mog požeškog šogora Joze Gebera.

To je mjesto imalo i širi, pa i kulturni značaj za čitavu Španovicu. Tu se nije samo sviralo i plesalo, jelo i pilo, tu se nije samo održavao najveći i najljepši pokladni "antrej" u Španovici... U toj prostranoj "sali" s povišenom pozornicom ("binom" - u američkom stilu !) održavale su se kroz duge godine školske priredbe, tu su djeca glumila, deklamirala i pjevala, tu je i moj brat Tonči odpjevao i odigrao "Drotlička" i za duže vrijeme zaradio taj nadimak, tu sam sa osam godina prvi put gledao (putujuće) kino, prisustvovao (s deset godina) mom prvom političkom zboru (Seljačke stranke, onda još hrvatske !), tu sam slušao prosvjetna predavanja Seljačke sloge...

Dobričina Franc, popularni "Amerikanac", vjenčani kum barem dvaput godišnje od povratka iz Amerike, dobar svima osim sebi, nije se mogao okaniti alkohola, unatoč doktorima. Odkazala mu jetra i bubrezi u 49-oj godini. Dobro pamtim taj veliki sprovod, 30.5.1937.

A za njega je i bolje da nije dočekaio onaj strašan dan, 6.X.1942, kad su se nakon povlačenja partizana vratili iz Lipika „herojski“ osvetnici „ustaškog“ zastavnika Ivice Vuletića. Prema svjedočenju Ankice Trohove dojahao je i ozloglašeni (poručnik ?) Krešo Majić, koji je pod sam kraj rata zavio pola Novske u crno.

Da bi pokrili svoj bijeg i kukavičluk, postrijeljali su nekoliko sasvim nedužnih ljudi zbog navodne „izdaje“. Od *Francovih*, ubijena je baka Mica, kći Reza s malim Ivicom., te još neki Španovčani (Bogdan Miljević, Ankica Caplova...). Dva dana kasnije ubijena je u Lipiku i Hedica Francova. Sve se to logički uklapa u zadatak notornoga Ivice Vuletića. Neka Španovica propadne u vlastitoj krvi i sramoti.(Vidi prilog „Enigma Vuletić“.)

Nema Španovčana koji se nije zgrozio nad tim zločinom. Dobro se sjećam Maminog plača dok je o tom govorila kad se nakon nekoliko dana uspjela iz spaljene Španovice vratiti u Požegu i očaja koji me obuzeo : Tko smije tako nešto činiti u ime Moje Hrvatske, nad čijom je sudbinom drhtalo moje čisto dječjačko srce !

P E T E R N E L (*Petrnìl*)

Kolijevka naših Peternela bila je u Starom Lazu, između Ravne Gore i Mrkoplja, iako Burićeva "Antroponimija" nalazi Peternele u Ravnoj Gori 80 godina ranije nego u Starom Lazu.

Župa im je u Mrkoplju, tamo su krstili djecu i vjenčavali se. Na tamošnjem groblju, odmah iznad crkve, počivaju i generacije Peternela, prije i nakon osnivanja Španovice.

Prije par godina (1998) imao sam sreću boraviti u Ravnoj Gori upravo o blagdanu Svete Terezije, zaštitnice Ravne Gore (i Požege), ujedno i Danu Ravne Gore. Tada sam s ljubaznim Antom Breljakom, španovačkim zetom (suprugom Finice Svjetličić, Štefanijine, unuke Mate Peternela, Šp.62) obišao puno toga, pa smo stali i na „Peternelovom brdu“ u Starom Lazu, gdje danas više nitko ne živi, a nije ni čudo kad pogledaš tu golet. Ali, ime još živi, i još će dugo to brdo zvati Peternelovim.

Raunagarci i Španovčani rekli bi "*Petrnìlou brìh*", ali *Mrkapòlci* su imali, kao i danas, svoj pretežno štokavski govor, pa je našima bilo čudno kad je Tatina sestra Micika, brzo nakon udaje za Franju Franičovog, s "*kej*" prešla na "što".

Pisanje prezimena Peternel nije ujednačeno. Župnika bune Španovčani sa svojim "*Petrnìl*", pa i on koji put piše Petrnel.

Rijedko je koji osnivač Španovice bio blagoslovljen tolikim potomstvom kao Jure Peternel (*1817 u Starom Lazu). On dolazi vrlo rano, možda već 1865, s oženjenim Filipom (1839-86) i još troje djece, najmlađe (Jela) kojih osam godina, pa držim da je s njima morala doći i Juretova Mreta r. Zadol, te umrla prije prvog španovačkog Popisa duša (Status animarum, 1878). (Zadol je bilo jedno uže prezime, ograničeno na Stari Laz, danas nestalo u G. kotaru.)

Jure, u najboljoj snazi (38 god.) s Filipom i 16-godišnjim Pauletom osniva Šp.65, gdje Peterneli ostaju do kraja Španovice. Niz njihovo dvorište vodio je još dugo put preko širokog plićaka Pakre, sve dok, mnogo kasnije, nije izgrađena visoka drvena "Vajzerova ćuprija".

Interesantan je i jedan spomen "Peternelovog mlina". Je li to budući Vajzerov mlin iz naših dana, na Šumetličanki? Da od Peternelovih do mlina nije daleko dokaz su i dva zeta mlinara, udaja Marije (Filipove) 1885. za Stipu Gregurića, sina kovača Franje G i Jele Brcković te, 49 godina kasnije, udaja France Ignacove za Đuru Brckovića. (Iako je Stipa rođen u Sv. Ivanu Zelini, i Gregurići i Brckovići su Gorani.)

Juretova starija kći Julijana (1855-1938) polazi sa 16 g. za Pauleta Novinca, ali ostaje rano udovica sa samo jednim preživjelim djetetom, Rezom (1877).

Filipov Franič (1876-19.X.1942) razdijelio se od očevine i prešao na broj Šp. 61. Proživjet će ratne godine Prvog svj.rata u Americi i sretno se vratiti familiji, prošiti imanje i veliku kuću do puta i mosta za Vajzerov mlin. Uživao je u dobrom jelu i piću, a "*moglu mu jê i bit*", posebno pokraj svoje dobre Julijane.

O Franičovoj Julijani rođ. Čar već sam pisao na jednom drugom mjestu. Mislim da je moja požežka sestrična Marika (Franje P. i Micike r. Erjavec) u mnogome slična svojoj lijepoj baki. (Julkina sestra Terezija Čar, prezime im sasvim odgovara, očarala je mladog

učitelja Izidora Kuševića i zadržala ga do kraja njegove učiteljske karijere u Španovici, pa još i tri godine dalje, do dovršetka i posvete naše crkve.)

Živo se sjećam velike Peternelove kuće i našeg zadnjeg posjeta Franiču i Julki, na uzkrdni ponedjeljak 1934.

"Šli sma vòs", a "vòs" je naše za selo ("vas", zagorski "ves"), pa je *jet vòs* ("ići u selo") bio izraz za posjet, pa odavde i naše riječi "*paselòrc*" i "*paselòrka*", kad netko u tom pretjera.)

Pozivi se nikad nisu ni slali ni očekivali, posebno ne o većim svetcima i imendanima. Do rođendana se onda uobće nije držalo. To su nam nametnuli komunjare, da zatru našu lijepu kršćansku tradiciju slavljenja svetca-zaštitnika !

Uvijek nasmijana Julka nije znala kako bi nam bolje ugodila. Dobre šunke još je bilo, ali pisanica više nije ostalo, a bilo nas je lijep broj svih zajedno. Brzo je Julka pristavila lonac jaja s ljuskama od "*čebule*", i još su mi i danas na uzkrskom stolu najdraža ta prirodno obojena jaja bakrene boje. Sve je prijalo kod Franiča i Julijane, a najviše ona ugodna toplina iskrenog gostoprinstva.

Sad vidim da je to bilo svega tjedan dana prije Julkine neočekivane smrti (+14.4. 1934). I taj neizbrisiv film traje u mojoj memoriji već pune 72 godine.

Franič je u Americi izbjegao Prvi svjetski rat, ali ga strahota propasti Španovice nije mimoišla. Umro je u Pakracu nakon svega dva tjedna progonstva. Pokopan na «Bolničkom groblju» (dio Gavrince), gdje dosta naših leži.

Sva trojica Franičovih sinova, jedan civil, drugi domobran i treći ustaša, poznati po izuzetno blagoj naravi, pogibaju podkraj i nakon rata.

Franja, civil, povlačio se s Micikom, familijom, mojom bakom Lucijom Erjavec i čitavom kolonom Španovčana sve od Novske, a onda su sustali u Šestinama. Kako mi je baka Lucija rekla, došli su predvečer partizani i odveli muške, Franju među njima. Druga je verzija da je Franja s još nekima produžio za Sloveniju, bojeći se partizana. Kako god, Franja je nestao zauvijek, za grob mu se nikad neće znati.

Dolfi, domobran u 8. Lovačkoj pukovnici poginuo je listopada 1944. u bitci za Koprivnicu. Bila je to najteža, najmasovnija bitka toga rata. Partizani su već osvojili čitav grad, osim nekih utvrđenih točaka, kad su u bitku ubačene rezerve iz osiguranja Zagreba i partizani odbačeni daleko, s velikim gubitcima. U toj je bitci poginuo i višestruko odlikovan legionar Dragan Podobnik ("Tišlarov"), u to vrijeme već u činu pukovnika.

Pogibiju Franičovog Ivica, domobrana, ali već u civilnom odijelu, zajedno sa šogorom Viktorom Čarom opisao je Ivica Novinc (Guštetov) u pismu iz Argentine Ankici Trohovej u Toronto i obitelji u Pakracu. Njih je trojicu svibnja 1945, već dalje od Bleiburga, prepoznao jedan od naših "*bajokana*" i odveo s puta na strijeljanje.

Ivica je, s metkom kroz rame, uspio kasnije doći do Engleza. Druge dvojice nikada više. (Za sve pojedinosti i ime ubojice, vidi prilog u drugom dijelu knjige, «Smaknuće u Austriji»).

Trojica Franičovih sinova žrtvovali su svoje živote vjerujući najiskrenije da se bore za goli obstanak ne samo Španovice nego i čitave Hrvatske. Strahote poslijeratnih Križnih puteva i kolektivne konfiskacije čitavih hrvatskih naselja (Udbina, Boričevac, itd...,

ne samo Španovica) daju im za pravo. Bilo je to nakon Titova poziva domobranima i četnicima (- ali ne i pripanicima regularne ustaške „vojnice“, kojih 150 000 !) da prijeđu partizanima.

Franja, Dolfi, i Ivica odtrgnuti su od svojih familija, ali su 50 godina kasnije ustali njihovi sinovi i unuci i izborili hrvatsku slobodu, nadahnuti žrtvama očeva i djedova. Franjin unuk, junak Domovinskog rata i oslobađanja Španovice pred Božić 1991, danas je general Hrvatske vojske. S grupom Španovčana iz Požeške brigade vratio je nakon pola stoljeća Španovici njeno pravo ime i fizički, postavljanjem table «Španovica» umjesto genocidnog naziva «Novo selo». (Vidi sliku u knjizi «Španovica».)

Šp. 65 **JURE P E T E R N E L & MARGARETA ZADOL**

(*1817, Stari Laz)

(*Stari Laz, oko 1818)

_____I Vjenčani u Mrkoplju I
I I _____ I

I

I--* FILIP PETERNEL-Vj. (Mrkopalj)-Petra Črnković (*Stari Laz, 1845-1912)

I (*St. Laz, 1839-86) (Miško Č. & Bara Tomac)

I +Ubijen i pokopan u Budimcima kod Valpova.

I

I--* PAULE PETERNEL-Vj. 11.5.1879-Paulina Crnković *Stari Laz, 1854-1923)

I (*Stari Laz, 1849) (Miško C. & Bara Tomac)

I (Vidi prilog «Pauletov Božić») *** Dvije sestre za dva brata !

I

I--* Julijana Peternel (1855-1938)-Vj. 1871-Paule Novinc (Jakobov) Šp. 39

I--* Jelena Peternel (1857)-Vj. 11.05.1879- Ivan Podnar, "viničar"

Prostor za sliku

Šp.65 FILIP P E T E R N E L (Juretov) & PETRA CRNKOVIĆ
 I (1839-86) Vjenč. u Mrkoplju (1845-1912) I
 I I I
 I
 I--* Marija P. (1866, Stari Laz) I-* Ana G. (1891)
 I Vj.-Stipa Gregurić (1860) mlin.pomoćnik I Vj.1909-Mirko Haca,
 I (Franjo G., kovač, & Jela Brcković) I Špan.67
 I
 I--* Veronika Peternel (1868-1910) +TBC
 I--* Pepa Peternel (1974) -Vj.1897- Tone Mihelčić
 I I
 I I-* IVIČ PETERNEL (Pepin) I-* Štefanija P. (1919)- (Karlovac)
 I I (1892, +ub.u Šp.5.X.42) I-* Alojzija P. (1924)- (Beograd)
 I I Vj.-M.Mance (Jakobova) I-* Ivana P. (1925)-Vj.-Vinko Volf, Požega
 I I
 I I-* FRANJO PETERNEL, Pepin (1894)-Vj.- Kata Kufner (Virovitica)
 I
 I--* JURE PETERNEL (1871-1913,+TBC) I-* Rezika P. (1905-74, Požega)
 I Vj.-M. Šafar, *Turke/na Kupi I Vj.1929-Ferdo Troha,+str.6.X.42
 I (Mata Š., gostioničar I-* IVICA PETERNEL (1908), +Požega
 I & Jela Tomac), Dragović 1 I Vj.1940-Ana Jurasović, Virovit.
 I
 I Šp.61
 I--* FRANIČ PETERNEL I-* FRANJA PETERNEL I-* Ankica P. (1928)-Zagreb
 I (1876-19.X.42 I (1903-45,+Križ.put I-* TINE P. (1932-71)-Brest.
 I Vj.1901 I Vj.1927 I-* Marika P. (1934)-Požega
 Julijana Čar I Micika Erjavec I Vj.Đuka Vasiljević
 (1879-14.IV.1934) I (Franič E. & I-* DRAGO P.- Brestovac
 Stipa Čar & I Lucija Grgurić) I-* Štefica P. (1940)-
 Margita Ružić) I
 I-* Ana P. (1906)-Vj.-Viktor Čar (Jakoba) Šp.1
 I +str. u Sloveniji 1945
 I-* Marija P. (1908)-Vj.-Andrija Erjavec
 I
 I-* DOLEFI PETERNEL (1910) +pog. I-* TOMO PETERNEL ()
 I kod Koprivnice, listopada 1944 I-* MARIJAN P. (1943)-Vj.-Ankica
 I Vj.1934-Roza Jurković, Ludvikova I Ančić
 I
 I-* IVICA PETERNEL (1912) +ub.1945 I-* Marija P. (1941)-Vj.- (Pula)
 Vj.- Ana Jurasović I-* DRAGO P. (1944)-Vj.- (Pula)

+ + + Nesmiljena tuberkuloza pokosila je Jureta Filipovog u najboljoj dobi i još troje njegovih, već u dobi za ženitbu ili udaju, itd.

Ne znamo kojim se poslom Pauletov stariji brat Filip odputio u valpovački kraj, na put u nepovrat. Prema jednoj verziji, vozio je regrute u Osijek, zajedno s Jožetom Svjetličićem (1840-1922), s drugim kolima.

Na povratku su u Budimcima jedna domaća kola zapela za Jožetova. U prepiranju, čija je krivica, dobio je upravo Filip vagirom po glavi, i tu mu je bio kraj. Jože je Filipove konje nadovezao za svoja kola do kuće, a Filipovo je tijelo zadržano, radi sudskog uviđaja.

« ...1886 4/6 ubijen kod Osieka, sahranjen u Budimcih kod Valpova», pribilježio je svojim uzornim krasopisom župnik Nicolaus Švajcar.

Nije li se i Filip prenaudio i zaglavio prije reda, u 47-oj godini života ?? Neka mi oprost, ako griješim ...

Kako su žene obuzdale *paridnog* Pauleta, vidi prilog „Pauletov Božić“.

Šp.65 PAULE P E T E R N E L (Juretov) & PAULINA CRNKOVIĆ
 I (*Stari Laz,1849) Vj.1879 (*Stari Laz,1854-1923) I
 I I _____ I
 I
 I-* Katarina P. (1872-1943)-Vj.1895- Frane Podobnik (1869), Šp.46
 I (Jure P. & Lena Troha), "Klincovi"
 I
 I--* IGNAC PETERNEL(1876-) I-* Terezija P.(1904-93)-Vj.-Dolfi Pirc
 I I Vj.- Marija Troha (1881) I
 I I +1908, sepsa I-* Marija P. (1902) I-* Ivica Wolf
 I I (Anton T. & Romana Ružić I Vj. _____ Wolf I-* Ernest Wolf
 I I _____ I (Zvečevo) ___I-* Viktor Wolf
 I I
 I I___ Vj.II-1909- Kata Čar (babica) I-* Franca Peternel (1917)
 I (udovica iza + Jos.Svjetličića___I Vj.1934-Đuro Brcković
 I
 I **** Sve tri Francine kćeri (Mica, Mira i Blanka) i sin Franjo
 I s familijama otišli u Toronto, i Teta Franca za njima.
 I
 I--* MATA PETERNEL(1879-1921) I-* Jozefina P. (1903)-Vj.-Stipa Popit
 I gostioničar, +TBC Špan.62 I-* Tonka P.(1905-82,+Pkc)-Vj.-St. Buban
 I Vj.1902-Mreta Januš,Šp.19 I-* Tina P.(1908)-Vj.-Franjo Dreković
 I (Jakob J.& Franka Hace) I-* Štefa P.(1916)-Vj.-Dolfi Svjetličić
 I _____ I (--* Finica Svj.) +str.6.X.42
 I I
 I I I-* Terezija Peternel (1929)-Vj.- (Brčko)
 I I-* MILAN PETERNEL, mesar I-* STIPO PETERNEL (1931) -Vj.- (Brčko)
 I I (1906-64) +Brčko I-* * * * * U Brčkom su se udale još i
 I I Vj.- Franca Štefančić I Marija (1933), Kristina (1934),
 I I (Tine Š. & Paulina I Mira (1935), Štefa (?) i Slava (1940)
 I Svjetličić) Šp.91 ___I-* FRANJO PETERNEL (*Brčko),muzičar,Maribor
 I
 I--* LUDVIG PET. (1882) +Sirač I-* Kata P.(1909)-Vj.-Tonic Grgurić
 I Vj.-Tonka Hace (1887-1915) I-* Reza P.(1911)-Vj.-Jak.Svjetličić
 I (Ivan H.& Marija Jug,Šp.67___I-* Marija P.(1913-81) +Pakrac
 I I Vj.Viktor Grbac (Ivin) +pog.1945
 I I LUDVIG
 I I___ Vj.II-1918 I-* DRAGAN P.(1920-45) +Križni put
 I Marija Tomac (1897) I-* IGNAC P.(1922-45) + Križni put
 I *Brezovica, ž.Gradina I-* PEPO P.(1926)-Vj.- (Sirač)
 I (Grga T.& Marija Čop) I-* Berta P.(1919) -Vj.- Jurič Svjetličić
 I Šp.151 ___I-* ? (+ub.5.X.1942)
 I
 I--* Eva Peternel (1884)-Vj.1903- Mata Novinc (Mata N.& Josipa Ružić)
 I
 I--* PERO PETERNEL (1888) I-***** Sedmero Peretove i Ankinе djece
 I +Gašinci, oko 1952 I ostali su Ablòkovi.Nikoga to nije smetalo.
 I & I Dobra Teta Anka ostala je svima u dragom
 I Anka Oblak (1892) I sjećanju. Umrla kod Tomice oko 1965, na
 I (Rozalijina) ___I Ovčari kod Vetova. (Vidi Oblakove.)
 I
 I--* FRANIČ PETERNEL (1891) I-* Agica P.(1927)-Vj.-
 I +umro 1944 u Českoj I-* Reza P.(1929)-Vj.-Niko Ogresta,Dubrovnik
 I Vj.1921-Marija Krizmanić I-* Maca P.(1932)-Vj.-I.Brkašić, Pakrac
 I (1905-36) (Martin K. & I
 I Julijana r. Troha) ___I-* OTIČ PETERNEL (1934-2005) I-* ŽELJKO P.
 I Vj.1958- Zdenka _____ I-* _____ P.
 I___ Vj.II-1937
 I Marija Leš,Franetova (1896-1974) - Požega (+ Pakrac)

P E Z E T A (tal. *Pezetta*)

U pakračkoj matičnoj Knjizi vjenčanih, sve do 1900. nema nikoga od Pezetinih, a na jednom župnom popisu Talijana iz 1885-e godine, među 96 obitelji nema ni De Zanovih, iako je godinu dana ranije jedna od De Zanovih (Maria) vjenčana za Andriju Zanettija.

Od prezimena De Zan (koje se kasnije pohrvaćuje u Dežan) imamo u Filipovcu dvije obitelji, (braću ?) Anakleta i Pavla De Zan, ciglare, rodom iz mjesta Cardignano, kotar Vittorio, okrug Treviso.

Očekivao sam da su Siksto i Regina De Zan vjenčani u Pakracu negdje 1905-1907, s podacima o njihovim roditeljima. Nažalost, mora da su vjenčani negdje drugdje. Preostaju mi još neiztražene požeške matične knjige, jer je znatan dio Talijana pakračkoga kraja stigao najprije u Požežtinu (Završje).

Moj je brat Tonči sasvim u pravu kad u "Španovici" ukazuje na originalno pisanje prezimena "Pezetta". Tako se pišu naši kanadski "Pezette" i tisuće njih u Friulima.

Dida Siksto, invalid, čini se iz Svjetskog rata, jer je primao invalidninu, umire rano, dok će njegova Regina poživjeti još duge godine. Zvali smo je "*Mājka*", s kratkim akcentom, po španovački.

Dobro se je sjećam još za pultom u dućanu, a pamtim iz Španovice i Tonijevu baku ("Nonu", po talijanski), rođenu oko 1860, žilavu, već pogrbljenu staricu sa šljakicom u ruci, kako se penje stepenicama gore na kat te jedine španovacke katnice u ono vrijeme, u našem "Capragu".

(Mora da je prije Pezetinih tu držao trgovinu neki Pištelić, jer je narod i dalje tu trgovinu zvao "*pr Pišteliću*". Ta čvrsta građevina, obnovljena iza Drugoga svj. rata, stoji i danas, još uvijek čekajući pravog vlasnika, nakon 14 godina hrvatske države !)

Nona, bistra starica, u visokim godinama, još je (1938) silazila u trgovinu, da vidi ljude i što se vani događa. Čujem da je nadživjela i propast Španovice, iako je baš u to vrijeme bila u pakračkoj bolnici s prelomljenim kukom, od čega je i umrla nešto kasnije, u 91-oj godini.

Siksto Pezeta, strojobravar, radio je kod Vajzera u mlinu. Bez oružja, sakrio se iza velikog točka. Sumnjajući, partizani su otvorili branu Šumetličanke i Siksto se našao u izlaznom kanalu.

Nikad ga više njegova Sida nije vidjela, koja se s troje djece u zadnji čas spasila iz goruće kuće. Zatekla se na katu kad je prizemlje već bilo u punom plamenu. Dodavala je dječicu kroz prozor susjedama na visokim ljetvama, i tek što se i sama izvukla, s novorođenim Krešom u naručju, strop se srušio dolje u dućan. (Vidi, "*Španovica*", str.132.)

Više o Sikstu i Sidi u rodoslovu Abramovićevid. U prilogu na kraju knjige, vidi o Tonijevoj trgovini i gostioni kod "Štrleta", nama preko ceste.)

Agica i Toni ostali su bez vlastitog potomstva, ali su zato pomogli ratnoj siročadi u familiji stati na vlastite noge.

Toni, kao i jedan dio naših Talijana, nije se poslije rata htio odreći talijanske putovnice. Prisiljen da bira, optirao je za Italiju, da bi se domogao Amerike, gdje je

u čeličanama (Gary, Indiana) odradio u dimu duge godine teškoga posla, da bi konačno kao povratnik u Pakracu uživao s Agicom svoju američku mirovinu.

"Majku" Reginu još je našao živu, ali mu je slabo srce prekratilo njegov američki san o mirovini u pakračkom zelenilu.

"Nono" Pezzetta (1862 ?) "Nona" (*oko 1860-1942 ?)
I _____ I
I
I
SIKSTO P E Z Z E T T A & REGINA DE ZAN
I (*oko 1885-1920 ?) (* oko 1888 - 1975 ?) I
I _____ I
I Vjenčani oko 1907 ? I
I _____ I
I
I
I--* TONI PEZETA, trgovac -Vj.1934- Agica Krizmanić (1914-)
I (*Filipovac, 1908-) (Martin K. & Julijana Troha)
I
I
I--* LOJZI PEZETA, stolar I-* MARIJAN PEZETA (1933)- (Sisak)
I (*Filipovac, 1911-) I-* BORIS PEZETA (1936) (Njemačka)
I Vj.1936- Štefanija Skender I-* BRUNO PEZETA (1940) - Italija
I (*Madison, Illinois, USA) I-* IVAN PEZETA(1943)-Vj.- (Italija)
I 1914-) ___I
I
I
I--* SIKSTO PEZETA, strojobravar I-* Vlasta Pezeta I-* HRVOJE M. (1964)
I (*Filipovac, 1913-6.X.42) I (1939) I
I + strijeljan na Psunju I Vj. dr Željko I-* RATIMIR M.
I Vj.1938- Sidonija Abramović I MLADINIĆ I
I (1918 - 2002) + Bjelovar I (Bjelovar) ___I
I (Ignac A. & Franka Vončina) I-* VLADO P. (1939) +
I Šp.123 ___I-* KREŠO P. 1942) +

P I R C

Franič Pirc, drugi *krajnski fant* (nakon Jakoba Jakšetiča), rođen 1862. u mjestu Knežak, 30 km južno od Postojne prema Rijeci, između Pivke i Ilirske Bistrice, od oca Miheta i majke Marijane rođ. Slavec, priženio se 1893. za 26-godišnju udovicu Maričku rođ. Kufner, od „Andretovih“ Kufnera, u rodu s mojim „Pauletovim“ Kufnerima.

Za Španovčane, posebno one kranjsko-štajerskog porijekla, Križni put svibnja 1945. može izgledati i kao povratak našim davnim korijenima.

Na tom je putu 83-godišnji Franič u Ivanić-Kloštru iznemogao, pa je i on zaslužio spomen s ostalih 400 na našem velikom spomeniku.

Čitava je Španovica poznavala osebjnog Franiča, veseljaka, nezaustavljivog pjevača i nerazdruživog pajdaša mog djeda Toniča Larme, zajedno s "Caretom" (Franketom Čarom). Moj Tonič i Franič Pirc bili su i ženitbeno povezani preko "Pauletovih" Kufnera.

___ **MARIJA ("Marička") KUFNER** (1867-___) -Vj.1883-Ivan Grbac (1855-91)
 I (Andreta K. & Barbare Brus, Šp.23) (Franjo G. & Marija Šragl) Šp.64
 I *** Vidi rodoslov „Grbci Kolarovi“
 I ___ Vj.II-1893
 I **FRANIČ PIRC** (1862-1945)+umro na Križnom putu,u Ivanić-Kloštru
 ___ I *Knežak, južno od Postojne (Roditelji Miha Pirc & Marija Slavec) I
 I I
 I
 I---* **FRANJO PIRC** (1897) -Vj.1924- Josipa Vončina (Mihetova) Šp,101
 I
 I---* **DOLFI PIRC** I-* **TONČI PIRC** (1926-64) I-*** Sinovi **VLADO, DRAGO**
 I (1900-45) I Vj.-Ivanka Tomac (1932) ___ I i **IVICA PIRC** (Delnice)
 I +pog.Novska I (Dolfetova)Šp.151 ___
 I od bombard. I-* **PEPO PIRC** (1929-___) I-* **Renata Pirc** (Toronto)
 I Vj.-Rezika I Vj.-Zlata Kolozeti ___ I
 I Peternel I-* **Vera P.** (1934)-Vj.-S.Ugrin,Brestovac ___ I-* **Vinko U.**
 I (Ignac P.& I-* **FRANJO P.** (1939-45)+pog. s otcem ___
 I Mar.Troha) ___ I-* **Ankica P.** -Vj.- **Pepa Matošević** I-* **Miro Matošević**
 I Šp.65 (1943-90) (Požega) ___ I-* _____ Mat.
 I
 I---* **IVAN PIRC** (1903-43) I-* **MILAN P.** (1932) I-* **DAVOR P.** (1959) -(Svi
 I +1943, Pakrac I Vj.Slavica Pajek I-* **Gordana P.** (1962) u
 I Vj.-Josipa Popit I ___ I-* **IVAN P.** (1964) Njem.)
 I (Miha P.& Mar. Pojer) ___ I-* **Terezija P.** (1934)-Vj.- (Osijek)
 I
 I---* **SLAVKO PIRC** I-* **Katarina P.** (1935) I-* **Vlado Radočaj** (Novska)
 I (1909-76) I Vj.-I.Radočaj (Novska) ___ I-* **Antun Radočaj** "
 I + Novska I
 I Vj.-Mar.Novinc I-* **Marija Pirc** (1937) I-* _____ Čurić
 I (Frane N. & I Vj.-Zvonimir Čurić ___ I-* **Lidija Čurić**
 I Marija rođ. I
 I Marković) I-* **IGNAC P.** (1941-95) I-* **TOMISLAV PIRC** (Novska)
 I Šp.2 I Vj. _____ I-* **Marijana Pirc**
 I (Novska) ___ I-* **KORNELIJE PIRC**
 ___ I-* **Slavica Pirc** (1944) -Vj.- **Marijan Kolić**,Novska

Da krv nije voda i da se strast za pjesmom i društvom nasljeđuje s genima, najbliži mi je primjer moj Pepo Pirc ovdje u Torontu, pa me nije iznenadio ni Pepetov "*Stric-Slauko*" 1976. u Novskoj gdje sam ga obišao s bratom Tončetom i Dolfičom Janušem.

"Da Pepo vî, kulk si jò želîm šê ònput iz nimu zapapîvat", vâpio je Slavko iz dna duše, bar za još jednom pjesmom s Pepetom, dižuć' na razstanku oči i lice prema nebu, "sam šê ònput, patl nej bù kej če", a onda nek' bude što hoće. Umro je Stric-Slauko još iste godine, bez još jedne pjesme s Pepetom.

P L E Š E

S 527 duša u 31 naselju, Pleše je 1948. bilo sedmo najbrojnije goransko prezime. Poput Gašparaca, najviše ih ima u delničkom kraju.

Čini se da je i ovo prezime kranjskog porijekla, prema riječi "pleša" (ćelav dio glave). Mora da je i ogoljena Plješivica tako dobila svoje ime, a ima i jedna "Plešivica" u Kranjskoj, uz čarobnu Krku, desetak kilometara nizvodno od Žužemberka.

Martin Pleše (1858-1940) rođen je u Starom Lazu, župa Mrkopalj, kojih 12 km jugozapadno Gramlja dragovačkih Crnkovića (*Hruškara*), nekada župa Divjake, danas Skrad, pa su Martin i Katarina (r. Crnković, od oca Matije i majke Terezije r. Dolušić) vjenčani u jednoj od tih župa nekoliko godina, možda i deset, prije seobe u Dragović, nakon što se već 70-godišnji Matija Crnković s Terezijom i familijom smjestio na broju Dragović 7. Tako se zet Matija, staklar, i u poslu složio sa Crnkovićima, stolarima.

I Martin i Katarina, kao i svi naši Gorani, kao najvrednije što su sa sobom donijeli bile su dobre radne navike, skromnost i izdržljivost. Dodajte još vještine u poslovima, kojih polunomadski "Vlasi" nisu imali, da bolje razumijete brz napredak dragovačkih i kusionjskih Gorana, kupovanje oranica i livada, direktno od "dobrih" susjeda ili na občinskim licitacijama (zbog neplaćanja poreza).

Sve to nije moglo proći bez zavisti, zle krvi i konačnog izгона 7.X.1942, kad su Plešetovi držali u Dragoviću tri kućna broja, 24, 54, i 107.

Drag.

54 MARTIN P L E Š E (Tomín) & KATARINA CRNKOVIĆ
 ___ I (* Stari Laz, 1858-1940) (* Gramalj, 1862-1910) I
 I I _____ I
 I
 I--* Veronika (*Divjake, 1886) -Vj.1907- Matija Grbac (Franetov) Šp.96
 I
 I--* ANTON PLEŠE (1890) Drag.27 I* ?
 I Vj.1914-Terezija Marinić (1893) I
 I (Jože M. & Lena Strnad) Šp.15 ___ I
 I
 I--* SLAVKO PLEŠE (1896) Drag.54 I-* Marija P. (1924)-Vj.-V.Penić
 I +str.6.X.42,Psunj I-* Margareta (192673) (Požega)
 I Vj.1921 Paulina Janković I-* Ivana P. (192982) (Virovitica)
 I (Mile J.& Reza Leš) Šp.150 I-* Sofija (1930) Vj. ?? ___
 I _____ I
 I I
 I I-* FRANJO PLEŠE (1936 65) I-* ?
 I I Vj.1962 _____ I-*
 I
 I--* Katarina Pleše (1899)- Vj.1921- Vinko Kosec
 I Vj.II-1961-Andre Kosec, Požega
 I
 I--* STIPA PLEŠE (1901-60) I-* IGNAC PLEŠE (1930), Karlovac
 I Drag.7 - +umro u Lipiku I-* Antonija (1933), +5.X.1942, pogodena
 I Vj.1929-Josipa Gnezda I metkom
 I (Karlo G. & Marija I
 I r.Podobnik) Šp.82 I-* IVAN PLEŠE (1941-2002) I-*
 I Vj.- _____ I-*
 I (Lipik)
 I--* Terezija Pleše (1906) ??

PODGORNİK

Ovaj je rodoslov nažalost nepodpun, ali je velik po junaku Jakobu (1904-42) koji se iz Sulkovaca vratio u Španovicu, da za nju život dade !

Prezime Podgornik, brojno po Sloveniji, ograničeno je u Gorskom kotaru na Ravnu Goru (Martin, 1764) i okolicu, odakle su i došli u Španovicu, s prvim *Raunagarcima*, pa se već 4. lipnja 1866. s Rudolfom Brencom pojavljuje izvjestni Toma Podgornik kao vjenčani kum na vjenčanju Nikole Podobnika i Uršule Erjavec, drugom po redu španovačkom vjenčanju.

Podgorniki nisu nigdje upisani kao kućevlastnici, pa sudim da su radili po šumama, a u Španovici samo stanovali. Zabilježen je 1873. na Brezovom Polju i jedan Filip Podgornik, s familijom.

Nažalost, nemamo dokaza o vezi Josipa ("Jožeta") Podgornika (*R. Gora, 1866 ??) s kumom Tomom ili s Filipom na Brezovom Polju.

Odgovor je u ravnogorskim i pleterničkim matičnim knjigama.

I Josipu i Kati Bajtovojoj to je drugi brak. On je udovac iza +Josipe Paulić, Kata je udovica iza +Ivana Šprihala.

Kata se po Josipovoj smrti vraća s djecom iz Sulkovaca u Španovicu i udaje se (po treći put, 1913) za Franiča Oblaka (Petretovog), s kojim će roditi dvije kćeri, od kojih je Cilika (*1917) ubijena (1942) na Zvečevu, uz Toniča Bajta još jedna španovačka žrtva u mjestu kojim su četnici iz okolnih sela počeli organizirano haračiti čim je proglašena hrvatska država, u vrijeme relativnog mira u tom kraju.

Jakob uzima Slavu od mojih (po baki Luciji) lokvarskih Grgurića ("Ivinovih"), a Stipa Katicu Svjetličić, unuku Marketa Grgurića i Barbare Leš, sestre moje prabake Antonije Leš udane za Toneta Erjavca.

Jakob je s mojim stricem Gušetom i još deseticom poginulih hrv. vojnika prevežen u Pakrac i vojnički pokopan u zajedničkoj raki na starom katoličkom groblju na Gavrinici. Bože daj da još bude snage, da s obiteljima poginulih dovršimo posao postavljanja doličnog obilježja na taj skupni grob.

Špan.

(stan)	<u>JOSIP P O D G O R N I K & KATA BAJT (Marketova)</u>
_____I	(1866 ? -1912) Vjenč. 1903 (1873-1955, Sl. Brod) I
I	I _____ I
I	I
I--*	JAKOB PODGORNİK (1904) I--* JOSIP PODGORNİK (1927)- Gašinci
I	*Sulkovci, +pog. 5.X.1942 I--* Katarina Podg. (1928) - Đakovo
I	u Špan. - počiva na I--* JURE PODGORNİK (1932-89)
I	Gavrinici u Pakracu I Vj.- Z. Meringer, Pakrac
I	Vj.1926-Slavka Grgurić I--* ANTUN PODG. (1939)- Virovitica
I	(Ivan G. & Ivka Skender) I--* FRANJO P. (1940-98) - Gašinci
I	Španovica 135 I--* Olga P. (1942)-Vj.-Miha Novinc, Drenje
I	I
I--*	STJEPAN PODGORNİK (1906) I--* Marija Podgornik (1936)
I	*Sulkovci, +Špan.1940 I Vj. - (Pakrac)
	Vj.1930-Kat. Svjetličić I--* Rozika Podgornik (1938)
	(Jure S. & Antonija Grgurić, I Vj. - (Pakrac)
	Marketova) Šp. 60 I--* STJEPAN PODG. (1940)-Vj.- (Omiš)

PODOBNIK

Podobnik je tipično ravnogorsko prezime, i hrvatski su Podobniki mahom Gorani. Ima ih i širom Slovenije, odakle su, prema najranijim podacima i došli preko Kupe u prvoj polovini 18. stoljeća.

Prezime Podobnik dolazi od obćeslavenskog pridjeva koji u mod. slovenskom glasi "podoben" (sličan), a u tom značenju imamo ga i u našem dragom ravnogorsko-španovačkom govoru ("*padùbn*"), u poljskom ("podobni") itd., pa nije čudo da u Poljskoj, i širom slavenskog svijeta, u raznim varijantama, Podobnika ima bezbroj.

I u Ravnoj Gori je, prema Burićevoj "Antroponimiji", pokraj brojnih Podobnika, zabilježen (1776) i jedan Matija Spodobnik.

U Španovici imamo dva stabla Podobnika, presađena iz Ravne Gore već u prvoj godini podizanja Španovice (1865). Prema njihovim osnivačima, to su "Jožetovi" Podobniki, potomci Jožeta Podobnika i Julijane Miklaić, "Jakobovi" Podobniki, potomci Jakoba Podobnika i njegove Terezije, čije prezime ne znamo.

Jože Podobnik (1809-77) i Julijana r. Miklaić (1811-67) spadaju među najstarije "pionire" Španovice. I oni leže na našem svetom španovačkom groblju ! Miklaići su bili najprije ograničeni na Ravnu Goru, kasnije ih ima i u Delnicama. (* Za razliku, *Miklić* je kranjsko prezime !)

Jože i Julijana stižu s petoricom sinova i 30-godišnjom Apolonijom (s malim Andričem). U povijest Španovice upisali su se i po prvim svatovima, čini se na Duhove 1866, koji su se nekada slavili dva dana. Apoloniju uzima Tone Novinc, a Jožetov Nikola uzima 13 godina mlađu Uršulu Erjavec (Grgetovu), sestru mog pradjeda Toneta Erjavca.

Poput Čarovih i Kufnerovih, i Jožetovi su Podobniki u pravilu dugovjeki. Nikola je prešao devetdesetu, njegova Tonka zamalo toliko (+Lučko, 1959

Karlo osniva granu "Tišlarovih" Podobnika, s tri generacije stolara, ali i genijalnih samouka-izumitelja. Čitavu veliku kuću, osim crijepa i stakla, stvorili su Tonetovi svojim rukama. Kao djeca, vjerovali smo da na tavanu imaju i top ! Tonetov Ludvig podigao je strojnu stolariju i doveo struju iz Vajzerovog mlina. Dolfi je poslije rata, skrivajući se pod drugim imenom, konstruirao u Zavidovićima veliki drveni most preko Bosne. Dragan se u Legiji i na podravskom ratištu dokazao kao ratnik velikih sposobnosti.

Ali, od šestorice Tonetovih sinova rat su preživjeli samo trojica. Uz to su i dvije kćeri ostale ratne udovice, na zvjerski način. Jedna je od njih, Jelka, i sama poginula pri koncu rata, u pokušaju proboja partizanskog obruča, iz Požege prema Brestovcu (23.4.1945).

S desetcima poginulih, bačena je u skupnu jamu na židovskom groblju.

Ljeta 1946. našli su se 69-godišnji Tone i njegova Marija u Požegi. Ona kod snahe Marije Vrtarove, udovice iza Poldeta Podobnika, on kod kćeri Sofe, udovice iza Jakoba Štembergera, samohrane majke, zaposlene u požeškoj bolnici. Za ponosnog i prkosnog Toneta bio je to kraj. Jedne večeri nije se vratio s Orljave. Sa strepnjom, pošli smo u potragu, već u mrak. Pod svjetlom džepne "baterije", u ljetnom odijelu, zabijelio se pred nama na vrbi.... Treći dan, nosio sam, s Dragetom Krizmanićem, njegovo izsušeno i napačeno tijelo iz stana, odmah preko ceste, na groblje Sv.Ilije....

Šp.14 JOŽE P O D O B N I K & JULIJANA MIKLAČ
 _____ I (1809-77) Vj.u R.Gori oko 1832 (1811-67) I
 I
 I
 I
 I--* Apolonija Podobnik (1835)---* (sin) ANDRE PODOBNIK (*R.Gora,1861)
 I Vj.3.6.1866*** (Vj.-Marija Hašek (*Česka)
 I Tone Novinc (1838), Šp.2 Otišli u Braziliju)
 I (Toma N. & Uršula Poljančič)
 I *** Prvo španovačko vjenčanje ! (Duhovska nedjelja ?)
 I Kumuju Rudolf Brenc i Stipe Erjavec. Sutradan (Duh. pon.?)
 I žene Jože i Julijana sina Nikolu - drugo špan. vjenčanje !
 I Kumuje opet Rudolf Brenc, s Tometom Podgornikom.
 I
 I--* NIKOLA PODOBNIK -Vj.4.6.1866- Uršula Erjavec + (1850-78),Šp.74
 I (1837-1928) (Grga E. & Terezija Vončina)
 I Vj.II-1879 I
 I Katarina Štefančič I-* Julijana Pod.-Vj.-Stipa Čar, Šp.1
 I (* Mrkopalj, 1843-92) I (1880-1956) (Nikola C. & Neža Brus)
 I (Stipa S. & Bara Tomac)___I
 I
 I--* KARLO PODOBNIK (1840) -Vj.1867- Marija Kufner (* R.Gora,1850)
 I (" Tišlarovi "), Šp.86 (Ferdo K. & Agneza Grgurač)
 I
 I--* TOMA PODOBNIK I-* JURE PODOB. I-* FERDO POD. (1898-65,+Novska)
 I (1845-1921) I (1872-1905) I Vj.1953-Ana Katrain, Novska
 I Ožegovci 58 I Vučjak I-* Josipa P.(1900-50,+Suhopolje)
 I Vj.1867 I Vj.1897 I -*sin SLAVKO (1920,+28.12.41)
 I Kata Bolf I Kata Kufner I +ubijen u Vučjaku u šumi
 I (1856-1911) I (1879-) I-* Reza P.(1903-82, +Brestovac)
 I Nikola B. & I Martinova ___I Vj.1928- Ivan Rajković
 I Barbara Burčar I
 I (*Lokvarci) ___I-* Jozefina Pod.(1877)-Vj.- ___?___ Takač, učitelj
 I
 I *** Krstni kum Josipinom Slavku (*16.6.1920) bio je Josipin ujak
 I Dolfi Kufner, koji će 7.3.1942, ni tri mjeseca nakon *Slauketove*
 I pogibije, zajedno s bratom Stipom i šogorom, biti izsječen
 I sjekirama u šumi iznad Ožegovaca.
 I
 I--* FRANE PODOBNIK (1850-83) I-* Franka Pod.(1877) -Vj.- (Frkljevci)
 I Vj.- Franciska Skender I-* Mica (1882) -Vj.- (Frkljevci)
 I (*1856,Andrijina) ___I
 I
 I Francisku (udov.) uzima 1885 Urban Mance (Lovretov,*R.Gora,1855).
 I S djecom odlaze 1887 u Sulkovce ("Pleternički" Manceti).
 I
 I--* TONE PODOBNIK I-* MIHA PODOBNIK I-* IVAN PODOBNIK (1911-68)
 I (1854-1912) I (1883), Šp.125 I Vj.1939 - (Lučinci)
 I Vj.1880 I Vj.-M.Skender, I
 I Johana Senica I (Mijina) Šp.32___I
 I (Tomo S. & I
 I Mar.Videnič, I-* JURE PODOBNIK (1891) I-* Sofa P.-Vj.-Lučinci
 I Gvozdansko) I Vj.Franc.Baumgartner___I-* FRANE P.(1921),Požega
 I _____I Šp.135
 I
 I-* Tonka Pod.(1897,+Vinkovci 1967)-Vj.-Jura Draksler, tesar, Šp.37
 I-* Alojzija Pod. (1899)-Vj.1920- Stjepan Drahnik
 I-* FRANE PODOBNIK (1902-76), + Požega

Šp.14 NIKOLA P O D O B N I K (Jožetov) & URSULA ERJAVEC
 _____ I (1837-1928) Vjenč.4.6.1866 (1850-78) I
 I I
 I
 I--* Tonka Podobnik (1870, +1959, Lučko)
 I :
 I :* FRANE PODOBNIK I-* MILAN PODOBNIK I-* Terezija P.(1937)
 I (Tonkin) I (1915,+pog.1945) I-* VLADO P.(1939)- (Njem.)
 I (1895-1976,Zagreb) I Vj.(Voćin)1936 I-* FRANJO P.(1941-90)
 I Vj.1915 I Kata Skalić I Vj. (Požega)
 I Julka Svjetličić I
 I (1899-75,+Lučko) I-* BERTI P.(1924)-Vj.-Roza Draksler (Požega)
 I Antun S. & I (Njemačka)
 I Jela Martinović I-* IVICA P.(vojnik, +tupio se u Begeju 1947
 I spašavajući druga)
 I
 I--* Franka {Podobnik -Vj.1893- Matija Troha (Ivan T. & Helena)
 I (*Voćin 1874,+Požega 1959) (*Voćin 1863-93, +tifus)
 I
 I--* JURE PODOBNIK (1876-1926, +Popovača, u šumi)
 I Vj.1902- Tonka Kosec (1885, +ubijena 17.8.1943)
 + Ubijena od partizana na povratku s obrade polja u Španovici.

Stolar

Šp.86 KARLO P O D O B N I K (Jožetov) & MARIJA KUFNER
 _____ I (1840) Vjenčani 1867 (1850) I
 I I
 I
 I--* Marija Podobnik -Vj.1888- Korle Gnezda (Juretov), Šp.82
 I (1869-1952, +Lipik) + zaklan u svojoj kući 5.X.1942
 I--* Antonija Podobnik (1873)-Vj.-Mijo Fijacki, udovac, Šp.79
 I *** Otišla s Mijom F. u Braziliju
 I
 I--* TONE PODOBNIK,"Tišlar"-Vj.1899- Marija Baronica (1880-1970,Pkc)
 I (1876-1946, +Požega) (Jure Baronica & Jela Skender)
 I
 I--* Jozefina Pod. (1879-1951,+Požega)-Vj.1899- Jakob Baronica, Šp.18
 I--* Margita Pod.(1882-1959,+Gašinci)-Vj.1901-Slavko Grgurić(Toničov)
 I
 I--* PERO PODOBNIK (1885) I-* VIKTOR POD.(1910-62), + Cernik
 I Vj.1909 I-* Rozalija Podobnik (1912)
 I Ter. Baronica (1888) I Vj.1938- Ivan Krizmanić, Jaguplije
 I (Jure B.& Jela I-* IGNAC POD.(1915-80, +Cernik)
 I r. Skender, Šp.18 I Vj.1946- Ivanka Kit
 I I-* Barbara Podobnik (1920)-Vj.-(Korčula)
 I
 I--* Manda Podobnik (1886-1978,+Pakrac)-Vj.1914-Josip Najden, brijač
 I (u Španovici)
 I--* Julijana Podobnik (1894-1984) -Vj.1913- Tonič Januš (Bartolov)
 I
 I--* DOLFI PODOBNIK (1890-1944) I-* STIPO POD.(1922)-Vj.-(Njemačka)
 I Vj.-Mreta Erjavec (1899) I-* Katica P.(1924-86)-Vj.-(Gaj)
 (Stipe E.& Franka r.Januš) I-* Kristina P.(1927)
 I Vj.-Zvonimir Ivančević, Pakrac
 I
 I
 I-* Terezija Podobnik (1928) -Vj.1951- Rudolf Gašparac, Požega
 I-* Julijana Podobnik (1930) -Vj.1949- Viktor Kakuk, Požega

Šp.86 TONE P O D O B N I K (Korletov) & MARIJA BARONICA
 _____ I (1876-1946) Vjenč.1899 (1880-1970) I
 I
 I
 I--* FRANE PODOBNIK (1900,+Pakrac) -Vj.1923- Paula Prajka (1904-73)
 I stolar, Bučje 12 *** Frane i Paula poslije rata u Pakracu !
 I
 I--* Jelka Pod. (1903) -Vj.1926- Dušan Klarić (+ ub.1943 u Poljanskoj)
 I +pog.23.4.1945, Požega (invalid, bez noge)
 I
 I--* LUDVIG PODOBNIK, stolar (1905) I-* Branka P. (1929)-Vj. (Belišće)
 I (+ub.5.X.42 u Grahovljanima) I-* Vjekoslava Pod. (1934)
 I Vj.1928- Ana Brus (1911), Šp.35 I Vj. (1958)- (Valpovo)
 I (Dolfi B. & Kata Grgurić) I-* ĐURO PODOBNIK (1936) I-*
 I Vj.-_____ I-*
 I
 I--* Sofija Podobnik (1907,+Požega) -Vj.1932- Jakob Štemberger (1903)
 I postolar (+5.X.42 bačen u vatru)
 I
 I--* DOLFI PODOBNIK (1909) I-* VLADO POD. (1933)-Vj.- (Drenje)
 I (+Drenje) I (Živi u Hamiltonu, Kanada)
 I stolar i graditelj I-* ZDRAVKO (1934)
 I Vj.1932- Marija Ožbolt I-* ZDENKO PODOBNIK - (Hamilton, Kanada)
 I (Tonič O. & Marija I-* Zorica P. (1942)-Vj.- (Drenje, Đakovo)
 I r. Vidas, Šp.42 I-* ZLATKO P. (1944)- ??
 I
 I--* DRAGAN PODOBNIK (1911, + pog.1944) -Vj.1943-(Zagreb) I-* ??
 I (legionar na Izt.bojištu, promaknut do pukovnika(?),
 I nosilac viteškog križa, poginuo u velikoj bitci za
 I Koprivnicu, listopada 1944. Pokopan na (uništenom)
 I vojnom groblju u Varaždinu. Ima li djece ??
 I
 I--* POLDA PODOBNIK (1915) -Vj.1941- Mar. Vrtar I-* Blanka P. (1941)
 I +ub.1945 u N.Grad. (Pero V.& Lenica I Vj.- J. Schulz
 I r. Grgurić), Šp.85 I (Požega)
 I
 I--* ZDENKO PODOBNIK (1917) -Vj.1938- Ana Varga (Badljevinu)
 I
 I--* Katica Podobnik -Vj.1942- Josip Janže (*Vučjak, 1919)
 I (* Lučinci, 1924) (Obitelj u Prekopakri)

Tonetova Marija "*Tišlarca*", parnjakinja i susjeda moje bake Lucije još u Španovici, nastavila je i u Požegi obilaziti svoju životnu "*pajdašicu*". Mnoga je suza potekla niz njihova naborana lica tokom tih razgovora.

Zadnje je godine provela u Pakracu, okružena ljubavlju kćeri, zeta i unučadi. Počiva na pakračkom groblju.

Stolarija "*Korletovog*" Dolfeta (1890-1944, Tonetovog mlađeg brata) bila je u "krajnskom" dijelu sela, ali se je ipak dobro sjećam, kad je ujak Frane Larma naručio za svog Mirketa i mene velike krletke za "*galube*", a Dolfetovi ormari od prije 80 godina, preseljeni u Požegu, još su živi kod mog brata Tončeta u Pakracu.

Dolfi se vratio kao austrijski invalid iz Prv. svj. rata s prostrijeljenim koljenom. Stara mu je Jugovina priznala invalidninu, ali je partizanska vlast pronalazila sve moguće izgovore da to prizna njegovoj Mreti, samohranjoj majci i udovici.

Sa svojim prvim susjedima Toničom i Peretom Vrtarom, i još nekima, Dolfi je bio u španovačkom odboru Hrv. selj. stranke. Vraćali su se sa sastanka u Pakracu upravo one kobne večeri (14.X.1939) kad je u Kusonjama (praktički) usmrćen kolcima Pero Vrtar.

Onako šepav, Dolfi je produžio do Štrletove gostione gdje se održavao Terezinski bal (tradicija prenešena iz Ravne Gore !), da objavi što se dogodilo.

Dolfi je početkom rata (1941) sa sinom Stipetom otišao na rad u Njemačku i tamo umro. Stipo se nikad nije vraćao, a pokraj svoje stroge Švabice, za familiju u Hrvatskoj, kao da je i umro.

Jakobovi Podobniki

Joževi i Jakobovi Podobniki vjerojatno su si rod, ali će to budući iztraživač moći objasniti samo uvidom u ravnogorske matične knjige.

Jakob Podobnik (s blizu 50 god.) i njegova Terezija mora da su i sami došli u Španovicu s Juretom i Andretom (koji je 1861 imao svega 18 godina), iako se u knjigama pojavljuju samo pri upisu vjenčanja njihovih sinova. Možda su se, kao neki, vratili u Ravnu Goru prije 1878, kad je pisan prvi Status animarum (popis »duša« po kućama), a matična knjiga umrlih za vrijeme do 27.V.1872 je nestala.

Kuća Jakobovog Andreta (Špan.46) preuzeta je od osnivača Ivana Podnara i Lucije Marinić. *Ad Raunagarcou Raunagarcam !*

Nedugo po dolazku, Jure uzima 6 god. stariju Lenu Trohovu, što u oskudici domaćih djevojaka u ranoj Španovici nije rijedkost. Bilo je to šesto po redu španovačko vjenčanje, o «Svetoj Kati» 1866. Kumuju Andrija Kufner i Franjo Podobnik (Jožetov, 1850-83). Za razliku od dugovjekog Jureta, Lenu (* u Sušici, kod R.Gore, 1838-97) i četvero njenih shrvala je prerano nesmiljena tuberkuloza koja je u ona vremena nemilice kosila staro i mlado.

Vrijedno je zabilježiti, da osim glavnog stabla Trohovich (od Ivana i Lene r.Merle, iz Prezida), dobru Trohovu krv naslijeđuju i svi *Klincovi* i *Jurčkovi* Podobniki, dokle god ih bude.

Jure je doživio lijepu starost (76 god.), ali će od njegove djece preživjeti samo Frane (čija će kuća biti poznata kao "*Klincovi*") (po Franetovom *šusteraju* !) i Tonič, čiju smo kuću zvali "*Jurčkovi*", iako su i jedni i drugi *Jurčkovi* !

Franetov zanat i nadimak naslijedit će njegov najmlađi sin *Tončk Klincov*, kojemu je vjerojatno to bio i njegov prognanički kruh do kraja svog vijeka u Kadanovcima (kod Pleternice).

Toniča Jurčkovog zvali su i Tone, a pjesmicu o njemu ponavljali smo i mi kao djeca, makar mi nikad nije bilo jasno da li taj slavni tesar "Sikan Tone" uobće postoji :

" Sikan Tone , tovari vagone,
teše planke , šalje kući banke."

Banka je bila srebrna kovanica od deset dinara, nadnica za čitav dan kopanja u polju... I čim se neki deseti Tone ili Tonči naljutio, ili ga se željelo *upiknt*, evo ti pjesmice o Sikan-Tonetu !

A moj se brat Tonči pravio da ga to baš i ne smeta, jer je taj, makar i "sikantan" tesar stvarno ljudina, a kese srebrenjaka za svaku su pohvalu i diku. Ali mu je ipak kojiput prekipilo, pa je za sestričnom Justom (ujaka Franeta Larme) letio komad šudra s ceste.

Šp.46 JAKOB P O D O B N I K & TEREZIJA ?
 _____ I (* oko 1820) Vjenč.u R.Gori (* oko 1823) I
 I I _____ I
 I
 I--* JURE ("Jurčk ") PODOBNIK I-* FRANE PODOBNIK (1869-1939), postolar
 I (1844-1920), Šp. 46 I Vj.1895- Katarina Peternel (1872)
 I Vj. 19.XI.1866 I (Paule P. & Paulina Crnković)
 I Helena Troha (1838-97) I-* TONIČ PODOBNIK (1880-1965, +Zagreb)
 I * Sušica (Luka Troha) ___I Vj.1905-Antonoja Čar (1887-56,+Novska)
 I (Frane Čar & Kata Kufner) Šp.3
 I
 I
 I--* ANDRE PODOBNIK (1847-1906) -Vj.1872- Lena Ožvald (1855-1909)
 I (Špan. 47) (Jure O . & Marija Mlakar, iz Prezida)
 *** Kuću Šp.46 osnovali
 Ivan Podnar i Lucija Marinić

K l i n c o v i P o d o b n i k i

Šp.46 FRANE PODOBNIK (Jurčkov) & KATARINA PETERNEL
 _____ I (1869-1939) Vjenč.1895 (1872-) I
 I I _____ I
 I
 I--* IVA PODOBNIK (1892-1939 I-* TINE POD. (1915-75,+Buk, Pleternica)
 I Vj.1914- Marija Marinić I Vj.1942- Anka Bello (Grižina, Sirač)
 I (*1896) Josip M. & I-* IVAN PODOBNIK (1917-75, + Požega)
 I Lena Strnad, Šp.15 ___I-* MIHA PODOBNIK (1924)- ??
 I
 I Vj.II- Jelka Šiser I-* DRAGO POD.(1926)-Vj.1947- (Vukovar)
 I (*Čeralije, Vočin) ___I-* Terezija Pod.(1929)-Vj.1951- (Ptuj)
 I
 I--* JAKOB PODOBNIK (1897)+ nestao u Turskoj I-* Katarina (1919-71)
 I I Vj.- Marija Gert (*Gaj) ___I + Zagreb
 I I
 I I___Vj.II-Cilika I-* Ankica Podobnik (1921-85,+Banjol,Pula)
 I Larma I (Špan. i pakračka crkvena pjevačica,
 I (Marketova) I Vidi prilog u drugom dijelu Rodoslova)
 I Šp.77 ___I Vj.1939- Tonič Troha (Juričov) +ubijen 1945
 I u Pakracu
 I ((Vidi prilog, «Čukur, neobilježeno stratište»
 I
 I
 I--* TONČK PODOBNIK I-* MATA PODOBNIK (1921) - (Kadanovci)
 I postolar, Šp.178 I
 I (1899)+Kadanovci I
 Vj.1927- Franka I-* PEPO PODOBNIK (1923) + pog.1945
 I Klobučar,*1901 I-* BERTI PODOB. (1931)-Vj.1972- (Zagreb)
 I (Jače K. Matijin, I
 I & Tereza Novinc I-* Ruža Podobnik
 I -Pauleta N. & Jule I-* Nina Podobnik
 I Peternel, Šp.39 ___I-* Vesna Podobnik

Od "Jurčkovih" Podobnika, najteže je u ratu prošao Toničov Jure, koji je u zloglasnom zatvoru u Novoj Gradiški, s još nekim Španovčanima, dopao u ruke psunjskim Vlasima. O tome imam snimljeni izkaz moga požeškog profesora Branimira Kempfa, koji je 1945. i sam tamo proveo tri mjeseca. Španovčane su okovali u lance, mučenju i jaucima nije bilo kraja.

Juretov Marijan (1943), povratnik iz Njemačke, danas u Novskoj, doznao je da su mrtve iz tog zatvora bacali u Savu...

Toničov Paule spada u rane ratne žrtve (1919-30.IV.1942). Poginuo je, simbolički, na dan pogibije Zrinskih i Frankopama. Ostavio nam je svima, za trajnu uspomenu, slike s gitarom.

O kraju Toničovog Franjeta vidi »Pokolj iznad Šestina« u drugom dijelu knjige.

Podobniki su se miješali s mojim Erjavcima, i Jožetovi i Jakobovi. Nikolina je Uršula (r. Erjavec) bila sestra mog pradjeda Toneta, a kod Jakobovih, iza mučenika Jureta ostaje udovica Kata rođ. Erjavec (1908-87), a Andretov Ivan Podobnik uzima 1907. Cilu Erjavec, sestru mog djeda Franiča. Sve ukazuje na to da su ta dva roda bili blizki jedni drugima još u Ravnoj Gori, i po svoj prilici, zajedno su i putovali do Španovice.

*** «Strina-Frankinog» (kako je zove Marijan «Jurčkov» u Novskoj) otca Jačeta (*1869 u Begovom Razdolju) ne smijemo brkati s Jačetom Klobučarom ravnogorskim (*1844). Ovaj mlađi Jače priženio se za Rezu Pauleta Novinca i Julke Peternel, Šp.39, sestre Filipa Peternela.

Pauletovoj udovici Juli priženio se Petar Franković u kuću odmah do Krizmanićevih, pa će ta kuća, s visokim drvenim «štejngam» (*Krajnci* bi rekli *stūpnacam*) i «gajnkam» ostati poznata i kao Frankovićeve.

Na kraju, tu živi Filipov unuk Ivič Peternel (+ubijen 5.X.1942).

J u r č k o v i P o d o b n i k i

Šp.46 TONIČ P O D O B N I K (Jurčkov) & ANTONIJA ČAR
 _____ I (1880-1965) Vjenč.1905 (1887-1956) I
 I I _____ I
 I
 I--* JURE PODOBNIK (1906) I-* MILAN POD. (1930)-Vj.1956-(Novska)
 I +teško mučen i ub.1945 I-* Marija Pod. (1932)-Vj.-(Osijek,Vukovar)
 I u Novoj Gradiški I-* Štefica Podobnik (1936)
 I Vj.-Kata Erjavec I Vj.-Vinko Abramović (Franetov), Križ
 I (1908-87) I-* Andela Pod. (1939)-Vj.-(Zadar)
 I (Tonič E. & Tona I-* Zdenka Pod. (1941)-Vj.-(Osijek)
 I r.Kufner) Šp.140 I-* MARIJAN POD. (1943)-Vj.-Gordana Šikić
 I
 I--* PAULE PODOBNIK (1919), domobran, +pog.30.4.1942, Glina
 I--* FRANJA PODOBNIK (1921) + str. 19.5.1945 iznad Šestina
 I (*** Vidi izkaz Slavka Manceta, u drugom dijelu knjige)
 I
 I--* Terezija Podobnik (1912) -Vj.1941- Berti Vončina (1914-85) +Zgb
 I + 1994, Zagreb) (Petre V. & Ana Gnezda) Ožeg.3
 I--* Kata Podobnik (1914)- ??
 I--* Ana Podobnik (1927)- (Zagreb)

Podobniki su se miješali s mojim Erjavcima, i Jožetovi i Jakobovi. Nikolina je Uršula (r. Erjavec) bila sestra mog pradjeda Toneta, a kod Jakobovih, iza mučenika Jureta ostaje udovica Kata rod.Erjavec (1908-87), a Andreto Ivan Podobnik uzima 1907. Cilu Erjavec, sestru mog djeda Franiča. Sve ukazuje na to da su ta dva roda bili blizki jedni drugima još u Ravnoj Gori, i po svojoj prilici, zajedno su i putovali do Španovice.

(*** «Strina-Frankinog» (kako je zove Marijan «Jurčkov» u Novskoj) otca Jačeta (*1869 u Begovom Razdolju) ne smijemo brkati s Jačetom Klobučarom ravnogorskim (*1844). Ovaj mlađi Jače priženio se za Rezu Pauleta Novinca i Julke Peternel («Debele Jule»), Šp.39, sestre Filipa Peternela.

Pauletovoj udovici Juli priženio se Petar Franković u kuću odmah do Krizmanićevih, pa će ta kuća, s visokim drvenim «*štejngam*» i «*gajnkam*» ostati poznata i kao Frankovićeva.

Na kraju, tu živi Filipov unuk Ivič Peternel (+ubijen 5.X.1942).

Šp.47 ANDRE P O D O B N I K (Jakobov) & LENA OŽVALD
 _____ I (1847-1906) Vjenč.1872 (1855-1909) I
 I I _____ I
 I
 I--* Marija Podobnik (1875) -Vj.1894- Nikola Grgurić (1870), Šp.51/52
 I (Ivan G. & Antonija Kučan)
 I--* Franka Podobnik (1878)-Vj.1897- Toma Štemberger (Mihetov), Šp.51
 I + 1973, Gašinci (+++ Trojica sinova na spomeniku u Španovici !)
 I
 I--* Kata Podobnik (1888)-Vj.1909-Tonič Grgurić (Ivin), Šp.54
 I (Dvije sestre za dva brata !!)
 I--* Alojzija Podobnik(1891) -Vj.1913- Mirko Dorner, Kadanovci
 I
 I--* Ana Podobnik (1893-1973) +Zagreb
 I
 I--* IVAN PODOBNIK I-* STIPA POD.(1910) I-* STIPO PODOB.(1936) Zagreb
 I (1884-1929) I + Novska, 1957 I
 Vj.Cila Erjavec I Vj.1934-Viktorija I-* ?
 (Tone E. & I Mihelčić, Šp.144 I
 Antonija r.Leš I (Tonič M.& Josipa I-* Katarina P.(1940)
 _____ I r. Peternel) ___I -(Australija)
 I
 I-* PEPIČ PODOB.(1906) I-* STIPO PODOBNIK (1927)-Vj.1954- (Novska)
 I (1906-63) +Pakrac I-* IVAN PODOBNIK (1932)-Vj.1958- (N.Grad.)
 I Vj.-Franciska Erjavec I + Novoselec K.,1978
 I (Baštijan E. & Mreta I-* Katarina P.(1936)-Vj.1959- (Zagreb)
 I r. Pojer, Šp.114 ___I
 I
 I-* Julka Pod.(1921)-Vj.1937-Tonič Svjetličić (1916-45) +Križni put?
 I (Ivan P.,Andreto, (Franjo Svj.Jožetov, & Lenica Mance,
 & Cila Erjavec Tonetova) Toničova) Šp.161
 Šp. 47

P O J E R

Prezime Pojer njemačkog je korijena od riječi Bauer (seljak), od koje imamo također prezimena Pauer, Pajer, Paver, i još neke varijacije. Pojeri su najvjerojatnije došli preko Slovenije, kao i većina goranskih prezimena njemačkoga porijekla.

Pojeri su ograničeni na Ravnu Goru, gdje je (u Sušici) zabilježen prvi Pojer (Valentin) 1805 - otac Ignacov !.

U Španovicu dolazi samo jedan bračni par, Ignac Pojer (1843-1917) i Veronika Aschenbrenner (1842-1909) i osnivaju broj Šp.88, koji kasnije postaje Bajtova kuća do kraja Španovice, a Ignac i Veronika prelaze u sredinu sela, do "*Štrletovih*", na broj 36, koji su utemeljili Jože Grbac (1804-88) i Eva Aschenbrenner (1809-69, sa sinovima, također iz Sušice. Vidimo da su Grbci i Pojeri, preko Aschenbrennera, i rodbinski povezani.

Od jedanaestero Ignacove i Veronikine djece do zrele dobi ostalo je samo pet, i to same kćeri, i Pojerovo bi ime nestalo već iza prve generacije da se nije rodio "predbračni" Lenin Jure (1898- 1975, +Brčko), meni dobro poznat susjed *Jurič* Pojer, koji je u knjigama ostao Pojer, iako se Lena 1902. vjenčala s ocem djeteta, Juretom Brusom.

Pojerova kuća nije bila velika, sa kamenim *štejngam* (*stûpncam*, po krajnski) pred ulaznim vratama nasred "fronte", ravno s ceste, u goranskom stilu, i lijepo se vidi na slici tamburaša slikanih izpred *Štrletove brtije*. Ulazilo se odmah u kuhinju, odatle na svaku stranu u sobe. Iz kuhinje dalje na drveni *gajnk* do dvorišta.

I kao da nije bilo dosta Ignacovih, još se u tu kuću za Margaretu priženio Sebastijan Erjavec (Stipetov), pa će se broj duša u toj kući povećati za još nekoliko "*Baštijonovih*", sve dok ne prijeđu na broj Šp.114. I još povrh svih, pribrojite dugom popisu duša kuće Špan. 36 i djecu dvojice štajerskih zetova, Johana i Heinricha Janžeta, šumskih radnika na Psunju, kojima se kasnije gubi trag. (Interesantno je da smo i naše Januše (zapravo "Janeše" !) zvali "*Janžovi*" - korijen im je isti.)

O vozu sijena što ga je Jurič za nas vozio iz *Gürne Šumetlce*, vidi prilog u drugom dijelu knjige.

Pojerovi i Popitovi izbjegli su u Brčkom strahotu propasti Španovice, ali, poslije-ratni (!) lov na Španovčane dostigao ih je i tamo, bez milosti čak ni prema teškim invalidima. Juričov Toma, na štakama, nakon amputacije stopala, odveden iz kuće, nestao je zauvijek.

S tisućama takvih, odnijela je Sava i njega.

Ali, život je nezadrživ i u vremenima najtežih tragedija. Jedan je 22-godišnji život bio nasilno ugušen, a u isto vrijeme niknuo je jedan novi : rodio se Juriču sin Tonči.

Šp.36

IGNAC P O J E R (Valentov) & VERONIKA ASCHENBRENNER
___I (1843-1917) Vjenč.1867 u Ravnoj Gori (1842-1909) I
I I _____ I
I
I--* Margareta Pojer (*R.Gora,1865) -Vj.1884 -Sebastijan Erjavec
I (Stipe E. & Liza Podobnik), Šp.114
I
I--* Marija Pojer (1876) -Vj.1896- Miha Popit (Bartolov)
I--* Julijana Pojer (1878,+Feričanci 1962)-Vj.-Johan Janže (*Htinje)
I--* Antonija Pojer (1880, ** dvojke)-Vj.-Heinrich Janže (Vodostaj)
I--* Lena Pojer (1880) -Vj.1902- Jure Brus (Blažetov) Šp.69
I
I--* JURIČ POJER (1898)-Vj.1921- Apolonija I-* TOMA POJER (1923)
I +1975, Brčko Svjetličić I invalid, +ub.1945
I (1902-27) ___I
I___ Vjenč.II-1928 ___
Sofa Brus, udov. I-* Marija Pojer (1928) -Vj.- (Brčko)
(Tine Brus & I-* Ivanka Pojer (1930) -Vj.- (Brčko)
M..Hace) Šp.76 I-* Terezija Pojer (1931) -Vj.- (Brčko)

I
I
I-* TONČI POJER (1945) I-* ?
I Vj._____ I-*
___I-*

P O P I T (*Papítovi*)

Svi naši *Papíti* (s kratkim akcentom na drugom slogu) potječu od Bartola Popita, rođenog oko 1848, i njegove Jelene (Lene ?) Mesec, "drvodjelaca", zapisao je župnik, koji su se dosta selili za poslom. Bartolovom Franetu (1870-99) upisano je na vjenčanju rodno mjesto "Zaplana pri Ljubljani", u smrtovnici Vrhnika.

Mihetu (1872-1926) je upisan Spodnji (= Donji) Logatec, Kranjska, za mjesto rođenja

Bartol i Lena navedeni su kao još živi u upisima vjenčanja obojice njihovih sinova, Franeta i Mihe, 1893, odnosno 1896 godine.

Franetovi Popiti

Frane i njegova Marija r. Černy žive najprije u Kusionjama na stanu, a onda (1896) kupuju kuću Šp.94 od Banovih, koji odlaze u Braziliju.

Frane umire već s 29 godina, i njegovoj Mariji, udovici s dvoje male djece priženio se 26-godišnji Luka Rukavina. (Vidi, Rukavine, "*Lukinovi*".)

Franetov Franjo, postolar, također umire prerano. Njegov *šusteraj* preuzima zet Pavle Milašinović, ubijen 5.X.1942 na vrh Brezika, izpred "*Graulanske šume*".

O Edi Brencu, Franetovom zetu, i cipelama za Princezu Zitu, vidi "Brencove".

Šp.94

	& 72	<u>BARTOL P O P I T & LENA MESEC</u>	
	I	(*oko 1848) Zaplana pri Ljubljani (*oko 1858)	I
I	I		I
I			
I---	*	FRANE POPIT, Špan. 94) -Vj.1893-	Marija Černy (1875-)
I	(* Zaplana, Ljubljana)	(Venc. Č. & Ana Živny)	Darugar
I	(1870-1899		
I			
I---	*	MIHA POPIT (1872-1926) -Vj.1896-	Marija Pojer (1876-1916)
I	(* Logatec, Kranjska)	(Ignac P. & Marija Aschenbrenner)	

	Šp.94	<u>FRANE P O P I T (Bartolov) & MARIJA ČERNY</u>	
	I	(1870-99) Vj.1893	(1875-) I
I	I		I
I			
I--*	FRANJO POPIT	I--* Marija Popit (1922, Sirac)	
I	(1895-1939)	I Vj.1940-Pavao Milašinović (Pavlov)	
I	postolar (Sirač, I	(*Dubica, 1918) pog. 5.X.1942	
I	Španovica	I postolarski pomoćnik, Špan.(stan)	
I	Vj.- Antonija	I--* Franciska Popit (1926-87)	
I	Križ	I Vj.- Jozo Tolj, Krndija	
I			
I	** Josipa Milašinović (Pavleta i Marije)		
I	Vj.1962 (Zagreb) - Paule Čar (1938), Andrijin, Šp.3		
I			
I---	*	Marija Popit (1899-1977) -Vj.1920-	Eda Brenc (1898,+Kaptol),
	(+umrla u Siraču)	Ferdetov postolarski pomoćnik, Šp.71	

R U K A V I N A (*Lukinovi*)

Rodoslov španovačkih Rukavina, bolje poznatih kao *Lukinovi*, nadovezuje se na "Franetove" Popite.

Frane Popit (1870-99), Šp.94, umire u šestoj godini braka s Marijom Černy, i k njoj se već na godinu priženio 26-godišnji Luka Rukavina ("Lukina", po lički). Marija s Lukinom prelazi preko ceste na broj 25, poznat do kraja Španovice kao "Lukinovi".

Taj je broj utemeljio Jože Kufner (1839-72). Njegovoj udovici Terezi Bajt priženio se Jakob Sedej, koji odlazi u Braziliju, pa je to četvrta kuća koju u to vrijeme napuštaju lakovjerni emigranti u varljivoj nadi za jeftinom zemljom i vječnim proljećem.

Rat je Lukini i Mariji oduzeo jedinog sina, Ivicu, ubijenog jeseni 1944. u partizanskom logoru Mijači-Bučje. Partizani su po "oslobođenju" Požege (12.9.1944, njihov prvi ulazak u napušteni grad, odakle će još dvaput bježati) i Pakraca (13.9.1944) organizirali logore u Mijačima, na Bučju i Zvečevu, koje su napunili mahom s Hrvatima. Među znatnim brojem žrtava, tu je ubijen i Slavko Skender („Stipinov“), kao i braća Toni i Đuka Seibert.

S nešto truda bilo bi moguće još danas sastaviti dokumentaciju o tom "radnom" logoru. Imam snimljen izkaz mog požeškog profesora Branimira Kempfa, koji je i sam kroz taj logor prošao, a pravu sliku svakodnevnog postrojavanja sa zastrašivanjem strijeljanja opisao je moj rođak Dolfi Januš u svojoj "Spomen-knjizi". (Vidi drugi dio ovog Rodoslova.)

Poslije propasti Španovice vratila se 67-godišnja Marija sa starim Lukinom svojim Česima u Sirač, a njena je Rozika s Franjom Perekovićem (na stanu u Dragoviću, brat špan. pekara Mije P.) vjerojatno otišla u njegove Gornje Bogičevce.

Karlo Rukavina & Kata Šeferović	Vencl Černy & Ana Živny
I _____ I	I _____ I
I	I
Šp. 25	<u>LUKA R U K A V I N A & MARIJA Č E R N Y</u>
_____ I	(* Perušić, 1874) Vjenč. 1900 (*Darugar, 1875) I
I	I _____ I
I	
I--*	Ana Rukavina (1901) -Vj. 1923- Grga Skender (Tomin), Šp. 27
I--*	Rozika Rukavina (1905) -Vj. 1934- Franjo Pereković, Drag. (stan)
(	poljoprivr. (*1904, G. Bogičevci)
I	
I	
I--*	IVICA RUKAVINA (1902) I-* MIRKO RUKAVINA 1937) I-*
I	+ub. 1944 u partiz. I Vj. _____ I--*
	logoru Bučje-Mijači I (Zenica) _____ I
	Vj. 1924- Franka Gnezda I-*
	(Korle G. & Marija I--*
	Podobnik) Šp. 82 _____ I

Iza Ivana i Marije u Španovici, pojavljuju se na Bučju, točnije u Ožegovcima, Tone Rupena (* oko 1870) i Jelica r. Bradetić (1870-1918), također iz Vodica, s kćerkom Marijom i sinom Mišketom. Tone je vjerojatno Ivanov stariji sin, pa njegova Marija nosi bakino ime, a Miško će sina nazvati po svom djedu Ivanu. Tako je u stara dobra vremena bio red.

Ožegovci TONE R U P E N A & JELICA BRADETIĆ
 _____ I (* oko 1870) Vodice, kod Volovskog (1870-1918) I
 I I _____ I
 I
 I--* Marija Rupena (1891) -Vj. 1913- Karlo Kufner (1883), Bučje-šuma
 I * Vodice, Istra (Martin K. & Franca r. Mihelčić)
 I
 I--* MIŠKO RUPENA (1898) I-* Ivanka Rupena (1931) -Vj.- (Pakrac)
 I +pog. 1945 I
 I Vj.- Ruža Žili I-* IVAN RUPENA (1935) I-* ?
 I _____ I Vj. _____ I-* ?
 I I (Pakrac) ___I
 I I-* ?

Rat je prema Rupenovima bio bez milosti. Već 10.VI.1942. odveden je s posla u šumi Berti Rupena (1911). Brat Iva pogiba na koncu rata, kao i Miško Rupena (*1898) s Bučja.

Ipak, loza Rupenovih se nastavlja preko Ivinih u Dubravi i Mišketovog Ivana u Pakracu (1935). Bertijev Albert (1941), posvojen od djeda Tomice Abramovića, prelazi na prezime Abramović.

Mjesto za sliku

R U Ž I Ć

«Antroponimija» A. Burića pronalazi najranijeg Ružiča u Mrkoplju 1775, a u Ravnoj Gori 1794.

Naši Burići, Mrkopaljci Ivan (1820-69) i Mara r. Skender (1818-98), spadaju u značajne osnivače Španovice, iako se prezime ugasilo. Njihove četiri *Mrkapòlke*, poudane širom Španovice, poput osam kćeri Adama Leša, rodbinski su povezale stabla Mate Novinca, Stipeta Čara, Antuna Trohe i Toniča Kufnera *Ferdetovog*, a kroz kasnije generacije još pola Španovice! (Vidi rodoslove četvorice sretnih Ružičevih zetova.)

Od priženjenih zetova, Stipa Čar ostaje u kući Šp.31, i tu ostaju njegovi potomci do kraja Španovice. Mata Novinc preuzima od Gnezdovih Šp.40, i to postaje trajna baza *Jakobovih* Novinca.

Šp.31	<u>IVAN R U Ž I Ć & MARA SKENDER</u>
_____ I	(Mrkopalj, 1820-69) (1818-98) I
I	I _____ I
I	
I--*	Margareta Ružić (1848) -Vj.1867- Stipa Čar (1844), Jakobov
I	
I--*	Josipa Ružić (1852- 1922) -Vj.1870- Mata Novinc (1849), Jakobov
I	
I--*	Romana Ružić (1856-88) -Vj.1873- Antun Troha (Ivanov) Šp.41
I	(+umrla u porodu)
I	
I--*	Kata Ružić (1864 -Vj.1883- Tonič Kufner, Ferdetov (1861-1930)
I	(<i>Ferencov</i> brat !), Šp.81

S C H E R Z E L / Š E R C E L (Š ê r c l o v i)

Burićeva "Antroponimija" uobće ne navodi ovo ravnogorsko prezime!? Ipak, pribrojiti ćemo ga lijepom broju njemačkih prezimena koja su stigla u Gorski kotar (oko 1651) s rudarima, ljevačima i graditeljima talionice i kovaonice novca Kneza Petra Zrinskog u Čabru, ili na neki drugi način, preko Slovenije.

Ovo njemačko prezime izvedeno je od riječi Scherz, šala, ali će mnogi prvo pomisliti na naš germanizam *šercl*, krajak domaćeg kruha sa (sladkom) korom

Blaž Scherzel (* oko 1818) i Antonija r.Liker (1819-77) stižu s prvim Ravno- gorcima i utemeljuju broj Šp.13, iznad kojih *Lakvòrcovih* (Grgurića), podalje od ceste, uz "*Učitelov jòrk*". U moje doba tu je bio Šerclov zet Iva Dreković, ali je to mjesto još uvijek bilo poznato kao "*Šêrclovu*".

Svibanjske nedjelje 9.V.1872 u Šerclovoj je kući dvostruko slavljeno: Lovro ("Lorenc") uzima Alojziju *Kùscovu*, Jože Anu Gregorićevu (*Grgarčkovu*), "*dvi Krajnice za dvo Raunagárca*". Kumuju prvi susjedi Blaž Grgurić i Jakob Razboršek. U isto vrijeme preuzima Jože kuću Šp.4 od Primoža Župančića koji odlazi za vincilira u Pakračke Vinograde. Svega pet godina kasnije Jože i Ana odlaze iz Španovice.

Š A F A R (Š ò f a r i)

Šafara ima u 34 naselja Gorskoga kotara, ponajviše oko Broda na Kupi, a postoji i mjesto Šafari. Prezime je njemačkoga porijekla, pa je vjerojatno i ono stiglo dovođenjem njemačkih rudara, ljevača i sličnih zanimanja u kočevsko-čabarski kraj sredinom 17. stoljeća (prije 350 godina), za potrebe talionice i kovaonice novca nesretnoga hrvatskoga kneza Petra Zrinskoga u Čabru, pa od toga vremena i datira prvi spomen prezimena Šafar (u delničkom kraju).

Zanimljiva je brojnost Šafara u Siraču, kamo dolaze, poput Abramovića i Crnkovića, barem jednu čitavu generaciju prije osnivanja Španovice.

O dubljem porijeklu i migracijama Šafara, potrebno je također proučiti slovenske i austrijske rodoslovne izvore.

Naša braća Šafari ("Šòfari", po naše) dolaze oko 1885. iz "Osmakovoga" Kaliča, odmah do "Čopovoga" Požara, župa Turke, pa mora da su njihove seobe u nekoj vezi. Također, Matija Šafar otvara krčmu u Dragoviću (Drag.1), poput drugoga Matije (Osmaka) u Kusonjama.

Lijepa Šafarove kuće dobro se sjećam, od puta za Sirač prema Pakracu, s gornje strane. Poduža kuća s izrađenom fasadom tople žute boje, okupana suncem, dva-tri kesteni do ceste i uvijek ugodna pješačka staza uz kuću, izpod kestenova, dovoljno široka da se za lijepa vremena izvuče koji stol na otvoreno. U moje doba bila su dvokrilna tamnocrvena drvena ulazna vrata iznad stepenica većinom zatvorena, što je samo pojačavalo dojam tajanstvenosti.

Drag. 1

_____	MATIJA Š A F A R (Nikolin) & JELA T O M A C	
I	(*Kalič, 1846-1900)	(*Turke, oko 1850-1885)
I	_____I	I
I	I I _____	I
I	I	
I	I-* Marija ŠAFAR (* Kalič, 1873) -Vj.1894- Jure Peternel, Šp.61	
I	I (+Filip P. & Petra Crnković)	
I	I-* Anka ŠAFAR (*Kalič, 1877) -Vj.1896- Tone Crnković, Drag.7	
I	I (Matija Č. & Terezija Dolušić)	
I	_____ Vjenč. II (1886)	
	Terezija Gregorič (*1861, Frata, Žužemberk, kotar Neustadt)	
	I (+Jože Gregorič & Margareta Blatnik), Marinkovac	I
_____I	Vj. II-1870- Valentin Larme, Šp.77	I
I	I _____	I
I		
I	I--* MATIJA ŠAFAR (1889-1921) I-* Katarina ŠAFAR (1913) Dragović 37	
I	I strojovođa na šum.vlaku I Vj.- Josip Pinhak, Pakrac	
I	I Vj.1913- Franka Petrlić I-* STANKO ŠAFAR (1917) + pog.1943	
I	I *1892, Pakrac I	
I	I (Tomo P. & Marija Heiml) _____I	
I		
I	I--* MARTIN ŠAFAR (1891) - ??	
I	I--* JOSIP ŠAFAR (1899) - ??	

*** Rani Crnkovići pisali su se »Črnković«. Također, rane Gregoriće i ostale rane *Krajnce* prve generacije na -ić valja pisati originalno *krajnski* s «tvrđim» -ić : Gregorič, Gregorinčič, Župančič,.... Čini mi se da je i prezime Petrič zapravo krajnsko Petrič ?
Nadalje, »Neustadt« mora da je današnje Novo mesto .

_____ MAGDALENA (Lenka) Č O P & AMBROZ Š A F A R
I _____ (*Požar,1860-1920) _____ (*Kalič?,1855 ? -92)
I _____I _____ Požar,do Kaliča, 2 km iznad župe Turke/na Kupi _____ I
I I I _____ I
I I
I I--* Marija Šafar (1891-6.X.1942)-Vj.1908-Franc Ožbolt, Šp.19
I I--* ANTUN ŠAFAR (1893) - ??
I
I_____ Lenka Vj.II-1894 _____ I--* +++ Nema preživjele djece ??
I Jure Kezele (1864)___I
I
I_____ Lenka Vj.III-1903 _____ I-* STIPA GEBER (1904)
MIJO GEBER, Špan. 100 ___I

S E D É J (*Sedéjovi*)

Sedej (s naglaskom na drugom slogu, tipično za španovački govor) jedno je uže ravnogorsko prezime koje je, prema Burićevoj "Antroponimiji", stiglo oko 1730. iz gornje Kranjske zajedno s Bajtima, Brusima, Erjavcima, Janešima, itd ... Taj planinski kraj, od Idrije prema Gorici, nazivaju danas Srednje Primorsko.

S prvim valom utemeljitelja Španovice stižu Matija Sedej (1813-77) i Barbara Podnar sa sinovima Jakobom ("Jačedom") i Vinketom, te kćerkom Veronikom, i osnivaju Šp.80, koja će na kraju ostati "velika" kuća brojnih Ignacovih Abramovića.

Iako je Sedej, kao i Podnar, tipično ravnogorsko prezime, Matijina su djeca rođena u Begovom Razdolju.

Jačetova Ana r. Cenčić (Lokvarka) umire prerano, i Jače prodaje broj Šp.80 kovaču Martinu Štetiću te prelazi na broj Šp.25 Terezi r. Bajt (1846-91), udovici iza Jožeta Kufnera, osnivača te kuće. Jače ostaje 1891. udovac po drugi put. Podkraj stoljeća pridružuje se mnoštvu hrvatske sirotinje koja se tih godina pomamila za bezkrajem dobre zemlje i vječnim proljećem u Braziliji – vidi sudbinu Banovih, Mrakovih, Ludvika Brusa (Šp.21), Marka Kufnera (Šp.72), Ignaca Manceta (Šp.55) i Matije Erjavca (*Tùnetà Čùrauga*) s Anicom Mance.

"U Braziliji", napisao je župnik debelom mastnom olovkom kod Jačeta Sedeja (Šp.25). Nije jasno je li Jače ostavio djecu kod brata Vinketa i otišao sam ili se, kao i Tonetov Matija, uspio vratiti u požeški kraj, kud je već ranije otišla Vinketova familija s broja Šp.97. Održali su se oko Požege do danas.

Sedeji su se od početka selili za poslom, iz Ravne Gore u Begovo Razdolje, pa u Španovicu, a odatle sve do Brazilije i Sjeverne Amerike.

U požeški kraj (Biškupci, Poljanska,..) sišli su sa nedalekih "španovačkih" šumskih radilišta u Vučjaku, Dubokoj ili Voćinu, privučeni dobrom zemljom i ljepotom toga kraja. Uz rušenje šuma i tesanje šlipera, stjecali su sve više zemlje i prelazili na poljodjelstvo i vinogradarstvo.

Vinkov Tonič radio je u tvornici stakla na Zvečevu, dok se ta nije zatvorila. Ta je staklana bila poznata po lijepim raznobojnim oblicima korisnih i ukrasnih predmeta (vaza, čaša, vrčeva..)

U Španovici ostaje Sedejevo potomstvo samo po ženskoj liniji. Od Veronike Sedej (Matijine, 1865-1913), udane za Miju Skendera, imamo "Mijacove" Skendere, danas Paveta Skendera s brojnom familijom u Kanadi (Vancouver), te brata Poldeta Skendera u Požegi.

Jačetova Julijana Sedej (1878-1907), udana za Franeta Novinca (Šp.2), podigla je tri sina i kćer Tonku.

Šp.80 MATIJA S E D E J & BARBARA PODNAR
 _____I (1813-77) Begovo Razdolje (*oko 1820) I
 I I _____ I
 I
 I--* JAKOB SEDEJ (1844)-Vj.1868-Ana Cenčić (*Lokve,1854)
 I I _____ (Miha Cenčić & Marija Čop)
 I I____ Vj.II- Tereza r.Bajt I
 I (1846-1891), udovica I-* Julijana Sedej (1878-1907)
 I iza +Jožeta Kufnera, I Vj.1897- Frane Novinc, Šp.2
 I kći Tome Bajta i I-* Margareta Sedej (1882-1962)
 I Franke r. Likar, I +umrla u Eminovcima, kod Požege
 I iz Ravne Gore I-* Katarina Sedej (1884) - ??
 I ____I-* LEOPOLD SEDEJ (1888) - ??
 I
 I--* Veronika Sedej,Matijina (1865-1913)-Vj.1884-Mijo Skender (Lukin)
 I
 I-----* VINKO SEDEJ,Matijin -Vj.1880- Lucija Bajt (*R.Gora,1852)
 _____I (1851-) (Tome Bajta & Franke Likar) I
 I I _____ I
 I
 I--* Franciska Sedej, Vinkova (1879) - A m e r i k a
 I--* Marija Sedej (1881-1941) +Voćin
 I
 I---* MATIJA SEDEJ,Vinkov(1884-) I-* MILAN SEDEJ
 I I Vratio se iz Amerike I-* RUDOLF SEDEJ
 I I Vj. _____ ____I-* Margareta Sedej
 I I
 I I____ (Drugi Matijin brak) I-* IVAN SEDEJ (1922-50)
 I s Terezijom Janeš I-* VINKO SEDEJ (1927) - (Biškupci)
 I (Poljanska) ____I-* ANTUN SEDEJ (1930) - (Požega)
 I
 I--* TOMA SEDEJ (1888) - A m e r i k a
 I
 I--* MILAN SEDEJ (1894-1980)*Donji Miholjac I-*** Dva sina i kći
 I Vj.-Marija _____ (* Krasno,Velebit)____I
 I
 I--* TONIČ SEDEJ (1897-1951) +Biškupci - Nema potomstva
 I (Radio u staklani na Zvečevu)

S E N I C A (Š e n i c a r o v i)

Braća Tone (* Gvozdansko, 1832-1883) i Jure Senica (* Sv. Ana, Štajerska, 1836-1906) stižu s prvim valom "krajnskih" osnivača Španovice (Kosci, Župančiči, Vrtari, Gregorići, ...) i u istom šoru osnivaju dvije kuće, Šp. 8 i 9, jednu do druge. Broj Šp. 9 preuzimaju na kraju Koscovi (Dolfi i Grga Kosac), a na broju Šp. 8 ostaje Juretov Frane (1880-1934) i ta će kuća biti poznata do kraja kao "Šenicarovi", s naglaskom na drugom slogu.

Od izvornoga oblika Senica, vjerojatno prema ptici sjenici, do španovačkoga *Šenica* i *Šenicar*, prema španovačkom *šenica* (= pšenica), prezime je izgubilo i prvotno slovensko značenje. Ipak, originalno *Senica* pojavljivat će se tu i tamo do kraja Španovice. Pogledajte samo kako su Pavelova djeca upisana u knjigu rođenih u tri različite varijante !

U požežkom kraju postoji danas samo oblik Seničar.

Iz upisa Juretovog vjenčanja s Margaretom (1872) doznajemo da su njegovi roditelji bili Jure Senica i Agneza, a Margaretini Matija Jörgl i Ana Turk.

Tomo i Marija dolaze oženjeni, s dvoje male djece. Jure i Margeta Jörgl dolaze zajedno, ali će se vjenčati tek 1872, par godina po dolazku.

Tomina Marija umire rano, i k njemu dolazi (iz Kranjske ?) Agneza Jörgl, sestra Juretove Margete.

Bilo je to vrijeme učestalih migracija unutar prostrane Austrougarske i ne treba pridavati previše važnosti razlici u mjestu rođenja dvojice braće. Još uvijek neodgotano "Gvozdansko" (stari naziv za Novo Mesto ??) javlja se više puta na mjestima gdje se ne slaže s drugim, čvrstim podacima.

Ignac Senica (Juretov) prelazi nakon ženitbe (1907) iz prenapučene očinske kuće (Šp. 8) u Dragović (Drag. 77, dragovački "Šenicari"), a kasnije mu se pridružuje šogor Paule Dreković (1867-1940) sa svojom familijom. Samo uvidom u gruntovnu knjigu može se utvrditi je li to ista kuća, ili je Paule kupio nešto za sebe ?

Osnivači,

Šp. 9	T O M O S E N I C A	&	M A R I J A V I D E N I Č
I	(*Gvozdansko, 1832-83)	Vjenč. 1855	(1838-76) I
I	I	I	I

I--* Johanca Senica (1861) -Vj. 1880- Tone Podobnik (1854, R. Gora)
I (Jože P. i Julijana Miklaić) Šp. 75

I--* JOHAN SENICA (1863) - ??

I--* ++++++ Sedmero djece poumiralo od boginja 1875-76.

I Uzrok majčine smrti nepoznat (- matica umrlih nestala).

Od 1876. s Tomom živi Agneza Jörgl. Iz tog "civilnog" braka rodit će se Kata Senica (1881-1965, +Doljanovci, kod Kaptola).

Nju je prihvatila 20 godina starija sestra Johanca.

Osnivači JURE S E N I C A & MARGARETA JÖRGL
 Šp.8 (* Sv. Ana, Štajerska, 1836-1906) (1844-1914)
 _____ I Vjenčani 1872 I
 I I
 I
 I--* Alojzija Senica (1873 -Vj.- Pavle Drekočić (1867)
 I
 I--* PAVEL SENICA I-* TONE SENICA (1902-64)-Vj.- (Jelenska)
 I (1867-1941) I-* Terezija Senica (1903) - (Zagreb)
 I Vj.-Julka Brus I-* ANDRIJA SENICA (1906) - Vj.1933 - D. Novak
 I (1882-1919) I-* FRANE SENICA (1908) - ??
 I (Blaž Brus & I-* GUŠTA SENICA (1909) - ??
 I Lida Ban) I-* TOMO ŠENICA (1911) - ??
 I Šp. 35 I-* Katica Šenicar (1914-71)-Vj.1943- (Zagreb)
 I
 I--* IGNAC SENICA (1878-1941) Drag.74 I-* Anka Senica (1908) - ??
 I Vj.- Marija Kufner (1884) I-* Amalija S.(1913) - (Bgd)
 I (Tonič K. & Kata Ružić) Šp.81 I-* Marija S. (1921)
 I Vj.-Slavko Troha, +pog.1945
 I
 I--* FRANE SENICA I-* Marija Šenicar (1908)
 I (1880-1934) I Vj.-Dragan Čop (Jakobov) + pog.1942
 I Vj.1906- Tonka I-* Ana S.(1910)-Vj.-Frane Novinc (Juretov) Šp.2
 I Tijan, Šp.69 I-* VIKTOR ŠENICA (1913-35)
 (Ignac T. & I
 Ana r.Čar) I

Lovretova Alojzija umire već u trećoj godini braka, i on bez odlaganja odlazi u Ravnu Goru po Mariju Bajtovu, s kojom će podići brojnu familiju, ali će Šerclovo prezime u Španovici ipak nestati. Lovretov Frane nema mužkoga potomstva, a drugi sin (Ivan) pridružuje se u Rusiji Oktobarskoj revoluciji, gdje i ostaje, poput Jureta *Štrletovog*, koji ostavlja familiju u Americi i odlazi u Rusiju !).

Ipak, Šerclova krv teče žilama potomstva Lovretovih poudanih kćeri Tonke, Eve i Kate, te Franetove Marije u Siraču i Rozike (sa Stipom Oblakom) u Pakracu.
(Vidi, u drugom dijelu, *Jest i moj Loure, pletir žbuk.*)

Š I F N E R

Prema dragocjenoj Burićevoj "Antroponimiji Gorskog kotara", Šifnere je u dolinu Kupe doveo iz Saksonije sredinom 17. stoljeća, s većim brojem rudara, ljevača, metalaca, graditelja, staklara..., hrvatski knez Petar Zrinski za potrebe svoje kovaonice novca u Čabru, otvorene 1651.

Iz te skupine, uz Šifnere (Schiffner) potječu i kasnija španovačka prezimena Bolf (Wolf), Liker (Leker) i Lokner (Lochner).

Doduše, značenje ovoga njemačkog prezimena navodi nas na brodograditelje, a tu su moguću obiteljsku tradiciju španovački Šifneri i potvrdili kao poznati "šliperaši", tesači željezničkih pragova.

Blaž Šifner (1832-70) i njegova Lena Gnezdova dolaze s prvim "*Raunagarcima*", s četvero djece, i podižu kuću Šp.59, koja ne mijenja vlasnika do kraja Španovice. Franetov Stipa gradi Šp.185, a njegov Antun (*Tonič*) je na broju 165.

Već u petoj godini Španovice Lena ostaje udovica i tri godine kasnije prelazi udovcu Tonetu Crnkoviću, s kojim kasnije odlazi u Kutjevo, zajedno sa svoja dva mlađa sina, dok Frane ostaje na očevini i nastavlja Šifnerovu lozu s dugovjekom Maričkom Grgurić, kćerkom Marketa Grgurića i Barbare Leš, sestre moje prabake Antonije Erjavec r.Leš. (Žilavi Lešovi geni, Bog ih blagoslovio!). Sjećam se da mi je Tata tumačio da smo sa Šifnerima u rodu, a sad znam i kako.

Stari je Frane Šifner legenda za sebe. Neumoran radnik, koji je za svoga vijeka iztesao tisuće šlipera, nije znao za umor. Više o Fronetu i krčenju Paleža, u drugom dijelu knjige.

"*Stòra Karenína*" (stara korjenika), poput *Ferenca* Kufnera, Frane je među najstarijima koji su preživjeli propast Španovice, kad su mu sina Poldeta izpekli na živo, svezanog uza stog slame. (Uz Jakoba Štembergera, ovo je druga žrtva zapaljena u Španovici na živo.

Franetov najstariji sin Paule, poginuo je braneći zgradu občine u koju se sklonilo pedesetak ljudi, žena i djece.) Teško ranjen u rame, izkrvario je naočigled bezpomoćnih suboraca. Andre Trohov pogođen je ravno u čelo, Vlado Grbac ("Kolarov") u tjeme. Ukupno tri poginula branitelja ove tada neosvojive tvrđave.

Po padu Španovice sklanjaju se Šifnerovi u Lipik, zajedno sa 83-god. Franetom, već praktički slijepim. Nakon nešto više od godine dana progonstva stari Frane umire u pakračkoj bolnici. Leži na bolničkom groblju na Gavrinici.

Treća ratna žrtva Šifnerovih bio je Pauletov Franjo, invalid, šepav od svoje osme godine, kad ga je (1927) na cesti pogazio auto. (Mlađi brat Drago ostao je na mjestu mrtav.) Nesposoban za vojsku, otišao je Franjo nakon pada Španovice na rad u Njemačku, odakle se vratio u Lipik odmah iza rata, ni ne sluteći da se vraća u smrt, i to mučeničku. Uzalud su ga ukućani upozoravali da ne ide u Pakrac prijaviti svoj povratak. Odveden je i on pod Kalvariju, tamo zatučen lopatama i zakopan, još poluživ. (Izkazi Katice i Agice r. Kufner, kćeri Ferdeta Kufnera, Šifnerovih susjeda u Lipiku.)

Anka, najstarija od Franetovih, i njen Tonič Larma dugo su poživjeli dolje u žarkoj Hercegovini, kod svoje Slave i zeta. Teško su podnosili mostarska ljeta, čeznući za lipičkim zelenilom, u kojem su proveli nekoliko poslijeratnih godina.

Preko *Teta-Anke* našao se u mostarskoj zrakoplovnoj vojnoj akademiji Stipin Josip. Postao je i pilot - dok jednog dana nisu doznali odakle je. Nakon Vinka Kovača (*1921), Josip je drugi španovački zrakoplovac.

Šp.59 BLAŽ Š I F N E R & LENA GNEZDA
 _____ I (1832-70) 1862 u R.Gori (1836- ?) I
 I I _____ I
 I
 I--* Ana Šifner (*1857,R.Gora)-Vj.1876-Ivan-Valentin Brus (Ivetov)
 I--* FRANE ŠIFNER (*1859,R.Gora)-Vj.1886-Marija Grgurić (1858-1937)
 I (+1944, Pakrac, bolnica) (Marko G. & Barbara Leš, Adamova)
 I
 I--* GAŠPAR ŠIFNER (1863,R.Gora) *** Gašpar i Mirko odlaze
 I--* MIRKO ŠIFNER (1865, Ravna Gora) s majkom 1878. u Kutjevo.

Šp.59 FRANE Š I F N E R (Blažetov) & MARIČKA GRGURIĆ
 _____ I (1859-1944) Vjenčani 1886 (1858-1937) I
 I I _____ I
 I
 I--* Anka Šifner (1895-1983) -Vj.1914- Tonič Larma (Matijin), Šp.11
 I + Vrabčići-Mostar (1894, +Mostar 1969)
 I--* Katica Šifner (1899-1976)+Požega -Vj.-1919-Viktor Mihelčić,
 I "Čurmanov"
 I
 I--* PAULE ŠIFNER (1889-42) I-* Terezija Š.(1917)- (Njemačka)
 I +pog.5.X.42 u zgr.obćine I Vj.1937-Frane Štemberger,+pog.42
 I Vj.1914- Franca Čar, Šp.3 I-* FRANJO ŠIFNER (1919-45,,invalid,
 I (1891-1976) +Gašinci I povratnik iz Njemačke, +masakriran
 I (Franko C.& Kata Kufner) I u Pakracu, izpod Kalvarije
 I I-* KARLO Š.(1921-27)+pogazio ga auto,
 I I brat Franjo ostao šepav
 I I-* NIKOLA ŠIF.,Pauletov (1924)- Gašinci
 I I-* Agica Šifner (1929) -Vj.1946- Petar Katarin (Obrijež),Gašinci
 I
 I--* STIPA ŠIFNER (1892) I-* ANTUN ŠIFNER (1914) I-* IVICA Š.-
 I + Novska 1964 I Vj.-Ana Munić, Sirač I Đakovo
 I Vj.1917-Josipa Abramović I (Mata M.& Kata Biljan) I-* ??(Drenje)
 I (Ivana & Tereze r. Urban) I-* Katica Šifner (1925)
 I I Vj.1941-Viktor Januš,Guštetov(1921-71)
 I I
 I I-* DRAGO ŠIFNER,Stipin (1932) I-* _____
 I I Vj.1955- Lucija Januš, Šp.48 I-* (Novska, N.Gradiška)
 I I (Gušta J.& Terezija Klobučar I-* ??
 I I
 I I-* BLAŽ ŠIFNER (1930-96) krojač I-* _____ (Novska)
 I I Vj.1954- _____ I-* _____
 I I
 I I-* JOSIP ŠIFNER (1934), pilot, Split I-* ??
 I I Vj.1961- Ana Petrić, Mostar I
 I I
 I I-* Zdenka Š.(1941)-Novska) _____
 I I-* Marica Š.(1931)-Vj.-Ivo Vizjak
 I--* POLDA ŠIFNER, Franetov (1906) I-* Slava Šifner(1934-) - Drenje
 I + 5.X.1942 živ izpečen I Vj.1954- Tomo Ožbolt,"Mrčelin"
 Vj.1929-Barbara Hace (1910-91) I-* Štefanija Šifner (1936-)
 (+Podvinje, Sl.Brod) I Vj.-Vinko Bajt (Požega)
 (Mirko H.& Ana Grgurić) Šp.67 I-* MARIJAN ŠIFNER (1939)-(Remetinec)

S K E N D E R

U Španovici imamo dvije loze Skendera, "Andretove" Skendere, po Andriji Skenderu (1816-80) i Mariji Starčević (1817-98), među najstarijim osnivačima Španovice ! - i "Lukine" Skendere, po Luki Skenderu (1833-76) i Rozi Kučan (1833), poznati u Španovici kao *Mijacovi* Skenderi, po Lukinom sinu Miji od kojega potječu svi kasniji Skenderi Lukine loze.

I Andre i Luka dolaze iz Mrkoplja (već 1865 ?) i osnivaju Šp.29 i Šp.30, te su si po svoj prilici rod, ali se to može dokazati samo uvidom u mrkopaljske matične knjige.

Andretov Stipa (1840) i njegova Katarina r. Štajdohar (vj.1867) preuzimaju 1873 kuću Šp.73 od Franeta Kufnera ("*Louretovog*"), i ta će (meni susjedska) kuća Skenderovih do kraja Španovice biti poznata kao "Stipinovi".

O Stipinom Juri i njegovoj *Paluni*, nezaboravnom dobičini Tomi Skenderu, šoferu Filipovićevog autobusa Pakrac - Požega, zadnjem španovačkom taborniku i nevinom pravdniku, streljanom na Pšunju 6.X.42) i drugima, više na drugom mjestu.

Andretov Toma podiže na broju Šp.29 brojnu familiju, sinove Andriju (+ub.1945), Franeta (kovača), Nikolu, Grgeta i Tomu. Andrijin Pepo (1922-45) spada među najteže španovačke mučenike. O tom mučeništvu u "Kuli" Stare Gradiške, potresno je svjedočanstvo supatnika Paveta Skendera ("Mijacovog").

Nikolin Mirko (14 god.!) ubijen je 5.X.42 u Grahovljanima, brat Tine na Križnom putu. Osam ratnih i poratnih križeva Andretovih Skendera !

Šp.29	ANDRIJA	S K E N D E R	&	MARIJA STARČEVIĆ
_____ I	(1816-80)	Vjenč. u Mrkoplju		(1817-98) I
I	I			I
I				I
I--*	STIPA SKENDER	I--*	JURA SKENDER-Vj.1899-	Apolonija Čop (1882)
I	(Mrkopalj, 1840)	I	(1875-1941)	(Tine C. & M. Štimac) Drag.2
I	Vj.1867	I		
I	Katarina Štajdohar	I--*	Marija S. (1868)-Vj.1887-	Iva Grgurić, Šp.91
I	R.Gora (1845-1930)	I		(* Lokve, 1862)
I	(Juretova)	I--*	Josipa S. (1870)-Vj-Filip	Lokner (Bartolov)
I		I		(Stari Laz, 1865)
I	I			
I	I--*	Ivka Skender (1872)-Vj.1891-	Ivan Grgurić (Toničov,	*R.Gora, 1867)
I	I			
I	I--*	NIKOLA SKENDER	I--*	Sofija S. (1907)-Vj.1926-
I	I	(1881, +Amerika,	I	Ivica Brus (Poldetov)
I	I	pog.u rudniku	I--*	IVICA SKENDER (1910) I
I	I	Vj.1906	I	(+pog. Špan.5.X.42) I--* ??
I	I	Marija Troha	I	Vj.1935-Ana Brus, Šp.76 I
I	I	(Tomina)	I	(Tinetova) I
I	I			
I	I--*	FRANE SKENDER (Stipinov),	(1884) - Prvi izseljenik u	Ameriku.
I	I			
I--*	Jela Skender (1847-1914) -Vj.1867-	Jure Baronica (* Tribanj,	1844)	
I		(Ivan B. & Ana r. Pavlić)		
I--*	Franka Skender (1856) -Vj.1873-	Franjo Podobnik (Josipov,	Šp.75)	
I		Vj.II-1885-Urban Mance (Lovretov)		
I--*	TOMA SKENDER (1859-1922)-Vj.1887-	Marija Čar (Nikola Č. & Neža Brus)		
	(Andrijin)			

Šp.73 JURA S K E N D E R ("Stipinov") & APOLONIJA ČOP
 _____ I (1875-1941) Vjenč.1899 (*Turki,1882) I
 I I _____ I
 I
 I--* Katarina Skender (1899)-Vj.1920- Antun Mauhar (Fabijanov)
 I (+ Sisak, 1981) (* Razloge, 1895)
 I
 I--* BLAŽ SKENDER I-* MATO SKENDER (1930)-Vj.1955- Nada Bobinac
 I (1903) +ub.1944 I-* Đurdica S. (1934)-Vj.1980-Lojzo Buturac,Sisak
 I Vj.1930 I
 I Marija Draksler I-* FRANJO SKENDER (1938) I-* ??
 I (Toničova), Šp.109__I Vj.1963- (Lipik) __I
 I
 I--* SLAVKO SKENDER (1904-44)+logor Mijači I-* PETAR S. (1937)- (Sisak)
 I Vj.1931-Kata Oblak (Juretova) Šp.156 __I-* Antonija Skender(1940)
 I Vj.- S. Križ, Sirač
 I
 I--* TOMA SKENDER (1906,+str.6.X.42,Psunj) - šofer autobusa
 I--* Štefa Skender (* Amerika 1914) - Vj.1935- Lojzi Pezeta, stolar
 I (Siksto P. & Regina De Zan)
 I--* Justa Skender (1918 ?) -Vj.- Ignac Brus (Toničov), brijač
 I--* Marija Skender (1920 ?) - ???

Rozin Luka umire s 43 god. od upale pluća i ona nakon tri godine prelazi s djecom na broj Šp.37 k udovcu Tonetu Jurkoviću, također Mrkopaljcu. Mijin Franjo umire također rano. Ostaje samo Antun (Tone ?) koji odlazi zauvijek u svijet (Argentina), tako da od muške strane "Mijacovih" preostaju samo Polda u Požegi i Pave u Kanadi.

Trojici Mijinih sinova (Martin, Mijo i Pero) gubi se u matičnim knjigama svaki trag. Tvrdilo se da su sva trojica otrovani zbog novca u jednom konačištu kod Miholjca, na povratku s posla u Mađarskoj, ali je to bila najvjerojatnije epidemija virusne groznice »španjolke« od koje se umiralo u roku od pola dana.

Polda je samo čudom Božjim preživio teške borbe u Tridesetoj zagrebačkoj bojni po Baniji i Kordunu (zajedno s još 16 Španovčana), a onda još i golgotu Križnoga puta, jedini od svih sedamnaest naših mladića regrutiranih grupno u tu jedinicu !

Pave s deset godina odlazi tetki u Kanižu (Mađarska) u zanat. Mađari ga s tenkovskom jedinicom šalju na Iztočno bojište, ne mareći što nije Mađar. Iz ruskog zarobljeništva vraća se kući, ali ga kao Španovčana već od Kikinde u lancima prate do zloglasne «Kule» u Staroj Gradiški, iz koje je onih godina malo tko izišao živ. Već osuđenog na smrt, doslovno ga fizički otima od komandanta Joje Miroslavljevića (Dragovčana !) pakrački komunist Andrija Somer, koji je dobro poznao Pavetovu mamu Gustu. Ona je prije rata služila kod advokata Milenka Markovića čiji je sin Jovica također bio predratni pakrački komunist. «Kud svi ostali, tamo i on», urlao je Jojo, ali je Andrijin autoritet prevagnuo.

Za vrijeme Pavetova zatočeništva u «Kuli» doveli su na suočenje Pepeta Skendera (Andrijinog), jednog od najtežih naših mučenika. Sav izubijan, Pepo se jedva drža na nogama. Od plavih otekline oko očiju teško da je mogao išta razpoznati.

«Ne poznajem ga», promrsio je šaptom, po istini, za Paveta.

TOMA SKENDER (Andretov) & MARIJA ČAR

I (* Mrkopalj, 1859-1926) -Vj.1887- (* Špan.1868) I
 I _____ I _____ I
 I
 I--* Julka Skender (1890)- Vj.1912- †Berti Leš (1888), Šp. 57
 I (Ivan L. & Marija Jurković)
 I
 I--* ANDRIJA SKENDER I-* Marija S. (1920)-Vj.1939-Ignac Svjetličić (1915)
 I (1891, +ub.1945 I (Đakovo) + ub.1945
 I Vj.1919 I-* PEPO SKENDER (1922, teško mučen i +ub.1945
 I Sofa Erjavec I u Staroj Gradiški)
 I (1898-1940) I-* Julijana S. (1924) -Vj.- Franjo Franc (Đakovo)
 I (Tometova) Šp. 91 I-* POLDA SKENDER (1925-75) - Zagreb
 I
 I--* FRANE SKENDER, I-* PEPO SKENDER, kovač -Vj.1939- Albina Brus
 I (1893-1943), kovač I (1916-65, Zagreb) (Pauletova), Šp.107
 I Vj.1915 I
 I Katica Kufner I-* IVO SKENDER (1920-), Zagreb
 I (Ferencova) I Bolničar i podkivač na Veter.fakultetu
 I
 I--* NIKOLA SKENDER I-* Ivka Skender (1926) -Vj.1951- Slavko Erjavec
 I (1895-) I (Melbourne, Australija) (Jakobov), Šp140
 I Vj.1922 I-* TINE SKENDER (1924) +ub. 1945, Križni put
 I Marija Čop 1905 I-* MIRKO SKENDER (1928, +ub. 5.X.42, Grahovljani)
 I (Jakob Č.postolar I* Katarina (1930)-Vj.- Vj.Kinsl, Zagreb
 I & Mar.Crnković) I-* Agica Skender (1934)-Vj.1955-Vinko Novinc, Pkc
 I Dragović 61 I-* MATO SKENDER (1935)-Vj.1959- Pakrac, Daruvar
 I
 I--* GRGA SKENDER (1900-72) -Vj.1923- Anka Rukavina (Lukinova)
 I Bosanski Novi
 I
 I--* Katica Skender (1902-82) I-* IGNAC ŽUNČIĆ (1921), Zagreb
 I Vj.1920 - Mata Žunčić I-* DRAGO ŽUNČIĆ (1924, +ub.5.X.1942
 I (Grgin, 1899-1943) I u Grahovljanima
 I
 I--* TOMA SKENDER (1904-90,+ Zavidovići)-Vj.1926- Gusta Brus (Toničova)
 I--* Justika Skender (1908-90, Zagreb)-Vj.1929- Jakob Crnković, Šp.95
 I (Tonič C. & Cila Kordiš)

Od mojih dragih susjeda, *Stipinovi*h Skendera ostala mi je u uhu njihova primorska ikavica i njihovo daleko ali još živo pamćenje starih dobrih kirijaških vremena prije pruge Karlovac-Rijeka, kad su djeca molila otca,

«Tata, prinesi nam iz Rike čebule».

Pa i samo ime *Stipina* poput njihova susjeda i primorskog zeta *Jurine* Baronice, nameće nam pitanje nije li stari Andre (1816-80) sa sinovima proveo svoje zadnje kirijaške godine prije seobe u Španovicu negdje u ikavskoj sredini, izvan štokavsko-ijekavskog Mrkoplja ??

Zanimljivo, još je Jurin Slavko (1904,+ub.1944) nosio ikavski nadimak «Čovik»!

(Vidi prilog „*Grema buse toučt*“)

" M i j a c o v i " Skenderi

LUKA S K E N D E R & ROZA KUČAN

_____I (1833-76) Vjenč.u Mrkoplju 1856 (1833-) I
 I I _____I
 I
 I--* MIJO SKENDER I-* Julka (1885) -1906- Grga Erjavec (Sebastijanov)
 I * Mrkopalj I-* Marija S.(1890)-Vj.1908-Miha Podobnik (1883)
 I (1862-1919) I (Tonetov), Šp.75
 I Veronika Sedej I-* MARTIN S.(1887) + Pokosila ih "španjolka"
 I (1865-1913) I-* MIJO S. (1888) + kod Miholjca, na povratku
 I I-* PERO S. (1901) + iz Mađarske, oko 1920 (??)
 I (Matija Sedej) I
 I & Bara Podnar) I-* FRANJO SKENDER (1892) I-* Ludmila S.
 I I +pog.na Karpatima 1916 I
 I _____I Vj.1913-Antonija Vončina_I (1914-88, +Zagreb)
 I I
 I I-* ANTUN SKENDER (1896) I-* POLDA SKENDER (1923) I-* ZVONKO SKENDER
 I I (+ 1954, Montevideo) I Vj.(Požega) I-* Dubravka
 I Vj.1919 I Marija ___I (u Belgiji)
 I Augustina Mance I _____
 I (1898-1987,Požega) I-* PAVLE SKENDER (1925) I-* Gordana Skender
 I (Jakob M. & Franka I (+2004 Vancouver,Kan.) I-* DRAGO SKENDER
 I r.Podobnik) I Vj.1949 (Rijeka) I-* ALLEN SKENDER
 I ___I Marija Matijanić ___I-* DENNIS SKENDER
 I
 I--* Marija Skender (1864) -Vj.1882- Tone Draksler (1859), Jožetov
 I
 I--* FRANJO SKENDER (1872-91) +tifus
 I
 I--* Kata Skender (1875) -Vj.1896- Stipa Gregorinčič (1874), Mijin
 I--* Tereza Skender -Vj.1896- Josip Kanjer (1873 -1917), Franetov
 I (1877-) Vj.II-1917- Tonic Grgurić (1870), Blažetov

Mjesto za sliku - Pave u St. Gradiški

ŠTEFANČIĆ

Prema Burićevoj "Antroponimiji", Štefančiči se pojavljuju u Gorskom kotaru najprije uz gornju Kupu (Čabar, 1672), što ukazuje na moguće kranjsko porijeklo. Sa 158 duša (popis 1948) spadaju u jača goranska prezimena.

Naši Štefančiči potječu iz Staroga Laza, župa Mrkopalj, a u Španovicu dolaze iz Vučjaka ili Duboke (iznad Kamenskog).

U vrijeme osnivanja i podizanja Španovice pojavljuje se među radnicima na Psunju i Papuku dosta goranskih i kranjsko-štajerskih prezimena, a zatim i talijanskih ugljenara. Često su to bile i čitave familije, seleći se za poslom. Živjelo se, radalo i umiralo po barakama, kolibama i kolibicama, daleko od babica, a kamo li od liječnika i svećenika, ili škole. U više slučajeva silazili su o porodima u "civilizaciju" do španovačkih babica, ili da samo prezime.

Bilo je i mladih špan. parova koji su se odbili iz prenapučenih kuća u šumu, da se više nikad u Španovicu ne vrate, kao moj stric Berti Erjavec sa svojom Mretom. Za takve smo imali poseban naziv, "babari".

U boljim prilikama, uz "bajtu" bilo je i živadi, po koje prase i koza za mlijeko, pa je moja baka Lucija sa svojih odlazaka u Vodostaj na Psunju donijela dvije talijanske riječi, od ugljenarke koja je dozivala svoje koke i pijetla, "Galline, gallooo !"

Nikola Podobnik (Jožetov, Šp.14, vidi rodoslov Jožetovih Podobnika) udovac, uzima 1879. udovicu Katarinu Štefančič (1843-92,*Stari Laz, od već pokojnih Stipeta Štefančiča i Bare Tomac), a Tone Erjavec (Filipov, 1857-1925), također udovac, uzima 1888. Johanu Štefančič (1857-1933) sa sedmomjesečnim djetetom Tinetom Štefančičem, krštenim u Velikoj.

Možda su si Katarina i Johana bile sestrične, čvrstog dokaza nema. Tone će prigrliti Tineta kao svoje rođeno dijete, a uz to će s Johanom podići do zrele dobi i petero svoje djece. (Vidi rodoslov "Filipovih Erjavaca".) Tone s Johanom prelazi na broj Šp.91, a kasnije se za Tineta i *Paulinku* podiže nova kuća, odmah do Tonetovog sina Grge Erjavca. Sve će to nestati u plamenu 5.X.1942.

Tine i Linka podići će sedmero djece. Ali, ni ove mirne i bogobojazne ljude neće mimoići križ patnje. Dvije kćeri ostat će im ratne udovice, a do kraja svojih dugih života nosit će Tine i Linka još dvije teške rane, pogibiju Franjeta i Viktora, nikad još do kraja objašnjenu tragediju. (Vidi, u drugom dijelu Rodoslova, „Tinetove crne ruže“.)

VALENTIN ŠTEFANČIĆ I-* Franka Štef. (1912) +Arja Vas (Celje)
*1888, Velika ili Vučjak I Vj.-Milan Peternel (Matin)
+ Đakovo, oko 1977 (!) I-* Marija (Micika) Štef. (1914)
(majka Johana Štefančič, I Vj.-Milan Abramović (Ignacov), +1942
Stari Laz, 1857-1933, od I- IVICA ŠTEF. (1916-33) +umro od sunčanice
+Mate Š.& Tereze _____) I
Vj.1912-Paulinka Svjetličić I-* TOMICA ŠTEFANČIĆ (1918) I-* ??
(1889-1974) +Đakovo I Vj. _____ (Pakrac) I-*
(Bartol S. & Apoloniya I-* Tinika (1920)- Milan Kordiš, +ub.1945
Herljević, iz R.Gore) Šp.92 I Vj.II- (Đakovo)
I-* POLDA ŠTEFANČIĆ (1921) I-* ?
I Vj. _____ (Zagreb) I
I
I-* FRANJO ŠTEFANČIĆ (1923-43), ustaša, +str. u Jasenovcu zbog Viktora
I-* VIKTOR ŠTEFANČIĆ (1925-43), ustaša, +ubijen od partizana izvan Jas.

ŠTEMBERGER

Miha Štemberger (1838-73) i Marija Gržina (1843-1916) dolaze 1872. od Slovenske Bistrice, još bez djece, i preuzimaju kuću Šp.51 od Bujanovih.

Utemeljitelj, stari Jozo Bujan, umro je 1869, jedinica Marija (1850-1932) udala se 1871. za susjeda Martina Grgurića (1839-1917), s kojim će za svoga dugog vijeka podići čitavo pleme "Martinovih" Grgurića (Šp.50).

Bujanova udovica Marija (r. Kezele) prodaje kuću i vraća se u Ravnu Goru.

Miha nema sreće. Umire od "groznice" već u proljeće 1873, tri mjeseca nakon rođenja svog jedinog djeteta Tome (1873 - 28.2.1918), koji će također izgubiti život u najboljoj snazi. Donijet će ga kući u deki njegovi sinovi, iz šume Stražbenice iznad Branežaca, još po snijegu, gdje ga je klada podrobila, ali će im putem izdahnuti.

Tako se osnivala Španovica i životima plaćala zemlja i livade koje danas uživaju naši otimači.

Godinu dana nakon Mihetove smrti k Mariji se priženio 37-godišnji Jakob Jakšetić, iz istoga kraja (Podgraj, kod Slovenske Bistrice, južno od Postojne, uz cestu za Rijeku).

Ali, ni Jakob neće biti dugog vijeka. Nakon svega osam godina Marija je ponovno udovica, dok ne stigne njena "treća sreća", Jakob Bajt (* R. Gora, 1844).

Za Tomu i njegove gradi se pokraj stare kuće nova, Štembergerova kuća, Šp.143, u kojoj Štembergeri ostaju sve do 5.X.1942, kad su palikuće Tominog Jakoba, civila-postolara, sa zamahom, 1-2-3, živoga u plamen bacili (- i još očekivali da se prisutni smiju kad su to još godinama prepričavali od Lipika do Davuvara. (O "herojstvu" Koste Štekovića, vidi "Španovica", str.135.)

Istoga dana uhvaćen je i ubijen je na vrh Brezika, izpred Grahovljana, 19-godišnji Stipo (Juretov), civil, koji se upravo vratio s rada u Njemačkoj. Na toj strani nije bilo zarobljavanja i odvođenja bjegunaca na "suđenje", kao iz Španovice i Dragovića u Gornju Šumetlicu. Ubijalo se redom na licu mjesta, čak i djecu (Nikola i Lojzica, Gušteta Grgurića, 10 i 12 g.), a "oružje" u rukama seljaka-osvetnika bile su vile, motike i sjekire. Komandant ovog kombiniranog lanca partizana i seljaka bio je Uroš Popara, učitelj u Čagličkim Kričkama. (Vidi, "Španovica", str. 124.)

Stipetova majka Katica bila je dosta sigurna i koji ga je "*Graulančan*" ubio. Prepoznala ga je jednog dana na požeškoj tržnici i rekla mu sve što misli.

"Ma nijeesam ga jaa ", branio se obtuženi.

Tometov Frane, član Pripremne bojne, poginuo je u Španovici tog istog Crnog ponedjeljka.

Ivič se zatekao 13.9.1944 u "oslobođenom" Pakracu, kad se tamo otvorio lov na Španovčane. "Odveden iz kuće u šumu i ubijen. Pokopan na mjestu smrti", hrabro je zapisao župnik Korenić 18.9.1944, kako kaže, "na temelju vjerodostojnih svjedoka". To je onaj legendarni Ive, koga su spominjali svi španovački "*čùbani*" kad su im krave odlutale:

"*Ive, Ròve, ki sa ti kròve ? - Na Gùrnmu Podiču.*" Gornji i Donji Podić (= tavanić), velike čistine u šumi iznad Čaklovca, lijepo se vide iz Španovice, još ljepše sa Brezika.

(* Vidi rodoslov Jakšetića i Crnkovića.)

Anton Gržina & Margareta Štemberger

I _____ I

I

Šp.51 MIHA ŠTEMBERGER & MARIJA GRŽINA

_____ I (1838-73) Zemon, Slovenska Bistrica (1843-1916) I

I _____ I

I

I---* TOMA ŠTEMBERGER -Vj.1897- Franka Podobnik (1878-1963,+Gašinci)
(1873-28.2.1918) *** Franka je legendarna "Vražja kovačica"!

I +pog.u šumi na radu (Andrija P. & Lena Ožvald) Šp. 47 I

I _____ I

I

I---* IVIČ ŠTEMBERGER, Šp.143 I-* Marija Štemberger (1924) - (Zadar)

I (civil, obč.pandur) I-* Julijana Štemb.(1926)-(Australija)

I (1899) +ub.18.9.1944 I Vj. _____

I Vj.1919-Katica Novinc I-* Ana Štemb.(1928) - (Australija)

I (Tonič N.& Franka I Vj.(Drenje) _____

I r. Gnezda) Šp.110 I-* Ivanka (1934-47) + Osijek

I I-* Vida Š.(1939)-Vj.- (Drenje)

I

I---* JURE ŠTEMBERGER (1901-23) I-* STIPO ŠTEMBERGER (1923), civil

I Vj.1920-Katica Kosac (1903) I +ub.5.X.1942, kod Grahovljana

I (Ivan K. & Tonka Gnezda) I-* Julka Štemberger (1924) - ??

I Špan. 171 I-* ?

I

I---* JAKOB ŠTEMB., postolar, Šp.143-Vj-Sofa Podobnik I-* Sida Št.(1939)

I (1903-5.X.42)+bačen u vatru ("Tišlarova") I Vj.-I.Filić, Zgb

I

I---* PEPIČ ŠTEMBERGER (1907) I-* MATO ŠTEMBERGER (1931) I-* ?

I + Popovača I Vj.1962- (Rijeka) I-* ?

I Vj.- Viktorija Gregorič I-* Marija (1932)-Vj.1955- (Novska)

I (Alojz G. & Margita I-* Vika (1934) - ?

I r.Podobnik) Šp.99 I-* Josipa (1941)- Grubišno Polje, Rijeka)

I

I---* FRANE ŠTEMBERGER (1908) I-* Zdenka Štemb.(1937)

I +pog.5.X.42 I Vj._____ Akeljić (Pula)

I Vj.1937-Terezija Šifner (1917) I-*

I (Paule Š.& Franca Čar) Šp.59 I-*

I

I---* GRGA ŠTEMBERGER (1912) - ??

I

I---* Terezija Štemberger (1914) I-*** Reza s troje Jožetove djece i

I Vj.1932- Jože Kufner, krojač I zetom Đ. Hegerom iz Mandičevca

I + pog.26.3.1942 na Psunju I otišla u Pforzheim, Njemačka.

I

I---* Štefa Štemb.(1917) -Vj.1935- Miha Svjetličić (Franetov), Šp.58

I (+ Gašinci) + str.6.X.1942 na Psunju

Svim Štembergerovim stradanjima i žrtvama pribrojite još dva križa za zetove Jožeta Kufnera i Miheta Svjetličića.

O dugovjekoj i neumornoj Franki r. Podobnik (1878-1863), vidi prilog " Vročja kovačica " u drugom dijelu knjige.

S 45 godina ostala je udovica s četvero djece, od malog Toniča (5 god.) do 13-god. Terezije, koja će se osam godina kasnije udati za Franeta Grbca.

U drugoj *Štrletovoj* kući (kod sina Toniča, Šp.106), vrijedna će Tonka još duge godine biti od pomoći u podizanju unučadi, Reze, Iveta, Pepeta, čak i Tončeta, još na nogama kad ju je oborila "kap" u 76-oj godini života, samo 13 godina prije kraja Španovice.

O Štrletovoj kući, gostioni, trgovini i kuglani, vidi prilog u drugom dijelu knjige.

Mjesto za sliku

Š T I M E C / Š T I M A C (Š t i m c)

Štimci su prema popisu 1948, s 828 duša, bili najbrojnije goransko prezime, u 88 naselja širom sjevernoga dijela Gorskoga kotara, a postoji i mjesto Štimci.

Nasih Štimaca ima dva stabla, Blažetovi i Ivanovi Štimci, za koje nemamo dokaza da su u rodbinskoj vezi, iako i jedni i drugi dolaze 1890-ih godina.

Blažetovi Štimci

Osnivači ovog stabla dragovačkih Štimaca bili su Blaž Štimec(1855-1927) i Ana (također Štimec ?, 1858-1936 ?), koju kao "*Stòru Májku*" dobro pamti Ankica Vajzerova (*1925), danas u Montrealu.

Blaž i Ana dolaze s četvero djece, svi rođeni u Mirtovcu, župa Osilnica, na ušću Čabranke u Kupu, 7 km uzvodno od Turki, odnosno 6 km sjeverozapadno od Kaliča (Osmakovih) i Požara (Čopovih). Blaž dovodi sa sobom i svoju majku (opet Anu, 1827-1917), žilavu staricu od kojih 70 godina, koja će u Dragoviću poživjeti još punih 20 godina!

Blažetovi se smještaju najprije u Kusunjima, na broju 23, a onda prelaze u Dragović na broj 5, što ostaje njihova "baza" do kraja hrvatskog Dragovića 1942. Ova kuća stoji i danas, napuštena, ali u dosta dobrom stanju, jer je, za razliku od Španovice, hrvatski dio Dragovića (kojih 25 kuća, mahom uz glavnu cestu) bio smatran sigurnim srbskim ratnim plijenom i pošteđen od paleža.

I još danas, pogled na tu Štimcovu kuću, nekad trgovinu, posebno me dirne. Sjeti me odmah na Blaža (Blažetovog), manjeg rasta, u lovačkom stilu, sa zelenom pelerinom, vječno na biciklu, s torbom izpod "štange" i koferom sitne robe otraga na paket-tregeru, svakako s "*cukrlinom*" za slađenje kave, jer je za mnoge šećer bio preskup.

Moj brat Tonči sjeća se u knjizi "Ajde, Dida..." uz Osmakovu vršalicu i Štimcove, što me ne čudi, jer su svi naši gornjokupski Gorani bili odreda marljiv i izdržljiv svijet, u isto vrijeme blag i dobroćudan. Ali, ništa im to nije pomoglo, i njihovi su rodoslovi izbodeni križevima ratnim (1941-45) i poratnim. A nije li i ta (prisvojena) vršalica bila dodatni razlog što se baš nitko od naših nije živ vratio u Dragović ? (Vidi slučaj španovačkoga Đureta Brckovića i njegove kobne vršalice.)

Uz višestruke ženitbene veze dragovačkih Gorana sa Španovčanima, postoji još jedna, v j e č n a povezanost : svi su oni, pa i Szabovi ("Mađari s brijega"), i kusunjski Kovači, pokapali svoje mrtve na španovačkom groblju.

Drag. BLAŽ Š T I M E C & ANA (Š T I M E C ?)
 5 & 73 * Mirtovec, ž. Osilnica ("Stòra Mājka")
 I (1855 - 1927) Nadživjela Blažeta I
 I I
 I
 I--* Ana Štimac, Kusonje 23 -Vj.27.7.19o2- Tone Osmak (188o-1941)
 I *Mirtovec (1884-1933) (Paule Osmak & Apolonija Čop)
 I Kumuju Ivan Kolb, pakr. pekar i Jura Skender, Španovica 73
 I (s Apolonijom r.Čop, *1882 u Požaru, Tonetovom sestričnom)
 I
 I--* BLAŽ ŠTIMAC, trgovac I-* Marija Štimac (1916)
 I *Mirtovec (1887-) I Vj.1933- Rudolf Katalinić, N.Gradiška
 I Vj.19o9- Franka Rugole I-* BLAŽIČ ŠTIMAC (1921) - A m e r i k a
 I (1891-) I-* Štefa Š.(1918)-Vj,-Andrija Svjetličić
 I _____ I (Đuka Š. & Antonija Grgurić) Čakl.13
 I I
 I I-* Ana Štimac (1923) -Vj.1943- Stjepan Pal (+1977)
 I Vj.II-1988 - Ivo Skender (Franetov,*192o), veterinarski podkivač
 I
 I--* FRANC ŠTIMAC (*Mirtovec,1891, +Gašinci) I-* ??
 I Vj.1919- Ana ŠTIMEC (1898) * Šibrlička, I-*
 I župa Črni Lug (Ivan S. & Franka Čop) __I
 I
 I--* Mica Štimac (1892) - A m e r i k a
 I
 I--* TONE ŠTIMAC (1900)krojač I-* IVICA ŠT.(1923-45) +ub. Križni put
 I +str.6.X.42 na Psunju I-* FRANJO ŠTIMAC (1925-98) - Garešnica
 Vj.- Veronika Rugole __I-* Marija Štimac - Melbourne,
 Australija

I v a n o v i Š t i m c i

Čini se da su Ivan Štimac i njegova Mara r. Čop stanovali u Španovici na raznim mjestima. Kćeri Lucija i "Palùna" udale su se u "krajnskom" šoru Španovice i živjele sretno u blizini jedna drugoj. Lucija ostavlja iza sebe brojno potomstvo Juretovih Novinca.

Slave se priženio Žmegačima u Grahovljane, nakon čega mu se gubi trag, što ga je spasilo grozne sudbine grahovljanskih Žmegača, medimurskih doseljenika, i još nekih, potučenih 1942, što još treba do kraja iztražiti.

Matija, priženjen Celićima, umire prerano, ali se ipak, preko njegovog Franeta u Pakracu nastavlja loza Ivanovih Štimaca.

Španovica

(stan) IVAN Š T I M A C & MARA Č O P
 I (* oko 1850) Požar, župa Turke (1856-193o) I
 I I
 I
 I--* Lucija Štimac (* Požar,1882) -Vj.19o1- Jure Novinc (1876), Šp.2
 I--* Apolonija Št. (* Požar,1886)-Vj.19o5-Petre Bajt (1879) +ub.5.X.1942
 I--* SLAVE ŠTIMAC -Vj.1924- Marija Žmegač (1889)
 I *Požar,1888 udovica +pok.Jureta Ovčara, Grahovljani
 I
 I--* MATIJA ŠTIMAC (1895), Špan. I-* FRANJO ŠTIMAC , Špan.(stan)
 Vj.1924- Marija Celić (19o1) I (1928-72) +Pakrac
 (Tone C. & M.Kufner, Drag.2__I

Gorski kotar (ali i Kranjska) vrve od Štimaca (i Štimeca), pa nas ne treba čuditi vjenčanje (već 6.II.1865 !) Andreasa Štimca i Marije Tomec, Branežci (mlin ?) oboje iz Ribnika, Kranjska. (***Ovo nije izoliran slučaj, već još jedan dokaz da je migracija Kranjaca u budući španovački prostor prethodila migraciji Gorana u ljeto i jesen 1865 !)

Nadalje, Jure Vidas, udovac, uzima 1888. Lenu Štimac, Jožetovu, iz Zakraja (župa Turke), a Lenin sin Tone uzima 1902. Katu Vidas (pok.Toneta Vidasa i pok.Tonke Marinić) iz Mrkoplja. Udovac Tomo Hace uzima 1900. Gertrudu Štimac iz Papeža kod Kočevja.

Preostaje nam još neriješen problem Ivana Štimca (sina Antuna Š., urara, i Marije Jelenc, rođ.11.IX.1924, Dragović, stan), još jedne naše moguće ratne žrtve.

Na spomeniku je upisan Ivica Štimac, Tonetov (* 1923), Drag.5.

Treba zabilježiti i to da su 1918. vjenčani u Pakracu Tomo Crnković (*1899), Martinov, Dragović 7, i Dragica Štimac, rođena u Gašparcima, župa Turke, roditelji Antun Štimac i Ana Tomac.

SVJETLIČIĆ

Svjetličići, kako se većina španovačkih Svjetličića piše, s naglaskom na prvom slogu, zadržali su u Ravnoj Gori do danas originalno prezime Svetličić, s naglaskom na drugom slogu. Prezime dolazi oko 1730. iz Gornje Kranjske, odakle potječe još 16 ravnogorsko-španovačkih prezimena (Brusovi, Bajtovi, Erjavci, Klobučari, ...).

Prvu generaciju Svjetličića zapisao je župnik "Nicolaus" Švajcar kao Svietličiće, u skladu s tadašnjim "korienskim" pisanjem. U govoru se u Španovici najčešće čulo Svetlečić, s drugim naglašenim slogom.

S prvim valom Ravnogoraca dolazi Frane "Svietličić" (1827), sin Pauleta S. i Marije Leš, sestre Adama Leša. Frane se u Španovici ženi 14.X.1866, uoči blagdana Sv.Terezije, zaštitnice Ravne Gore. Kao i u Ravnoj Gori, do naših dana, tako se i u Španovici na taj dan slavilo i održavao se "terezinski bal"!

Frane sa svojom Rezom Šafarovom osniva broj Šp.76, ali već 1877. odlazi s Rezom i 3-god. Franetom u Pleternicu.

Drugu Svjetličićevu kuću (Šp.58, 137 i 161) osnivaju Jože Svjetličić i Ana r. Leš u "Capragu", iztočnom kraju Španovice.

Treće, najbrojnije stablo Svjetličića zasnivaju čitavih dvadeset godina kasnije Toma i Kata r. Kufner na suprotnom, zapadnom kraju sela.

Zadnji stiže 28-godišnji remenar Petre Svjetličić i osniva četvrtu kuću Svjetličića u sredini sela, nasuprot Luki Rukavini, Petretovom kumu pri njegovom (prvom) vjenčanju s Katom Hašek (1894).

Jožetovi Svjetličići

Lozu "Jožetovih" Svjetličića osnivaju Jože "Svietličić" (Juretov ?) i Ana Leš (sestra moje prabake Antonije - najstarija od jedanaestero djece Adama Leša i Marije Ivančić).

Jože i Ana stižu (s novorođenim Ivetom) zajedno s Lešovima ili odmah iza njih, i osnivaju broj Šp.58, pokraj Lešovog broja Šp.57, i blizu šogora Marketa Grgurića i njegove Barbare r.Leš (Adamove).

Jože i Ana doživjet će visoku starost. Ana, žilava Lešovka, još bi poživjela da ju nije pokosila "španjolka", epidemija virusne upale pluća, koja je odnijela više života nego čitav Prvi svj. rat. Prije Ane, toj epidemiji podliježu njeni sinovi Mata i Frane.

Od devetorice Jožetovih unuka preživjet će Drugi svj. rat i lov na Španovčane tek trojica !

"Odveden po NOV u šumu 10.06.1944 i ubijen. Pokopan na mjestu smrti", zapisao je župnik za Tomicu (*1901), jednoga od devetorice. Narodni "osloboditelji" pronašli su ga čak u pleterničkom kraju i odveli ga na Papuk. Sjećam se kad je o tom došao glas u Požegu.

Poldetovog Matu, 40-godišnjeg nedužnog civila, odveli su partizani podkraj 1943. sa "Svjetličićevog brda" iznad Pakraca u "štab" u Koturiće iznad Bučja, s još nekima. Jednog sniježnog jutra, prema izkazu jedne od puštenih (Ankice Vajzerove, danas u Montrealu), došao je stražar po Matu i naredio mu da se izuje... Bosonog, nestao je Mata zauvijek.

Šp.137 JOŽE SVJETLIČIĆ & ANA LEŠ (Adamova)
 I (1840-1922) Vjenč.1865, R.Gora (1844-1920) I
 I I
 I
 I--* IVE SVIETLIČIĆ I-* Katarina S.(1895)-Vj.-Mijo Major, Pakrac
 I (1866, *R.Gora) I-* TOMA S.(1897)??
 I Vj.-Marija Jurković I-* TINE SVJETLIČIĆ I-*
 I *1870, Čaglić (Vinko I (1903-72, Zagreb) I-*
 I J. & Agneza Kolar) __I Vj.- (Badljeva) __I-*
 I
 I--* JOZO SVJETLIČIĆ I-* Julijana S.(1899) -Vj.- Frane Podobnik, Šp.14
 I (1869-1902) I
 I Vj.1895 I-* FRANE SVJETLIČIĆ I-* ??
 I Kata Čar (1877) I (1901), Šp.161 I
 I (Nikola i Neža I Vj.-Marija Januš I
 I r.Brus, Šp.1 __I (Franetova), Šp.48 __I
 I
 I-* MATA SVJETLIČIĆ I-* Anka S.(1898)-Vj.-Tonič Grbac (Ivetov), Šp.64
 I (1871-1919) I-* Barbara S.(1899)-Vj.- Pavle Ciker, Sisak
 I +epidem.»španjolke» I-* Agica S.(1904)-Vj.-Ignac Grgurić, +ub.1946
 I Vj.-Franca Novinc I-* Justina S.(1907)-Vj.-Pepič Abramović, Šp.111
 I (Mata N. & I-* Marija S.(1911)-Vj.-Antun Marinić, Šp.33
 I Josipa Ružić) I--* MATA SVJ.(1893) i STIPO SVJ.(1895),
 I odlaze 1912 u A m e r i k u
 I I
 I I
 I I-* TOMICA SVJETLIČIĆ I-* DRAGO SVJETL.(1924-2001)-Vj.- (Jakšić)
 I I (1901) +ub.1944 I-* TOMO SVJETL.(1926)-Vj.-A. Pojer (Cerovac)
 I I Vj.Lucija Bujanj I-* IVAN-ZVONIMIR SVJETL.(1928) -Vj.- (Sirač)
 I I (Blaž & Paulina I-* Nada-Lucija S.(1934)-Vj.-Tomo Oblak(Jakšić)
 I I r.Brus, Šp.54 I-* Amalija Svj.(1936)-Vj.-M. Bakulić (Sisak)
 I I __I-* Ivanka S.(1924)-Vj.1942-Ivo Šterle
 I I (+ub.1945)
 I I
 I I-* IGNAC SVJETLIČIĆ I-* ZDRAVKO SVJ.(1942)-(Đakovo)
 I I (1915,+pog.1945) I
 I I Vj.1939-Mar.Skender I *** Veliki svatovi Ignaca i Marije Skenderove
 I I (Andrijina) Šp.113 __I (1939) pamte se po fijakerima.
 I I
 I I
 I I-* ADO SVJETLIČIĆ (1917) I-* MATO SVJETLIČIĆ (1944) - Čazma
 I Vj.1938-Terezija Bujanj I
 I (Toma & Jos.r.Erjavec __I
 I
 I--* POLDIČ SVJETLIČIĆ I-* MATA S.(1903) I-* VILI I-* MARIJAN
 I (1877-1914,+Pakrac I +ub.1943,Koturici I SV. __I SVJETLIČIĆ
 I Vj.Terezija Heindl I Vj.M.Pimiskern __I + ub.1991,
 I (Jos.H.& Eva Siegel)__I Četnički logor Bučje
 I
 I--* FRANE SVJ. I-* MIHA SVJ.(1909) I-* JOSIP SVJ.(1936-84)+ Banja L.
 I Šp. 161 I +str.6.X.42,Psunj I
 I (1884-1918) I Vj.Štef.Štemberger __I-* Olga Svjetl.(1938 ?) -Vj.- ??
 I Vj.1908 I
 I Lenica I-* DOLFI SVJ.(1913,+str.6.X.42) I-* Finica S.(1938)
 I Mance I Vj.Štef.Peternel, Šp.62 I Vj.Ante Breljak
 I (Tonič M. I (Mata P. & Mreta Januš) __I (R.Gora, škola)
 I I
 I & Amalija) I-* TONIČ SVJ.(1916,+ub.1945) I-* Marija S.(1940)-Gaš.
 I r.Erjavec __I Vj.Julka Podobnik, Šp.47 I-* ANTUN S.(*7.X.1942)
 I (Ivan P.& Cecilija Erjavec) __I -ZADNJE ŠPAN. DIJETE
 I
 I--* Marija Svjet.(Jožetova,*1875)-Vj.1894- Jakob Čar (Nikolin), Šp. 1

Krug seoba španovačkih *Raunagarcou* zatvara se povratkom Dolfičove Finice, kćeri jednoga od devetorice, u Ravnu Goru, gdje u školi njeguje ljubav učenika prema našem dragom ravnogorsko-španovačkom govoru.

Tometovi Svjetličići

Drugu lozu Svjetličića presadili su iz Ravne Gore Toma "Svietličić" (Juretov) - možda Jozetov brat? - i Kata Kufner (Franetova). Kata je po dugovječnosti prava "*Kufnerca*", mora da je u rodu s ostalim našim Kufnerima.

Sva Tomina djeca rođena su u Ravnoj Gori, najmlađi tek u ljeto 1883. Dvoje najstarijih tamo su i vjenčani 1885-e, a tamo je rođen i unuk, Bartolov Ferdo (13.V. 1885), pa je ljeto 1885. najranije moguće vrijeme njihove selitbe u Španovicu.

Kako je izgledalo to putovanje? S Bartolovom Apolonijom i njenom 55-godišnjom majkom Marijom Herljević i malim Ferdetom u jastuku bilo ih je ukupno trinaestero - previše za jedna kola, čak i kad odrastli pješače, barem na smjenu. Dvadesetak godina ranije konji i kola bilo je jedino rješenje. Je li jedan dio Tometove brojne familije putovao vlakom, dokle se moglo?

(Herljevići su jedno manje prezime, ograničeno samo na Ravnu Goru.)

Kupuju Čaklovac broj 2, zatim i broj 13 (Šp.92 & Šp.93). Dio Bartolove grane odlazi kasnije u Ožegovce (Bučje), gdje žive na brojevima 59, 69, i 72.

Od četiri Tomina sina razgranala se široka familija dobrih gospodara i poduzetnih ljudi, okrenutih Pakracu, Daruvaru i Zagrebu.

Jačetova Katica r. Grgurić kći je Marka Grgurića i Barbare Leš, sestre moje prabake Antonije Erjavec r. Leš, od Adama Leša i Marije Ivančić. Sjetimo se da su *capraganske* Svjetličiće presadili u Španovicu Jože S. i Ana Leš, Barbarina sestra, još jedna naznaka blizkosti s Tometovim «čaklovačkim» Svjetličićima.

Jačetov brat Jure uzima Katicinu sestru Antoniju, koja je i krštena prema mojoj prabaki Antoniji – još jedna od čestih dvostrukih ženitbenih veza u zatvorenoj španovačkoj zajednici, «dva brata za dvije sestre».

Strašna sudbina Jožetovih Svjetličića (šest ratnih i poratnih križeva na »devetoricu«) nekako je mimoišla daleko brojnije "Tometovo" pleme. Ipak, od Bartolovih rat je odnio Ferdetovog Viktora, od Jačetovih Stipu, od Juretovih Juriča.

Jačetov unuk Ivan Svjetličić, zvan "Iveta" (* 1936, Čakl.13) poginuo je od granate u svom dvorištu 15. siječnja 1991. Ivetin sin Mario upisan je za vječna vremena da dugom popisu branitelja poginulih u obrani Pakraca od četničke agresije 1991. Drugi Ivetin sin, Damir, živi s obitelji u Pakracu.

Ove dvije žrtve sad su mi još bliže kad vidim da su mi dvostruki rod, po Mami (Larmovi) i po Tati (Lešovi).

Otvorena četnička agresija na Hrvatsku 1990-95 pomogla je svim Hrvatima da shvate da smo i u onom ratu bili prisiljeni braniti svoje pragove protiv svih koji su s raznih strana, više ili manje uvijeno, nasrnuli na sve hrvatsko.

U krajevima pod talijanskom okupacijom (Gorski kotar, Primorje, Dalmacija,..) za većinu je odlazak u partizane bila jedina moguća obrana protiv zajedničkog talijansko-četničkog plana iztrijebljenja Hrvata.

Čakl.2

& 13 TOMA SVJETLIČIĆ (Juretov) & KATA KUFNER
_____ I (1832-1917) Vjenč.1856 u R.Gori (1837-1924) I
I I _____ I
I
I--* BARTOL SVJETLIČIĆ -Vj.1885 (Ravna Gora)- Apolonija Herljević
I (1860-1927) (*1864, Marijina)
I
I--* Marija ("Marička") Svjetličić (1862) +ubijena u Špan.5.X.1942
I Vj.1885 (Ravna Gora)- Šime Vizjak (1858-1940) Špan. 93
I
I--* Barbara Svjetličić (1869)-Vj.1888- Jure Erjavec, Šp.83
I (Stipe E. & Liza Podobnik)
I--* Agica Svjetličić (1871-89) - +Umrila s 18 god. od "groznice"
I--* JAČE SVJETLIČIĆ (1874) -Vj.1898- Katica Grgurić, Šp.60
I (Marko G.& Barbara Leš, Adamova)
I--* JURE SVJETLIČIĆ (1876-1916)-Vj.1899- Antonija Grgurić, Šp.60
I--* FRANE SVJETLIČIĆ (*R.Gora 1883)-Vj.1907-Kata Geber(1887)+Zgb.1973
I (+Zagreb,) (Mijo Geber & Marija Cenčić) Španovica 100

Šp.92

Šp.93 BARTOL SVJETLIČIĆ (Tometov) & APOLONIJA HERLJEVIĆ
_____ I Vjenčani u R. Gori 1885 I
I I _____ I
I
I--* FERDO SVJETLIČIĆ I-* VIKTOR SV. Ožeg.59 I-* IVAN S.(1936)
I (r.R.Gora, 1885) I (1913, +pog.1945) I Vj.1963 (Pakrac)
I Vj.1911 I Vj.Franca Grgurić I-* TOMISLAV (3 mj.)
I Katarina Kufner I (Stipe G. & Cila I +5.X.42, fras
I (Tonič K. & Kata I r.Kordis, Šp.53) ___I
I Ružić, Šp.81) ___I
I
I--* Paulina Svj..(1889) -Vj.(Velika,1912)- Valentin Štefančić
I--* Margareta Svj.(1896-1963,Požega) -Vj.1924- Paule Januš (Tinetov)
I--* Ana Svjetličić (1905) -Vj.1905- Frane Brus +
I Vj.II-(1940- Marko Klarić, Skenderovci
I
I--* KARLO SVJETLIČIĆ -Vj.1919- Julka Brus, Šp.76 I-* Paulina (1920)
I (1890-1920,+Lučinci) (Tine B. & M.Hace)___I
I
I--* BERTI SVJETLIČIĆ (1892) I-* Marija Svj.(1922) - ?
I postolar,Ožeg.59,Bučje 69 I-* Rozika S.(1924- ?)
I Vj.1920- Katarina Nemeth I Vj.8.IX.1941- Dolfi Vidas,+pog.1943
I (1901-85,+ _____) I-* Ivanka Svj.(1926) - (Zagreb)
I (Ivan N. & Agneza Toth, I-* Anka S.(1932)-Vj.-I.Vrkić, Pakrac
I Dobrovac) ___I-* Julijana S.(1935) - ??
I
I--* JOSIP SVJETL.Ožeg.59 I-* Julka S.(1931)-Vj.-Stj.Grgić,Brestovac
I (1907-67, +Jaguplije) I-* Agneza S.(1935)-Vj.- (Pož.Brestovac)
I Vj.(Skenderovci) 1930 I-* VINKO SVJ.(1936,Ožeg.)-Vj.- (Orljavac)
I Marija Krizmanić I-* STIPO SVJ.(1937,Ožeg.)-Vj.-Dubr.Berger
I (Požega)
I ___I-* Katarina S.(1939)-Vj.- (Jaguplije)

Šp.102 JACE SVJETLIČIĆ (Tometov) & KATICA GRGURIĆ

_____ I Vjenčani 1898 I
 I I _____ I
 I
 I I-* Zora Svjetličić
 I--* TOMA SVJETLIČIĆ I-* Katica S. (1927) -Vj.- Antun Rigo, Lipik
 I (1900-63, +Pakrac I-* Agica S. (1929-87, Prekopakra) -Vj. 1950, Pakrac
 I kolar, Čakl. 13 I-* Ankica S. (1930) -Vj.- Milan Mance (Pauletov)
 I Vj.-Lojza Larma I-* Ivanka Svj. (1931-86) - ??
 I (Matija L. & I-* IVAN (zv. "Iveta") SVJ. (1936) -Vj.- Silva Matrk
 I Marija Balčić ___I («Iveta» +pog. 1991 u Pakracu. Sin Mario
 I +pog. 1991 u Prekopakri. Drugi sin (Damir)
 I i obitelj u Pakracu.
 I
 I--* STIPA SVJETLIČIĆ I-* ĐUKA SVJETL. (1935) -Vj. 1961- (Rijeka)
 I (1902, +str. 6.X.42) I-* BERTI SVJETLIČIĆ (1939) - (Vinkovci)
 I Vj. Marija Rupena I-* Jozefina S. (1925) -Vj.- Vinko Šegota, Zagreb
 I (Grga R. & Kata I-* Marija Svjetličić
 I r. Larma, Šp. 105) ___I
 I
 I--* Leopoldina Svj. (1904) -Vj. 1923- Stipa Geber, Mijin
 I--* Franciska Svj. -Vj- _____ Erlbek
 I--* Lucija Svj. (1906) - ??
 I--* Terezija Svj. (1916-90, + Pakrac) -Vj. 1938- Kvirin Colosetti
 I
 I--* FRANJO SVJETLIČIĆ -Vj.- _____ I-* ZDRAVKO SVJ. (Osijek)
 I (1913-84, +Osijek) _____ I-* Ljerka
 I
 I--* TINE SVJETLIČIĆ I-* IVICA SVJ. "Tine"- +umro po izlasku iz
 I (1918-77) I četničkog logora na Bučju 1991,
 I Vj.-Julijana Šturma ___I-* Ljerka teško mučen

Šp.114 JURE SVJETLIČIĆ (Tometov) & ANTONIJA GRGURIĆ

_____ I Vjenčani 1899 I
 I I _____ I
 I
 I--* Eva Svjetličić (1904-84, +Pakrac) - ??
 I--* Katarina Svjetličić (1909) -Vj. 1930- Stipe Podgornik
 I--* Ana Svjetličić (1914) - ??
 I
 I--* JACE SVJETLIČIĆ I-* FRANJO SVJ. (1931-99) -Vj.- Božena Larma, Pakrac
 I (1908-47, +Pkc) I-* Marija Svj. (1932) -Vj. 1963- Zdenko Vagner, Pkc
 I Čaklovac 14 I-* Franciska Svj. (1934) -Vj.- I. Blažević, Zagreb
 I Vj. 1930 I-* MILAN SVJ. (1935) -Vj.- Katarina Štohr, Pakrac
 I Ter. Peternel I-* NIKOLA SVJ. (1937-97, +Zagreb) -
 I (Ludvikova) ___I
 I
 I--* JURIČ SVJETLIČIĆ (1911) I-* Olga Svj. (1941) - (Novi Marof, Varaždin)
 I +ub. u Špan. 5.X.42 I
 I Vj.- Berta Peternel ___I
 I
 I--* ANDRE SVJETLIČIĆ I-*
 I (1912-85, +Daruvar) I
 I Vj.- Štefa Štimac I
 I (Blaž Š. & Franka I
 I Rugole, Drag. 6 ___I

Čakl.13

& 18

FRANE SVJETLIČIĆ (Tometov) & KATARINA GEBER

I _____ I
I _____ I
I _____ I

I

I--* TOMA SVJETLIČIĆ I-* Marija Svj. (1930) - (Zagreb)
I (1907-78, Zagreb) I-* Lucija Svj. (1936)-Vj.-Slavko Hora, Kutjevo
I Vj.1929 I
I Marija Crnković I-* ANTUN SVJETL. (1932) I-*
I (Tone C. & Ana I Vj.1956- (Kutjevo)___I
I r.Šafar, Drag.6__I

I

I--* ĐUKA SVJETLIČIĆ I-* Anastazija Svj. (1934)-Vj.1954- Z.Meden,
I (1909-83, Zagreb) I (Daruvar)
I Vj.1933 I-*
I Lena Grgurić I
I (Ivan G. & Franka I
I r. Kufner __I

I

I--* FRANJO SVJETLIČIĆ I-*
I (1920) Daruvar I
I Vj. I
I __I

I

I--* IVICA SVJETLIČIĆ I-*
I (1922-), Zagreb I
I Vj.1948-Anka Sita__I

I

I--* Cilika Svjetličić (1919-78, Pakrac)-Vj.- Mijo Ančić
I--* Katica Svjetličić (1929)-Vj.1948- Ivo Mance, kovač, (Pepičov)
I (Kanada)

Marin grob na španovačkom groblju obnovljen je 2002. zaslugom unuke Katice r. Svjetličić, udane za Iveta Manceta. Našli smo se na našem groblju za vrijeme jednog od njenih čestih posjeta iz Kanade, unatoč slabom zdravlju.

»*Čê umrêm u Hrvatski, ču da mê taktó zakapaja*«, pokazivala je Katica na taj uokviren grob u gornjem desnom kutu.)

Petretovi Svjetličići ("Biličovi")

Žao mi je da nemam više podataka o ovoj malenoj, a meni posebno dragoj i nadasve zanimljivoj grani španovačkih Svjetličića, koja počinje 1894. vjenčanjem 28-godišnjeg "raunagarskog" remenara Petreta Svjetličića (1866-1926) i 23-godišnje Čehinje Kate Hašek.

Ova meni blizka kuća, ni tristo metara od moje rodne kuće, sad mi je još bliža kad vidim da s njima dijelim i dio Ivančićeve krvi, preko moje praprabake Marije Leš, r. Ivančić.

Petre mora da je stariji brat Japeta (Jakoba) Svetličića, također „sotlara“ (*1887) o kojemu je riječ u zborniku „Zavičaju“ (R.Gora 2005, str.59). Obojica nastavljaju s poslom svoga oca Antona, koji je za razliku od tamnopusih Svetličića nosio nadimak *Bili*, a njegovi sinovi ostaju *Biletovi* sve do najnovije generacije kad ravnogorski remenari prelaze u tapetare.

U Španovici oni su *Biliči*, a kuću smo zvali samo *Biličovi*.

Petre je poživio svega 13 godina nakon svoje druge ženitbe (1913), ali je zato Petretova druga žena, opet Kata, 14 godina mlađa, poživjela još duge godine, pa ju i ja pamtim, kao "*stòru Bilinku*", za sve sposobnu, pa i za remenarski posao. Njihov susjed Toma Popit (Toronto) kaže mi da je *Bilinka* (s 59 godina) bila još u dobroj snazi kad su Popitovi (1939) selili u Brčko.

Glavni je junak ove priče Petretov Ivica (1913), svima poznat kao *Bilić*, vrstan i tražen remenar, nenadmašiv kad se radi o teretnoj ormi, hamovima i kisovima, kritičnoj opremi bez koje je nezamislivo španovačko "*šlajsanje*" balvana i izvlačenje težkih tereta, kiriranje šodera iz Majdana, šljunka iz rijeka, posebno kad se mora silovito kretati "na ruker", svom snahom, nakon malog odmaka konja unazad.

Poslije rata otvorio je Ivica obrt u Požegi, odakle je slao gotovu robu na Psunj i Papuk, i širom zemlje (Larmama i Drakslerima u Gorski kotar, u Živinice i Zavidoviće u Bosnu, itd...).

Odgojio je i lijep broj mladih španovačkih remenara (Mancetovi, Martin Krizmanić, danas vrlo uspješan remenar u Kanadi, zajedno sa svojim sinovima, ali, za jahačku ormu). Vjerojatno je i Petretova remenarija bila škola španovačkih "sotlara".

Međutim, dok je Ivica radio hamove, oglavine, sersame itd., u glavi mu je bila njegova prava i neodoljiva ljubav - mehanika. Genijalni samouk, poput "Tišlarovih", odmah preko ceste, stvarao je strojeve svih mogućih vrsta, parne "damferice", možda i po koji dizlaš. Pred rat se s Katicom našao u Bosni, na Konjuh planini, iznad Kladnja, gdje je moj tata radio kao "akordant" s osam pari konja, a bilo je u blizini još naših šumskih poduzetnika, pa je potreba za dobrim remenarom bila očita. Ali i tu su Ivica i njegova Katica, vječno crni od gareži i ulja, uložili mnoge dane gradeći svoju malu parnu pilanu, dok nije jednog dana eksplodirala, srećom bez posljedica..

Bio je Ivica vrsta čovjeka za kakvim "Amerika plaće", i to mu je bio njegov drugi san, ali je čitava familija uhvaćena na granici i vraćena u Maribor. Tu su i ostali, do danas.

PETRE SVJETLIČIĆ & KATA HAŠEK (*1871, Bili Kamen, Česka)
 (*R.Gora, 1866-1926) (Nema podataka o djeci niti godine
 I (Antun Svjetličić Katine smrti - 1912 ??)
 I & Reza Ivančić) Vjenčani kum Grga Rukavina, susjed. I
 I I
 I
 I
 I Vj. II-1913 I-* IVICA SVJETLIČIĆ I-* LADISLAV S. (1939)
 Kata Mital I (1913-) I - (Maribor)
 (*1880 -) I Vj. _____ I **** (Još nekoliko
 *Badljevinina I Katica Draksler I Ivicinih Svjetličića
 (Ignac Mital I (Jura D. & Tonka I žive u Mariboru)
 & Kata r. Mutlak I Podobnik, "Klincova" I

T I J A N

Burićeva "Antroponimija", navodi 1763. Matiju Tijana u Fužinama, originalno "Thian", zatim u Mrkoplju, i šire, ne ulazeći u porijeklo (- romansko ili grčko ??

Kuća koju poznajemo kao "Tijanovu" (Šp.69), točno s južne strane školskoga puta, između Andrije Skendera i Šule, ima malo dužu povijest.

Osnovali su je na samom početku Španovice Mrkopaljci Tone Crnković i Uršula Grubešić. Njihov sin Ive preuzima u "Capragu" broj Šp.95, ostali sele (1878) u kutjevački kraj, a Šp.69 kupuju mladenci Blaže Brus (1852-93) i Lida Ban (1855-1921) s velikim nadama, ali bez sreće. Od osmero djece preživjet će bolesti i epidemije samo Jure (ubijen na Bučju 1914, okolnosti nepoznate) i Julka (1882) koja će s Pauletom "*Šenicarom*" podizati brojnu familiju, dok i nju ne pokosi epidemija "španjolke" 1919.

Nedugo iza prerane smrti Blažeta Brusa (1893) u kuću dolazi 40-godišnji *Mrkapòlc* Martin Tijan, udovac iza + Marije Jovanović, s dvoje djece, malim Ignacom i Tonkicom. Čini se da je i Martin bio tesar i da je svoje tesarsko umijeće prenio na sina Ignaca (*Mrkopalj, 1891), najslavnijega španovackog tesara.

Martin i Lida vjenčat će se tek desetak godina kasnije, i Martin će službeno priznati otčinstvo Tereze Ban (1899). Tako su ovu mrkopaljsku kuću, pa onda "*raunagarsku*" (Brusovu), opet preuzeli i do kraja Španovice zadržali "*mrkapòlski*" Tijani.

Martin će poživjeti do visoke starosti, ali je njegovu Lidu odnijela (1921) ona ista epidemija "španjolke" koja je dvije godine ranije pokosila njenu Julku "*Šenicarovu*".

U knjizi "Španovica" moga brata Tončeta možete vidjeti sliku Ignacovu nakon barem 50 godina tesarskog staža :

"Dovršujem 75 godina života i tako sada napuštam moj bradvil. *Ždravo.*"

Sjeća me to na šalu koja je dugo nasmijavala Španovicu, kako je, koliko pamtim, njegova Anka donijela na poštu spakiran bradvil, bit će rezervni, s adresom "Ignac Tijan, bradvil, Bosna".

```

šp.69      MARTIN T I J A N & MARIJA JOVANOVIĆ
_____I  (1856-1929)      Vj.u Mrkoplju      (+Mrkopalj)  I
I          I _____I
I
I--* IGNAC TIJAN (1891) I-* Marija Tijan (1920) - (Čazma)
I + oko 1970, Čazma I
I Vj.1919- Ana Čar I-* IVICA TIJAN (1921- ), krojač (Čazma)
I (Jakob Č. & Marija I Vj.8.XI.1942 - Katica Bujanj (1925- )
I r.Svjetličić) Šp.1 ___I (Toma B. & Pepa r. Erjavec) Šp.2o3
I *** Prvo španovačko vjenčanje u progonstvu !
I
I-* ANTONIJA TIJAN (* oko 1888, Mrkopalj) -Vj.19o6- Frane Senica
                                           (Juretov) Šp.8

MARTIN TIJAN -Vj.II-19o7 I-* Terezija Tijan (1899)
- Lida Brus r. Ban,udov. ___I Vj.1919-Iva Crnković (Toničov) Šp.95
    
```

T O M A C

Tomci su, prema popisu 1948, po brojnosti sedmo goransko prezime, s 486 duša u 44 naselja. Danas su najbrojniji u delničkom kraju, ali se najranije javljaju uz gornju Kupu, odakle naši Tomci i dolaze.

Iako Grga i Marija ne dolaze direktno s gornje Kupe, nema sumnje u njihovo goransko porijeklo.

Oni dolaze 1900. iz Brezovice, kod Gradine, s troje male djece, a još se troje rađa u Španovici. Na broju 151, iza Tineta Popita u "Capragu", bit će poznati kao "Urmóharovi", pa je netko od njih ranije morao biti urar, njem. Uhrmacher.

Rat je bio nesmiljen prema našim Tomcima, jedva da je koji od muških ostao živ ! A vidim da smo i Gašparovo ime trebali urezati u mramor velikog spomenika u Španovici. Dodajte k tomu još i dvojicu Marijinih sinova s Ludvigom Peternelom - preživio je samo njen Pepo, danas u Siraču.

Nije mi poznata sudbina Antunova (1901) i njegovih sinova, Antuna i Josipa. Antun je s Barbarom jedno vrijeme živio na stanu u Kusonjama.

(Vidi sliku "Povratak korijenima", španovački svatovi u Gašparcima oko 1949, Tonči Pirc uzima Ivanku Tomac.

Šp.151 GRGA T O M A C & MARIJA Č O P
 _____ I (*oko 187o) Župa Turke (*oko 1872) I
 I I _____ I
 I
 I--* RUDOLF TOMAC (*1895, Brezovica) I-* EMIL TOMAC (1920-44)+domobran
 I Vj.-Apolonija Šafar (1898) I-* Ivanka Tomac (1932)
 I *Gašparci, župa Turke, na Kupi I Vj.-Tonči Pirc, Dolfetov
 I (Blaž Š. & Franca Kovač) (Vidi sliku "Povratak korijenima")
 I
 I--* Marija Tomac (1897, Brezovica) -Vj.1918- Ludvig Peternel, udovac
 I
 I--* SLAVKO TOMAC, postolar -Vj.-Paulina Troha I-* DRAGAN T. (1921)
 I (1898, Brezovica) 1901-28) +srce I Vj. (Pakrac)
 I I +ub.5.X.1942 (Frane T. & Kata Čar)___I
 I I
 I I__Vj.II-1932 -Tonka Novinc (19o4) I-* Marica T.1934)-Vj.-Polda Čar
 I (udovica iza + Videta Oblaka) I-* Zlata T. (1938) - (Pakrac)
 I (+Frane N. & + Julijana Sedej)___I-* NIKOLA T. (1936)-(Australija)
 I
 I--* ANTUN TOMAC (*Špan.1901-) Šp.151 I-* ANTUN TOMAC (1921) - ?
 I Vj.Barbara Karlić ___I-* JOSIP TOMAC (1923) - ?
 I
 I--* Katarina Tomac I-* ZVONKO PAVLENJAK (1932) I-* Ksenija Pavl.
 I (*Špan.19o6-) I Vj.- Zdenka Grbac ___I-* Jadranka P.
 I Vj.1929- VOJTJEH I
 I PAVLENJAK (1905-) I-* NIKOLA PAVLENJAK (1930) +Zagreb
 I * G. Bogičevci I
 I (Martin Pavlenjak I
 I & Augusta Žarnu) ___I-* Ankica P. (1938)-Vj.- (Zagreb)
 I
 I--* GAŠPAR TOMAC (*Španovica, 19o7-42) I-* _____
 I +pog. - progl.mrtvim u Vukovaru ___I-* _____
 I
 I--* TOMA TOMAC (1912) +pog.5.X.1942 I-* MIHAEL TOMAC (1941-59)
 I Vj.1936- Katica Hubak ___I (+pog. na prugi)

T R O H A

Prema popisu 1948, Trohe spadaju u brojnija goranska prezimena (276 duša), u 33 naselja - sve prema "Antroponimiji Gorskoga kotara" Antuna Burića.

Ovo prezime, češkoga porijekla, stiglo je u Gorski kotar iz gornje Kranjske (Idrija, Črni Vrh,...), zajedno s Bajtima, Brusima, Erjavcima, Grbcima, itd... Pojavljuje se najprije uz gornju Kupu (1709), odakle naši Trohe i potječu.

Osnivači

Špan.41 IVAN T R O H A & LENA MERLE

_____ I (1808-73) P r e z i d (1818-73) I

I I _____ I

I

I--* PETRE TROHA (1839-68)- Vj.1868- Karolina Marinić (*Kupjak,1847)

I (Samo 6 mjes. braka !) (Ivan M. & Marija Marušić)

I

I--* TOMAŠ TROHA (*Prezid) -Vj.1867- Barbara Maté (1847-81)

I I (1842-1910) (Ne znamo mjesto vjenčanja ni roditelje)

I I

I I _____ Vj.II-1881- Karolina Sedéj,18 g. (*Begovo Razdolje,1813-87)

I (+ Matija S. & + Barbara Podnar)

I

I--* TONE TROHA (1851) -Vj.1873- Romana Ružić (*Mrkopalj,1856-88)

I (* kod Zagreba ?) (Ivan R. & Mara Skender) +umrla u porodu

I

I--* MATIJA TROHA (*Voćin 1863) -Vj.1893- Franka Podobnik (1874)

I + 1903, tifus (Nikola P. & Uršula Erjavec,Grgina)

I ** Matija se priženio Podobnikima na broj Šp.14,

kasnije s Frankom podigao Šp.13o.

Šp.9o

& 41 TOMAŠ T R O H A (Ivanov) & BARBARA MATÉ

_____ I Vjenčani 1867 I

I I _____ I

I

I (Barica) _____

I--* PETAR TROHA (1879) I-* STIPA TR. (1905-93,Valpovo) I-* Kata T. (1929)

I +Barica, 1956 I Vj.Franca Cuvaj (Ivanova) __I-* Olga T. (1939)

I Vj.- Marija Vončina I _____

I (Miha V. & Franka I-* MILAN TR. (1909-77,Virovit.) I-* Veronika

I r.Jurković) Ožeg.1o I Vj.-Marija Dundović (1909) __I (1933)

I _____ I (Tomo D.& M.Desić,Jablanac)

I I

I I-* Ludmila Troha (1911-82,+Barica) -Vj.- Franjo Jurković (1905-82)

I I (Ivan J. & Mara Crnković) Šp.37

I I-* BARTOL TROHA (1913)-Vj.1941 - Kata Turković (Badljevina)

I I-* JAKOB TROHA (1916)-Vj.1942- (Badljevina)

I I-* TOMO TROHA (1918-82,+Požega) -Vj.1942- Ljubica Vukotić, Sirač

Gornjekupsko prezime Merle, u varijanti Mrle (od *mrlič*, mrtvac ?) zabilježeno je već 1570. u Gerovu, zatim u Čabru, ... Prbakino ime naslijedila je praunuka Lena (*1925), udana Kordiš, danas u Torontu. Lijepi stari običaji !

Praroditelji Ivan Troha (1808-73) i Lena r. Merle krenuli su s djecom iz Prezida na dalek put možda i 20 godina prije osnutka Španovice, preko Zagreba i Voćina, ali su se još uvijek, sa četiri sina, upisali u rane osnivače Španovice i utemeljili Šp. 41.

Među najstarijim osnivačima, počivaju i oni na našem groblju.

Sin Tomas osniva s Barbarom Maté Šp.90, koju kasnije prodaje Blažu Erjavcu, bratu Filipa E., pradjeda "Filipovih Erjavaca". Tomasovi Trohe pomalo napuštaju Španovicu. Još i danas, najviše ih ima u badljevačko- siračkom kraju i u Rešetarima. O sudbini Tomašovog unuka Toniča (1914-45) i njegove Ankice r.Podobnik, vidi priloge "Pjevačice na kùrušu" i "Čukur, neobilježeno stratište", u drugom djelu knjige.

Matija Troha osniva s Frankom Podobnikovom Šp.130, gdje će njegov jedini sin Jakob s Terezijom Erjavec, Grgetovom (od Filipovih Erjavaca) podići četiri kćeri i sina Tončeta (1922-45, mučenički završio na Križnom putu). Jakobovoj Ankici (1920, +2005) ostajem vječno zahvalan za mnogostruku suradnju na ovom *Rodoslovu*.

Drago mi je da sam s Jakobovim Erjavcima u rodu i po njihovoj prabaki Uršuli, sestri Grgeta, španovačkog osnivača mojih Erjavaca.

Ivanov i Lenin Tone Troha (1851) uzima Romanu (1856-88), jednu od četiriju Ružićevih kćeri, po kojoj su Tonetovi Trohe i njihovi brojni potomci u rodu s potomstvom Stipeta Čara, Mate Novinca i *Ferencovog* brata Toniča Kufnera.

Dječje bolesti i epidemije kosit će Romaninu djecu, a onda i ona umire u porodu, za njom i dijete ...

Tonetov Frane (1875-1942) i Kata Čar (1881-1976, dugovjeka korjenika i po Čarovima i po Kufnerima) podići će sedmoricu sinova i dvije kćeri. Dobro pamtim već starog Franeta, lugara, ozbiljnog i savjestnog u svom poslu izdavanja "izvoznica" za rušenje i izvoz "gratesa". I tko može zaboraviti staru *Majku Trohovu*, iz njenih poslijeratnih godina, zavijenu u crninu i neutješivu bol nad sedam ratnih i poslijeratnih križeva – muž i šestorica sinova. Dodajte još dva križa, za obojicu zetova.

Poslije rata, prolazeći pokraj ostataka uništenog malog kipa Majke Božje s mrtvim Isusom na rukama, iza razbijenog stakla u udubini vanjskog zida fratarske crkve u Požegi, i napuklom pločom s pozlaćenim slovima " Pogledajte, ima li veća bol nego što je bol moja", pomislio sam često na našu *Majku Trohovu*.

Od sedmero braće preživio je čudom Božjim samo najmlađi, Franja, nakon Križnog puta, sve do Šar planina, i na koncu "kaznenog bataljuna" u Gerovu, nadomak postojbini Trohovich.

Posebno je za *Majku Trohovu* bilo bolno poslijeratno smaknuće sina Ivana, radnika u šumi iznad Daranovca, po kratkom udbaškom postupku.

Odveli ga iz barake u brdo, i nikada ga više.

Iva je već bio oženjen u Brestovcu, otac jednog ženskog djeteta s jednom od Barčevih, čiji je brat preživio Križni put i donio u Brestovac vijest o sudbini Jakobovog Toneta i Ignaca Bubnja. U jednom od logora uz Dravu, kod Osijeka, prema izkazu preživjeloga Barca (*1927), poštedjeli su njegovo godište, a ostale, već iznemogle kosturove, pod paljbom natjerali u Dravu, pa tko može, nek preživi. Ni Toneta ni Ignaca nikad više.

Samo su *Teta-Rezu*, Tonetovu mamu, još duge godine mučile noćne more, prizori bezpomoćnih utopljenika.

Šp.41 TOMAŠ TROHA (Ivanov) & KAROLINA SEDEJ
 _____ I (Tomašov drugi brak, vjenč.1881) I
 I I _____ I
 I
 I--* Marija Troha (1884)-Vj.1906- Nikola Skender (Stipin) +Amerika
 I--* VALENTIN TROHA (1900 - ?)
 I
 I----* JURIČ TROHA (1856-1941),+upala pluća)-Vj.-Terezija Bukač,Pakrani
 _____ I _____ I
 I
 I-* TONIČ Troha (1914-45)+ub.u Pkcu I-* Vida Troha (1942-2003)
 I Vj.1939-Ankica Podobnik (1921) ___I Vj.-Milan Rahn, Banjol, Pula
 I (Jakob P.& Cilika Larma)
 I
 I-* SLAVKO TROHA (1916)-Vj.1938- M.Šenica, Drag.74 ___I-* IVAN T. (1942)
 I-* VINKO TROHA (1920) -Vj.- (Rešetari)
 I-* Katica Troha (1927) -Vj.- (Darugar)
 I-* Sofija Troha (1933) - ??

Šp.41 TONE TROHA (Ivanov) & ROMANA RUŽIĆ
 _____ I Vjenčani 1873 I
 I I _____ I
 I
 I--* Julča Troha (1979-1941) -Vj.1901- Martin Krizmanić, udovac
 I
 I--* FRANE TROHA (1875-42) -Vj.1899- Kata Čar (1881-1976, Zagreb)
 civil,+str.na Psunju 6.X.42 (Frane Č. & Kata Kufner)
 ___I Vjenčani kumovi Poldič Leš i Miha Vrtar I
 I I _____ I
 I
 I--* Paulina Troha (1901) -Vj.- Slavko Tomac,Grgin (1898) +ub.5.X.1942
 I--* Marija Troha (1903)-Vj.-Dragan Crnković (Videtov) civil,+ub.1944
 I
 I--* FERDO TROHA (1904) I-* TONČI TROHA (1932-93) + Požega
 I +str.6.X.42,Psunj I
 I Vj.-Terezija Peternel I-* DRAGO TROHA (1934) I-* FERDO TROHA
 I (Jure P. & Marija I Vj. _____ I (Požega)
 I r.Šafar, Šp.112) ___I (Požega) ___I
 I
 I--* GAŠPAR TROHA (1906-45) I-* Marija Troha (1934)-Vj.- (Đakovo)
 I + pog. 1945 I-* Hermina Troha (1936)-Vj. (Đakovo)
 I Vj.1932-Kat.Svjetličić I-* Ana Troha (1938)-Vj. (Đakovo)
 I (Mata S.& Franka I
 I Novinc) Šp.137 ___I-* IVO TROHA (1940) I-* ?
 I nastavnik,Đakovo ___I-*
 I
 I--* IVAN TROHA (1908) civil,šum.radnik, +ub.1946 u šumi, bez suda
 I--* ANDRIJA TROHA (1911) +pog.u obrani zgrade obćine u Špan.5.X.42
 I Vj.13.9.1942- Ivka Erjavec (Franič E.) Šp.74
 I
 I--* SLAVKO TROHA (1913-45) +Kr.put I-* JOSIP TR. (1936)- (Đakovo)
 I Vj.-Terezija Marinić, Šp.33 I-* ?
 I (Paule M. & Kata Hlobuček) ___I-* TOMO TROHA (1934)
 I
 I--* MARTIN TROHA (1919) oružnik, +pog.1943 u Bosni
 I--* FRANJA TROHA (1921, +Zagreb) I-* (Zagreb)
 I Vj.8.VI.1941- Olga Grgurić (Pavakova)Šp.57 ___I

Šp.130 MATIJA TROHA (Ivanov) & FRANKA PODOBNIK
 _____ I (1863-1903) Vjenčani 1893 (1874 -) I
 I I _____ I
 I
 I---* Paulina Troha (1898-1965, Pož. Brestovac) I-* (sin)
 I Vj.- Karla Bachler, mašinovođa (Novska) I Slav. Brod
 I + umro od posljedica logora ___ I
 I
 I---* JAKOB TROHA I-* Ankica T. (1920)-Vj.- Jakob Novinc, +ub. 1945
 I (1896-) I Vj. II- Nikola Ferković, Toronto, Kanada
 I + Brestovac I-* TONČI TROHA (1922) +ub. 1945, Križni put
 I Vj. 1919-Terezija I-* Josipa (Jozefina) Troha (1924)
 I Erjavec (Tone I Vj.- R. Pokrajac, Rovinj
 I E. & Ivana I-* Lena T. (1925)
 I r. Štefančić I Vj.- Ado Kordiš (Brestovac & Toronto)
 Šp. 91 ___ I-* Sofa Troha (1927) -Vj.- (Opatija)

Valentin Troha ("Valentinčk")

Od malena su me alati, obrti i njihove "zgodarije" posebno zanimale i privlačile, a među njima sam u Španovici poseban rešpekt imao prema "Valentinčkovoju" mehaničkoj radnji, točno preko ceste od crkve.

Kako i ne bi - tu se toliko toga stvaralo, građevna bravarija, brave, okovi svih vrsta, i limarija ako treba, dugotrajni štednjaci, ili samo pećnice ("rerni"). Dvije su njegove pećnice s "mesinganim" kuglama za otvaranje bile ugrađene ("na kat") i u veliki (historijski!) zidani štednjak moje bake Franke *Jūznove*, kako su svi tu Larmovu kuću zvali. I velike tepsije za bakine "buhtle" i "pajtice" bile su njegove, i još je puno toga izlazilo iz Valentinčkove radionice.

Ali, gdje je taj već u moje rano doba stari gospodin dokazao da je pravi majstor, bilo je dotjerivanje lovačkih pušaka. Zadesio sam se u velikom Abramovićevom dvorištu kad je on osobno donio jednu dotjeranu "duplonku". Iza velikog štaglja, dolje u voćnjaku, sjedila je vrana na vrh stabla. Tetak Tomica Abramović napunio je duplonku i naciljao.

Od prve !

Je li onda čudo da sam još kao dijete na pitanje "*Za kej se boš uču ?*", odgovarao, "*Za ključke dilat*", praviti ključice. Neka su djeca na isto pitanje odgovarala još jasnije, "*Za Valentinčka*". (I još dobrih trideset godina kasnije, kad sam u Torontu nastavio davno prekinuti tehnički studij, često sam se na praktičnom dijelu studija, uz tokarske strojeve, glodalice i bušilice sjetio Valentinčka i moje sudbine, da ću ipak, jednog dana (pokraj diplome iz filologije) - *ključke dilat!*) !

Valentin se rodio 1875, tri tjedna prije Valentinova, u Črnogoračima, župa Čabar. Na karti su danas samo Gorači, na pola puta od Čabra prema Prezidu. Nema podataka da su njegovi roditelji, Ivan i Magdalena r. Hudolin došli u Španovicu, a ne znamo ni koliko je on ranije došao prije vjenčanja s Katom Brus, pred "Svetu Katu" 1901, u svojoj 26-oj godini. Pomaknimo njegov dolazak barem tri godine prije vjenčanja, pa izlazi da je Valentinčk u Španovici proživio čitav svoj radni vijek, s kraćim pokušajem u Gomirju gdje je 1910. rođena kći Nevenka, barem prema podatku pri upisu njene udaje za Toniča Crnkovica (1929).

Kolikogod je u njegovom poslu bilo gareži, ulja i prašine, turpijanja i "šmirglanja",

pred ljude je izlazio uvijek čist, posebno nedjeljom, dotjeran od glave do pete, vitka stasa, odijelo, bijela košulja, leptirić umjesto kravate, svetačni šešir i "špacirštok".

U moje doba bio je već udovac, ali je držao u kući gazdaricu, koja mu je i dalje prala i peglala kao i njegova Kata.

Onog crnog ponedjeljka, 5.X.1942, betonska zgrada občine pretvorila se u tvrđavu u koju se sklonilo dosta svijeta, bilo je tu i žena s djecom, i svega nekoliko domaćih branitelja s puškama, glavni među njima Toma Mance (Jožetov). (Njemu se kasnije pridružio Viktor Krizmanić sa svojim lovačkim karabinom s dodanim dalekozorom.)

Partizani, ojađeni što unatoč svojim strojnicama i brojčanoj premoći ne mogu ništa, natjerali su Valentinčka, prijeteći mu kukavički podalje s leđa, da nosi naramak slame do ulaza, da bi je tamo zapalio.

Braniteljima nije preostalo ništa drugo nego pucati u vlastitog čovjeka. (Pola sata kasnije tako je poginula i Kata Ugarkovic, "Bokterca".)

Tako je završio naš Valentinčak, u 68-oj godini života, pokopan bez lijesa u skupnoj jami na našem groblju, zajedno s kojih 75 ostalih, prelivev vapnom, u groznoj suprotnosti s njegovim otmjenim držanjem i odijevanjem.

Ali, možda je i bolje da nije doživio, svega dva i pol mjeseca kasnije, uzasnu smrt svoje kćeri Nevenke i 10-godišnjeg unuka Nikole, zaklanih u Grahovljanskoj šumi 26.XII.1942, gdje ih je tek na proljeće pronašla jedna domobranska obhodnja iz Pakraca.

Jesu li preveženi u Pakrac, ili su pokopani na mjestu zločina ?

(Vidi rodoslov Crnkovića.)

<u>IVAN TROHA & MAGDALENA HUDOLIN</u>	
_____ I	Črnogorači, župa Čabar I
I	I _____ I
I	
I--* VALENTIN TROHA (1875)	I-* Nevenka Troha (1910, u Gomirju)
*Črnogorači, Čabar	I Vj.1929- Tonič Crnković, Šp.132
+ub. 5.X.1942	I (Martin C. & Paulina Grgurić) Šp.132
Vj.1901-Kata Brus (1881)	I
(Valentin B. & Ana	I Pri pokušaju povratka u Španovicu
r. Šifner) Šp.59	___ I 26.XII.1942 Nevenka je iz Dragovića
	odvedena u Grahovljansku šumu i tamo
	zaklana, zajedno s 10-godišnjim sinom
	Nikolom.

Trohovu krv naslijeđuju preko Lene Trohove (Lukine, * u Sušici, kod Ravne Gore, 1838-97) i svi *Klincovi* i *Jurčkovi* Podobniki. (Vidi rodoslov Jakobovih Podobnika.)

UGARKOVIĆ (*Bokterovi*)

Jure Ugarković (Juretov) bio je bolje poznat kao Đura "*Bokter*", a njegova Katarina kao "*Bokterca*". Riječ bokter dolazi od njem. riječi Wachter, čuvar sela i polja, i noćna požarna straža.

Stanovali su u kućici između *Francovih* i crkve, sve to ovjekovječeno na dragocjenom crtežu Ive Gebera, zajedno s Micom "*Bokterovom*" kako sjedi na ulaznom pragu. Vidim da nisam jedini koji je pamti, za lijepog vremena, baš na tom istom mjestu.

Do Bokterove kućice bilo je drveno spremište za vatrogasnu špricu, detalj koji je za čudo izbljedio u Ivinoj fenomenalnoj memoriji, po kojoj je taj crtež rađen 44 godine kasnije, što znači oko 1986.

Bokter je obavljao i posao zvonara, oplakivao mrtve, zvao jutrom Španovčane da se zahvale Bogu za još jedan dan, oglašavao podnevni "*Angelus*", večernju "*Ave Mariju*" i nedjeljnu misu, ali i zvao na uzbunu u slučaju požara. Njegovo se zvono čulo mnogo dalje od *trubente* susjeda *Slauketa* Perekovića.

O Juretovoj strasti za politikom i čitanjem novina, vidi u drugom dijelu knjige («Sinko Pepa i maleni Pavle...»)

Onog crnog ponedjeljka, 5.X.1942, nova se betonska zgrada obćine pretvorila u tvrđavu u koju se sklonilo petdesetak civila, žena i djece, i svega nekoliko naoružanih branitelja. Partizani, očito ne štedeći municiju, tukli su nemilice puškomitraljezima (češkim "*Zbrojovkama*" koje su se tog sunčanog dana bljeskale na prozorima Vatrogasnog doma, sjeća se Ivo Mance, Pepičov, danas u Kanadi), a tukli su i odozdo od Pakre, skidajući žbuku s unutrašnjih zidova. Na mahove, jedva se moglo dihati od silne prašine. Sve uzalud, branitelji se nisu predavali.

Onda su "junački" partizani došli na sasvim kukavičku ideju.

Prisilili su najprije 67-godišnjeg Valentinčka Trohu da nosi naramak slame do ulaznih vrata i tamo je zapali, dok su oni ostali podalje s oružjem naperenim njemu u leđa. Branitelji nisu imali izbora, ubili su svog čovjeka.

Pola sata kasnije došla je na red korpulentna 61-godišnja Kata, opet s povećim naramkom slame. Ovaj put se tijesno iza nje držao partizan s puškom i upaljenim lampašom punim petroleja. Toma Mance, s vrha stuba na polukatu ubio je pred ulazom istim metkom i Katu i partizana. Ostali su ležati natražke na vlastitoj lomači, izgorjenih nogu. (Da je taj podatak bio poznat Tominim tužiteljima desetak godina kasnije, ne bi spasio glavu.)

Sjetite se i ovih posebnih mučenika, Valentička i Kate Ugarkovićeve kad stojite nad skupnim grobom, u kojem leže s blizu osamdeset ostalih žrtava, pokopanih 6.i 7.X.1942, doveženih kojekako, na kolima, na tačkama, mrtvu djecu na rukama, iz sela, kuruzišta, vrbaka, potoka i grmlja.

Pola stoljeća kasnije, zatvara se krug Ugarkovićevih žrtava kroz tri generacije. U obrani Pakraca od četničke agresije (1991) pogibaju dvojica Katinih unuka, sinovi njene Mice udane Kulhavi.

JURE U G A R K O V I Ć & MARIJA CONJAR

I _____ I
I I * oko 1850, Ladevac, Slunj I
I
I
I--* JURE UGARKOVIĆ -Vj.1901- Kata Marinić (1881,+pog.5.X.42)
____ I (*Ladevac,1874-) (Jože Marinić & Lena Strnad) Šp.81 I
I I _____ I
I
I--* STIPE UGARKOVIĆ (1903-70) + Osijek
I--* Pepa Ugarković (*oko 1910) - otišla iz Španovice
I--* PAULE UGARKOVIĆ (*oko 1915) - otišao iz Španovice
I--* Marija ("Mica") Ugarković(1920) -Vj.1946- Antun Kulhavi,Pakrac
I ++ Zlu sudbinu ujaka Đuke slijede i oba Micina sina.
I Pogibaju 1991.u obrani Pakraca od četničke agresije.
I
I--* ĐUKA UGARKOVIĆ (1923),legendarni borac, +str. na Križnom putu
 (Vidi prilog »Pokolj iznad Šestina«, u drugom dijelu knjige.)

V I D A S (*Vidazovi*)

Burićeva "Antroponimija Gorskoga Kotara", na koju se stalno pozivam, ne kaže ništa o porijeklu ovog mrkopaljskog prezimena, gdje je tek 1781. zabilježen prvi Vidas (Petar Vidasz). Daljnje iztraživanje pokazat će imaju li Vidasi veze s Vitasima, itd...

Starčevići - Gorani, pojavljuju se u Mrkoplju i Fužinama, kasnije i u Ravnoj Gori.

Naši Vidasi potječu od Jureta Vidasa (1845-1916) i njegove Franke Starčević, koji dolaze u Španovicu u proljeće 1877, iza prvog vala osnivača, i postaju treći vlasnici broja Šp.44, iza Bartola Loknera (utemeljitelja) i Andrije Šterleta. Tu, odmah do Pezetine katnice, Vidasovi i ostaju sve do kraja.

Troje Frankine djece odnijele su epidemije, a onda umire i Franka, kad je malom Toniću tek dvije godine, i Jure već na godinu uzima 12 godina mlađu Jelenu (Lenu ?) Štimcovu, s kojom će poživjeti još skoro 30 godina, bez djece, ali će Tonić i njegova Eva podići tri kćeri i sina Dolfeta, kojega se čitava Španovica moje (i ranije) generacije dobro sjeća.

Dolfi, zanesenjak i zaljubljenik u motorizaciju, posebno u avione, silom je htio postati pilot kad je od dasaka sklepa "avion" i pokušavao na njemu uzletjeti sa stoga slame. Pilot nije postao, ali, ipak, postao je šofer kamiona u legendarnom domobranskom Četvrtom gorskom sdrugu te je za volanom i ubijen 3.V.1943 u Kipu, od partizanske zasjede na putu iz Pakraca za Daruvar.

Bilo mi je posebno drago naići na podatak da se Dolfi oženio, i to na sam dan *Mòle Mòše* (Male Gospe) 1941 (nedjelja), a dan ranije vjenčala se sestra Jozefina za Viktora Crnkovića, "Vidakovog". Dvostruko slavlje u Vidasovoj kući.

Iza Dolfeta nema mužkoga potomstva, i tako se s njim gasi loza španovačkih Vidasa. (Više o Dolfetu i opasnom Hektoru, vidi "Dolfi Vidas i Skenderov Hektor", u drugom djelu ovog Rodoslova.)

Šp.44 JURE V I D A S & FRANKA STARČEVIĆ
 _____ I (1815-1916) jenč.1869 u Mrkoplju (1846-87) I
 I I _____ I
 I
 I--* Marija Vidas (1875) -Vj.1897- Tonić Ožvald (Jožetov), Šp.42
 I
 I--* TONIĆ VIDAS (1885) I-* Jozefina Vidas (1910)
 Vj. - Eva Jagarčić I Vj.7.IX.1941 - Viktor Crnković, Drag.6
 (* 1886, _____ ? I (+ u Njemačkoj)
 _____ I
 I
 I-* Franca Vidas (1912, +Požega)
 I
 I-* DOLFI VIDAS (1915) +pog.3.V.1943 u Kipu I-* Marija V. (1942)
 I Vj.8.IX.1941 - Rozika Svjetličić, Ožeg.59 I Vj.-Antun Jurković, Zagreb
 I (Berti Svj., postolar, & Kat. Nemeth) I-* Anđelka (28.9.1943)
 I _____ Vj.-I.Kolonić, Kutina
 I-* Anka Vidas (1921) Thunder Bay I-*
 (Sjev. Ontario, Kanada) I-* Anka i dvoje djece došli
 Vj.22.5.1941- Mata Crnković I kasnije za Matom u Thunder
 (Jureta C. & Kate Peić) I Bay, i tamo držali motel.
 (*1914 u Siraču, + Kanada) I

V I Z J A K

Vizjaci su, prema Burićevoj "Antroponimiji" stigli u Ravnu Goru oko 1730. iz Gornje Kranjske zajedno s 48 obitelji (Bajt, Brus, Čar, Erjavec, Klobučar, Svijetličić, Troha,...).

U proljeće 1888, 23 godine nakon osnutka Španovice, dolaze Šime Vizjak (1858-1940) i njegova Marija r. Svijetličić (1862, +ub.5.X.1942). Vjenčani u Ravnoj Gori svega tri godine ranije, oni dolaze, čini se, na poziv Marijine braće (Svijetličića), koji su se već udomaćili u Španovici.

Šime i Marija preuzimaju Šp.93, čiji je vlasnik, Luka Svjetličić, umro predhodne godine.

Prvorođena Šimetova Katarina, po lijepim starim običajima, nosi ime dugovjeke bake Kufnerce (1837-1924), a ponovit će se to lijepo i popularno goransko-španovačko ime i u idućoj generaciji. Sudbina će htjeti da se ta "Katarina Druga" uda u Novskoj za – Kufnera. (Ne dajmo se, nek nas ima !)

Sve izgleda dobro kroz prvih pet Šimetovih i Maričkinih godina u Španovici, a onda, ujesen 1893, k'o grom iz vedra neba, epidemija "angine" odnosi troje djece u roku od devet dana. Ukupno je samo ta epidemija pokosila 44-ero španovačke dječice ! Dodajte za tu crnu godinu još 25 dječjih žrtava "grčeva", "vrućice", difterije, griže, ospica i tbc-a ... (O epidemijama koje su harale Španovicom vidi poseban prilog.)

Također, gubi se trag još troje djece, rođenih 1895-98 ??

Ipak, od jedanaestero Šimetovih Vizjaka preživjet će do zrele dobi četvorica sinova, Jure, Toma, Franjo i Vinko.

Po povratku iz Svj. rata (1919) uzima Jure Mariju Hufnagel (1906-66, +Novska), polusestru poznatog trgovca i gostioničara Franca Ožbolta. Naime, Francova majka Marija udala se odmah po smrti staroga Matije Ožbolta za Jeronima Hufnagela (*1854, Voitsdorf, Moravska), iz Prekopakre. (Vidi, "Francovi" Ožbolti, Šp.19.)

Dugovjeki Šime umire pred rat ("od slabosti", 82 god.), a njegova Marija (80 god.) pogiba 5.X.1942, zajedno sa snahom Francom, na istom mjestu u svom dvorištu, od istoga ubojice.

S prednjeg prozora Vizjakove kuće branio se susjed Berti Kordiš, koji je kasnije preko tog prozora i ostao visjeti mrtav. Navodno je prije toga ubio jednog partizana. Kad se stara Marička našla na dvorištu, jedan je partizan htio znati koga ima još u kući. Za Maričkom je izišla u pomoć Franca. Partizan im nije vjerovao i ubio ih... Zajedno su ostale ležati u krvi, zajedno su položene u skupnu jamu na groblju

Tako je stara Marička stekla žalostnu slavu druge najstarije žrtve uništenja Španovice. Na trećem je mjestu stari Korle Gnezda (78 god.), zaklan u isto vrijeme u svojoj kuhinji, samo par kuća bliže središtu sela, dok je najstarija žrtva bio stari Iva Gašparac, 81 godina.

Ukupno je rat, s poratnim Križnim putom, izčupao šest života iz Vizjakove familije, od 20-godišnjeg Juretovog Toneta do 80-god. Maričke.

Andre i Ferdo ostat će mi u trajnoj uspomeni s radova na obnovi i održavanju našeg groblja (1996-99), s Vizjakovim obiteljskim grobom u donjem desnom uglu, gdje je pred sam rat pokopan 82-godišnji Šime Vizjak.

U suprotnom donjem uglu, pokopane su 6.X.42 u skupnom grobu, bez lijesova, njegova Marička i Tometova Franca, s blizu osamdeset ostalih žrtava.

Toma Svijetličić (Juretov) & Kata Kufner

I _____ I

I

Šp.93 ŠIME V I Z J A K & MARIJA SVIJETLIČIĆ

_____ I (1858-1940) (1862,+ub.5.X.1942) I

I I Vjenčani 1885. u Ravnoj Gori I

I I _____ I

I---* Katarina Vizjak (*R.Gora,1887-93) Ime po baki !

I---* Antonija Vizjak (* Špan.1888-93)

I---* Marija Vizjak (1890-90) ++++++ Epidemija "angine"

I---* Barbara Vizjak (1891-93) 1893. i druge bolesti

I I---* JURE VIZJAK (1893) I-* Katarina Vizjak (1924) Novska

I + 1969, Novska I Vj.1948- Toma Kufner (Juretov) Šp.32

I Vj.1919- Marija I-* TONE VIZJAK (1925-45) +Križni put

I Hufnagel (1906-66) I-* Marija V.(1926)-Vj.- Z.Jurak, Novska

I (Jeronim H. & Marija I-* Lucija V. (1929) - ??

I Ožbolt r.Krašovac) I-* Tinika V.(1938) - Novska

I Šp.19 I Vj.- Nikola Januš (Guštetov) Šp.48

I I

I---* BLAŽ VIZJAK (1895) - ?

I---* ANTUN VIZJAK (1896) - ?

I---* Marija Vizjak (1898) - ?

I

I---* TOMA VIZJAK (1899) I-* FRANJO VIZJAK (1922) +ub.5.X.1942, Špan.

I + Novska, 1976 I-* POLDA VIZJAK (1924-45) +Križni put

I Vj.- Franca Ožbolt I

I (1901) +ub.5.X.1942 I-* IVO VIZJAK (1926) I-*

I (Tonič O. & Marija I Vj.-Marica Šifner I-*

I Vidas) Šp.42 I

I I-* ANDRE VIZJAK (1930-2002) I-*

I I Vj. _____ I-*

I I _____ I

I I-* ZVONKO VIZJAK (1941) Zagreb I-*

I I Vj.- Zdenka Kordiš _____ I-*

I

I---* FRANE VIZJAK (1902-26) I-* FRANJO VIZJAK I-* ?

I Vj.-Marija Klobučar, Šp.43 I (1929-) I

I (Paule K. & Amalija Kremer) I Vj.- (Novska) I

I

I---* VINKO VIZJAK (1905-45) I-* FERDO VIZJAK (1931) I-* ?

I +bombardiranje, Novska I Vj.-Terezija Jurković I

I Vj.-Lucija Hiti (1910) I (_____) I

I (Andrija H. & Marija I

I r.Grbac) Šp.120 I-* DRAGO VIZJAK (1934) I-* ?

I _____ I Vj. (Novska) I

I _____ I

I-* Ivanka Vizjak (20.9.1942)

I Vj.- Emil Valentin, Rijeka

VONČINA (*Vančínovi*)

Vončinove smo zvali *Vančínovi* (s naglaskom na drugom slogu), u skladu s našom tipičnom promjenom nenaglašenog *o* u *a* (oblak postaje *ablòk*, motika *matíka*, ..). Stoga ne čudi da se u Ravnoj Gori Vončine često i pišu *Vančina*, pa i *Bančina*. Domaja im je Gornja Kranjska (Črni Vrh,...), odakle su došli u Ravnu Goru oko 1730, zajedno s još šesnaestak budućih španovačkih prezimena (Bajt, Grbac, Vizjak.....).

Svi španovački (sirački, itd ...) Vončine potječu od Šimeta i Reze, koji stižu s prvim *Raunagarcima*, vjerojatno već 1865-e, s petero djece. Još će se dvoje roditi u Španovici.

Omanjem Šimetu dobro je pristajao deminutivni nadimak *Šimančk*, pa su njegovu kuću u mom susjedstvu, do kraja Španovice (još punih 70 godina iza Šimeta) zvali "*Šimančkovi*".

U čitavom španovačkom rodoslovu teško je naći osnivački par od kojega će se razviti brojnije potomstvo od Šimeta i njegove Terezije rođene Svjetličić.

Iz prenapučene Šimančkove kuće odlaze Mihetovi širom, najviše u sirački kraj.

Juretovi ostaju na temelju, i još nas ima koji se živo sjećamo Franetovog Drageca, popularnog svirača s tamburicom, poznatog kao "Rožica". Bio je to jedini Dravec u povijesti Španovice, kako ga je od milja zvala njegova prigorska mati. Po zvuku tamburice djeca su imala i drugi nadimak, "Cinci-Linci u *tavíci*". Dječjoj mašti nitko ne može stati na kraj. ("*Tavíca*", s akcentom na drugom slogu, je Dravecova tamburica.)

Dravec je svoje stare dane proživio u Prekopakri, do svog španovačkog susjeda, "profesora" *Slauketa* Brusa.

Stipa Vončina iz Filipovog prvog braka, postao je uspješan akordant. Radio je oko Vočina, pa se tamo nastanila i familija.

Dva mjeeca po padu Španovice ulaze partizani i u Vočin. Jedan "dobar susjed" prilazi Draganu kao da se hoće rukovati, ali je istoga časa, na očigled Stipi, zarinuo u ruci skriven nož u Draganovu utrobu. Stipin zet Ivo Novak, voćinski tabornik, mučenički je izmasakriran...

Stradanje voćinskih Hrvata, zajedno sa svojim župnikom, i u onom ratu i u Domovinskom, zaslužuje posebnu knjigu. Skrećem pažnju na dokumentaciju koju je prikupio naš kanadski rodoljub prof. Mirko Meheš, u Sudburyju, Ontario.

Šp.24	ŠIME V O N Č I N A & TEREZIJA SVJETLIČIĆ		
_____I	(1827-72)	Vjenč. u R.Gori	(1830-98) I
I	I		I
I	I--* Margareta V. (*R.Gora 1852)-Vj.1869-Andrija Brus (Jakobov)		
I	I--* MIHA VONČINA Vj.1880- Franka Jurković (*1853,Brod Moravice)		
I	I (*R.G.,1855-1928) (Vinko J. & Agneza Klobučar, Šp.10)		
I	I--* JURE VONČINA -Vj.1879- Lena Grbac (1863-1940), Šp. 64		
I	I (*R.G.,1857-1919) (Frane G. & Marija Šrängel)		
I	I--* FILIP VONČINA -Vj.1882- Kata Mance (* Mrkopalj,1863-89)		
I	I (*R.G.,1859-1918) (Vinko M. & Kata Polič)		
I	I Vj.II-1892- Franka Schuster (*1863, Csurgo, Hungaria)		
I	I (Ivan Schuster & Franka Pecilus)		
I	I--* MATA VONČINA -Vj.1895- Kata Brus (1875-1951, + Gašinci)		
I	I (*R.G.,1862-97) (Marko B. & Marija Bolf)		
I	I--* PETRE VONČINA -Vj.1892- Ana Gnezda (1871-1958, + Daruvar)		
I	I (*Špan.1868-1927) Ožeg.60 (Jure G. & Marija Bajt), Šp.82		
I	I		
I	I--* Marija Vončina (1869-87)-Vj.1885- Matija Oblak		

Ožegovci MIHA VONČINA (Šimačkov) & FRANKA JURKOVIĆ

I (1855) Vjenčani 1880 (1863) I
I I I

I--* DOLFI VONČINA (1884) I-* Kristina V. (1914) -Vj.1935- (Stražeman)
I Ožegovci I-* RUDOLF VONČINA (1918)-Vj.- (N.Gradiška)
I Vj.1908- Ant. Brus I-* MARTIN VONČINA (1923)-Vj.1950-(Gomirje)
I (Martinova) I

I--* BARTOL VONČINA (1893) I-* POLDA VONČINA (1925-80), Sirač
I (Šp.101; Barica I-* Agica (1929) -Vj.- (Pakrac)
I Vj.1922- Ana Dostal I

I--* STIPA VONČ. (1900) I-* IVAN VONČINA (1931)-Vj.1954- (Sirač)
I (+1944, Novska) I
I Vj.1925-M.Baronica I-* Ivana V. (1928)-Vj.-Ljudevit Nervo, Sirač
I (Jakobova) Šp.18 I-* Terezija V. (21.9.42)-Vj.-Vl.Albrecht, Sirač
I

I--* Marija Vončina (1886-1954,+Barica)-Vj.1904- Petar Troha, Šp.41
I--* Mreta Vončina (1895)-Vj.1918- Frane Kufner (Kate K.,ud.Grgurić)
I--* Reza Vončina (1897,+1989 Požega)-Vj.1919-Jakob Brus (Martinov)

JURE VONČINA (Šimančkov) & LENA GRBAC

I (1857) Vjenč. 1879 (1863) I
I I I

I--* Marija Vončina (1880)-Vj.1901- Antun Brus (udovac)
I--* Kata Vončina (1883)- Vj.1902- Matija Kufner (Martinov), Šp.70
I--* Franca Vončina (1890)-Vj.1908- Ignac Abramović (Franetov), Šp.63
I--* Paulina Vončina (1896)-Vj.1927- (Beograd)
I--* Tonka Vončina (1900)-Vj.1923- Stjepan Terzić, Virovitica
I
I--* FRANE VONČINA (1881-1957,+Lipovljani) I-* DRAGEC VONČINA (1913)
I Vj.1911-Marija Rožić (* Sesvete) I (svirač, zv. "Rožica")
I + Prekopakra
I--* BERTI VONČINA (1888-1916) I-* Terezija V. (1913-97)
I Vj.-Kata Gregorić (Toničova), Šp.10 I + Grub. Polje
I
I--* JURE VONČINA (1898-1958,+Požega I-* BERTI V. (1926) +ub.1945
I Vj.Sofa Baronica (Jakobova), Šp.18 I-* DOLFI V. (1928) +ub 1945
I-* PAULE V. (1938)- (Kutjevo)
I-* JOSIP V. (1939)- (Kutjevo)

Šp.124 FILIP VONČINA (Šimančkov) & KATA MANCE

I (1859-1918) Vjenč.1882 (1863-89) I
I I I

I--* STIPA VONČINA I-* Gusta V. (1911-95, Zgb) I-* Zdenka Krizmanić
I (1887-1961, Pžg) I Vj.1930-Tonči Krizmanić I-* Biljana Krizm.
I Vj.1911 I-* Hermina V. (1912)-Vj.- I.Novak, pekar (Voćin)
I Antonija Brus I-* DRAGAN VONČINA (1914)- + ub.12.XII.42, Voćin
I (Stipe B. & I-* ZVONKO VONČINA, šumski upravitelj (1918-86, Zgb)
I Mar. Novinc) I-* Rezika V. (1919)-Vj.-V. Turković (Nova Kapela)
I Šp. 35 I-* IVO VONČINA (1923-91) +Vidovci, Požega

FILIP V O N Č I N A & FRANKA SCHUSTER

_____ I (Vjenč.1892 - Filipov drugi brak) I
I I
I
I---* Tonka Vončina (1893-1984) I-* Ludmila Skender (1914-88, +Zgb)
I Vj.1913-Frane Skender, Šp.3o I Vj. (Derventa)
I (1892,+pog.1916 na Karpatina) I
I (Mijo S. & Veronika Sedej) ___I
I
I---* Mreta Vončina (19o1-91)-Vj.192o-Ivič Likar (1893,R.Gora)
+Amerika +ub.5.X.42, Španovica

MATA VONČINA (Šimančkov) & KATARINA BRUS

_____ I (1862-97) Vjenč.1895 (1875-1951) I
I I
I
I---* Tonka Vončina (1897)-Vj.1915-Jakob Grbac, Šp.64 ___I-* Tonči Grbac

Šp.81/82

Ožeg.60 PETRE VONČINA (Šimančkov) & ANA GNEZDA

_____ I (1868-1927) Vjenč.1892 (1871-1958) I
I I
I
I---* Marija Vončina (1897)-Vj.1919- Dolfi Kufner (Martinov)
I (+ 1966, Daruvar) + ub.7.III.1942, Ožegovci
I---* Reza V. (19o3) -Vj.1924- Stipa Kufner (Martin & Fr.Mihelčić)
I (+ 1984, Daruvar) +ub. zajedno s bratom u Ožegovcima
I---* Julijna V. (1899-1978,+Toranj, Velika)-Vj.197o- Nikola Januš
I
I---* FERDO VONČINA (1894) I-* Ana Vončina (1919)-Vj.1938-Josip Rac
I +ub.7.3.42, Ožeg. I-* VIKTOR V. (1921) - ?
I Vj.1913-Marija Kufner I-* IVAN VONČINA (1924), Ožeg. 57
I (1894-1984) +Gašinci I Vj.1952- Darinka Đilas, Beograd
I (Mata K. & Ana Ban) ___I-* Ivana V. (1931)-Vj.1955-Drag.Heinzl,
I Daruvar
I---* JAKOB VONČINA (1901) I-* Ivana V. (1929) - (Daruvar)
I +str.6.X.42, Psunj I-* Justina (193o)-Vj.1948-J.Perković, Daruvar
I Vj.Mreta Svjetličić I-* Ana Vončina (1940)-Vj.- (Zagreb)
I (*19o2, Joliet, USA) ___I-* STIPO VONČINA (1938) - ?
I
I---* JOSIP VONČINA (1908) Ožeg.3 I-* DRAGO V. (1933-91)-Vj.- (Pakrac)
I Vj.1932-Cilika Žili, Čaglić ___I-* FRANJO VONČINA (1939)-Vj.- (Pakrac)
I
I---* ŽIVKO VONČINA (1910,+pog.1945) I-* Sidonija Vončina (1939) - ??
I Vj.1934-Gusta Draksler (Ivina) ___I-* Marija V. (1941) - ??
I
I---* BERTI VONČINA (1914-85,+Zgb) I-*
I Vj.1941-Ter.Podobnik (1912-94,+Zgb) I
(Tone P. & Antonija Čar, Šp.46) ___I

Petretovi sinovi pridružuju se sve brojnijoj španovačkoj zajednici u Ožegovcima. Ferdo, zajedno s Kufnerima, zvjerski je ubijen 7.III.1942 iznad Ožegovaca. Njihova izsječena tijela pronađena su tek dva mjeseca kasnije i pokopana na bučkom katoličkom groblju, uništenom i danas prerastlom neprohodnom visokom šikarom.

V R T A R

Kranjski, štajerski i goranski doseljenici donijeli su u Slavoniju ne samo svoj čudan i nerazumljiv govor nego i nova prezimena, kojima čak ni inače učen župnik Nicolaus Švajcar nije bio dorastao, a njegovi kapelani još manje. Janeše su mađarizirali u Januše, prezime Larne postaje Larma, Gregoriče uporno pisu Grgurić, itd...

Ipak, nigdje takvog šarenila kao kod Vrtarovih : Vertlar, Vrtlar, Werter, Verter, čak i Vörter, pa Vertar. Danas su u Sloveniji Vrtari vrlo brojni, bez ijednog Vrtlara i ostalih varijanata, ali mi porijeklo tog prezimena još uvijek ostaje nepoznato. U Španovici se "Vrtar" prvi put pojavljuje 7.02.1881, pri upisu vjenčanja Valentina Vrtara s Marijom Celićevom).

Naši su Vrtari svi od jednog jedinog stabla, od Mišketa Vertlara (* 1818, iz Frate, kod Žužemberka, sudeći prema mjestima rođenja njihove djece) i njegove Neže Paulovič (*1819) – među najranijim utemeljiteljima i među najstarijima koji počivaju na našem groblju. Dokaz je i matična knjiga rođenih u kojoj je Miško upisan kao prvi španovački krstni kum Ivanu Strnadu(*2.XI.1865,+1868,Janeza Strnada i Ane Novak, osnivača Šp.3).

Miško i Neža dolaze s Gertrudom (*1852, "od Žužemberka"), Mihetom (*1855, Frata, Žužemberk), Valentinom (*1858, Trgova, župa Gvozdansko) i Magdalenom (*1861, Bršljinec, Gvozdansko), te osnivaju Šp.5, koju naslijeđuje 1872. Nežin Janez Župančič iz njenoga prvog braka, i to ostaje do kraja Španovice kuća "Bartolovih" Župančiča, a Miško i Neža odlaze na 6 godina u Jagmu (kod Lipika). Vraćaju se 1878. k zetu Toniču Larmi i kćeri Gertrudi u kuću Šp.85, koju je Tonič i utemeljio kad se kao najstariji sin (* 1851. u Donjoj Štajerskoj) odvojio od oca.

Tonič i Gertruda također nemaju mira i odlaze u rano proljeće 1881. u Pleternicu, i od tog vremena ta kasnije velika "dupla" kuća Šp.84/85 ostaje svima poznata kao Vrtarova kuća i napredno gospodarstvo braće Toniča i Pereta Vrtara, dvojice ne samo španovačkih nego i hrvatskih mučenika, o kojima želim napisati puno više u drugom dijelu ove knjige.

Zet Tonič Larma (Valentinov) vraća se s Gertrudom iz Pleternice na otčev grunt (Šp.77), ali im se kasnije podpuno gubi trag.

Šp.5

& 85		MIŠKO V R T A R ("Vertlar")	&	NEŽA PAULVIČ	
	I	(*1818)	Frata, župa Žužemberk	(*1819)	I
	I	I	I	I	I
	I	I--* Gertruda Vertlar -Vj.1868- Tonič Larma (Valentinov) Šp.77			
	I	I (1852, "od Žužemberka" ** Napustili Španovicu			
	I	I--* VALENTIN VERTLAR (1858-91) -Vj.1881- Marija Celić (1863-1944)			
	I	I (Trgova, župa Gvozdansko) (Filipova)			
	I	I--* Magdalena V.1861) -Vj.1876- Franjo Crnković (Tonetov) Šp.69			
	I	I (Bršljinec, Gvozdansko) ** Otišli 1881. u pleternički kraj			
	I	I---* MIHA VERTLAR (1855-1927) -Vj.1879- Anica Gregorič (1856-1926)			
	I	I (*Frata, župa Žužemberk) (*Frata, Žužemberk, +Jože Greg. & Margareta Blatnik)			

I drugi Mišketov zet, Frane Crnković (Tonetov, Šp.69) odlazi s Magdalenom 1881. u Pleternicu, gdje i ostaju. (Migracija Španovčana u požežki i pleternički kraj zaslužuje poseban osvrt.)

Mišketov Valentin umire prerano, i nastavak Vrtarove loze u Španovici ostaje na Mihetu, koji 1.6.1879 uzima Anicu Gregorič, *Krajnicu* iz istoga mjesta (Frata, kod Žužemberka), kćer pok. Jožeta i Margarete r. Blatnik. Margareta dolazi 1870. u Larmovu kuću (Šp.77) udovcu Valentinu Larmi, čiji Matija ima tek četiri godine. Margaretina Anica, kao i starija kći Terezija, udaju se iz Larmove kuće – još jedna veza mojih Larma s prvom generacijom Vrtara..

Šp.85 **MIHA VERTLAR (Mišketov) & ANICA GREGORIČ**
 _____ I *Frata (1855-1927) *Frata (1856-1926) I
 I I _____ I
 I
 I---* Kata Vrtar (1885-1966)-Vj.1905-Jure Šterle I-* Pepa Šterle (1911-66)
 I + Arja Vas, Celje ** Otišli u Ameriku. ___I Vj.-Milan Popit
 I
 I Jure iz Amerike otišao u Rusiju i tamo nestao. Kata se s Pepom
 I vratila u Španovicu.
 I
 I---* IGNAC VRTAR (1888)-Vj.1910-Terezija Grgurić (Toničova), Šp.12
 I ** Otišli u Cleveland, Ohio, pred sam Svj.rat (1914).
 I
 I---* TONIČ VRTAR (1890-1944) -Vj.1919- Marija Leš (*1899, Joliet, Illinois,
 I Predsjednik španovačkog HSS-a, (Imbro Leš & M.Svjetličić)
 I + "likvidiran" na Psunju 1944
 I
 I---* TOMA VRTAR (1886), bravar i vlakovođa I-* Paula Vrtar (*1928 ?)
 I +Cleveland, Ohio,USA) I - (Cleveland,Ohio)
 I Vj.1921- Anka Klobučar, Šp.126 I-* IVICA VRTAR (1932 ?)
 I (Jače K. & Reza Novinc) ___I-* Justina Vrtar (1933 ?)
 I
 I---* PERO VRTAR (1899) I-* Marija Vrtar (1922) I-* Blanka Podobnik
 Napadnut kolcima I +2000, Požega I Vj.- Josip Šulc
 14.X.39 u Kusunjama I Vj.23.2.1941- Polda I (Požega)
 + 18.X.1939 I Podobnik "Tišlarov"___I
 Vj.1923-Lenica Grgurić I
 (1899-1977)+Požega I (Marijin drugi brak) ___
 (Tonič G. & Kata I Vj.II-Ivica Matijević I-* Jasna Matijević
 Kufner) Šp.12 I (Požega) ___I Vj. _____
 _____ I (Požega)
 I
 I-* SLAVKO VRTAR (1924-49). Zadnja španovačka žrtva - stradao na
 I robiji pri utovaru klada u Ivanić-Kloštru, gdje je i pokopan.
 I
 I-* Kata Vrtar (1926-93) -Vj.- _____ (Delnice)
 I
 I-* Ankica Vrtar (1928) - ?
 I
 I-* MILAN VRTAR, vozač ambulante (1930-96, +sudar) I-* _____ (sin)
 Vj. _____ I
 (Delnice) ___I-* _____ (kći)

U drugoj generaciji Vrtarovih, dvojica će se Mihetovih sinova poženiti s mojim "*Lakvòrkama*" (lokvarskim Grguričkama) - dva brata za dvije sestre, čest slučaj u ovom rodoslovu.

Stariji par, Ignac i Terezija odlaze u Ameriku, u Cleveland, država Ohio, jedan od najvećih svjetskih centara izseljenih Hrvata.

K njima će blizu pola stoljeća kasnije iz izbjegličkog logora u Austriji stići Ignacov 12 godina mlađi brat Toma, bravar i vlakovođa. Kažu da je Toma još uspio dotjerati zadnju kompoziciju iz Zagreba u Austriju, početkom svibnja 1945, u masovnom povlačenju pred partizanima. Kasnije dolaze i Tomina kći i unuka.

Braća Tonič i Pero Vrtar doživjeli su sličnu sudbinu, platili su životom svoje hrvatsvo, Pero uoči rata (1939), Tonič pet godina kasnije. Vidi o njima posebne priloge u drugom dijelu ovog Rodoslova, "Tonič Vrtar, radićevski prosvjetitelj" i "Pero Vrtar, prvi španovački mučenik".

Nakon muža, Lenica je, vječno u crnini, oplakala i sina Slavketa. Lov na Španovčane nastavio se još godinama nakon rata, i netko ga je prepoznao na Rijeci, gdje je upravo sa svojom zaručnicom htio osnovati obitelj. Podrobile su ga klade na izdržavanju kazne u Kloštru. Negdje sam vidio sliku tog žalostnog sprovoda. Tako se, simbolički, u istoj obitelji, zatvara krug naših ratnih i poratnih žrtava, njih preko 400.

Ali, ni to nije kraj stradanju Vrtarovih. Uz Tončeta Pircovog, Milan je drugi naš Delničan, također vozač, koji umire od posljedica sudara na cesti. Kao vozač delničke ambulante doživio je tešku nesreću na cesti za Karlovac. Mučio se još godinama prije smrti.

Ipak Vrtarovo se ime u Hrvatskoj nije ugasilo. Iza Milana Vrtara ostala je u Delnicama njegova obitelj, žena s dvoje lijepe dječice, koja su sada već ljudi. Bog ih poživio, i oni su moj rod.

ŽUPANČIČ

Župančiča ima posvuda po Sloveniji, nešto i u Gorskom kotaru.

(* Prvu generaciju *krajnskih* prezimena valja pisati originalno, bez "mekoga" ć - Župančič, Gregorčič,...). Kasnije se kroatiziraju.

U Španovicu dolaze iz Kranjske dva bračna para, za koje nemamo dokaza da su si rod. Oni stižu već u prvom valu osnivača Španovice:

- Primo Ž. (*1833) i Katarina r. Dričnik, osnivaju broj Šp.4, te
- Matija Ž. (* 1825, Veliki Reber, kod Kočevja) i njegova Katarina r.Gorše, s 11-god. Janezom, koji utemeljuju Šp. 7.

Također, Miško Vratar i Neža r. Paulovič, dovode pokraj svoje djece i 16-godišnjeg Janeza Župančiča, iz Nežinog (prvog) braka s Bartolom Župančičem. Janez će od njih naslijediti kuću Špan. 5.

Tipično, sva su tri temelja u "*Krajnskoj*", zapadnom dijelu sela, gdje će *krajnske* veze još dugo potrajati: Bartolov Janez uzima 1873. "*Krajnicu*" Mariju Draksler (**). Matija Ž. i Katarina krstni su kumovi "*Krajncu*" Matiji Larmi (10.02.1866), prvom preživjelom španovačkom mužkom djetetu.

Primož i Katarina (- nema podataka o njihovom porijeklu) odlaze 1872. kao "viničari" (vinciliri) u Pakrac, gdje se njihova Terezija (*1867 u Šp.) udaje 1891 za Juru Kolundića.

Broj Šp.4 preuzimaju Jozef Šercel i Ana Gregorič, do odlaska u Zoljane (kod Našica), kad kuću Šp.4 preuzima (1877) Grga Kordiš s Marijom r. Liker, i to ostaje "*Krdžova*" baza do kraja Španovice.

Tri kćeri Bartolovog Janeza udaju se u Sulkovce i Skenderovce. Lozu "*Hlaukanovih*", kako smo Bartolove Župančiče zvali, nastavlja jedini Grga (*1878), čija dva sina (domobrana) pogibaju crne 1945-e: Sebastijan na Križnom putu, Ivica u Zagrebu.

Ostaju samo Sebastijanov Gušta (*1937) i Ivicin Jakob (*1936) u Njemačkoj. Sebastijanova Ljubica vratila se svojim, (velikoj familiji Biljanovih) u Sirač, pa je Guštič u Daruvaru izučio za pekara.

Ipak, ostaje brojno i vrijedno potomstvo Janezovih i Grginih kćeri, posebno Terezije (1905-96) i Jakoba Larne u Pleternici, Sarajevu i širom Europe, te Anke (1913-) i Toniča Novinca, od Gašinaca, Virovitice, Broda i Požege do Njemačke.

Od devetero djece Matijinog Janeza i Marije r. Mrak lozu nastavljaju Andre Ž. (*1881) i Marija Rupena, ali bez mužkog potomstva, te Matija Ž. (*1887) s Frankom Kosec, čiji jedini sin Stipo (božično dijete, rođen na sam dan Stjepanova 1929), s tek navršениh 15 godina, nestaje, poput Grginih sinova, one iste crne 1945-e!

Ali, opet, kao i kod Bartolovih Župančiča, snažna gorštačka krv Matije i Katarine teče žilama potomstva brojnih kćeri, od Slavonije do Pule, i još dalje...

" Nima klòsa do šeniće, niti mlòde do Krajniće !"
(Nema klasa do pšenice, niti mlade do Kranjice.)

Šp.7 MATIJA ŽUPANČIČ & KATARINA GORŠE
 _____ I (1825-87) *Topli Reber, Kočevje) (1824-84) I
 I I _____ I
 I
 I----* JANEZ ŽUPANČIČ -Vj.1877- Marija Mrak (1859, R.Gora)
 _____ I (1854-1932, *Topli Reber) Ivan Mrak & H.Podnar, Šp.84 I
 I I _____ I
 I
 I--* ANDRE ŽUPANČIČ (1881) I-* Katarina Ž. (1907)
 I +1924, nesreća u šumi I Vj.1927- Jože Mance (Toničov) Šp.34
 I Vj.1906 I
 I Marija Rupena (1887) I
 I (Ivan Rupena & Marga I-* Kristina Ž. (1909, +Pula 1990)
 I r.Ribarić, Vodice, Istra I Vj.1927-Ignac Mance (Jačetov) Šp.34
 I
 I--* MATIJA ŽUPANČIČ (1887-1937) I-* Franka Ž. (1928, +Zgb 1974)
 I Vj.1921- Franka Kosec, Šp.6 I
 I (1894, +1962) Zagreb I-* STIPO ŽUPANČIČ (1929) +nestao 1945
 I (Anton K. & M.Plut) ___ I
 I
 I--* Marija Ž. (1889) -Vj.19+2- Adolf Majetić (1887, R.Gora)
 I--* Franka Ž. (1891) -Vj.1913- Ivan Šercel (Lovretov) Šp.13
 I
 I--* Antonija Ž. -Vj.1919- Iva Baronica (Juretov, Šp.18)
 I (1896, +Pžg 1974) (1890-1929, +šuma Motajica)
 I -Vj.II-1938- Iva Kosec (Ivin, Drag.84)
 I (1894- ??)
 I--* NIKOLA Ž. (1898-1910)
 I
 I--* Katarina Ž. (1903) -Vj.1924- Pepič Mance (1899-1945) +ub.iznad Šestina
 I (Jože M. & Tonka Kufner) Šp.102
 I
 I--* Ana Ž. (1907-97) -Vj.1929- Dolfi Bajt (1905, +ub.1945)
 I (+Darugar) (Ivan B. & A.Šercel, Šp.88)
 I
 I--* NIKOLA Ž. (1898-1910)

Ovaj rodoslov Matijinih Župančiča lijepo pokazuje jaku tradiciju naslijeđivanja i održavanja krstnih imena u obitelji. Imamo ovdje Matiju djeda i unuka, dvije Marije i tri Katarine.

Katarina (Janezova, *1903, krštena po baki Katarini), još djevojka, stajala je pred kućom sa svojom samo 4 godine mlađom nećakinjom i imenjakinjom (Katarinom Andreptom) kad je, prema anekdoti u "Španovici", naišao Cigo s opicom Karolinom (umjesto medvjeda) koja je uz pratnju defa za bakšiš zabavljala publiku, obično nedjeljom. Opica je znala izvlačiti i kartice "da ti sriću kaže", a za to su najbrži bili zamorci. (Slika vremena koje je danas već daleka prošlost ...). Kad se Cigo obratio opici,

"Igraj, igray, Karolina, da te vidi Katarina", bila je to puka slučajnost, ali to Katarina nije tako uzela.

Što je bilo dalje, pogledajte na strani 67 Tončetove "Španovice".

OSTALA PREZIMENA

(Brcković, Brenc, Cvitković, Dundović, Fijacki, Franković, Horvat, Janković, Juričić, Kostelac, Kozmar, Lisac, Lužnik, Milašinović, Mirjan, Pavlenjak, Paušner, Pleša, Podnar, Posavac, Prajka, Razboršek, Schlawffhauser, Seibert, Strnad, Supanc, Szabo Šula, Žunčić)

Brcković (Vidi rodoslov Peternelovih)

Svakom će Španovčanu sjećanje na Đureta Brckovića (1907-45, rođenog u Lučici, župa Cerovac kod Vojnića, od otca Pavla i majke Bare r. Pusić), mlinarskog pomoćnika u Vajzerovom mlinu, biti još draže kad dozna da su Brckovići jedno poznato goransko prezime, da postoji čak i naselje Brcković-Druga (sjeverno od Brod Moravica). Jedino što zasad nemamo direktnih dokaza o goranskom porijeklu španovačkih Brckovića. To je do budućih iztraživača.

Životni putevi Peternela i Brckovića križaju se dvaput. Prvi Peternelov zet, također mlinarski pomoćnik, Brcković je samo po majci. To je Stipa Grgurić, rođ. 1860. u Bukovici, Sveti Ivan Zelina, od otca Franje G. i majke Jele Brcković. Stipa uzima 1865-e. 19-god. Mariju Peternel, Filipovu, Šp. 65.

Pola stoljeća kasnije (26.XII.1934) vjenčaju se Đuro Brcković i Franciska Peternel (*1917), Ignacovom, iz drugoga braka (s Katom r. Čar, Nikole Čara i Neže r. Brus).

Od svih voljena Teta Franca umrla je u Torontu, gdje su i svi njezini, kćeri Mica, Blanka i Mira, te sin Franjo, sa svojim familijama.

Lovu na Španovčane nije izbjegao ni Đuro, civil, blag prema svakom, odrastlom ili djetetu. Ali imao je jednu veliku manu : kupio je pred rat na pola vršalicu s jednim Vlahom iz Cikota. Taj, da se riješi kompanjona, obtužio je Đureta na najgori mogući način. Očajna Teta Franca sama mi je to opisala. Ne mareći za vlastitu sigurnost, dala se pješice na put, od Dragovića i Grahovljana, preko Šumetlice Donje i Gornje, do Kričaka i Cikota, i dobila petdeset podpisa u potvrdu Đuretove nevinosti i s tim se vratila u logor u Osijeku.

« Nema ga više », bio je odgovor na kapiji.

Brenc

Rudolf Brenc (1838-1903), jedan od najpopularnijih kumova u ranoj Španovici, dolazi s prvim *Raunagarcima* i sa svojom Katom Svetličić osniva broj Špan. 71, preko ceste od kasnije *Francove* gostione. Na tom će broju Stanko Brus na vrhuncu svoje akordantske karijere podići svoju poznatu kuću na ponos i sebi i Španovici.

Od Rudolfove djece, u Španovici ostaje samo Ferdo (*1875), a od Ferdetovih znamo samo za Edu Breca (*1898), o kojemu mnogo više u drugom dijelu. Vidi prilog « Cipele za princezu Zitu » .

Cvitković

Pero Cvitković (1905-45, *ub. na Križnom putu) jedan je od četvorice španovačkih zetova zadnje generacije, i s Matom Dundovićem (+str.1942 na Psunju), Milanom Majtnerom (vj.1938. s Marijom Gušteta Novinca, +pog.1943) i Pavlom Milašinovićem (vj. 1940. s Marijom Franeta Popita, +ub. 5.X.42 kod Grahovljanske šume) dijeli istu sudbinu : nijedan od njih neće preživjeti rat i krvavo poraće.

Pero, sin Nikole i Ive rođene Marić, rođen je u mjestu Cim, župa Mostar. U Španovicu dolazi kao izučeni zidar i s upravo navršених 33. godine života (- zadnje godine za ženitbu) i uzima 1938. Ludmilu pokojnoga Andrije Manceta i Marije r. Jurković. U dobi od 9 god. ostala je Ludmila siročе, s još četiri mlađe setrice, kad je Franeta ubilo drvo u šumi.

U nadi da će rat preživjeti u Španovici, i Pero se upisao u Pripremnu bojnu. No, i on dolazi u sukob sa sivom figurom, do kraja sumnjivim „ustaškim“ zastavnikom Ivicom Vuletićem, i napušta Španovicu. Ubijen na Križnom putu. (Vidi prilog „Enigma Vuletić“.)

Iza Pere ostaje Ludmila s dvoje djece, Milanom (*1942, kasnije u Omišu), i Slavicom (1943), udanom 1968. za Stjepana Božičevića u Sisku.

Dundović

Kao što Španovčan od rođenja u genima nosi baratanje sjekirom i capinom, "čitanje" po kojoj će se žici drvo razkoliti ili na koju će stranu stablo pasti, tako se i Primorci rađaju kao poluizučeni klesari i zidari.

A što da se istom kaže za Primorce rođene na samoj stijeni ("tvrdoj stini", prema poznatoj pjesmi) !

Svi naši Dundovići dolaze iz Stinice iznad Jablanca. Znamo za dva bračna para u Barici i četiri para u Grahovljanima, a mora da ih je u pakračkom kraju bilo i više.

Iz Barice se 1930. u Španovicu priženio 23-godišnji zidar Mato Dundović (*Stinica, 1907) za Franku Janušovu (1908-72), kćer Mate Januša i Marije rođ. Podobnik, Špan.14. Njihova se Jozefina udala u Gašincima, Matilda (*1939) u Đakovu, a majka Franka otišla za stalno u Njemačku. Mato se ne samo srodio sa Španovčanima, podijelio je s njima i okrutnu sudbinu na Psunju 6.X.1942.

Drugi Dundović - španovački zet, bio je Vicko (1910-89,+ Pakrac), sin Josipa i Lucije, Barica 165, koji 1935. uzima Mariju Oblak, Juretovu. Njihova Zdenka udana je u Siraču.

U Grahovljanima su živjeli bračni parovi Jure i Manda Dundović, Lovro i Manda Dundović, Josip i Ana Dundović, te Roko i Kata Dundović.

Na siračkom groblju postavili su partizani još davnih dana spomenik s popisom svojih žrtava 1941-45. Sad na istom groblju postoje još dva spomenika, jedan s popisom siračkih civila ubijenih ili poginulih 1941-45, na kojem nalazimo i ime Dundović Alojza, te drugi s popisom hrvatskih vojnika poginulih ili ubijenih 1941-45, na kojem su imena trojice Dundovića (Ivan, Mile i Vinko), nažalost bez imena otca i godina rođenja.

Prema izkazu Zvonka Novinca (Toronto, Kanada) jedan je Dundović suđen 1948. u Zagrebu na dugogodišnju robiju, s grupom emigranata (i ubačenih Udbinih konspiratora !), namamljenih prijevarom iz Austrije (- grupa Božidara Kavrana). Možda netko od živućih Dundovića zna više o tome ??

Fijacki

Ovo malobrojno prezime pojavilo se samo u Ravnoj Gori. Burićeva «Antroponimija» ima samo Antoniusa Fiaski (1859), u čemu ga moram dopuniti, jer u Španovicu dolazi već s prvim *Raunagarcima* Antun Fijacki (*Ravna Gora 1820, +oko 1887), s Katom Likar (1826-79), i osniva broj Špan. 79.

Ovo njima nepoznato prezime, očito talijanskoga porijekla, upisuju župnici i kapelani na sve moguće načine (Fiatzky, itd., te na kraju Fijacki), a Burić se zaustavlja na Fijaski.

Među Talijanima Toronta postoji prezime Fiasche, a još je brojnije Fiaschetti.

Prezime Fijacki nestalo je ne samo u Španovici nego i u čitavoj Hrvatskoj, ali su Fijackovu krv naslijedili brojni Erjavci u pleterničkom kraju, potomci Matije Erjavca (*Španovica 1882, +1947), sina Toneta Erjavca («Čurauga», Čoravoga) i Marije Fijacky (*R.Gora, 1862), najmlađe kćeri Antuna F. i Kate r. Liker.

Marijina sestra Franka (1851) ostala je s Petretom Oblakom bez djece. Brat Matija Fijacky (1863), sa svojom Katom r. Leš (najmlađom sestrom moje prabake Antonije) i petero djece i dječice, te drugi brat, Miha Fijacky (1866) s Tonkom r. Podobnik (Karlovom) i djecom, odlaze svi zajedno u Braziliju, zauvijek.

Je li se na Matijin i Mihetov nagovor odlučio na (privremenu) brazilijansku avanturu njihov nećak Matija Erjavec (Tonetov), sa svojom Anicom r. Mance ?? (Vidi, «Pleternički Erjavci»)

Franković

Podužem popisu španovačkih zetova dodajte i Petra Frankovića rođ. u Glavici, kod Bosiljeva, 1857-1923), od Josipa F. i Agate), koji se 1885. priženio za 30-god. Julijanu Peternel (1855-1938), udovicu iza Pauleta Novinca (1841-83), sina Jakoba N. i Ane Mance, koji su tu kuću (Špan. 39) i osnovali. Julkino i Pauletovo jedino dijete, Terezija Novinc (*1877) udaje se sa 16 godina za Jačeta Klobučara («Begovorazdoljskoga»). S Frankovićem preživjele djece nema, pa k *Teta-Juli* useljava 1913. mladi bračni par, nećak Ivič Peternel (1892, +ub.5.X.42, unuk Julkinog brata Filipa Peternela) sa svojom Marijom Mance, kasnije poznatom «Debelom Micom». Tu će se roditi tri Ivičove i Micine *Petrnilke*.

Ta će kuća, usred sela, gdje se uvijek nešto događalo, odmah do Krizmanićeve trgovine, gostione, pošte, kuglane, autobusnog stajališta i skretanja za Vajzerov mlin, biti svima poznata po visokom drvenom "gajnku" a još više po nezaobilaznoj, vječno vidljivoj, dugovjekoju Julijani («Debeloj Juli»), uvijek nasmijanoj, a onda i po 39 godina mlađoj «Debeloj Mici».

Micine su se kćeri poudale i zvan Španovice, jedna u Novom Sadu.

Franković je već davno bio mrtav, ali je ta kuća do kraja bila svima poznata kao «Frankovičovu», kao što su i za susjednu Kufnerovu kuću govorili «pr Bònovim», makar su Banovi još davno otišli u Braziliju, u vječni nepovrat..

Horvat

Ovi Horvati spadaju među nekoliko hrvatskih obitelji na Bučju koji nisu bili Španovčani. Živjeli su 8 godina na stanu, odmah do občinske zgrade, sve do nenadanog i kolektivnog napuštanja Bučja rano 1942, nakon ubojstva braće Kufner.

Osim šumskog posla, sudbina ih je višestruko povezala sa Španovčanima – izgon s Bučja u Španovicu, pa onda u Pakrac.

U Španovici su se sklonili u "Štrličkinoj hiši" (Šp.87), do Vrtarovih. Štrletovi su ih primili bez naplate, još i pomogli, a pomogli su i ostali, opisala mi je to Marija Vrtarova u Požegi. Nikakva organizirana pomoć za izbjeglice u to vrijeme nije još postojala. Netko je dao kukuruznog brašna ili košaru krumpira, drugi lonac masti...

A onda su Horvatovi svoju španovačku vezu potvrdili na najteži mogući način, gubitkom obojice sinova, Ivica i Mirka, i jedan i drugi tek u svojoj 19-oj godini! Ivica se na dan pada Španovice s ocem povlačio uz Pakru, gdje su naišli na dragovačke partizane.

Mirko je stigao s velikom kolonom Križnog puta na Gavrinicu (gdje su sutradan oglodana stabla osvanula bijela, bez kore!). Teško je reći što je bilo teže preživjeti, glad ili avete smrti, koji su krstarili logorom ne bi li koga prepoznali. Tako je i Ivica, prema izkazu sestre Marije, jedan od mnogih koje je "pojela noć" kod majdana u Šeovici.

STJEPAN H O R V A T (1890) & MARIJA r. ĐURO	
*Alaginci, Požega	*Gušća, D. Miholjac
I Nadzornik šum. Pruge	I
I	I
I	
I--* IVICA HORVAT (1923)	+ubijen 5.X.1942
I--* MIRKO HORVAT (1926)	+ub. svibnja 1945 kod majdana u Šeovici, na Križnom putu
I	
I--* Marija Horvat (1919, živi u Pakracu)	I-* Tomica Januš, Pakrac
I Vj.- Viktor Januš (1915-44), Ivana i	I
I Antonije r. Bajt, Dragović 52	I
I	
I--* Ilonka Horvat (1921)	

Viktor Januš (Ivanov) jedan je od t r o j i c e naših Viktora Januša, od kojih je samo jedan preživio rat i još teže poraće. Prema izkazu sina Tomice, ovaj je Viktor izgorio 28.X.1944, kao pratilac, na pokrajnom kolosjeku u Novskoj, zajedno s kompozicijom zatvorenika na putu iz Jasenovca za Lepoglavu, za vrijeme bombardiranja fosfornim bombama.

Janković

Među španovačkim zetovima iz Like (Posavac, Pleša, ..), tu su i dva Jankovića, pakrački i bučki Jankovići.

Iz Ramljana, kotar Otočac, dolaze Martin Janković i Manda r. Dubravčić, sa sinom Miletom (*1872, Ramljani), koji se 1899. priženio za Tereziju Leš (Franeta Leša i Lene Brusove, Šp.57). Mile i Reza kasnije su u svojoj kući (Šp.150, nasuprot Franetu, u «Capragu»), gdje su, zahvaljujući zdravoj ličkoj krvi i Lešovim dugovjekim genima, podigli na noge sedmero djece.

U toj kući ostaje do kraja Španovice Miletov Stipa (1900-64, +Đurđevac). On uzima 1923. Mretu od Vidakovih Crnkovića iz Dragovića, sestra Paulina (1902-80, +Pakrac) odlazi u Dragović za Miroslava Plešeta, Marija (1904) udaje se za Stipu Novinca, Mijo (1909-84, +Pakrac), mlinar, uzima Katarinu Majstorović iz Prekopakre, a Dolfi (1913) i Jure (1915) osnivaju svoje familije u Cerniku.

Dolfeta (1913-45) pribrojite našim mučenicima koji su iz Križnih puteva dopali u ruke psunjskim Vlasima i u mukama dokrajčeni u zloglasnom zatvoru u Novoj Gradiški.

Od svih Miletovih Jankovića najpoznatiji mi je Vinko (1912-89), dugogodišnji pakrački remenar, u čiju je remenariju moj Tata (rod po Lešovima) često navraćao, odmah do mosta, nasuprot hotelu. Dok američki remenari (naš Martin Krizmanić sa sinovima) i podkivači (naš Drago Grgurić) još uvijek imaju pune ruke posla, ta je pakračka remenarija, nekad neodvojiv i nazaobilazan dio grada, otišla u zaborav.

Vinketa i njegovu Evu posebno cijenim i zbog toga što su prihvatili na dohranu obnemoglog starog fanta Mišketa Leša (1895-1978), Vinketovog ujaka, kad Miško, osim svoje penzije i tri *klabuka* ništa drugo nije posjedovao. O Mišketu i njegovim šesirima više na drugom mjestu.

* * *

O bučkom Ivici Jankoviću, vidi rodoslove Cenketovih Erjavaca i Nosanovih.

Juričić

Juričić je značajno goransko prezime, prošireno po središnjem Gorskom kotaru, od Vrbovskog do Delnica, Mrkoplja i Ravne Gore, odakle s prvim *Raunagarcima* dolaze Sebastijan Juričić (1826-70) i Tereza Crnković (1833-70, i osnivaju Šp.43.

Dvoje djece umire im u Španovici, a onda je i njih pokosila nama nepoznata bolest u proljeće 1870 (– matična knjiga umrlih do 1972. je izgubljena. Već na godinu netko vraća dvoje siročadi (Grgur, 9 god. i Margareta, 5 god.) natrag u Ravnu Goru.

Kuću Šp.43 preuzimaju Jače Klobučar i Karolina Marinić.

Ovo kao dokument (nažalost, ne jedini) o patnjama ranih osnivača naše Španovice.

Kostelac

Španovačkim zetovima iz Like pribrojimo i Jureta Kostelca (*1904, Švica, kod Otočca, od Ivana K. i Marije Amić. Treba razlikovati ličko prezime Kostelac od kranjskoga *Kostelec*.

Njegovom vjenčanju s Katarinom Brus (*1909, od Antuna B. i Josipe Župančić, Bučje 40) kumuje (1928) Katin ožegovački susjed i šogor Dragan Erjavec (od mojih «Cenketovih» Erjavaca) prije svog odlaska u Braziliju. Kata (sestra Draganove druge žene Anđe) ostala je rano udovica iza svog Jureta, i znamo samo za jedno njihovo dijete, Tončeta Kostelca (*1930).

Tražeci «krivce» za svoj poraz, Katu su strijeljali 6.X.1942 Vuletićevi «heroji», oni isti koji su pobjegli nedugo nakon partizanskog napada, kad se trebalo boriti. (Vidi prilog, «Enigma Vuletić».)

U Dubravi (kod Zagreba) vjenčani su 1945. Mato Kostelac i Katica Crnković, kći Toneta C. (Martinovog) i Nevenke Trohove, Valentinčkove (+zaklane 26.XII.1942 iznad Dragovića, zajedno s 9-godišnjim Nikolom).

U kakvom je srodstvu Mato s ostalim našim Kostelcima ?

K o z m a r

Kozmar je staro pakračko prezime, možda izvedeno od imena Kuzma ili Kozmo. U knjizi vjenčanih zabilježen je Josephus Kozmar, rođ.1826. u Pakracu. Kasniji Kozmari bili su pakrački obrtnici, krojači, čizmari, brijači, te Đuro Kozmar, šeširdija, otac Ive Kozmara, službenika (1896-1963), oženjenog za Herminu Abramović (1903-89), kćer španovačko-pakračkoga Franje Abramovića i Tereze Oblak.

O svjetlom liku Ivinog Zvonka Kozmara (1923-45), utjelovljenju tragedije hrvatskog idealizma, s kojim, koliko mi je poznato, nestaje muška loza pakračkih Kozmara, pisao sam više u rodoslovu Abramovića.

Posebno mi je drago da sam i njegovo ime dodao dugom popisu naših žrtava, urezanih u crni mramor spomenika u Španovici. Kao epitaf njemu i desetcima tisuća takvih, za čije grobove nikad nećemo znati, dolaze mi na pamet stihovi neumrloga Silvija Strahimira Kranjčevića,

*" I tebi, baš, što goriš plamenom
od ideala silnih, vječitih,
ta sjajna vatra crna bit će smrt ... "*

L i s a c

Burićeva «Antroponimija» pronalazi Lisce u 44 naselja širom Gorskoga kotara, počevši s Ivanom Liscem u Lukovdolu (1608), u Ravnoj Gori dosta kasno.

U povijest Španovice upisao se Tomo Lisac (1838) sa svojom Katarinom r. Novinc (*1842, Jakobovom), kao osnivač Šp.63, koju od njega preuzima Jure Crnković, i konačno Franjo Abramović.

Težak početak obezhrabrio je Tomu i on se listopada 1869. vraća u Ravnu Goru.

Na proljeće umire Katarinim dvomjesečni Matija, i ona s trogodišnjom Marijom odlazi za mužem, a s njom se Ravnoj Gori i počinku na ravnogorskom groblju vraća i otac Jakob (1810), godinu dana nakon smrti svoje Ane r. Mance (1815-69).

L u ž n i k

Ovo je kranjsko prezime u Španovici nestalo, ali je ušlo u našu povijest po prvo-rođenom španovačkom djetetu Uršuli Lužnik rođenoj 25.IX.1865, kćeri Marka Lužnika i Barbare Wild. (Vidi, «Prvo i zadnje španovačko dijete».) Barbara Lužnikova našla se u Španovici očito u potrazi za kakvom-takvom babicom, a možda su među najranijim (kranjskim !) osnivačima Španovice imali i nekoga «od svojih» ?

Drugo upisano španovačko dijete bio je Ivan Strnad (2.XI.1865) koji umire prije svoje treće godine.

Ovo su nepobitni dokazi da osnutak Španovice pada u drugu polovicu 1865. godine.

Lužnika u Gorskom kotaru nema, a prezime je izvedeno od kranjsko-španovačke riječi *luža* (lokva).

Marko Lužnik i Barbara spadaju u dosta brojne bezkućnike koji su se onih godina selili za poslom od jednog šumskog radilišta do drugoga, živeći u kolibici koju su najčešće sami podizali, rezali «metražu» ili «pekarice» (*prigle*) za pekarske peći. Također, sanjkali su to do lagera «na sebi», upregnuti (pojedinačno) u visoke prednje lukove saonica. Još 1930-ih godina vidio sam u Moslavini jedan takav bračni par žilavih Kranjaca. Znojili su se na poslu šest dana u tjednu, sedmi dan obavljali su «servis» svojih «vozila».

U idućoj generaciji Kranjcima su se na Psunju i Papuku pridružili sve brojniji talijanski ugljenari, specijalisti za slaganje «kopa» i paljenje drvenog ugljena, od čega se šumom širio dim posebnog mirisa. S tim ugljenom njihova su talijanska braća pekli ciglu i podizali Slavoncima kuće zidanice umjesto drvenjara i kuća od pletera ožbukano ilovačom.

Uršula Lužnikova udala se u Pakracu 1885. za Talijana Aloisa Gobitto.

Milašino vić (Vidi rodoslov Popitovih.)

Pavao Milašino vić, sin Pavla i Marije r. Dungerović, rođen 1918. u Dubici, ubijen je 5.X.1942 u šumi kod Grahovljana. Izučio za postolara kod Franeta Popita i oženio se 1940. s njegovom Marijom.

Njihova kći Josipa Milašino vić (*1941, na broju Šp.182) vjenčala se 1962 u Zagrebu za Pauleta Čara, Andretovog, Šp.3.

Moguće je da se i Pavlova sestra Marija Milašino vić udala se za nekoga od naših ?

M i r j a n

U pravoslavnim matičnim knjigama u Matičnom uredu u Pakrac i Povijetnom arhivu u Požegi vjerojatno bi se našlo više o rodoslovu obitelji Mirjan iz Gornje Šumetlice.

Tetak Savo, kako su ga sva djeca zvala, govorio je španovački i podpuno se srodio sa Španovicom, s kojom će podijeliti i žalostnu sudbinu, zajedno s još dva pravoslavna španovačka zeta, obćinskim blagajnikom Brankom Damjanovićim i braćom Drekovićima.

Savo Mirjan (1904-43, +ubijen u partizanskoj bazi u Zajlama) vjenčao se 1927. s Tatinom sestrom Julijanom Erjavec (1907-79.+Brestovac), Franiča Erjavca i Lucije r. Grgurić. (Vidi rodoslov Grgetovih Erjavaca.)

Savetov stariji brat Niko rodio se oko 1895, pa proizlazi da su se Mirjani doselili u Španovicu početkom 1890-ih godina. Stanovali su na raznim mjestima, ali sve u *kranjskom* i srednjem dijelu sela. Svoje kuće nisu imali, kao ni sin Savo.

Savetov otac Tešo Mirjan znao je svašta - učinjao kožu, pravio opanke i kožuhe, grubo obrađivao vunu i svinjsku dlaku, dragocjenu za tapeciranje *kisova*, osnove španovačke konjske orme.

Tešo je klao za svoju mesnicu i ujesen svinje po selu, ali, mesnica je bila *Tešinkin* posao. Malo je tko i znao da Tešinka ima i pravo ime, Marija. Hoće li nam koji budući iztraživač objasniti od koga je ta žena naslijedila sve svoje talente, gdje je sve to naučila, je li u mladosti imala sreću služiti u pravoj kući, dobiti dobru poduku u pravo vrijeme? Uza sve kućne poslove i pečenje kolača po naručbi za svatove i krstítke, ova je neumorna i žilava žena naučila i sve Tešine vještine, pa kad je prije vremena ostala udovica, kao da velike promjene nije ni bilo.

Kao najranije njihovo mjesto pamtim veću kuću s južne strane, odmah do Gnezdovih, a od Marketa Kufnera dijelilo ih je samo jedno prazno kućno mjesto. U prizemlju, u ravnini s terenom, bila su spremišta, a s dvorišne strane vodile su drvene stepenice u gornji dio kuće.

U jednom dijelu prizemlja bila je Tešinkina mesnica, uvijek uredna i čista, kao i ona sama. Nisu tu kosti frcale po zidovima i po podu. Baratala je oštrom švarbom bezprijekorno, s čudesnim osjećajem gdje je točno zglob u komadu mesa, pa kad je netko u Španovici mrcvario meso i mrvio švarbom kosti oko zgloba, branio se,

"Nisn jò Tešinka!"

U knjizi "Ajde Dida, ..." moj je brat Tonči jednu priču posvetio Teti Tešinki, njenim poznatim kolačićima i španovačkoj uzrečici "Bi l' janjeću glavu?". Njen se izbirljivi Niko nakon svemogućeg nutkanja konačno odlučio, "Ja b' janjeću glavu". I stvarno, Tešo kolje janje, meso na klin u mesnicu, glava u tepsiju.

Došao je i Prvi svj. rat. Teše više nema, Niko pogiba prvoga dana na ruskoj fronti, vojska čisti tavane, rekvirira žito....

Okopava se kukuruz, tu je i Tešinka s ostalim *rabotarima*. Dođe govor i na Nikinu janjeću glavu.

"A sad nema ni kuruznog materijala", dodaje Tešinka.

Savo je naslijedio otca u svemu, samo što moja Teta-Jula nije bila Tešinka, nije držala mesnicu. Uvijek nasmijana, nikad u žurbi, uživala je u svakom danu.

Rano 1942. i zadnji su Španovčani i ostali Hrvati napustili Ožegovce i Bučje. Savo se s familijom sklonio kod mog Dide Franiča. Odlazio je po janjce u svoju Gornju Šumetlicu i klao ih za prodaju.

Dva tjedna prije Velikog zla, u subotu 19.IX.1942, povjerio je po povratku iz Šumetlice baki Luciji,

"Majka, ne bu dabr, ima hi ku mraulincou", ima ih k'o mrava, misleć na okupljanje partizana za napad na Španovicu.

Slijedeće subote više ga nije bilo natrag. Odveden je u partizansku radionicu u Zajlama. Dobar čovjek i dobar majstor, ali tu su ga seljaci mitili obiljem rakije. I to će ga stajati života. Jedne su noći izvidnice dojavile da "banda" (domobranski IV. Gorski sdrug iz Daruvara) kreće u ofenzivu. Pokret, baza se evakuirala na rezervni položaj, ali se Savo, ni drug do njega, ne budi, mrtav pijan. Oficir vadi pištolj i dokrajčuje i jednog i drugog – sve to prema izkazu očevidca "Sokola" mome bratu Tončetu u Pakracu.

Savetova sestra Jelka radila je kao izpitana babica na Bučju. Prigrllila je Savetovu Daru i s njom poslije rata otišla u Kruševac. Savetov stariji sin Toma živi u Zagrebu, Ivo u Požežkom Brestovcu.

(Vidi rodoslov Grgetovih Erjavaca.)

Pavlenjak ("Vojtini") (Vidi rodoslov obitelji Tomac)

Vojtjeh Pavlenjak (*G.Bogičevci,1905), dugogodišnji španovački brijač, poznat kao Vojta, stanovao je godinama i imao "oficinu" u kući Andrije Skendera, do Andrijiine gostione, a do njega je i njegova Katarina r. Tomac (zvana „Katica Bricinka“ a često samo „Vojtunica“) vodila svoj poznati *šnajderaj*, bolje reći modni salon.

Tu su se za sve zahtjevnije španovačke djevojke i žene *akordantice* krojile haljine, bluze i *šosovi* po najnovijoj modi, od najboljih materijala (najbolji *štofovi* i svila, krep maroken, krep delen, krep žorzet – da fonetiziram te popularne francuzko-španovačke nazive, umjesto *crepe marrocaïn*, itd...- još su mi te riječi u ušima, nakon punih sedam decenija.

Zadivljuje nas još danas i ljepota razkošnih vjenčanih haljina na starim španovačkim slikama. Mnoge od njih dolaze upravo iz Katicinog salona.

Pred sam rat podigli su vrijedni Vojta i Vojtunica lijepu kuću odmah do "Vajzerovog puta", preko ceste od Krizmanićevih..

Sin Zvonko (1932), višegodišnji član Upravnog odbora Zavičajne zajednice Španovčana zaslužan je za uspješno projektiranje i podizanje zvonika (1996) izpred temelja porušene crkve u Španovici. (Vidi rodoslov Tomcovih.)

Paušner

Paušneri se pojavljuju samo u Ravnoj Gori, u vrijeme osnivanja Španovice, pa se čini da se radi o jednom ravnogorskom zetu iz Kranjske. Prezime je očito njemačkoga porijekla.

Čini se da su Miha Paušner (*1812) i Apolonija Vončina (*1825) došli zajedno, s prvim "*Raunagarcima*", ali još nevjenčani, i osnovali Šp.72, u središtu Španovice, preko puta od "Tišlarovih", što će kasnije preuzeti Stipa Popit s Josefinom Peternel.

Apolonija, udovica iza pok. Josipa Burića, dolazi s četvero djece, pa postoji i mogućnost da je njen Josip umro u Španovici prije 1872, ali je knjiga umrlih za to razdoblje nestala.

Miha i Apolonija vjenčani su tek 1873. Ona umire već na godinu, nakon čega se Mihi i Burićima gubi trag, ali je sjećanje u usmenoj predaji potrajalo, i ja još danas nastojim oživjeti uzrečicu o Paušneru što tinja u mojoj dubokoj memoriji.

Pleša

Pleša je brojno ličko prezime, za razliku od također vrlo brojnog kranjsko-goranskog prezimena Pleše. Ipak, mora da su oba izvedena iz istoga korijena. (Vidi prezime Pleše.)

Zasad mi je poznato samo da su na Antunovo 1898. vjenčani u Pakracu Ivan Pleša (*1862 u Ramljanima, Otočac), sin Mihovila i Kate rođene Grahovac) i Antonija Gabris, Juretova (*1872 u Podgoraču), oboje na stanu u Španovici

Franjo Pleša i Terezija Erjavec (*1923, kći Franeta «Baštijanovog» i Štefanije r. Novinc) vjenčani su u Pakracu 1953. Njihov sin Boris, dugogodišnji i zaslužni član Upravnog odbora naše Zavičajne zajednice, ponovno je izabran (2006) za predsjednika. U braku s Davorkom r. Winkler rođeni su sinovi Ivan i Igor Pleša.

Podnar

Goranski Podnari, očito *krajnskoga* porijekla, javljaju se, prema Buriću, u Moravičkim Dragama 1657, ali u Ravnoj Gori tek 1817 (Gregorius Podnar).

Mlad bračni par Ivan Podnar (1843) i Lucija Marinić, vjenčani u Ravnoj Gori 1863, dolaze s prvim osnivačima i utemeljuju Šp.47, ali se za par godina i njima i djeci gubi trag. Uvidom u ravnogorske knjige vidjelo bi se nisu li se i oni vratili u svoj neprežaljen zavičaj? Također, bez uvida u ravnogorske matične knjige, ne znamo je li Ivan Podnar u rodu s Helenom P. (*1819), udanom za Ivana Mraka.

Podnarovu kuću u "Capragu" preuzet će Andre Podobnik i njegov sin Ive sa Cilom Erjavec, sestrom moga djeda Franiča. Na tom će broju, odmah do mojih Januša u "Capragu", biti nadalje Ivetovi Stipa i Pepič Podobnik.

Ipak, Podnarova će krv ostati ugrađena u Španovicu po Heleni Podnar (*1819, Ravna Gora). Njeni sinovi Filip i Antun Mrak odlaze s familijama u Braziliju, ali će Heleninu (Podnarovu) krv naslijediti Tonkini *Štrleti* i Marijini *Župančići*. (Vidi rodoslov Mrakovih.)

Također, iza Barbare Podnar (*oko 1820) i Matije Sedeja ostaju sinovi Jakob (1844) i Vinko Sedej (1851), i njihovo potomstvo.

Posavac

Marijan Posavac (* 1905 u Oštarijama, +ubijen 5.X.1942), roditelji Mirko i Olga r. Ribić), još je jedan u nizu Ličana – španovačkih zetova. Vjenčao se 1926. s Agicom Larmovom (Marketa i Kate r. Novinc) Šp.77.

Teško premlaćen, prelomljenih nogu, urlajući od muka, Marijan je umirao 5.X.1942 u polju nedaleko od svoje nove kuće na kraju Španovice, prema Branežcima. Kad se pucnjava smirila, bio je već mrtav.

Sin Milan (1927), domobran, poginuo je 1943. u Pakracu. Đuka (1929) otišao s familijom u Njemačku, brat Mirko (učitelj) nastavlja lozu djeda Mirka u Hrvatskoj.

Prajka

Prajke su stigli u požeški kraj iz Češke, vjerojatno 1880-ih godina.

Miško Prajka, zidar, rođ. u Kaptolu (roditelji Jakob P. i Francika Liško), kasnije nadglednik «Slaveksove» šumske pruge, sa stanom u pilanskoj «Koloni» u Pakracu, i Krista rođena Dobrić (*Srijeđani 1881, roditelji Teodor D. i Jelica Rončević) vjenčani su u Pakracu 1903.

Imali su troje djece, svi povezani sa Španovicom.

Paula Prajka (1904-73), udala se 1923 za stolara Franeta Podobnika (1900-73, najstarijega od «*Tišlarovih*»). Živjeli su dosta dugo na Bučju broj 12, a poslije rata u Pakracu, gdje su i umrli.

Pepo Prajka (1906-42), pilanski radnik, kasnije partizanski prvoborac, bio je možda i u španjolskom ratu. Kao momak provodio je puno vremena u Španovici, posebno na zabavama, pa je s našim dečkima dolazio i u sukob radi djevojaka (odakle mu i brazgotina na gornjoj usni), posebno kad je jedna od naših rodila njegovo dijete.

Tokom 1941. bio je Pepo jedan od glavnih organizatora partizanskih akcija u pakračkom kraju, posebno u (neuspjelom) napadu na Filipovićeve autobus Pakrac-Požega, u «Bogazu» kod Mijača. Autobus je stao na prašnoj cesti i jedan je partizan upravo ulazio na prednja vrata kad ga je «sastavio» jedan oružnik sa zadnjeg sjedala. U panici, vozač je «dao gas» i s mrtvim partizanom za par minuta stigao do oružničke postaje u Kamenskom. Bio je to zadnji autobus na toj relaciji.

Pepo je poginuo u Tornju u noći 25.02.1942, kad je s grupom partizana napao kuću Marka Šarca (ustaše-Srbina !). Naišli su na snažan otpor i borba je potrajala čitavu noć. S Markom je bio i tabornik Janko Herceg, možda još netko. Imali su dobru zalihu ručnih bombi i tako se obranili, ali je ipak Janko poginuo, kažu, od bombe vraćene izvana. Dolje u Lipiku, ustaše su te tihe zimske noći morali čuti pucnjavu, ali su «heroji» krenuli u pomoć tek ujutro, kad je borba već prestala. Mora da je Pepo poginuo u zadnji čas kad su se partizani već morali povući i ostaviti Pepeta za sobom. Prema jednoj verziji, zakopali su ga u đubrište, da bi ga slijedeće noći izvukli, ali je već istoga dana bio pronađen. Na uviđaj su pozvani i dvojica Španovčana, koji su Pepeta prepoznali po onoj posjekotini.

Treći dan pokopani su na mjestnom groblju u Klisi i Pepo i Janko, pomireni u vječnosti. Na zahtjev roditelja, i Pepo je pokopan uz crkveni obred.

U Lipiku je do 1991 postojala Ulica Pepeta Prajke, i nije teško o njemu naći više podataka u brojnim partizanskim knjigama.

Na ulazu u Klisu, odmah do Razpetoga Isusa, postojao je i spomenik Pepetu Prajki, vjerojatno već srušen, ali još postoji jedna ploča u malom parku pred pakračkom Pilanom.

Stipo Krizmanić, jedan od mojih kanadskih suradnika, sklonio se 1945. iz povratne kolone s Križnog puta kod jedne talijanske familije u Ploštinama. Tada 12-godišnji dječak, čuvao je preko tjedna krave, a jedne se nedjelje odputio s pajdašima u obližnji Toranj, do kuće «slavnoga» Marka Šarca (Srbina-ustaše, koji je pola Tornja zavio u crno). Krov raznijet, a na tavanu otvoren drveni sanduk s desetak praznih gnijezda za bombe, već više od tri godine od one zimske noći ...

* * *

U baraki «vahtarnice» (stražarnice) na španovačkom «leštatu» Slaveksove šumske pruge, na šumetličanskoj strani Pakre, sa stotinjak metara trostrukog kolosjeka, živio je Pepetov mlađi brat Slavko (*1908), «željeznički stražar» i skretničar, vjenčan 1928. s Paulinom («Linkom») Oblak, Jakobovom, Šp. 133. Brojni prijatelji ovog veselog para prečesto su kucali na glavna vrata (ureda stražarnice), dok nije jednog dana osvanuo nadpis «Linka Prajka na mala vrata» (sa strane barake). Vrijedna Linka držala je tu i svoj *šnajderaj*, uz to i podučavala. Jedna od njenih učenica, Dobrana (*1915 u Nikšiću), zapela je baš tu za oko Pepetu, najmlađem Krizmaniću (- u ono vrijeme španovački listonoša. Da ta mladenačka ljubav ne završi bez blagoslova pred oltarom, pomogao je i stasiti crnogorski brkajlija, Dobranin otac, šumski manipulant na Bučju.)

Još mi je u živom sjećanju veliki štrajk radnika protiv «Slaveksa», u proljeće 1935. Da se za sigurno obustavi promet šumskog vlaka, nasred pruge na španovačkoj vahtarnici bio je okomito ukopan balvan, s jakom grupom španovačkih štrajkaša, već bradatih, jer je štrajk potrajao.

Je li to moglo proći bez braće Prajka ?

Isto tako, pitam se, koja je bila uloga braće Prajka u zanošenju Španovčana idealom komunizma i radničkih prava, te u brojnom upisivanju u URS-ove (lijeve) sindikate, u oštrom sukobu s HRS-om ??

U knjizi «Španovica» moj je brat Tonči posvetio dosta prostora španovačkim «ljevičarima», koje je 1941-42 Komunistička partija ipak napustila i u bezobzirnoj borbi za vlast paktirala s onima koji su na svim izborima glasali za monarhiju.

R a z b o r š e k

Jakob Razboršek (*Motnik, kod Škofje Loke, 1837-98) i Barbara Anelam stižu s prvim *Krajncima* i osnivaju broj Šp. 11. Bez djece, prihvatit će 6-godišnju Maričku Balčić (1872-1945), kad njen otac Matija Balčić (*1832), udovac, odlazi na rad po šumama. Kod njih sve više vremena provodi Matija Larma (*10.o2.1866), Valentinov, koji se priženio k Razboršekovima za 6 godina mlađu Maričku, čim je ona navršila 16 godina, i tu će Matija s Maričkom podići svoju familiju.

Zahvalni Matija Larma pogigao je spomenik svojim dobročiniteljima, koji je kao «prst Božji», pod blatom preživio sve do obnove našega groblja 1996, kad je opet uzpravljen na povišenom gornjem dijelu.

Više o Balčićima i Razboršekovima u rodoslovu Larmovih.

Schlaffhauser

Bilježim ovo prezime u spomen mom djedu Franiču Erjavcu, pajdašu i prijatelju Antuna Schlafhausera , Ferdetovog (*1875), španovačkog zeta i brijača i djedovog susjeda. Za jednog boravka kod nas u Požegi, djedu je bilo posebno veselje naći se s njim, tada u Požegi, u Orljavskoj ulici. (Prezime Schlafhauser postaje kasnije Schlafhauser.)

Antunovi roditelji (Ferdo Schlafhauser i Klara Gall) pojavljuju se u pakračkom i španovačkom kraju vrlo rano, pa je već 1871. zabilježeno rođenje njihovog Izidora

Vjenčanju Antuna i Katarine r. Čar kumuje šogor Izidor Kušević (učitelj) i trgovac Leopold Baran, koji će četiri godine kasnije postati vjenčani kum i mom djedu Franiču.

FERDO SCHLAFFHAUSER & KLARA GALL

_____I	* oko 1848	(1895 oboje već mrtvi)	I
I	I_____		I
I			
I--*	IZIDOR SCHLAFFHAUSER (1871)		
I			
I--*	ANTUN SCHLAFFHAUSER (1875)	I--*	ANTUN SCHLAFHAUSER (1897-1916)
I	brijač	I	+ poginuo u Bukovini
I	Vj.1895 - Katarina Čar	I--*	SLAVKO SCHLAFHAUSER (1900 - ??)
I	(1876)	I	
I	(Stipa Č.& Margareta Ružić)	I--*	Anka Schlafhauser (1902-80) +Zagreb
I	Šp. 31		Vj.1939- Ivan Šeperić

Seibert

Elza Krizmanić (1909-59, Martinova) udala se 1928. za pakračkog stolara Antuna Seiberta (1905, +ub.1944), najstarijega od četvorice sinova Karla Seiberta, vincilira (*oko 1885. u Siraču, +pog. oko 1916. u Svj. ratu) i Ane r. Kaufmann (1888-1960, rođene u Mađarskoj, porijeklom iz Austrije – prema izkazu njihove unuke Anđelke (*1932, udane Golik). Upis Karlovog i Aninog vjenčanja otkrio bi više o njihovu porijeklu. Mislim da se prezime Seibert pojavilo u Siraču zajedno s brojnim njemačkim prezimenima doseljenika iz Moravske (Heinelt, Kühr, Müller, Hamp,...). U Hrvatskoj je brojnija varijacija Seifert odnosno Sajfert.

Tragedija pakračke obitelji Seibert počela je Karlovom pogibijom u Svj. ratu.

Ana ostaje udovica s četvero sinova, najstarijem je tek 11 godina, najmlađi je tek prohodao. Hrabra majka uztraje u borbi za život i podiže na noge svu četvoricu. Ali, u roku od svega četiri godine izgubit će sve do zadnjega !.

Smrt je počela kositi od najmlađega, Josipa, još momka, tek se oslobodio kao pomoćnik kod brijača Demutha. I on pada od noža «one strane», na zabavi u «Rusiji». Ljubomorni ubojica prolazi sa svega tri godine, pred sam Drugi svj. rat, pa ni tu kaznu nije do kraja odsjedio.

Drugi pogiba Mirko, u proljeće 1944, tokom ofenzive IV gorskog sdruga na pravcu Bučje-Kamensko. Zarobljen od partizana kod Glavice, nađen je teško iznakažen.

Samo par mjeseci kasnije, nesretna Ana gubi i dvojicu najstarijih sinova. Još iste noći po ulazku u Pakrac (13.IX.44) partizani odvođe Antuna (popularno, «Tunu») i Đuku, civile, ni u kakvoj vojsci, zajedno s većim brojem Pakračana i Španovčana, u zloglasni logor u Mijačima, očito po unaprijed pripremljenom popisu. Bista jednoga od autora te crne liste (S.D.) koči se još dan danas u «Aleji prvoboraca» na groblju Gavrinica. Taj «oficir OZNE» otvoreno je prijetio Tuni da će mu on sam suditi, bez obzira što se na Tunu nitko nije konkretno žalio. To je Tuna i napisao u pismu što ga je kći Anđelka donijela majci, s posjeta zatočenom ocu, tri tjedna nakon hapšenja. Od imena zatočenih Pakračana Anđelka se sjeća brijača Karde.

KARLO S E I B E R T & ANA K A U F M A N N

___ I (*Sirač, 1885, +pog. Svj. rat) (*Mađarska, 1888-1960) I
I I _____ I
I
I--* ANTUN («Tuna») SEIBERT I-* Anđelka S. (1932)-Vj.-Zlatko Golik,
I (1905-44) +ub.u partiz. I Pakrac
I logoru u Mijačima I
I Vj. 30.9.1928. I-* IVAN SEIBERT (1936)
I Elza Krizmanić (1909-59) I
I (Martin K. & Julijana I-* Cica S. (1941)
I r. Troha) ___ I-* KREŠIMIR SEIBERT (1945)-Vj.- (Županja)
I posvojen kao „Grbac“ od Tončeta Grbca
I "Kolarovog" i Julke r. Krizmanić
I (Elzine sestree)
I
I--* ĐUKA SEIBERT (1907, +ub.koncem rujna 1944, logor Mijači)
I
I--* MIRKO SEIBERT (), vojnik, zarobljen od partizana i masakriran
I u proljeće 1944. kod Glavice
I--* JOSIP SEIBERT (), zaklan (1940 ?) na zabavi, ubojica dobio
I svega tri godine

Par dana kasnije, ni Tune ni mlađega brata Đuke u Mijačima više nije bilo. Slali su Anđelku i majku, da ih, tobože, traže u logoru u Dubokoj. Tamo su našle (ratne ?) zarobljenike, bose u snijegu, polugole, živi kosturovi, nezaboravan prizor ljudske patnje, kaže Anđelka, ali ni Tuni ni Đuki nigdje ni traga.

Strnad

Kranjski par Ivan Strnad (1834-84) i Ana r. Novak, vjenčani 1854. u Žužemberku, dolaze s najranijim osnivačima "krajnskog" dijela Španovice i utemeljuju Šp.3, ali bez sreće.

Njihov Johan (2.XI.1865-68) upisan je kao prvorođeno mužko španovačko dijete, prije Matije Larne i "Ferenca" Kufnera.

Nažalost, umire im četvero djece, a onda i Ana (1841-72), u porodu, daleko od (skupog ?) liječnika i dobre babice, dijete dva dana iza nje.

U takvim se mukama stvarala naša Španovica ! Je li bio teži početak ili kraj ??

Udovac Ivan ostaje do smrti u Španovici, vjerojatno kod kćeri Lene (1860-1918, udane za Jožeta Marinića, Šp.15), iza koje ostaje brojno potomstvo "Jožakovih".

Nije jasna sudbina Lenine sestre Terezije. Broj Šp.3 preuzimaju 1873. braća Jure i Nikola Čar.

Supanc (Vidi rodoslov «Kolarovih» Grbaca)

Portret, porijeklo i životni put filipovačke, odnosno španovačko-talijanske obitelji Ive Supanca (*Španovica, 1923) i Dragice r. De Fina lijepo je nedavno opisao poznati pakrački autor i novinar Duško Kliček, na dvije stranice Pakračkog lista («Potomci nadničara», br. 258, 1.7.2005 – još jedna u dugom nizu reportaža koje će zacijelo kao knjiga ostati dragocjen dokument prošlog i našeg vremena.)

Poznavatelji slovenskih i goranskih prezimena naslutit će odmah da se iza Supanca skriva Županc, a to nam potvrđuje i naša neizostavna Burićeva «Antroponimija Gorskoga kotara», pa su prezimena Supan, Supanić, Supančić... samo varijacije Župana, Županića, Župančića i sličnih.

Zanimljivo je i to da Burić pronalazi najranijega «Suppancza» (Primusa) 1787. u Ravnoj Gori, i zatim opet Primusa 1821. te Lucasa Suppancza 1824. u obližnjoj Sušici, domaji španovačkih Grbaca !! Je li to samo prst sudbine ili stvarna veza, zasad ne mogu reći. Dok su Grbci prije nepunih 300 godina došli u Ravnu Goru iz Gornje Kranjske zajedno s Bajtima, Čarovima, Erjavcima, Svjetličićima... , Burić nam ne kaže ništa o porijeklu Supanca.

Nije mi jasno zašto Ivina Dragica navodi Slovenske Konjice kao kolijevku naših Supanca ??

Jakobov i Ankin 17-godišnji Vlado Supanc/Grbac gubi svoj mladi život 5.X.1942 u padu i propasti Španovice. Vlado je u to vrijeme već bio «oslobođen» kolarski pomoćnik kod svog otca. Sklonio se i on u novu zgradu občine (neosvojivi španovački «Alcazar»), gdje ga je «skinuo» jedan partizanski snajperist, koji je odozdo iz vrbaka uz Pakru vrebao kad će se opet koja glava podići iznad ruba prozora. Na isti su način, na istom mjestu, zaglavili i Andre Trohov i Paule Šifnerov.

Brat Ivo došao je po mrtvoga brata, da ga pokopaju na filipovačkom groblju, gdje će devet godina kasnije naći zasluženi pokoj i otac Jakob.

U navedenim «Potomcima nadničara» gospođa Dragica iznosi dosta vrijednih podataka o svojim friulanskim korijenima, o čemu i sam bilježim i arhiviram sve što uzput opazim, počevši s prvim talijanskim vjenčanjem u Pakracu 29.1.1872 (Giovanni Muradori, sin Giuseppea M. i Rose Marrolini iz Udinskoga kraja ...).

Nažalost, u „Potomcima nadničara“ nema ni spomena o 77 godina španovačke povijesti «Kolarovih» Grbaca gdje su rođeni, išli u školu i odrastli sva trojica Ankinih, pa i neizbrisivo usisali naš goransko-španovački govor. Izpada da današnji političari nisu jedini koji «obilaze Španovicu kao da je kužna», kako je to lani dobro zapazio u «Pakračkom listu» prof. Slavko Krejči.

Također, ne odgovara ni naslov reportaže, barem s očeve strane, jer je Jakob Grbac kroz duge godine bio svoj gazda, visoko cijenjen i u široj okolici, u čijoj su kolariji izrađene stotine težkih kirijaških kola, okovanih u susjednim kovačnicama Pepiča Manceta, Franeta Skendera ili Krištofa Nađa, uz ormu koju su znali napraviti samo naši španovački *sotleri*.

Zajedno s našim akordantima, bravarima, puškarima, krojačima, stolarima, remenarima,.... oni su neizostavni dio šire povijesti poduzetništva i obrtništva pakračkoga kraja.

Kod Jakoba je izučio kolariju i nastavio kao pomoćnik i Dragicin rođak Rudi Poletto, moj dragi kanadski prijatelj, čija su dragocjena sjećanja još danas svježja, u njegovoj 88-oj godini života.

Szabo

Szabovi su već od prvih dana u Dragoviću na mnogo načina postali dio španovačke zajednice i to na kraju platili i svojim životima, masakrirani podkraj 1991.

Ovdje posebno ukazujemo na dva braka Szabovih sa Španovčanima, Josipa Haca s Julijanom Szabo (1894), te Vendelov prvi brak s Antonijom Grgurić (1915, iz kojega nažalost nije ostalo potomstva. (Kumovali Blaž Štimac i Jakob Čop).

Dragović MIHALY S Z A B O (Janošev) & ROZA FILINGER
14 Felső, Szomogy Vjenčani 1875 * Visz, Szomogy
_____ I (1847-) (1848-) I
I I
I
I---* FERENC SZABO -Vj.1904- Ana Kokan I-* Ilonka i(1910)
I (Nagybajon,1874) ___I-* MIJO SZABO (1912)
I
I---* Julijana Szabo -Vj.1894- Josip Haca, "viničar" (Pakr.Vinogradi)
I (Tapsony,1877) (*1875, Stipa H. & Liza Brus)
I
I---* ISTVAN SZABO -Vj.1904- Lojza I-* PETAR SZABO (1907)
I (Nosztany, Novak I-* STJEPAN SZABO (1909)
I 1879 - 1911) ___I
I
I---* PETER SZABO -Vj.1912- Lojza Novak,
I (Jaszvina,1882) udovica iza +pok. brata Ištvana
I
I---* Vilma Szabo (Edde,Kapošvar,1888)--Vj.1913--Josip Pekar
I
I---* VENDEL SZABO -Vj.1915- Antonija Grgurić (1895-1917)
I (Edde,1886-1955) (Nikole Grgurića) Šp.52
I
I--- Vj.II-1921 ___
Marija I-* VENDEL SZABO-Vj.-Lojza Bartoluzzi I-* ?
Benzenstadtler I (++) Vendel i Lojza,maskrirani 1991)___I-* ?
(1900 - 1956) I
_____I-* Vilma Sz.(1942-96)-Vj.-Ivan Crnković, Zagreb
I
I---* PIŠTA SZABO (+oko 1986) & Erza (Prodala kuću i otišla)
I---* FRANJO SZABO (1930) -Vj.1959- (Prekopakra)
I
I---* PETAR SZABO () Vj.- Milka _____ I-* PERICA SZABO
I (Ostao u ded. kući, (Izbjegla s djecom I-* ZOLTAN SZABO
I +maskriran 1991 u Bjelovar) I-* *****
I ___I (i još 6 kćeri)
I---* IVAN SZABO (1934) - u Novoj Gradidiški
I---* Julijana Szabo (1932)
I---**** (plus još 4 Vendelovih kćeri, ukupno pet)

(Više o četničkom masakru Szabovih 1991, vidi, Tonči Erjavec : "Mađari s brijega", HRVATSKO SLOVO, 2.2.2001)

Š u l a

Franjo Šula (*oko 1898, vjerojatno u Šagovini), dolazi u Španovicu odmah poslije Prvoga svj.rata. Ne znamo ni gdje je vjenčan s Marijom Nemeth, možda sestrom Katarine Nemeth (1901-85, Ivana Nemetha i Agneze rođene Toth, iz Dobrovca, udane za Bertija Svjetličića, postolara, Ožegovci 59) ??

Franjo i Marija stanovali su i radili u kući između Tijanovih i (kasnije) obćinske zgrade, preko ceste od vrta Velike škole. Tu je, u priključku, dolje prema Pakri, bila i pekara, koju je uzidao vjerojatno sam Franjo, «majstor svih zanata» i u svemu dobar !

Ljudina od čovjeka, rano je ranio, pekao kruh i pecivo, kopao bunare, dovažao za njih kamen i zidao ih, štrojio svinje i što sve nije znao, i još stigao jutrom prije lugara ili kasno u noć u Gaj sa svojim vjernim Macketom u krađu ogrjevnog drveta, a za pekaru nije trebalo debelo stablo, najbolji su bili tanji «*prigli*» ili malo deblji pa rezkoljeni po pola, s razlogom zvani «pekarice», rezani na 3/4 metra dužine.

Da, prisjećam se da je snažni *Šula*, drugačije ga i nisu zvali, uza sve poslove i vještine, još i Španovčanima vadio bolne zube, pa koji put izvadio i zdrav, kao mojog Mami.

Kao što je čitava Španovica znala za opasnog vučjaka Hektora (Nikole Skendera, Šulinog susjeda s gornje strane) i strahovala od njega dok ga nije «opametio» Dolfi Vidasov, tako je već i svako dijete čulo za konja Macketa, koji je i sam, bez svjedoka, odvlačio drvo do kuće, a neki su se šalili da je Macko tako pametan da ga možeš samoga poslati u Gaj, i da se bez ičije pomoći vrati s drvima !

(Na stanu) FRANJO Š U L A & MARIJA NEMETH
_____ I * oko 1898 u Šagovini ? (???) I
I _____ I
I
I--* Mica Šula (1920)+Argentina -Vj.- Antun Čalo I-* Anka Čalo (1940)
I Uspjela (Križnim putem) kovački pom. ___I
I doći do Austrije i Argentine
I
I--* LOJZI ŠULA (1923)-Vj.-Ivanka Brus (1929), Ivicina, Šumetlica 2 ;
I (Iz Beča otišli dalje u Češku.)
I--* FRANJO ŠULA (1926), domobran -Vj.- _____ (Živi u Beču)
I--* Adela (1928) _____ (Zagreb ?)
I--* Katarina (1930) _____ (Zagreb ?)
I--* Još jedan dečkić, kasno dijete _____ (S Lojzetom u Češkoj)

Naravno da se Franjo našao i na sudu, ali, što da mu uzmu, kad osim Macketa i tolike djece ništa nije posjedovao !

Marija i Franjo podigli su šestero snažne i zdrave djece:

Još nisam siguran je li Franjo s familijom napustio Španovicu prije Velikog zla, ali su ga psunjski lovci na španovačke glave već na godinu pronašli u njegovoj Šagovini. Kažu da je umro mučeničkom smrću.

Kao tolike mlade Španovčane, i Franjinu je djecu gorčina u srcu odtjerala širom svijeta, sve do Argentine.

Žunčić

(Vidi rodoslov Ive Crnkovića, Tome Skendera i Jakoba Drakslera.)

Žunčić je primorsko prezime, a u vrijeme osnutka Španovice pojavljuju se i u Mrkoplju. U pakrački kraj (Dobrovac i Kukunjevac) došli su iz Bribira 1860-ih godina.

Ive Crnković (Toneta i Uršule Grubešić), još u Marinkovcu (iznad Pakraca, pod Krndijom), uzima 1872. (prije seobe u Španovicu) Mariju Žunčić (Ivana Žunčića i Franke Jakovac), rođenu u Bribiru (1852-79). Od potomstva Marijinih Crnkovića imamo danas požeške i kanadske Crnkoviće.

Španovački bačvar Jakob Draksler (Jožkov, 1879-1942) uzima 1903. mladu Tereziju Žunčić (*1884 u Kukunjevcu) i s njom odlazi u Ožegovce. Pokosit će je epidemija "španjolke" 1918, par mjeseci nakon rođenja njenoga šestog sina, Berteta. Srećom, poput današnjega SARS-a, ta je epidemija poštedjela djecu.

Terezijin brat (?) Mata Žunčić (*Kukunjevac, 1899-1943), sin Grge Žunčića i Josipe Kraus uzima 1920. 18-godišnju Katicu Skender, kćer Tome S. i Marije Čar, Šp.113. Mata, imenjak i pajdaš s mojim ocem, radio je sa Španovčanima i prije vjenčanja.

Za "*Kuma-Katicu*" vežu me mnoge drage uspomene, pa nam je tim teže bilo čuti da je njen Drago uhvaćen na Brezicama 5.X.1942, točno na svoj 18. rođendan !

(** Prema knjizi "Španovica" Drago je ubijen u Donjim Grahovljanima, možda kao jedan od petorice mučenika vezanih za stožinu izpred crkve u Grahovljanima, gdje su živi zapaljeni na slami. «Skakali su k'o majmuni», kaže jedna od priča koje su poslije rata stizale iz Grahovljana, u kojima je danas sve teže razlučiti osvetničku maštu od stvarnog događaja.

Samo 6 mjeseci kasnije, evo nove tragedije za našu *Kuma-Katicu*. Njen je Mata osuđen na smrt po prijekom sudu Hrvatskih oružanih snaga i strijeljan 4.VI.1943 u Pakracu (na čistini „Čukur“, izpod Kalvarije), kao žrtva slijepe vojničke poslušnosti prema bezkarakternom zapovjedniku Joji Čačiću, koji je u međuvremenu nestao. Kaznu je izvršio odred domobrana Četvrtog gorskog sdruga. (Vidi o tome u knjizi "Španovica".)

"Ustrijeljen po prijekom vojnom sudu u šumi Čukur, tamo i pokopan. Pratio ga na stratište župnik Franjo Korenić. Primio svete sakramente", kaže župnikova napomena.

Stariji sin Ignac Žunčić preživio je rat kao domobran. Kad god bi moja Mama došla u Zagreb, obišli smo kumu Katicu koja je, kod Ignaca i njegove ljubazne i vrijedne supruge, uz unučad, poživjela još duge godine, ali tuga s njenog blagog lica nije nikada sišla. Samo je u njenom glasu ostala ona ista toplina koju pamtim od mog najranijeg djetinjstva.

Weiss, Baran(y), Pollak, Drucker

O 15-ero djece pakračkih židovskih trgovaca, rođenih u Španovici (1879 – pa do Prvoga svj. rata), vidi prilog «Španovica i Židovi».